Kate Atkinson

Hayat, Sil Baştan

ROMAN

Çeviren: Duygu Akın

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

HAYAT, SİL BAŞTAN

Kate Atkinson 1951'de İngiltere York'ta doğdu. 1974'te İngiliz edebiyatında yüksek lisans eğitimini tamamladı. 1981'de yazmaya başladığı kısa öykülerle Woman's Own öykü ödülünü aldı. İlk romanı *Behind the Scenes at the Museum* 1995'te Whitbread kitap ödülüne layık görüldü, aynı zamanda radyo, tiyatro ve televizyona uyarlandı. Edebiyata katkıları nedeniyle 2011 yılında Britanya İmparatorluğu Nişanı alan Atkinson, Edinburg'da yaşamaktadır.

Öteki kitapları: *Human Croquet* (1997), *Abandonment* (2000), *Emotionally Weird* (Acayip Hisli, Okuyan Us Yayınları) (2000), *Not the End of the World* (2002) ile eski özel dedektif Jackson Brodie romanları *Case Histories* (*Suç Dosyaları*, YKY) (2004), *One Good Turn* (*Çarkıfelek*, YKY) (2006), *Started Early, Took My Dog* (2010).
Kate Atkinson ve kitapları hakkında daha fazla bilgi için
www.kateatkinson.co.uk adresinden web sitesine bakabilirsiniz.

Duygu Akın 1969 yılında, Diyarbakır'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdikten sonra Warwick Üniversitesi'nde British Cultural Studies bölümünde lisansüstü eğitimini tamamladı. Çevirilerinden bazıları: Neil Jordan'dan *Gölge* (Altın Kitaplar), Ann Radcliffe'ten *Sicilya'da Bir Aşk Hikâyesi* (Can Yayınları), Paul Lunde'den *Şifreler Kitabı* (NTV Yayınları), John Lloyd ve John Mitchinson'dan *Afili Lügat* (NTV Yayınları), Damon Galgut'tan *Sahtekâr* (YKY), Peter Ackroyd'dan *Victor Frankenstein'ın Vaka Defteri* (YKY) ve John Brockman'ın yayına hazırladığı *Kanıtı Olmayan Gerçekler* (NTV Yayınları).

Kate Atkinson'un
YKY'deki kitapları

Suç Dosyaları *(2008)*
Çarkıfelek *(2010)*
Güzel Haber Ne Zaman Gelir? *(2012)*
Hayat, Sil Baştan *(2015)*

KATE ATKINSON

Hayat, Sil Baştan

Çeviren:
Duygu Akın

Roman

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 4298
Edebiyat - 1207

Hayat, Sil Baştan / Kate Atkinson
Özgün adı: **Life After Life**
Çeviren: **Duygu Akın**

Kitap editörü: **Ziya Celayiroğlu**
Düzelti: **Ömer Şişman**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı ve Cilt: Ertem Basım Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Başkent O.S.B. 22. Cad. No: 6 Malıköy / Ankara
Tel: (0312) 640 16 23
Sertifika No: 26886

Çeviriye temel alınan baskı: Doubleday, 2013
1. baskı: İstanbul, Ocak 2015
ISBN 978-975-08-3118-8

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş. 2012
Sertifika No: 12334
Copyright © 2013, Kate Costello Ltd
Bu kitabın yayım hakları The Marsh Agency Ltd ve AnatoliaLit Ajans aracılığıyla alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
http://www.ykykultur.com.tr
e-posta: **ykykultur@ykykultur.com.tr**
İnternet satış adresi: **http://alisveris.yapikredi.com.tr**

Elissa için

Bir gün veya bir gece bir iblis gizlice en yalnız yalnızlığınıza kadar sokulup size şöyle dese ne olurdu? "Şimdi yaşamakta olduğun ve bugüne dek yaşadığın hayatı bir kez daha ve pek çok defa daha yaşayacaksın." Kendinizi yerlere fırlatıp dişlerinizi gıcırdatıp bunu söyleyen iblise lanetler yağdırmaz mıydınız? Yoksa ona şu cevabı verebileceğiniz muazzam anı hiç yaşadınız mı? "Sen bir tanrısın ve ben bundan daha ilahi bir şey duymadım."

Nietzsche, *Şen Bilim*

πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει
Her şey değişir, hiçbir şey olduğu gibi kalmaz.

Platon, *Kratylos*

"Doğrusunu yapana dek tekrar tekrar yapma şansınız olsa, ne olurdu? Yapar mıydınız?"

Edward Beresford Todd

İçindekiler

Yürekli İnsan ol
Kasım 1930 • 15

Kar
11 Şubat 1910 • 19

Kar
11 Şubat 1910 • 23

Dört Mevsim Bir Yıl Eder
11 Şubat 1910, Mayıs 1910, Haziran 1914 • 29-38

Kar
11 Şubat 1910 • 43

Savaş
Haziran 1914, Temmuz 1914, Ocak 1915 • 47-63

Kar
11 Şubat 1910 • 73

Ateşkes
20 Ocak 1918, Temmuz 1918, 11 Kasım 1918 • 77-87

Kar
11 Şubat 1910 • 95

Ateşkes
12 Kasım 1918 • 99

Kar
11 Şubat 1910 • 109

Ateşkes
11 Kasım 1918 • 113

Kar
11 Şubat 1910 • 117

Ateşkes
11 Kasım 1918 • 121

Kar
11 Şubat 1910 • 125

Ateşkes
11 Kasım 1918 • 129

Barış
Şubat 1947 • 135

Kar
11 Şubat 1910 • 147

Deliğine Girmiş Tilki Gibi
Eylül 1923, Aralık 1923, 11 Şubat 1926, Mayıs 1926, Ağustos 1926 Haziran 1932, 11 Şubat 1926, Ağustos 1926 • 153-238

Yarın Güzel Bir Gün
2 Eylül 1939, Kasım 1940 • 245-256

Yarın Güzel Bir Gün
2 Eylül 1939, Nisan 1940, Kasım 1940 • 281-296

Yarın Güzel Bir Gün
Eylül 1940, Kasım, 1940, Ağustos 1926 • 303-308

Yeniden Başlama Diyarı
Ağustos 1933, Ağustos 1939, Nisan 1945 • 315-352

Uzun Zor Bir Savaş
Eylül 1940, Ekim 1940, Kasım 1940, Mayıs 1941, Kasım 1943, Şubat 1947, Haziran 1967 • 363-435

Başlangıcın Sonu
11 Şubat 1910 • 451

Yürekli İnsan Ol
Aralık 1930 • 477

Kar
11 Şubat 1910 • 483

Uçsuz Bucaksız Güneşli Yaylalar
Mayıs 1945 • 487

Kar
11 Şubat 1910 • 493

Teşekkür • 495

Yürekli İnsan Ol

Kasım 1930

Kafeye girdiğinde ağır bir tütün dumanı ve nemli, yapış yapış bir hava çarptı yüzüne. Yağmurdan geliyordu ve su damlacıkları, içerideki kadınlardan bazılarının kürk mantolarında hâlâ narin çiy taneleri gibi titreşiyordu. Beyaz önlüklü garsonlardan bir alay, tempoyla sağa sola koşturuyor, keyif süren *Münchner*'in[1] ihtiyaçlarını karşılıyordu; kahve, pasta ve dedikodu.

Adam salonun uzak ucundaki bir masada, etrafı her zamanki yardakçı ve dalkavuklarıyla çevrili oturuyordu. Şimdiye dek görmediği bir kadın vardı yanında –ağır makyajlı, permalı, platin bir sarışın– görünüşe bakılırsa bir aktris. Sarışın kadın sigarasını sanki fallik bir nesneyle gösteriş yapıyormuşçasına yaktı. Herkes adamın ölçülü ve faziletli, tercihan Bavyeralı kadınları yeğlediğini bilirdi. Tanrı esirgesin, hani şu önlüklü elbiseleri ve diz hizası çorabı olanları...

Masanın üstü donatılmıştı. *Bienenstich, Gugelhupf, Käsekuchen.*[2] Adam bir dilim *Kirschtorte*[3] yiyordu. Bayılırdı tatlılara. Böyle hamur gibi görünmesi de ondandı tabii; kadın, adamın diyabetik olmamasına hayret ediyordu aslında. Giysilerin altına gizlenen o itici, gevşek vücudu (hamur gibi düşünüyordu onu) asla gözler önüne serilmezdi. Erkeksi bir erkek değildi. Gözü ona ilişince gülümsedi ve yarı doğrularak yanındaki sandalyeyi işaret edip "*Guten tag, gnädiges Fräulein,*"[4] dedi. Sandalyede oturan çanak yalayıcı ayağa fırlayıp kenara çekildi.

"*Unsere Englische Freundin,*"[5] dedi sarışına. Kadın, sigara dumanını ağır ağır üfleyerek onu aldırışsızca süzdükten sonra nihayet "*Guten tag,*" diye karşılık verdi. Bir Berlinli.

O ise yüküyle ağırlaşmış çantasını sandalyenin yanına, yere

---

1 Almanca. *Münihliler.* (ç.n.)
2 Almanca. *Ballı bademli pasta, Sade kek, Peynirli kek.* (ç.n.)
3 Almanca. *Vişneli pasta.* (ç.n.)
4 Almanca. *İyi günler zarif bayan.* (ç.n.)
5 Almanca. *İngiliz dostumuz.* (ç.n.)

koydu ve *Schokolade*[6] sipariş etti. Adam *Pflaumen Streusel*'i [7] denemesi için ısrar etti.

"*Es regnet*," dedi, sohbet olsun diye. "Yağmur yağıyor."

"Evet, yağmur yağıyor," dedi adam, ağır bir aksanla. Sonra da konuşma girişiminden memnun, bir kahkaha attı. Masadakiler de güldüler. "*Bravo*," dedi birisi. "*Sehr gutes Englisch.*"[8] Adamın keyfi yerindeydi. Kafasının içinde çalan bir melodiyi dinliyormuş gibi memnun bir gülümseyişle, dudağına işaretparmağının tersiyle hafifçe vurdu.

Streusel lezizdi.

"*Entschuldigung*,"[9] diye mırıldandı o, çantasına uzanıp mendilini aranırken. Dantel kenarlı, isminin baş harfleri 'UBT'yi taşıyan mendili. Pammy'nin doğum günü hediyesi. Dudağındaki *Streusel* kırıntılarını kibarca sildikten sonra yine eğilerek mendili çantasına koydu ve orada duran ağır şeyi çıkardı. Babasının Büyük Savaş'tan kalma eski revolveri, bir Webley Mark V.

Yüz defa prova edilmiş bir hareket. Tek atış. Gereken tek şey, seri davranmaktı ama yine de silahı çekip adamın kalbine hizalarken, her şeyin durmuş gibi göründüğü bir an; zamanda asılı bir baloncuk yaşandı.

"*Führer*," dedi, büyüyü bozarak. "*Für Sie.*"[10]

Masanın etrafında silahlar kılıflarından çıkarılıp ona doğrultuldu. Tek nefes. Tek atış.

Ursula tetiği çekti.

Karanlık çöktü.

---

6 Almanca. (Sıcak) *Çikolata.* (ç.n.)
7 Almanca. *Erikli turta.* (ç.n.)
8 Almanca. *İngilizceniz çok güzel.* (ç.n.)
9 Almanca. *Affedersiniz.* (ç.n.)
10 Almanca. *Bu senin için.* (ç.n.)

Kar

11 Şubat 1910

Havaya yeni maruz kalan tenin üstünde buz gibi bir esinti, dondurucu bir akım. Herhangi bir uyarı olmaksızın o, şimdi içerinin dışında. Üstelik aşina olduğu ıslak, tropik dünya da aniden buharlaşıp gitti. Tabiata maruz şimdi. Kabuğu soyulan bir karides, kabuğu kırılan bir fındık gibi.

Nefes yok. Tüm dünya dönüp dolaşıp buna indirgeniyor. Tek bir nefes.

Küçük ciğerler, yabancı atmosferde şişmeyi başaramayan yusufçuk kanatları gibi. Sıkışan nefes borusunda hiç esinti yok. Kıvrımlı, minicik, inci gibi bir kulakta binlerce arı vızıltısı.

Panik. Boğulan kız, düşen kuş.

• • •

"Dr. Fellowes çoktan burada olmalıydı," diye sızlandı Sylvie. "Neden gelmedi hâlâ? Nerede kaldı?" Teninde terden inci gibi iri çiy taneleri, zorlu bir yarışın sonuna yaklaşmış bir at. Yatak odasının şöminesi gemi kazanı misali tıka basa doldurulmuş. Kalın, sırma işli perde düşmana, geceye karşı sıkı sıkıya kapatılmış. Siyah yarasa.

"Adamınız karda mahsur kalacak tahminimce han'fendi. Dışarısı öyle böyle değil, pek yaman. Yollar kapalıdır şimdiye."

Sylvie ile Bridget bu çilede tek başlarınaydılar. Sofra hizmetçisi Alice hasta annesini ziyarete gitmişti. Hugh da tabii ki ele avuca sığmaz kız kardeşi Isobel'in peşinden Paris'e doğru yola düşmüştü. Tavan arasındaki odasında domalmış bir domuz gibi horuldayan Bayan Glover'ı işe karıştırmaya ise hiç niyeti yoktu Sylvie'nin. Töreni meydanı başçavuşu misali merasimleri kendi yönetecekti bu durumda. Bebek erken gelmişti. Sylvie ötekiler gibi geç gelmesini bekliyordu oysa. Ama tabii kazın ayağı...

"Ah, han'fendi," diye aniden haykırdı Bridget, "kız mosmor, hem de nasıl."

"Kız mı?"

"Kordon boynuna dolanmış. Ah, Anaların kutsalı Meryem. Boğuluvermiş, zavallıcık."

"Nefes almıyor mu? Dur bir bakayım. Bir şey yapmalıyız. Ne yapabiliriz?"

"Ah, Bayan Todd, han'fendicim, gitmiş bebek. Daha yaşama şansı bulamadan ölüvermiş. Çok ama çok üzgünüm. Cennette nur topu gibi, mini minnacık bir melek olacak şüphesiz. Ah, keşke Bay Todd burada olsaydı. Çok üzgünüm. Bayan Glover'ı uyandırayım mı?"

Küçük kalp. Delice atan çaresiz, küçük bir kalp. Gökten düşen bir kuş gibi aniden durdu. Tek bir atış.

Karanlık çöktü.

Kar

11 Şubat 1910

"Tanrı aşkına çocuk, bırak kafası kesik tavuklar gibi sağa sola koşturmayı da sıcak suyla havlu getir bana. Hiç mi bir şey bilmezsin sen? Çiftlikte mi büyüdün?"

"Affedersiniz efendim." Dr. Fellowes bir çeşit kraliyet üyesiymiş gibi, özür dilercesine karşısında eğildi Bridget.

"Kız mı Dr. Fellowes? Görebilir miyim?"

"Evet Bayan Todd. Sağlıklı, sıhhatli, sevimli bir kız." Sylvie, Dr. Fellowes'un aliterasyonlar konusunda kantarın topuzunu biraz kaçırdığını düşündü. En iyi haliyle bile pek öyle sevimlilik abidesi biri değildi zaten. Hastalarının sağlığı, özellikle de geliş ve gidişleri, sinirini bozmak üzere tasarlanmış gibi davranırdı.

"Boynuna dolanan kordon yüzünden ölebilirdi. Fox Corner'a son anda yetişmişim. Kelimenin tam anlamıyla hem de." Dr. Fellowes ameliyat aletlerini havaya kaldırarak Sylvie'nin beğenisine sundu. Küçüktüler, zariftiler ve sivri uçları yukarı kıvrıktı. "Kırt, kırt," dedi. Sylvie benzeri bir acil durum ihtimaline karşı aynı makastan satın almak üzere, o bitkinlikle ve o koşullar altında aklının köşesine küçük, belli belirsiz bir not aldı. (Gerçi pek öyle bir ihtimal de yoktu ya.) Ya da bir bıçak. *Karlar Kraliçesi*'ndeki soyguncu kız gibi sürekli üstünde taşıyabileceği güzel, keskin bir bıçak.

"Buraya vaktinde geldiğim için şanslısınız," dedi Dr. Fellowes. "Kar henüz yolları kapamadan. Ebe Bayan Haddock'u aradım ama sanırım Chalfont St. Peter'ın oralarda bir yerde mahsur kalmış."

"Bayan *Haddock*[11] mu?" dedi Sylvie ve kaşlarını çattı. Bridget kahkahayla güldü ama sonra çabucak "Affedersiniz, affedersiniz efendim," diye mırıldandı. Sylvie, Bridget'le kendisinin histerinin eşiğinde olduklarını düşündü. Eh, pek de şaşırtıcı bir durum değildi tabii.

"Pis İrlandalı," diye homurdandı Dr. Fellowes.

"Bridget sadece bir mutfak hizmetçisi ve daha çocuk. Kendisine minnettarım. Her şey o kadar çabuk oldu ki, ne yapsın." Sylvie

11 İngilizcedeki anlamı "*mezgit balığı*". (ç.n.)

yalnız kalmayı ne çok istediğini ve hiçbir zaman kalamadığını düşündü. "Akşam burada kalsanız iyi olur doktor," dedi gönülsüzce.

"Eh, haklısınız sanırım, iyi olur," dedi Dr. Fellowes, aynı gönülsüzlükle.

Sylvie iç çekerek doktora, mutfaktan kendisine bir bardak brendi almasını önerdi. Yanına da biraz jambon ve turşu ezmesi belki. "Bridget sizinle ilgilenir." Adamı başından savmak istiyordu. Çocuklarının üçünü de (üç!) doğurtmuştu ama zerre kadar sevmiyordu onu. Sadece bir koca görebilmeliydi onun gördüklerini. Aygıtlarıyla Sylvie'nin en hassas ve gizli yerlerini eşeleyip kurcalamıştı. (Gerçi çocuğunu bu doktorun yerine Bayan Haddock denen ebenin doğurtmasını tercih mi ederdi, o da ayrı.) Kadın doktorlarının hepsinin kendileri de kadın olmalıydı. Böyle bir şey küçük bir ihtimal olsa da.

Dr. Fellowes ham hum ederek yeni doğanın, suratı kıpkırmızı kesilmiş Bridget tarafından yıkanmasına gözetmenlik etti ve oyalandı. Bridget yedi kardeşin en büyüğü olduğundan bebek kundaklamayı seviyordu. On dört yaşındaydı. Sylvie'den on yaş küçük. Sylvie on dört yaşındayken henüz kısa etek giyiyordu ve midillisi Tiffin'e âşıktı. Bebeklerin nereden geldiği hakkında en ufak bir fikri yoktu, düğün gecesinde bile apışıp kalmıştı. Annesi Lottie çeşitli imalarda bulunmuş ama anatomik konuda tam bilgi vermekte başarılı olamamıştı. Erkekle kadın arasındaki evlilik ilişkisi ona göre esrarengiz biçimde şafak vakti havada ani yükselişe geçen çayırkuşlarıyla alakalı bir şeydi. Mesafeli kadındı Lottie. Narkoleptik diyen bile çıkabilirdi. Kocası, yani Sylvie'nin babası Llewellyn Beresford, ünlü bir sosyete ressamıydı ama bohemlikle uzaktan yakından ilişkisi yoktu. Hanesinde çıplaklığa ya da karanlık davranışlara rastlanmazdı. Kraliçe Alexandra'yı henüz prensesken resmetmişti. Çok hoş biri olduğunu söylemişti.

Mayfair'de iyi bir evde yaşıyorlardı, Tiffin'e ise Hyde Park yakınındaki bir ahırda bakılıyordu. Sylvie kötü anlarında kendini o aydınlık geçmişte hayal ederek neşelendirmeyi huy edinmişti. Berrak bir bahar sabahı ağaçlar rengârenk çiçeklerle doluyken Tiffin'in geniş sırtında yan eyerine düzgünce oturmuş, Rotten Row boyunca gittiğini düşünürdü.

"Biraz sıcak çayla şöyle leziz bir dilim tereyağlı kızarmış ekmeğe ne dersiniz Bayan Todd?" dedi Bridget.

"Harika olur Bridget."

Firavun mumyası gibi bandajlı bebek nihayet Sylvie'ye verilmişti. Sylvie yumuşacık yanağı okşayarak "Merhaba küçüğüm," dedi ve Dr. Fellowes bu tür abartılı bir duygusallığa tanıklık etmemek için arkasını döndü. Ona kalsa bütün çocuklar Sparta gibi bir yerde yetiştirilirdi.

"Yanına biraz soğuk aperatif de fena olmazdı belki," dedi doktor. "Bayan Glover'ın şu muhteşem turşu ezmesinden var mıdır acaba?"

Dört Mevsim Bir Yıl Eder

11 Şubat 1910

Sylvie gümüş, ışıl ışıl bir kılıç gibi perdeleri delip geçen göz kamaştırıcı ışık huzmesiyle uyandı. Bayan Glover gururla taşıdığı kocaman kahvaltı tepsisiyle odaya girdiğinde Sylvie, dantel ve kaşmirlerin arasında yarı baygın uzanıyordu. Anlaşılan Bayan Glover'ı ancak ehemmiyet taşıyan bir olay ininden bu kadar uzaklaştırabiliyordu. Yarı donmuş, tek bir kar tanesi tepsideki gonca vazosunun içinden aşağı doğru kayıyordu. "Ah, kar tanesi!" dedi Sylvie. "Zavallı başını topraktan dışarı uzatabilmiş ilk çiçek!"

Çiçeklerin cesaret sergileme kabiliyeti –hatta övgüye layık veya değil– herhangi bir kabiliyeti olduğuna inanmayan Bayan Glover, sadece birkaç haftadır Fox Corner'da yanlarında çalışmakta olan bir duldu. Ondan önce bolca tembellik eden ve rostoları yakan Mary adlı kadın vardı. Bayan Glover ise aksine yemekleri az pişirme eğilimindeydi. Sylvie'nin çocukluğunu geçirdiği dört başı mamur hanede Aşçı'ya 'Aşçı' denirdi ama Bayan Glover 'Bayan Glover'ı tercih ediyordu. Bu onu, yeri doldurulmaz kılıyordu. Sylvie ise kadını inatla hâlâ Aşçı olarak düşünüyordu.

"Teşekkürler Aşçı." Bayan Glover kertenkele gibi gözlerini kırptı. "Bayan Glover," diye kendi kendini düzeltti Sylvie.

Bayan Glover tepsiyi yatağa yerleştirdikten sonra perdeleri açtı. Işık olağanüstüydü, siyah yarasa mağlubiyete uğramıştı.

"Ne kadar parlak," dedi, gözlerini gölgeleyerek.

"Çok fazla kar var," dedi Bayan Glover, başını hayret ya da hoşnutsuzluk diye açıklanabilecek bir tavırla sallayarak. Söz konusu Bayan Glover olduğunda, insan tamamen emin olamıyordu.

"Dr. Fellowes nerede?" diye sordu Sylvie.

"Acil bir durum çıktı. Çiftçinin birini boğa ezmiş."

"Ne korkunç."

"Köyden birkaç adam gelip doktorun otomobilini kardan çıkarmaya çalıştı ama en sonunda benim George'um götürdü onu arabasıyla."

"Ah," dedi Sylvie, kafasını karıştıran bir şeyi birden anlamış gibi.

"Bir de beygirgücü diyorlar adına," dedi Bayan Glover, boğayı andıran homurtulu bir gülüşle. "İşte yeni icat makinelerden medet ummanın sonu."

"Hı hmmm," dedi Sylvie, bu tür sabit fikirlerle tartışmaya girmekten kaçınarak. Dr. Fellowes'un onu ya da bebeğini muayene etmeden gitmesine şaşırmıştı.

"Size de uğradı. Uyuyordunuz," dedi Bayan Glover. Sylvie bazen Bayan Glover'ın akıl okuduğundan şüpheleniyordu. Ne dehşetli bir düşünce.

"Önce kahvaltısını etti," dedi Bayan Glover, tek nefesle hem onaylama hem de kınama sergileyerek. "Adamın iştahı yerinde ama, orası kesin."

"Ben de öyle açım ki bir atı bile yiyebilirim," dedi Sylvie gülerek. Yiyemezdi elbet. Aklına bir anlığına Tiffin geldi. Silah kadar ağır, gümüş çatal bıçağı eline aldı ve Bayan Glover'ın böbrek kavurmasıyla boğuşmaya hazırlandı. "Pek güzelmiş," dedi (öyle miydi sahiden?) ama Bayan Glover çoktan beşikteki bebeği incelemeye koyulmuştu bile. ("Domuz gibi tombalak maşallah.") Sylvie aklının bir köşesinden Bayan Haddock hâlâ Chalfont St. Peter'ın oralarda mahsur mudur acaba, diye geçirdi.

"Duyduğuma göre bebek ölümden dönmüş," dedi Bayan Glover.

"Öyle..." dedi Sylvie. Ne ince bir çizgiydi yaşamla ölüm arasındaki. Sosyete portrecisi olan kendi babası bir akşam, güzel bir konyağın ardından birinci kat merdiven sahanlığındaki bir İsfahan kilimine basıp kaymıştı. Düştüğünü ya da bağırdığını duyan olmamıştı. O sırada Balfour Kontu'nun portresine yeni başlamıştı. Hiçbir zaman da bitirememişti. Doğal olarak.

Sonradan babasının parasıyla, anne ve kızın bildiğinden çok daha fazla müsriflik ettiği ortaya çıkmıştı. Şehrin dört bir yanında oyunlara katılan, gizli bir kumarbazdı. Ani ölüm ihtimaline karşı en ufak bir hazırlık yapmamıştı ve alacaklılar çok geçmeden Mayfair'deki güzel eve üşüşmüşlerdi. İskambil ev misali. Tiffin'in gönderilmesi gerekmişti. Sylvie'nin yüreği parçalanmıştı, öyle ki hissettiği acı babası için hissettiğinden de büyüktü.

"Ben tek kusuru kadınlardır sanıyordum," demişti annesi, bir pietà'ya poz verircesine eşya sandığının üstüne tüneyerek.

Ardından kibar ve edepli bir yoksulluğa düşmüşlerdi. Sylvie'nin annesi giderek solmuş ve ilginçliğini yitirmişti. Verem onu yiyip

bitirirken, çayırkuşları havada yükselmeyi bırakmıştı. On yedi yaşındaki Sylvie ressamlara model olmaktan, postane tezgâhında tanıştığı bir adam sayesinde kurtulmuştu. Hugh. Kazançlı bankacılık dünyasının yükselen yıldızı. Burjuva saygınlığının somut örneği. Güzel ve meteliksiz bir kız başka ne isteyebilirdi ki?

Lottie beklenenden daha az yaygara koparark ölmüştü ve Hugh ile Sylvie, Sylvie'nin on sekizinci doğum gününde sessiz sedasız evlenmişlerdi. ("Hadi bakalım," demişti Hugh, "evlilik yıldönümümüzü unut da görelim.") Balayını Fransa'da geçirmişlerdi. Deauville'de güzel bir *quinzaine*.[12] Ardından Beaconsfield yakınında Lutyens stilini andıran bir evde yarı taşra saadeti içine yerleşmişlerdi. Evde insanın isteyebileceği her şey vardı; büyük bir mutfak, bahçeye bakan Fransız pencereli bir misafir odası, güzel bir oturma odası ve çocuklarla doldurulmayı bekleyen birkaç yatak odası. Evin arka tarafında Hugh'nun çalışmak için kullanabileceği küçük bir oda bile vardı. "Ah, benim sığınağım orası," der, gülerdi Hugh.

Evin çevresi makul mesafede benzeri evlerle çevriliydi. Ötede bir çayır, bir koruluk ve içinden dere akan bir çançiçeği ağaçlığı vardı. Yavru istasyon boyutundaki tren istasyonu ise Hugh'nun bir saatten kısa sürede bankadaki masasında olmasını sağlıyordu.

"Uykulu Kuytu,"[13] diye kahkaha atmıştı Hugh, Sylvie'yi tüm nezaketiyle kucağında eşikten geçirirken. Mütevazı denebilecek bir meskendi burası (Mayfair gibi değildi) ama yine de maddi imkânlarını biraz aşan ve aslında her ikisini de şaşırtan mali bir pervasızlıktı.

"Eve bir isim vermeliyiz," demişti Hugh. "Defnelik. Çamlık. Karaağaçlık."

"Ama bahçede bunlardan hiçbiri yok ki," demişti Sylvie. Yeni aldıkları evin Fransız pencereleri önünde durmuş, her yerini ot bürümüş bahçeye bakıyorlardı. "Bir bahçıvan bulmalıyız," demişti Hugh. Evin kendisi de yankı yapacak kadar boştu. Henüz içini Voysey kilimleri, Morris kumaşları ve yirminci yüzyıl evlerinin diğer estetik konforlarıyla doldurmaya başlamamışlardı. Sylvie'ye

12 Fransızca. *İki hafta*. (ç.n.)

13 Sleepy Hollow. *The Legend of Sleepy Hollow / Uykulu Kuytu Menkıbesi* ABD'li yazar Washington Irving'in kısa hikâyelerinden biri. (ç.n.)

kalsa adı henüz konmamış bu karı koca evi yerine, Liberty's'de seve seve yaşardı.

"Yeşildönümler, Latifmanzara, Güneşliçayır?" demişti Hugh, kolunu karısının beline dolayarak.

"Hayır."

İsimsiz evlerinin bir önceki sahibi evi sattıktan sonra İtalya'ya taşınmıştı. "Düşünsene nasıl bir şeydir," demişti Sylvie, hülyalı bir tavırla. Küçüklüğünde kendi de İtalya'ya gitmişti. Annesi ciğerleri için Eastbourne'a geçtiğinde, babasıyla çıktığı büyük bir seyahatti.

"Düşünüyorum, İtalyanlarla dolu," demişti Hugh, önemsemez bir tavırla.

"Elbette. Çekiciliği de orada ya zaten," demişti Sylvie, kendini kocasının kollarından kurtararak.

"Beşikçatı desek, Kırevi?"

"Dur artık ne olur," demişti Sylvie.

O sırada fundalıktan bir tilki çıkmış, bahçeyi boylu boyunca geçmişti. "Ah, bak," demişti Sylvie. "Ne kadar da uysal görünüyor, evin boş olmasına alışmış ne zamandır herhalde."

"Umalım da civar avcılarını peşine takmasın," demişti Hugh. "Ne cılız hayvan."

"Dişi bu. Emziriyor. Meme uçlarından anlayabilirsin."

Hugh böylesine fütursuz terimlerin bakirelikten yeni çıkmış (olduğu düşünülen, umulan) karısının dudaklarından döküldüğünü duyunca gözlerini kırpıştırmıştı.

"Bak," demişti Sylvie, fısıltıyla. Çimlerin üstünde iki küçük yavru belirmiş, birbirlerinin üstüne atlayarak oynamaya başlamışlardı. "Ah ne güzel, ne minik yaratıklar!"

"Kimilerine göre de iğrenç mahluklar."

"Belki onlar da *bizi* iğrenç mahluk olarak görüyordur," demişti Sylvie. "Fox Corner[14] ismini vereceğiz eve. Başka kimsenin bu isimde bir evi yoktur. Amaç da o değil mi zaten?"

"Ciddi misin?" demişti Hugh, şüpheyle. "Biraz tuhaf değil mi sence? Masal adı gibi. *Tilki Köşesindeki Ev.*"

"Azıcık tuhaflığın kimseye zararı dokunmaz."

"Peki, ciddi ciddi düşünürsek," demişti Hugh, "bir evin kendisi köşe *olabilir* mi? *Köşede* olması gerekmez mi?"

14 *Tilki Köşesi.* (ç.n.)

Evlilik böyle bir şeymiş demek, diye düşünmüştü Sylvie.

İki küçük çocuk kapının kenarından ihtiyatla içeri göz attılar. "Geldiniz mi," dedi Sylvie, gülümseyerek. "Maurice, Pamela, gelin de yeni doğan kız kardeşinize 'merhaba' deyin."

İki çocuk, içinde ne olduğundan emin değillermiş gibi temkinli adımlarla beşiğe yanaştılar. Sylvie (Kraliyet Akademisi üyelerinin bağışıyla masrafı ödenen) meşe ve pirinçten tabut içindeki babasına bakarken benzeri şeyler hissettiğini hatırladı. Gerçi çocukların ihtiyatlı yaklaştıkları kişi belki de Bayan Glover'dı.

"Yine kız," dedi Maurice hüzünle. Beş yaşındaydı Maurice. Pamela'dan iki yaş büyüktü ve Hugh'nun uzakta olduğu zamanlarda ailenin erkeğiydi. "İş seyahatinde," diyordu Sylvie soranlara ama Hugh aslında ahmak kız kardeşini gizlice nikâh kıyarak Paris'e kaçtığı evli adamın pençesinden kurtarmak üzere alelacele Kanal'ın öte yanına geçmişti.

Maurice bebeğin suratını parmağıyla dürtünce bebek uyanıp yaygarayı bastı. Bayan Glover, Maurice'in kulağını çimdikledi. Sylvie yüzünü buruşturdu ama Maurice acıyı cesaretle göğüsledi. Sylvie gücü yerine geldiğinde Bayan Glover'a iki çift laf etmenin şart olduğuna karar verdi.

"Ne isim vereceksiniz?" diye sordu Bayan Glover.

"Ursula," dedi Sylvie. "Ursula adını vereceğim. Minik ayı yavrusu demek."

Bayan Glover çekimser bir tavırla başını salladı. Şu orta sınıflar kendi bildiklerinden hiç şaşmıyorlardı. Bayan Glover'ın kendi oğlu bildiğimiz George'lardandı. "Toprak süren demek, Yunancadan," demişti oğlanı vaftiz eden papaz ve çocuk gerçekten de yakındaki Ettringham Hall malikânesi çiftliğinde saban sürücü olmuştu. Verilen isim kaderini belirlemiş gibi. Gerçi Bayan Glover'ın kader üstüne fazla kafa yorduğu da yoktu muhtemelen. Ya da Yunanlar üstüne.

"Eh, ben işime koyulayım," dedi Bayan Glover. "Öğle yemeğinde güzel bir biftekli turta olacak. Peşinden de Mısır muhallebisi."

Sylvie'nin Mısır muhallebisinin ne olduğu hakkında en ufak bir fikri yoktu. Piramitler hayal etti.

"Hepimizin güce kuvvete ihtiyacı var bu ara," dedi Bayan Glover.

"Evet, öyle sahiden," diye cevap verdi Sylvie. "Aynı sebepten ben de Ursula'nın karnını doyursam iyi olacak!" Sylvie kendi sözlerinin sonundaki görünmez ünleme kendisi sinir oldu. Tam olarak anlayamadığı sebeplerden ötürü sık sık kendini Bayan Glover'la gereğinden neşeli bir tonda konuşma ihtiyacı içinde buluyordu. Yeryüzünde var olan mizahta bir çeşit doğal denge sağlamak istermiş gibi.

Bayan Glover, Sylvie'nin kabarık dantel sabahlığından taşan mavi damarlı, solgun göğüslerini görünce hafifçe irkilmekten kendini alamadı. Çocukları hemen önüne katıp odadan dışarı kışkışladı. "Yulaf lapası," diye emretti acımasızca.

"Şurası kesin ki Tanrı bu çocuğu geri istedi," dedi Bridget, sabahın ilerleyen saatlerinde elinde dumanı tüten et suyuyla içeri girdiğinde.

"Bizler sınandık," dedi Sylvie, "ve kusurlu bulunmadık."

"Bu seferlik," dedi Bridget.

"Telgraf var," dedi Hugh, aniden bebek odasına girip Sylvie'yi Ursula'yı emzirirken daldığı tatlı uykudan uyandırarak. Sylvie hemen örtünerek "Telgraf mı?" dedi. "Biri mi ölmüş?" Çünkü Hugh'nun ifadesi bir felaketi akla getiriyordu.

"Wiesbaden'den."

"Ah," dedi Sylvie. "Izzie bebeğini doğurdu demek."

"Keşke o sütü bozuk herif evli olmasaydı," dedi Hugh. "Kız kardeşimi alıp dürüst bir kadına dönüştürebilirdi."

"Dürüst bir kadın mı?" diye dalga geçti Sylvie. "Öyle bir şey var mı ki?" (Yoksa yüksek sesle mi söylemişti bunu?) "Her neyse, evlenmek için fazlasıyla *genç* kardeşin."

Hugh kaşlarını çattı. Böyle yapınca daha da yakışıklı görünüyordu. "Senin benimle evlendiğinde olduğundan sadece iki yaş küçük," dedi.

"Nasıl oluyor bilmem ama çok daha büyükmüş gibiydim," diye mırıldandı Sylvie. "Her şey yolunda mıymış? Bebek iyi miymiş?"

Sonradan anlaşıldığına göre Hugh yanına gidip Izzie'yi Paris'ten gelen gemi trenine sürüklediğinde, Izzie çoktan görünür biçimde *enciente*[15] idi. Annesi Adelaide, Izzie'nin kendini böylesi coşkuyla ahlaksızlığın kollarına atmasındansa beyaz köle tacirleri tarafından kaçırılmış olmasını yeğleyeceğini söylemişti. Sylvie beyaz köle ticareti fikrini epey çekici bulmuş, bir çöl şeyhi tarafından Arap atıyla kaçırıldığını, sonra da kendini ipekler ve peçeler içinde minderli bir divanda uzanmış, derelerin, fıskiyelerin şırıltıları arasında helva yiyip şerbet içerken hayal etmişti. (Gerçekte böyle olmayacağını tahmin ediyordu tabii). Kadınlarla dolu bir harem Sylvie'ye son derece güzel bir fikir gibi görünüyordu; karılık görevlerinin yükünü başkalarıyla paylaşmak, vs...

Viktoryen tavrını kahramanca koruyan Adelaide, kızının karnı giderek büyüyen görüntüsüne kapıları tam anlamıyla kapamış ve bu utancı yurtdışında nihayete erdirsin diye onu Kanal'ın öte ta-

15 Fransızca. *Hamile.* (ç.n.)

rafına postalamıştı. Bebek olabildiğince çabuk evlatlık verilecekti. "Çocuk sahibi olamayan saygın bir Alman çift," demişti Adelaide. Sylvie bir çocuğu vermenin nasıl bir şey olduğunu hayal etmeye çalıştı. ("Peki, ondan bir daha hiç haber almayacak mıyız?" demişti, hayretle. "Umuyorum ki almayız," demişti Adelaide.) Izzie şimdi İsviçre'de bir görgü okuluna gönderilecekti, her ne kadar pek çok açıdan okul için geç kalmış görünse de.

"Bebek erkekmiş," dedi Hugh, telgrafı bayrak gibi sallayarak. "Sağlıklı sıhhatliymiş, falan filan."

Ursula'nın hayatının ilk ilkbaharı da bayrak açmıştı. Kayın ağacının altında pusetinde yatarak, rüzgârla narince sallanan dalların taze yeşil yaprakları arasında güneşin titreşerek oluşturduğu şekilleri seyretmişti. Dallar koldu, yapraklarsa el gibiydi. Ağaç onun için dans etmişti. *Ninni de bebek ninni* diye şarkı mırıldanmıştı Sylvie ona, *bak orası ağacın tepesi.*

Küçük bir yemiş ağacım vardı diye peltek peltek devam etmişti Pamela, *Meyveleri pek azdı, Dallarından gümüş bir hindistanceviziyle, altın bir armut sarkardı.*

Pusetin güneşliğinden minicik bir yabantavşanı sarkıyor, fırıl fırıl dönüyordu ve güneş tavşanın gümüşi yüzeyinden ışıltıyla yansıyordu. Yabantavşanı küçük bir sepetin içinde dimdik oturuyordu ve bir zamanlar bebek Sylvie'nin çıngırağının tepesini süslemişti. Çıngırağın kendisi ise, tıpkı Sylvie'nin çocukluğu gibi, çoktan kaybolup gitmişti.

Çıplak dallar, tomurcuklar, yapraklar... Hayat Ursula'nın gözleri önünde akıp gidiyordu. Ursula ilk kez mevsim değişimini gözlemliyordu. Karakışta doğmuştu ama onu keskin bir bahar vaadi, tomurcukların şişkinleşmesi, yazın miskin sıcağı, sonbaharın küfü ve mantarı izlemişti. Pusetin güneşliğinin kısıtlı çerçevesinden bunların tümünü görmüştü. Tabii mevsimlerin beraberinde getirdiği gelişigüzel süsler de cabası; güneş, bulutlar, kuşlar, tepede sessizce yay çizen başıboş bir kriket topu, bazen bir gökkuşağı ve sevdiğinden daha sık yağan yağmurlar. (Onu hava şartlarından korumakta kimi zaman geç kalınabiliyordu.)

Hatta dışarıda unutulduğu bir sonbahar akşamında (korkunç olduğu kadar hayret verici bir durum) yıldızları ve yükselen ayı bile görmüştü. Zılgıtı Bridget yemişti. Puset, hava nasıl olursa ol-

sun, dışarıda olurdu çünkü Sylvie'de, annesi Lottie'den gelen bir temiz hava takıntısı vardı. Lottie gençliğinde bir süre bir İsviçre sanatoryumunda kalmış, günlerini örtüye sarınarak açık bir terasta oturup hiçbir şey yapmadan Alpler'in karlı zirvelerine bakarak geçirmişti.

Kayın yapraklarını dökmüştü, kâğıt gibi ince, bronz parçalar tepedeki göğü doldurmuştu. Uğul uğul esintili bir kasım günü ürkütücü bir görüntü ortaya çıkmış, pusetin içine doğru bakmıştı. Maurice, Ursula'ya çeşitli yüz ifadeleri yaparak "Gu gu gu," diye şarkılar söylemiş sonra da battaniyeleri bir sopayla dürtmüştü. "Aptal bebek," dedikten sonra onu yumuşak bir yaprak yığınının altına gömmeye başlamıştı. Ursula yapraklardan bu yeni örtünün altında tekrar uykuya dalıyordu ki bir el Maurice'in kafasına aniden vurmuştu ve çocuk "Ah!" diye bağırarak ortadan kaybolmuştu. Gümüşi yabantavşanı durmadan dönüyordu ve koca bir çift el Ursula'yı tutup pusetinden kaldırmıştı. Ardından Hugh "İşte buradaymış," demişti, sanki kaybolmuş gibi.

"Kış uykusuna yatmış bir kirpi gibi," demişti Sylvie'ye.

"Zavallıcık," diye cevap vermişti Sylvie gülerek.

Kış yine gelmişti. Ursula onu ilk görüşünde tanımıştı.

Haziran 1914

Ursula başka bir talihsizlik olmaksızın dördüncü yazına girmişti. Bebeğin ürkütücü başlayan yaşamına rağmen (ya da belki bu yüzden) güzelce gelişerek, Sylvie'nin sağlam rejimi sayesinde (ya da belki ona rağmen) istikrarlı görünen bir çocuk olması, annesinin içini rahatlatmıştı. Ursula fazla düşünen biri değildi, Pamela'nın zaman zaman yaptığı gibi. Öte yandan Maurice'in âdet edindiği gibi çok az düşünenlerden de değildi.

Küçük asker, diye düşündü Sylvie, Ursula'nın Maurice ile Pamela'nın peşinden sahilde uygun adım yürüyüşünü izlerken. Ne kadar küçük görünüyorlardı hepsi de –küçüklerdi *zaten*, biliyordu Sylvie– ama bazen çocuklarına duyduğu hislerin enginliği karşısında hayrete düşüyordu. En küçük, en yenileri –Edward– yanı başında, kumların üstünde hasır bebek sepetine mahkûm edilmişti ve henüz ortalığı talan etmeyi bilmiyordu.

Cornwall'da bir aylığına ev kiralamışlardı. Hugh ilk hafta kalmıştı, Bridget ise baştan sona kalıyordu. Sylvie, Bayan Glover'ı difteriden bir oğlunu kaybeden kız kardeşlerinden biriyle Salford'da kalabilmesi için aylık izne gönderdiğinden, yemek işini Bridget ile beraber (epey beceriksizce) hallediyordu. Platformda durup da Bayan Glover'ın geniş sırtının demiryolu vagonu içinde kayboluşunu izlerken Sylvie rahat bir nefes almıştı. Hugh, "Onu yolcu etmek zorunda değildin," demişti.

"Gidişini izlemenin keyfinden," demişti Sylvie de.

Burada sıcak bir güneş, sert deniz rüzgârları ve Sylvie'nin üstünde gece boyu rahatça uyuduğu yabancı, sert bir yatak vardı. Etli turta, kızarmış patates ve elmalı poğaça almış, kumlara serdikleri kilimin üstünde, sırtlarını kayalara yaslayarak yemişlerdi. Kiralık plaj kulübesi, daima zorlu bir sorun olma özelliğini taşıyan 'insan içinde bebek besleme' meselesini çözmüştü. Bridget ile Sylvie bazen botlarını çıkarıp ayak parmaklarını cüretkârca suda oynatıyorlar, bazen de kumda dev güneş şemsiyelerinin altına oturup kitapla-

rını okuyorlardı. Sylvie, Conrad okuyordu, Bridget'te ise –her zamanki gotik aşk romanlarından birini yanında getirmediği için– Sylvie'nin verdiği *Jane Eyre* vardı. Sıkça korku dolu küçük çığlıklar atan, iğrenme ve nihayetinde sevinç duygularına kapılan Bridget'in epey hararetli bir okuyucu olduğu ortaya çıkmıştı. Bunun yanında *Gizli Ajan* pek kuru kalıyordu.

Bridget aynı zamanda bir kara insanıydı ve vaktinin çoğunu, mantığını bir türlü kavrayamadığı denizin yükselip yükselmeyeceği sorusuna endişelenerek geçiriyordu. "Yükselme vakti her gün bir miktar değişiyor," diye açıkladı Sylvie.

"İyi de ne demeye değişiyor?" dedi afallayan Bridget.

"Şey..." En ufak bir fikri yoktu Sylvie'nin. "Neden olmasın?" diye konuyu kati biçimde sonlandırdı.

Çocuklar plajın uzak ucundaki kayalık havuzlarında ağla balık avından dönüyorlardı. Pamela ile Ursula yarı yolda durup su kenarında oynamaya başladılar ama Maurice adımlarını hızlandırarak Sylvie'ye doğru atıldı ve bir kum bulutu içinde kendini yere fırlattı. Küçük bir yengeci kıskacından tutuyordu ve bunu gören Bridget tiz bir çığlık attı.

"Etli turta kaldı mı?" dedi Maurice.

"Önce terbiyeni takın," diye çıkıştı Sylvie. Maurice yazın ardından yatılı okula gidecekti. Bu durum Sylvie'yi epey rahatlatacaktı.

"Gelin hadi gidip dalgaların üstünden atlayalım," dedi Pamela. Pamela buyurgandı ama hoş bir biçimde. Ursula ise onun planlarına ayak uydurmaktan hemen her zaman memnundu. Memnun olmasa bile yine de uyuyordu.

Kumların üstünden bir çember, rüzgârla havalanmış gibi uçarak yanlarından geçti. Ursula peşinden koşup çemberi sahibine geri vermek istediyse de Pamela "Hayır, gel gidip suda oynayalım," dedi. Ağlarını kumların üstüne bırakarak dalgalara doğru ilerlediler. Güneş ne kadar kavurucu olursa olsun, suyun daima dondurucu olması tam bir muammaydı. Kızlar her zamanki gibi ciyaklayıp bağrıştıktan sonra el ele tutuşup dalgaların gelmesini beklediler. Ne var ki gelen dalgalar hayal kırıklığı yaratacak kadar küçük, dantel fırfırlı çırpıntılardı sadece. Bunun üzerine daha ileri açıldılar.

Dalgalar şimdi dalga bile değildi. Sadece onları havaya kaldırıp geride bırakan bir kabartının alçalıp ittirişleriydi. Kabartı her yaklaştığında Ursula, Pamela'nın eline sık sıkıya yapışıyordu. Bulundukları yerde sular beline kadar yükselmişti. Pamela kendisini tokatlayan dalgaları bir gemi başı süsü gibi yararak biraz daha ilerledi. Sular şimdi Ursula'nın koltukaltlarına varmıştı. Ursula ağlamaya başlayarak, daha fazla ilerlemesini durdurmak için Pamela'nın elini çekiştirdi. Pamela dönüp ona göz attı ve "Dikkat et, ikimizi birden devireceksin," dedi. Bu sırada arkasında zirve yapan dev dalgayı görmedi. Dalga göz açıp kapayıncaya kadar ikisini de alt ederek yaprak gibi sağa sola savurdu.

Ursula denizin sanki millerce açığındaymış, kıyının görüş alanı dışındaymış gibi giderek aşağılara, derinlere doğru çekildiğini hissetti. Küçük bacakları suda pedal çeviriyor, basacak bir kum parçası bulmaya çalışıyordu. Ah, hele bir ayağının üstüne basıp dalgalarla boğuşabilseydi... Ama artık üstünde durabileceği bir kum yoktu ve Ursula panikle çırpınarak su yutmaya başlamıştı. Biri mutlaka gelirdi ama, öyle değil mi? Bridget ya da Sylvie kurtarırdı onu. Veya Pamela. O neredeydi?

Kimse gelmedi. Sudan başka hiçbir şey yoktu. Su ve yine su. Ursula'nın çaresiz küçük kalbi göğsünde sıkışmış bir kuş misali delice çarpıyordu. Kıvrımlı inci gibi kulağında, binlerce arı vızıltısı. Hiç nefes yok. Boğulan bir çocuk, gökten düşen bir kuş.

Karanlık çöktü.

Kar

11 Şubat 1910

Bridget kahvaltı tepsisini kaldırırken Sylvie "Ah, şu küçük kar tanesi kalsın. Getir, komodinimin yanına koy," dedi. Bebeği de yanında tuttu. Şömine ateşi şimdi iyice alevlenmişti ve pencereden gelen parlak kar ışığı aynı anda hem neşeli hem de tuhaf biçimde uğursuz görünüyordu. Kar evin duvarlarında toplaşıyor, üstüne yapışıyor, her yerini kaplıyordu. Kozaya gömülmüşlerdi. Sylvie, Hugh'nun eve ulaşmak için karlar arasında kendine kahramanca tünel açışını hayal etti. Üç gündür evden uzakta, kız kardeşi Isobel'i arıyordu. Dün (şimdi ne kadar uzak görünüyordu) Paris'ten AV KENDİNİ GİZLEMİŞ NOKTA PEŞİNDEYİM NOKTA diye bir telgraf gelmişti. Her ne kadar Hugh avcılıkta pek usta olmasa da. Sylvie'nin de telgraf göndermesi gerekiyordu. Ne diyecekti? Şifreli bir şeyler. Hugh bulmacaları severdi. DÖRT KİŞİYDİK NOKTA SEN GİTTİN AMA HÂLÂ DÖRT KİŞİYİZ NOKTA (Sylvie'nin çetelesinde Bridget ile Bayan Glover sayılmıyordu.) Ya da daha sıradan bir şey. BEBEK GELDİ NOKTA HER ŞEY YOLUNDA NOKTA. Öyle miydi peki? Her şey yolunda mıydı? Bebek neredeyse ölüyordu. Nefessiz kalmıştı. Ya gerçekten iyi değildiyse? Bu gece ölüme galip gelmişlerdi. Sylvie ölümün ne zaman intikam peşine düşeceğini merak etti.

Sonunda uykuya daldı ve rüyasında yeni bir eve taşındığını ve bilmediği odalarda gezinerek çocuklarını aradığını gördü. Onlara sesleniyordu ama aslında sonsuza dek kaybolduklarını ve onları asla bulamayacağını biliyordu. Sıçrayarak uyandı ve en azından bebeğin yanında, yatağın o kocaman, bembeyaz 'kar sahasında' yattığını görünce rahatladı. Bebek. Ursula. Erkek olsa koyacağı ismi de hazırlamıştı; Edward. Çocuklara isim vermek onun işiydi, Hugh onların hangi isimle çağrıldıklarına kayıtsız gibiydi. Gerçi Sylvie onun bu konuda bazı sınırları olduğunu tahmin ediyordu. Şehrazat mesela. Ya da Guinevere.

Ursula sütümsü gözlerini açtı, bakışlarını adeta bitap kar tanesi üstüne odakladı. *Ninni de bebek ninni* diye mırıldandı Sylvie. Ne ka-

dar sakindi ev. Ne yanıltıcı olabiliyordu bu sükûnet. İnsan göz açıp kapayıncaya kadar, kaşla göz arasında her şeyini kaybedebiliyordu. "Ne pahasına olursa olsun karanlık düşüncelerden uzak durmalı," dedi Ursula'ya.

Savaş

Haziran 1914

Bay Winton –Archibald– şövalesini kumların üstüne kurmuş, sulu mavi-yeşil denizci renkleriyle bir deniz manzarası elde etmeye çalışıyordu – Prusyalılar ve Kobalt Mavileri, Zümrüt Yeşili ve Yeşil Toprak. Göğe belli belirsiz bir iki martı lekeledi; aşağıdaki dalgalardan neredeyse ayırt edilemeyen göğe. Resmi eve döndüğünde gösterip "Empresyonistlerin stilinde, anlarsınız ya," demeyi hayal ediyordu.

Bekâr olan Bay Winton, Birmingham'da raptiye imalatı yapan bir fabrikada büro müdürüydü ama tabiatı itibariyle bir romantikti. Bir bisiklet kulübüne üyeydi ve her pazar bisikletle Birmingham'ın isinden dumanından olabildiğince uzaklaşmaya çalışır, yıllık tatilini de iyi hava soluyabilmek ve kendini bir haftalığına ressam gibi düşünebilmek için deniz kenarında yapardı.

Tablosuna birkaç insan kondurmayı düşündü. Biraz hayat ve 'hareket' kazandırabilirdi resme böylece. Gittiği gece okulundaki hocası (resim dersi alıyordu) bunları çalışmalarına eklemesi yönünde teşvik etmişti onu. Deniz kenarındaki şu iki küçük kız olabilirdi mesela. Şapkaları olduğu için yüz hatlarını resmetmeye çalışması gerekmeyecekti; henüz vakıf olamadığı bir beceriydi bu.

"Gel hadi, gidip dalgaların üstünden atlayalım," dedi Pamela.

"Ah," dedi Ursula, geri çekilerek. Pamela kızın elini tutup suya doğru sürükledi. "Aptallık etme." Ursula suya yaklaştıkça daha çok panikledi ve en sonunda korkudan katılıp kaldı. Ama Pamela kahkahalar atıp suları sıçratarak ilerledi. Ursula'nın tek yapabildiği ise onun peşinden gitmek oldu. Pamela'nın kumsala dönmesini sağlayabilecek başka bir şey düşünmeye çalıştı –bir hazine haritası, kuklası olan bir adam– ama artık geç kalmıştı. Dev bir dalga yükseldi, kafalarının tepesinde kıvrıldı ve üstlerine inerek onları aşağı, su dünyasının derinlerine gönderdi.

Sylvie başını kitabından kaldırıp bir adamın, bir yabancının kumlarda, kızların her birini, kaz ya da tavuk taşır gibi, birer kolunun

altına sıkıştırmış, ona doğru gelmekte olduğunu görünce irkildi. Kızlar sırılsıklam ve gözyaşları içindeydiler. "Biraz fazla açıldılar," dedi adam. "Ama bir şeycikleri kalmaz."

Kurtarıcılarına, Bay Winton'a, büro müdürüne ('kıdemli') denize bakan bir otelde çay ve kek ikram ettiler. "En azından bu kadarını yapayım," dedi Sylvie. "Botlarınız mahvolmuş."

"Önemli bir şey değildi," dedi Bay Winton, alçakgönüllülükle.

"Olur mu, elbette ki *önemliydi*," dedi Sylvie.

"Döndüğünüze sevindiniz mi?" İstasyon platformunda onları selamlayan Hugh, kocaman gülümsüyordu.

"Sen bize kavuştuğuna sevindin mi?" dedi Sylvie, biraz didişircesine.

"Evde size bir sürpriz var," dedi Hugh. Sylvie sürprizleri sevmezdi, hepsi bilirdi bunu.

"Tahmin edin bakalım," dedi Hugh.

Çocuklar yavru köpek tahmininde bulundular ama tahminlerinin, Hugh'nun kilere monte ettirdiği jeneratörle uzaktan yakından ilgisi yoktu. Hep birlikte dimdik taş merdivenlerden kilere inerek makinenin yağlı ve zonklayan varlığına, dizi dizi cam akümülatörüne baktılar. "Işık olsun!" dedi Hugh.

İçlerinden herhangi birinin çarpılmaktan korkmadan evde ışık düğmesi açmaları için aradan epey bir zaman geçmesi gerekecekti. Makinenin tek becerebildiği ışıktı elbette. Bridget gırgırının yerini bir elektrikli süpürgenin alacağını ummuştu ama yeterli voltaj yoktu. "Tanrı'ya şükür ki öyle," demişti Sylvie.

Sylvie açık duran Fransız pencerelerden Maurice'in eğreti bir tenis ağını gerişini izledi. Görünüşe bakılırsa tek yaptığı, etrafta ne varsa onu bir çekiçle dövmekten ibaretti. Küçük oğlanlar Sylvie için tam bir muammaydı. Saatler boyu taş ve sopa fırlatmaktan duydukları tatmin, durmaksızın cansız nesne biriktirmeleri, etraflarını kuşatan hassas dünyayı acımasızca harap edişleri... Tüm bunlar ileride dönüşmeleri beklenen erkekle tezat şeyler gibiydi.

Koridordaki gürültülü sohbet, bir zamanlar okul arkadaşı olan, şimdilerde arada bir görüşen Margaret ile Lily'nin şen şakrak gelişinin habercisiydi. Elleri yeni doğan bebek Edward için kurdeleli hediyelerle doluydu.

Sylvie'nin Hugh'ya hiç bahsetmediği skandal niteliğindeki bir ihtimale göre birinin metresi olan azimli bekâr Margaret, ressamdı. Lily ise bir Fabian'dı;[16] inançları uğruna hiçbir şeyi tehlikeye atmayan, sosyete kökenli bir oy hakları savunucusu. Sylvie elleri kolları bağlanarak boğazlarından aşağı zorla borular sarkıtılan kadınları düşündü[17] ve kendini temin etmek istercesine elini güzelim beyaz boynuna götürdü. Lily'nin kocası Cavendish (insan değil, resmen otel ismi) bir defasında Sylvie'yi bir çay partisinde sıkıştırmış, keçiyi andıran puro kokulu bedeniyle bir sütuna bastırmış ve öyle akıllara durgunluk veren bir imada bulunmuştu ki Sylvie düşününce şimdi bile kızardığını hissediyordu.

"Ah, temiz hava," diye haykırdı Lily, Sylvie onları bahçeye çıkardığında. "Ne kadar da *kırsal* bir yer burası." İki kadın bebek arabasının tepesinde kumrular –ya da biraz daha alt türden güvercinler– gibi cıvıldayarak, bir yandan bebeğe hayranlıklarını dile getirdiler bir yandan da Sylvie'nin narin görünümüne övgüler yağdırdılar.

"Ben çay isteyeyim," dedi Sylvie, şimdiden yorgun düşerek.

---

16 İngiliz sosyalist örgüt. (ç.n.)

17 İngiltere'de oy hakkı için mücadele veren ve hapse atılarak açlık grevi yapan kadınlar hapishane doktorları tarafından ölmemeleri için tüple zorla beslenmişlerdi. (ç.n.)

Bir köpekleri vardı. Bosun isimli iri yarı, benekli bir Fransız mastifi. "Byron'ın köpeğinin adı," dedi Sylvie. Ursula bu gizemli Byron'ın kim olduğu hakkında en ufak bir fikre sahip değildi ama bu adamın köpeğini onlardan almak gibi bir niyeti olmadığı belliydi. Bosun'un Ursula'nın parmakları altında kıvrılan yumuşacık, gevşek, tüylü bir derisi vardı ve nefesi Bayan Glover'ın iğrenerek pişirmek zorunda kaldığı koyun yahnisinden kokuyordu. İyi bir köpek o, demişti Hugh, insanları yanan binalardan çıkaran, boğulmaktan kurtaran cinsten, sorumlu bir köpek.

Pamela, Bosun'a eski bir bone giydirip onu şala sararak bebek muamelesi yapmayı seviyordu, artık gerçek bir bebekleri olduğu halde. Erkek bir bebek, Edward. Herkes ona Teddy diyordu. Anneleri yeni bebeğe şaşırmış gibiydi. "Nereden çıktı bilmiyorum." Sylvie'nin hıçkırık gibi bir kahkahası vardı. Şimdi bahçede, yeni doğanı incelemeye gelen "Londra günlerinden" iki okul arkadaşıyla çay içiyordu. Üçünün de üstünde püfür püfür güzel elbiseler, başlarında büyük hasır şapkalar vardı ve üçü de hasır koltuklarda oturmuş çay içip Bayan Glover'ın şerili kekini yiyorlardı. Ursula ile Bosun nazik bir mesafede çimlere oturmuş, kırıntı bekleyişi içindeydiler.

Maurice bir ağı germişti ve biraz hevessizce Pamela'ya tenis oynamayı öğretiyordu. Ursula, Bosun için papatyalardan taç yapmakla meşguldü. Güdük, beceriksiz parmakları vardı. Sylvie'nin parmaklarıysa bir sanatçının ya da piyanistinki gibi uzun ve marifetliydi. Misafir odasındaki piyanoda parçalar çalıyordu ("Chopin"). Bazen çaydan sonra sıralı şarkı söylüyorlardı ama Ursula bir türlü kendi bölümünü doğru zamanda söylemeyi beceremiyordu. ("Ne ahmak ama," diyordu Maurice.) "Pratik mükemmelleştirir," diyordu Sylvie. Piyanonun kapağını açtığında eski valizlerin içi gibi bir koku geliyordu. Koku Ursula'ya günlerini karalara bürünüp Madeira yudumlayarak geçiren büyükannesi Adelaide'ı hatırlatıyordu.

Yeni doğan kocaman bebek, arabasına gizlenip büyük kayın ağacının altına bırakılmıştı. Bebekliklerinde her biri bu azametin sakinleri olmuşlardı ama hiçbiri hatırlamıyordu. Bebek arabasının güneşliğinden gümüş rengi küçük bir yabantavşanı sarkıyordu ve "rahibelerin işlediği" bir örtünün altında yatan bebeğin keyfi yerindeydi. Nedense kimse bu rahibelerin kim olduğunu ve neden günlerini küçük sarı ördekler işleyerek geçirdiklerini açıklamıyordu ya, neyse.

"Edward," dedi, Sylvie'nin arkadaşlarından biri. "Teddy mi?"

"Ursula ve Teddy. İki minik ayıcığım benim," dedi Sylvie ve hıçkırık kahkahasını attı. Ursula ayı olma konusundan emin değildi. Köpek olmayı tercih ederdi. Sırtüstü uzanıp gökyüzüne baktı. Bosun kudretli sesiyle homurdanıp yanına yattı. Kırlangıçlar maviliği umursamazca yararak uçuyordu. Ursula fincan ve tabakların narin şıngırtısını, yan taraftaki Cole'ların bahçesinde İhtiyar Tom'un ittirdiği çim biçme makinesinin gıcırtı ve tıkırtılarını duyabiliyor ve tarhtaki karanfillerin biberimsi tatlı parfümü ile yeni biçilmiş çimlerin çarpıcı yeşilinin kokusunu alabiliyordu.

"Ah," dedi Sylvie'nin Londralı arkadaşlarından biri, bacaklarını uzatıp beyaz çoraplı zarif ayak bileklerini ortaya çıkararak. "Uzun, sıcak bir yaz. Ne nefis, değil mi?"

Huzur, tiksinti içindeki Maurice'in raketini çimlere fırlatmasıyla bozuldu. Raket bir patırtı ve gıcırtıyla zıpladı. "Öğretemiyorum ben buna. Kız bu!" diye bağırdı Maurice ve fundalığa sıvışarak bir sopayla sağa sola vurmaya başladı. Gerçi hayalinde, elinde bir palayla ormandaydı. Yaz bittikten sonra yatılı okula gidecekti. Hugh'nun gittiği okuldu orası, ondan önce de *onun* babasının. ("Ve daha önce de onun babasının. Ta Fetih'e kadar uzanıyordur muhtemelen," demişti Sylvie.) Hugh okulun Maurice'i adam edeceğini söylüyordu ama Ursula'nın gözüne Maurice çoktan adam gibi görünüyordu zaten. Hugh'nun dediğine göre kendisi okula ilk gittiğinde geceleri hep ağlayarak uyuyakalmıştı ama buna rağmen Maurice'i de aynı eziyete maruz bırakmaktan memnun görünüyordu. Maurice bunu duyunca derin bir nefes vermiş, *kendisinin* ağlamayacağını söylemişti.

("Peki ya biz?" diye sormuştu Pamela kaygıyla. "Biz de okul için uzaklara gitmek zorunda kalacak mıyız?"

"Büyük bir yaramazlık etmezseniz, hayır," demişti Hugh gülerek.)

Yanakları pembeleşen Pamela yumruklarını havaya kaldırdı ve sonra beline dayayarak kayıtsızca geri çekilen Maurice'in arkasından "Domuzun tekisin sen!" diye gürledi. 'Domuz'u olduğundan çok daha kötü bir kelime gibi telaffuz etmişti. Oysa domuzlar oldukça tatlıydılar.

"Pammy," dedi Sylvie, yumuşak bir sesle. "Sokak kadınları gibi konuştun."

Ursula kekin kaynağına biraz daha yanaştı.

"Ah, gel buraya," dedi kadınlardan biri, "dur bir bakayım sana." Ursula geri çekilmeye çalıştı ama Sylvie onu sıkıca tutarak yerine mıhladı. "Ne kadar da güzelmiş, değil mi?" dedi Sylvie'nin arkadaşı. "Sana benziyor Sylvie."

"Sokakların kadınları mı var?" dedi Ursula annesine ve Sylvie'nin arkadaşları kahkaha attılar. Hoş, fıkır fıkır kahkahalar. "Ne komik küçük bir şey," dedi, içlerinden biri.

"Sormayın, neşe kaynağıdır kendisi," dedi Sylvie.

"Sormayın, neşe kaynağıdır kendisi," dedi Sylvie.

"Şu çocuklar," dedi Margaret, "insana tam bir eğlencelikler, değil mi?"

Ondan çok daha fazlasılar aslında, diye düşündü Sylvie ama hiç çocuğu olmayan birine anneliğin boyutlarını nasıl açıklayabilirdi ki? Sylvie şu anki eşlikçilerinin, kısa süren genç kızlığından kalma dostlarının yanında kendini fazlasıyla anaç hissediyordu.

Bridget elinde tepsiyle gelerek çay servislerini kaldırmaya başladı. Sabahları ev işleri için üstüne çizgili basma elbise giyiyordu ama öğleden sonraları beyaz kol ağızlı ve beyaz yakalı siyah bir elbise giyiyor ve ona uygun beyaz bir önlük ve küçük bir kep takıyordu. Bulaşıkhaneden terfi etmişti. Alice evlenerek işten ayrılınca Sylvie zor işlere yardım etmesi için köyden bir kızı, on üç yaşındaki şaşı gözlü Marjorie'yi işe almıştı. ("Sadece iki tanesiyle idare edemez miyiz?" diye, yumuşakça sormuştu Hugh. "Bridget ve Bayan G ile? Sonuçta malikâne yönetmiyorlar burada."

"Edemeyiz," demişti Sylvie ve konu orada kapanmıştı.)

Küçük beyaz kep Bridget'e büyük geliyordu ve göz bağı gibi sürekli gözünün üstüne düşüyordu. Bahçeden eve döndüğü sırada kep aniden gözünü kapattı ve tökezledi. Tam vaktinde müdahale ettiği bir vodvil perendesi. Tek zayiat ise havaya uçan gümüş şekerlik, maşa ve yeşil çimlerin üstüne noktasız zarlar gibi saçılan şeker yığınlarıydı. Maurice Bridget'in talihsizliğine abartılı biçimde güldü, Sylvie ise "Maurice, kes şu maskaralığı," dedi.

Bosun kocaman pembe dilini, Ursula ise enteresan bir biçimde maharet isteyen maşayı kullanarak dökülen şekerleri toplarken, Sylvie onları seyretti. Bosun kendininkileri çiğnemeden yuttu. Ursula ise topladıklarını birer birer, yavaşça emdi. Sylvie hepsinin

içinde tuhaf çocuğun Ursula olacağından şüphelendi. Kendi ailesinin tek çocuğu olan Sylvie, çocukları arasındaki karmaşık kardeşlik ilişkileri karşısında sıkça huzursuzluk yaşıyordu.

"Sen de Londra'ya gelmelisin," dedi Margaret aniden. "Birkaç gün benimle kal. Ne kadar eğleniriz kim bilir."

"Ama çocuklar," dedi Sylvie. "Bebek. Bırakamam ki onları."

"Neden?" dedi Lily. "Bakıcın birkaç günlüğüne idare edebilir, öyle değil mi?"

"İyi de bakıcım yok ki," dedi Sylvie. Lily ortancaların arasında gizlenen bir bakıcı ararmışçasına bakışlarını bahçede gezdirdi. "Olmasını da istemiyorum," diye ekledi Sylvie. (Yoksa istiyor muydu?) Annelik onun sorumluluğuydu, kaderiydi. Her şeyden de öte (ki zaten başka ne olabilirdi ki?) hayatıydı. İngiltere'nin istikbali Sylvie'nin bağrına yapışmış duruyordu. Kendi yerine başkasını koyması sıradan bir iş değildi ki! Sanki yokluğu varlığından çok az bir fark yaratıyormuş gibi... "Üstelik de bebeği kendim besliyorum," dedi. Kadınların ikisi de çok şaşırmış görünüyordu. Lily farkında olmadan, bir saldırıdan korurmuş gibi eliyle göğsünü kavradı.

"Tanrı öyle olsun istemiş ne de olsa," dedi Sylvie, Tiffin'i kaybettiğinden beri Tanrı'ya inanmadığı halde. Uzun adımlarla kararlı bir erkek gibi çimleri aşarak yanlarına gelen Hugh, Sylvie'nin imdadına yetişti. Kahkaha atarak "Neler oluyor burada?" dedi ve Ursula'yı alıp gelişigüzel havaya fırlattı. Ancak kız boğazına takılan şekerle tıkanınca durdu. Sonra Sylvie'ye gülümseyerek "Arkadaşların," dedi, Sylvie onların kim olduklarını unutmuş gibi.

Ardından "Evet, cuma akşamı geldi," dedi, Ursula'yı tekrar çimlere bırakarak, "çalışanların işleri bitti ve sanırım güneş de resmen seren ucuna çıktı. Siz hoş hanımlar çaydan daha sert bir şeylere geçiş yapmak ister misiniz?" Hugh'nun kendinden küçük dört kız kardeşi vardı ve kadınların yanında rahat davranırdı. Tek başına bu bile kadınların başını döndürmeye yetiyordu. Sylvie kocasının flört değil, eşlikçilik içgüdüsüyle hareket ettiğini biliyordu ama bazen onun popülerliğini ve bunun nelere yol açabileceğini sorgulamıyor değildi. Daha doğrusu, nelere yol açmış olabileceğini.

Maurice ile Pamela arasında bir yumuşama sağlanmıştı. Sylvie çocukların çay ve yiyeceklerini dışarıda alabilmeleri için Bridget'ten küçük ama kullanışlı terasa bir masa çekmesini istedi; kızarmış ekmek üstünde ringa havyarı ve doğru dürüst katılaşmamış, ken-

di kendine titreşen pembe bir şey. Yiyeceklerin görüntüsü bile Sylvie'nin midesini hafifçe bulandırmaya yetti. "Çocuk yiyecekleri," dedi Hugh keyifle, çocuklarının yemek yiyişini izleyerek.

"Avusturya, Sırbistan'a savaş ilan etmiş," dedi Hugh, sohbet olsun diye. Margaret ise "Ne aptallık. Geçen yıl Viyana'da harika bir hafta sonu geçirdim. Imperial'de. Bilir misiniz?" dedi.

"Pek yakından değil," dedi Hugh.

Sylvie biliyordu ama söylemedi.

Gece ipekten bir ağa dönüştü. Bir alkol sisi içinde tatlı tatlı sürüklenen Sylvie birden babasının konyak kaynaklı ölümünü hatırlayarak küçük, can sıkan bir sineği öldürürmüş gibi ellerini şaklattı ve "Yatma vakti çocuklar," dedi. Sonra da Bridget'in ağır bebek arabasını hantallıkla çimlerin üstünde ittirişini izledi. Bir iç çekti ve Hugh onun sandalyeden kalkmasına yardım etti. Kalkar kalmaz da onu yanağından öptü.

Sylvie bebeğin tıklım tıkış odasındaki minicik tavan penceresini açtı. 'Bebek odası' diyorlardı buraya ama dam saçaklarının köşesine sıkıştırılmış bir kutudan farksızdı. Yazın havasız, kışın buz gibi olduğu için hassas bir bebek açısından tamamen uygunsuzdu. Hugh gibi Sylvie de hayatın sonraki darbelerini (Mayfair'deki evin, sevgili midillinin, bilge bir tanrıya olan inancın yitirilmesi) daha iyi karşılayabilmek için çocukların erkenden dayanıklılık kazanması gerektiğine inanıyordu. Sylvie sırtı düğmeli kadife emzirme koltuğuna oturup Edward'ı emzirdi. "Teddy," diye mırıldandı şefkatle, bebek yutkunup karnı tok bir uykuya doğru geçiş yaparken. Sylvie onları en çok bebekken, yavru kedi patisinin pembe tabanları gibi parlak ve yepyeniyken seviyordu. Bebeğin kafasındaki incecik tüyleri öptü.

Kelimeler tatlı havada süzüldü. Lily ile Margaret'i akşam yemeği için içeri alan Hugh'nun "Her güzel şeyin bir sonu vardır," dediğini duydu. "Şairliğe meyilli Bayan Glover balık yaptı sanırım ama sizler önce benim jeneratörümü görmek istersiniz belki?" Kadınlar okullu kızlar gibi kıkırdadılar.

Ursula heyecanlı bağrışların ve el çırpmaların sesine uyanmıştı. Sylvie'nin arkadaşlarından birinin "Elektrik!" diye haykırdığını duydu. "Ne harika!"

Ursula tavan arasındaki bir odayı Pamela ile paylaşıyordu. Birbirinin eşi küçük birer yatakları, ikisinin arasında da paçavralı kilimle komodinleri vardı. Pamela kollarını başının tepesine koyarak uyur, bazen iğne batırılmış gibi (Maurice'in bayıldığı korkunç numaralardan biri) bağırırdı. Yatak odası duvarının bir tarafında Bayan Glover tren gibi horlar, öbür tarafında Bridget gece boyu mırıldanırdı. Bosun kapının önünde, uykudayken bile daima tetikte uyurdu. Bazen hafifçe inlerdi ama acıdan mı zevkten mi, anlayamazlardı. Tavan arası katı kalabalık ve hareketli bir yerdi.

Ursula daha sonra bir kez daha misafirlerin gidişine uyandı.

("Bu çocuğun uykusu anormal derecede hafif," diyordu Bayan Glover, sanki bu onun karakterinde düzeltilmesi gereken bir hataymış gibi.) Yatağından çıktı ve sessizce pencereye gitti. Sandalyenin üstüne çıkıp dışarı bakarsa, ki hepsinin yapmaktan açıkça men edildiği bir şeydi bu, aşağıda bahçede Sylvie ile arkadaşlarını, akşamın iyice bastıran karanlığında pervaneler gibi çırpınan elbiselerini görebilirdi. Hugh arka kapıda durmuş, kadınlara istasyona kadar eşlik etmek üzere bekliyordu.

Bridget bazen işten eve dönen babalarını karşılamaları için çocukları istasyona götürürdü. Maurice büyüdüğünde makinist ya da büyük bir keşif seferine yelken açmak üzere olan Sör Ernest Shackleton gibi Antarktika kâşifi olabileceğini söylemişti. Ya da bir bankacı olup çıkacaktı, tıpkı babası gibi.

Hugh Londra'da çalışıyordu. Arada bir birlikte Londra'ya gidiyor, büyükannenin Hampstead'deki misafir salonunda yapmacık ikindiler geçiriyorlardı ve Maurice ile Pamela Sylvie'nin sinirlerini öyle "yıpratıyorlardı" ki trenle eve dönerken Sylvie hep aksi oluyordu.

Herkes gittikten ve sesleri uzaklarda kaybolduktan sonra Sylvie bahçeden geçerek, şu an kanatları açık bir siyah yarasa gibi karaltıya dönüşmüş eve doğru yürüdü. Sylvie'nin görmediği bir tilki, kararlı adımlarla onun izinden gittikten sonra yön değiştirip fundalıkta kayboldu.

"Bir ses duydun mu?" diye sordu Sylvie. Yastığına yaslanmış Forster'ın ilk dönem eserlerinden birini okuyordu. "Bebek mi acaba?"

Hugh başını yana yatırdı. Sylvie'ye bir an için Bosun'u anımsattı.

"Hayır," dedi.

Bebek genelde gece boyu deliksiz uyuyordu. Tam bir melekti ama cennettekilerden değil. Neyse ki.

"Şimdiye kadarkilerin en iyisi," dedi Hugh.

"Evet, bence bunu elimizde tutalım."

"Bana hiç benzemiyor," dedi Hugh.

"Doğru," dedi Sylvie, tatlılıkla. "Hem de hiç."

Hugh bir kahkaha attı ve onu şefkatle öperek "İyi geceler, ben ışığımı kapatıyorum," dedi.

"Ben biraz daha kitap okurum."

Bundan birkaç gün sonra sıcak bir akşam vakti hasadın toplanmasını izlemeye gittiler.

Sylvie ile Bridget kızlarla birlikte tarlaları arşınladılar. Sylvie bebeği Bridget'in kendi şalından yapıp Sylvie'nin gövdesine bağladığı bir askıda taşıyordu. "İrlanda köylüsü gibi," dedi Hugh, eğlenerek. Günlerden cumartesiydi ve Hugh bankacılığın karanlık sınırlarından kurtulmuş, evin arka tarafındaki terasta hasır şezlonglardan birine uzanmış, *Wisden Kriket Almanağı*'nı ilahi bir kitap gibi sevgiyle kucaklamıştı.

Maurice kahvaltıdan sonra ortadan kaybolmuştu. Dokuz yaşında bir oğlandı ve canının istediğiyle canının istediği yere gitmekte özgürdü, her ne kadar kendisi gibi dokuz yaşında oğlanlardan başkasıyla vakit geçirmese de. Bu çocukların ne yaptığı hakkında Sylvie'nin en ufak bir fikri yoktu ama Maurice gün sonunda baştan ayağa kire bulanmış halde ve elinde bir kavanoz kurbağa ya da solucan, ölü bir kuş, küçük bir yaratığın beyazlamış kafatası gibi iştah kaçıran bir zafer hatırasıyla eve dönüyordu.

Bebeği tuhaf biçimde yüklenerek, ellerinde piknik sepetleri ve şemsiyeler, başlarında şapkalarla nihayet yola çıktıklarında, güneş göğe doğru dik tırmanışına çoktan geçmişti. Bosun yanlarında küçük bir midilli gibi tırıs tırıs yürüyordu. "Hey Tanrım! Mülteciler gibi yüklendik gidiyoruz," dedi Sylvie. "İsrail'den çıkan Yahudiler gibi mesela."

"Yahudiler mi?" dedi Bridget, sade yüz hatlarını hoşnutsuzlukla buruşturarak.

Çit merdivenlerini tırmandıkları, güneşin katılaştırdığı çamurlu saban izleri üstünde tökezledikleri yürüyüşleri boyunca Teddy

eğreti kundağı içinde uyudu. Bridget'in elbisesi bir çiviye takılarak yırtıldı ve ayakları su topladı. Sylvie ise korsesini çıkarıp yol kenarına bırakmayı düşündü ve görenlerin nasıl şaşıracaklarını hayal etti. İneklerle dolu bir tarlada, göz kamaştırıcı gün ışığının altında beklenmedik bir biçimde aklına aniden bir anısı geldi. Deauville'de geçirdikleri balayında kaldıkları otelin açık penceresinden içeri sesler süzülürken –uçan martıların çığlıkları ve kaba, hızlı bir Fransızcayla tartışan bir karı koca– Hugh'nun korsesini çözüşü... Cherbourg'dan gemiyle dönüşte Sylvie ileride Maurice'e dönüşecek minicik cenini taşımaya başlamıştı bile; kendisi o sırada bu gerçeğin farkında olmamanın memnuniyeti içinde olsa da...

"Han'fendi?" dedi Bridget, bu dalgınlığı dağıtarak. "Bayan Todd? *İnek* değil bunlar."

Durup George Glover'ın saban atlarını, gelenleri görünce burunlarından soluyup kafalarını sallayan Samson ve Nelson isimli devasa Shire'ları hayranlıkla izlediler. Atlar Ursula'yı tedirgin ettiyse de Sylvie ikisine de birer elma verdi. Atlar meyveleri iri pembe kadife dudaklarıyla Sylvie'nin avcundan ihtiyatla aldılar. Sylvie onların baklakırı olduklarını ve insanlardan çok daha güzel olduklarını söylediğinde Pamela "Çocuklardan bile mi?" dedi. Sylvie "Evet, özellikle çocuklardan," dedi ve güldü.

George'u hasadın toplanmasına yardım ederken buldular. Adam onları gördüğünde uzun adımlarla tarlayı arşınlayarak yanlarına geldi. "Han'fendi," dedi Sylvie'ye, şapkasını çıkarıp büyük kırmızı beyaz benekli mendille alnındaki teri silerek. Kollarına minicik saman parçaları yapışmıştı. Tıpkı samanlar gibi kollarındaki tüyler de güneşten sararmıştı. "Hava sıcak," dedi, gereksiz yere. Durmadan güzel mavi gözlerinin üstüne düşen uzun saç buklesinin altından Sylvie'ye baktı. Sylvie kızarmış gibiydi.

Yol boyunca kendi yemeklerinin –tütsülenmiş ringa ezmeli sandviçler, limon kremalı kurabiyeler, zencefilli bira ve tahıllı kek– yanında Bayan Glover'ın George'a gönderdiği, meşhur turşu ezmesiyle dolu kavanozla birlikte bir önceki günün domuz etli turtasını da taşımışlardı. Tahıllı kek, Bridget kek tenekesine koymayı unuttuğu ve gece boyu sıcak mutfakta açıkta kaldığı için çoktan bayatlamıştı. "Karıncalar içine yumurtladıysa şaşırmam," demişti Bayan Glover. İş keki yemeye geldiğinde Ursula içindeki çok sayıda tahıllı

ayıklayarak karınca yumurtası olmadığından emin olmak için her birini teker teker kontrol etti.

Tarladaki işçiler daha çok ekmek, peynir ve biradan ibaret öğle yemeklerini yemek üzere mola verdiler. Bridget domuz etli turtayı George'a uzatırken kızardı ve kıkırdadı. Pamela, Ursula'ya Bridget'in George'dan hoşlandığını Maurice'in kendisine çıtlattığını söyledi. Gerçi Maurice gönül ilişkilerinde ikisine de iyi bir bilgi kaynağı gibi görünmüyordu ya... Piknik yemeklerini anızın kenarında yediler, George sere serpe uzanıp etli turtadan at lokması ebadında ısırıklar aldı, Bridget onu bir Yunan tanrısıymış gibi hayranlıkla izledi, bu arada Sylvie de bebekle uğraştı.

Sylvie, Teddy'yi emzirecek rahat bir yer bulabilmek için etrafta gezindi. Mayfair'de güzel evlerde büyümüş kızlar, çocuk emzirmek için öyle çalı çitin arkasına çömmezdi. İrlanda köylüleri gibi. Sylvie, Cornwall'daki plaj kulübesini düşündü hasretle. Bir çalı çitin korunaklı yerinde kendine uygun bir sığınak bulduğunda Teddy minik kavgacı ellerini hayatın adaletsizliğine karşı yumruk yapmış, avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Tam memeyi ağzına aldığı anda Sylvie başını kaldırdı ve George Glover'ın tarlanın öte ucunda ağaçların arasından gelmekte olduğunu gördü. George, Sylvie'yi görünce durup ürkek bir ceylan gibi gözlerini dikti. Bir an yerinden kımıldamadı ama sonra şapkasını çıkarıp "Hâlâ sıcak, han'fendi," dedi.

"Kesinlikle," diye hemen karşılık verdi Sylvie, sonra da George Glover'ın çalı çiti tarlanın ortasında kesen beş parmaklıklı kapıya doğru telaşla ilerleyerek, bir engelin üstünden atlayan iri bir av köpeğinin rahatlığıyla kapının üstünden atlayışını izledi.

Devasa biçerdöverin buğdayı gürültüyle yiyişini güvenli bir mesafeden izlediler. "Hipnotize edici, değil mi?" dedi Bridget. Bu kelimeyi yeni öğrenmişti. Sylvie, Pamela tarafından gıptayla bakılan küçük güzel altın cep saatini çıkardı ve "Eyvahlar olsun, saate bakar mısınız," dedi, kimse bakmasa da. "Artık dönmeliyiz."

Tam gidecekleri sırada George Glover "Bi' saniye durun!" diye bağırdı ve tarlada doludizgin onlara doğru ilerledi. Şapkasının içine bir şey sarmış, getiriyordu. İki yavru tavşan. "Ah," dedi Pamela, heyecandan gözleri yaşararak.

"Tavşancıklar," dedi George Glover. "Tarlanın ortasında birbirlerine dolanmışlardı. Anaları gitmiş. Siz alın onları, olmaz mı? Her birinize bir tane."

Eve dönüşte Pamela yavruların ikisini de önlüğünün içine yerleştirdi ve çay tepsisi taşıyan Bridget gibi onları gururla taşıdı.

Yorgun argın bahçe kapısından girdiklerinde Hugh "Bakar mısınız şunlara," dedi. "Sararmışlar ve güneşin öpücüğüne yakalanmışlar. Sahici taşra kadınlarına benzemişsiniz."

"Sarıdan çok kırmızıyız korkarım ki," dedi Sylvie, kederle.

Bahçıvan işinin başındaydı. İhtiyar Tom deniyordu ona ("Kedi gibi," demişti Sylvie. "Acaba bir zamanlar Genç Tom denmiş midir?"). Haftada altı gün çalışıyor, vaktini onlarla yakındaki bir ev arasında paylaştırıyordu. Söz konusu komşular, yani Cole'lar ona 'Bay Ridgely' diye hitap ediyorlardı. Bahçıvansa hangisini tercih ettiğine dair hiçbir işaret vermiyordu. Cole'lar Todd'larınkine çok benzeyen bir evde yaşıyorlardı ve Hugh gibi Bay Cole da bankacıydı. "Yahudi," dedi Sylvie, 'Katolik' derken kullandığı sesle; bu tür bir egzotizm karşısında merakı uyanmış ama kararsızmış gibi.

"Özel hayatlarında pek pratik ettiklerini sanmıyorum," dedi Hugh. Neyi pratik etmiyorlar, diye düşündü Ursula. Pamela'nın her akşam çay saatinden önce piyano derslerini pratik etmesi gerekiyordu. Dinlemesi pek keyifli olmayan *tınlamalar, çınlamalar.*

En büyük oğulları Simon'a göre Bay Cole'un asıl adı, İngiliz dilinin asla dönmeyeceği kadar karmaşık bir addı. Ortanca oğul Daniel, Maurice ile arkadaştı çünkü yetişkinler dost olmasa da çocuklar birbirlerine aşinaydılar. (Maurice'e göre) "tam bir inek" olan Simon her pazartesi akşamı Maurice'in matematiğine yardım ediyordu. Çocuğun Yahudi oluşu karşısında ne yapacağını bilemeyen Sylvie, bu tatsız işe karşılık onu nasıl ödüllendireceğinden emin değildi. "Ya verdiğim şey onları rahatsız edecek bir şey olursa?" demişti. "Para versem paragözlük konusundaki şöhretleriyle ilgili imada bulunduğumu düşünebilirler. Şeker versem beslenme kurallarına uymayabilir."

"Dini pratikleri yok," diye tekrarladı Hugh. "Vecibelere riayette *dikkatli* değiller."

"Benjamin dikkatli," dedi Pamela. "Dün bir karatavuk yuvası buldu." Bu sözleri söylerken dik dik Maurice'e bakmıştı. Onlar kah-

verengi benekli mavi yumurtaların güzelliğini hayretle izlerken, Maurice gelip yumurtaları kapmış ve bir taşın üstünde kırmıştı. Muhteşem bir şaka olduğunu düşünmüştü bunun. Pamela ona küçük (daha doğrusu küçükçe) bir kaya fırlatmış, kafasına isabet ettirmişti. "Al bakalım," demişti. "Birisi *senin* kabuğunu kırdığı zaman nasıl oluyormuş?" Maurice'in şimdi alnında kötü bir kesiği ve morluğu vardı. Sylvie nasıl yaralandığını sorduğunda kısaca "Düştüm," demişti. Normalde Pamela'yı gammazlardı ama o zaman ilk günahın açığa çıkması gerekirdi ve Sylvie yumurtaları kırdığı için onu sıkı biçimde cezalandırırdı. Daha önce de Maurice'i yumurta çalarken yakalamış, tokadı patlatmıştı. Sylvie tabiatı yok etmek değil, ona "saygı göstermemiz" gerektiğini söylemişti ama saygı Maurice'in tabiatında yoktu ne yazık ki.

"Keman öğreniyor, değil mi... Simon?" demişti Sylvie. "Yahudiler müziğe çok yatkındır, öyle değil mi? Belki bir nota kitabı, ya da onun gibi bir şey verebilirim." Yahudiliğe karşı bir kusur etmenin vahameti üstüne bu tartışma kahvaltı sofrasında yapılmıştı. Hugh çocuklarını kendisiyle aynı masada bulmaktan oldu olası hafifçe irkilirdi. Kendisi on iki yaşına gelip çocuk odasından çıkması uygun görülene dek anne babasıyla yemek yememişti. İşbilir bir bakıcının elinden çıkmış çetin bir mezundu. Hampstead'de hane içinde bir hanede yetişmişti. Öte yandan Sylvie çocukluğunda *Canard à la presse*[18] esaslı akşam yemeğini, anne babası tepesinde sohbet ederken, geç saatte yastıkların üstüne tehlikeli biçimde tüneyerek, mumların titreşimi ve gümüş çatal kaşığın ışıltısıyla gelen rehavet içinde yemişti. Şimdi düşününce pek de sıradan bir çocukluk geçirmediğinden şüpheleniyordu.

İhtiyar Tom, söylediğine göre yeni bir kuşkonmaz tarhı için çifte hendek kazıyordu. Hugh elinden *Wisden*'ı epey bir zaman önce bırakmış, Pamela ile Ursula'nın kısa süre öncesine dek 'Maurice'in iribaş sakladığı kap' olarak bildikleri büyük beyaz sırlı kâseyi topladığı ahududularla doldurmakla meşguldü. Gerçi kızların ikisi de bu bilgiden ona söz etmemişlerdi. Hugh kendine bir bardak bira doldurarak "İnsanı susatan bir iş şu tarım işi," dedi ve hep birlikte güldüler. İhtiyar Tom hariç.

18 Geleneksel bir Fransız yemeği. Preslenmiş ördek. (ç.n.)

Bayan Glover dışarı çıkarak biftek kızartmasının yanına eklenmek üzere İhtiyar Tom'un biraz patates toplamasını talep etti. Tavşanları görünce de oflayıp poflayarak "Bir yahni bile çıkmaz bunlardan," dedi. Pamela çığlıklar atmaya başladı ve Hugh'nun birasından bir yudumla yatıştırılmak zorunda kaldı.

Pamela ile Ursula bahçenin kayıp bir köşesine çimlerden ve ham pamuktan yuva yaparak, içini kopmuş gül yapraklarıyla süslediler ve yavru tavşanları dikkatle yuvaya yerleştirdiler. Pamela onlara ninni söyledi, tatlı tatlı söylemeye devam da edebilirdi ama tavşanlar George Glover verdiğinden beri uyuyorlardı.

"Sanırım henüz fazla küçükler," dedi Sylvie. Ne için fazla küçük? diye merak etti Ursula ama Sylvie söylemedi.

Bahçede oturup krema ve şekerle ahududuları yediler. Hugh başını kaldırıp masmavi gökyüzüne baktı ve "Gök gürültüsünü duydunuz mu?" dedi. "Muazzam bir fırtına çıkacak, hissedebiliyorum. Sen de hissediyor musun İhtiyar Tom?" Uzakta, sebze tarhında duran İhtiyar Tom'un duyabilmesi için sesini yükseltti. Hugh, İhtiyar Tom'un bir bahçıvan olarak havayla ilgili her şeyi bilmesi gerektiğine inanıyordu. İhtiyar Tom hiçbir şey söylemeden kazmaya devam etti.

"Sağır bu adam," dedi Hugh.

"Hayır, değil," dedi Sylvie, kan gibi güzel ahududuları ezip kıvamlı bir krema haline getirdikten sonra bir tür Gül Kökboyası rengi elde etti ve aklına beklenmedik bir biçimde George Glover geldi. Toprağın oğlu. Güçlü köşeli elleri, salınan iri atlar gibi güzel baklakırı saçları ve çimli bayıra Michelangelo'nun Sistina Şapeli'ndeki Âdem'i gibi uzanışı ama elini Yaratıcısı yerine bir dilim daha etli turta için uzatışı... (Sylvie, babası Llewellyn'e İtalya gezisinde eşlik etmiş ve sanat olarak sunulan erkek eti miktarı karşısında hayrete düşmüştü.) George Glover'a kendi elleriyle elma yedirdiğini düşünerek güldü.

Hugh, "Ne oldu?" deyince, "Şu George Glover ne yakışıklı oğlan," dedi.

"Evlat edinilmiş olmalı o zaman," dedi Hugh.

Sylvie o gece yatakta Forster'ı daha az zihinsel arayışlar uğruna terk ederek, ateşe tutulmuş uzuvlarını kocasıyla yatakta birbirine

doladı; yükselen bir çayırkuşundan çok, soluk soluğa bir geyik misali. Kendini Hugh'nun pürüzsüz, sırım gibi bedenini değil George Glover'ın ışıl ışıl Kentaurumsu muazzam vücudunu düşünürken buldu. "Bugün çok ama çok..." dedi bitap düşmüş Hugh, gözlerini odanın kornişine dikmiş, doğru kelimeyi arayarak. "Canlısın," diye tamamladı en sonunda.

"Temiz hava aldığını içindir," dedi Sylvie.

Sararmış ve güneşin öpücüğüne yakalanmış, diye düşündü huzurla uykuya dalarken ve sonra birden aklına Shakespeare geldi. *Altın oğlanlar ve kızlar da elbette, tıpkı baca temizleyicileri gibi, toprak olacak günün birinde.*

"Fırtına yaklaşıyor nihayet," dedi Hugh. "Işığı söndüreyim mi?"

Sylvie ile Hugh pazar sabahı uykularından Pamela'nın inleyişiyle uyandılar. Ursula ile ikisi sabah erkenden heyecanla kalkıp dışarı çıktıklarında tavşanların kaybolduğunu, geriye sadece küçücük bir kuyruğun pofuduk ponponunun kaldığını görmüşlerdi. Beyazı kırmızıya bulanmış halde.

"Tilkiler," dedi Bayan Glover, hafif memnuniyetle. "Ne bekliyordunuz ki?"

Ocak 1915

"Son haberi duydunuz mu?" diye sordu Bridget.

Sylvie içini çekerek Hugh'dan gelen, sayfaları ölü yaprak kadar gevrek mektubu bıraktı. Hugh Cephe'ye gideli daha birkaç ay olmuştu ama Sylvie onunla evli olduğunu artık doğru düzgün hatırlayamıyordu bile. Ox and Bucks'da[19] yüzbaşıydı Hugh. Oysa daha geçen yaz bankacıydı. Tuhaf geliyordu insana.

Mektupları neşeli ve ihtiyatlıydı (*buradaki adamlar harikalar, hepsi pek karakterli insanlar*). Önceden bu adamlardan isimleriyle bahsediyordu ('Bert', 'Alfred', 'Wilfred') ama Ieper Muharebesi'nden beri sadece "adamlar"a dönüşmüşlerdi ve Sylvie artık Bert, Alfred ya da Wilfred'in ölüp ölmediğini merak ediyordu. Hugh ölümden ya da ölmekten hiç söz etmemişti, bir gezintiye ya da pikniğe gitmişlerdi sanki (*Feci yağmur yağdı bu hafta. Her yer çamur içinde. Umarım sizler orada bizimkinden daha iyi havaların tadını çıkarıyorsunuzdur!*).

"Savaşa mı? Savaşa mı gidiyorsun?" diye bağırmıştı Sylvie ona, Hugh askere yazıldığında. Ve o an Hugh'ya, o güne dek hiç bağırmamış olduğunu fark etmişti. Bağırmalıydı belki de.

Bir savaş olacaksa, diye açıklamıştı Hugh, geri dönüp baktığında onu kaçırdığını, başkaları ülkenin onuru için öne çıkarken, kendisinin çıkmadığını görmek istemiyordu. "Hayatımın tek macerası olabilir bu," demişti.

"Macera mı?" diye inanmazlıkla tekrarlamıştı Sylvie. "Peki ya çocukların, ya *karın*?"

"İyi ama sizler için yapıyorum ben bunu," demişti Hugh. Yanlış anlaşılmış Theseus misali, müthiş acı içindeymiş gibiydi. Sylvie o an ona karşı büyük bir hoşnutsuzluk hissetmişti. "Aile ocağını korumak için," diye ısrar etmişti Hugh. "İnandığımız her şeyi savunmak için."

"Oysa az önce macera kelimesi çalındı kulağıma," demişti Sylvie, sırtını dönerek.

Her şeye rağmen elbette ki Hugh'yu geçirmek için Londra'ya

19 Oxfordshire ve Buckinghamshire hafif piyade alayı. (ç.n.)

gitmişti. Zafer şimdiden kazanılmış gibi tezahürat yapan, bayrak sallayan dev bir kalabalık tarafından itilip kakılmışlardı. Sylvie platformdaki kadınların gözü dönmüş vatanperverliği karşısında hayrete düşmüştü. Savaşın tüm kadınları barış yanlısı yapması gerekmez miydi?

Hugh yeni âşıklarmış gibi onu kendine çekmiş, trene son anda atlamıştı. Atladığı anda da üniformalı erkekler kalabalığı tarafından yutulmuştu. *Onun alayı*, diye düşünmüştü Sylvie. Ne tuhaf. Tıpkı kalabalık gibi Hugh da müthiş ve budalaca neşeli görünüyordu.

Tren kendini ağır ağır istasyondan ittirirken, heyecanlı kalabalık delice bayrak sallayarak, kepleri ve şapkaları havaya fırlatarak onayını haykırmıştı. Sylvie ise yanından önce yavaş sonra giderek hızlanarak geçen ve sonunda sadece bir karaltıya dönüşen vagon pencerelerine körü körüne bakakalmıştı. Ne o Hugh'yu görebiliyordu, tahminine göre ne de Hugh onu.

Herkes gittikten sonra bile trenin gözden kaybolduğu ufuk noktasına bakarak, platformda öylece kalmıştı.

Sylvie mektubu elinden bırakıp örgü şişlerini aldı.

"Haberi *duydunuz* mu?" diye ısrar etti Bridget. Çay masasına sofra takımlarını yerleştiriyordu. Sylvie şişlere geçirilmiş örgüsüne bakarak kaşlarını çattı ve kaynağı Bridget olan bir haberi duymak isteyip istemediğini düşündü. Maurice için ördüğü kullanışlı gri süveterin reglan kolu için ilk ilmeği attı. Evin tüm kadınları şimdi haddinden fazla vakti örgüye ayırıyorlardı; atkılar ve kolçaklar, eldivenler, çoraplar, şapkalar, yelekler ve süveterler... Erkeklerini sıcak tutmak için.

Bayan Glover akşamları mutfak ocağının yanı başında oturup George'un saban atlarının toynaklarına uyacak büyüklükte eldivenler örüyordu. Samson ile Nelson için değil elbette, George'un kendisi için. Askere gönüllü yazılanların başında gelen George için, diyordu her fırsatta, Sylvie'yi iyice sinirlendirerek. Bulaşıkhane hizmetçisi Marjorie bile kendini örgü modasına kaptırmış, öğle yemeğinden sonra bulaşık bezine benzer bir şeyle uğraşıp duruyordu. Gerçi yaptığı işe 'örgü' demek cömertlik olurdu ya. "Yünden çok delik var" şeklinde olmuştu Bayan Glover'ın hükmü, sonra da kıza şamarı yapıştırıp işine dönmesini söylemişti.

Bridget kendini yeni aşkı için şekilsiz çoraplar örmeye –ölüm kalım meselesi olsa yine de topuk örmeyi beceremiyordu– vermişti. Ettringham Hall'dan Sam Wellington isimli bir uşağa "kalbini kaptırmıştı". Günde birkaç defa, sanki ilk defa söylüyormuş gibi "Ah o ne sağlam çizmedir," diyerek kendi esprisine çatlayana kadar gülüyordu. Bridget, Sam Wellington'a oturma odalarının şönil kaplı masalarında ağlayan kadınların ve tepelerinde gezinen meleklerin resmedildiği duygusal kartpostallar gönderiyordu. Sylvie ona savaşa gitmiş bir adama biraz daha neşeli mektuplar göndermesinin daha iyi olabileceğini ima etmişti.

Bridget eşyadan yana epey fakir tuvalet masasında, Sam Wellington'ın stüdyoda çekilmiş bir fotoğrafını tutuyordu. Fotoğraf Sylvie'nin doğum günü hediyesi olarak Hugh'dan gümüş bir tuvalet seti aldığında Bridget'e verdiği, mineli eski bir fırça ve tarak setinin yanındaki yerini gururla almıştı.

Bayan Glover'ın komodinini de George'un benzeri bir zorunlu portresi süslüyordu. Sylvie'ye Amalfi sahilini anımsatan bir stüdyo fonu önünde, üniformaya bürünmüş rahatsız görünümlü George Glover, Sistina Şapeli'ndeki Âdem'e benzemiyordu artık. Sylvie askere yazılan aynı merasimden geçmiş diğer erkekleri düşündü. Analara, sevgililere bir yadigâr, bazılarının ömür boyu çekilip çekilecek tek fotoğrafı. "Orada öldürülebilir," diyordu Bridget âşığı için, "ve ben neye benzediğini unutabilirim." Sylvie'de Hugh'nun bir sürü fotoğrafı vardı. Güzelce belgelenmiş bir yaşam sürmüştü Hugh.

Pamela hariç çocukların hepsi üst kattaydı. Teddy karyolasında uyuyordu ya da belki karyolasında uyanıktı, ama her ne vaziyetteyse şikâyet etmiyordu. Maurice ile Ursula, Sylvie'nin bilmediği ve ilgilenmediği bir şey yapıyorlardı ki bu da arada bir tavandan gelen şüphe uyandırıcı gümbürtünün ve Bayan Glover'ın bir şey hakkında –savaş, Marjorie'nin beceriksizliği ya da her ikisi– fikir beyanı olarak mutfakta ağır tencerelerden çıkarttığı metalik patlamanın dışında oturma odasında sükûnetin hüküm sürdüğü anlamına geliyordu.

Kıtada savaş başladığından beri yemeklerini oturma odasında yemeye başlamış, Regency Canlanma stili yemek masasını savaş zamanı tasarrufu açısından fazla abartılı olduğu için terk etmiş, onun yerine küçük oturma odası masasını benimsemişlerdi. ("Yemek odasını kullanmamakla savaş kazanılmaz," demişti Bayan Glover.)

Sylvie, Pamela'ya bir işaret yaptı ve Pamela annesinin sessiz emirlerini uysallıkla yerine getirerek, Bridget'in peşinden masanın etrafını dolaştı ve çatal kaşıkları doğru yöne çevirdi. Bridget sağını solunu, yukarısını aşağısını ayırt edemiyordu.

Pamela'nın seferi kuvvetlere verdiği destek, kullanışsız ve tuhaf uzunlukta boz renkli atkıların toplu üretimi şeklini almıştı. Sylvie büyük kızının monotonluk kapasitesi karşısında memnuniyet dolu bir şaşkınlık yaşıyordu. Bu özelliği hayatının ilerleyen yıllarında çok işine yarayacaktı. Sylvie bir ilmek kaçırınca öyle bir lanet okudu ki Pamela ile Bridget irkildi. "Ne haberi?" diye sordu en sonunda, gönülsüzce.

"Norfolk'a bombalar atılmış," dedi Bridget, elindeki bilgiyle gurur duyarak.

"Bombalar mı?" dedi Sylvie, başını örgüsünden kaldırarak. "*Norfolk*'a mı?"

"Zeplin saldırısı," dedi Bridget resmiyetle. "Buyurun size Almanlar işte. Kimi öldürdükleri umurlarında değil. Zalimler, zalim! Belçikalı bebekleri yiyorlarmış."

"Şey..." dedi Sylvie, atladığı ilmeği alarak, "orası biraz abartı olabilir."

Pamela tek elinde tatlı çatalı, diğerinde kaşıkla Bayan Glover'ın ağırsıklet muhallebilerine bir saldırıya girişecekmiş gibi bir an tereddüt etti. "Yiyorlar mıymış?" dedi dehşetle. "Bebekleri mi?"

"Hayır," dedi Sylvie, kızgınlıkla. "Saçmalamayın."

Bayan Glover mutfağın derinliklerinden Bridget'e seslendi ve Bridget emre doğru uçuşa geçti. Sylvie hemen akabinde Bridget'in merdivenlerden yukarı çocuklara "Çayınız masada," diye seslendiğini duydu.

Pamela görmüş geçirmiş biri edasıyla iç çekerek masaya oturdu. Boş gözlerle masa örtüsüne bakarak "Babamı özledim," dedi.

"Ben de, canım," dedi Sylvie. "Ben de. Hadi bakalım şimdi içlenme de gidip kardeşlerine ellerini yıkamalarını söyle."

Noel zamanı Sylvie, Hugh için koca bir koli hazırlamıştı: Kaçınılmaz olarak çoraplar ve eldivenler; Pamela'nın sonu gelmez atkıları ve bunun panzehiri olarak Sylvie'nin örüp en sevdiği parfüm La Rose Jacqueminot ile vaftiz ettiği iki katlı kaşmir kaşkol. Hugh'ya evi hatırlatması için. Sylvie onu savaş alanında kaşkolü boğazına dolamış, bir hanımefendinin hediyesini taşıyarak çarpışan yürekli

bir şövalye gibi hayal ediyordu. Daha karanlık düşüncelere kıyasla şövalyelik fantezisinin kendisi bile tek başına bir rahatlama sağlıyordu. İkisi bir kış Broadstairs'de, tozluklara, korsajlara ve yün başlıklara bürünüp bir hafta sonu geçirmiş, suyun ötesinden büyük silahların patlamalarını duymuşlardı.

Noel kutusunda Bayan Glover'ın pişirdiği erikli kek, Pamela'nın yaptığı bir teneke dolusu şekilsiz naneli kurabiye, bir şişe iyisinden malt viski ve bir şiir kitabının –çoğu pastoral ve fazla zorlayıcı olmayan bir İngiliz şiirleri antolojisi– yanı sıra Maurice'ten küçük el yapımı hediyeler (balsa ağacı kerestesinden bir uçak), Ursula'dan mavi gök, yeşil çimler ve minicik yamuk yumuk bir köpekten oluşan bir resim de vardı. "Bosun," diye açıklama yazdı Sylvie tepeye. Hugh'nun koliyi alıp almadığı hakkında en ufak bir fikri yoktu.

Noel sıkıcı işti. Izzie gelip anlamsız şeyler (daha doğrusu kendisi) hakkında bolca konuşmuş sonra da Gönüllü Yardım Müfrezesi'ne katıldığını ve kutlamalar biter bitmez Fransa'ya gideceğini ilan etmişti.

"Ama Izzie," demişti Sylvie "sen ne hemşireliği becerebilirsin ne yemek pişirebilir ne daktilo yazabilir ne de yararlı herhangi bir şey yapabilirsin." Kelimeler istemediği kadar sert çıkmıştı ağzından ama Izzie gerçekten de kaçığın tekiydi. (Bayan Glover'ın hükmüne göre de "Aklı beş karış havada".)

"Eh, buraya kadarmış demek," demişti Bridget, Izzie'nin yardıma koşma niyetini duyduğunda, "Paskalya'ya kalmadan savaşı kaybederiz artık." Izzie bebeğinden hiç bahsetmemişti. Oğlan Almanya'da evlatlık verilmişti ve Sylvie onun Alman vatandaşı olduğunu tahmin ediyordu. Çocuğun Ursula'dan birazcık daha küçük olduğu halde resmi anlamda düşman sayılması ne tuhaftı.

Ardından yeni yılda çocuklar teker teker suiçeğine yakalanmışlardı. Pamela'nın yüzünde ilk kabarcık oluştuğunda Izzie Londra'ya giden trene binmişti. Florence Nightingale'lik de buraya kadarmış, demişti Sylvie sinirle Bridget'e.

Ursula da beceriksiz, güdük parmaklarına rağmen evdeki örgü çılgınlığına katılmıştı artık. Noel'de La Reine Solange isimli tahta bir Fransız örgü bebeği hediye edilmişti ona. Sylvie bu ismin "Kraliçe Solange" anlamına geldiğini söylediyse de tarihte Kraliçe Solange diye biri olduğundan "emin değildi". Kraliçe Solange kraliyet renk-

lerine boyanmıştı ve sarı zarif bir taç takıyordu. Tacın yuvarlak uçlu çıkıntılarına Ursula'nın kullandığı yün dolanıyordu. Ursula işine bağlı bir çalışandı ve boş vakitlerinin tamamını –ki elinde o vakitlerden okyanuslar kadar vardı– yuvarlak bükümlü paspasa ya da devrik başlıklı çaydanlık örtüsüne dönüştürülmekten başka bir amacı olmayan, yılan gibi uzun yünler örerek geçiriyordu. ("Çaydanlığın ağzı ve sapı için delikler nerede?" diyordu şaşkınlıkla Bridget.)

"Çok güzel olmuş canım," demişti Sylvie, yuvarlak bükümleri, uzun bir uykudan uyanan bir şey gibi ellerinde ağır ağır açılan paspaslardan birini inceleyerek. "Pratik mükemmelleştirir, unutma."

"Çayınız sofrada!"

Ursula çağrıyı duymazdan geldi. Yatağına oturmuş, Kraliçe Solange'ın tacı etrafına yününü dolarken, dikkat kesilmekten buruşmuş yüz hatlarıyla majestelerine hizmet ediyordu. Açık kahverengi, eski bir bükme yündü elindeki ama "El mahkûm," demişti Sylvie.

Maurice'in artık okula devam ediyor olması gerekiyordu ama içlerinde suçiçeğini en ağır geçiren o olmuştu ve yüzü hâlâ kuş gagalamış gibi yaralarla kaplıydı. "Birkaç gün daha evde kalacağız delikanlı," demişti Dr. Fellowes. Oysa Ursula'nın gözünde Maurice turp gibiydi.

Maurice kafese kapatılmış aslan gibi sıkkın, odada durmaksızın dolanıyordu. Yatağın altında Pamela'nın terliklerinden birini bularak futbol topu gibi tekmeleyip sağa sola fırlattı. Sonra da porselen bir bibloyu, Pamela'nın çok değer verdiği kabarık etekli leydi biblosunu alıp havada öyle yükseğe fırlattı ki biblo lambanın vazelin cam şapkasını yürek hoplatan bir *tınlamayla* sıyırıp geçti. Ursula örgüsünü bırakıp ellerini dehşet içinde ağzına götürdü. Kabarık etekli leydi Pamela'nın kuştüyü saten yorganının torbamsı kılıfı üstüne yumuşak iniş yaptıysa da Maurice o arada kenara atılan örgü bebeği alıp uçak gibi uçurarak etrafta koşturmaya başladı. Ursula zavallı Kraliçe Solange'ın, içinden fışkıran yünden kuyruk incecik bir flama gibi ardında uzanarak, odada uçuşunu izledi.

Maurice sonra gerçekten zalimce bir şey yaptı. Tavan arası penceresini açtı ve davetsiz, buz gibi bir hava akımı içeri dolarken, küçük tahta bebeği amansız gecenin içine doğru fırlattı.

Ursula hemen pencere kenarına bir sandalye çekerek üstüne çıktı ve dışarı baktı. Pencereden dışarı akan ışık havuzunun aydınlığı altında Kraliçe Solange'ın iki tavan arası çatısının arasındaki düzlüğün kiremitleri arasına sıkıştığını gördü.

Maurice, şimdi bir Kızılderili olmuş, savaş naraları atarak bir yataktan diğerine zıplıyordu. "Çayınız sofrada," diye merdivenlerin dibinden daha büyük bir aciliyetle seslendi Bridget. Ursula ikisini de görmezden ve duymazdan geldi ve kraliçesini kurtarma kararlılığıyla kahraman kalbi küt küt atarak –pek de kolay olmayan bir işe kalkışıp– pencereden dışarı tırmandı. Kiremitler buzdan kayganlaşmıştı ve Ursula terlikli küçük ayağını pencere altındaki eğime koyduğu anda kiremit kayıp düştü. Küçük bir çığlık attı ve kızaksız bir kızakçı gibi önden giden ayaklarıyla hızla yanından geçtiği örgü kraliçesine tek elini uzattı. Düşüşüne tampon olacak bir korkuluk duvarı yoktu. Gecenin simsiyah kanatlarına fırlatılmasını engelleyecek hiçbir şey yoktu. Dipsiz boşluğa düştüğünde ani bir his, neredeyse bir heyecan hissetti, ondan sonra hiçbir şey.

Karanlık çöktü.

Kar

11 Şubat 1910

Turşu ezmesi sarılığın uçuk rengine sahipti. Dr. Fellowes mutfak masasında, sinir bozucu derecede dumanlı bir gaz lambasının ışığında yemeğini yiyordu. Ezmeyi tereyağlı ekmeğe sürdü, üstüne de kalın bir dilim yağlı jambon koydu. Aklına kendi kilerinde, serinde bekleyen füme domuz pastırması geldi. Domuzu kendisi seçmiş, o an canlı bir varlığa bakar gibi değil de bir anatomi dersi gözüyle bakarak, çiftçiye eliyle işaret etmişti; yağlı filetolar ve art diz etlerinden, yanak ve karından, kaynatmalık dev bacak eklemlerinden oluşan bir bütün. Et. Cerrahi makasının tek bir darbesiyle ölümün pençesinden kurtardığı bebeği düşündü. "Hayatın mucizesi," dedi kaba küçük İrlandalı hizmetçiye, serinkanlılıkla. ("Bridget, efendim.") Gece burada kalacakmışım," diye ekledi. "Kar yüzünden."

Fox Corner yerine şu an bulunmak isteyeceği pek çok yer vardı. Hem ne diye bu ismi vermişlerdi ki? İnsan böylesi kurnaz bir varlığın meskenini ne diye yüceltirdi? Dr. Fellowes gençliğinde kızıllar içinde tüm fiyakasıyla ava katılmıştı. Şu kızın sabah elinde çay ve kızarmış ekmek tepsisiyle odasına girip girmeyeceğini merak ediyordu. Onu çömlekten lavaboya sıcak su dökerken ve kendisini, bir zamanlar, onlarca yıl önce, annesinin yaptığı gibi yatak odası şöminesinin önünde baştan aşağı sabunlarken hayal etti. Dr. Fellowes karısına sebatla sadıktı ama düşüncelerinin uzaklarda gezindiği de olurdu.

Bridget onu elinde mumla üst kata çıkardı. Dr. Fellowes hizmetçinin sıska kıçının peşinden serin misafir odasına ilerlerken mum alevlenip titreşiyordu. Kız komodinin üstünde ona ayrı bir mum yaktıktan sonra aceleci bir "İyi geceler efendim"le koridorun karanlık kursağında kaybolup gitti.

Dr. Fellowes turşu ezmesi nahoş biçimde kendini hatırlatırken, serin yatağa uzandı. Evde, Bayan Fellowes'un gevşek, ılık bedeninin yanında olmayı diledi. Tabiatın zarafeti çok gördüğü ve daima kızarmış soğan kokan kadının yanında. İlla da rahatsız edici bir şey değildi bu aslında.

Ateşkes

20 Ocak 1918

"Acele eder misiniz?" dedi Bridget kızgınlıkla. Kucağında Teddy'yle sabırsızlıkla kapıda duruyordu. "Kaç defa daha söyleyeceğim *çayınız sofrada* diye?" Teddy, Bridget'in sımsıkı kollarında kıvranmaya başladı. Kendini Kızılderili savaş dansının inceliklerine kaptırmış olan Maurice bu sözlere hiç kulak asmadı. "İn şu pencereden aşağı Tanrı aşkına Ursula. Hem niye açık bakayım o pencere? Hava buz gibi, canınızdan olacaksınız."

Ursula çatının sahipsiz bölgesinden kurtarma niyetiyle Kraliçe Solange'ın peşinden pencereden dışarı atılmak üzereydi ki bir sebepten tereddüt etmişti. Küçük bir şüphe, bir sendeleme ve çatının çok yüksek, gecenin çok engin olduğu düşüncesi. Ardından Pamela gelmiş ve "Annem çaydan önce ellerini yıkasınlar dedi," diye duyurmuştu. Sonra da Bridget ayaklarını vura vura, bitmek bilmez *çayınız sofrada* nakaratıyla merdivenleri tırmanınca kraliyet kurtarma operasyonuna dair tüm ümitler suya düşmüştü. "Sana gelince Maurice," diye devam etti Bridget, "bir vahşiden farkın yok."

"Bir *vahşiyim* zaten," dedi Maurice. "Apaçiyim."

"İstersen Hotantolar'ın kralı ol, ÇAYIN HÂLÂ SOFRADA."

Maurice son bir cüretkâr savaş çığlığı koyuverdikten sonra patırtıyla merdivenlerden indi. Pamela ise bir bastona bağladığı eski bir lakros ağıyla Kraliçe Solange'ı çatının buzlu derinliklerinden yakalayıp çekti.

Çay saati denen şey haşlanmış tavuktu aslında. Teddy ise haşlanmış yumurta yedi. Sylvie içini çekti. Kendi kendilerini beslemeye başladıklarından beri artık çoğu yemeğe tavuk öyle ya da böyle dahil oluyordu. Savaştan önce kuşkonmaz tarhı olarak planlanan yerde şimdi bir kümesleri ve kümes bahçesi vardı. İhtiyar Tom onları terk etmişti. Gerçi "Bay Ridgely"nin komşu Cole'lar için çalışmaya devam ettiğini duymuştu Sylvie. Belki de adam kendine "İhtiyar Tom" diye hitap edilmesinden hoşlanmıyordu.

"Bu bizim tavuklardan biri değil, öyle değil mi?" diye sordu Ursula.

"Hayır canım," dedi Sylvie. "Değil."

Tavuk sert ve lifliydi. Bayan Glover'ın yemeklerinde George'un gaz saldırısında yaralanmasından bu yana eski tat yoktu. George hâlâ Fransa'da bir sahra hastanesindeydi ve Sylvie yaralanmanın boyutunu sorduğunda Bayan Glover bilmediğini söylemişti. "Ne korkunç," demişti Sylvie. Kendisinin evden uzaklarda yaralı bir oğlu olsa peşine düşüp onu bulmaya çalışacağını düşünmüştü. Zavallı oğluna bakar, onu iyileştirirdi. Maurice'i değil belki ama Teddy'yi kesinlikle. Teddy'nin yaralı ve çaresizlik içinde öylece yattığını düşününce gözleri yaşlarla doldu.

"İyi misin anneciğim?" diye sordu Pamela.

"Kesinlikle," dedi Sylvie, lades kemiğini tavuktan çıkarıp Ursula'ya uzatarak. Ursula nasıl dilek tutacağını bilmediğini söyledi. "Eh, genelde düşlerimizin gerçek olmasını dileriz," dedi Sylvie.

"Benimkilerin değil ama?" dedi Ursula, yüzünde endişeli bir ifadeyle.

"Benimkilerin değil ama?" demişti Ursula, gece boyu peşinden gelen dev çim biçme makinesini ve onu kazıklara bağlayıp ok ve yaylarıyla etrafını kuşatan Kızılderili kabilesini düşünerek.

"*Bizim* tavuklardan biri değil mi?" dedi Maurice.

Ursula tavukları seviyordu, kümesin sıcacık samanlarını ve tüylerle kaplı oluşunu seviyordu, ılık katı gövdelerin altına elini sokup daha da ılık yumurtaları bulmayı seviyordu.

"Henrietta bu, değil mi?" diye ısrar etti, Maurice. "Yaşlıydı o. Tam pişirmelik, demişti Bayan Glover."

Ursula tabağını inceledi. Özellikle Henrietta'ya çok düşkündü. Ne var ki önündeki sert ve beyaz et parçası hiçbir ipucu sunmuyordu.

"Henrietta mı?" diye dehşetle ciyakladı Pamela.

"Sen mi öldürdün onu?" dedi Maurice hevesle Sylvie'ye. "Çok kanlı oldu mu?"

Tavuklardan birkaçını zaten tilkilere kaptırmışlardı. Sylvie tavukların ne kadar aptal olduğuna şaştığını söyledi. İnsanlardan daha aptal değiller, dedi Bayan Glover. Geçen yaz Pamela'nın yavru tavşanını da tilkiler almıştı. George Glover iki yavru tavşanı kur-

tarmıştı, Pamela da kendisininki için bahçede yuva yapmakta ısrar etmişti. Ama Ursula isyan ederek küçük tavşanını içeri getirmiş ve oyuncak bebek evine yerleştirmişti. Tavşan bebek evinde her şeyi devirmiş, etrafa kakaolu drajeler gibi minicik toplar saçmıştı. Bridget durumu fark ettiğinde tavşanı bir müştemilata taşımıştı ve hayvan ondan sonra kayıplara karışmıştı.

Tatlı olarak krema soslu ve reçelli rulo muhallebi vardı. Yazdan kalma ahududularla yapılan reçel. Örneğin yaz şimdi bir düş sayılır, dedi Sylvie

"Ölü bebek," dedi Maurice, yatılı okulun beslemekten öte gitmediği o korkunç derecede nezaketsiz tavırla. Ardından ağzına pastasını tıktı ve "Okulda rulo muhallebiye böyle diyoruz," dedi.

"Terbiyeni takın," diye uyardı Sylvie. "Ayrıca lütfen bu kadar rezil biri olma."

"Ölü bebek mi?" dedi Ursula ve kaşığını bırakıp dehşetle önündeki tabağa baktı.

"Almanlar yiyormuş onları," dedi Pamela, hüzünle.

"Muhallebiyi mi?" dedi Ursula, şaşkınlıkla. Herkes muhallebi yemiyor muydu zaten, düşman bile?

"Hayır, *bebekleri*," dedi Pamela. "Ama sadece Belçikalı olanları."

Sylvie rulo muhallebiye, reçelin kanı andıran dolambaçlı kırmızı şeridine baktı ve irkildi. Bu sabah Bayan Glover'ın zavallı ihtiyar Henrietta'nın boynunu bir süpürge sapının üstünden geriye doğru kırışını, hayvanın devlet celladı duyarsızlığıyla infaz edilişini izlemişti. El mahkûm diyeceğiz herhalde, diye düşündü. "Savaştayız," demişti Bayan Glover, "hassas davranmanın vakti değil."

Pamela meselenin ucunu bırakmıyordu. "*Öyle mi* anneciğim?" diye ısrarı sürdürdü sessizce. "Henrietta mı bu?"

"Hayır canım," dedi Sylvie. "Şeref sözü veriyorum, Henrietta değil."

Arka kapının telaşla tokmaklanması konuşmanın ilerlemesini önledi. Hepsi bir suçun ortasında yakalanmışlar gibi birbirlerine bakarak, kıpırdamadan oturdular. Ursula nedenini tam olarak anlayamadı. "Kötü haber olmasın, ne olur," dedi Sylvie. Kötü haberdi. Saniyeler sonra mutfaktan korkunç bir çığlık yükseldi. Sam Wellington, sağlam çizme, ölmüştü.

"Ah şu korkunç savaş," diye mırıldandı Sylvie.

Pamela, Ursula'ya boz renkli, dört kat iplikli, kuzu yünü yumağından kalanı verdi, Ursula da Kraliçe Solange'ın kurtarılma minnettarlığına karşılık Pamela'nın su bardağı için küçük bir altlık takdim edeceğine söz verdi.

O gece yatmaya gittiklerinde, düşmanla yüzleşme eyleminden yüreklilikle sağ çıkan kabarık etekli leydi ile Kraliçe Solange'ı komodinin üstünde yan yana koydular.

Temmuz 1918

Teddy'nin doğum günü. Aslan burcu Teddy'nin. Aydınlık bir burç, dedi Sylvie, bu tür şeyleri "zırvalık" olarak gördüğü halde. "Dört dörtlüksün artık," dedi Bridget, muhtemelen espri yaparak.

Sylvie ile Bayan Glover küçük bir çay partisi, "bir sürpriz" hazırlıyorlardı. Sylvie bütün çocuklarını seviyordu –belki Maurice'i o kadar çok değil– ama Teddy'ye özellikle düşkündü.

Teddy doğum günü olduğunun farkında bile değildi çünkü günlerdir herkes bundan bahsetmemeleri yönünde sıkı talimat alıyordu. Ursula sır tutmanın ne kadar zor olduğuna inanamıyordu. Sylvie ise bu işte tam bir üstattı. Onlara kendisi hazırlık yaparken "doğum günü çocuğunu" dışarı çıkarmalarını söylemişti. Pamela kendisine hiç sürpriz parti yapılmamasından yakınınca Sylvie "Tabii ki de yapıldı, sen hatırlamıyorsun," demişti. Doğru muydu? Pamela bunu bilmenin imkânsızlığı karşısında kaşlarını çattı. Kendisine bir sürpriz parti, hatta sürpriz olmayan bir parti yapılıp yapılmadığı konusunda en ufak bir fikri yoktu. Geçmiş, zihninde tam bir karmaşaydı, Pamela'da olduğu gibi düz bir çizgi değildi.

Bridget, "Haydi, hep beraber yürüyüşe gidiyoruz," dedi. Sylvie ise "Evet, Bayan Dodds'a biraz reçel de götürün, olur mu?" dedi. Kolları sıvanmış, saçını eşarpla bağlamış Sylvie, bir önceki günü baştan sona Bayan Glover'ın reçel yapmasına, bahçeden gelen ahududuları bakır tencerelerde, karneyle verilen şekerden istiflediklerıyle birlikte kaynatmasına yardım ederek geçirmişti. "Mühimmat fabrikasında çalışmak da böyle bir şey olsa gerek," demişti, kaynayan reçeli huniyle birbiri ardına cam kavanozlara doldururken. "Sen öyle san," diye kendi kendine mırıldanmıştı Bayan Glover.

Bahçe bereketli mahsul vermişti ve Sylvie meyve yetiştirme üstüne kitaplar okuduktan sonra artık enikonu bahçıvan olduğunu ilan etmişti. Bayan Glover tüm moral bozuculuğuyla, yemişlerin kolay olduğunu, asıl karnabahara el attığında neler olacağına bakması gerektiğini söylemişti. Sylvie bahçedeki ağır işler için bir zamanlar sağlam çizme Sam Wellington'ın dostu olan Clarence Dodds'u işe

almıştı. Clarence savaştan önce Hall'da bahçıvan yardımcılığı yapmıştı. Ordudan malul olarak ayrılmıştı. Şimdi ise yüzünün yarısına teneke bir maske takıyordu ve bakkal dükkânında çalışmak istediğini söylüyordu. Ursula ona ilk kez havuç tarhı hazırlarken rastlamış, oğlan önünü dönüp de yüzünü ilk defa gördüğünde nezaketsiz bir çığlık atmıştı. Maskenin üstünde, gerçeğine uysun diye maviye boyanmış, iri iri açılmış bir göz vardı. "Atları korkutmaya yeter, ha?" demiş ve gülümsemişti Clarence. Ursula gülümsememiş olmasını dilemişti çünkü maske ağzını örtmüyordu. Dudakları sonradan akla gelip doğumundan sonra birbirine dikilmiş gibi büzük ve tuhaftı.

"Talihlilerdenim," demişti Clarence Ursula'ya. "O topçu ateşi yok mu, şeytanın ta kendisi." Ursula'ya hiç de talihli görünmemişti.

Havuçların tüylü kafaları topraktan yeni yeni filizlenmişti ki Bridget Clarence'la çıkmaya başladı. Sylvie, Kral Edward'ların ilkini söktüğünde, Bridget ile Clarence nişanlanmıştı ve Clarence yüzük alamadığı için Sylvie Bridget'e "ta ne zamandan kalma" olduğunu ve hiç takmadığını söylediği bir çingene yüzüğü vermişti. "İncik boncuk işte canım," demişti, "pek bir kıymeti yok". Oysa Hugh yüzüğü ona Pamela doğduktan sonra New Bond Street'ten almıştı ve fiyatta da hiç cimriliğe kaçmamıştı.

Sam Wellington'ın fotoğrafı kulübedeki eski ahşap bir kasaya sürgün edilmişti. "Saklayamam artık," demişti Bridget, Bayan Glover'a ters bir tavırla. "Ama atamam da, öyle değil mi?"

"Gömebilirsin," diye öneride bulunmuştu Bayan Glover. Ancak fikir Bridget'in tüylerini ürpertmişti. "Kara büyü gibi."

Reçelleri ve Sylvie'nin yetiştirmekten gurur duyduğu muhteşem bir buket bordo ıtrışahiyi yüklenerek, hep birlikte Bayan Dodds'un evine doğru yola koyuldular. "Bayan Dodds sorarsa, çeşidi 'Senatör'müş dersin," dedi Sylvie Bridget'e.

"Sormaz," dedi Bridget.

Maurice yanlarında değildi elbette. Kahvaltıdan sonra sırt çantasında piknik yemeğiyle bisikletine binip yollara düşmüş ve tüm günü arkadaşlarıyla geçirmek üzere gözden kaybolmuştu. Ursula ile Pamela, Maurice'in hayatıyla pek ilgilenmiyorlardı, Maurice de onlarınkine en ufak bir merak göstermiyordu. Öte yandan bir köpek kadar sadık ve şefkatli olan ve buna uygun biçimde naza çekilen Teddy, farklı türden bir erkek kardeşti.

Clarence'ın annesi halen Hall'da, Sylvie'ye göre "yarı feodal bir mevkide" çalışıyordu ve arazi üstünde bir kulübesi vardı; bayat su ve eski sıva kokan sıkış tıkış, antika bir şey. Rutubetli tavanın kireç boyası gevşek deri gibi şişmişti. Bosun bir önceki yıl distemperden[20] ölmüş, Sylvie'nin mezar taşı işlevi için özel olarak sipariş ettiği Bourbon gülünün altına gömülmüştü. "İsmi Louise Odier," demişti Sylvie, "merak ediyorsanız eğer." Başka bir köpekleri vardı şimdi. Trixie adını verdikleri siyah, kıpır kıpır bir Lurcher yavrusu. Trixie yerine Bela deseler de olurdu aslında çünkü Sylvie sürekli gülerek, "Ah, işte bela geliyor," diyordu. Pamela, Bayan Glover'ın koca botlu ayağıyla Trixie'ye esaslı bir tekme savurduğunu görmüştü ve Sylvie'nin kadınla "iki çift laf etmesi" gerekmişti. Bridget, Trixie'nin Bayan Dodds'ların evine gelmesine izin vermemişti. Verse kadının susmak bilmeyeceğini söylüyordu. "Köpeklere inanmaz o," demişti.

"Köpeklerin inanç konusu olduğu da pek söylenemez zaten," demişti Sylvie.

Clarence onları arazinin giriş kapısında karşıladı. Hall'un kendisi miller ötede, karaağaçlı uzun bir yolun sonundaydı. Daunt'lar orada yüzyıllarca yaşamış, arada bir şenliklerde ve pazarlarda yüzlerini göstermiş, köy enstitüsündeki yıllık Noel partilerini kısa süreliğine şereflendirmişlerdi. Kendilerine ait bir şapelleri olduğundan, kilisede hiç görülmezlerdi. Gerçi artık hiç ortalarda görülmüyorlardı çünkü birbiri ardına üç oğullarını savaşta kaybetmişler ve dünyadan az çok el etek çekmişlerdi.

İnsanın gözlerini Clarence'ın teneke suratından ("galvanize bakır" diye düzeltiyordu kendisi) alıkoyması imkânsızdı. Ya maskeyi çıkarırsa korkusu geliyordu insana. Gece yatarken çıkarıyor muydu acaba? Bridget onunla evlenirse maskenin altındaki dehşeti görecek miydi? Bridget'in Bayan Glover'a "Mesele orada ne olduğu değil," dediğini duymuşlardı, "asıl ne *olmadığı*."

Bayan Dodds ("Yaşlı Ana Dodds" diyordu Bridget ona, bir ninni karakteri gibi) yetişkinler için çay yapmıştı; Bridget'in sonradan "kuzu suyu gibi açık" diye nitelediği bir çay. Bridget çayını "çay kaşığını dik tutacak kadar koyu" severdi. Pamela da Ursula da kuzu suyunun ne olabileceğine kadar veremediler ama kulağa hoş geli-

20 Köpeklerde gençlik hastalığı. (ç.n.)

yordu. Bayan Dodds onlara büyük emaye bir maşrapadan kepçeyle koyduğu ve Hall'un süthanesinden sıcak sıcak çıkmış kaymaklı sütten verdi. Süt Ursula'nın midesini bulandırdı. Reçeli ve ıtırşahiyi takdim ettiklerinde Bayan Dodds "Pek hayırsever Hanımefendiymiş," diye mırıldandı Clarence'a. Clarence ise "Anne!" diye payladı onu. Bayan Dodds çiçekleri Bridget'e aktardı, Bridget de Bayan Dodds kendisine "Suya koy onları, seni şaşkın kız," diyene kadar ıtırşahileri bir gelin edasıyla elinde tuttu.

"Kek?" dedi Clarence'ın annesi ve en az kulübesi kadar nemli görünen incecik dilimlenmiş zencefilli kek dilimlerini azar azar dağıttı. "Çocukları görmek ne güzel," dedi Bayan Dodds, ender rastlanan bir hayvanmış gibi Teddy'ye bakarak. Teddy düzenli hayatı seven bir oğlandı ve sütüyle kekinden geri bırakılamazdı. Yüzünde sütten bir bıyık oluşunca Pamela mendiliyle sildi. Ursula Bayan Dodds'un gerçekte çocukları görmenin güzel olduğunu düşünmediğinden şüpheleniyordu. Hatta çocuk konusunda onun Bayan Glover ile hemfikir olduğunu tahmin ediyordu. Teddy hariç elbette. Teddy'yi herkes severdi. Maurice bile. Arada bir.

Bayan Dodds, Bridget'in parmağını lades kemiğini çeker gibi kendine doğru çekerek elini süsleyen yeni çingene yüzüğünü inceledi. "Yakutlar ve elmaslar," dedi. "Pek de şıkmış."

"Küçücük taşlar," dedi Bridget, kendini savunurcasına. "İncik boncuk işte."

Kızlar Bridget'in çay bulaşıklarını yıkamasına yardım ederek Teddy'yi Bayan Dodds'un yanında kendi başının çaresine bakmak üzere bıraktılar. Bulaşıkhanede musluk yerine pompası olan büyük taş bir lavaboda yıkadılar bulaşıkları. Bridget küçüklüğünde "County Kilkenny'deyken" su getirmek için yürüyerek kuyuya gitmek zorunda kaldıklarını söyledi. Ittırşahileri eski bir Dundee marmelat kavanozunun içine güzelce yerleştirdikten sonra kavanozu ahşap bulaşıklığın üstüne koydu. Tabak takımını Bayan Dodds'un ince, yıpranmış (ve tabii nemli) kurulama bezlerinden biriyle kurulamalarının ardından Clarence etrafı çevrili bahçeyi görmek için Hall'un oraya gitmek isteyip istemediklerini sordu. "Oraya gidip durmayı bırakmalısın oğlum," dedi Bayan Dodds. "Seni üzmekten başka bir işe yaramıyor."

Bir duvara yapılmış eski ahşap bir kapıdan içeri girdiler. Kapı sıkışmıştı. Clarence onu omuzlayarak açınca Bridget küçük bir çığlık kopardı. Ursula muhteşem bir şey bekliyordu –ışıl ışıl fıskiyeler ve taraçalar, heykeller, yürüyüş patikaları, çardaklar ve göz alabildiğine çiçek tarhları– ama karşısında bakımsız bir tarladan, dört bir yanda bitmiş böğürtlenler ve devedikenlerinden başka bir şey bulamadı.

"Doğru, orman gibi sahiden," dedi Clarence. "Eskiden burası mutfak bahçesiydi, savaştan önce Hall'da on iki bahçıvan çalışırdı." Sadece duvarlara tırmanmış güller canlıydı, bir de meyve bahçelerindeki meyve dolu ağaçlar. Erikler dallarında çürüyordu. Her tarafta aşka gelmiş arılar vardı. "Bu sene meyveleri toplamadılar," dedi Clarence. "Hall'da yaşayan üç oğlun üçü de şu lanet olası savaşta öldü. O saatten sonra içlerinden erikli turta yapmak gelmemiştir herhalde."

"Cık cık," dedi Bridget. "Konuşmamıza dikkat."

Camdan epey mahrum bir sera vardı, içeride ise kurumuş şeftali ve kayısı ağaçlarını gördüler. "Hay lanet," dedi Clarence ve Bridget yine cık cık'layarak "Çocukların önünde öyle konuşma," dedi, tıpkı Sylvie gibi. "Her şey tohuma kaçmış," dedi Clarence, onu duymazdan gelerek. "Ağlayacağım neredeyse."

"Eh, buradaki, Hall'daki işine dönebilirsin yine," dedi Bridget. "Eminim memnun olurlar. Sonuçta eskisinden farklı çalışıyor değilsin ya şeyinle..." Bir an tereddüt ettikten sonra eliyle belli belirsiz Clarence'ın yüzünü işaret etti.

"İşime dönmek istemiyorum ben," dedi Clarence ters bir tavırla. "Zengin bir züppenin hizmetkârı olarak geçirdiğim günler geride kaldı artık. Bahçeyi özlüyorum ben, o hayatı değil. Bahçe tam bir güzellik eseriydi."

"Bizim de kendi bahçemiz olabilir," dedi Bridget. "Ya da kiralık bir bostanımız." Bridget vaktinin epey bir bölümünü Clarence'ı neşelendirmeye harcıyor gibiydi. Ursula onun evlilik provası yaptığını düşündü.

"Evet, neden olmasın?" dedi Clarence, karamsar bir tavırla. Dalından erken düşmüş küçük, ekşi bir elmayı alarak kriket oyuncusu gibi kol üstünden sertçe fırlattı. Elma seraya düştü ve geriye kalan camlardan birini parçaladı. "Hay anasını," dedi Clarence ve Bridget ona ellerini çırparak tıslar gibi "Çocuklar," dedi.

(Gece yatmadan önce ağır bir fenollü sabunla yüzlerini sabunladıkları sırada "Tam bir güzellik eseri," dedi takdirle Pamela. "Clarence bir şair.")

Eve dönerlerken Bayan Dodds'un mutfağında bıraktıkları ıtırşahilerin kokusu hâlâ burnundaydı Ursula'nın. Onları kıymetleri bilinmeden orada bırakmaları feci bir israf gibi geliyordu ona. Ursula o dakikalarda doğum günü çayını çoktan unutmuştu ve eve dönüp de bayraklarla, flamalarla süslü koridoru ve elinde oyuncak uçak olduğu şüphe götürmez bir ambalajlı hediyeyi tutarak kocaman gülümseyen Sylvie'yi gördüklerinde neredeyse Teddy kadar şaşırdı.

"Sürpriz," dedi Sylvie.

11 Kasım 1918

"Yılın ne melankolik bir zamanı," dedi Sylvie, orta yere.

Yapraklar hâlâ bahçede kalın bir tabaka oluşturuyordu. Yaz yine hayal olmuştu. Her yaz bir hayal gibi görünmeye başlamıştı Ursula'ya. Son yapraklar düşüyordu ve büyük kayın ağacı neredeyse iskelete dönmüştü. Ateşkes Sylvie'yi savaştan da çok umutsuzlaştırmıştı sanki. ("Onca zavallı genç bir hiç uğruna yok olup gitti. Barış onları geri getirmeyecek.")

Büyük zafer yüzünden okullar o gün tatildi ve oynamak için sabah çisentisi altında dışarı çıkmışlardı. Yeni komşuları vardı şimdi, Binbaşı Shawcross ve eşi. Yağışlı sabahın büyük bölümünü çobanpüskülü çitinin arasındaki boşluklardan Shawcross'ların kızlarını biraz olsun görmeye çalışarak geçiriyorlardı. Mahallede kendi yaşlarında başka kız çocuğu yoktu. Cole'ların sadece oğulları vardı. Onlar Maurice gibi kaba değillerdi, kibarlardı ve Ursula ile Pamela'ya asla kötü davranmıyorlardı.

"Saklambaç oynuyorlar galiba," diye, Shawcross cephesinden haber aktardı Pamela. Ursula çalı çitin arasından bakmaya çalışırken yüzü sert bir çobanpüskülüyle çizildi. "Bizimle aynı yaştalar sanırım," dedi Pamela. "Senin için bir ufaklıkları bile var, Teddy." Teddy kaşlarını kaldırarak "Aa," dedi. Kızları seviyordu. Kızlar da Teddy'yi seviyordu. "Durun bir dakika, bir tane daha var," dedi Pamela. "Giderek çoğalıyorlar."

"Daha büyük mü, küçük mü?" diye sordu Ursula.

"Küçük. Kız bu da. Daha doğrusu bebek. Büyüklerden biri taşıyor." Bunca kızı hesaplamada kafası karışmıştı Ursula'nın.

"Beş!" dedi Pamela soluk soluğa, besbelli nihai bir toplama ulaşarak. "Beş kız."

Trixie artık çalı çitin altından sıvışarak geçmeyi başarıyordu ve onun çobanpüskülünün öte yanında belirişine eşlik eden heyecanlı sincapların seslerini duyabiliyorlardı.

"Diyorum ki," dedi Pamela, sesini yükselterek, "köpeğimizi geri alabilir miyiz?"

Öğle yemeğinde soslu sosis ve muhallebi vardı. "Nerede kaldınız siz?" diye sordu Sylvie. "Ursula, saçlarında çalılar var. Paganlara benzemişsin."

"Çobanpüskülü," dedi Pamela. "Yan tarafa gittik. Shawcross'ların kızlarıyla tanıştık. Tam beş kız."

"Biliyorum." Sylvie parmaklarıyla saydı. "Gertie, Winnie, Millie, Nancy ve..."

"Beatrice," diye ekledi Pamela.

"Davet edilmiş miydiniz?" dedi, özel mülk bekçisi Bayan Glover.

"Çalılıkta bir delik bulduk," dedi Pamela.

"O kahrolası tilkiler de oradan giriyor demek," diye homurdandı Bayan Glover. "Koruluktan geliyorlar." Sylvie, Bayan Glover'ın kullandığı dile kaşlarını çattıysa da bir şey demedi. Kutlama havasındaydılar ne de olsa. Sylvie, Bridget ve Bayan Glover şeri bardaklarıyla "barışa kadeh kaldırıyorlardı". Ancak ne Sylvie sevinme havasındaydı ne de Bayan Glover. Hugh da Izzie de hâlâ Cephe'delerdi ve Sylvie kapıdan içeri girdiğini görene dek Hugh'nun sağ olduğuna inanmayacağını söylüyordu. Izzie savaş boyunca ambülans şoförlüğü yapmıştı ama hiçbiri bunu hayal edemiyordu. George Glover, Cotswolds'da bir yerlerdeki bir evde "rehabilite" ediliyordu. Bayan Glover onu ziyarete gitmişti ama gördükleriyle ilgili konuşma konusunda hevessizdi. Sadece George'un artık gerçekten George olmadığını söylüyordu. "Bence hiçbiri artık kendileri değiller," demişti Sylvie. Ursula, Ursula olmamayı hayal etmeye çalıştı ama görevin imkânsızlığı karşısında pes etti.

George'un çiftlikteki yerini Women's Land Army'den iki kız almıştı. İkisi de Northamptonshireli at sever kızlardı ve Sylvie, Samson ile Nelson'la kadınların ilgilenmesine izin verileceğini bilse işe şahsen kendisinin başvuracağını söylemişti. Kızlar birkaç defa çaya gelmiş, çamurlu tozluklarıyla Bayan Glover'ı iğrendirerek, mutfakta oturmuşlardı.

Clarence mahcup bir tavırla arka kapıda belirip Sylvie ile Bayan Glover'ı mırıldanarak selamladığında Bridget şapkasını takmış, dışarı çıkmaya hazırdı. Bayan Glover'ın herhangi bir tebrik iması olmaksızın kullandığı deyişle "mutlu çift" zafer kutlamalarına katılmak üzere Londra trenini yakalayacaktı. Bridget heyecandan

serseme dönmüştü. "Bizimle gelmek istemediğinizden emin misiniz sahiden Bayan Glover? Bahse girerim bolca eğlence şamata olacaktır." Bayan Glover hoşnutsuz bir inek gibi gözlerini devirdi. Grip salgını yüzünden "kalabalıklardan uzak duruyordu". Yeğenlerinden biri sokakta düşüp ölüvermişti. Kahvaltıda sapasağlamken "öğlene ölüydü". Sylvie gripten korkmamaları gerektiğini söylüyordu. "Hayat devam etmeli," demişti.

Bridget ile Clarence istasyona gitmek üzere yola çıktıktan sonra Bayan Glover'la Sylvie mutfak masasında oturup bir şeri daha içtiler. "Eğlence şamataymış," dedi Bayan Glover. Teddy peşinde heyecanlı Trixie'yle birlikte ortaya çıkarak açlıktan öldüğünü ilan edip "Öğle yemeğini unuttunuz mu?" dediğinde, muhallebilerin tepesindeki bezeler çökmüş ve hepsi yanmıştı. Son savaş zayiatı.

Bridget'in dönüşü için uyanık kalmaya çalışıp pes etmişler, yatakta kitap okurken uyuyakalmışlardı. Pamela *Kuzey Rüzgârı'nın Ardında*'nın büyüsü altındaydı, Ursula ise *Söğütlükteki Rüzgâr*'ın sayfalarında ağır ağır ilerliyordu. Özellikle Mole'a düşkündü. Akıl almaz derecede yavaş okuyup yazan biriydi ("Pratik mükemmelleştirir canım") ve en çok Pamela'nın ona sesli okumasını seviyordu. İkisi de masallara bayılıyorlardı ve Hugh'nun doğum günleri ve Noel'lerde aldığı Andrew Lang'in kitaplarının on iki renginden her birine sahiptiler. "Tam bir güzellik eseri," diyordu Pamela.

Bridget'in gürültülü dönüşü Ursula'yı uyandırdı, buna karşılık o da Pamela'yı kaldırdı ve birlikte ayakuçlarına basarak alt kata indiler. Orada şen şakrak Bridget ile daha bir aklı başında Clarence onlara kutlama hikâyelerini, "insan denizini" ve Buckingham Sarayı'nın balkonuna çıkana dek Kral'a tezahürat yaparak ("Kralı isteriz! Kralı isteriz! diye gösterdi Bridget coşkuyla) sesi kısılana dek bağıran kalabalığı anlatarak eğlendirdiler. "Ya o çanlar," diye ekledi Clarence. "Ömrümde öyle şey duymadım. Londra'nın bütün çanları barış için çalıyordu."

"Tam bir güzellik eseri," dedi Pamela.

Bridget kalabalıkta birkaç şapka tokası ile bluzunun en üst düğmesinin yanı sıra şapkasını da kaybetmişti. "O izdihamda ayaklarım yerden kesildi," dedi mutlulukla.

"Hey Tanrım! Ne curcunaymış öyle," dedi, bir anda mutfakta beliriveren Sylvie. Dantelli şalıyla hoş, mahmur ve omzundan aşağı

ip gibi uzanan saçıyla. Clarence kızararak botlarına baktı. Sylvie herkese kakao yaptı ve hoşgörüyle Bridget'i dinledi. Ta ki gece yarısı ayakta olmanın enteresanlığı bile onları uyanık tutamaz hale gelene kadar.

"Yarın normal hayata dönüyoruz," dedi Clarence ve annesine doğru yola düşmeden önce Bridget'in yanağına cesur bir öpücük kondurdu. Baştan sona sıra dışı bir gündü.

Merdivenleri çıkarken Sylvie, "Sence Bayan Glover onu uyandırmadığımız için kızar mı bize?" diye fısıldadı Pamela'ya.

"Küplere biner," dedi Pamela ve birlikte kahkaha attılar, fiskosçular gibi, kadınlar gibi...

Ursula yeniden uykuya daldığında rüyasında Clarence ile Bridget'i gördü. Birlikte bakımsız bir bahçede yürüyor, Bridget'in şapkasını arıyorlardı. Clarence ağlıyordu. Yüzünün sağlam tarafında gerçek gözyaşları vardı, maskeli tarafında ise boyalı gözyaşları; bir pencere resminin üstündeki suni yağmur damlaları gibi.

Ertesi sabah uyandığında Ursula ateşler içindeydi ve her yanı ağrıyordu. "Istakoz gibi kaynıyor," dedi fikir danışmak üzere Sylvie tarafından çağrılan Bayan Glover. Bridget de yatak döşek olmuştu. "Hiç şaşırmadım," dedi Bayan Glover, kollarını heybetli ama davetkârlıktan uzak göğüslerinin altında kınarcasına birleştirerek. Ursula hiçbir zaman Bayan Glover tarafından bakılmak zorunda kalmamayı ümit etti.

Ursula zorlu ve hırıltılı nefes alıyordu, soluğu göğsünde tıkanıyordu. Dünya dev bir deniz kabuğunun içindeki deniz gibi uğuldadı ve uzaklaştı. Her şeyde hoş bir bulanıklık vardı. Trixie yatakta ayakucuna uzanmıştı, Pamela ise ona *Kırmızı Peri Kitabı*'nı okuyordu. Ama kelimeler anlamsızca gelip gidiyordu. Pamela'nın yüzü odaklanıp uzaklaşıyordu. Sylvie gelip ona et suyu içirmeye çalıştı ama boğazı küçülmüştü sanki. İçtiklerinin hepsini çarşafların üstüne püskürttü.

Çakılların üstünde tekerlerin sesi duyuldu ve Sylvie Pamela'ya "Dr. Fellowes'dur," diyerek yavaşça ayağa kalktı. Sonra da "Ursula'nın yanında kal Pammy ama Teddy'nin içeri girmesine izin verme, olur mu?" diye ekledi.

Ev normalde olduğundan sessizdi. Sylvie geri dönmeyince Pamela

"Ben gidip anneme bakayım. Birazdan gelirim," dedi. Ursula evin içinden bir yerlerden mırıldanmalar ve ağlaşmalar duydu ama bir anlam çıkaramadı.

Dr. Fellowes aniden yatağının başında bittiğinde tuhaf, huzursuz bir uykuya dalmıştı. Sylvie yatağın diğer tarafına oturarak Ursula'nın elini tuttu. "Cildi leylak rengi," dedi. "Bridget'inki gibi." Leylak cilt, kulağa hoş geliyordu. *Leylak Peri Kitabı* gibi. Sylvie'nin sesinde bir gariplik vardı. Telgrafçı çocuğun patikadan yukarı tırmanışını gördüğü ama gelenin sadece Izzie'den Teddy'ye doğum günü tebriki olduğunu anladığı günkü gibi boğuk ve panik dolu. ("Düşüncesizlik," demişti o gün Sylvie.)

Ursula nefes alamadığı halde annesinin parfümünü alabiliyor, sesinin kulağında yaz gününde bir arı vızıltısı gibi tatlı tatlı mırıldanışını duyabiliyordu. Gözlerini açamayacak kadar yorgundu. Yatağının başından ayrılan Sylvie'nin eteklerinin hışırtısını duydu. Bunu açılan pencerenin sesi izledi. "Sana biraz hava aldırmaya çalışıyorum," dedi Sylvie, Ursula'nın yanına dönerek ve onu, güven dolu çamaşır kolası ve gül kokulu tiril tiril gofre bluzuna bastırarak. Şenlik ateşi dumanının odunsu kokusu pencereden içeri, küçük tavan arası odasına süzüldü. Ursula toynak seslerini ve kömürcü kömürlüğe torbaları boşaltırken çıkan tıkırtıları duyabiliyordu. Hayat devam ediyordu. Tam bir güzellik eseri.

Tek bir nefes. Tüm ihtiyacı buydu ama olmadı.

Önce düşman, sonra dost karanlık, hızla çöktü.

Kar

11 Şubat 1910

Bir kömür ateşçisinin kollarına sahip iri bir kadın, Dr. Fellowes'u yatağının yanındaki sehpaya koyduğu fincan, tabak tıkırtılarıyla ve dışarısı hâlâ karanlık olduğu halde çekip açtığı perdelerle uyandırdı. Fox Corner'daki buz gibi misafir odasında olduğunu ve fincan tabakları getiren, neredeyse ürkütücü kadının Todd'ların aşçısı olduğunu hatırlaması bir dakikasını aldı Dr. Fellowes'un. Birkaç saat önce kolaylıkla hatırladığı ismi bulmak için beyninin tozlu arşivlerini taradı.

"Bayan Glover adım," dedi kadın, aklını okumuşçasına.

"Doğru ya. Mükemmel turşuların hanımı." Kafası saman dolu gibiydi adeta. Ucuz örtünün altında sadece iç çamaşırıyla durduğunun bilincindeydi huzursuzca. Odadaki şöminenin soğuk ve boş olduğunu fark etti.

"Sizi istiyorlar," dedi Bayan Glover. "Bir kaza oldu."

"Kaza mı?" dedi Dr. Fellowes. "Bebeğe bir şey mi oldu?"

"Çiftçinin birini boğa ezmiş."

Ateşkes

12 Kasım 1918

Ursula irkilerek uyandı. Yatak odası karanlıktı ama alt kattan bir yerlerden gelen sesleri duyabiliyordu. Kapanan bir kapı, kıkırdamalar ve ayak sürüme. Hiç şüphesiz Bridget'ten gelen kesintili tiz gülüş ve bir adama ait gür, bas bir ses. Bridget ile Clarence Londra'dan dönmüşler.

Ursula'nın ilk dürtüsü alt kata inip şenlik hakkında Bridget'i sorguya çekebilmeleri için yataktan çıkmak ve Pamela'yı sarsarak uyandırma yönündeydi ama bir şey ona engel oldu. Yatakta uzanıp karanlığı dinlerken korkunç bir dalga gibi gelip geçti üstünden; müthiş tehlikeli bir şey olmak üzereymiş gibi büyük bir korku. Aynı duyguyu savaştan önce Cornwall'da Pamela'nın peşinden denize girdiğinde de hissetmişti. Bir yabancı tarafından kurtarılmışlardı o gün. Olaydan sonra Sylvie hep birlikte şehirdeki yüzme havuzuna gitmelerini ve batamayacak kadar korktukları bir noktaya gelene dek onlara emirler yağdıran Boer savaşına katılmış eski bir binbaşıdan ders almalarını sağlamıştı. Her ne kadar Ursula hâlâ bütün dehşetiyle olayı içinde hissetse de ("Kahraman Bay Winton!") Sylvie hikâyeyi sık sık çok komik bir maceraymış gibi anıyordu.

Pamela uykusunda bir şey mırıldanınca Ursula "Şşt," dedi. Uyanmamalıydı Pamela. Alt kata inmemeliydiler. Bridget'i görmemeliydiler. Bu berbat korku hissinin nereden geldiğini bilmiyordu ama kendisini bekleyen her neyse ondan saklanmak için battaniyeyi kafasına çekti. Bekleyen şeyin dışarıda olduğunu ümit etti, kendi içinde değil. Uyuyor numarası yapmayı düşündü ama birkaç dakika içinde uykunun kendisi geliverdi.

Ertesi sabah kahvaltıyı mutfakta ettiler çünkü Bridget yatak döşek hastaydı. "Hiç şaşırmadım," dedi Bayan Glover yulaf lapasını pay ederken, anlayıştan yoksun bir sesle. "Saat kaçta attı kendini eve, düşünmeye bile korkuyorum."

Sylvie üst kattan el sürülmemiş bir tepsiyle yanlarına geldi. "Bridget sahiden iyi değil Bayan Glover," dedi.

"Aşırı içki," diye dudak büktü Bayan Glover, yumurtaları cezalandırırmış gibi çatlatırken. Ursula öksürünce Sylvie keskin bir bakışla baktı. "Dr. Fellowes'u çağırsak iyi olacak," dedi Bayan Glover'a.

"Bridget için mi?" dedi Bayan Glover. "Kız domuz gibi. Dr. Fellowes onda alkol kokusu alınca sizi başından savacaktır."

"*Bayan Glover,*" dedi Sylvie, çok ciddi olduğu ve sözünü dinletmek istediği zamanlarda (*Çamurlu ayaklarınızla eve girmeyin, sizi ne kadar kışkırtsalar da diğer çocuklara asla kötü davranmayın*) kullandığı ses tonuyla. "Bridget'in gerçekten hasta olduğunu düşünüyorum." Bayan Glover bir anda aymış gibiydi.

"Çocuklarla siz ilgilenir misiniz?" dedi Sylvie. "Ben Dr. Fellowes'a telefon açacağım sonra da yukarı çıkıp Bridget'in yanında oturacağım."

"Çocuklar okula gitmiyor mu?" diye sordu Bayan Glover.

"Tabii ki gidiyorlar," dedi Sylvie. "Gerçi gitmeseler daha mı iyi acaba? Yok, yok, gitsinler. Gitmeseler mi yoksa?" Bayan Glover bir sonuca varmasını şaşırtıcı bir sabırla beklerken, Sylvie gergin bir kararsızlıkla mutfağın eşiğinde dolandı.

"Bugünlük evde kalsınlar en iyisi," dedi en sonunda. "Sınıflar kalabalık ya, ondan." Derin bir nefes aldı ve tavana baktı. "Ama şimdilik burada dursunlar." Pamela, Ursula'ya kaşlarını kaldırdı. Birbirlerine ne demeye çalıştıklarından emin olamasa da Ursula da kaşlarını kaldırdı. Bayan Glover'ın gözetimine bırakılmış olmanın dehşeti herhalde, diye düşündü.

Bayan Glover onlara "göz kulak olabilsin" diye mutfak masasında oturmak zorunda kaldılar. Ardından tüm vahşi itirazlarına rağmen Bayan Glover onlara kitaplarını çıkarttırıp ödevlerini yaptırttı; Pamela için toplama, Teddy için harfler (*Bıldırcının B'si, Yağmurun Y'si*). Ursula ise "feci" el yazısı üstünde çalışacaktı. Ursula beceriksiz elleriyle alışveriş listesinden (*içyağı, ocak fırçası, koyun pirzolası ve Dinneford manyezi*) öte bir şey yazmamış birinin ıstıraplı el yazısı hakkında ahkâm kesmesinin büyük bir haksızlık olduğunu düşündü.

Bayan Glover bu süre içinde bir dana dilini dövmekle, kıkırdak ve kemiğini çıkarmakla ve rulo yapıp dil presine yerleştirmekle meşguldü ki bu gözlem eylemi de *Hızlı esen meltemler kel Jim'i usandırdı* ya da *Dövüşen beş büyücü hızla zıpladı* yazmaktan çok daha bü-

yüleyici bir işti. "Bu kadının müdür olduğu bir okula gitmeyi asla istemezdim," diye mırıldandı Pamela, denklemlerle cebelleşirken.

Gelişini ilan etmek için bisikletinin zilini gürültüyle çınlatan kasap çırağı hepsinin dikkatini dağıttı. Hem kızların hem de Maurice'in olağanüstü hayran olduğu Fred Smith isimli on dört yaşında bir oğlandı. Kızlar ilgilerini oğlana "Freddy" diyerek belli ederlerken, Maurice ona yoldaşça bir onaylamayla "Smithy" diyordu. Pamela bir defasında Maurice'in Fred'e tutulduğunu ilan etmiş, bunu tesadüfen duyan Bayan Glover ise yanından geçerken tel çırpıcıyı Pamela'nın bacaklarının arkasına şaplatmıştı. Pamela fena içerlemiş, neden cezalandırıldığını anlayamamıştı. Fred Smith'in kendisi ise hiçbirine ilgi duymasa da kızlara saygılı bir biçimde "Bayan", Maurice'e ise "Efendi Todd" diyordu. Bayan Glover için oğlan "genç Fred'di", Sylvie içinse "kasap çırağı", bazen de Bayan Glover'ın kümesten yumurta çalarken yakaladığı ve "başıbozuk sinsi" diye adlandırdığı önceki kasap çırağı Leonard Ash'ten ayırt etmek için "şu kibar kasap çırağı"ydı. Leonard Ash yaşı hakkında yalan söyleyerek askere yazıldıktan sonra Somme Muharebesi'nde hayatını kaybetmiş, Bayan Glover onun müstahakını bulduğunu söylemişti ki bu da biraz katı bir adalet gibi görünüyordu.

Fred, Bayan Glover'a beyaz kâğıttan bir paket uzattıktan sonra "İşkembeniz," dedi ve bir tavşanın uzun yumuşak bedenini ahşap bulaşıklığın üstüne bıraktı. "Beş gün asılıp bekletildi. Şahane bir şey Bayan Glover". Bunun üzerine en mükemmel durumlarda bile insan övmeye gönülsüz Bayan Glover dahi kek kutusunu açıp kutunun genelde yapış yapış olan içinden Fred'in en iri üzümlü kurabiyeyi seçmesine izin vererek, tavşanın üstünlüğünü takdir etti.

Dili artık emniyetli bir biçimde prese yerleştirmiş olduğu için hemen tavşanın derisini soymaya koyuldu. İzlemesi hem sinir bozucu hem de hipnotize edici bir iş... Zavallı hayvan ancak kürkü soyulup tüm çıplaklığı ve parlaklığıyla gözler önüne serildikten sonra Teddy'nin yokluğu fark edildi.

"Git getir onu," dedi Bayan Glover Ursula'ya. "Ayrıca hepiniz bir bardak süt ve birer kurabiye alabilirsiniz. Gerçi Tanrı biliyor ya, hak edecek hiçbir şey yapmadınız."

Teddy saklambaca çok düşkündü. Seslenişlere tepki vermeyince Ursula onun gizli yerlerine, misafir odası perdelerinin arkasına, yemek odası masasının altına baktı. Hiçbir yerde bulamayınca da

üst kata, yatak odalarına yöneldi. Ardından ön kapı zili sertçe çınlatıldı. Ursula merdivenin kavisli noktasından Sylvie'nin bir anda koridorda belirip Dr. Fellowes'a kapıyı açışını gördü. Ursula annesinin sihirle var olmak yerine, arka merdivenlerden inmiş olması gerektiğini düşündü. Dr. Fellowes ile Sylvie, muhtemelen Bridget hakkında, fısıltıyla hararetli bir konuşmaya daldılarsa da Ursula tek kelimesini duyamadı.

Teddy, Sylvie'nin odasında yoktu (odayı iki ebeveynin odası olarak düşünmeyi çoktandır bırakmışlardı). Hayatının yarısından çoğunu okulunda yaşayarak geçiren biri için fazlasıyla büyük olan Maurice'e ait odada da yoktu. Misafir odasında, ikinci misafir odasında ya da neredeyse tamamı tren setiyle kaplı Teddy'nin kendi küçük arka odasında da yoktu. Banyoda ve çarşaf dolabında yoktu. Yatakların altında, gardıropta, çok sayıdaki dolapta ve –en sevdiği numara olan– Sylvie'nin büyük yorganının altında da ceset gibi kıpırtısız duran Teddy'den iz yoktu.

"Alt katta kek var Teddy," diye seslendi boş odalara. Doğru olsun olmasın, kek vaadi normalde Teddy'yi yerinden fırlatmaya yeterdi.

Ursula çatıdaki yatak odalarına çıkan dar ve karanlık tahta merdivenleri ağır ağır tırmandı ve ayağını ilk basamağa koyar koymaz içinin ani bir korkuyla sıkıştığını hissetti.

"Teddy! Teddy, neredesin?" Sesini yükseltmeye çalıştı ama kelimeler ancak fısıltı olarak çıktı.

Pamela'yla paylaştıkları yatak odasında yoktu, Bayan Glover'ın eski odasında yoktu. Bir zamanlar bebek odası olup şimdi sandıkları, kutuları ve eski giysi ile oyuncak dolu kolileri barındıran sandık odasında yoktu. Geriye bakılmamış sadece Bridget'in odası kalmıştı.

Kapı aralıktı ve Ursula içeri girmek için adımlarını zorla attı. Açık kapının ardında korkunç bir şey vardı. Görmek istemiyordu ama görmesi gerektiğini de biliyordu.

"Teddy!" dedi, onu gördüğünde büyük bir rahatlama duyarak. Teddy kucağında doğum günü uçağıyla Bridget'in yatağında oturuyordu. "Her yerde seni arıyorum," dedi Ursula. Trixie yatağın yanında yere uzanmıştı. Ursula'yı görünce hevesle ayağa fırladı.

"Bridget'e iyi gelir diye düşünmüştüm," dedi Teddy, uçağını okşayarak. Teddy oyuncak trenlerin ve uçakların iyileştirici gücüne yürekten inanırdı. (Büyüdüğünde pilot olacağı konusunda

temin etmişti onları.) "Bridget uyuyor galiba ama gözleri açık," dedi Teddy.

Açıktı gerçekten. Kocaman açılmış, görmeden tavana bakıyordu. İnsanı altüst eden o gözlere sulu mavi bir perde inmişti ve kızın cildine tuhaf bir leylak tonu yayılmıştı. Ursula kızın dil ucunun ağzından çıktığını gördü ve bir an için gözlerinin önüne Bayan Glover'ın dana dilini presin içine ittirişi geldi.

Ursula hiç ölü bir beden görmemişti ama Bridget'in bedeninin öyle olduğunu şüphe götürmez şekilde hemen anladı. Kardeşi fırlayıp kaçmak üzere olan vahşi bir hayvanmış gibi temkinli bir sesle "Yataktan in Teddy," dedi. Zangır zangır titremeye başladı. Mesele sadece Bridget'in ölmüş olması değildi, ki bu yeterince kötüydü zaten, ama daha da tehlikeli bir şey vardı burada. Çıplak duvarlar, demir karyola üstündeki jakarlı ince örtü, tuvalet masasındaki mineli fırça ve tarak seti, yerdeki paçavra kilim, hepsi birdenbire göründükleri şey değillermiş gibi olağanüstü tehditkâr bir hal almışlardı. Ursula merdivenlerden Sylvie ile Dr. Fellowes'un sesini duydu. Sylvie'nin sesinde bir aciliyet vardı, Dr. Fellowes ise daha az endişeliydi.

Sylvie gelip de onları Bridget'in odasında görünce "Ah, aman Tanrım," diye inledi. Teddy'yi tuttuğu gibi yataktan çekti, ardından Ursula'yı kolundan tutarak koridora sürükledi. Trixie de kuyruğunu heyecanla sallayarak peşlerinden geldi. "Odana git," dedi Sylvie. "Yok, Teddy'nin odasına gidin. Yo, yo, benim odama gidin. *Hemen* gidin," dedi, alışkın oldukları Sylvie'den çok farklı, çılgına dönmüş bir halde. Sonra Bridget'in odasına gitti ve kapıyı kararlılıkla kapadı. Sylvie ile Dr. Fellowes'un mırıltılarını dışarıdan duyabiliyorlardı. Sonunda Ursula "Gel hadi," diyerek Teddy'nin elini tuttu. Teddy'nin onu uysallıkla merdivenlerden aşağı, Sylvie'nin odasına götürmesine izin verdi. "Sen kek mi demiştin?" diye sordu Teddy.

"Teddy'nin cildi Bridget'inkiyle aynı renkte," dedi Sylvie, midesi dehşetten çalkalanarak. Neyle karşı karşıya olduğunun farkındaydı. Ursula ise gözkapakları kararmış ve cildi tuhaf, hastalıklı bir ışıltıyla parlıyor da olsa, sadece solgundu.

"Helyotrop siyanoz," dedi Dr. Fellowes, Teddy'nin nabzını ölçerek. "Yanaklardaki şu kızıl-kahve lekeleri görüyor musunuz? Korkarım bu etkili bir türü."

"Susun, lütfen susun," dedi Sylvie, tıslarcasına. "Tıp öğrencisiymişim gibi nutuk çekmeyin bana. *Annesiyim* ben bu çocukların." O an ne kadar da nefret ediyordu Dr. Fellowes'dan. Bridget bedeni hâlâ ılık ama mezar taşı gibi ölü, üst kattaki yatağında yatıyordu. "Grip," diye devam etti Dr. Fellowes yılmadan. "Hizmetçiniz dün Londra'da kalabalıklarla haşır neşir olmuş. Enfeksiyonun yayılması için mükemmel koşullar. Göz açıp kapayıncaya kadar ele geçirebilir insanları."

"Ama bunu değil," dedi Sylvie sert bir sesle, Teddy'nin elini kavrayarak. "Benim çocuğumu değil. Benim çocuklarımı değil," diye düzeltti, uzanıp Ursula'nın yanan alnını okşayarak.

Pamela kapı eşiğinde dolanıyordu, Sylvie onu kışkışladı. Pamela ağlamaya başladı ama Sylvie'nin gözyaşlarına ayıracak vakti yoktu. Şu an, ölümle karşı karşıyayken.

"Yapabileceğim bir şey olmalı," dedi Dr. Fellowes'a.

"Dua edebilirsiniz."

"Dua mı?"

Sylvie Tanrı'ya inanmıyordu. İncil'in ilahını Zeus'tan ya da yüce tanrı Pan'dan daha fazla gerçekliği olmayan, absürt, intikamcı (Tiffin ve diğer şeyler) bir karakter olarak görüyordu. Pazarları görev yerine getirmek için kiliseye gitse de inanışa aykırı düşünceleriyle Hugh'yu tedirgin etmekten kaçınıyordu. Ne de olsa el mahkûm, vesaire... Şimdi ise çaresizlikten doğan bir itikatla ama inançsızca dua ediyordu ve her halükârda bir işe yaramayacağından şüphe ediyordu.

Teddy'nin burnundan bahar köpüğü gibi uçuk renkli, kanlı bir köpük gelince Sylvie yaralı hayvan gibi bir ses çıkardı. Bayan Glover ile Pamela kapının öte yanından içeriyi dinliyorlardı ve ender bir dayanışma anında birbirlerinin ellerine sık sıkıya sarılmışlardı. Sylvie, Teddy'yi yataktan çektiği gibi bağrına bastırdı ve acıyla uludu.

Aman Tanrım, diye düşündü Dr. Fellowes, kadın vahşiler gibi acı çekiyor.

Sylvie'nin keten çarşaflarına dolanarak birlikte terlediler. Teddy yastıkların üstünde sere serpe yatıyordu. Ursula ona sıkıca sarılmak istedi ama çocuk cayır cayır yanıyordu. Ursula da sarılmak yerine, kaçmasını engellemeye çalışıyormuş gibi ayak bileğini tuttu

Teddy'nin. Ciğerleri sanki koyu kıvamlı, sarı ve tatlı olarak hayal ettiği bir pasta kremasıyla doluymuş gibi hissediyordu.

Teddy gece çökmeden göçüp gitti. Öldüğü ânı anladı Ursula, içinde hissetti. Sylvie'den tek bir perişan inleme duydu, ardından biri Teddy'yi yataktan kaldırdı. Küçücük bir çocuk olduğu halde yanından ağır bir şey gitmiş gibiydi ve Ursula yatakta yalnız kaldı. Sylvie'nin boğuk hıçkırıklarını duyabiliyordu. Biri sanki kolunu ya da bacağını kesmiş gibi korkunç bir ses.

Aldığı her nefes Ursula'nın ciğerlerindeki kremayı sıkıştırdı. Dünya giderek silikleşiyordu ve Ursula Noel'miş ya da doğum günüymüş gibi heyecan uyandırıcı bir bekleyiş hissetmeye başladı. Ardından siyah yarasadan bir gece yaklaştı ve onu kanatlarıyla sarmaladı. Son bir nefes daha ve bitti. Tek elini Teddy'ye uzattı, artık orada olmadığını unutarak.

Karanlık çöktü.

Kar

11 Şubat 1910

Sylvie bir mum yaktı. Ortalık kış karanlığına bürünmüş, yatak odasının şömine rafında duran küçük altın ayaklı saate göre saat sabahın beşi. İngiliz malı ("Fransız malından iyidir," diye tembihlemişti annesi) saat, anne babasının düğün hediyelerinden biriydi. Sosyete ressamının ölümünden sonra alacaklılar geldiğinde dul eşi, kabarık etek modasının geçmesinden yakınarak, saati eteğinin altına saklamıştı. Lottie çeyrek saatlerde çınlayarak alacaklıları afallatmıştı. Neyse ki saat başını vurduğunda alacaklılar odada değildi.

Yeni doğan bebek beşiğinde yatıyordu. Sylvie'nin aklına birden Coleridge'in sözleri geldi: *Yanı başımdaki beşikte uyuyan sevgili bebe.* Hangi şiirdi acaba?

Şöminenin ateşi sönmüş, geride yalnızca kömürlerin üstünde dansı sürdüren küçücük bir alev bırakmıştı. Bebek miyavlar gibi sesler çıkarınca Sylvie ihtiyatla yataktan çıktı. Çocuk doğurmak amansız bir işti. İnsan ırkının düzeni Sylvie'ye kalsa işler epey farklı olurdu doğrusu. (Örneğin gebelik için kulaktan giren altın bir ışık ışını, dokuz ay sonra da kaçışa uygun mütevazı bir yerden şöyle münasip bir yumurtadan çıkış.) Yatağının sıcaklığını bırakıp Ursula'yı beşiğinden aldı. Sonra aniden karın bastırdığı sessizliği bozan hafif bir at kişnemesi duyar gibi oldu ve bu alışılmadık sese karşılık ruhunda küçük bir elektrik akımı gibi bir zevk hissetti. Ursula'yı alıp pencereye gitti ve dışarıyı görebilmek için ağır perdelerden birini açtı. Kar göze aşina her şeyin izini silmişti, dışarıdaki dünya beyazlara bürünmüştü. Ve orada, aşağıda, eyersiz bindiği şahane Shire'larından biriyle (yanılmıyorsa Nelson) karlı yolu tırmanan George Glover'ın muhteşem görüntüsü vardı.

Eskilerden bir kahraman gibi ihtişamlı görünüyordu. Sylvie perdeleri kapadı ve bir gece önce yaşadığı sıkıntıların beynini etkilediğine, halüsinasyon gördürdüğüne karar verdi.

Ursula'yı yanında yatağa götürdü ve bebek meme aranmaya başladı. Sylvie çocuklarını memeden emzirmeye inanırdı. Cam

şişe, plastik emzik fikri nedense doğallığa aykırı gelirdi ona. Ama bu, emzirirken kendini inek gibi hissetmediği anlamına da gelmiyordu. Bebek yavaştı ve bocalıyordu yeninin karşısında. Kahvaltı ne zaman hazır olacak acaba, diye düşündü Sylvie.

Ateşkes

11 Kasım 1918

Sevgili Bridget, kapıları kilitledim ve sürgülerini çektim. Bir hırsız çetesi var... Acaba 'r' mi önce geliyordu 's' mi? Ursula kurşunkaleminin tepesini parçalanana kadar çiğnedi. Kararsız kalarak 'hırsız' kelimesinin üstünü çizdi ve yerine 'soyguncu' yazdı. *Bir soyguncu çetesi var köyde. Lütfen Clarence'ın annesiyle kalabilir misin?* En sona da *Ayrıca başım ağrıyor, kapıyı tıklatma* diye ekledi. Alta *Bayan Todd* adıyla imza attı. Ursula mutfakta kimse kalmayana kadar bekledi, sonra dışarı çıkarak notu arka kapıya tutturdu.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Bayan Glover, içeri girerken. Ursula sıçradı. Bayan Glover kedi kadar sessiz hareket edebiliyordu.

"Hiçbir şey," dedi Ursula. "Bridget geliyor mu diye bakıyorum."

"İlahi," dedi Bayan Glover, "son trenle dönecek, daha saatler var. Hadi bakalım kıpırda, yatma vaktin çoktan geçti. Liberty Hall'a döndü burası."

Ursula, Liberty Hall'un ne olduğunu bilmiyordu ama kulağa yaşamak için iyi bir yer gibi geliyordu.

Ertesi sabah evde Bridget yoktu. Daha da tuhafı Pamela'dan da ses yoktu. Ursula onu, bir gece önceki notu yazmaya iten panik kadar açıklanamaz bir rahatlama hissetti içinde.

"Dün gece kapıda saçma sapan bir not vardı," dedi Sylvie. "Bir eşek şakası. Bridget dışarıda kalmış. Tam da senin el yazına benziyordu, biliyor musun Ursula? Açıklayabilir misin bunu acaba?"

"Hayır, açıklayamam," dedi Ursula cüretkârca.

"Bridget'i eve getirmesi için Pamela'yı Bayan Dodds'a gönderdim," dedi Sylvie.

"*Pamela*'yı mı gönderdin?" diye dehşetle tekrarladı Ursula.

"Evet, Pamela'yı."

"Pamela, *Bridget'le* mi?"

"Evet," dedi Sylvie. "Bridget'le. Neyin var senin?"

Ursula koşarak evden çıktı. Sylvie'nin peşinden seslendiğini duyuyordu ama durmadı. Sekiz yıllık hayatı boyunca bu kadar hızlı

koşmamıştı. Maurice kolunu bükmek için onu kovalarken bile. Yoldan yukarı çamurları sıçratarak Bayan Dodds'un kulübesine doğru koşuyordu. Öyle ki Pamela ile Bridget ileride görüş alanına girdiğinde, baştan ayağa çamura bulanmıştı.

"Ne oldu?" diye sordu Pamela tedirginlikle. "Babam mı?" Bridget haç çıkardı. Ursula kollarını Pamela'nın boynuna doladı ve gözyaşlarına boğuldu.

"Her ne ise *söyle* bana!" dedi Pamela, iyice korkuya kapılarak.

"Bilmiyorum," dedi Ursula hıçkırarak. "Çok endişelendim senin için."

"Seni şapşal," dedi Pamela, şefkatle ona sarılarak.

"Benim biraz başım ağrıyor," dedi Bridget. "Eve dönelim artık."

Karanlık çok geçmeden yine çöktü.

Kar

11 Şubat 1910

Bridget, "Mucize bu diyor Fellowes denen adam," dedi Bayan Glover'a, yeni doğan bebeğin gelişine sabah çayıyla kadeh kaldırırlarken. Bayan Glover'a göre mucizeler İncil'in sayfalarına aitti, kanlı doğumlara değil. "Üçte durur belki hanım," diye karşılık verdi.

"Bu kadar sevimli ve sağlıklı bebekleri varken ve evde istedikleri her şeye yetecek para varken ne diye dursun ki?"

Öne sürülen fikri duymazdan gelen Bayan Glover güçlükle masadan kalkarak "Eh, ben Bayan Todd'un kahvaltısını hazırlamaya koyulayım," dedi. Kilerden süte yatırılmış bir kâse böbreği alarak yağlı beyaz zarını plasenta zarı gibi sıyırdı. Bridget kırmızı benekli beyaz süte baktı ve alışkın olmadığı bir şekilde mide bulantısı hissetti.

Dr. Fellowes kahvaltısını önceden etmiş –domuz pastırması, kanlı sosis, kızarmış ekmek ve yumurta– ve gitmişti. Köyden adamlar gelmiş, doktorun arabasını çamurdan çıkarmaya çalışmışlardı. Başaramayınca biri gidip George'u çağırmıştı ve George da iri Shire'larından birine binerek yardıma gelmişti. Bayan Glover'ın aklına bir anlığına Aziz George gelmiş ama fazla abartılı olduğu için hızla çıkıp gitmişti. Dr. Fellowes epey bir zahmetle Bayan Glover'ın oğlunun arkasına çıkarılıp oturtulmuştu ve ikisi toprağı değil, karları yararak uzaklaşmışlardı.

Çiftçinin tekini bir boğa ezmişti ama adam hayattaydı. Bayan Glover'ın sütçülük yapan kendi babasını inek öldürmüştü. Genç, cesur ve Bay Glover'la henüz tanışmamış olan Bayan Glover vaktinde sağımhanede babasını ölü bulmuştu. Samanların üstündeki kanın görüntüsü ve babasının gözdesi inek Maisie'nin yüzündeki şaşkın ifade hâlâ gözlerinin önündeydi.

Bridget ellerini demliğe dolayarak ısıttı. Bayan Glover "Evet, ben artık böbreklerimin icabına bakayım. Bayan Todd'un kahvaltı tepsisi için bana bir çiçek bul," dedi.

"Çiçek mi?" dedi Bridget şaşkınlıkla, pencereden dışarı karlara bakarak. "Bu havada mı?"

Ateşkes

"Ah Clarence," dedi Sylvie, arka kapıyı açarak. "Bridget küçük bir kaza geçirdi korkarım. Ayağa takılıp merdivenden düştü. Sadece bileği incindi galiba ama kutlamalar için Londra'ya gidebileceğinden emin değilim."

Bridget, Bayan Glover'ın ocağın yanındaki yüksek sırtlı Windsor sandalyesine oturmuş brendi yudumluyordu. Ayağı bir tabureye yerleştirilmişti ve hikâyesinin dramatikliğinin keyfini çıkarıyordu.

"Tam da mutfak kapısından içeri giriyordum, biliyor musunuz? Çamaşırları asmayı bitirmiştim. Gerçi niye zahmet ettim bilmiyorum, ne de olsa yine yağmur yağmaya başladı. Neyse, tam o sırada birinin eliyle beni arkamdan ittirdiğini hissettim. Sonra da bir baktım, acılar içinde iki seksen yere serilmişim. Küçük ellerdi," diye ekledi. "Küçücük hayalet bir çocuğun elleri gibi."

"Sahiden mi," dedi Sylvie. "Bu evde çocuk ya da değil, hayalet falan yok. Sen bir şey gördün mü Ursula? Sen de bahçedeydin, öyle değil mi?"

"Aman canım şapşal kızın ayağı kaymış işte," dedi Bayan Glover. "Ne sakardır biliyorsunuz. Her neyse, böylece şu Londra şenliği meselesi de çözülmüş oldu."

"Hiç de değil," dedi Bridget cesaretle. "Bu günü hiçbir şey uğruna kaçırmam. Hadi Clarence, uzat kolunu. *Aksayarak* da olsa giderim."

Karanlık, vesaire...

Kar

11 Şubat 1910

"Siz sormadan söyleyeyim: 'Ursula' " dedi Bayan Glover, mutfaktaki büyük tahta masada oturan Maurice ile Pamela'nın önündeki kâselere kaşık kaşık yulaf lapası doldururken.

"Ursula," dedi Bridget, takdirle. "Güzel bir isim. Bayan Todd kardeleni sevdi mi?"

Ateşkes

11 Kasım 1918

Nedense her şey aşina geliyordu. "*Déjà vu* denir ona," demişti Sylvie. "Aklın insana oynadığı bir oyundur. Şu insan aklı ne dipsiz bir muamma." Ursula ağacın altında bebek arabasında yatışını anımsadığından emindi. "Hayır," demişti Sylvie, "kimse o kadar küçüklüğünü anımsayamaz." Ama Ursula iri yeşil elleri andıran, rüzgârla dalgalanan yapraklarla pusetin güneşliğinden sarkan ve suratının önünde fırıl fırıl dönen gümüşi yabantavşanını anımsıyordu. Sylvie içini çekmişti. "Gerçekten çok renkli bir hayal gücün var Ursula." Ursula bunun iltifat olup olmadığını anlayamamıştı ama neyin gerçek neyin gerçekdışı olduğu konusunda sık sık kafa karışıklığı yaşadığı doğruydu. Bir de sürekli içinde taşıdığı müthiş bir korku (ürkütücü bir dehşet) vardı. İçinde kapkaranlık bir diyar. Ursula açıklamaya çalışınca Sylvie "Kafanı takma böyle şeylere," demişti sert bir sesle. "Mutluluk verici şeyler düşün."

Yine bazı zamanlar Ursula insanlar henüz söylemeden ne söyleyeceklerini ya da hangi sıradan olayların gerçekleşeceğini biliyordu. Bir tabak düşürülmek ya da seraya bir elma fırlatılmak üzereyse... Tüm bunlar önceden defalarca olmuş gibi. Kelimeler ve cümleler kendilerini tekrarlıyordu, yabancılar gözüne eski tanıdıklar gibi görünüyordu.

"Zaman zaman herkes kendinde bir tuhaflık hisseder," demişti Sylvie. "Unutma canım, mutluluk verici düşünceler."

Bridget konuya daha dikkatle kulak kabartarak Ursula'nın "altıncı hisse sahip olduğunu" beyan etmişti. Bu dünyayla ötekisi arasında kapılar vardır, demişti, ama sadece belli insanlar oradan geçebilir. Ursula ise o insanlardan biri olmak istediğini sanmıyordu.

Geçen Noel sabahı Sylvie, Ursula'ya şık paketli, kurdeleyle bağlanmış, içi görünmeyen bir kutu vermiş ve "Mutlu Noeller canım," demişti. Ursula, "Ah, güzel. Bebek evi için yemek takımı," deyince hediyelere gizlice baktığı için başı belaya girmişti.

Daha sonradan Bridget'in Noel kazının ayaksız bacağına beyaz kâğıttan küçük taçlar takmaya çalıştığı mutfakta, "Ama hiç bak-

madım," diye inatla ısrarı sürdürmüştü. (Kaza bakınca Ursula'nın aklına köydeki bir adam gelmişti. Bir oğlan daha doğrusu. Her iki ayağı da Cambrai'de havaya uçmuş bir oğlan.) "Bakmadım ki, zaten *biliyordum*."

"Ah, doğru ya," demişti Bridget. "Sende kesinlikle altıncı his var."

Erikli muhallebiyle boğuşmakta olan Bayan Glover burnundan çıkardığı küçümser sesle onaylamadığını dile getirmişti. Ona göre beş his zaten gereğinden fazlaydı, bırakın onlara bir tane daha eklemeyi...

Bütün sabahı dışarıda, bahçede geçirmişlerdi. "Zafer kutlamaları buraya kadarmış," dedi Pamela, çiseleyen yağmurdan sığınmak için kayın ağacının altına geçtiklerinde. Sadece Trixie iyi vakit geçiriyordu. Bahçeyi çok seviyordu. Özellikle de tilkilerin tüm dikkatine rağmen sebze bahçesinin olanaklarından yararlanmayı sürdüren çok sayıdaki tavşan yüzünden. George Glover savaştan önce Ursula ile Pamela'ya iki yavru tavşan vermişti. Ursula, Pamela'yı tavşanları içeride tutmaları gerektiğine ikna etmişti. Böylece onları yatak odalarındaki dolaba saklamış, dışarı zıplayıp Bridget'in ödünü patlattıkları güne dek de ecza dolabında buldukları göz damlalığı ile beslemişlerdi.

Tavşanlar kendisine sunulduğunda "*Emrivaki* olmuş," demişti Sylvie. "Fakat evde tutamazsınız. İhtiyar Tom'dan bir kümes yapmasını istemeniz lazım."

Tavşanlar elbette ki uzun zaman önce kaçmışlar ve mutlulukla çoğalmışlardı. İhtiyar Tom zehir koymuş, tuzaklar hazırlamış ama pek bir sonuç elde edememişti. ("Hey Tanrım," demişti Sylvie bir sabah pencereden, bahçede memnuniyetle kahvaltılarını yapan tavşanlara bakarak. "Avustralya gibi dışarısı.") O sırada okulda Hava Eğitim Birliği küçükler grubunda ateş etmeyi öğrenmekte olan Maurice, geçen yaz uzun tatilin tamamını yatak odasının penceresinden Hugh'nun bir kenara atılmış eski Westley Richards av tüfeğiyle atış yaparak geçirmişti. Pamela ona öyle öfkelenmişti ki yatağına onun kendi kaşındırıcı pudralarından (Maurice şaka dükkânlarından hiç çıkmazdı) serpiştirmişti. Suçlu anında Ursula ilan edilince, kendisi olanları sineye çekmeye hazır olduğu halde Pamela suçunu üstlenmek zorunda kalmıştı. İşte böyleydi Pamela; adilliğe daima bağlı biri.

Yan bahçeden sesler duydular –henüz tanışmadıkları yeni komşuları vardı, Shawcross'lar– ve Pamela "Gel hadi, bakalım bir şeyler görebilecek miyiz. İsimleri ne acaba?" dedi.

Gertie, Winnie, Millie, Nancy ve bebek Bea, diye düşündü Ursula ama bir şey söylemedi. Sır tutma konusunda Sylvie kadar beceri kazanıyordu artık.

Bridget şapka tokasını dişlerinin arasına koyarak, şapkasını başına oturtmak için kollarını kaldırdı. Zafer için şapkanın üstüne yeni bir demet kâğıt menekşe dikmişti. Merdivenlerin tepesinde durmuş, kendi kendine *K-K-Katy*'yi söylüyordu. Clarence'ı düşünüyordu. Evlendiklerinde ("baharda" demişti Clarence, gerçi kısa bir süre önce "Noel'den önce" idi) Fox Corner'dan ayrılacaktı. Kendine ait küçük bir evi ve kendi bebeleri olacaktı.

Merdivenler çok tehlikeli yerlerdi Sylvie'ye göre. İnsanlar ölüyordu oralarda. Sylvie onlara daima merdiven tepesinde oynamamalarını söylüyordu.

Ursula merdiven halısına basarak gizlice yukarı çıktı. Sessizce nefes aldı ve ardından bir treni durdurmaya çalışıyormuş gibi iki elini öne doğru uzatarak Bridget'in sırtına atladı. Kafasını aniden arkaya çeviren Bridget'in, Ursula'yı görünce dehşetten ağzı ve gözleri kocaman açıldı. Ardından uçmaya başladı ve kollarıyla bacaklarını çırparak merdivenlerden düştü. Ursula onun peşinden düşmemek için son anda kendini engelledi.

Pratik mükemmelleştirir.

"Kol kırılmış korkarım," dedi Dr. Fellowes. "O merdivenlerden epey bir fena düşmüşsün."

"Oldu olası sakardır zaten," dedi Bayan Glover.

"*Birisi* beni itti," dedi Bridget. Alnında koca bir morluk belirmişti, ezilmiş menekşeli şapkası elindeydi.

"Birisi mi?" diye tekrarladı Sylvie. "Kim? Kim merdivenlerden aşağı iter seni Bridget?" Dönüp mutfaktaki yüzlere baktı. "Teddy mi?" Teddy kelimelerin kaçmasını engellemeye çalışıyormuş gibi eliyle ağzını kapattı. Sylvie Pamela'ya döndü. "Pamela?"

"Ben mi?" dedi Pamela, şaşkınlık ifade eden ellerinin her ikisini de bir din şehidi gibi kalbinin üstüne koyarak. Sylvie başını hafifçe Ursula'ya doğru çeviren Bridget'e baktı.

"Ursula mı?" Sylvie kaşlarını çattı. Ursula vurulmak üzere olan bir vicdani retçi gibi boş bakışlarla ileri doğru baktı. "Ursula," dedi Sylvie sertçe, "bir şey biliyor musun bu konuda?"

Zalimce bir şey yapmıştı Ursula. Bridget'i merdivenlerden aşağı itmişti. Bridget ölebilirdi ve o şimdi katil olabilirdi. Ancak tek bildiği bunu yapmak *zorunda* olduğuydu. Üstüne müthiş bir korku hissi gelmişti ve yaptığını yapmak zorundaydı.

Koşarak odadan çıktı ve Teddy'nin gizli saklanma yerlerinden birine, merdivenlerin altındaki dolaba saklandı. Bir süre sonra kapı açıldı, Teddy sürünerek içeri girdi ve yanına oturdu. "Bence sen itmedin Bridget'i," dedi. Sonra da küçük, sıcacık elini Ursula'nın elinin içine soktu.

"Sağ ol. Ama ben ittim."

"Olsun, ben yine de seni seviyorum."

Ursula dolaptan hiç çıkmayabilirdi ama ön kapı çınladı ve koridorda ani ve büyük bir kargaşa yaşandı. Teddy neler olduğuna bakmak için kapıyı açtı. Sonra yeniden içeri dalarak rapor verdi, "Annem bir adamı öpüyor. Ağlıyor. Adam da ağlıyor." Ursula bu fenomene tanıklık etmek için kafasını dolaptan çıkardı. Ardından şaşkınlıkla Teddy'ye döndü. "Babam galiba," dedi.

Barış

Şubat 1947

Ursula dikkatle sokağın karşısına geçti. Yolun, engebeli ve buzlu yükseltiler ve çatlaklarla örselenmiş zemini emniyetsizdi. Kaskatı, çirkin kar kitlelerinden ibaret, ya da daha kötüsü okullar kapalı olduğu için eğlenmekten başka yapacak işi olmayan mahalleli çocukların sürdüğü kızaklarla dolu kaldırımlar ise daha da tehlikeliydi. Aman Tanrım, diye düşündü Ursula, ne kadar kötü düşünceli biri oldum ben. Ah şu kahrolası savaş. Kahrolası barış.

Anahtarını sokak kapısının kilidine soktuğunda artık tükenmiş haldeydi. Şimdiye dek hiçbir alışveriş gezisi bu denli zorlu geçmemişti, Blitz'in en kötü günlerinde bile. Yüzü buz gibi ısıran rüzgârla kamçılanmış, ayak parmakları soğuktan hissizleşmişti. Sıcaklık haftalardır sıfırın üstüne çıkmamıştı. 41'de olduğundan bile soğuktu hava. Ursula gelecekteki bir tarihte bu dondurucu soğuğu hatırlamaya çalıştığını düşündü. Hayalinde asla canlandıramayacaktı. Öyle *fiziksel* bir şeydi ki bu, insan kemiklerin tuzla buz olmasını, derinin çatırdamasını bekliyordu. Dün iki adamın alev makinesine benzer bir şeyle yoldaki bir rögarı açmaya çalıştıklarını görmüştü. Belki de buzların eridiği, ılık bir gelecek olmayacaktı. Belki de yeni bir Buzul Çağı'nın başlangıcındaydılar. Önce ateş sonra buz.

Ayrıca savaşın, modaya gösterdiği özeni de tamamen yok ettiğini düşünüyordu. İçten dışa sırasıyla kısa kollu bir yelek, uzun kollu bir yelek, uzun kollu bir kazak, bir hırka giymiş, hepsinin üstüne de savaştan iki yıl önce Peter Robinson's'dan satın aldığı eski, hırpani mantosunu geçirmişti. Her zamanki sıkıcı iç çamaşırı, kalın tüvit eteği, gri yün çorapları, parmaklı *ve* parmaksız eldivenleri, atkısı, şapkası ve annesinin eski, kenarı kürklü botları da cabası tabii. Aniden onun ırzına geçme arzusu duyacak adamın vay haline. "Biraz şans hiç fena olmazdı ha?" demişti sekreterlerden Enid Barker, semaverin rayihasıyla ve verdiği huzurla. Enid 1940'larda bir ara genç ve atılgan Londralı kadın rolü için kendini ortaya koymuştu ve o zamandan beri de bu rolü hevesle oynuyordu. Ursula

yine insafsız düşüncelere kapıldığı için kendini azarladı. İyi insandı Enid. Daktiloda çizelge yazma konusunda müthiş becerikliydi; sekreterlik okulunda Ursula'nın bir türlü altından kalkamadığı bir şeydi bu. Daktilo ve stenografi kursuna gitmişti seneler önce; savaştan önceki her şey tarih olmuş (kendi tarihi) gibi geliyordu şimdi. Şaşırtıcı derecede becerikli çıkmıştı. Sekreterlik okulunun başındaki Bay Carver, Ursula'nın stenosunun Old Bailey'de mahkeme yazmanlığı eğitimi almasına yetecek kadar iyi olduğunu söylemişti. Öylesi epey farklı bir hayat olurdu, belki daha iyi bir hayat. Tabii bu tür şeyleri bilmenin imkânı yoktu.

Ursula ışıksız merdivenlerden yukarı, dairesine doğru ağır ağır tırmandı. Tek başına yaşıyordu artık. Millie Amerikan Hava Kuvvetleri'nden bir subayla evlenip New York Eyaleti'ne taşınmıştı ("Ben, hem de savaş gelini! Kimin akılcağızına gelirdi?"). Merdiven duvarları ince bir is tabakası ve yağa benzer bir şeyle kaplanmıştı. Eski bir binaydı bu, üstelik onca yer dururken Soho'da bir bina (annesinin "el mahkûm" diyen sesini duyar gibi oluyordu.). Üst katta oturan kadının çok sayıda beyefendi ziyaretçisi olduğu için Ursula tavandan gelen yatak gıcırtılarına ve tuhaf seslere alışkındı. Tatlı kadındı gerçi, neşeli bir selamı asla esirgemez, merdiven süpürmede sırasını hiç kaçırmazdı.

Bina zaten donukluğuyla yeterince Dickensvariydi, şimdi ise daha da harap ve sevgisizdi. Gerçi Londra baştan sonra sefil görünüyordu ya, o da ayrı. Kirli ve iç karartıcı. Bayan Woolf'un "şu zavallı Londracığın" bir daha asla temiz olamayacağını söyleyişini hatırlıyordu. ("Her şey öyle korkunç derecede *hırpani* ki.") Haklıydı belki de.

Amerikan giysileriyle göz alıcı, vaat ettiği gelecekle parlak ve ışıl ışıl Jimmy, "Gören de savaşı *kazanmadık* sanır," demişti, ziyarete geldiğinde. Ursula küçük kardeşinin bu Yeni Dünya hevesini kolayca mazur görmüştü, zor bir savaş atlatmıştı ne de olsa. Kim atlatmamıştı ki? "Uzun ve zorlu bir savaş," vaadi vermişti Churchill. Ne kadar da haklı çıkmıştı.

Geçici bir konaklama yeriydi burası. Daha iyisi için parası vardı Ursula'nın ama işin doğrusu çok da umurunda değildi. Ev tek odalıydı. Lavabo üstünde bir pencere, bir sıcak su şofbeni, koridorun sonunda ortak bir tuvalet. Millie'yle paylaştığı Kensington'daki eski daireyi hâlâ özlüyordu. Mayıs 41'deki büyük hava saldırısında ev-

den çıkmak zorunda kalmışlardı. Ursula'nın aklına Bessie Smith'in *deliksiz kalmış bir tilki gibi* şarkısı gelmişti fakat birkaç haftalığına eve geri dönmüş, çatısız yaşamıştı. Soğuktu gerçi ama o da iyi bir kampçıydı. Bund Deutscher Mädel'den almıştı dersini. Gerçi o karanlık günlerde ders aldığı yer, ağza alınacak türden bir şey değildi.

Kapıda hoş bir sürpriz bekliyordu onu. Pammy'den bir hediye. Patates, pırasa, soğan, zümrüt yeşili dev bir karalahana (tam bir güzellik eseri) ve hepsinin de üstünde Hugh'nun eski fötr şapkalarından birinde ham pamuk üstüne yerleştirilmiş yarım düzine yumurtayla dolu tahta bir kasa. Orasına burasına minicik tüyler yapışmış, kahverengi ve benekli, ham mücevherler gibi kıymetli güzelim yumurtalar. "Fox Corner'dan sevgilerle" yazıyordu kasaya iliştirilmiş etikette. Kızılhaç paketi almak gibi bir şeydi bu. Nasıl gelmişti buraya? Trenler çalışmıyordu, Pamela ise büyük ihtimalle karda mahsur kalmıştı. Daha da ilginci kız kardeşinin *Yer demir gibi sertleşmişken* bu kış mahsullerini nereden bulup çıkardığıydı.

Kapıyı açtığında yerde bir kâğıt parçası buldu. Üstünde yazanı okuyabilmek için gözlüğünü takması gerekti. Bea Shawcross'dan bir nottu. *Geldim ama yoktun. Yine uğrarım. Bea x x x* Ursula, Bea'yı kaçırdığına üzüldü. Bir cumartesi ikindisini distopik West End'de geçirmekten çok daha hoş olurdu. Ama şimdi basit bir lahananın görüntüsüyle muazzam neşelenmişti. Neden sonra lahana –bu tür anların âdet edindiği üzere aniden– aklına tatsız bir anıyı getirdi. Argyll Road'da kilerde duran küçük kutu. Böylece yeniden karamsarlığa gömüldü. Ruh hali öyle inişli çıkışlıydı ki bu günlerde... Yeter ama, diye payladı kendini, keyiflen biraz ne olur.

Evin içi dışarıdan da soğuk gibiydi. Vücudunda soğuk şişlikleri oluşmuştu; acılı, berbat şeyler. Kulakları bile üşüyordu. Keşke kulaklıklarımı olsaydı diye düşündü, ya da Teddy ile Jimmy'nin eskiden okula giderken taktıkları gri yün başlıklar gibi bir başlığım. "Aziz Agnes Günü"nde böyle bir dize vardı, nasıldı? Kilisedeki *donmuş kapüşonlu ve zırhlı* taş heykeller hakkında. Şiiri ne zaman okusa içi ürperirdi. Ursula okulda bu şiiri baştan sona öğrenmişti. Şu an muhtemelen altından kalkamayacağı bir hafıza işiydi. Gerçi tek bir dizeyi bile baştan sona hatırlayamıyorsa ne işe yaramıştı ki? İçinde bir anda Sylvie'nin kürk mantosu için bir hasret belirdi. İri yarı dost bir hayvan gibi, şimdi Pamela'ya ait olan ve kenara atılmış bir mink. Sylvie Zafer Günü'nde ölümü seçmişti. Diğer kadınlar çay

partileri için güçbela yiyecek toplarken ve Britanya sokaklarında dans ederken, Sylvie çocukluğunda Teddy'ye ait olan yatağa uzanmış, bir şişe uyku hapı yutmuştu. Ortada not yoktu ama amacı ve dürtüsü geride bıraktığı ailesi için gayet netti. Fox Corner'da adına verilen cenaze çayı berbat geçmişti. Pamela kalabalığın bu şekilde deşarj olduğunu söylemişti ama Ursula emin değildi. Ona göre bu takdire değer netlikte bir amacın göstergesiydi. Sylvie de savaş zayiatlarından biri, bir istatistikti.

"Biliyor musun," demişti Pamela, "eskiden Sylvie bilimin dünyayı kötüleştirdiğini, tüm meselenin erkeklerin insanları öldürmenin yeni yollarını icat etmesinden ibaret olduğunu söylediğinde tartışırdım onunla. Ama şimdi doğru mu söylüyordu acaba, diye düşünüyorum." Tabii bu konuşma Hiroşima'dan önce geçmişti.

Ursula gaz ateşini, yüzyılın başından kalma gibi görünen o zavallı küçük sobayı yaktı ve sayacı doldurdu. Söylentiye göre peniler ve şilinler tükenmek üzereydi. Ursula neden cephane eritemediklerini düşündü. Silahlar saban demirine dönüştürülürdü vs...

Pammy'nin kutusunu boşaltarak her şeyi fukara natürmortu gibi küçük bulaşıklığın üstüne dizdi. Sebzeler kirliydi ama borular, hatta küçük Ascot şofbeninin boruları bile donduğu için üzerlerindeki toprağı yıkama konusunda fazla ümit yoktu. Gerçi gaz basıncı zaten öyle düşüktü ki şofben suyu çok az ısıtabiliyordu. *Taş gibi su.* Kasanın dibinde yarım şişe viski buldu. Ah, sevgili Pammy, ne kadar da düşüncelidir.

Sokaktaki su borusundan doldurduğu kovadan kepçeyle su aldı ve yumurtalardan birini haşlamayı düşünerek tencereye aktardı. Gerçi ocakta incecik bir alev halkası olduğundan haşlanma işi bitmek bilmeyecekti. Gaz basıncı konusunda dikkatli olma yönünde uyarılar vardı; pilot ışık söndükten sonra gazın geri gelmesi ihtimaline karşı.

O kadar kötü mü olurdu gazlanmak, diye düşündü. *Gazlanmak.* Auschwitz geldi aklına. Treblinka. Jimmy komandoluk yapmıştı ve savaşın sonunda, kendisine göre tesadüf eseri (gerçi Jimmy'yle ilgili her şey daima biraz tesadüfiydi ya, neyse), Bergen-Belsen'i özgürlüğüne kavuşturan tanksavar alayına katılmıştı. Ursula orada ne bulduğunu anlatması için ısrar etmişti. Jimmy ise gönülsüz davranmış ve muhtemelen en kötü kısmını kendine saklamıştı ama bilmek gerekliydi. İnsanın tanıklık edenleri olmalıydı. (Ursula

Bayan Woolf'un sesini duyar gibi oluyordu, *Güvenle geleceğe adım attığımızda bu insanları anımsamalıyız.*)

Ölü sayısı savaş döneminde Ursula'nın işiydi. Hava saldırısına ve bombardımana uğrayanları temsil eden bitmek bilmez rakamlar dizisi, derlenmek ve kaydedilmek üzere onun masasından geçiyordu. Kahredici rakamlardı hepsi ama daha büyük veriler –altı milyon ölü, elli milyon ölü, ruhların rakamsız sonsuzlukları– aklın kavrayışını aşan noktalardaydı.

Dün su taşımıştı eve. Sokağa bir su borusu *kurmuşlardı* –kimdi 'onlar'? Altı yıl süren savaşın ardından herkes 'onların' emirlerini dinlemeye alışmıştı, ne uysal insanlardı şu İngilizler– Ursula da musluktan su ısıtıcısıyla kovayı doldurmuştu. Kuyrukta önündeki kadın yerlere kadar uzanan imrenilesi gümüşi samur kürküyle son derece şıktı şık olmasına ama işte kovalarıyla orada, iliklere işleyen soğukta sabırla bekliyordu. Soho'da bir yabancı gibi duruyordu ama kim bilir hikâyesi neydi?

Kuyu başındaki kadınlar. Ursula, İsa ile kuyu başındaki kadın arasında özellikle çatışmalı bir konuşmayı hatırlar gibi olmuştu. Samiriyeli bir kadın, isimsiz elbette. Kadının beş kocası olmuştu Ursula'nın hatırladığına göre ve kocası olmayan bir adamla yaşıyordu. Ancak Kral James İncil'i o beşine ne olduğundan hiç bahsetmiyordu. Belki de kadın kuyuyu zehirlemişti.

Ursula, Bridget'in onlara çocukken İrlanda'da su çekmek için her gün bir kuyuya yürüdüğünü anlattığını anımsamıştı. Eh, insanlığın ilerlemesi de buraya kadardı. Medeniyet ne kadar kolay indirgenebiliyordu çirkin unsurlarına. Almanlara bakın örneğin. Dünyanın en kültürlü, en edepli insanlarıydılar ama... Auschwitz, Treblinka, Bergen-Belsen. Aynı koşullar topluluğu söz konusu olsa onların yerinde İngilizler de olabilirdi ama bu da insanın bilemeyeceği şeylerden biriydi işte. Bayan Woolf'un inancına göre, demişti ki...

"Diyorum ki," demişti samur kürklü kadın, düşüncelerini bölerek. "Benim suyum neden donuyor da buradaki su donmuyor, anlayabiliyor musunuz?" Billur gibi bir aksanı vardı.

"Bilmem," demişti Ursula. "Hiçbir şey bildiğim yok benim." Kadın bir kahkaha atmış ve "Ah, ben de aynı şeyi hissediyorum, inan bana," demişti. Ursula kadının arkadaş olmak isteyebileceği türden biri olduğunu düşünmüştü ama sonra arkalarındaki bir kadın "Hadi, devam et şekerim," demişti ve samur kürklü kadın, bir köylü

kızının kuvvetiyle kovalarını kaldırarak "Eh, yolumuza devam edelim bakalım, hoşça kal," demişti.

Ursula radyoyu açtı. Üçüncü Kanal'ın yayını bir süredir durmuştu. Hava şartlarına karşı savaş. BBC Home ya da BBC Light kanallarını yakalayabilirseniz şanslıydınız, öyle çok elektrik kesintisi oluyordu ki. Gürültüye ihtiyacı vardı, tanıdık bir yaşam sesine. Jimmy ona gitmeden önce eski gramofonunu vermişti, kendisininkini ne yazık ki plaklarının çoğuyla birlikte Kensington'da kaybetmişti. Mucize eseri kırılmamış bir iki tane plağı kurtarmayı başarmıştı. Onlardan birini pikaba koydu. "I'd Rather Be Dead And Buried In My Grave".[21] Güldü Ursula. "Pek mi neşeli bir şarkıymış bu, neymiş?" dedi, yüksek sesle. Eski plağın cızırtı ve hışırtılarını dinledi. Sahiden böyle mi hissediyordu kadın acaba?

Saate, Sylvie'nin küçük altın ayaklı saatine göz attı. Cenazeden sonra yanına almıştı bunu. Daha dört. Vay canına, günler nasıl da yavaş akıyordu. Keyfi kaçtı, haberleri kapadı. Ne anlamı vardı ki?

Öğleden sonrayı Oxford Street ve Regent Street'te yapacak bir şey aranarak geçirmişti. Asıl amacı kendini manastır hücresi misali bekâr odasından dışarı atmaktı. Dükkânların tümü loş ve kasvetliydi. Swan ve Edgar's'da gaz lambaları, Selfridge's'de mumlar. İnsanların süzgün, gölgeli çehreleri Goya'nın tabloları gibiydi. Alacak hiçbir şey yoktu, daha doğrusu almak istediği bir şey yoktu. Dışı kürklü, sımsıcak görünümlü bir çift terlik gibi almak istediği şeylerse akıl almaz derecede pahalıydı (on beş gine!) Ne moral bozucu. "Savaştan da beter," diyordu işyerindeki Bayan Fawcett. Evlenmek üzere işten ayrılıyordu kadın ve hep birlikte para toplayıp ona düğün hediyesi almışlardı. Epey sönük bir vazo. Oysa Ursula ona daha şahsi, daha özel bir şey almak istemişti ama aklına bir şey gelmemiş, West End mağazalarında tam aradığı şeyi bulabileceğini ümit etmişti. Bulamamıştı ama.

Lyon's'a girip açık mı açık bir çay içmişti. Kuzu suyu derdi Bridget olsa. Bir de adı var kendi yok bir kek yemişti. Kekin iki adet içi geçmiş kuru üzümü vardı, üstüne de azıcık margarin sürülmüştü. Harika bir şey yediğini hayal etmeye çalışmıştı Ursula. Leziz bir *Cremeschnitte* ya da bir dilim *Dobostorte*. Almanların bu aralar

21 Ölmüş ve Mezarıma Gömülmüş Olmayı Yeğlerim. (ç.n.)

pastane ürünleri açısından pek bolluk içinde olmadığını tahmin ediyordu.

Kazara yüksek sesle *Schwarzwälder Kirschtorte* diye mırıldanınca (ne olağanüstü bir isim, ne olağanüstü bir pasta) yan masadan istenmeyen bakışları üstüne çekmişti. Kocaman kremalı bir pastanın hakkından sabırla gelen bir kadın, "Mülteci misin şekerim?" diye sormuştu, canayakın ses tonuyla Ursula'yı şaşırtarak.

"Onun gibi bir şey," demişti Ursula.

Yumurtanın haşlanmasını beklerken –su ancak ılınabilmişti– Kensington'dan sonra hiç kutudan çıkarılmamış kitapları deşmeye başladı. Izzie'nin verdiği, kırmızı deriyle şık bir biçimde elde ciltlenmiş ama sayfaları sararmış Dante; Donne'ın (en sevdiği şair) bir kitabı; *Çorak Ülke* (Izzie'den aşırılmış nadide bir ilk baskı); bir *Shakespeare Derlemesi*; pek sevdiği metafizik şairler ve son olarak, kutunun en dibinde, üstünde *Ursula Todd'a güzel çalışmalarına karşılık* yazan yıpranmış okul kopyası bir Keats. Mezar taşına da yazılabilir, diye düşündü. Unutulmuş sayfaları çevirmeye başladı, ta ki "Aziz Agnes Günü"nü bulana dek.

> Ah, o ne acı soğuktu!
> Baykuş, onca tüyüne rağmen, donmuştu;
> Tavşan üşümüş çimler arasında topallıyordu
> Ve sessizdi yünlere sarınmış sürü.

Şiiri yüksek sesle okudu ve kelimeler onu ürpertti. İçini ısıtan bir şeyler okumalıydı. Keats ve arıları – *Çünkü Yaz taştı onların nemli hücrelerinden.* İngiliz topraklarında ölmeliydi Keats. Bir yaz öğlen sonrasında, bir İngiliz bahçesinde uyuklarken. Hugh gibi.

Postanede huy edindikleri küçük bir gündelik rutin olarak Bay Hobbs'un işi bittikten sonra verdiği bir önceki güne ait *Times*'ı okuyarak yumurtasını yedi. Gazetenin yakın zamanda küçültülen boyutları yüzünden nedense komik bir görüntüsü vardı. Haberlerin kendilerinin önemi azalmış gibi sanki. Aslında öyle de sayılırdı, değil mi?

Dışarıda karı andıran gri tanecikler, köpüğümsü küller yağıyordu. Cole'ların Polonya'daki akrabalarını düşündü – volkanik bulutlar

gibi Auschwitz'in üstüne yükselip dünyanın çevresinde dolanarak güneşi karartan küller. İnsanlar kamplar ve benzeri şeyler hakkında onca şey öğrendiği halde antisemitizm şimdi bile yaygındı. Dün birine "Yahudi oğlanı" dendiğini duymuştu ve Bayan Andrews Bayan Fawcett'in düğün hediyesine katılmaktan kaçınca Enid Barker espri yaparak çok hafif bir hakaretmiş gibi "Ne Yahudi ama," demişti.

Ofis bu günlerde sıkıcı, hatta sinir bozucu bir yerdi – muhtemelen soğuktan ve kaliteli, besleyici gıda eksikliğinden doğan bir halsizlik. İşin kendisi de monotondu. Bir yerlerde arşivlenmek üzere dur durak demeden derlenen ve yeniden düzenlenen istatistikler – geleceğin tarihçileri tarafından incelenmek üzere olsa gerek, diye düşünüyordu Ursula. Maurice'in deyişiyle hâlâ "ortalığı temizleyip evi düzene sokuyorlardı". Savaş zayiatı rafa kaldırılıp unutulacak bir dağınıklıkmış gibi. Sivil Savunma bir buçuk yılı aşkın bir süredir savaş pozisyonundan çıkmıştı ama Ursula hâlâ kendini bürokrasinin ufak ayrıntılarından kurtaramamıştı. Tanrı'nın (ya da devletin) değirmeni sahiden de son derece küçük ve yavaş öğütüyordu.

Yumurta enfesti. Daha o sabah yumurtlanmış gibi bir tadı vardı. Hiç göndermediği (Crighton'la yaptığı günü birlik bir gezide alınmış) eski bir kartpostal buldu. Brighton Pavilion'ın fotoğrafı. Ve Pammy'ye bir teşekkür notu karaladı. *Harika! Kızılhaç paketi gibi.* Kartpostalı şömine rafına, Sylvie'nin saatinin yanına yerleştirdi. Ve Teddy'nin fotoğrafının. Teddy ile Halifax ekibinin güneşli bir öğleden sonra çektirdikleri fotoğraf. Birbirinden farklı eski sandalyelerde oturuyorlardı. Ebediyen genç. Köpek Lucky,[22] Teddy'nin dizinde küçük bir gemi başı süsü gibi gururla duruyordu. Lucky hâlâ yaşasa ne kadar neşe verirdi. Teddy'nin DSO[23] nişanı, fotoğraf çerçevesinin camına dayanmış duruyordu. Ursula'nın da bir madalyası vardı ama bir şey ifade etmiyordu onun için.

Kartpostalı yarın öğleden sonra postasına verecekti. Fox Corner'a teslim edilmesi ise dünyanın vaktini alacaktı muhtemelen.

Saat beş. Tabağını lavaboya götürerek diğer yıkanmamış bulaşıkların yanına kattı. Gri küller şimdi kararan gökte tipiye dönüşmüştü ve Ursula onları görmemek için incecik koton perdeyi çekti.

22 İngilizcede "*Şanslı*". (ç.n.)

23 İngilizce. Distinguished Service Order. Üstün Hizmet Rütbesi. (ç.n.)

Perde kornişe kurtarılmaz biçimde sıkışınca hepten yere düşürmemek için vazgeçti. Eski ve oynak pencere camından içeri, insanın içine işleyen bir hava akımı giriyordu.

Elektrikler kesildi ve Ursula şömine rafında mum arandı. Daha kötü ne olabilirdi acaba? Mumu ve viski şişesini yatağa götürdü, üstünde mantoyla örtünün altına girdi. Öyle yorgundu ki...

Küçük gaz sobasının alevi tehditkâr biçimde titreşti. Çok mu kötü olurdu? *Gece yarısı son bulmak, ağrısız sancısızca.* Daha kötü şekilleri de vardı. Auschwitz, Treblinka. Teddy'nin Halifax'ının alevler içinde düşüşü. Gözyaşlarını durdurmanın tek yolu viskiyi içmeye devam etmekti. Sevgili Pammy sağ olsun. Sobanın ateşi titreşip söndü. Pilot ışığı da. Ursula gazın ne zaman yeniden geleceğini merak etti. Kokunun onu uyandırıp uyandırmayacağını, kalkıp sobayı yeniden yakıp yakmayacağını. İninde donmuş bir tilki gibi ölmeyi hiç ummamıştı. Pammy kartpostalı görecek, takdir edildiğini bilecekti. Ursula gözlerini yumdu. Yüz yıldan fazla bir süredir uyanıkmış gibi hissediyordu kendini. Gerçekten öyle, ama öyle yorgundu ki...

Karanlık çökmeye başladı.

Kar

11 Şubat 1910

Ilık, sütümsü ve yepyeni. Bir siren çağrısı gibiydi bu koku kedi Queenie için. Queenie aslında Bayan Glover'a aitti ama kendisi tüm umursamazlığıyla herhangi birinin malı olduğundan habersizdi. Bayan Glover'la birlikte kilim desenli bir çantanın içinde, dev bir kaplumbağa kabuğu gibi varmıştı kapı eşiğine. Sonra da Bayan Glover'ın büyük mutfak ocağı yanındaki sandalyesinin küçük bir örneği olan kendi Windsor sandalyesinde yerini almıştı. Kendine ait bir sandalyesi olması onu, yataklar da dahil evdeki diğer tüm mevcut oturma alanlarında tüylerini bırakmaktan alıkoymamıştı. Kedilere fazla düşkün olmayan Hugh "uyuz yaratığın" tüylerini takım elbisesine döktüğünden yakınıp duruyordu.

Çoğu kediden daha hain olan Queenie'nin yanına yaklaşmanız halinde dövüşen bir tavşan gibi sizi güzelce yumruklamak gibi bir özelliği vardı. Yine kedi düşkünü olmayan Bridget, bu kedinin içinde şeytan olduğunu ilan etmişti.

Nereden geliyordu şu enfes yeni koku? Queenie merdivenleri tırmanarak büyük yatak odasına girdi. Oda harıl harıl bir ateşin korlarıyla ısınmıştı. İyi bir odaydı burası, yatakta kalın, yumuşak bir örtü ve uyuyan bedenlerin tatlı ritimleri. Şurada da – kedi ebadında küçücük mükemmel bir yatak. Küçücük, mükemmel, kedi ebadında bir yastıkla çoktan ısıtılmış. Queenie aniden yavruluk günlerine dönerek, patileriyle yumuşak eti yoğurdu. Daha rahat bir pozisyon alarak boğazında derin, pes bir mutluluk mırlamasıyla yerine güzelce yerleşti.

Yumuşak tenine değen sivri iğneler bebeği çimdikleyerek uyandırdı. Acı yeni ve tatsız bir şeydi. Fakat sonra aniden sesi boğuklaştı, ağzının içi bir şeyle dolarak onu tıkadı, nefes alamaz oldu. Ne kadar çok nefes almaya çalışırsa nefes alması o kadar zorlaştı. Yere yapıştırılmıştı çaresiz ve nefessiz. Düşüş, düşüş, vurulan bir kuş.

Queenie mırlayarak tatlı bir şuursuzluğa henüz adım atmıştı ki acı bir feryatla uyandı ve kendini hızla kavranıp odanın öbür ucu-

na fırlatılmış buldu. Bunun kaybedeceği bir savaş olduğunu hissedip hırlayarak ve tükürerek odadan geldiği gibi çıktı.

Hiçbir şey yok. Gevşek ve kıpırtısız küçük göğüs kafesi hareket etmiyor. Sylvie'nin kendi kalbi ise içinde bir yumruk varmış da darbeler indirerek dışarı çıkmaya çalışıyormuş gibi göğsünde çırpınıyordu. Ne tehlike ama! Büyük bir korku, bir dalga kabardı içinde.

İçgüdüsel olarak hemen küçük ağzı ve burnu içine alacak şekilde ağzını bebeğin yüzüne yerleştirdi. Hafifçe soluk verdi. Yine. Yine.

Ve bebek hayata döndü. Kolay olmuştu. ("Eminim tesadüftür," dedi Dr. Fellowes, bu tıbbi mucize kendisine söylendiğinde. "Bu yöntemi kullanarak birini hayata döndürmeniz pek olası değil.")

Bridget et suyu verdiği üst kattan mutfağa dönerek tüm sadakatiyle Bayan Glover'a rapor verdi. "Bayan Todd aşçıya –ki siz oluyorsunuz– kediden kurtulması gerektiğini söyledi. Öldürtürseniz daha iyi olurmuş."

"Öldürtmek mi?" dedi Bayan Glover dehşetle. Şimdi ocağın yanında her zamanki mevkiine dönmüş olan kedi kafasını kaldırarak melun melun baktı.

"Ben sadece onun söylediklerini aktarıyorum."

"Önce cesedimi çiğner," dedi Bayan Glover.

• • •

Bayan Haddock hanımefendilere yaraşır olduğunu umduğu bir tarzla sıcak rom dolu kadehini yudumladı. Bu onun üçüncü kadehiydi ve kendisi içten dışa ışıldamaya başlamıştı. Bir bebeğin doğumuna yardım için yola çıktığı sırada kar yüzünden Chalfont St. Peter'ın yakınındaki Blue Lion'ın özel odasına sığınmak zorunda kalmıştı. Normalde mecbur kalmadıkça girmeyi düşüneceği türden bir yer değildi burası ama içeride gürül gürül bir ateş yanıyordu ve müşteriler de beklenmedik derecede şenlikli çıkmışlardı. At koşum madalyonları ve bakır güğümler ışıldayıp titreşiyorlardı. Özel odadan bakınca tezgâhın öte yanında, görünüşe göre içkinin özellikle su gibi aktığı halka açık bar görünüyordu. Orası her şeyiyle daha gürültülü patırtılı bir yerdi. Halihazırda tekdüze bir şar-

kı çalıyordu ve Bayan Haddock ayağının eşlik ettiğini fark edince şaşırdı.

"Dışarıdaki karı görmelisiniz," dedi taverna sahibi, pirinç bar tezgâhının geniş cilalı yüzeyi üstünden eğilerek. "Günlerce burada mahsur kalabiliriz."

"Günlerce mi?"

"Biraz daha rom alsanız zararı olmaz. Bu gece bir yere gidemeyeceksiniz nasılsa."

Deliğine Girmiş Tilki Gibi

"Yani Dr. Kellet'a artık hiç gitmiyorsun, öyle mi?" diye sordu Izzie, mineli sigara kutusunu hızla açıp sıra sıra dizili Siyah Rus sigarasını gözler önüne sererek. "Cigara?" dedi, kutuyu uzatarak. Izzie herkese yaşıtı gibi davranırdı. Hem çekici hem de tembelce bir özellik.

"On üç yaşındayım ben," dedi Ursula. Bu cevapla soruların ikisini de yanıtlamış olmalıydı.

"On üç bu günlerde epey yetişkin bir yaş. Üstelik biliyorsun hayat çok kısa olabiliyor," diye ekledi Izzie ve uzun bir abanoz-fildişi sigara ağızlığı çıkardı. Ateş için garson aranarak restoranda etrafına bakındı. "Londra'ya yaptığın şu küçük seyahatleri özledim doğrusu. Seni Harley Street'e götürüşümü, sonra da çay içmeye Savoy'a gidişimizi... İkimiz için de bir ziyafetti."

"Dr Kellet'a bir yıldan fazladır gitmedim," dedi Ursula. "İflah olmuş görülüyorum artık."

"Aman ne güzel. Oysa ben *la famille*[24] tarafından iflah olmaz görülüyorum. Sen tabii *jeune fille bien élevée*'sin[25] ve herkesin günahına karşılık günah keçisi olmanın ne demek olduğunu asla bilmezsin."

"Hm, o kadar da emin olma. Biraz fikir sahibiyim galiba."

Cumartesi öğlen vaktiydi ve Simpson's'daydılar.[26] Izzie kemikleri gözlerinin önünde ayıklanan kocaman ve kanlı bifteklerinin tepesinden bakarak "Sefa süren hanımlar," demişti. Millie'nin annesi Bayan Shawcross vejetaryendi ve Ursula onun şu koca but karşısında düşeceği dehşeti hayal edebiliyordu. Hugh, Bayan Shawcross'a (Roberta) "Bohem," diyordu, Bayan Glover ise 'deli'.

Izzie sigarasını yakmak için telaşla yanına gelen genç garsona doğru eğildi. "Teşekkürler canım," diye mırıldandı dosdoğru adamın gözünün içine bakarak. Öyle ki adam aniden tabaklarındaki rozbif gibi pespembe kesildi. "*Le rozbif*," dedi Izzie Ursula'ya, garso-

24 Fransızca. *Aile.* (ç.n.)

25 Fransızca. *İyi yetiştirilmiş bir kız.* (ç.n.)

26 Bir İngiliz restoranı. (ç.n.)

nu elinin bir hareketiyle başından göndererek. Konuşmalarını daima Fransızca kelimelerle çeşnilendirirdi ("Küçükken bir süre Paris'te kaldım. Tabii bir de savaş...") "Fransızca konuşabiliyor musun?"

"Okulda ders alıyoruz," dedi Ursula. "Ama bu konuşabildiğim anlamına gelmiyor."

"Çok komik bir şeysin sen, biliyorsun değil mi?" Izzie sigara ağızlığından derin bir nefes çektikten sonra (şaşılacak derecede) kırmızı üst dudağını trompet çalacakmış gibi buruşturdu ve ardından uzun bir duman dalgası üfledi. Yakında oturan birkaç adam dönüp hayretle ona baktı. Izzie, Ursula'ya göz kırptı. "Bahse girerim öğrendiğin ilk Fransızca kelime *déjà vu*'dür. Zavallıcık seni. Belki bebekken kafanın üstüne düşürülmüşsündür. Ben kendi adıma öyle düşünüyorum. Hadi tıkalım şunları gırtlağımıza. Kurt gibi açım, ya sen? Aslında diyet yapmam lazım ama insanın bünyesi de ancak bir yere kadar zorlanmayı kaldırıyor," dedi, bifteğini şevkle keserek.

Gelişme kaydetmişti aslında. Jermyn Street'teki bir kulüpte geçirdiği "rezil" gecenin ardından Marylebone platformunda Ursula'yı karşıladığında rengi yemyeşildi ve istiridyelerle rom yüzünden ("asla iyi bir kombinasyon değildir") "bir parça midesinin bulandığını" söylemişti. Şimdi istiridyeler besbelli unutulmuştu ve Izzie her zamanki gibi "formuna dikkat ettiğini" iddia ettiği halde, açlıktan ölüyormuş gibi yiyordu. Ayrıca "meteliğe kurşun attığını" da iddia ediyor ama parasını har vurup harman savuruyordu. "Biraz eğlenemeyeceksen hayatın anlamı ne?" diyordu. ("Benim görebildiğim kadarıyla onun hayatı zaten eğlenceden ibaret," diye homurdanmıştı Hugh.)

Eğlence –ve beraberinde gelen ikramlar– Izzie için artık "çalışanlar safına katıldığı" ve ekmeğini kazanmak için daktilo "tıkırdatmak" zorunda olduğu gerçeğini tatlandırabilmek adına gerekliydi. "Hey Tanrım! Duyan da kürek sallayıp kömür çıkarıyor sanır," demişti Sylvie kızgınlıkla, Fox Corner'da ender gerçekleşen ve epey tartışmalı bir aile yemeğinin ardından. Izzie gittikten sonra Sylvie, Bridget'in temizlemesine yardım ettiği Worcester meyve tabaklarını sertçe elinden bırakıp "Bu kızın tek yaptığı saçma sapan laflar üretmek. Konuşmayı öğrendiğinden beri de böyle," demişti.

Hugh ise "Aile yadigârı onlar," diye mırıldanarak, Worcester'ı kurtarmıştı.

Izzie bir gazetede "bekârlık" konusu üstüne haftalık köşe yazıları yazarak –köşenin adı *Modern Bir Kız Kurusunun Maceraları* idi– kendine iş bulmayı ("Kim bilir nasıl?" demişti Hugh) başarmıştı. "Artık birlikte takılacak yeterli erkek olmadığını herkes biliyor," demişti, Fox Corner'daki Regency Canlanma stili yemek masasında ekmeğine saldırırken. ("*Sen* onları bulmakta pek zorlanıyormuş gibi görünmüyorsun," diye mırıldanmıştı Hugh.) "Zavallı oğlanların hepsi öldü," diye devam etmişti Izzie, onu duymazdan gelerek. Tereyağı, ekmeğin üstüne ineğin zahmetlerini hiç dikkate almadan sürülmüştü. "Yapacak hiçbir şey yok bu konuda. Onlarsız elimizden geldiğince devam etmeliyiz hayatımıza. Modern kadın, yuvadan ve evden yardım alma ümidi olmaksızın başının çaresine bakabilmeli. Duygusal, maddi ve en önemlisi de *ruhsal* açıdan bağımsız olmayı öğrenmeli." ("Saçmalık." Yine Hugh.) "Büyük Savaş'ta kendilerini feda etmek durumunda kalanlar sadece erkekler değildi." ("Onlar ölü, sen değilsin, aradaki fark bu." Bu da Sylvie'den. Soğuk bir sesle.)

Bayan Glover'ın Brown Windsor çorbasıyla dolu bir kâseyle dirseğinin dibinde olduğunun bilincinde, "Elbette ki," demişti Izzie, "alt sınıflardan kadınlar çalışmanın ne demek olduğunu daima bildiler." Bayan Glover ona meşum bir bakış fırlattıktan sonra çorba kepçesine daha sıkı sarılmıştı. ("Brown Windsor ne kadar lezzetli Bayan Glover. İçine ne katıyorsunuz da böyle oluyor? Gerçekten mi? Ne *ilginç*.") "Sınıfsız bir topluma doğru ilerliyoruz tabii." Hugh'ya yöneltilen ama duyduğuna pek inanamayan Bayan Glover'dan alaycı bir homurtuyu hak eden bir yorum.

"Bu hafta bolşevik misin o halde?" diye sormuştu Hugh.

"Şimdi hepimiz bolşevikiz," demişti Izzie, pürneşe.

"Hem de benim masamda!" demiş ve gülmüştü Hugh.

Izzie nihayet istasyona doğru yola çıktığında "Ne ahmak şu kız," demişti Sylvie. "Ne de çok makyaj yapmış! Sanırsın sahneye çıkıyor. Gerçi kafasında hep sahnede o zaten. Kendi tiyatrosu *kendisi* ne de olsa."

"Hele o saçlar," demişti Hugh, esefle. Izzie elbette saçını tanıdıkları herkesten önce kısa ve kabarık modele çevirmişti. Hugh, ailesindeki tüm kadınlara saç kesmeyi açık şekilde yasaklamıştı. Bu babalık buyruğunu ilan edişinin neredeyse hemen akabinde de normalde asilikle ilgisi olmayan Pamela, Winnie Shawcross'la şehre

inerek birlikte saçlara makası vurdurtmuştu. (Mantıki açıklaması ise "Maçlarda daha kolay oluyor" şeklindeydi.) Pamela ağır örgülerini, yadigâr ya da zafer andacı olarak sakladı; hangisi olduğu kesin değildi. "Saflarda isyan ha?" demişti Hugh. İkisi de tartışmacı kişilikler olmadıklarından konuşma bu şekilde son bulmuştu. Örgüler şimdi Pamela'nın çamaşır çekmecesinin en arkasında hayatını sürdürüyordu. "Belli mi olur, günün birinde işe yarar," demişti Pamela. Ailede kimse nasıl bir işe yarayacaklarını hayal edemiyordu.

Sylvie'nin Izzie hakkındaki hisleri saçtan ya da makyajdan derinlere uzanıyordu. Bebek konusunda hiç affedememişti onu. Şimdilerde on üç yaşında olmalıydı çocuk, Ursula'yla aynı yaşta. "Küçük bir Fritz ya da Hans," demişti Sylvie. "Benim çocuklarımın kanı akıyor onun damarlarında. Ama tabii Izzie'nin ilgi alanına giren tek şey, Izzie'nin kendisidir."

"Yine de o kadar sığ bir insan olamaz," demişti Hugh. "Savaşta korkunç birtakım şeyler görmüştür mutlaka." Kendisi hiç görmemiş gibi.

Sylvie başını geri fırlatmıştı. Güzel saçlarının etrafında sivrisineklerden bir hale vardı sanki. Izzie'nin savaşını epey kıskanıyordu, korkunçluğunu bile. "Buna rağmen ahmak ama," demişti. Hugh ise gülmüş ve "Evet, öyle," diye karşılık vermişti.

Izzie'nin gazete köşesi büyük oranda kendi hareketli özel hayatının, içine tuhaf sosyal yorumlar katılmış bir güncesinden ibaretti. Bir önceki haftanın başlığı "Ne kadar yukarı çıkabilir?" idi ve konu "özgürleştirilmiş kadın etek boyunun yükselişi"ydi. Ancak yazı ağırlıklı olarak Izzie'nin bu etekler için gerekli ince ayak bileklerine sahip olabilme konusundaki önerilerinden meydana geliyordu. *Bir merdivenin en alt basamağında geriye doğru parmak ucunda durun ve topuklarınızı kenardan aşağı sarkıtın.* Pamela tavan merdiveninde bütün hafta pratik yapmış ve en ufak bir gelişme kaydedemediğini bildirmişti.

Hugh gönülsüzce de olsa her cuma Izzie'nin gazetesini alma ihtiyacı hissediyor ve "Sırf neler söylediğinden haberdar olmak için" eve dönüş yolunda, trende okuyordu (ardından da yüz kızartıcı nesneyi holdeki masaya fırlatıyordu ve Pamela onu kurtarıyordu). Hugh, Izzie'nin *onun* hakkında yazması karşısında ayrı bir dehşete kapılıyordu ama içine su serpen tek şey kardeşinin Delphine Fox takma adıyla yazıyor olmasıydı. Bu da Sylvie'nin hayatında

duyduğu "en salakça isim"di. "Şöyle ki," demişti Hugh, "Delphine, Izzie'nin vaftiz annesinden gelen göbek adı. Todd da eski dilde Fox'tur. Dolayısıyla bir mantığı var. Tabii onu savunuyor falan değilim."

"İyi de *benim* adım o, doğum sertifikamda yazılı," demişti incinmiş görünen Izzie, yemek öncesi şarap sırasında saldırıya uğradığında. "Üstelik de Delphi'den geliyor. Bilirsiniz işte, şu kâhin var ya. O yüzden de gayet uygun bir isim bence." ("Şimdi de kâhin mi oldu?" yorumu gelmişti Sylvie'den. O kâhinse ben de Tutankamon'un yüce rahibesiyim.")

Izzie, Delphine şahsiyeti altında, birden fazla defa "iki erkek yeğenim" demiş ("Müthiş keratalar, ikisi de!") ama isim belirtmemişti. "Şimdilik belirtmedi," demişti Hugh, umutsuzca. Izzie kurgu olduğu besbelli yeğenleri hakkında birkaç "eğlenceli anekdot" uydurmuştu. Maurice on yedi yaşındaydı (Izzie'nin "gürbüz ufaklıkları" dokuz ve on bir yaşındaydı), hâlâ yatılı okula devam ediyordu ve onca yıldır Izzie'nin yanında on dakikadan fazla vakit geçirmemişti. Teddy'ye gelince, anekdotlara dönüşebilecek durumlardan uzak durma eğilimi vardı.

"*Kim* bu oğlanlar?" demişti Sylvie, Bayan Glover'ın şaşırtıcı derecede yanardöner kremalı dilbalığını yedikleri sırada. Katladığı gazeteyi masada yanına yerleştirmişti ve mikrop bulaşacakmış gibi Izzie'nin köşesini işaretparmağıyla tıklatıyordu. "Yoksa bir şekilde Maurice ile Teddy'den mi esinlendin?"

"Ya Jimmy?" demişti Teddy, Izzie'ye. "Neden *onun* hakkında yazmıyorsun?" Gök mavisi örgü kazağıyla neşeli bir görüntü veren Jimmy patates püresini kaşıklıyordu ve bu yüce edebiyatın dışında kalmış olmaktan şikâyet eder gibi görünmüyordu. Barışın çocuğuydu o. Tüm savaşları bitiren savaş, nihayetinde Jimmy için savaşılmıştı. Buna rağmen Sylvie aileye bu son katılım karşısında şaşırdığını iddia etmişti ("Dört taneyle set tamamlanmış gibiydi."). Sylvie bir zamanlar çocukların nasıl başlatıldığı hakkında en ufak bir fikir sahibi değilken, şimdi nasıl durdurulduklarını bilemiyor gibiydi. ("Jimmy sonradan akla gelen bir fikir gibi sanki," demişti Sylvie.

"Yalnız benim o sırada pek *düşündüğüm* söylenemez," demişti Hugh ve ikisi birden gülmüşlerdi. "Ay, söylenecek şey mi bu Hugh," demişti Sylvie.)

Jimmy'nin gelişi Ursula'da, üstü kalabalık bir masanın kenarına kaymış bir eşya misali ailenin merkezinden daha da uzaklara itildiği hissini uyandırmıştı. Kaçık, dediğini duymuştu Sylvie'nin Hugh'ya. *Ursula azıcık tuhaf bir kaçık.* İyi ama insan kendi yuvasında nasıl kaçık olurdu ki? "Sen benim gerçek annemsin, değil mi?" demişti Sylvie'ye. Sylvie ise gülmüş ve "Hem de yadsınamayacak şekilde hayatım," demişti.

"Hepsinin içinde aykırı olanı," demişti Sylvie Dr. Kellet'a.

"Eh, onlardan daima bir tane olması gerekir," demişti doktor.

"Çocuklarım hakkında *yazma* Isobel," demişti Sylvie, hararetle Izzie'ye.

"*Hayali* bunlar, yapma ama Sylvie."

"Hayali çocuklarım hakkında bile yazma." Masa örtüsünü kaldırmış, yere göz atmıştı. "Ne *yapıyorsun* öyle ayağınla?" demişti ters ters, karşısında oturan Pamela'ya.

"Ayak bileklerimle çemberler çiziyorum," demişti Pamela, Sylvie'nin sinirlenmesine aldırış etmeden. Pamela bu günlerde oldukça cüretkârdı ama bir o kadar da mantıklıydı. Sylvie'yi sinir etmek üzere tasarlanmış bir kombinasyon. ("Tıpkı baban gibisin," demişti Sylvie ona daha bu sabah önemsiz bir fikir ayrılığı sırasında. "Iyi de bu niye kötü bir şey olsun ki?" demişti Pamela.) Pamela, Jimmy'nin pembe yanağındaki yapış yapış patatesi silerek "Önce saat yönünde, sonra saatin tersi yönünde. Izzie halama göre biçimli bir ayak bileğine sahip olmanın yolu bu," demişti.

"Izzie aklı başında bir insanın tavsiye alacağı türden biri değil." ("Pardon?" demişti Izzie.) "Ayrıca da sen biçimli ayak bilekleri için henüz çok gençsin."

"İyi de," demişti Pamela, "neredeyse senin babamla evlendiğin yaştayım."

Bayan Glover'ın, elindeki *Riz impératrice* tatlısıyla kapı eşiğinde görkemli bir giriş yapmayı beklediğini görünce rahatlayan Hugh "Ah, fevkalade," demişti. "Escoffier'nin[27] hayaleti bugün arkanızda Bayan Glover." Bayan Glover dönüp arkasına göz atmaktan kendini alamamıştı.

27 Ünlü Fransız şef. (ç.n.)

"Ah, fevkalade," dedi Izzie. "Diplomat muhallebisi. Çocuk yemekleri konusunda Simpson's'a güvenebilirsin. Bizim çocuk odamız vardı, biliyor musun, evin en üst katının tamamına yayılmıştı."

"Hampstead'de mi? Büyükannemin evinde?" dedi Ursula.

"Aynen. Ben daha bebektim. Jimmy gibi." Izzie çoktandır unutulmuş bir hüznü hatırlamış gibi hafifçe süzüldü. Şapkasındaki devekuşu tüyü şefkatle titreşti. Fakat sonra kremayla dolu gümüş tabağın görüntüsü karşısında canlandı. "Peki şu tuhaf hislerin geçti mi artık? *Déjà vu*'ler falan?"

"Benim mi?" dedi Ursula. "Geçti. Bazen oluyor. Eskisi kadar değil sanırım. Eskidendi, biliyorsun. Şimdi kalmadı. Denebilir." Doğru muydu bu? Hiç emin olamıyordu. Anıları yankılardan oluşan katmanlar gibi geliyordu ona. Yankılar katman oluşturabilir miydi acaba? Oluşturamazdı belki de. Ursula, Dr. Kellet'ın rehberliğinde dilde hatasızlığa erişme çalışmaları yapmıştı (ve büyük oranda başarısız olmuştu). Perşembe ikindilerinin o tatlı saatini özlüyordu (*tête-à-tête*[28] diyordu o saate doktor. Al sana yine Fransızca.) Doktoru ilk görmeye gittiğinde on yaşındaydı ve tüm dikkatini ona, sadece ona veren birinin eşliğinde Fox Corner'dan kurtulmuş olmaktan keyif almıştı. Sylvie, çoğu kez de Bridget, onu trene bindiriyordu ve diğer tarafta Izzie karşılıyordu. Gerçi Sylvie de Hugh da Izzie'nin bir çocuğa sahip çıkma konusunda yeterince güvenilir olduğundan emin değildi. ("Fark ettim de menfaat," demişti Izzie Hugh'ya, "genelde ahlaka baskın çıkıyor. Şahsen on yaşında bir çocuğum olsa tek başına seyahat etmesine gönlüm tam anlamıyla razı olur muydu, bilemiyorum." "On yaşında bir çocuğun var zaten," diye vurgulamıştı Hugh. Küçük Fritz. "Onu bulmaya çalışsak, olmaz mı?" demişti Sylvie. "Samanlıkta iğne aramak gibi," diye karşılık vermişti Hugh. "Almanlar koca bir ordu.")

"Dediğim gibi, epey özledim seni görmeyi," dedi Izzie. "O yüzden de bugün gelmeni istedim. Doğrusunu istersen Sylvie kabul edince de şaşırdım. Annenle aramda daima belli bir, nasıl desem, *froideur*[29] olmuştur. Tabii ki deli, kötü ve tehlikeli bellenen benim. Her neyse, seni bir bakıma sürüden ayrı tutmaya karar verdim. Bana kendi küçüklüğümü hatırlatıyorsun." (İyi bir şey mi bu acaba, diye

28 Birebir, baş başa. (ç.n.)

29 Fransızca. *Kibirli bir mesafelilik.* (ç.n.)

düşündü Ursula.) "İki kafadar oluruz, ne dersin ha? Pamela biraz sıkıcı," diye devam etti Izzie. "Tenisler, bisikletler falan... Ayak bileklerinin o kadar gürbüz olmasına şaşmamalı. *Très sportive* [30] tabii ama işte, yine de... Bir de o bilim merakı yok mu! Ne eğlencesi varsa artık! Oğlanlara gelince, onlar da... Oğlan işte. Ama sen enteresansın Ursula. Kafandaki gelecekle ilgili o komik şeyler var ya! Tam bir küçük falcısın. Belki de seni bir çingene karavanına yerleştirip, önüne kristal küreyle tarot kartları koymalıyız. *Boğulan Fenikeli Denizci* falan gibi şeyler işte. Benim geleceğimle ilgili bir şey göremiyorsun, değil mi?"

"Hayır."

"Reenkarnasyon," demişti Dr. Kellet ona. "Hiç duymuş muydun?" On yaşındaki Ursula başını iki yana sallamıştı. Zaten duyduğu şeyler çok azdı. Dr. Kellet'ın Harley Street'te bir dizi hoş odası vardı. Ursula'yı aldığı oda, olgun meşeden yapılma yarım ahşap panelliydi. Yerde kırmızı-mavi desenli kalın bir halı, cayır cayır bir kömür ateşinin iki yanında ise iki büyük deri koltuk vardı. Dr. Kellet üstüne üç parçalı Harris tüvit takım elbise giymişti, cebinde de büyük altın bir cep saati vardı. Karanfil ile pipo tütünü kokuyordu ve az sonra Ursula'ya kek yapacakmış ya da pek güzel bir hikâye okuyacakmış gibi gülücükler saçıyordu. Ama kek yapmak yerine gülümsemiş ve "Duyduğuma göre hizmetçiyi öldürmeye çalışmışsın?" demişti. (Ah, demek bu yüzden buradayım, diye düşünmüştü Ursula.)

Dr. Kellet odanın bir köşesindeki semaver denen şeyde demlediği çaydan ikram etmişti. "Rus olmasam da –ki alakam yok zaten, Maidstone'luyum– Devrim'den önce St. Petersburg'a gitmiştim." Insana yetişkin gibi davranmasıyla ya da en azından öyle görünmesiyle Izzie'ye benziyordu ama benzerlikler o noktada son buluyordu. Çay koyu ve acıydı ve yalnızca yığınla şeker ile masada aralarında duran Huntley and Palmer's marka mari bisküvi kutusunun içindekilerinin yardımıyla içilebilir hale geliyordu.

Doktor Viyana'da eğitim almış ("Başka neresi olabilir ki?") ama dediğine göre kendi yolunu kendi çizmişti. Her ne kadar "tüm hocalarının dizi dibinde" çalışmış olsa da, kimsenin çırağı değildi.

30 Fransızca. *Çok sportif.* (ç.n.)

"İnsan ağır ağır yolunda ilerlemeli," diyordu. "Kendimizi dürterek düşüncelerimizin karmaşası içinde yolumuzu açmalıyız. Bölünmüş benliği birleştirmeliyiz." Neden bahsettiği hakkında en ufak bir fikri yoktu Ursula'nın.

"Hizmetçi? Merdivenlerden aşağı mı ittin onu?" Ağır ağır ilerlemekten ve kendini dürtmekten söz eden biri için oldukça direkt bir soruydu bu.

"Kazaydı o." Ursula, Bridget'i "hizmetçi" olarak düşünmüyordu, Bridget olarak düşünüyordu. Ve olay da şimdi çok eskilerde kalmıştı.

"Annen senin için endişeleniyor."

"Ben sadece mutlu olmanı istiyorum canım," demişti Sylvie, Dr. Kellet'tan randevu aldıktan sonra.

"Mutlu değil miyim ki?" demişti Ursula, şaşkınlıkla.

"Sen ne düşünüyorsun?"

Ursula bilmiyordu. Mutluluk ya da mutsuzluğu tartabileceği bir ölçüt yoktu. Coşkuya, karanlığa düşüşe dair anlaşılmaz birtakım anıları vardı ama onlar daima mevcut olan fakat saptaması neredeyse imkânsız o gölgeler ve hayaller dünyasına aitti.

"Başka bir dünya varmış gibi mi?" demişti Dr. Kellet.

"Evet. Ama o aynı zamanda bu dünya."

("Tuhaf şeyler söylüyor Ursula, biliyorum ama *psikiyatr* nereden çıktı?" demişti Hugh Sylvie'ye. Kaşlarını çatmıştı. "Sadece küçük işte. *Kusurlu* değil."

"Elbette ki değil. Biraz düzeltilmeye ihtiyacı var yalnızca.)

"Ve işe bakınız, düzeliverdin! Ne muhteşem," dedi Izzie. "Ne tuhaf bir herifti değil mi, şu akıl doktoru? Peynir tabağını denesek mi –Stilton peyniri öyle taze ki kendi kendine ayaklanıp gidecekmiş gibi bir hali var– yoksa tabanları yağlayıp bana mı gitsek?"

"Ben tıka basa doydum," dedi Ursula.

"Ben de. Tabanları yağlayalım o zaman. Hesabı ben mi alayım?"

"Param yok. On üç yaşındayım ben," diye hatırlattı Ursula.

Restorandan çıktılar ve Izzie Ursula'yı hayrete düşürerek, Strand'de biraz aylak aylak dolandıktan sonra Coal Hole'un önünde duran üstü açık ışıl ışıl bir arabanın şoför koltuğuna gayet aldırışsız bir tavırla oturdu. "Araban mı var senin!" diye haykırdı Ursula.

"Nasıl, iyi ha? *Tam olarak* satın alınmış sayılmaz gerçi. Sunbeam,

spor model. Ambülans sürmeye beş bastığı kesin. Bu havada şahane oluyor. Manzaralı güzergâha girip Embankment'tan mı gitsek?"

"Evet, lütfen."

"Ah, Thames," dedi Izzie, nehir görüş alanına girdiğinde. "Su perilerinin hepsi ne yazık ki gitmişler." Elma gibi taptaze, güzel bir eylül ikindisiydi. "Londra ne ihtişamlı, değil mi?" dedi Izzie. Brooklands pistinde tur atıyormuş gibi sürüyordu arabayı. Hem korkutucu hem de heyecan verici bir tecrübeydi. Izzie savaş boyunca kazasız belasız araba kullandıysa, şimdi de felakete uğramadan Victoria Embankment'a varacaklarını düşündü Ursula.

Westminster Bridge'e yaklaştıklarında işsizler tarafından gerçekleştirilen sessiz sedasız bir gösteri yüzünden akışı kesilen kalabalıklar nedeniyle yavaşlamak zorunda kaldılar. *Denizaşırı Yerlerde Savaştım* yazıyordu havaya kaldırılmış pankartlardan birinde. Bir diğeri *Açım ve iş istiyorum* duyurusunda bulunuyordu. "Kuzu gibi bunlar," dedi Izzie, hor görürcesine. "Asla devrim olmayacak bu ülkede. Daha doğrusu yeni bir devrim olmayacak. Bir zamanlar kralın birinin kafasını uçurduk, sonra öyle bir suçluluk duyduk ki o zamandan beri yaptığımızı telafi etmeye çalışıyoruz." Hırpani bir adam arabanın yanına geldi ve Izzie'ye anlaşılmaz bir şeyler bağırdı. Gerçi ne demek istediği gayet açıktı.

"*Qu'ils mangent de la brioche*,"[31] diye mırıldandı Izzie. "Böyle bir şeyi hiç söylemediğini biliyorsun, değil mi? Marie-Antoinette'in? Tarihte epey iftiraya uğramış bir şahsiyet. Bir insan hakkında söylenenlerin tamamına asla inanmamalısın. Söylenenlerin çoğu genelde yalandır, en iyi ihtimalle de yarı doğrudur." Izzie'nin kraliyetçi mi cumhuriyetçi mi olduğunu kestirmek zordu. "En iyisi o tarafa da bu tarafa da fazlaca bağlanmamak," diyordu.

Sunbeam güruhun içinden kendine yol açarken Big Ben'in çanları vakarla üçü vurdu. "*Si lunga tratta di gente, ch'io non avrei mai creduto che morte tanta n'avesse disfatta*"[32] Dante okudun mu? Okumalısın. Çok iyidir." Nereden öğrenmişti bu kadar çok şeyi Izzie? "Ah," dedi, hafife alan bir havayla, "görgü okulundan. Ayrıca savaştan sonra da İtalya'da biraz vakit geçirdim. Bir sevgili edindim tabii. Yoksullaşmış bir kont. Orada az çok âdetten böyle şeyler. Şaşırdın mı?"

---

31 Fransızca. *Ekmek bulamıyorlarsa pasta yesinler.* (ç.n.)

32 İtalyanca. *Öyle çok insan var ki hiç aklıma gelmezdi ölümün buncasını heder ettiği.* (ç.n.)

"Hayır." Şaşırmıştı. Ursula asıl, annesi ile Izzie'nin arasında *froideur* olmasına şaşırmamıştı.

"Budist felsefenin özünde reenkarnasyon yatar," demişti Dr. Kellet, lületaşı piposunu emerek. Dr. Kellet'la tüm konuşmalar bu nesne ile vurgulanırdı. Kimi zaman bir jestle –genelde (kendi başına yeterince şaşırtıcı olsa da) hem ağızlık hem de yanma haznesiyle işaret etme şeklinde– kimi zaman da boşaltma, doldurma, sıkıştırma, yakma vesaire ile. "Budizm'i duydun mu?" Duymamıştı.

"Kaç yaşındasın?"

"On."

"Daha pek küçüksün. Başka bir hayatı hatırlıyorsun belki de. Tabii Buda'nın müritleri senin hissettiğinin aksine sürekli *aynı* şartlar içinde *aynı* insan olarak geri dönüldüğüne inanmıyorlar. Onlara göre insan ileri, yukarı ya da aşağı veya arada bir yana devam ediyor sanırım. Asıl amaç Nirvana. Var olmama, bir bakıma." On yaşında Ursula'ya amaç *var olma* olmalıymış gibi geliyordu. "Kökleri eskiye dayanan dinlerin çoğu," diye devam etmişti doktor, "bir döngüsellik fikrini benimserler – kuyruğu ağzında bir yılan vs. gibi."

"Kiliseye kabul ayinim yapıldı," demişti Ursula, yardımcı olmaya çalışarak. "İngiltere Kilisesi."

Dr. Kellet, Sylvie'ye yan komşuları Bayan Shawcross üzerinden Binbaşı Shawcross aracılığıyla tavsiye edilmişti. Kellet'ın pek çok iyi iş çıkardığını söylemişti Binbaşı. Savaştan döndükten sonra "yardıma ihtiyaç duyan" adamlar konusunda (burada binbaşının kendisinin de "yardıma ihtiyaç duyduğu" iması vardı). Söz konusu hastalardan bazılarıyla arada bir yolu kesişiyordu Ursula'nın. Bir defasında bekleme odasında halıya bakarak sessizce kendi kendine konuşan mahzun bir delikanlı görmüştü. Başka bir defasında huzursuzca ayağıyla sadece kendisinin duyabildiği bir şeye tempo tutan biri vardı. Dr. Kellet'ın, bir savaş dulu olan resepsiyonisti Bayan Duckworth, Ursula'ya her zaman kibar davranır, nane şekeri ikram edip ailesinin halini hatırını sorardı. Bir gün aşağıdaki zil çalmadığı halde adamın biri paldır küldür içeri girmişti. Şaşkın ve biraz da kendini kaybetmiş bir hali vardı ama odanın ortasında kımıldamadan durmuş, o güne dek hiç çocuk görmemiş gibi gözlerini dikip Ursula'ya bakmıştı. Sonunda Bayan Duckworth onu bir sandalyeye götürmüş, yanına oturmuş ve kolunu omzuna atarak tatlı bir anne

gibi "Söyle bakalım Billy, ne oldu?" demişti. Billy ise başını kadının göğsüne yaslamış ve ağlamaya başlamıştı.

Teddy küçüklüğünde ağladığında Ursula hiç dayanamazdı. İçinde bir gedik açılırdı. Derin, ürkütücü ve hüzün dolu bir gedik. Ursula'nın tek istediği onun bir daha ağlama isteği duymamasını sağlayabilmekti. Dr. Kellet'ın odasındaki adam da onda aynı etkiyi uyandırmıştı. ("Annelik her gün böyle bir his işte," demişti Sylvie.)

Dr. Kellet o sırada odasından çıkmış ve "Gel Ursula, Billy'le sonra ilgileneceğim," demişti. Ama Ursula'nın randevusu bittiğinde Billy artık bekleme odasında değildi. "Zavallı adamcağız," demişti Bayan Duckworth üzgün bir sesle.

Savaş pek çok insanı yeni birtakım yerlerde anlam aramaya itti," demişti Dr. Kellet, Ursula'ya. "Teosofi, Rozikrusyenlik, antropozofi, spiritüelizm. Herkesin yaşadığı kayıp hissini anlamlandırmaya ihtiyacı var." Dr. Kellet'ın kendisi de bir oğul feda etmişti. Kraliyet Batı Alayı'nda yüzbaşılık yapan ve Arras'ta yaşamını yitiren Guy. "İnsan, feda etme fikrine bağlı kalmalı Ursula. Yüce bir çağrı olabilir bu." Bir fotoğraf göstermişti Ursula'ya. Bir oğlanın üniformalı değil, kriket beyazları içinde, gururla sopasını tutarken çekilmiş bir fotoğrafı. "Ülke adına oynayabilirdi," demişti Dr. Kellet, hüzünle. "Ben onu –onların hepsini– cennette bitmek bilmez bir kriket maçı yaparken hayal etmeyi seviyorum. Mükemmel bir haziran ikindisinde, daima çay saatinden az önce."

Tüm o gençlerin çaylarını asla içememeleri ne yazıktı. Bosun da 'sağlam çizme Sam Wellington'la ve Ateşkes'ten bir gün sonra İspanyol gribinden şaşırtıcı bir hızla hayatını yitiren Clarence Dodds'la birlikte cennetteydi. Ursula onlardan herhangi birini kriket oynarken hayal edemiyordu.

"Tabii Tanrı'ya inanmıyorum ben," demişti Dr. Kellet. "Ama cennete inanıyorum. İnanmak zorunda insan," diye eklemişti, kederle. Ursula tüm bunların onu nasıl düzelteceğini düşünmeden edememişti.

"Daha bilimsel bir bakış açısından bakacak olursak," demişti doktor, "belki de beyninin anılardan sorumlu kısmında küçük bir hata var, nörolojik bir problem. Ve bu problem seni bazı deneyimleri tekrar tekrar yaşadığını düşünmeye itiyor. Bir şey sıkışıp kalmış gibi." Aslında öldüğü ve yeniden doğduğu yoktu doktora göre, sa-

dece o öyle olduğunu *düşünüyordu*. Ursula aradaki farkı anlayamıyordu. *Sıkışıp* kalmış mıydı peki? Eğer öyleyse, nerede?

"Fakat bunun zavallı hizmetçileri öldürmenle sonuçlanmasını istemeyiz, değil mi?"

"Ama o çok zaman önceydi," demişti Ursula. "O zamandan beri kimseyi öldürmeye çalışmadım ya."

"Sürekli moralsiz," demişti Sylvie, Dr. Kellet ile ilk görüşmelerinde. Ursula ile Harley Street'teki ofise geldiği tek zamanda. Gerçi besbelli doktorla daha önceden *Ursula'sız* konuşmuştu. Ursula kendi hakkında neler söylendiğini çok merak ediyordu. "Üstelik her zaman da yalnız ve üzgün," diye devam etmişti. "Bir yetişkinin kendini böyle hissetmesini anlayabilirim ama..."

"Anlayabilir misiniz?" demişti Dr. Kellet, lületaşı piposu merak ifade ederken öne doğru eğilerek. "Anlıyor *musunuz*?"

"Sorun ben değilim," demişti Sylvie, en kibar gülümsemesiyle.

Ben sorun muyum? diye düşünmüştü Ursula. Hem zaten o Bridget'i *öldürmüyordu* o sırada, *kurtarıyordu*. Ayrıca kurtarmıyorduysa bile belki de feda ediyordu. Dr. Kellet'ın kendisi feda etmenin yüce bir çağrı olduğunu söylememiş miydi?

"Yerinde olsam geleneksel ahlak kurallarından şaşmazdım," demişti doktor. "Kader senin ellerinde değil. Küçük bir kız için çok ağır bir yük olurdu bu." Koltuğundan kalkmış ve ateşe bir kürek kömür daha atmıştı.

"Bazı Budist filozoflar (Zen diye anılan bir kesim) bazen kötü bir şeyin daha kötü bir şeyin gerçekleşmesini engellemek için gerçekleştiğini söylerler," demişti Dr. Kellet. "Ama elbette ki bazen daha kötü bir şeyi hayal edemeyeceğimiz durumlar olabilir." Ursula onun *Arras'ta öldürülen* ve ardından çayı ile salatalıklı sandviçinden ebediyen mahrum bırakılan Guy'ı düşündüğünü tahmin etti.

"Şunu dene," dedi Izzie, Ursula'ya doğru bir parfüm sıkarak. "Chanel No 5. Ne parfüm ama. Ne *kadın* ama. *Onun tuhaf, sentetik parfümleri*." Müthiş bir espri yapmış gibi güldü ve banyoya bir görünmez bulut daha püskürttü. Sylvie'nin meshettiği çiçeksi kokulardan çok farklıydı bu.

Sonunda Izzie'nin Basil Street'teki evine varmışlardı ("epey yavan bir *endroit*[33] ama Harrods'a yakınlığı açısından pek pratik").

33 Fransızca. *Yer.* (ç.n.)

Izzie'nin banyosu pembe-siyah mermerdendi ("kendim tasarladım, enfes, değil mi?") ve keskin hatlardan, sert köşelerden meydana geliyordu. Ursula insanın orada kayıp düşmesi halinde neler olabileceğini düşünmek bile istemedi.

Dairedeki her şey yeni ve parlak görünüyordu. Holdeki sarkaçlı büyük dolap saatinin ağırlaşmış hissi uyandıran tik taklarıyla dakikaları saydığı ve parke zeminde yılların yeşil pasının parladığı Fox Corner'la uzaktan yakından alakası yoktu. El parmakları eksik, ayak parmakları kırık Meissen porseleni biblolar ve kulakları kazara kesilmiş Staffordshire köpeklerinin, Izzie'nin odalarındaki bakalit kitap destekleriyle ve oniks kül tablalarıyla en ufak bir benzerliği yoktu. Basil Street'te her şey öyle yeni görünüyordu ki bir dükkâna aitmiş gibi duruyordu. Kitaplar bile yeniydi. Romanlar, ciltlerle makaleler ve Ursula'nın adını duymadığı şairlere ait şiirler. "İnsan çağından geri kalmamalı," dedi Izzie.

Ursula banyo aynasında kendini süzdü. Izzie onun arkasında durdu ve Mefisto'nun Faust'a hitabı gibi "İşe bak, bayağı hoş bir kız oluyorsun sen," dedi. Ardından da Ursula'nın saçına farklı stiller verdi. "Kestirmelisin saçını," dedi. "Benim *coiffeur*'üme gel. Çok beceriklidir. Şu an sütçü kız gibi görünme tehlikesi altındasın. Oysa bence enfes derecede hınzır bir şey olacaksın."

Izzie, *Keşke Kardeşim Kate Gibi Şimi Yapabilsem* şarkısını söyleyerek yatak odasında dans etmeye başladı. "Şimi dansı yapabiliyor musun? Bak, çok kolay." Hiç de kolay değildi ve kahkahalar içinde yatağın saten yorganı üstüne yığıldılar. "Eğlenceyi seviyon ama, deel mi?" dedi Izzie, berbat bir Cockney aksanı taklidiyle. Yatak odası darmadağındı. Giysiler, saten kombinezonlar, *crêpe de Chine* gecelikler, ipek çoraplar dört bir yana saçılmıştı, ayakkabı tekleri halının üstüne terk edilmişti ve her şeyin üstünü Coty pudrası kaplamıştı. "İstersen kıyafet deneyebilirsin," dedi Izzie umursamazca. "Gerçi bana kıyasla epey ufaksın. *Jolie et petite*."[34] Ursula cazibesine kapılmaktan korkarak teklifi geri çevirdi. İnsanı başka birine dönüştürebilecek türden giysilerdi bunlar.

"Ee, ne yapsak acaba?" dedi Izzie, aniden sıkılarak. "İskambil oynayabiliriz. Bezik?" Dans ederek oturma odasına gitti ve sıçra-

34 Fransızca. *Hoş ve ufak.* (ç.n.)

yarak bir okyanus gemisinin kaptan köprüsüne ait izlenimi uyandıran ama kokteyl dolabı olduğu anlaşılan kocaman pırıltılı krom bir objeye doğru ilerledi. "İçki?" Şüpheyle baktı Ursula'ya. "Yo, daha on üç yaşındayım, deme lütfen." İçini çekti, bir sigara yaktı ve saate baktı. "Matine için geç kaldık, akşam gösterisi için daha erken. Duke of York'ta *London Calling!* müzikali var. Çok eğlenceliymiş diyorlar. İstersen gidelim, akşam daha geç bir trenle eve dönersin."

Ursula pencere kenarındaki masada duran Royal daktilonun tuşlarında parmaklarını gezdirdi. "Benim işim," dedi Izzie. "Belki de bu haftaki yazıya seni konu etmeliyim."

"Gerçekten mi? Ne diyeceksin?"

"Bilmem. Bir şeyler uydururum," dedi. "Yazarların işi bu." Gramofon dolabından bir plak aldı ve pikaba yerleştirdi. "Şunu dinle bak," dedi. "Ömründe böyle şey duymamışsındır."

Doğruydu, duymamıştı. Piyanoyla başlıyordu ama Sylvie'nin pek güzel (Pamela'nın ise monoton bir biçimde) çaldığı Chopin ya da Liszt gibi bir şey değildi.

"Honky-tonk diyorlarmış buna," dedi Izzie. Bir kadın şarkı söylemeye başladı, ham ve Amerikan. Hayatının tamamını hapishane hücresinde geçirmiş gibiydi sesi. "Ida Cox," dedi Izzie. "Kendisi zenci. Ne olağanüstü, değil mi?"

Öyleydi gerçekten.

"Kadın olmanın ne büyük sefillik olduğunu anlatıyor," dedi Izzie, bir sigara daha yakıp sertçe içine çekerek. "İnsan keşke evlenecek şöyle kalantor birini bulabilse. *Yüklü bir gelir benim şimdiye dek duyduğum en iyi mutluluk reçetesi*. Kim söylemiş bunu, biliyor musun? Hayır mı? Eh, bilmelisin." Birden sinir olmuş gibi bir hava geldi üstüne, tam olarak evcilleştirilememiş bir hayvan gibi. Telefon çaldı ve "Zil imdadına yetişti," dedikten sonra görünmez, duyulmaz arayanla son derece hararetli bir konuşmaya girişti. Konuşmayı "Çok nefis olurdu hayatım, yarım saate buluşalım," diyerek bitirdi. Ursula'ya dönerek "Seni arabayla götürmeyi teklif ederdim ama Claridge's otele gidiyorum ve orası Marylebone'a *millerce* mesafede. Daha sonra da Lowndes Square'de bir partiye gideceğim için seni istasyona kadar geçirmem mümkün değil. Metroyla Marylebone'a gidebilirsin, değil mi? Biliyor musun nasıl gidileceğini? Piccadilly hattından Piccadilly Circus'a gidiyorsun, oradan aktarma yapıp Bakerloo'dan Marylebone'a geçiyorsun. Gel hadi, seni dışarı geçireyim."

Sokağa vardıklarında Izzie istenmeyen bir sınırlamadan kurtulmuş gibi derin bir nefes aldı ve "Ah, alacakaranlık," dedi. "Günün mor vakti. Ne hoş, değil mi?" Ursula'yı yanağından öptü ve "Seni görmek muhteşemdi, bunu yeniden yapalım," dedi. "Buradan sonrasını halleder misin? *Tout droit*[35] Sloane Street'e, oradan sola dön, oldu bitti! Karşında Knightsbridge Metro İstasyonu... Hadi öyleyse bay bay."

"*Amor fati*"[36] dedi Dr. Kellet, "hiç duymuş muydun?" Adam "a more fatty"[37] demiş gibi gelmişti Ursula'nın kulağına. Afallamıştı. Kendisi de Dr. Kellet da kilolu değillerdi. Nietzsche ("bir filozof"), demişti Dr. Kellet, bu fikri cazip buluyor. "Başımıza geleni, iyi ya da kötü addetmeden basitçe kabullenmek."

"'*Werde, der du bis,* der kendisi," diye devam etmişti, piposunun küllerini şömine küllüğüne silkeleyerek. Muhtemelen biri oradan süpürecekti onları. "Ne demek, biliyor musun?" Ursula, Dr. Kellet'ın şimdiye kadar kaç tane on yaşında kızla karşı karşıya geldiğini merak etmişti. "Gerçekte olduğun kişiye dönüş, demek," demişti, piposuna yeni tütün doldurarak. (Var olmayandan önce var olan, tahmininde bulundu Ursula.) "Nietzche bunu Pindar'dan almış. **γένοί οιοζ εσσί μαθών**. Yunanca bilir misin?" Ursula artık tamamen kopmuş gitmişti. "Her ne isen ona dönüş, ne olduğunu öğrendikten sonra, demek."

Ursula doktorun "Pinner" dediğini sanmıştı. Pinner da Hugh'nun eski dadısının emekli olup yerleştiği ve ana caddedeki eski bir binada, bir dükkânın üst katında kız kardeşiyle yaşadığı yerdi. Hugh bir pazar öğlen sonrasında Ursula ile Teddy'yi muhteşem Bentley'siyle oraya götürmüştü. Dadı Mills (anlaşılan Hugh için değil ama) oldukça korkutucuydu ve vaktinin çoğunu Ursula'yı görgü konusunda sorguya çekerek, Teddy'nin kulaklarının kirli olup olmadığına bakarak geçirmişti. Kadının kız kardeşi ise daha tatlıydı ve onlara mürver çiçeği likörü ile üstüne böğürtlen reçeli sürülmüş sütlü ekmek hazırlamıştı. "Isobel nasıl?" diye sormuştu Dadı Mills, ağzını erik kurusu gibi büzerek. "Izzie, Izzie işte" demişti Hugh, ki Teddy'nin sonradan yaptığı gibi bu cümleyi

35 Fransızca. *Dosdoğru.* (ç.n.)
36 Latince. *Kader Sevgisi.* (ç.n.)
37 İngilizce. *Daha şişman (biri).* (ç.n.)

tekrarlarsanız kulağa arı sürüsünün vızıltısı gibi geliyordu. Görünüşe bakılırsa Izzie çok zaman önce olduğu kişiye dönüşmüştü.

Nietzsche'nin Pinner'dan herhangi bir şey edinmiş olması pek akla yatkın gelmiyordu; hele ki inançlarını.

"Izzie'yle güzel vakit geçirdiniz mi?" diye sordu Hugh, onu istasyondan aldığında. Gri fötr şapkası ve uzun lacivert yün paltosuyla insana güven veren bir görünümü vardı. Gözle görünür bir değişiklik olup olmadığını anlamak için Ursula'yı dikkatle inceliyordu. Ursula metroya tek başına bindiğini söylememenin daha iyi olacağına karar verdi. Ürkütücü bir macera olmuştu, ormanda geçirilen karanlık bir gece misali, ama her iyi kahraman gibi Ursula da hayatta kalmayı başarmıştı. Omuz silkti. "Öğle yemeğinde Simpson's'a gittik."

"Hm," dedi Hugh, bundan bir anlam çıkarmaya çalışıyormuş gibi.

"Zenci bir kadının şarkısını dinledik."

"Simpson's'da mı?" dedi Hugh, şaşkınlıkla.

"Izzie'nin gramofonundan."

Yine "Hm." Hugh, Ursula'ya arabanın kapısını açtı, Ursula da Bentley'nin neredeyse Hugh kadar insana güven veren güzel deri koltuğuna yerleşti. Sylvie arabayı "tahripkâr derecede" savurganlık olarak görmüştü. Gerçekten de nefes kesici derecede pahalıydı. Savaş Sylvie'yi eli sıkı yapmıştı. Artık sabunlar toplanıyor, çamaşırda kaynatılıp kullanılıyor, çarşafların tersi seriliyor, şapkalara tadilat yapılıyordu. "Ona kalsa yumurta ve tavukla besleniriz," diyerek gülüyordu Hugh. Öte yandan Hugh savaştan beri daha az tutumlu olmuştu. "Bir bankacı için pek de ideal bir özellik sayılmaz," demişti Sylvie. Hugh, "*Carpe diem*,"[38] dediğinde Sylvie, "Sen hiçbir zaman yakalayan tiplerden olmadın," karşılığını vermişti.

"Izzie'nin bir arabası var artık," dedi Ursula.

"Öyle mi?" dedi Hugh. "Eminim bu canavar kadar muhteşem değildir." Bentley'nin gösterge panelini şefkatle okşadı. İstasyondan uzaklaşırlarken sessizce "Güvenilir değil o," dedi.

"Kim?" (Annesi mi? Araba mı?")

"Izzie."

38 Latince. *Günü yakala, anı yaşa*. (ç.n.)

"Evet, haklısın sanırım," dedi Ursula.
"Nasıl buldun onu?"
"Bildiğin gibi. İflah olmaz buldum. Izzie, Izzie işte."

Eve döndüklerinde Teddy ile Jimmy'yi oturma odasındaki masada düzenli bir domino oyunu oynarken buldular. Pamela ise komşuda, Gertie Shawcross'la beraberdi. Winnie, Pamela'dan biraz büyüktü, Gertie de Pamela'dan biraz küçük. Pamela vaktini ikisinin arasında eşit paylaştırıyordu ama ender zamanlarda aynı anda ikisini birden görüyordu. Millie'ye düşkün Ursula bunun tuhaf bir düzenleme olduğunu düşünüyordu. Teddy ise Shawcross kızlarının hepsini seviyordu ama kalbi Nancy'nin minicik ellerindeydi.

Sylvie'den ses seda yoktu. Hugh sorduğunda "Bilmem," dedi Bridget, umursamaz bir havayla.

Bayan Glover sıcak durması için kuzinenin içinde onlara epey pratik pişirilmiş bir kuzu yahnisi bırakmıştı. Bayan Glover artık Fox Corner'da onlarla yaşamıyordu. Hem onlara hem de George'a bakabilmek için köyde küçük bir ev kiralamıştı. George evden pek çıkmıyordu. Bridget ondan "zavallı adamcağız" diye söz ediyordu ve bu tanıma karşı çıkmak zordu. Hava güzelse (hatta güzel olmasa bile) George kapı önündeki kocaman çirkin bir tekerlekli iskemleye oturuyor ve önünden akıp giden hayatı izliyordu. Yakışıklı kafası ("Bir zamanlar aslanları andıran," demişti Sylvie hüzünle) göğsüne düşüyor, ağzından ip gibi salyalar akıyordu. "Zavallı mahluk," diyordu Hugh. "Ölse daha iyiydi."

Sylvie –ya da daha gönülsüz Bridget– gündüz ziyaretine gittiğinde bazen içlerinden biri de peşine takılıyordu. Adamın kendi annesi onların evinde kalıp onlara bakarken, onların kalkıp George'un evine gitmeleri tuhaf geliyordu. Sylvie, George'un dizine örttüğü battaniyeyi düzeltiyor, ona bir bardak bira getiriyor sonra da ağzını Jimmy'nin ağzını siler gibi siliyordu.

Mahallede başka gaziler de vardı. Sendelemelerinden ya da eksik kol ve bacaklarından gözle ayırt edilebiliyorlardı. Flanders tarlalarında kaybolmuş onca sahipsiz kol ve bacak... Ursula onların çamura doğru kök saldıklarını, göğe hızla uzadıklarını ve bir kez daha adama dönüştüklerini hayal ediyordu. İntikam için yola çıkan bir ordu. (Sylvie'nin Hugh'ya "Ursula'nın hastalıklı düşünceleri var," dediğini duymuştu. Son zamanlarda herkese kulak misa-

firi oluyordu. İnsanların gerçekte ne düşündüklerini öğrenmenin tek yolu buydu. Kedi –Queenie'nin yavrularından, anasıyla aynı karaktere sahip Hattie– öğle yemekleri olacak somon haşlamayı çaldığı için Bridget hiddetle aniden odaya daldığından Hugh'nun cevabını duyamamıştı.)

Bir de Dr. Kellet'ın bekleme odasındaki gibi yaraları gözle kolayca görülemeyenler vardı. Örneğin köydeki Charles Chorley isimli eski asker. Adam Buffs'da[39] askerlik yapmış ve savaştan sıyrık almadan çıkmıştı. Ardından 1921'in bir bahar günü yataklarında uyuyan karısı ile çocuklarını bıçakladıktan sonra Bapaume'da öldürdüğü bir Alman askerinden aldığı Mauser ile kendi kafasına kurşun sıkmıştı. ("Ortalık bir fecaat," demişti Dr. Fellowes. "Bu adamlar kendileri çekip gittikten sonra arkalarından temizlik yapacakları düşünmeli.")

Bridget'in ise, Clarence'ı kaybettikten sonra elbette "kendi acıları" vardı. Izzie gibi Bridget de kız kuruluğuna boyun eğmişti. Gerçi Bridget bunu daha az uçarılıkla kucaklıyordu. Clarence'ın cenazesine hep birlikte katılmışlardı, Hugh da dahil. Bayan Dodds her zamanki gibi kendine hâkimdi ve Sylvie avutmak için elini koluna koyduğunda irkilmişti ama mezarın (güzellik eserliğiyle uzaktan yakından ilgisi olmayan) açık ağız misali deliğinden uzaklaştıklarında Bayan Dodds Ursula'ya "Onun bir yarısı zaten savaşta öldü. Bu sadece arayı kapatan geri kalan kısmıydı," demiş ve parmağını gözünün kenarına bastırıp oradaki ıslaklık izini silmişti – gözyaşı bu iz için fazla cömert bir tanım olurdu. Ursula bu sırdaşlık için neden kendisinin seçildiğini bilmiyordu. Muhtemelen sadece en yakındaki insan olduğu için. Elbette ki herhangi bir tepki beklenmiyordu ve alınmadı da.

"Ne çelişkidir," demişti Sylvie, "Clarence'ın savaştan sağ çıkıp hastalıktan ölmesi." ("İçinizden biri o gribe yakalansa ne yapardım?" derdi sık sık.)

Ursula ile Pamela, Clarence'ın maskesiyle gömülüp gömülmediğini tartışarak epey bir vakit geçirmişlerdi. (Eğer maskesizse, maske şimdi neredeydi?) Bridget'e sorabilecekleri türden bir soru değildi bu. Bridget, İhtiyar Bayan Dodds'un nihayet oğlunu kendine aldığını ve başka bir kadının elinden almasını engellediğini

39 Kraliyet Doğu Kent Alayı. Britanya ordusunda bir birlik. (ç.n.)

söylemişti, buruk bir ifadeyle. ("Biraz sert oldu sanki," diye mırıldanmıştı Hugh.) Clarence'ın Bridget henüz onu tanımadan önce, kaderine doğru uygun adımlarla yola çıkmadan önce annesi için çekilen fotoğrafı şimdi kulübede Sam Wellington'ın yanındaki yerini almıştı. "Bitmek bilmez ölüler safı," demişti Sylvie, öfkeyle. "Herkes unutmak istiyor onları."

"Benim istediğim kesin," demişti Hugh.

Sylvie, Bayan Glover'ın elmalı şarlotu için vaktinde döndü. Kendi elmaları... Sylvie'nin savaş sonunda kurduğu küçük meyve bahçesi meyve vermeye başlıyordu. Hugh nerede olduğunu sorduğunda Sylvie, Gerrards Cross'la[40] ilgili anlaşılmaz bir şeyler söyledi. Sonra da yemek sofrasına oturup "Ben pek aç değilim," dedi.

Hugh onun bakışlarını yakaladı ve bakışlarıyla Ursula'yı işaret ederek "Izzie," dedi. Mükemmel bir şifreli iletişim.

Ursula sorguya çekilmeyi beklediyse de Sylvie, "Aman Tanrım, Londra'ya gittiğini unutmuşum resmen. Neyse ki tek parça halinde dönmüşsün," demekle yetindi.

"El değmeden," dedi Ursula neşeyle. "Bu arada *Yüklü bir gelir benim şimdiye dek duyduğum en iyi mutluluk reçetesi* sözünü kim söylemiş biliyor muydunuz?" Izzie'ninki gibi Sylvie'nin bilgisi de gelişigüzel ama geniş bir yelpazeye yayılan türdendi. "İnsanın bilgisini eğitimden çok, romanlardan edindiğinin göstergesi," derdi Sylvie.

"Austen," dedi Sylvie hemen. "*Mansfield Park.* Sözleri Mary Crawford'un ağzından söyletir. Hor gördüğünü ilan ettiği bir karakter elbet ama ben sevgili Jane Teyze'nin bu sözlere gönülden inandığını düşünüyorum. Neden sordun?"

Ursula omuz silkti. "Hiç, öylesine."

"*Mansfield'e gelene dek fundalığa ya da benzeri bir şeye hasret çeken bir taşra rahibi olabileceği hiç aklıma gelmemişti.* Harika laflar. Ben sözü edilen fundalığın hep belli tipte bir insanı temsil ettiğini düşünmüşümdür."

"Bizim de fundalığımız var," dedi Hugh ama Sylvie onu duymazdan gelerek Ursula'ya hitap etmeyi sürdürdü. "Gerçekten okumalısın Jane Austen'ı. Artık yaşın uygun." Sylvie oldukça neşeli görünüyordu. Yüzeyi katılaşmış küçük yağ tabakalarıyla dolu, do-

40 İngiltere, Buckinghamshire'da bir kasaba. (ç.n.)

nuk kahverengi tencerenin içinde sofrada durmayı sürdüren kuzu yahnisiyle bir şekilde çelişen bir ruh hali. "Gerçekten ama," dedi Sylvie sert bir tavırla, hava gibi ani bir değişimle. "Standartlar her yerde düşüyor. İnsanın kendi evinde bile." Hugh kaşlarını kaldırdı, Sylvie'nin Bridget'e seslenmesine fırsat kalmadan masadan kalktı ve yahni tenceresini mutfağa kendisi götürdü. Her işe koşan küçük hizmetçileri Marjorie artık o kadar da küçük değildi ve kısa süre önce onları terk etmişti. Böylece onlara bakma yükünü Bridget ile Bayan Glover üstlenmek zorunda kalmıştı. (Bridget savaş bittiğinden beri zam almadığından söz ettiğinde Sylvie kızgınlıkla "Sonuçta talepkâr insanlar değiliz biz," demişti.)

O gece yatakta –Ursula ile Pamela hâlâ tavan arasındaki sıkış tıkış yatak odasını paylaşıyorlardı (Teddy'ye göre "tek hücreye kapatılmış mahkûmlar gibi")– Pamela, "Izzie neden seninle birlikte, hatta senin yerine beni davet etmedi?" dedi. Bunu söyleyen kişi Pamela olduğundan, kötülükten çok samimi bir merak söz konusuydu.

"Benim ilginç olduğumu düşünüyor."

Pamela güldü ve "O, Bayan Glover'ın Brown Windsor'unun da *ilginç* olduğunu düşünüyor" dedi.

"Biliyorum. Gururum okşanmadı zaten."

"Sen güzel ve akıllı olduğun için," dedi Pamela. "Ben sadece akıllıyken."

"O dediğin hiç de doğru değil. Sen de biliyorsun doğru olmadığını," dedi Ursula, hararetle Pamela'yı savunarak.

"Aldırış ettiğim yok benim."

"Dediğine göre haftaya gazetesine beni konu edecekmiş ama ben yapacağını sanmıyorum."

Ursula Londra'daki maceralı gününü Pamela'ya anlatırken tanıklık ettiği ama o sırada arabayı Coal Hole'un önünde yol ortasında döndürmeye çalışan Izzie'nin görmediği bir sahneyi elemişti. Mink mantolu bir kadın, epey zarif bir adamın kolunda Savoy'dan dışarı çıkmıştı. Kadın pervasız bir havayla adamın az önce söylediği bir şeye kahkahayla gülüyordu ama sonra adamın kolundan çıkmış, kaldırımda oturan eski bir askerin önüne bir avuç bozuk para atmak için çantasında cüzdanını aranmıştı. Oturan adamın bacakları yoktu ve el yapımı tekerlekli bir tahtanın üstüne tünemişti. Ursu-

la, Marylebone istasyonunun önünde yine benzeri bir mekanizma üstünde oturan bacakları kopmuş bir adam daha görmüştü. Hatta Londra sokaklarına ne kadar dikkatle bakarsa o kadar çok uzuvları eksik insan görüyordu.

Otelin kapı görevlilerinden biri Savoy Court'tan dışarı fırlayarak bacaksız adama doğru hızla ilerlemişti. Adamsa ellerini kaldırımda kürek gibi kullanarak hızla oradan uzaklaşmıştı. Adama para veren kadın, kapı görevlisine çıkışmıştı –Ursula kadının düzgün, sabırsız yüz hatlarını seçebilmişti– ama sonra zarif adam kadını kibarca dirseğinden tutarak Strand'den yukarı doğru götürmüştü. Bu sahnenin dikkat çekici yanı içeriği değil, karakterleriydi. Ursula zarif adamı daha önce görmemişti ama sinirlenen kadın –hiç şüphesiz– Sylvie'ydi. Ursula, Sylvie'yi tanımasa bile, onuncu evlilik yıl dönümlerinde Hugh'nun verdiği minki tanıyabilirdi. Sylvie, Gerrards Cross'tan epey uzaklardaydı.

Araba nihayet doğru yöne döndüğünde "Eveeet," demişti Izzie, "zorlu bir manevra oldu!"

Bir sonraki hafta geldiğinde Ursula, Izzie'nin köşesine gerçekten de konu olmamıştı; kurgusal biçimde bile. Izzie onun yerine bekâr kadınların "küçük bir arabaya" sahip olarak edinebilecekleri özgürlükler üstüne yazmıştı. "Açık yolun verdiği hazlar pis bir omnibüse sıkışıp kalmayı ya da karanlık bir sokakta bir yabancı tarafından takip edilmeyi fersah fersah aşar. Bir Sunbeam'in direksiyonunda insanın tedirginlik içinde omzundan geriye göz atması gerekmez."

"Çok korkunç bence," dedi Pamela. "Sence öyle olmuş mudur? Sokakta bir yabancı tarafından takip edilmiş midir?"

"Tahminimce pek çok defa."

Ursula bir daha Izzie'yle "iki kafadar" olmak üzere çağrılmadı. Hatta kimse ondan bir daha haber almadı. Ta ki Noel Arifesi'nde (davetli ama beklenmeyen bir şekilde) kapıda belirip "başının biraz sıkıntıda" olduğunu ilan edene dek. Söz konusu durum, Hugh ile bir sığınağa kapanıp bir saat sonra neredeyse kulağı çekilmiş gibi bir görünümle dışarı çıkmasını gerektirmişti. Izzie kimseye hediye getirmemişti ve Noel yemeği boyunca ilgisizce lokmalarıyla oynayıp sigara tüttürmüştü. Bridget brendiye yatırılmış muhallebiyi sofraya getirdiğinde Hugh "Yıllık gelir yirmi pound," demişti. "Yıllık masraf yirmi nokta altı pound. Sonuç sefalet."

"Of, susar mısın," demişti Izzie ve Teddy'nin muhallebiyi tutuşturmasına fırsat kalmadan fırlayıp gitmişti.

"Dickens," demişti Sylvie, Ursula'ya.

Izzie ertesi sabah açıklama olarak "*J'etais un peu dérangée*"[41] demişti Ursula'ya, pişmanlıkla. Baş başaydılar, diğer herkes kiliseye gitmişti. Kuru bir öksürükse Ursula'yı evde tutmuştu. "Cemaati rahatsız edersin," demişti Sylvie. Izzie'ye ise gitmek isteyip istemediğini sormamıştı bile.

"Aptallık ettim doğrusu," demişti Izzie. "Başımı biraz derde soktum."

Sunbeam yeni yılda ortadan kayboldu ve Basil Street adresinin yerini Swiss Cottage'da daha az sıhhi bir adres (hatta daha sıkıcı bir *endroit*) aldı ama Izzie yine de su götürmez derecede Izzie olmayı sürdürdü.

41 Fransızca. *Biraz rahatsız oldum.* (ç.n.)

Aralık 1923

Jimmy soğuk algınlığına yakalandığı için Pammy evde onunla kalıp gümüş süt şişesi kapaklarından süslemeler yapacağını söyledi. Bu arada Ursula ile Teddy de çobanpüskülü arayışıyla yol boyunca gezintiye çıkmışlardı. Çobanpüskülü korulukta boldu ama koruluk çok uzaktaydı ve hava da öyle fenaydı ki olabildiğince kısa süreliğine dışarıda olmak istiyorlardı. Bayan Glover ile Bridget öğlen sonrası Noel yemeği pişirme dramına yakalanmış halde mutfakta mahsur kalmışlardı.

"Meyvesiz dal koparma," diye talimat vermişti Pamela, evden çıktıkları sırada. "Biraz ökseotu aramayı da unutmayın."

Geçen Noel'de çıktıkları arama seferinden aldıkları acı dolu dersle bu defa bahçe makası ve Sylvie'nin deri bahçıvan eldiveniyle yola hazırlıklı çıktılar. Savaştan sonra, yerine daha uysal kurtbağrının dikilmesi sonucu bahçede el altında bulunan çobanpüskülü çalılığından mahrum kaldıkları için, gözlerini yolun öte ucundaki tarlada yer alan büyük çobanpüskülü ağacına dikmişlerdi. Mahallenin tamamı artık daha munis ve daha banliyövariydi. Sylvie köyün iyice yayılıp etraflarının evlerle çevrilmesinin çok uzak olmadığını söylemişti. "İnsanlar bir yerde yaşamak zorundalar," demişti Hugh, konuya mantıklı yaklaşarak. "Burada değil ama," demişti Sylvie.

Tatsız bir rüzgâr vardı ve yağmur çiseliyordu. Ursula'ya kalsa oturma odasında Bayan Glover'ın bütün eve kokusu yayılan kıymalı turtalarının şenlikli vaadiyle şömine başında oturmayı tercih ederdi. Genelde her işte bir hayır gören Teddy bile hava koşulları karşısında kamburunu çıkarmış, gri örgü kar maskesiyle küçük, gözü pek bir Tapınak Şövalyesi misali yanında kederle ayak sürüyordu. "Berbat bir şey bu," dedi. Sadece Trixie gezinin tadını çıkarıyor, çalı çitlerinin içine dalıp çıkıyor, defne çıkarma görevine gönderilmiş gibi yağmur hendeğini didikleyip duruyordu. Yalnızca kendine aşikâr birtakım nedenlerle havlamaya epey meraklı, gürültücü bir köpekti. Bu yüzden de yolda, oldukça ilerilerdeyken kendinden geçmişçesine acı acı havlamaya başladığında fazla ciddiye almadılar.

Yanına geldiklerinde Trixie biraz sakinleşmişti. Ödülünün başında nöbet tutuyordu. "Ölü bir şeydir herhalde," dedi Teddy. Trixie yarı çürümüş kuşları ve daha büyük memelilerin kurumuş ölülerini bulup çıkarmada özellikle becerikliydi. "Bir sıçan ya da tarla faresidir büyük ihtimalle," dedi Teddy. Ardından hendekteki definenin gerçek tabiatını görünce dokunaklı bir "Ah!" çekti.

"Ben burada kalayım," dedi Ursula Teddy'ye, "sen de geri, eve dönüp birini getir." Ama Teddy'nin savunmasız küçük bedenini yola düşmüş, şimdiden üstüne çöken kış karanlığında ıssız sokakta tek başına koşarken görünce kendini beklemesi için seslendi. Belli mi olurdu nasıl bir dehşetin pusuya yattığı? Teddy için, herkes için.

Cesedin tatil zamanı ne yapılacağı konusunda kararsızlık vardı. Sonunda Noel bitene dek Ettringham Hall'daki buzhanede tutmaya karar verildi.

Yanında bir polis memuruyla gelen Dr. Fellowes çocuğun doğal olmayan nedenlerden öldüğünü söyledi. Sekiz ya da dokuz yaşlarında bir kız çocuğuydu. Ön dişlerinin hepsi çıkmıştı ama ölmeden önce kırılmışlardı. Kayıp bildirilmiş bir kız çocuğu olmadığını söyledi polis. Yakın civarda kesinlikle yoktu. Kızın çingene olabileceğini düşündüler. Gerçi Ursula çingenelerin çocukları *aldıklarını* biliyordu, geride bıraktıklarını değil.

Yeni yıl iyice yaklaştığında Leydi Daunt kızın cesedini gönülsüzce teslim etti. Cesedi buzhaneden çıkardıklarında kutsal bir emanet gibi süslendiğini gördüler. Vücudunun üstünde çiçekler ve küçük andaçlar vardı, cildi yıkanmıştı ve saçı taranıp kurdeleyle bağlanmıştı. Büyük Savaş'a feda ettikleri üç oğullarının yanı sıra Daunt'ların bir zamanlar bir kızı vardı. Doğumda ölmüştü. Küçük kıza gözetmenlik yapmak Leydi Daunt'a eski kederini anımsatmış, bir süreliğine kendini kaybetmesine neden olmuştu. Kızı Hall arazisine gömmek istiyordu ama kilise mezarlığına gömülmesini isteyen köylülerden isyankâr sesler yükselmeye başlamıştı. "Leydi Daunt'un evcil hayvanı gibi kızcağızı gözlerden ırak bir yere gizlemesinler," demişti biri. Tuhaf bir evcil hayvan doğrusu, diye düşünmüştü Ursula.

Kızın da katilinin de kimliği hiçbir zaman öğrenilemedi. Polis civardaki herkesi sorguya çekti. Bir akşam Fox Corner'a da geldiler. Pamela ile Ursula neler konuşulduğunu duyabilme çabasıyla

neredeyse merdiven korkuluklarından aşağı sarkıyorlardı. Bu kulak misafirliğinden köyde kimsenin şüpheli olmadığını ve çocuğa "korkunç şeyler" yapıldığını öğrendiler.

Kız nihayetinde yılın son günü toprağa verildi ama daha önce papaz onu vaftiz etti çünkü genel hissiyat, sır kalmayı sürdürmeye kararlı olsa da kızın isimsiz gömülmemesi gerektiği yönündeydi. 'Angela' isminin nereden çıktığını kimse anlayamadı ama uygun bir isim gibi gelmişti herkese. Cenazeye köyün neredeyse tamamı geldi ve pek çoğu Angela için kendi kanından canından olanlara döktüğünden daha yürekten gözyaşı döktü. Ortama korkudan çok keder hâkimdi ve Pamela ile Ursula tanıdıkları herkese neden masum muamelesi yapıldığını sık sık tartıştılar.

Cinayetten tuhaf biçimde etkilenen tek kişi Leydi Daunt değildi. Sylvie görünüşe göre kederden çok öfkeye kapılmıştı. "Mesele kızın öldürülmüş olması değil," demişti burnundan soluyarak, "tek başına o da yeterince korkunç, Tanrı biliyor ya. Mesele *kimsenin onu özlememesi*."

Teddy gecenin bir yarısı sessizce Ursula'nın yanındaki yatağa girerek, haftalarca kâbus gördü. İkisi sonsuza dek kızı bulanlar, o küçük ayakkabısız çorapsız ayağı görenler olacaklardı. Bir karaağacın ölü dalları arasından fırlamış mosmor ve kirli; bedeni buz gibi yapraklarla örtülü...

11 Şubat 1926

"Tatlı on altı," dedi Hugh, onu şefkatle öperek. "Mutlu yıllar küçük ayıcığım. Önünde koca bir gelecek uzanıyor." Ursula hâlâ geleceğinin bir kısmının da geride kaldığı hissini taşıyordu ama bu tür şeyleri dillendirmemeyi artık öğrenmişti. Berkeley'de ikindi çayı için Londra'ya gideceklerdi ama Pamela kısa süre önce hokey maçında bileğini burkmuştu, Sylvie de sağlık ocağında bir gece geçirmesine neden olan zatülcenbin nekahetindeydi ("Sanırım annemin ciğerlerini almışım". Teddy'nin her düşündüğünde komik bulduğu sözler.) Jimmy ise yatkın olduğu bademcik iltihabını yeni atlatmıştı. "Sinekler gibi dökülüyorlar," demişti Bayan Glover, pasta için tereyağıyla şekeri çırparken. "Sırada kim var acaba?"

"Güzel bir çay için otele gitmeye ne gerek var canım?" demişti Bridget. "Burası da gayet iyi."

"Hatta daha iyi," demişti Bayan Glover. Gerçi elbette ki Bridget de Bayan Glover da Berkeley'e davet edilmemişlerdi ve Bridget ömründe bir Londra otelinin, hatta herhangi bir yerdeki bir otelin içini görmemişti. İngiltere'ye gelmek için Dun Laoghaire'den[42] feribota binmeden önce "fi tarihinde" girip fuayesine baktığı Shelbourne hariç. Öte yandan Bayan Glover kendini Manchester'daki Midland'a "epey aşina" ilan etmişti. Yeğenlerinden biri (ki görünüşe bakılırsa onda yeğenden bol şey yoktu) Bayan Glover'ı ve kız kardeşini "birden fazla okazyonla" akşam yemeğine götürmüştü.

Maurice, Ursula'nın doğum günü olduğunu unuttuğu halde ("bilse öyle mi olurdu" demişti Pamela) tesadüf eseri gelmişti. Hukuk okuduğu Balliol'da son yılıydı ve Pamela'ya göre "Her zamankinden de ukalaydı". Anne babasının da ona özellikle bayılıyormuş gibi bir hali yoktu. Hugh'nun Sylvie'ye "Bu oğlan gerçekten benden, değil mi?" dediğini duymuştu Ursula. "Deauville'de Halifax'lı şu feci sıkıcı herifle oynaşmamışsındır herhalde? Hani şu değirmeni olan."

"Ne hafıza var sende de," diye gülmüştü Sylvie.

42 İrlanda, Dublin'de bir kasaba. (ç n.)

Pamela çalışmalarına biraz ara vermiş, Bridget'in dergilerinden kestiği çiçeklerle güzel bir kartpostal, bir *découpage* yapıyor, ayrıca da (en azından Fox Corner'da) ünlü "zenci" bisküvilerinden pişiriyordu. Pamela, Girton'a giriş sınavı için çalışıyordu. "Girtonlı kız," demişti, gözleri parlayarak, "bir hayal etsene". Pamela birlikte devam ettikleri okulun altıncı sınıfından ayrılmaya hazırlanırken, Ursula o sınıfa geçmek üzereydi. Klasikler dersinde iyiydi. Sylvie Latince ve Yunanca öğrenmenin anlamını göremediğini söylüyordu (kendisine hiç öğretilmemişti ve eksikliğini hissediyor gibiydi). Oysa Ursula artık sadece antik çağ imparatorluklarının nekropollerinden gelen fısıltılara dönüşmüş kelimelere büyük ilgi duyuyordu. (" 'ölüler' demek istiyorsan 'ölüler' de," demişti Bayan Glover, sinirle.)

Çaya Millie Shawcross da davetliydi ve her zamanki gibi şen şakrak, erkenden gelmişti. Hediyesi kendi parasıyla kasabadaki tuhafiyeciden aldığı çeşit çeşit kadife kurdelelerdi. ("Artık saçını istesen de kesemezsin," dedi Hugh Ursula'ya, bir miktar memnuniyetle.)

Maurice hafta sonu kalmak üzere yanında iki arkadaşını getirmişti. Gilbert ile bir Amerikalı; Howard ("Bana Howie deyin, herkes öyle der"). İki misafir yedek odadaki yatağı paylaşmak zorunda kalacaklardı ki bu durum Sylvie'yi tedirgin etmiş gibiydi. "Yatağın iki ucuna yatarsınız," demişti onlara, çabuk çabuk. "Ya da içinizden biri 'Büyük Batı Demiryolu'yla birlikte çocuk karyolasında uyursunuz." Bayan Glover'ın tavan arasındaki eski odasının tamamını kaplayan Teddy'nin Hornby tren setine verdikleri isimdi bu. Jimmy'nin de bu keyfi paylaşmasına izin verilmişti. "Bu da senin yardımcı eleman, ha?" demişti Howie Teddy'ye ve Jimmy'nin saçını öyle canhıraş karıştırmıştı ki çocuk az kalsın dengesini yitiriyordu. Amerikalı oluşu Howie'ye özel bir azamet kazandırıyordu ama dalgın, neredeyse egzotik film yıldızı görünümüne sahip olan asıl Gilbert'tı. İsmi –Gilbert Armstrong– babası (yüksek mahkeme hâkimi) ve eğitimi (Stowe) mükemmelen İngiliz kimliğine işaret etse de annesi eski bir İspanyol aristokrat aileden geliyordu ("Çingeneler," sonucuna varmıştı Bayan Glover, ki tüm yabancıları zaten aşağı yukarı böyle düşünürdü.).

"Aman Tanrım," diye Ursula'ya fısıldadı Millie, "tanrılar aramızda dolaşıyor." Ellerini kalbinin üstünde çaprazlayıp kanat gibi çırp-

tı. "Maurice değil ama," dedi Ursula. "Milletin sinirini bozmaktan atılırdı Olimpos'tan."

"Tanrıların kibri," dedi Millie, "ne harika bir roman adı." Millie, kolayca anlaşıldığı gibi yazar olmak istiyordu. Ya da sanatçı, veya şarkıcı, dansçı, hiç olmadı aktris. Dikkatleri üstüne toplayabileceği herhangi bir şey.

"Ne kaynatıyorsunuz bakayım siz küçük kızlar?" dedi Maurice. Maurice eleştiriye karşı çok duyarlıydı, hatta aşırı duyarlı olduğu bile söylenebilirdi.

"Seni," dedi Ursula. Kızlar Maurice'i çekici buluyorlardı gerçekten de. Kendi ailesindeki kadınları sürekli şaşırtan bir gerçekti bu. Maşalanmış gibi görünen sarı saçları ve kürek çekmekten gelen güçlü bir fiziği vardı ama sevimsizliğini görmezden gelmek zordu. Oysa Gilbert, şu an bile Sylvie'nin elini öpüyordu ("Ah," dedi Millie, "bundan *iyisi* olabilir mi?"). Maurice Sylvie'yi "Benim ihtiyar ana," diye tanıştırdığında Gilbert, "Herhangi birinin annesi olamayacak kadar gençsiniz siz," demişti.

"Biliyorum," diye karşılık vermişti Sylvie.

(Hugh'nun Gilbert hakkındaki hükmü "Oldukça şüpheli bir tip" şeklindeydi. "Tam çapkın," demişti Bayan Glover.)

Üç delikanlı Fox Corner'ı öyle doldurmuşlardı ki evin boyu sanki birdenbire çekivermişti. Maurice "etrafı görmek için bir tur atmayı" önerdiğinde Hugh da Sylvie de rahat bir nefes aldılar. "İyi fikir," dedi Sylvie. "Fazla enerjinizi atın biraz." Üçü Olimpik tarzda (kutsaldan çok sportif) koşarak bahçeye çıktılar ve canla başla Maurice'in holdeki dolapta bulduğu topun peşinde koşturmaya başladılar. ("O benim aslında," dedi Teddy, orta yere.) Hugh oğlanların bir yandan çamurlu ayakkabılarıyla çimleri çiğnerken bir yandan holiganlar gibi ulumalarını izleyerek "Bahçeyi mahvedecekler," dedi.

"Ah," dedi Izzie, gelip pencereden atletik üçlüyü gördüğünde, "ne şahaneler, öyle değil mi? Bir tanesini alabilir miyim?"

Baştan ayağa tilki kürküne sarınmış Izzie "Hediyeler getirdim," dedi. Eli kolu "En sevdiği yeğeni" için pahalı ambalajlara sarılı çeşit çeşit kutularla yüklü olduğundan, gereksiz bir anonstu bu. Ursula, Pamela'ya baktı ve kederle omuz silkti. Pamela gözlerini devirdi. Ursula, Izzie'yi aylardır görmemişti. Hugh'yla birlikte arabayla Fox

Corner'ın verimli yaz sonu bahçesinden gelen sebzelerle dolu bir kasayı bırakmak üzere Swiss Cottage'a yaptıkları ziyaretten beri. ("Sakız kabağı mı?" demişti Izzie, kutuyu karıştırarak. "Ne yapayım ben bununla?")

Izzie bundan önce de uzatmalı bir hafta sonu ziyareti yapmış ama Teddy hariç herkesi neredeyse görmezden gelmişti. Teddy'yi ise uzun yürüyüşlere çıkarmış ve bıkıp usanmadan sorguya çekmişti. "Onu sürüden ayırdı sanırım," demişti Ursula Pamela'ya. "Neden?" demişti Pamela. "Yiyebilmek için mi?"

(Sylvie tarafından yakın) sorguya çekilince Teddy neden özel ilgi gördüğüne şaşırmıştı. "Sadece neler yaptığımı, okulun nasıl olduğunu, hobilerimi, sevdiğim yemekleri sordu. Arkadaşlarımı. Bu tür şeyleri işte."

"Evlat edinmek istiyordur Teddy'yi belki," demişti Hugh Sylvie'ye. "Ya da satmak. Ted eminim iyi para getirir." Sylvie ise hiddetle "Böyle şeyler söyleme, jest olarak bile," diye karşılık vermişti. Ne var ki Teddy, Izzie'nin gözüne girdiği kadar çabuk düşmüştü ve kimse de bir daha bu konu üstüne düşünmemişti.

Ursula'nın açtığı hediyelerden ilki Bessie Smith'in bir kaydıydı. Izzie plağı hemen, genelde Elgar'a ve Hugh'nun gözdesi *The Mikado*'ya yuva olan gramofona yerleştirdi. "St. Louis Blues'u," diye açıklama yaptı Izzie. "Şu korneti bir dinlesenize! Ursula bayılıyor bu müziğe." ("Öyle mi?" diye sordu Hugh Ursula'ya. "Hiç haberim yoktu.") Ardından Dante'nin hoş bir kabartma derili çevirisi çıktı ortaya. Onu da Liberty's'den –"Bildiğin gibi annenin ziyadesiyle düşkün olduğu bir mağazadır"– saten ve dantelli bir lizöz izledi. Lizöz Sylvie tarafından Ursula için "yaşını fazla aşan" bir hediye olarak değerlendirildi. "Ursula daha pazen giyiyor." Ardından Sylvie'den yine benzeri bir hüküm alan bir şişe Shalimar ("Guerlain yeni çıkardı, ilahi bir şey").

"Zamanında kendisi de çocuk yaşta gelin olmuş kadın söylüyor bunu," dedi Izzie.

"Günün birinde," diye kısık dudaklarla karşılık verdi Sylvie, "on altı yaşında *senin* nelerle meşgul olduğunu konuşalım Isobel."

"Nelerle?" dedi Pamela, hevesle.

"*Il n'avait pas d'importance*,"[43] dedi Izzie, geçiştirerek. Bereket sepetinden son olarak bir şişe şampanya çıktı. ("İşte bunun yaşını fazlasıyla aştığına hiç şüphe yok!")

"Şunu buza yatırsan iyi olur," dedi Izzie, şişeyi Bridget'e uzatarak.

Afallayan Hugh, Izzie'ye dik dik baktı. "Çaldın mı sen bunları?" dedi.

Üç oğlan üstlerinde hafif bir şenlik ateşi ve ne olduğu anlaşılamayan başka bir kokuyla ("Erkek kokusu," diye mırıldandı Izzie, havayı koklayarak) dışarıdan gelip misafir odasına doluştuklarında, "Hey, zenci müziği," dedi Howie. Bessie Smith şimdi üçüncü turuna geçmişti ve Hugh "Bir süre sonra hoşuna gidiyor insanın," diyordu. Howie müziğe bir nebze barbarca, tuhaf bir dansla eşlik etti sonra da Gilbert'ın kulağına bir şeyler fısıldadı. Gilbert, yabancı olsa da soylu birine göre epey kaba bir kahkaha attı. Sylvie ellerini çırparak "Çocuklar haşlanmış karidese ne dersiniz?" dedi ve hepsini yemek odasına yolladı. Artlarında bıraktıkları kirli ayak izlerini ise çok geç fark etti.

"Savaşta savaşmadı ki bu çocuklar," dedi Hugh, bu sözler çamurlu izleri açıklıyormuş gibi.

"Ki bu da iyi bir şey," dedi Sylvie, sert bir sesle. "Sonuçta umulduğu gibi insanlara dönüşmemiş olsalar da."

"Şimdi," dedi Izzie, pasta kesilip dağıtıldıktan sonra, "son bir hediyem var..."

"Tanrı aşkına Izzie," diye araya girdi Hugh, bıkkınlığını daha fazla bastıramayarak. "Kim ödüyor bunları? Senin paran yok, borçların tavan yapmış. Hani tasarrufu öğrenecektin?"

"*Lütfen ama*," dedi Sylvie. Yabancıların yanında (Izzie'ninki bile olsa) herhangi bir para tartışması Sylvie'nin içini sessiz bir dehşetle doldururdu. Kalbinin üstünden ani bir kara bulut geçerdi. Tiffin yüzündendi, biliyordu.

"*Ben* ödüyorum," dedi Izzie, mağrur bir havayla. "Ayrıca bu Ursula için değil. Teddy için."

"Benim için mi?" dedi Teddy, dikkat çektiği için irkilerek. O sırada pastanın ne şahane olduğunu düşünüyor ve ikinci bir dilim

43 Fransızca. *Önemli değil.* (ç.n.)

alma ihtimalini merak ediyordu. Spotların altına itilmek gibi bir arzusu ise kesinlikle yoktu.

"Evet, sen, sevgili çocuk," dedi Izzie. Teddy, Izzie'den de sofrada önüne koyduğu hediyeden de gözle görülür biçimde uzaklaştı. "Durma hadi," dedi Izzie, cesaretlendirici bir sesle. "Açsana. Merak etme, patlamaz." (Ama patlayacaktı.)

Teddy pahalı paketi titizlikle açtı. Ambalajı açılınca hediyenin tıpkı ambalajlıyken göründüğü gibi olduğu ortaya çıktı; bir kitap. Tam karşıda oturan Ursula kitabın adını tersten çözmeye çalıştı. ... *Maceraları*...

"*Augustus'un Maceraları*," diye yüksek sesle okudu Teddy. "Yazarı Delphie Fox." ("Delphie mi?" diye sordu Hugh.)

"Neden sen söz konusu olduğunda her şey bir 'macera'?" dedi Sylvie, asabiyetle Izzie'ye.

"Hayat bir macera da ondan, tabii."

"Bana göre hayat daha çok bir dayanıklılık yarışı," dedi Sylvie. "Ya da engelli parkur."

"Ah, canım," dedi Hugh, aniden vesveselenerek, "o kadar da kötü değildir herhalde?"

"Her neyse," dedi Izzie, "Teddy'nin hediyesine dönelim."

Kapağın kalın kartonu yeşildi, harfler ve çizimler altın sarısı. Teddy'nin yaşlarında, başında okul kepi olan bir çocuğun resmi vardı. Çocuğa bir mancınıkla küçük bir köpek eşlik ediyordu; pejmürde bir West Highland teriyeri. Oğlanın saçı başı darmadağındı ve yüzünde çılgınca bir ifade vardı. "O Augustus," dedi Izzie, Teddy'ye. "Nasıl buldun? Senden esinlendim."

"Benden mi?" dedi Teddy dehşetle. "İyi de ben böyle görünmüyorum ki. Köpek bile köpeğime benzemiyor."

Ve şaşırtıcı bir şey... "Şehre arabayla bırakmamı isteyen var mı?" dedi Izzie, umursamaz bir havayla.

"Yeni araban mı var?" diye homurdandı Hugh.

"Seni sinir etmemek için araba yolunun en uzağına park ettim," dedi Izzie, tatlılıkla. Hep birlikte arabaya bakmak üzere yola çıktılar. Hâlâ koltuk değnekleriyle yürüyen Pamela aksayarak ağır ağır geriden geldi. "Yoksulları ve sakatları, gözü görmezleri, kötürümleri," dedi Pamela Millie'ye. Millie de güldü ve "Bir bilim insanına göre İncil'i epey iyi biliyorsun."

"Düşmanını tanımak en iyisidir," dedi Pamela.

Hava soğuktu ve hiçbirinin aklına manto giymek gelmemişti. "Aslında yılın bu vakti için oldukça ılık," dedi Sylvie. "Senin doğduğun zamanki gibi değil mesela. Hey Tanrım, ömrümde görmemiştim öyle kar."

"Biliyorum," dedi Ursula. Doğduğu gün yağan kar ailede bir efsaneydi. Hikâyeyi öyle çok dinlemişti ki hatırladığını sanıyordu.

"Alt tarafı bir Austin," dedi Izzie. "Açık yol gezi arabası –dört kapılı gerçi– ama fiyatı *Bentley*'nin yanına bile yaklaşamaz. Yok canım, *senin* kendine çektiğin kıyakla karşılaştırıldığında Hugh, resmen ayaktakımı arabası sayılır." "Veresiyedir eminim," dedi Hugh. "Hiç de değil. Tamamı ödendi. Hem de *nakit*. Bir *yayıncım* var. *Param* var Hugh. Benim için endişelenmene gerek kalmadı artık."

Herkes parlak vişne rengi aracı takdirle (Hugh ile Sylvie için geçerli olmasa da) incelerken Millie "Benim gitmem gerek," dedi. "Akşama bir dans gösterim var. Nefis çay için çok teşekkürler Bayan Todd."

"Gel ben seni geçireyim," dedi Ursula.

Ursula bahçelerin alt tarafındaki aşınmış kestirmeden eve dönerken beklenmedik bir karşılaşma yaşadı. Şaşırtıcı şey buydu işte; Austin gezi arabası değil. Elleriyle dizleri üstüne çömelmiş çalıları eşeleyen Howie'nin neredeyse üstüne devrilecekti. "Topu arıyorum," dedi Howie, özür dilercesine. "Senin ufaklığın topuydu. Sanırım şeyde kayboldu..." Topuklarının üstüne oturarak çaresizce etrafına, karamuklara ve kelebek çalısına baktı. "Fundalıkta," diye Howie'nin aradığı kelimeyi söyledi Ursula. "Hasret çekeriz biz ona."

"Ha?" dedi Howie, tek bir temiz hareketle ayağa kalkıp aniden Ursula'nın tepesine dikilerek. Bokstan çıkmış gibi bir hali vardı. Gerçekten de gözünün altında bir morluk vardı. Eskiden kasap çırağı olan ama şimdi demiryolunda çalışan Fred Smith boksördü. Maurice birkaç arkadaşını alıp East End'deki amatör maçında Fred'e tezahürata götürmüştü. Görünüşe bakılırsa olay alkollü isyana dönüşmüştü. Howie defne romu kokuyordu –Hugh'nun kokusu– ve üstünde yeni basılmış bozuk para gibi cilalı ve yeni bir hava vardı.

"Buldun mu peki?" diye sordu Ursula. "Topu?" Kendi kulaklarına bile sesi cırtlak geldi. İkisi içinde yakışıklının Gilbert olduğunu düşünmüştü ama Howie'nin iri bir hayvan gibi endamlı, karmaşıklıktan uzak gücüyle karşı karşıya kalınca kendini aptal hissetti.

"Kaç yaşındasın sen?" diye sordu Howie. "On altı," dedi Ursula. "Benim doğum günüm bugün. Pastayı yedin ya." Belli ki tek aptal kendisi değildi.

"Hoaaaa," dedi Howie, (kendi ismini de andıran ve) ne anlama geldiği belirsiz bir nidayla. Nidası on altı yaşına gelmek bir başarıymış gibi şaşkınlık da ifade ediyordu. "Titriyorsun sen," dedi.

"Burası çok soğuk."

"Ben seni ısıtabilirim," dedi Howie ve sonra –şu şaşırtıcı şey– Ursula'yı omuzlarından tutarak kendine çekti –biraz eğilmesini gerektiren bir eylem– ardından da kocaman dudaklarını Ursula'nınkilere bastırdı. "Öpüşme" Howie'nin yapmakta olduğu şey için fazla kibar bir söz olurdu. Bir öküzünkine benzer dev dilini Ursula'nın dişlerinden oluşan kale kapısına dayamıştı ve Ursula kendisinden ağzını açması, dili içeri alması beklendiğini anlayınca hayrete düştü. Yapsa, hiç şüphesiz boğulurdu. Bayan Glover'ın mutfaktaki dil presi geldi beklenmedik biçimde aklına.

Kafasında ne yapması gerektiğini tartıyordu. Defne romu ve oksijensizlik başını döndürmeye başlamıştı ki Maurice'in oldukça yakından gelen sesini duydular. "Howie! Sensiz gidiyoruz oğlum!" Ursula'nın ağzı serbest bırakıldı ve Howie ona tek kelime etmeden öyle yüksek sesle "Geliyorum!" diye bağırdı ki Ursula'nın kulakları çınladı. Sonra da Ursula'yı bıraktı ve onu hızlı hızlı nefes alma çabası içinde terk edip çalıları ezerek yola düştü.

Ursula sersemlemiş halde eve döndü. Herkes hâlâ araba yolundaydı. Ona aradan saatler geçmiş gibi geliyordu ama gerçekte sadece dakikalar geçmiş olmalıydı. Tıpkı en güzel peri masallarındaki gibi. Yemek odasında pastanın kalıntıları Hattie tarafından hassasiyetle yalanıyordu. Masanın üstünde duran *Augustus'un Maceraları*'na da bir parça krema bulaşmıştı. Ursula'nın kalbi hâlâ Howie'nin girişiminin yarattığı şokla pır pır ediyordu. On altıncı doğum gününde öpülmek, hem de böylesine beklenmedik bir biçimde öpülmek, azımsanacak bir başarı değildi. Şüphesiz artık kadınlığa doğru açılan zafer takının altından geçiyordu. Bir de öpen Benjamin Cole olsaydı, her şey mükemmel olurdu!

'Ufaklık' Teddy'nin çileden çıkmış gibi bir hali vardı ve "Topumu kaybettiler," dedi.

"Biliyorum," dedi Ursula.

Teddy kitabın ilk sayfasını açtı. Izzie bu sayfaya gösterişli bir el yazısıyla *Yeğenim Teddy'ye. Benim sevgili Augustus'um* yazmıştı.

"Ne saçmalık," dedi Teddy, somurtarak. Ursula yarısı içilmiş, kenarı kırmızı rujla süslü bir şampanya kadehini alarak yarısını bir jöle bardağına doldurup Teddy'ye uzattı. "Şerefe," dedi. Bardaklarını çınlattılar ve fondip yaptılar.

"İyi ki doğdun," dedi Teddy.

Mayıs 1926

Ayın başına gelindiğinde koltuk değneklerinden kurtulan ve tenis oynamaya dönen Pamela, Cambridge sınavını geçemediğini öğrenmişti. "Paniğe kapıldım," demişti, "bilmediğim sorular olduğunu gördüm, dağıldım ve çuvalladım. Daha çok ter dökmeliydim. Veya sakinliğimi koruyup enine boyuna düşünebilsem belki de iyi bir iş çıkarabilirdim."

"Entelektüel kadın olmayı kafaya o kadar koyduysan başka üniversiteler de var," demişti Sylvie. Açık açık dile getirmese de Sylvie akademinin kızlar için anlamsız olduğunu düşünüyordu. "Sonuçta bir kadın için en yüce çağrı annelik ve eşliktir."

"Beni Bunsen ocağı yerine sıcak mutfak ocağının başında mı köle yapmayı tercih edersin?"

"Bilim şimdiye dek insanları öldürmenin daha iyi yollarını üretmek dışında dünya için ne yapmış ki?" demişti Sylvie.

"Her neyse, Cambridge adına büyük bir ayıp," demişti Hugh. "Maurice neredeyse birincilikle mezun olacak, halbuki mankafanın teki." Hugh, Pamela'nın hayal kırıklığını gidermek için ona bir Raleigh uzun yol bisikleti almıştı. Bunun üzerine Teddy, sınavda başarısız olması halinde *ona* ne alınacağını sormuştu. Hugh bir kahkaha atarak "Dikkat et, Augustus ağzıyla konuşmaya başladın," demişti.

"Ah, yapma ne olur," demişti, kitabın adı geçince bile yerin dibine geçen Teddy. *Augustus'un Maceraları* herkesi, ama özellikle de Teddy'yi utandırarak muazzam bir başarıya ulaşmış, "raflardan kapış kapış gitmişti". Izzie'nin dediğine göre şimdiden üç baskı yapmıştı ve kendisi de "dolgunca bir telif çeki" alarak, Ovington Square'de bir daireye taşınmıştı. Ayrıca bir gazeteye röportaj vermiş, röportajda "prototipi"nden, "sevimli muzip yeğeni"nden söz etmişti.

"*İsmimden* bahsetmemiş ama," demişti Teddy, bir ümide tutunarak. Izzie'den yeni bir köpek formunda bir teselli hediyesi almıştı. Trixie birkaç hafta önce ölmüştü ve Teddy o zamandan beri yastay-

dı. Yeni köpek, Augustus'un köpeği gibi bir Westie'ydi; normalde içlerinden herhangi birinin seçeceği bir cins değil. İsmi de Izzie tarafından verilmişti bile; Jock. İsim elbette pahalı tasmasının etiketine yazılmıştı.

Sylvie ismi Pilot şeklinde değiştirmeyi önermişti ("Charlotte Brontë'nin köpeği," demişti Ursula'ya. "Günün birinde," demişti Ursula Pamela'ya, "annemle sohbetim tamamen geçmişteki büyük yazarların isimlerinden ibaret olacak." Pamela ise "Bence şimdiden öyle zaten," diye karşılık vermişti.)

Küçük köpek şimdiden Jock adına tepki veriyordu ve kafasını karıştırmak doğru gelmiyordu. Bu yüzden de Jock adı kaldı ve zaman içinde hepsi onu, sinir bozucu menşeine rağmen, tüm köpeklerinden daha çok sevdiler.

Maurice bir cumartesi sabahı çıkageldi. Bu defa peşinde sadece Howie vardı, "uygunsuz bir davranışı" yüzünden okuldan ihraç edilen Gilbert'tan ise ses seda yoktu. Pamela "Ne uygunsuz davranışı?" dediğinde Sylvie "Tanımı itibarıyla uygunsuz davranışın sonradan üstüne konuşulmaz," dedi.

Ursula aralarında geçenlerden bu yana Howie'yi sık sık düşünmüştü. Fiziksel olarak Howie'yi değil de –Oxford çantaları, yumuşak yakalı gömlek, briyantinli saçlar– Teddy'nin kayıp topunu bulmaya çalışacak kadar düşünceli davranmış olmasını. İyi yürekli olması onun tedirginlik yaratan, sıra dışı *ötekiliğini* değişime uğratmıştı. Üç ayaklıydı söz konusu ötekilik; irilik, erkeklik ve Amerikanlık. Ursula çelişkili duygularına rağmen Howie'nin Fox Corner'ın ön kapısına park etmiş üstü açık arabasından dışarı zahmetsizce sıçrayışını izlerken içinde ister istemez küçük bir heyecan duydu.

"Selam," dedi Howie onu gördüğünde ve Ursula hayali sevgilisinin onun adını bile bilmediğini fark etti.

Bir demlik kahve ile bir tabak çörek, Sylvie ve Bridget tarafından çabucak ortaya getiriliverdi. "Kalmayacağız," dedi Maurice Sylvie'ye. Sylvie'nin yanıtı ise "Tanrı'ya şükür... Aksi takdirde iki iri kıyım delikanlıyı beslemeye yetecek malzemem yoktu," şeklinde oldu.

"Greve destek vermek için Londra'ya gidiyoruz," dedi Maurice. Hugh şaşkınlık ifade etti. Maurice'in siyasi görüşünün onu işçilerin yanında yer almaya yönlendirdiğinin farkında olmadığını söyledi.

Buna karşılık Maurice de babasının böyle olabileceğini düşünmüş olmasına bile şaşırdığını söyledi. Aksine "ülkenin işlemeye devam etmesini sağlamak için" otobüs ve tren süreceklerdi.

"Tren kullanmayı bildiğinden haberim yoktu Maurice," dedi Teddy, aniden ağabeyini ilginç bularak.

"Fark etmez, mekanik besleyici oluruz biz de," dedi Maurice, sinir olarak. "O kadar da zor değildir herhalde."

"Besleyici denmiyor onlara, ateşçi deniyor," dedi Pamela. "Üstelik de çok beceri isteyen bir iş. Arkadaşın Smithy'ye sor." Bu sözler Maurice'in nedense daha da burnundan solumasına neden oldu.

"Can çekişen bir medeniyeti ayakta tutmaya çalışıyorsun," dedi Hugh, hava hakkında yorum yapıyormuş gibi kayıtsız bir tavırla. "Gerçekten hiçbir anlamı yok."

Ursula bu noktada odadan çıktı. Politika hakkında düşünmekten daha sıkıcı bir şey varsa o da politika hakkında *konuşmaktı*.

Ve ardından. Şaşırtıcı. Yine. Arka merdivenlerden sonradan ne olduğunu hatırlayamayacağı bir şey almak için, masum bir şey almak için –bir kitap, bir mendil– tavan arasındaki odasına doğru sekerek giderken, Howie yüzünden merdivenlerden aşağı uçmanın eşiğine geldi. "Bir banyo arıyordum," dedi Howie.

"Bizde sadece bir tane var," dedi Ursula, " o da yukarıda değil..." ama cümlesini bitirmesine fırsat kalmadan kendini arka merdivenlerin çok zamandır ihmal edilmiş, evin inşasından beri varlığını sürdüren çiçek desenli duvar kâğıtlarına tuhaf biçimde yapıştırılmış buldu. "Güzel kız," dedi Howie. Nefesi nane kokuyordu. Ardından Ursula bir kez daha iri ebatlı Howie'nin itip kakmalarına maruz kaldı. Fakat bu defa kendine yol açmaya çalışan şey Ursula'nın ağzına sokulmuş dil değil, çok daha mahrem bir şeydi.

Ursula bir şey söylemeye çalıştı ama ses çıkarmasına fırsat kalmadan Howie'nin eli ağzına, daha doğrusu yüzünün yarısına kapandı ve Howie sırıtarak "Şşt," dedi, gizli bir oyun oynuyorlarmış gibi. Diğer eliyle de Ursula'nın giysileriyle uğraşıyordu. Ursula itiraz ederek ciyakladı. Bunun üzerine Howie, Lower Field'da kapıyı zorlayan boğalar gibi Ursula'ya abandı. Ursula karşı koymaya çalıştıysa da Howie onun iki, hatta üç katıydı. Hattie'nin ağzındaki bir fareden farkı yoktu.

Ursula onun ne yaptığına bakmaya çalıştı ama Howie kendini ona öyle sıkı yaslamıştı ki tek görebildiği oğlanın kocaman, köşeli

çenesi ve belli bir mesafeye dek fark edilmeyen kirli sakalıydı. Ursula erkek kardeşlerini çıplak görmüştü, bacaklarının arasında ne olduğunu biliyordu; buruşuk midyeler ve küçük bir boru. Fakat o gördüklerinin, şu an bir savaş silahı gibi içine darbeler indiren pistonumsu acı verici şeyle ilgisi yoktu. Bedeniydi bu durumda ihlal edilen. Kadınlık yoluna açılan tak, artık zaferle alakalı bir şey gibi görünmüyordu. Sadece kaba ve tamamen umursamaz bir şeydi.

Ardından Howie, Oxfordlu bir erkekten çok, bir öküzünkini andıran sesle böğürdü. Geri çekildi ve Ursula'ya sırıttı. "Ah, İngiliz kızları," dedi, kafasını sallayıp gülerek. Parmağını az önce yaşanan iğrenç şeyi Ursula planlamış gibi adeta kınarcasına salladı "Gerçekten az değilsiniz siz!" Tekrar kahkaha attı ve gidişi bu tuhaf buluşmayla neredeyse hiç kesintiye uğramamış gibi basamakları üçer üçer atlayarak merdivenlerden indi.

Ursula çiçek desenli duvar kâğıdına bakakaldı. Çiçeklerin arka verandadaki kemerin üstünde yetişen morsalkımlarla aynı olduğunu o ana dek fark etmemişti. Edebiyatta "çiçeğini koparmak"[44] denen şey bu olsa gerek, diye düşündü. Oysa kulağına hep hoş bir kelime gibi gelmişti.

Yarım saat sonra; bir cumartesi sabahı için normalde olduğundan epey daha yoğun düşünce ve duygularla geçen bir yarım saat sonra, alt kata indiğinde Sylvie ile Hugh kapıda Howie'nin arabasının uzaklaşan kıçına görev icabı el sallıyordu.

"Tanrı'ya şükür kalmadılar," dedi Sylvie. "Maurice'in kabadayılıklarıyla uğraşacak halim yoktu."

"Embesiller," dedi Hugh, neşeyle. "Sen iyi misin?" diye sordu, koridorda Ursula'ya gözü takılınca.

"Evet," dedi Ursula. Başka herhangi bir cevap korkunç olurdu.

Ursula bu olayı kilit altında tutmakta beklediğinden az zorlandı. Sonuçta Sylvie'nin kendisi dememiş miydi, tanımı itibarıyla uygunsuz davranışın sonradan üstüne konuşulmaz, diye? Ursula kafasında bir dolap hayal etti; köşede duran, çıralı çamdan yapılma sade bir dolap. Howie ile arka merdivenler o dolabın yüksek bir rafına kaldırıldı ve anahtarı kilidin içinde sıkıca döndürüldü.

Bir kız hiç şüphesiz, Bridget'in pek düşkün olduğu şu gotik ro-

44 Ingilizcesi *deflowering*. (Kadın) bekâretinin elinden alınması. (ç.n.)

manların kahramanı gibi o arka merdivenlerde –ya da fundalıkta– yakalanmamayı bilmeliydi. Fakat kimin aklına gelirdi olayın gerçeğinin bu denli sefil ve kanlı olacağı? Howie onda bir şeyler sezmiş olmalıydı, kendisinin bile farkında olmadığı iffetsiz bir şeyler. Ursula olayı kilit altına almadan önce tekrar tekrar üstünden geçmiş, hangi yönden suçlu olduğunu görmeye çalışmıştı. Cildinde, yüzünde bazı insanların okuyup bazılarının okuyamadığı bir şeyler yazılı olmalıydı. Izzie görmüştü onu. Uğursuz bir şey geliyor bu yana. Ve o şey kendisiydi.

Yaz hızla gelip geçti. Pamela'ya kimya okuması için Leeds Üniversitesi'nde bir yer verildi ve o memnun olduğunu söyledi çünkü vilayetlerde insanlar "daha açık" ve snopluktan daha uzak olacaktı. Pamela, Gertie ile bol bol tenis oynuyordu ve Daniel Cole ve kardeşi Simon ile karışık çiftler şampiyonasına katılıyordu. Ayrıca Millie ile uzun yollar gidebilsinler diye Ursula'nın bisikletini ödünç almasına sık sık izin veriyordu. İki kız yokuş aşağı kendilerini bıraktıklarında çığlıklar atıyorlardı. Ursula bazen Teddy ve Jimmy ile yollarda tembel yürüyüşlere çıkıyordu ve Jock etraflarında dört dönüyordu. Teddy de Jimmy de Maurice gibi hayatlarını kız kardeşlerinden gizli tutma ihtiyacı duymuyorlardı.

Pamela ile Ursula, Teddy ile Jimmy'yi Londra'ya günü birlik gezilere götürüyorlar, Doğa Tarihi Müzesi'ni, British Museum'u, Kew'u gezdiriyorlardı. Ama şehre indiklerinde Izzie'ye hiç haber vermiyorlardı. Izzie yine taşınmış, Holland Park'ta büyük bir eve geçmişti ("epey sanatsal bir *endroit*"). Bir gün Piccadilly'de gezinirken bir kitapçı vitrininde *Augustus'un Maceraları*'ndan bir yığın görmüşlerdi. Yanında da "Yazar Bayan Delphie Fox'un Bay Cecil Beaton tarafından çekilmiş bir fotoğrafı" duruyordu. Izzie fotoğrafta bir film yıldızı ya da sosyete güzeli gibi görünüyordu. "Hay şunun..." demişti Teddy Pamela'ya, ve Pamela velilik görevi yaptığı halde Teddy'nin dilini düzeltmemişti.

Ettringham Hall topraklarında bir kez daha şenlik vardı. Küçük Angela'nın ölümünün ardından Leydi Daunt çok uzun bir süre kendini toparlayamadığı için Daunt'lar malikâneden ayrılmışlardı ve Hall'un şimdi oldukça esrarengiz bir sahibi vardı. Belçikalı, biraz da İskoç olduğunu söyleyen Bay Lambert diye biri. Ne var ki kimse onunla kökenini öğrenecek kadar uzun sohbet edememişti.

Söylentiye göre adam savaş döneminde bir servet edinmişti ama herkes onun utangaç ve konuşması zor biri olduğunu bildiriyordu. Cuma akşamları köy misafirhanesinde danslar da oluyordu ve bunlardan birinde Fred Smith gündelik kir pasından arınmış halde ortaya çıkarak sırayla Pamela, Ursula ve üç Shawcross kızını dansa kaldırmıştı. Müzik orkestradan değil gramofondan geldiği için sadece eski moda danslar yapabiliyorlardı, Charleston ya da Black Bottom değil. Üstelik Fred Smith tarafından şaşırtıcı bir beceriyle salonun içinde güvenle vals yaptırılmak hoş bir duyguydu. Ursula sevgili olarak Fred gibi birine sahip olmanın güzel olacağını düşünmüştü. Gerçi Sylvie'nin böyle bir şeye anlayış göstermeyeceği aşikârdı ("*Demiryolu görevlisi* mi?")

Ursula, Fred'i bu şekilde düşündüğü anda dolap kapağı hızla açılmış ve arka merdivenlerde yaşadığı o dehşetli sahne paldır küldür dışarı fırlamıştı.

"Sakin olun," demişti Fred Smith, "betiniz benziniz attı Bayan Todd." Ursula suçu ortamın sıcaklığına atmak zorunda kalmış ve tek başına biraz temiz hava almakta ısrar etmişti. Aslında son zamanlarda sık sık bulantı yaşıyordu. Sylvie bunu yaz nezlesine bağlıyordu.

Maurice beklenen birinciliğini elde etmişti ("Nasıl olur?" dedi Pamela hayretle) ve birkaç haftalığına aylaklık edip sonra da Lincoln's Inn'de yerini alabilmek üzere avukatlık eğitimi almak için eve gelmişti. Söylediğine göre Howie de Long Island Sound'daki yazlık evlerinde bulunan "kendi ailesinin" yanına gitmişti. Maurice davet edilmediği için biraz bozulmuş gibiydi.

Bir ikindi vakti bahçede şezlonga yayılmış Bayan Glover'ın marmelatlı kekinden bir dilimin neredeyse tamamını ağzına tıkarak *Punch* okurken, "Sana ne oldu?" dedi Maurice Ursula'ya.

"Ne demek bana ne oldu?"

"Düveye döndün."

"Düveye mi?" Evet, yazlık elbiselerinin içini dikkat çekici biçimde doldurmaya başladığı doğruydu. Elleriyle ayakları bile dolgunlaşmıştı. "Gençlik kilosu hayatım," dedi Sylvie. "Bende bile vardı. Daha az kek, daha çok tenis. Çaresi bu."

"Berbat görünüyorsun," dedi Pamela, "neyin var?"

"Hiç bilmiyorum," dedi Ursula.

Ardından da gerçekten korkunç bir şey geldi aklına. Öyle kor-

kunç, öyle utanç verici, öyle *geri dönüşsüz* bir şey ki düşüncesiyle bile içinde bir şeyin kıvılcımlanıp alevlendiğini hissetti. Sylvie'nin Dr. Beatrice Webb tarafından yazılmış *Genç Çocuklara ve Kızlara Üremeye Dair Eğitimin Verilmesi* kitabının peşine düştü. Sylvie kitabı teoride yatak odasındaki bir sandıkta kilit altında tutuyordu ama anahtarı çok zaman önce kaybettiği için sandık sürekli açıktı. Görünüşe bakılırsa üreme yazarın aklındaki son şeydi. Genç kızlara bolca ev yapımı ekmek, kek, lapa, muhallebi vererek ve vücut bölgelerine düzenli olarak soğuk su püskürtülerek akıllarının dağıtılmasını öneriyordu. Herhangi bir yardımı dokunmayacağı belliydi. Ursula, Howie'nin 'vücut bölgelerini' ve o bölgelerin tek bir çirkin birleşmeyle nasıl kendisininkiyle bir araya geldiğini düşününce irkildi. Sylvie ile Hugh'nun yaptığı da bu muydu? Annesinin böyle bir şeye katlandığını hayal edemiyordu.

Bayan Shawcross'un tıp ansiklopedisine gizlice baktı. Shawcross'lar Norfolk'a tatile gitmişlerdi ama Ursula arka kapıda belirip bir kitaba bakmak için geldiğini söylediğinde hizmetçileri herhangi bir şeyden şüphelenmemişti.

Ansiklopedi "cinsel eylemin" mekaniğini açıklıyordu. Görünüşe bakılırsa yalnızca "evlilik yatağının sevgi dolu sınırları dahilinde" gerçekleşen bir şeydi bu, mendil ya da kitap almaya giderken arka merdivenlerde değil. Ansiklopedi ayrıca o mendili, o kitabı alamamanın sonuçlarını da ayrıntısıyla sayıp dökü yordu – âdet gecikmesi, bulantı, kilo artışı. Anlaşılan dokuz ay sürüyordu. Şimdi temmuz başlayalı epey olmuştu. Ursula çok geçmeden kendini lacivert üniformasının içine sıkıştırıp sabahları Millie'yle okul otobüsüne binmeye başlayacaktı.

Tek başına uzun yürüyüşlere çıkmaya başladı. İçini dökebileceği Millie'si yoktu (hem zaten olsa ona döker miydi?), Pamela Kılavuz Kız izci grubuyla Devon'a doğru yola çıkmıştı. Ursula şimdiye dek Kılavuzlar'a hiç katılmamıştı ama şimdi pişmanlık duyuyordu. Kim bilir belki onlar Howie'yle baş etmesini sağlayacak cesareti aşılayabilirlerdi. Bir Kılavuz o mendili, o kitabı merdivenlerden inişi kesintiye uğramadan almayı bilirdi.

"Bir sorun mu var?" diye sordu Sylvie, birlikte çorapları onardıkları sırada. Sylvie'nin çocukları ancak diğerlerinden ayrı olduklarında onun odağı haline gelirlerdi. Bir arada yönetilmesi zor bir sürüydüler, tek başlarına karakter sahibiydiler.

Ursula ne söyleyebileceğini hayal etti. *Maurice'in arkadaşı Howie'yi hatırlıyor musun? Görünüşe bakılırsa onun çocuğunun annesiyim.* Teddy'nin çoraplarından birinin parmak kısmındaki deliğe elindeki yün yamayı sükûnetle iliştirip ören Sylvie'ye göz attı. Hiç de vücut bölgeleri ihlal edilmiş bir kadına benzemiyordu. (Bayan Shawcross'un ansiklopedisine göre söz konusu şey 'vajinaydı'. Todd'ların evinde hiç telaffuz edilmemiş bir kelime.)

"Yo, hiçbir şey yok," dedi Ursula. "İyiyim ben. Gayet iyiyim."

O öğleden sonra istasyona yürüdü ve platformdaki banklardan birine oturarak kendini hızla gelen ekspresin altına atmayı düşündü. Ancak gelen tren Londra treniydi ve pofurdayarak Ursula'nın önünde yavaşlayıp durdu. Görüntü öyle aşinaydı ki içinden ağlamak geldi. O sırada Fred Smith'i üstünde yağlı tulumu, suratı kömür tozuyla lekeli, makinist kabininden inerken gördü. Fred onu görünce yanına gelerek "Tesadüf diye buna derim işte. Benim trenime mi biniyorsunuz yoksa?" dedi.

"Biletim yok ki," dedi Ursula.

"Sorun değil," dedi Fred. "Ben bir kaş göz etsem kondüktör bakar ki arkadaşımsın, göz yumar." Fred Smith'in arkadaşı mıydı ki o? İçini rahatlatıyordu böyle düşünmek. Tabii durumunu bilse artık arkadaşı olmazdı. Kimse olmazdı gerçi.

"Evet, tamam, teşekkürler," dedi Ursula. Biletsiz olmak ne de *küçük* bir problem gibi görünüyordu gözüne.

Fred'in lokomotif kabinine binişini izledi. İstasyon şefi bir daha açılmayacağını ima eden bir katiyetle vagon kapılarını çarparak platform boyunca ilerliyordu. Bacadan buhar püskürdü ve Fred Smith kafasını kabinden çıkararak "Acele edin Bayan Todd, yoksa yetişemeyeceksiniz," diye bağırdı. Ursula da itaatkârlıkla trene bindi.

İstasyon şefinin düdüğü öttü. Önce kısa, sonra uzun bir çağrı. Ve tren hantallıkla istasyondan çıktı. Ursula koltukların ılık yumuşaklığında oturarak derin derin geleceğini düşündü. Londra sokaklarında ah vah eden diğer düşkün kadınların arasında kaybolup giderdi herhalde. Park banklarından birine kıvrılır, bir gecede donarak ölürdü. Ne var ki yazın en hummalı günleriydi ve donma ihtimali pek yoktu. Belki de yürüyerek Thames'e girer, kendini tatlı tatlı dalgalara bırakır, Wapping'in, Rotherhithe'in ve

Greenwich'in yanından geçip Tilbury'ye ve denize doğru açılırdı. Derinlerden boğulmuş cesedi çıkarılsa ailesi ne büyük şaşkınlık yaşardı. Sylvie'nin bir yandan tadilat yaparak bir yandan da çatık kaşla *Ama sadece yürüyüşe gitmişti, yoldan yabani ahududu toplayacaktı* dediğini görür gibi oldu. Sonra aklına dönüşte almak üzere fundalığa bıraktığı porselen beyaz muhallebi kâsesi gelince vicdan azabı çekti. Kâse yarıya kadar küçük ve ekşi meyvelerle doluydu ve Ursula'nın parmaklarında hâlâ kırmızı lekeler vardı.

İkindiyi Londra'nın muhteşem parklarında yürüyerek geçirdi. St. James'ten Green Park'a, Saray'ın önünden Hyde Park'ın içine, oradan Kensington Gardens'a. İnsanın Londra'da bir kaldırıma değmeden ya da cadde geçmeden ne kadar uzun yol gidebildiğine şaşırdı. Üstünde parası yoktu elbette –bunun bir hata olduğunu şimdi anlıyordu– ve Kensington'da bir fincan çay bile alamadı. Üstelik ona "göz yumacak" Fred Smith de yoktu burada. Terlemişti, yorulmuştu, tozlanmıştı ve Hyde Park'taki çimler kadar susuzdu.

Serpentine'daki su içilebiliyor muydu acaba? Shelley'nin ilk karısı kendini burada boğmuştu ama böyle bir günde –güneşin tadını çıkaran kalabalıklarla– yine bir Bay Winton'ın atlayıp onu kurtarmasından kaçınmak herhalde imkânsız olurdu.

Nereye gittiğini biliyordu elbette. Nedense kaçınılmazdı.

"Aman Tanrım, ne oldu sana?" dedi Izzie, daha ilginç birini bekliyormuş gibi ön kapıyı dramatik bir biçimde ardına kadar açarak. "Feci görünüyorsun."

"Saatlerdir yürüyorum," dedi Ursula. "Hiç param da yok," diye ekledi. "Ve sanırım bir bebeğim olacak."

"O halde iyisi mi içeri gel," dedi Izzie.

Ve işte şimdi Belgravia'da büyük bir evde, rahatsız bir koltukta, bir zamanlar muhtemelen yemek odası olan yerde oturuyordu. Oda artık beklemekten başka bir amaca hizmet etmediğinden, tanımsızdı. Şöminenin üstündeki Hollanda natürmortu ile bir Pembroke masa üstündeki tozlu görünen krizantemler evin diğer yerlerinde neler olduğuna dair en ufak bir ipucu vermiyordu. Bunların herhangi birini Howie ile arka merdivenlerdeki iğrenç randevuyla ilişkilendirmek zordu. Kimin aklına gelirdi bir hayattan diğerine

kaymanın bu kadar kolay olabileceği? İçine düştüğü zorluktan Dr. Kellet'ın ne anlam çıkarabileceğini düşündü.

Melbury Road'a aniden çıkagelişinin ardından Izzie onu yedek odadaki yatağa yatırmıştı ve Ursula parlak saten örtünün altında, Izzie'nin koridordaki telefonda sıraladığı olmadık yalanları dinlememeye çalışarak hıçkırıklara boğulmuştu – *Biliyorum! Kuzucuk kapımda beliriverdi işte... Beni görmek istemiş... Ziyaret etmek, müzelere vesaireye gitmek istemiş... Tiyatroya, riskli bir şey yok ortada... Şirretlik etme ama Hugh...* Izzie, Sylvie'yle konuşmasa da bir şey fark etmeyecekti, Sylvie zaten fazla önemsememişti. Sonuçta *müzeler vesaire* için birkaç gün kalmasına izin verilmişti.

Telefon konuşması bittiğinde Izzie elinde bir tepsiyle yatak odasına gelmişti.

"Brendi," demişti, "ve tereyağlı kızarmış ekmek. Kısa sürede ancak bu kadarını bulabildim ne yazık ki. Ah, ne budalasın sen," diye içini çekmişti. "Yolları var bunun, biliyorsun. Yapılabilecek şeyler var. Önleme tedaviden iyidir, falan gibi." Ursula onun neden bahsettiğini hiçbir şekilde anlamıyordu.

"Ve tabii kurtulmalısın ondan," diye devam etmişti Izzie. "O konuda hemfikiriz, değil mi?" Ursula'dan yürekten 'evet' alan bir soru.

Hemşire kıyafetli bir kadın Belgravia bekleme odasının kapısını açtı ve içeri baktı. Üniforması öyle kolalıydı ki kadın içinde olmasa yine dimdik dururdu.

"Bu taraftan," dedi kadın sertçe, Ursula'ya ismiyle hitap etmeden. Ursula kesime götürülen kuzu gibi uysallıkla kadını takip etti.

Anlayışlı olmaktan çok, iş gören Izzie onu arabayla bırakmış ("İyi şanslar") ve "daha sonra" geleceğini söylemişti. Ursula, Izzie'nin "iyi şanslar"ı ile "daha sonra"sı arasında neler olacağı konusunda en ufak bir fikir sahibi değildi ama sevimsiz şeyler olacağını tahmin ediyordu. Tadı berbat bir şurup ya da kocaman haplarla dolu bir böbrek yemeği belki. Ve hiç şüphesiz ahlakı ve karakteriyle ilgili tumturaklı bir konuşma. Sonuçta zaman geriye döndürülebilecekse eğer, süreç çok da umurunda değildi. Bebek ne büyüklükteydi acaba? Shawcross'ların ansiklopedisiyle yaptığı kısa araştırmadan çok az ipucu elde edebilmişti. Bebeğin belli bir zorluk sonucu çıkacağını, bir şala sarıldıktan sonra beşiğe kona-

cağını ve Ursula'nın bebek sahibi olmak istemediği kadar bebek sahibi olmak isteyen iyi bir çifte verilmeye hazır olana dek, şefkatle bakılacağını varsayıyordu. Ardından da Ursula eve giden trene binecek, Church Lane boyunca yürüyecek ve içinde ahududu hasadını barındıran beyaz porselen kâseyi aldıktan sonra *müzeler vesaire* dışında hiçbir şey olmamış gibi Fox Corner'a girecekti.

Herhangi bir odadan farksız bir odaydı burası. Yüksek pencerelerde fistolu ve püsküllü perdeler vardı. Evin bir önceki hayatından kalmış gibi görünüyorlardı. Tıpkı şimdi gaz ateşiyle yanan mermer şömine ve şöminenin rafındaki iri rakamlı sade saat gibi. Yerdeki yeşil muşamba ve odanın ortasındaki ameliyat masası eşit derecede uyumsuzdu. Oda okuldaki fen laboratuvarı gibi kokuyordu. Ursula tekerlekli masada keten bir bez üstüne dizili sevimsiz parlak metal aygıtların ne olduğunu merak etti. Bebekten çok kasaplıkla alakaları var gibiydi. Hiçbir yerde beşikten işaret yoktu. Kalbi pır pır etmeye başladı.

Uzun beyaz doktor önlüklü, Hugh'dan yaşlı bir adam başka bir yere gidecekmiş gibi bir telaşla odaya girdi ve Ursula'ya ameliyat masasına uzanarak ayaklarını "üzengilere geçirmesini" emretti.

"Üzengi mi?" dedi Ursula. İşin içinde bir de at olamazdı herhalde? Talep kafasını karıştırmıştı, ta ki hemşire onu ittirerek oturtup ayaklarını yukarı yerleştirene kadar. "Ameliyata mı giriyorum?" diye itiraz etti Ursula. "Hasta değilim ki ben." Hemşire yüzüne bir maske yerleştirdi. "Ondan bire doğru say," dedi. "Neden?" diye sormaya çalıştı Ursula ama kelime henüz zihninde şekillenmeden oda ve diğer her şey kayboldu.

Tekrar kendine geldiğinde Izzie'nin Austin'inin ön koltuğunda sersemlemiş halde dışarı bakıyordu.

"Kısa sürede turp gibi olacaksın," dedi Izzie. "Merak etme, uyuşturdular seni. Kendini biraz tuhaf hissedeceksin." Izzie bu dehşetli süreç hakkında nasıl bu kadar çok şey biliyordu?

Melbury Road'a döndüklerinde Izzie yatağa girmesine yardım etti ve Ursula yedek yatak odasında parlak saten örtünün altında derin bir uykuya daldı. Izzie elinde tepsiyle içeri girdiğinde hava kararmıştı. "Sığır kuyruğu çorbası," dedi Izzie neşeyle. "Konserveden yaptım." Alkol kokusu vardı Izzie'de, tatlı ve mide bulandıran bir şey. Ve makyajının, canlı tavırlarının ardında tükenmiş bir hal

yatıyordu. Ursula ona korkunç bir yük olduğunu düşündü. Doğrulmaya çalıştı. Alkol ve sığır kuyruğu kokusu ağır gelince parlak satenin her yerine kustu.

"Aman Tanrım," dedi Izzie, eliyle ağzını kapatarak. "Gerçekten hiç bana göre değil bu işler."

"Bebeğe ne oldu?" dedi Ursula.

"Ne?"

"Bebeğe ne oldu?" diye tekrarladı. "İyi birilerine verdiler mi?"

Gece yeniden uyandı ve bir kez daha kustuktan sonra temizlenmeden ve Izzie'ye seslenmeden tekrar uykuya daldı. Sabah kalktığında aşırı terlemişti. Kalbi göğsünde küt küt atıyordu ve her bir nefeste zorlanıyordu. Yataktan çıkmaya çalıştı fakat başı adeta suda yüzüyordu ve bacakları tutmuyordu. Bunu izleyen her şey bulanıktı. Izzie, Hugh'yu aramış olmalıydı çünkü Ursula yapışkan alnında serin bir el hissetti ve gözlerini açtığında Hugh güven temin edercesine ona gülümsüyordu. Yatağa oturmuştu ve paltosu hâlâ üstündeydi. Ursula paltonun üstüne kusmuştu.

"Seni hastaneye götüreceğiz," dedi Hugh, pislik karşısında hiç istifini bozmadan. "Biraz enfeksiyonun var." Izzie arka planda bir yerde vahşice itiraz ediyordu. "Mahkemeye verirler beni," diyordu Hugh'ya, tıslarcasına. "Güzel," dedi Hugh, "umarım hapse atıp anahtarını da bir yere fırlatırlar." Hugh, Ursula'yı kollarına alıp kaldırarak "Bentley'le daha hızlı gideriz sanırım," dedi. Ursula kendini süzülüp gidecekmiş gibi ağırlıksız hissediyordu. Tekrar ayıldığında da kocaman bir hastane odasındaydı ve Sylvie korkunç ve gergin hatlarıyla yanında duruyordu. "Nasıl yaparsın?" dedi. Akşam olup Sylvie Hugh ile yer değiştirdiğinde Ursula memnun oldu.

Siyah yarasa geldiğinde yanında Hugh vardı. Gecenin eli ona doğru uzanmıştı ve Ursula onunla buluşmak üzere kalktı. Rahatlamıştı, neredeyse memnundu, ötelerden, parlak, ışıl ışıl dünyanın seslenişini duyabiliyordu; tüm gizemlerin aydınlığa kavuştuğu yerden. Karanlık çöktü, kadife bir dost. Havada pudra gibi ince, bir bebeğin tenindeki gündoğusu gibi dondurucu bir kar vardı. Neden sonra Ursula yeniden hastane yatağına düştü, eli reddedildi.

Hastane yatak örtüsünün soluk yeşili üstünden parlak bir ışık yayı geçiyordu. Hugh yüzü gevşemiş ve yorgun, uykudaydı. Yatağın ya-

nındaki bir sandalyede tuhaf bir pozisyonda oturuyordu. Pantolon paçalarından biri hafifçe yukarı sıyrılmıştı ve Ursula buruşuk gri fildekoz çorapla babasının incik kemiğini, bacağının pürüzsüz tenini görebiliyordu. O da bir zamanlar Teddy gibiydi, diye düşündü ve Teddy de günün birinde onun gibi olacak. Erkeğin içindeki oğlan, oğlanın içindeki erkek. Ağlamak geldi içinden.

Hugh gözlerini açtı ve Ursula'yı gördüğünde güçlükle gülümseyerek "Merhaba minik ayıcığım. Yeniden aramıza hoş geldin," dedi.

Ağustos 1926

Kalem hafifçe ve steno karakterlerinin kolayca yazılmasına izin verecek şekilde tutulmalı. Bileğin defter ya da masa üstüne yaslanmasına izin vermemeli.

Yazın geri kalanı tam sefillikti. Ursula meyve bahçesinde elma ağaçlarının altına oturdu ve Pitman'ın stenografiye giriş kitabını okumaya çalıştı. Okula dönmesindense daktilo ve stenografi kursuna gitmesine karar verilmişti. "Geri dönemem," demişti. "Kesinlikle dönemem."

Sylvie'nin bir odaya girip de orada Ursula'yı gördüğü her seferinde, beraberinde getirdiği soğukluktan kaçış yok gibiydi. Bridget de Bayan Glover da Ursula'nın Londra'da halasıyla kalırken kaptığı "ciddi hastalığın" Sylvie'yi kızına yaklaştırmak yerine neden uzaklaştırdığı konusunda şaşkınlık içindeydiler. Izzie elbette ki sonsuza dek uzaklaştırılmıştı. *Persona non grata in perpetuam.*[45] Gerçekte neler olduğunu Pamela'dan başka bilen yoktu. Pamela hikâyeyi Ursula'nın ağzından kerpetenle almıştı.

"İyi ama seni o *zorlamış*," demişti köpürerek, "nasıl kendi hatan olduğunu düşünebilirsin ki?"

"Ama sonuçları..." diye mırıldanmıştı Ursula.

Sylvie tamamen onu suçluyordu elbet. "Erdemini, karakterini, insanların senin hakkındaki iyi düşüncelerini bir kalemde silip attın."

"İyi de kimse bilmiyor ki."

"Ben biliyorum ya."

"Bridget'in romanlarından fırlamış gibi konuşuyorsun," demişti Hugh, Sylvie'ye. Hugh, Bridget'in romanlarından birini mi okumuştu? Pek muhtemel görünmüyordu doğrusu. "Hatta daha çok benim annem gibi konuşuyorsun," demişti. ("Şimdi sana korkunç görünüyor," demişti Pamela, "ama inan bu da geçecek.")

Millie bile kanmıştı onun yalanlarına. "Kan zehirlenmesi mi!" demişti. "Ne kadar dramatik. Hastane çok mu kötüydü? Nancy

45 Latince. *Ebediyen istenmeyen kişi.* (ç.n.)

dedi ki Teddy senin neredeyse öleceğini söylemiş. Eminim benim başıma asla bu kadar heyecanlı bir şey gelmez."

Ölmekle neredeyse ölmek arasında ne muazzam bir fark vardı. Koskoca bir hayat kadar, mesela. Ursula yaşamak üzere döndürüldüğü hayata hiçbir faydası olmadığını hissediyordu. "Yeniden Dr. Kellet'a gitmek istiyorum," demişti Sylvie'ye.

"Emekliye ayrıldı o sanırım," demişti Sylvie, aldırışsızca.

Ursula daha çok Hugh'yu memnun etmek için saçını hâlâ uzatıyordu ama bir gün Millie ile Beaconsfield'e giderek saçını kısa kestirmişti. Kendini dindar bir çilekeş ya da bir rahibe gibi hissetmesine neden olan tövbekâr bir eylemdi bu. Hayatının geri kalanını da muhtemelen böyle yaşayacaktı; ikisinin arasında bir yerde.

Hugh üzülmekten çok şaşırmış gibiydi. Ursula saç kestirmenin Belgravia'ya kıyasla daha hafif bir rezillik olduğunu düşünüyordu. "Aman Tanrım," demişti Hugh, Ursula iştah kaçıran görüntüsüyle dana *cutlets à la Russe*[46] servis edilen yemek sofrasına oturduğunda. ("Köpek yemeğine benziyor," demişti Jimmy. Gerçi iştahı fazlasıyla yerinde bir oğlan çocuğu olan Jimmy, Jock'un yemeğini bile memnuniyetle yerdi.)

"Bambaşka bir insan olmuşsun," demişti Hugh.

"Ki bu da olsa olsa iyi bir şey olabilir, değil mi?" demişti Ursula.

"Ben eski Ursula'yı seviyordum," demişti Teddy.

"Görünüşe bakılırsa senden başka da böyle düşünen yok," diye mırıldanmıştı Ursula. Sylvie kelimeye dönüşemeyen bir ses çıkarmıştı. Hugh ise Ursula'ya "Hadi ama, bence sen..." demişti.

Fakat Ursula, Hugh'nun hakkında ne düşündüğünü hiçbir zaman öğrenemedi çünkü ön kapıyı gürültüyle tokmaklayan kaygılı Binbaşı Shawcross, Nancy'nin yanlarında olup olmadığını soruyordu. "Yemeğinizi böldüğüm için kusura bakmayın," diyordu, yemek odasının kapısında dikilerek.

"Burada değil," diye karşılık vermişti Hugh, Nancy'nin yokluğu gözle görüldüğü halde.

Binbaşı Shawcross tabaklardaki külbastıya kaşlarını çatarak bakmıştı. "Yoldan yaprak toplamaya gitmişti," demişti. "Koleksiyon defteri için. Nasıldır bilirsin." Bu sözler Nancy'nin ruh ikizi

46 Rus usulü külbastı. (ç.n.)

Teddy'ye yönelikti. Nancy tabiata bayılıyordu ve antik bir dinin totemleri gibi durmaksızın dallar, çam kozalakları, kabuklar, taşlar ve kemikler topluyordu. "Tabiat çocuğu" diyordu Bayan Shawcross ona ("Matah bir şeymiş gibi," demişti Sylvie.)

"Meşe yaprağı istiyordu," diye devam etmişti Binbaşı Shawcross. "Bahçemizde meşe yok da."

İngiliz meşesinin yok oluşuyla ilgili kısa bir sohbetin ardından herkesin düşüncelere daldığı bir sessizlik olmuştu. Binbaşı Shawcross boğazını temizlemişti. "Roberta'nın dediğine göre bir saattir ortalarda yok. Ona seslenerek yolu baştan sona gidip geldim. Nerede olabilir, bilmiyorum. Winnie'yle Millie de aramaya çıktılar." Binbaşı Shawcross'un beti benzi atmıştı. Sylvie bir bardağa su doldurup ona uzatmıştı. "Oturun," demişti. Adam oturmamıştı. Tabii ya, diye düşünmüştü Ursula, Angela geliyordu adamın aklına.

"Tahminimce ilginç bir şeyler bulmuştur," demişti Hugh. "Bir kuş yuvası ya da yavruları olan bir çiftlik kedisi. Nasıl biridir bilirsiniz." Artık hepsi Nancy'nin nasıl biri olduğunu bildikleri konusunda hemfikirdiler.

Binbaşı Shawcross yemek masasından bir kaşık alıp dalgın dalgın bakmıştı. "Akşam yemeğini kaçırdı."

"Ben gelip aramanıza yardım edeyim," demişti Teddy, sofradan fırlayarak. O da Nancy'nin nasıl biri olduğunu biliyordu ve akşam yemeğini asla kaçırmadığının farkındaydı.

"Ben de," demişti Hugh, Binbaşı Shawcross'un sırtını cesaretlendirici bir tavırla sıvazlayarak. Dana külbastılar böylece terk edilmişti.

"Ben de geleyim mi?" diye sormuştu Ursula.

"Hayır," diye atılmıştı Sylvie. "Jimmy de gitmiyor. Burada kalın. Biz bahçeyi ararız."

Buzhane kullanılmamıştı bu defa. Hastane morgundaydı Nancy. Bulduklarında bedeni hâlâ ılık ve yumuşaktı, boş ve eski bir sığır yalağının içine atılmıştı. "Irzına geçilmiş," demişti Hugh Sylvie'ye, Ursula casus gibi oturma odasının arkasına saklanırken. "Üç yıl içinde iki küçük kız. Tesadüf olamaz, değil mi? Tıpkı Angela gibi boğulmuş."

"Aramızda bir canavar yaşıyor," demişti Sylvie.

Kızı bulan Binbaşı Shawcross'tu. "Şükürler olsun zavallı Teddy'cik değildi bu defa," demişti Hugh. "Kaldıramazdı artık."

Teddy yine de kaldıramamıştı. Haftalarca neredeyse hiç konuşmamıştı. Nihayet konuştuğunda ise ruhundan bir parça kesilip atıldığını söylemişti. "Yaralar iyileşir," demişti Sylvie. "En kötüleri bile."

"Sence doğru mu sahiden?" demişti Ursula, çiçek desenli duvar kâğıdını ve Belgravia'daki bekleme odasını düşünerek. "Eh, her zaman sayılmaz," demişti Sylvie, yalan söylemeye zahmet bile etmeden.

İlk gece sabahlara kadar Bayan Shawcross'un haykırışlarını duymuşlardı. Sonrasında yüzü bir daha hiç normale dönmemişti ve Dr. Fellowes ona "küçük bir inme" indiğini söylemişti.

"Zavallı kadıncağız," demişti Hugh.

"Kızlarının nerelerde olduğundan hiç haberi yok," demişti Sylvie. "Gönüllerince koşturmalarına izin veriyor. Şimdi de dikkatsizliğinin bedelini ödüyor."

"Ah Sylvie," demişti Hugh, kederle. "Hiç mi kalbin yok senin?"

Pamela, Leeds'e gitmek üzere yola çıkmıştı. Hugh onu Bentley'le götürmüştü. Valizi bagaja sığmadığı için trenle gönderilmişti. "İçinde ceset saklanacak kadar büyük," demişti Pamela. Kızlar yurdunda kalacaktı ve küçük odasını Macclesfield'dan Barbara isimli bir kızla paylaşacağı önceden bildirilmişti. "Tıpkı evdeymişsin gibi olacak," demişti Teddy, cesaret verircesine. "Tek fark Ursula yerine başka birisi olacak."

"Eh, öyle olunca da evle hiçbir *alakası* kalmıyor," demişti Pamela. Ursula'ya biraz fazla şiddetle sarıldıktan sonra arabaya binerek Hugh'nun yanına oturmuştu.

"Gitmeyi dört gözle bekliyorum," demişti Pamela bir gece önce yatakta, "ama senden ayrılacağım için kendimi kötü hissediyorum."

Sonbahar sömestrinde okula dönmediğinde kimse Ursula'nın kararını sorgulamamıştı. Millie, Nancy'nin ölümüne öyle üzülmüştü ki başka herhangi bir şeyle ilgilenecek hali yoktu.

Ursula özel bir sekreterlik yüksekokuluna devam etmek üzere her sabah trenle High Wycombe'a gidiyordu. 'Yüksekokul' ana caddede bir manavın üstünde iki oda, soğuk bir bulaşıkhane ve içinde tuvalet bulunan daha da soğuk bir dolaptan ibaret yere verilmiş şık bir isimdi. Okul Bay Carver denen ve hayattaki en büyük tutkusu Esperanto ile Pitman sistemi olan –ki bunlardan

ikincisi birincisinden daha kullanışlıydı– bir adam tarafından yönetiliyordu. Ursula stenografiyi seviyordu aslında, kendine özel bir söz dağarcığına sahip gizli bir koda benziyordu –soluklu ünsüzler, birleşik ünsüzler, özel kısaltmalar, ikiye bölmeler, ikiye katlamalar– ölülerin de değil, yaşayanların da değil, tuhaf biçimde etkisizlerin dili. Bay Carver'ın sözcük listelerini monoton sesle okuyuşunu dinlemenin yatıştırıcı bir etkisi vardı: *yinelemek, yineleme, tekrarlama, tekrarlanmış, tekrarlanan, prens, prensvari, prensler, prenses, prensesler...*

Kurstaki kızların hepsi tatlı ve cana yakın insanlardı. Steno defterlerini ve cetvellerini getirmeyi daima hatırlayan ve çantalarında ikiden az farklı renkte mürekkep taşımayan neşeli, pratik tipler.

Öğle vakti hava kötü olduğunda dışarı çıkmıyor, yanlarında getirdikleri yemekleri paylaşıyor ve dizi dizi daktilo arasında eski çorapları onarıyorlardı. Bütün yazı yürüyüşle, yüzmeyle ve kampla geçirmişlerdi ve Ursula sadece dışarıdan bakarak kendisinin ne kadar farklı bir yaz geçirdiğini anlayıp anlamadıklarını merak ediyordu. Olup bitenler için kendi kafasındaki steno 'Belgravia' olmuştu. ("Kürtaj," demişti Pamela. "Yasadışı bir kürtaj." Pamela dobra söz dağarcığından asla kaçınmayan tiplerdendi. Ursula ise kaçınmasını çok isterdi.) Kızların hayatlarının sıradanlığını kıskanıyordu. (Izzie olsa ne kadar küçümserdi bu fikri.) Sıradanlık konusunda Ursula'nın kendi şansı ise sonsuza dek yok olmuştu.

Peki, kendini ekspres trenin altına atmış olsa ya da Belgravia'dan sonra ölmüş olsa? Veya basitçe yatak odası penceresini açıp tepe üstü aşağı atlasa? Gerçekten geri dönüp yeniden başlayabilir miydi? Yoksa herkesin söylediği ve onun da inanması gerektiği gibi her şey kendi kafasının içinde miydi? Öyle olsa ne fark ederdi? Kafasındaki her şey de gerçek değil miydi? Ya kanıtlanabilir gerçeklik diye bir şey yoksa? Ya zihnin ötesinde hiçbir şey yoksa? Dr. Kellet'ın biraz bıkkınlıkla söylediğine göre filozoflar uzun süre önce bu soruya "ciddiyetle eğilmişlerdi". Ele aldıkları ilk sorulardan biriydi bu. Dolayısıyla üstüne düşünüp kendi kendini yemenin anlamı yoktu. Fakat şüphesiz tabiatı itibarıyla herkes bu ikilemle kendi adına yeni baştan boğuşuyor olmalıydı?

(Pamela, Leeds'den "Daktiloyu boşver," diye yazmıştı. "Üniversitede felsefe okumalısın sen. Tam ona uygun bir aklın var. Feci sıkıcı bir kemiğe mahkûm kalmış bir teriyer gibisin.")

Ursula nihayetinde Dr. Kellet'ın peşine düşmüş ve eski ofisin çelik saçlı, çelik gözlüklü bir kadın tarafından işgal edildiğini görmüştü. Kadın ona Dr. Kellet'ın gerçekten de emekliye ayrıldığını söylemiş, kendisinden randevu almak isteyip istemediğini sormuştu. Hayır, demişti Ursula, istemiyorum. Belgravia'dan beri Londra'ya ilk gelişiydi ve Harley Street'ten dönüşte Bakerloo hattında panik atak geçirmiş, Marylebone'da koşarak soluk soluğa istasyondan çıkmak zorunda kalmıştı. Bir gazeteci "İyi misiniz bayan?" diye sorduğunda, evet, evet, gayet iyiyim, teşekkürler, diye yanıt vermişti.

Bay Carver kızlara ("Kızlarım") omuzlarından hafifçe dokunmayı seviyor, bir bolero hırkanın angorasını ya da bir süveterin tüylerini sevdiği bir hayvanmış gibi okşuyordu.

Sabahları büyük Underwood daktilolarla yazım becerilerini geliştiriyorlardı. Bay Carver bazen onlara gözlerini bağlatarak pratik yaptırıyordu çünkü iddiasına göre tuşlara bakarak yavaşlamalarını engellemenin tek yolu buydu. Gözlerini bağlamak Ursula'nın kendini firar suçundan kurşuna dizilmek üzere bir asker gibi hissetmesine neden oluyordu. Bu zamanlarda Bay Carver'ın sıkça tuhaf sesler, boğuk hırıltılar ve homurtular çıkardığını duyuyordu ama ne yaptığını görmek için göz bağından gizlice bakmak içinden gelmiyordu.

Öğleden sonraları steno yapıyorlardı – her çeşit iş yazışmasını içeren uyku getirici dikte çalışmaları. *Sayın-yetkili, mektubunuzu Yönetim-Kuruluna dünkü-toplantıda ilettim ama görüşmenin ardından konunun ayın son-salısı yapılacak-olan bir sonraki Yönetim-toplantısında yeniden-ele-alınmak üzere ertelenmesi gerekti...* Yazıların içeriği son derece sıkıcıydı ve geri kalmama mücadelesi içinde kâğıtlarına durmaksızın akıttıkları mürekkeple tuhaf bir kontrast yaratıyordu.

Bir öğlen sonrasında *Korkarız-ki randevuya itiraz edenler-için gelecekte-başarı ihtimali görünmüyor* sözlerini dikte ettirirken Bay Carver Ursula'nın arkasına geçti ve artık uzun saçıyla korunmayan ensesine nazikçe dokundu. Ursula'nın içinden bir ürperti geçti. Gözlerini masada önünde duran Underwood'un tuşlarına dikti. Özel bir şey mi vardı onda, bu tür bir ilgi çekmesine neden olan? İyi bir insan değil miydi yoksa?

Haziran 1932

Pamela kendisi için beyaz brokar, nedimeleri içinse sarı saten seçmişti. Sarının tonu asidikti ve nedimelerde bir parça karaciğer bozukluğu varmış görüntüsü yaratıyordu. Dört kişiydiler; Ursula, (Gertie yerine seçilen) Winnie Shawcross ve Harold'ın en küçük iki kız kardeşi. Harold, Sylvie'nin "ikinci sınıf" diye nitelendirdiği Old Kent Road'da yaşayan kalabalık ve gürültülü bir aileden geliyordu. Doktor olması da durumunu pek hafifletmiyordu (Sylvie tıp mesleğine nedense karşıydı.) Hugh ona "Senin ailen de bir anlamda *déclassé*[47] değil miydi?" demişti. Hugh müstakbel damadını sevmişti ve onu "taze kan" olarak görüyordu. Harold'ın annesi Olive'i de sevmişti. "Kadın ne diyorsa onu kastediyor," demişti Sylvie'ye. "Ve de ne kastediyorsa onu söylüyor. Bazılarının aksine."

"Desen kitabında güzel görünmüştü gözüme," dedi Pamela şüpheyle, Ursula'nın üçüncü ve son provasında. Onca yer dururken Neasden'deki bir terzinin ön odasındaydılar. Verev kesimli elbise Ursula'nın karnını gergin bir şekilde ortaya çıkarıyordu.

"Son provadan beri kilo almışsın," dedi terzi kadın.

"Öyle mi?"

"Evet," dedi Pamela. Ursula en son kilo aldığı zamanı hatırladı. Belgravia. Bu defa sebep kesinlikle o değildi. Bir sandalyenin üstüne çıkmıştı ve terzi bileğinde iğneliğiyle etrafında çember çiziyordu. "Yine de güzel görünüyorsun ama," diye ekledi Pamela.

"İşyerimde gün boyu oturuyorum," dedi Ursula. "Daha fazla yürümeliyim sanırım." Tembellik öyle kolaydı ki. Ursula tek başına yaşıyordu ama bundan kimsenin haberi yoktu. Daireyi –Bayswater'da bir çatı katı– paylaşıyor olması gereken kız Hilda evden taşınmıştı. Neyse ki kirayı hâlâ ödüyordu. Hilda, Ernest denen ve karısı bir türlü boşanma bahşetmeyen adamla Ealing'de "sıradan küçük bir zevk sarayı"nda yaşıyordu ve ailesine hâlâ Bayswater'da, bekâr ve erdemli bir kadın hayatı sürüyormuş numarası yapmak durumundaydı. Ursula ailenin aniden kapıda belirmesinin an meselesi oldu-

47 Fransızca. *Konumundan düşmüş.* (ç.n.)

ğunu düşünüyordu. O durumda kızlarının yokluğunu açıklamak için bir ya da birkaç yalan kıvıracaktı. Hugh ile Sylvie ise Ursula'nın Londra'da tek başına yaşadığını bilseler dehşete düşerlerdi.

Ursula, Fox Corner'dan taşınacağını ilan ettiğinde "Bayswater mı?" demişti Sylvie şüpheyle. "Gerçekten gerekli mi şimdi bu?" Hugh ile Sylvie daireyi incelemişlerdi, ayrıca Hilda'yı da incelemişlerdi. Hilda, Sylvie'nin sorgulamalarına iyi göğüs germişti. Ne var ki Sylvie daireyi de Hilda'yı da bir nebze kusurlu bulmuştu.

Kirayı ödeyen, Ursula'nın kafasındaki ismiyle "Ealing'li Earnest"tı (kendine "kapatma" diyerek gülmüştü Hilda) ama Hilda iki haftada bir gelip mektuplarını alıyor ve kira parasını veriyordu. "Evi paylaşacak başkasını bulabilirim," demişti Ursula, hiç içinden gelmese de.

"Biraz bekleyelim," diye karşılık vermişti Hilda, "bakalım her şey yolunda gidecek mi. Günah içinde yaşamanın güzelliği de bu; insan istediği zaman çekip gidebiliyor."

"Aynısı (Ealing'li) Earnest için de geçerli ama."

"Ben yirmi bir yaşındayım, o kırk iki. Hiçbir yere gideceği yok, inan bana."

Hilda'nın evden taşınması rahatlatmıştı Ursula'yı. Böylece akşamları geceliğiyle, bigudileriyle aylaklık edebiliyor, portakal ve çikolata yiyor, radyo dinliyordu. Hilda'nın bunlara itiraz edeceği yoktu, hatta belki hoşuna bile giderdi ama Sylvie küçük yaştan beri onlara başkalarının yanında edepli olmayı aşılamıştı ve insan bunu kolayca üstünden atamıyordu.

Ursula birkaç hafta tek başına kaldıktan sonra neredeyse hiç arkadaşı olmadığını, olanların da temasta kalmayı sürdürecek kadar onu umursamadıklarını fark etmişti. Millie artık aktristi ve hemen her zaman gezici tiyatroyla bir yerlerdeydi. Normalde hiç gitmeyeceği yerlerden –Stafford, Gateshead, Grantham– tek tük kartpostallar gönderiyor ve kendisinin çeşitli rollerde komik karikatürlerini çiziyordu ("Juliet rolünde ben, tam bir komedi!"). Dostlukları Nancy'nin ölümünün üstesinden gelememişti. Shawcross ailesi kederle içine kapanmıştı ve Millie nihayet yeniden hayatını yaşamaya başladığında Ursula'nın kendi hayatını yaşamaktan vazgeçtiğini görmüştü. Ursula defalarca Belgravia'yı Millie'ye anlatmak istemiş ama aralarındaki kırılgan bağdan geriye kalanı da tehlikeye atmaktan çekinmişti.

Ursula büyük bir ithalat şirketinde çalışmaya başlamıştı ve bazen ofisteki kızları, kimlerle neler yaptıklarını konuşurken duyuyor, tüm bu insanlarla, bu Gordon'lar, Charlie'ler, Dick'ler, Mildred'ler, Eileen'ler ve Vera'larla nasıl tanıştıklarını merak ediyordu. Birlikte çeşit çeşit saraylara, sinemalara, patene gittikleri, açık ve kapalı havuzlarda yüzdükleri, arabayla Epping Forest'a ve Eastbourne'a yolculuk ettikleri, yerinde duramayan, bu neşeli güruhla nasıl tanışıyorlardı? Ursula ise anlatılanların hiçbirini yapmıyordu.

Tek başınalığa bayılıyor ama yalnızlıktan nefret ediyordu. İçinden çıkma çabasına bile kalkışmadığı bir açmazdı bu. İşyerinde, hiç de öyle olmadığı halde, her açıdan onların kıdemlisiymiş gibi ayrı bir insan muamelesi görüyordu. Ofis gruplarından biri kimi zaman "İşten sonra bizimle gelmek ister misin?" diye soruyordu. Kibarlıktan sorulan bir soruydu bu ve kulağa lütuf gibi geliyordu, ki büyük ihtimalle de öyleydi. Ursula ise tekliflerini hiç kabul etmiyordu. Çirkin sözler söyleyerek değil ama meraktan, arkasından konuştuklarından şüpheleniyor, hayır, aslında öyle olduğunu biliyordu. Bilmedikleri yönleri olduğunu düşünüyorlardı Ursula'nın. *Yere bakan yürek yakan. Kapalı kutu.* Gerçekte hiçbir özelliği olmadığını, klişelerin bile onun yaşadığı hayattan ilginç olduğunu bilseler, nasıl da hüsrana uğrarlardı. Ne yürek yakma söz konusuydu ne de kapalı kutu gibi karanlık bir taraf (geçmişte belki, ama şimdi değil). Tabii içkisi sayılmazsa. Ki tahminine göre sayılırdı.

İşi tam bir angaryaydı. Sayısız konşimento, gümrük belgesi ve bilanço. Malların kendileri –rom, kakao, şeker– ve geldikleri egzotik yerler, ofisin gündelik sıkıcılığıyla tezat teşkil ediyordu. Ursula kendini İmparatorluğun büyük çarkında küçük bir dişli olarak görüyordu. Şimdi İçişleri Bakanlığı'nda büyük çarklardan biri olan Maurice "Hiçbir zararı yok dişli olmanın," diyordu. "Dünyanın dişlilere ihtiyacı var." Ursula ise dişli olmak istemiyordu ama Belgravia daha büyük herhangi bir şeyin ihtimalini ortadan kaldırmıştı.

İçkinin nasıl başladığını biliyordu. Dramatik bir şekilde değil. Sadece birkaç ay önce hafta sonu kalmaya gelen Pamela için planladığı *boeuf bourgignon* kadar küçük ve evcil bir şeyle. Pamela hâlâ Glasgow'daki laboratuvarda çalışıyordu ve düğünü için biraz alışveriş yapmak istiyordu. Harold da henüz taşınmamıştı, birkaç haftaya Royal London hastanesindeki yerini alacaktı. "İkimiz baş başa çok güzel bir hafta sonu geçireceğiz," demişti Pamela.

"Hilda burada değil," diye kolayca yalan söylemişti Ursula. "Annesiyle hafta sonu için Hastings'e gitti." Hilda'yla yaptığı ayarlamayı Pamela'ya anlatmasının hiçbir sakıncası yoktu aslında. Pamela daima dürüst davranabildiği biri olmuştu ama yine de bir şeyler onu engelliyordu.

"Muhteşem," demişti Pamela. "Hilda'nın şiltesini senin odana sürükleriz. Tıpkı eskisi gibi olur."

"Evliliği iple çekiyor musun?" diye sormuştu Ursula, yatakta uzandıkları sırada. Gerçekte hiçbir şey eskisi gibi olmamıştı.

"Tabii. Neden aksi olsun ki? Evlilik fikri hoşuma gidiyor. Yumuşak, yuvarlak ve sağlam bir yanı var şu evliliğin."

"Çakıl taşı gibi mi?" demişti Ursula.

"Senfoni gibi. Ya da daha çok düet gibi."

"Şairanelik pek senlik şey değil."

"Annemle babamın arasındaki şeyi istiyorum ben de," demişti Pamela kısaca.

"Gerçekten mi?" Pamela, Hugh ve Sylvie ile vakit geçireli epey zaman olmuştu. Belki de bu günlerde aralarındaki şeyin ne olduğundan pek haberi yoktu. Ahenkten çok uyumsuzluk...

"Sen birileriyle tanıştın mı?" diye sormuştu Pamela, ihtiyatla.

"Hayır. Tanışmadım."

"Şimdilik," demişti Pamela, en cesaretlendirici tavrıyla.

Boeuf bourgignon'un yanına doğal olarak burgonya şarabı gerekiyordu ve Ursula öğle molasında işe giderken, her gün önünden geçtiği şarapçıya uğramıştı. Eski bir yerdi burası. İç mekânın ahşabı yüzyıllar içinde şaraba yatırılmış izlenimi veriyordu. Güzel etiketli koyu şişeler ise içeriklerini aşan şeyler vaat ediyordu sanki. Şarap satıcısı Ursula'ya bir şişe seçmişti. Bazı insanlar yemek için kötü şarap seçerler ama, demişti, kötü şarap ancak sirke yerine geçmeli. Adamın kendisi ise kekremsi ve epey yoğundu. Şişeye bir bebeğe gösterilen özenle yaklaşmış, şefkatle kâğıda sararak hasır çantasında beşiğe yatırılmak üzere Ursula'ya uzatmıştı. Satın aldığı şey, gizli içici sanılması ihtimaline karşı ofis çalışanlarının gözlerinden uzak, iş çıkışına dek çantada saklı kalmıştı.

Burgonya şarabı biftekten önce alınmıştı ve Ursula şarapçının övgülerinden sonra o akşam şarabı açıp bir kadeh denemeyi dü-

şünmüştü. Önceden de alkol almıştı elbette, içki karşıtı falan değildi ama hiç tek başına içmemişti. Hiç pahalı bir burgonya şişesinin tıpasını açıp (üstünde geceliği, başında bigudileri ve yanında sımsıcak gaz ateşiyle) kendine bir kadeh doldurmamıştı. Soğuk bir gecede sıcacık bir küvete uzanmak gibi bir şeydi. Koyu, yıllanmış şarap birden onu müthiş rahatlatmıştı. Keats'in *Güney'in sıcağıyla dolup taşan maşrapası* bu değil miydi? Her zamanki melankolisi biraz dağılır gibi olduğu için, bir kadeh daha içmişti. Ayağa kalktığında yer oynamış, Ursula kendi kendine gülmüştü. "Çakırkeyif," demişti ortalığa ve kendini bir köpek almayı düşünürken bulmuştu. Konuşacak biri olurdu hiç değilse. Jock gibi bir köpek her gün onu neşeli bir iyimserlikle karşılardı ve o iyimserliğin belki birazı ona da bulaşırdı. Jock yoktu artık. Yaşlılıktan huzur içinde ölmüştü ve yerini bir köpek hayatının itiş kakışı için fazlaca narin görünen, üzgün gözlü bir tazı almıştı.

Ursula bardağı çalkalayıp tıpayı yeniden şişeye takmış, ertesi günkü biftek için bolca şarap ayırarak, sendeleyen adımlarla yatmaya gitmişti.

Hızla uykuya dalmış ve alarm çalana dek uyanmamıştı, ki bu da her zamanki huzursuzluğuna kıyasla büyük değişiklikti. *İçebilir ve görünmeden terk edebilirim dünyayı.* Uyandığında bir köpeğe asla bakamayacağının farkına varmıştı.

Ertesi gün işyerinde akşama dek hesap defteri doldurmanın sıkıcılığı, mutfaktaki bulaşıklığın üstünde duran yarı dolu şişenin düşüncesiyle hafiflemişti. Ne de olsa biftek için bir şişe daha alabilirdi.

"O kadar iyi ha?" demişti şarapçı, iki gün sonra tekrar gittiğinde.

"Yo, yo," diye gülmüştü Ursula. "Yemeği yapmadım henüz. Yanında içecek yine o kadar iyi bir şeyler olması gerektiğini düşündüm de." Buraya, bu güzel dükkâna bir daha gelemeyeceğini anlamıştı. İnsanın pişirebileceği *boeuf bourgignon*'ların da bir sınırı vardı.

Pamela için mütevazı bir kıymalı-patatesli turta ve ardından fırında kremalı elma yapmıştı. Pamela ise "Sana İskoçya'dan bir hediye getirdim," diyerek ona bir şişe malt viski uzatmıştı.

Malt içilip bittikten sonra Ursula başka bir şarap satıcısı bulmuştu. Mamullerine daha az hürmetle yaklaşan biri. "*Boeuf bourgignon*

için," demişti Ursula, adam amacına en ufak bir ilgi göstermediği halde. "Aslında iki tane alayım. Kalabalık bir gruba yemek yapıyorum da." Köşedeki birahaneden "Erkek kardeşim için" iki şişe Guinness almıştı. "Aniden çıkageldi de." Teddy daha on sekiz yaşındaydı ve Ursula onun içki içtiğini bile sanmıyordu. Birkaç gün sonra yine aynısı. "Yine kardeşiniz mi uğradı bayan?" demişti birahaneci. Ursula'ya göz kırpmıştı ve Ursula kızarmıştı.

Soho'da "tesadüfen önünden geçtiği" bir İtalyan restoranı ise ona sorgusuz sualsiz iki şişe Chianti satmıştı. "Koruluktan şeri" – Diğer bir deyişle yanına bir sürahi alıp yolun sonundaki Co-op'a giderse ona varilden şarap verebilirlerdi. ("Annem için.") Evden epey uzaktaki meyhanelerden rom ("Babam için"). Alkolün çeşitli formlarıyla deney yapan bir bilim insanı gibiydi ama en çok neyi sevdiğini gayet iyi biliyordu; *Hippokrene'den gelen o ilk yüz kızartıcı* şişe, kan kırmızısı şarap. Sonunda ("bir aile kutlaması için") eve bir kasa göndertmenin yolunu bulmuştu.

Artık gizli bir içici olmuştu. Şahsi bir eylemdi bu, mahrem ve tekil. İçkinin düşüncesi bile kalbinin hem korku hem de beklentiyle çarpmasına neden oluyordu. Ne yazık ki kısıtlı lisans yasaları ve küçük düşme dehşeti arasında gidip gelen Bayswater'lı genç bir kadın bağımlılığını tatmin etmede epey güçlük çekebiliyordu. Zenginler için iş daha kolaydı. Izzie'nin bir yerde, belki Harrods'da açtığı hesapla siparişi kapısına kadar teslim ediliyordu.

Ursula, Lethe'nin sularına adım atmış ve bir anda kendini boğulur bulmuştu. Birkaç hafta içinde ayıklıktan ayyaşlığa geçiş. Hem utanç verici bir şeydi bu, hem de utancı yok etmenin bir yolu. Her sabah uyandığında kendine bu gece yok, bu gece içki almayacağım diyor ve her öğleden sonra, gün bitiminde eve girdiğini ve orada kendisini 'unutuşun' beklediğini hayal ettikçe hasreti artıyordu. Limehouse'un afyon batakhaneleriyle ilgili sansasyonel yazılar okumuş, gerçek olup olmadıklarını merak etmişti. Afyon, var oluş acısını gölgeleme açısından kulağa burgonya şarabından daha iyi geliyordu. Izzie muhtemelen ona bir Çin afyon batakhanesinin yerini söylerdi ama Ursula'nın sormak isteyeceği türden bir şey değildi bu. Böyle bir şeyin sonu Nirvana'ya değil (ne de olsa Dr. Kellet'ın hevesli öğrencilerinden olduğunu kanıtlamıştı) ancak yeni bir Belgravia'ya çıkabilirdi.

Izzie nadiren aile ocağına kabul ediliyordu ("Sadece düğün-

lerde ve cenazelerde," diyordu Sylvie. "Vaftiz törenlerinde değil.) Pamela'nın düğününe davet edilmişti ama Sylvie'yi müthiş rahatlatarak özürlerini göndermişti. "Berlin'de hafta sonu," demişti. Onu Berlin'e götürecek, uçağı olan (*müthiş heyecanlı*) birini tanıyordu. Ursula ara sıra ziyaret ediyordu Izzie'yi. Belgravia dehşeti ortak noktaları, hakkında hiç konuşmasalar da onları sonsuza dek birleştirecek bir anıydı.

Izzie'nin yerine düğün hediyesi gelmişti. Bir kutu gümüş kek çatalı. Pamela'yı epey eğlendiren bir hediye. "Ne kadar alelade," demişti Pamela Ursula'ya. "İnsanı şaşırtmaktan hiç vazgeçmiyor."

"Bitti sayılır," dedi Neasden'lı terzi, ağzı iğnelerle dolu.

"Biraz tombullaşıyorum galiba," dedi Ursula, aynada çıkıntı yapan göbeğini saklamak üzere gerilmiş sarı satene bakarak. "Kadın Sağlık ve Güzellik Birliği'ne mi katılsam acaba?"

Tamamen ayık bir kafayla işten eve dönerken ayağı takıldı. Sefil bir kasım akşamıydı, ıslak ve karanlık, ve Ursula bir ağaç kökü yüzünden kenarı hafifçe kalkmış kaldırım plakasını görmemişti. Elleri doluydu –kütüphaneden kitaplar, mutfak alışverişi, hepsi de öğlen molasında aceleyle alınmış– ve içgüdüleri onu, kendisi yerine mutfak malzemeleriyle kitapları kurtarmaya yönlendirdi. Sonuç yüzüstü kaldırıma çakılması şeklinde oldu ve tüm darbeyi burnu aldı.

Acı afallatmıştı onu. O güne dek buna yakın bir şey dahi yaşamamıştı. Dizlerinin üstüne oturdu ve malzemelerle kitapları ıslak kaldırıma terk ederek kollarını kendine doladı. İnlediğini –ağıt yaktığını– duyuyordu ama sesi durdurmak için hiçbir şey yapamıyordu.

"Aman, aman," dedi bir erkek sesi, "ne fena. Yardım edeyim izninizle. Şeftali rengi güzelim atkınızın her yeri kana bulanmış. Rengi doğru mu söyledim, yoksa somon rengi mi demeliydim?"

"Şeftali," diye mırıldandı Ursula, acısına rağmen kibarlık ederek. Boynuna doladığı moher kaşkol üstüne hiç düşünmemişti. Görünüşe bakılırsa yoğun bir kanaması vardı. Bütün yüzünün şiştiğini hissediyor, kanın yoğun ve paslı kokusunu burnunda duyuyordu ama acı bir iki derece azalmıştı.

Adam hoş görünümlü biriydi. Uzun boylu değildi ama sarı saçlı mavi gözlüydü ve temiz, cilalı gibi görünen cildi, güzel yanaklarının üstünde gergin duruyordu. Ursula'nın ayağa kalkmasına

yardım etti. Ursula'nın avcunun içindeki eli sağlam ve kuruydu. "İsmim Derek, Derek Oliphant," dedi.

"*Elephant*[48] mı?"

"Oliphant."

Bundan üç ay sonra evlendiler.

Derek'in kökeni Barnet'tı ve Sylvie için en az kendisinden önceki Harold'ın kökeni kadar kayda değmez nitelikteydi. Tabii Ursula için cazibenin özü de buradan geliyordu. Küçük bir erkek hazırlık okulu olan Blackwood'da tarih dersi veriyordu ("esnaf adaylarının çocukları," demişti Sylvie, baştan savarcasına) ve Ursula'yla Wigmore Hall konserlerine, Primrose Hill'de yürüyüşlere çıkarak flört etmişti. Kenar banliyölerinin bira bahçelerinde son bulan uzun bisiklet turlarına çıktılar. Ona küçük bardak bira, Ursula'ya limonata.

Burnunun kırıldığı anlaşıldı. "Ah, zavallıcık," diye yazdı Pamela. "Ne kadar da güzel bir burnun vardı.) Derek onu hastaneye götürmeden önce biraz temizlenmesi için yakındaki bir birahaneye götürmüştü. Ursula oturduğunda da "Sana bir brendi alayım," demişti. Ursula bir önceki gece Bayswater'daki evinde Izzie'den çaldığı bir şişe cin sayesinde kendinden geçerek yerde uyuyakaldığı halde "Yok, yok, ben iyiyim. Bir bardak su alacağım sadece. İçkiyle aram pek iyi değildir," diye karşılık vermişti. Izzie'den bir şeyler yürüttüğü için vicdan azabı çekmiyordu, ne de olsa Izzie ondan çok şey almıştı. Belgravia vesaire...

Ursula içmeyi neredeyse başladığı kadar ani bıraktı. Tahminine göre içinde, Belgravia'da kazınarak açılmış bir boşluk vardı. O boşluğu alkolle doldurmaya çalışmıştı ama şimdi Derek'e olan hisleriyle yeniden doluyordu. Neydi o hisler? Daha çok birinin, utanç dolu geçmişi hakkında hiçbir şey bilmeyen birinin, onunla ilgilenmek istemesinden doğan bir rahatlama. Adeta kendinden geçmişçesine "Âşık oldum," diye yazdı Pamela'ya. "Yaşasın," diye karşılık verdi Pamela.

"Bazen," dedi Sylvie, "insan minnettarlığı aşkla karıştırabilir."

Derek'in annesi hâlâ Barnet'ta yaşıyordu ama babası ölmüştü, tıpkı küçük kız kardeşi gibi. "Korkunç bir kaza," demişti Derek. "Dört

48 İngilizce. *Fil.* (ç.n.)

yaşındayken şömine ateşine düşmüş." Sylvie şömine ızgaraları konusunda daima çok dikkatli olmuştu. Ursula, Cornwall'da başına gelen olayı anlattıktan sonra Derek kendisinin de küçükken boğulmanın eşiğinden döndüğünü söylemişti. Cornwall, Ursula'nın hayatında neredeyse tam anlamıyla masum bir rol oynadığını hissettiği ender maceralardan biriydi. Peki ya Derek? Sert bir dalga, devrilen kayık, kahramanca bir karaya yüzüş. Bay Winton'a gerek bile kalmamıştı. "Ben kendimi kurtardım," demişti.

"*Tamamen de* sıradan değilmiş demek ki," dedi Hilda, Ursula'ya sigara ikram ederek. Yeni bir bağımlılığa adım atmaya hazır olmayan Ursula, tereddüt etse de ikramı geri çevirdi. Eşyalarını ve öteberisini topluyordu. Bayswater'dan gitmeyi sabırsızlıkla bekliyordu. Derek, Holborn'da pansiyonda kalıyordu ama yaşayacakları bir evi satın alma işini tamamlamak üzereydi.

"Ev sahibine yazdım bu arada," dedi Hilda. "İkimizin de taşınacağımızı söyledim. Ernie'nin karısı boşanmayı kabul etti, söylemiş miydim?" Esnedi. "Ernie de malum teklifi etti. Teklifini kabul edeceğim herhalde. İkimiz de saygın evli kadınlar olacağız. Gelip seni ziyaret ederim şeyde... Neresi demiştin?"

"Wealdstone."

Nikâh dairesinde kıyılan nikâh, Derek'in isteği doğrultusunda onun annesi, Hugh ve Sylvie ile sınırlandırıldı. Pamela davet edilmediği için bozulmuştu. "Beklemek istemiyorduk," dedi Ursula. "Derek de fazla yaygara koparmak istemedi."

"İyi de *sen* yaygara koparmak istemedin mi?" diye sormuştu Pamela. "Düğün denen şeyin anlamı o değil mi zaten?"

Hayır, yaygara istememişti. Sonunda güven içinde birine ait olacaktı, gerisi önemli değildi. Gelin olmak hiçbir şey demek değildi, eş olmaksa her şey demekti. "Her şeyin sade olmasını istedik," demişti kararlılıkla. ("Görünüşe bakılırsa bir de ucuz," demişti Izzie. Yine alelade bir gümüş kek çatalı takımı gönderilmişti.)

Resepsiyon yerine geçen ve nikâh dairesine yakın bir restoranda yenen üç ana tabaktan oluşan öğle yemeğinde Hugh "Yeterince hoş birine benziyor," dedi.

"Öyle gerçekten," dedi Ursula. "Çok hoştur."

"Yine de biraz tuhaf bir durum minik ayıcığım," dedi Hugh. "Pammy'nin düğünü gibi olmadı, değil mi? Old Kent Road'un ya-

rısı gelmişti sanki ona. Bugün davet edilmediği için zavallı Ted de çok darıldı. Gerçi sen mutlu olduğun sürece," diye ekledi cesaretlendirircesine, "gerisi önemli değil."

Ursula törene güvercin grisi bir döpiyes giydi. Sylvie, Fox Corner'ın bahçesindeki pembe güllerle herkese birer çiçek demeti hazırlamıştı. "Gloire des Mousseux," demişti Bayan Oliphant'a. "Merak ediyorsanız eğer."

"Pek hoşlardır eminim," demişti Bayan Oliphant, pek de iltifat gibi görünmeyen bir tarzla.

Sylvie gelinle damada şerisiyle gönülsüzce kadeh kaldırmadan önce orta yere "Telaşla evlenen telaş geçince dövünür," diye mırıldandı.

"*Senin* öyle mi oldu?" diye yumuşak bir sesle sordu Hugh. "Dövündün mü?" Sylvie duymazdan geldi. Bugün özellikle uyumsuzluğu üstündeydi. Utanan Hugh "Malum dönemine girdi diye düşünüyorum," diye fısıldadı Ursula'ya.

"Ben de," diye fısıldadı Ursula. Hugh onun elini sıkarak "İşte benim kızım" dedi.

"Peki, Derek el değmemiş olmadığını biliyor mu?" diye sordu Sylvie, Bayanlar pudra odasında baş başa kaldıklarında. Puflara oturmuş aynada rujlarını tazeliyorlardı. Bayan Oliphant tazelenecek ruju olmadığından masada kalmıştı.

"El değmemiş mi?" diye tekrarladı Ursula, aynadan dik dik Sylvie'ye bakarak. Ne demekti bu şimdi? Kusurlu muydu yani? Bozuk muydu?

"Bekâretinden söz ediyorum," dedi Sylvie. Ursula'nın boş ifadesini görünce "Çiçeğinin koparılmasından," diye sabırsızlıkla ekledi. "Masumiyetten bu kadar uzak biri için fevkalade nahif görünüyorsun."

Sylvie eskiden severdi beni, diye düşündü Ursula. Şimdi ise sevmiyordu. "El değmemiş," diye tekrarladı yine Ursula. Bu soruyu şimdiye dek aklına bile getirmemişti. "Nereden anlayacak ki?"

"Kandan tabii ki," dedi Sylvie, ters denebilecek bir tavırla.

Ursula morsalkımlı duvar kâğıdını düşündü. Kanın yara olduğunu düşünmüştü o sırada, zafer takının ihlali değil.

"Eh, fark etmeyebilir tabii," diye içini çekti Sylvie. "Eminim düğün gecesi kandırılan ilk koca olmayacaktır."

Masaya döndüklerinde Hugh "Savaş boyalarını mı tazeledik?" dedi. Ted, Hugh'nun gülümsemesini miras almıştı. Derek ile Bayan Oliphant'ın da kaş çatışları aynıydı. Ursula, Bay Oliphant'ın nasıl biri olduğunu merak etti. Nadiren bahsediliyordu ondan.

"Ey kibir, kadındır senin adın," dedi Derek, zorlama gibi görünen bir neşeyle. Ursula onun sosyal ortamlarda ilk başta sandığı kadar rahat olmadığını fark etti. Aralarında yepyeni bir bağ hissederek gülümsedi ona. Bir yabancıyla evlendiğini anladı. ("Herkes bir yabancıyla evlenir," demişti Hugh.)

"Asıl kelime 'zayıflık' aslında," dedi Sylvie, keyifle. "*Ey zayıflık, kadındır senin adın.* Hamlet. Pek çok insan yanlış alıntılıyor nedense."

Derek'in çehresi bir anlığına gölgelendi ama sonra gülerek geçiştirdi. "Üstün bilginiz karşısında saygıyla eğiliyorum Bayan Todd."

Wealdstone'daki yeni evleri konumu yüzünden seçilmişti. Derek'in ders verdiği okula nispeten yakındı. Bir miras kalmıştı Derek'e. Nadiren sözü edilen babasının yatırımlarından "çok küçük bir meblağ". Masons Avenue'da "sağlam" bir taraçaydı burası. Tudor stili yarı ahşap bir yapısı, Wealdstone herhangi bir okyanusa yakın olmadığı halde yelkenleri açık bir kalyon betimlemesi taşıyan kurşun çerçeveli, vitray panelli bir ön kapısı vardı. Ev tüm modern konforları barındırmanın yanında dükkânlara, bir doktora, bir dişçiye ve çocukların oynayabileceği bir parka yakındı. Aslında genç bir eşin (ve annenin, Derek'e göre "çok yakında bir gün") isteyebileceği her şeye sahipti.

Ursula kendini sabahları Derek'le kahvaltı ederken ve ardından el sallayarak onu işe yolcularken görebiliyordu. Çocuklarını pusette, sonra çocuk arabalarında gezdirirken, daha sonra salıncakta sallarken, akşamları yıkarken ve güzel yatak odalarında yatma vakti onlara masal okurken kendini görebiliyordu. Derek'le akşamları sessizce salonda oturup radyo dinleyeceklerdi. O yazdığı kitap üstüne çalışırdı; okullar için bir ders kitabı – "Plantagenet'lerden Tudor'lara". ("Vay canına," demişti Hilda. "Kulağa pek heyecanlı geliyor.) Wealdstone, Belgravia'dan çok uzaktı. Tanrı'ya şükürler olsun.

Bu evlilik hayatının içinde yaşanacağı odalar balayı sonrasına dek Ursula'nın hayalinde kaldı çünkü Derek evi Ursula görmeden almış ve döşemişti.

"Biraz garip değil mi sence?" demişti Pamela. "Hayır," demişti Ursula. "Sürpriz hediye gibi bir şey. Bana düğün hediyesi."

Derek nihayet onu biraz acemice Wealdstone'un eşiğinden geçirdiğinde (ne Sylvie'nin ne de William Morris'in onaylayacağı kırmızı tuğlalı bir veranda) Ursula ister istemez bir hayal kırıklığı hissetmişti. Ev düşündüğünden çok daha eski modaydı ve tahminine göre dekoruna kadın eli değmemiş olmasından gelen bir donukluğu vardı. Dolayısıyla Derek "Annem yardım etti," dediğinde Ursula şaşırdı. Gerçi miraslı dul Bayan Oliphant'tan kaynaklanan belli bir köhneliğe sahip Barnet'ta da benzeri türde bir kasvet vardı.

Sylvie balayını Deauville'de yapmıştı, Pamela İsviçre'de bir yürüyüş tatiliyle geçirmişti. Ursula ise kendi evliliğine Worthing'te epey ıslak bir haftayla başlamıştı.

Bir adamla evlenmiş ("yeterince hoş bir adam") bambaşka bir adamla uyanmıştı. Sylvie'nin küçük ayaklı saatine sıkı sıkı bağlı bir adamla.

Derek balayı sanki bir geçişmiş gibi anında değişivermişti. Ona göre 'özen gösteren bir talip'ten 'gözü açılmış bir eş'e doğru beklenen bir geçiş töreniydi bu. Ursula tatsız durum için berbat giden havaları suçlamıştı. Kaldıkları pansiyonun sahibi kadın kahvaltı ile saat altıdaki akşam yemeği arasında bir saatte odayı boş tutmalarını istediği için uzun günleri kafelere, sanat galerine ve müzeye sığınarak ya da iskelede rüzgârla boğuşarak geçirmişlerdi. Akşamları pansiyonun diğer (daha şevkli) misafirleriyle eşli vist oynamış, ardından serin yatak odalarına çekilmişlerdi. Derek pek çok açıdan kötü bir iskambil oyuncusuydu ve hemen her eli kaybetmişlerdi. Ursula'nın elini ima etme girişimlerini neredeyse kasten yanlış okumuştu.

Sonradan yatak odasında ağırbaşlı bir biçimde giysilerini çıkarırlarken –tamamen meraktan– "Neden kozlarla başladın?" demişti Derek'e. Derek öyle derin bir aşağılamayla bakarak "O saçmalığın herhangi bir önemi mi var sence?" demişti ki Ursula gelecekte onunla benzeri her tür oyundan uzak kalmanın iyi olacağına karar vermişti.

İlk gece kan, daha doğrusu kanın yokluğu, gözden kaçınca Ursula rahat bir nefes almıştı. İlk kez birlikte yatağa girdiklerinde Derek "Sanırım şunu bilmelisin ki ben deneyimsiz değilim," demişti,

biraz gururla. "Bana göre hayatla ilgili bir şeyler bilmek bir kocanın görevidir. Karısının saflığını başka nasıl koruyabilir?" Ursula'ya aldatıcı bir sav gibi gelmişti bu ama tartışacak durumda da değildi.

Derek sabahları erkenden kalkıyor ve balayında değil de kışladaymış gibi azimle şınav çekiyordu. "*Mens sana in corpora sana*,"[49] diyordu. Düzeltmemek en iyisi, diye düşünmüştü Ursula. Latincesi ile gurur duyuyordu Derek, tıpkı antik Yunan konusundaki üstünkörü bilgisi gibi. Annesi iyi eğitim alabilmesi için kemerleri sıkıp para biriktirmişti. "Bazılarının aksine hiçbir şey ona tepside sunulmamıştı." Ursula Latincede oldukça iyiydi, Yunancada da öyle ama böbürlenmemeyi uygun bulmuştu. Ne de olsa o, başka bir Ursula'ydı. Belgravia'yla lekelenmemiş farklı bir Ursula.

Derek'in karı kocalık ilişkisindeki yöntemi, egzersiz yöntemine çok benziyordu; yüzündeki acı ve çabalama ifadesine kadar. Ama Ursula'nın karşılaştırabilecek neyi vardı ki? Howie mi? Şimdi Hilda'yı Ealing'deki zevk sarayında olup bitenler hakkında sorgulamadığına pişman olmuştu. Izzie'nin taşkınlık dolu flörtü ile Pamela ve Harold arasındaki sımsıcak yakınlığı düşünüyordu. Tüm bunlar düpedüz mutluluk olmasa da bir keyif içeriyor gibiydi. "Biraz eğlenemeyeceksen hayatın anlamı ne?" derdi Izzie. Ursula, Wealdstone'da eğlence kıtlığı olacağını hissedebiliyordu.

İşi ne kadar monoton olsa da günbegün evi idare etmenin yüküyle kıyaslanacak gibi değildi. Her şeyin durmaksızın yıkanması, ovulması, tozunun alınması, cilalanması ve süpürülmesi gerekiyordu. Tabii ütü, katlama, asma, düzeltme de cabası. *Düzenlemeler.* Derek dik açıların ve düz çizgilerin adamıydı. Havlular, kurulama bezleri, perdeler, kilimler... Hepsinin sürekli ve tekrar tekrar hizaya sokulması gerekiyordu. (Görünüşe göre Ursula'nın da öyle.) Fakat sonuçta bu onun işiydi, öyle değil mi? Evliliğin kendisinin düzeni ve yeniden hizalayıcı işlevi bu değil miydi? Gerçi Ursula daimi bir gözetim altında olduğu hissini bir türlü üstünden atamıyordu.

Derek'in ev düzenine kayıtsız şartsız inancına direnmektense boyun eğmek daha kolaydı. ("Her şeyin bir yeri olmalı ve her şey yerli yerinde olmalı.") Çanak çömleğin lekelerinden tamamen

49 Doğrusu "Mens sana in corpore sano" olan Latince özdeyiş. *Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur.* (ç.n.)

arındırılması, çatal bıçak takımının parlatılması ve çekmecelerde dümdüz durması gerekiyordu – bıçaklar geçit törenindeki askerler gibi ayarlanmalı, kaşıklar güzelce birbiri içine geçmeliydi. Bir ev kadını, ev ve aile tanrıları Lares ile Penates'in sunaklarının en itaatkâr tapınanı olmalı, demişti. 'Sunak' değil 'ocak' olmalı, diye düşünmüştü Ursula, ızgaraları silerek ve kazanın cürufunu kazıyarak geçen zaman göz önüne alınırsa.

Derek düzen ve tertip konusunda hayli titizdi. Ortalık dağınıksa ya da eşyalar eğretiyse düşünemiyordu. "Tertipli ev, tertipli kafa," diyordu. Ursula'nın zamanla öğrendiği üzere, aforizmalara epey düşkündü. Ursula'nın sadece odaya girmekle yarattığı türden bir karmaşayla "Plantagenet'lerden Tudor'lara" kitabı üstünde çalışması kesinlikle mümkün değildi. William Collins'in basacağı bu –ilk– kitaptan gelecek gelire ihtiyaçları vardı ve Derek bu amaçla evin arka tarafındaki daracık yemek odasına (masa, büfe vesaire ile) 'çalışma odası' olarak el koymuştu. Yazabilmesi için de çoğu gece Ursula'nın yanına gelmesi yasaktı. İki kişi tek kişi gibi ucuza yaşamalı, diyordu ama Ursula'nın ev ekonomisindeki beceriksizliği yüzünden faturaları güçbela ödüyorlardı. Dolayısıyla en azından ek gelir kazanabilmesi için Ursula'nın onu rahat bırakması gerekiyordu. Ve hayır, teşekkürler, yazdıklarının daktiloya çekilmesinde yardım istemiyordu.

Ursula'nın eski ev idaresi şimdi kendi gözüne bile korkunç derecede baştan savma görünüyordu. Bayswater'da yatağını çok defa toplamadan, tencerelerini de yıkamadan bırakırdı. Ekmek ve tereyağı gayet iyi bir kahvaltıydı ve görebildiği kadarıyla çay saatinde haşlanmış yumurtanın hiçbir kötü yanı yoktu. Evlilik hayatı ise çok daha fazla titizlik istiyordu. Sabahları kahvaltıların pişirilmesi ve tam vaktinde sofrada olması gerekiyordu. Derek okula geç kalamazdı ve kahvaltısını, yulaf lapası, yumurta ve kızarmış ekmekten oluşan teraneyi ciddiyetli (ve tek kişilik) bir ayin gibi görüyordu. Yumurtalar hafta boyunca dönüşümlü olarak pişiriliyordu; çırpılmış, sahanda, haşlanmış, buğulama ve cumaları da tütsülenmiş balık heyecanı. Derek hafta sonları yumurtanın yanında domuz sucuğu, sosis ve kanlı sosis severdi. Yumurtalar dükkândan değil, üç mil ötedeki küçük çiftlikten alınıyordu ve Derek "para biriktirmek için" Wealdstone'a taşındıklarında bisikletlerini sattığı için, Ursula her hafta oraya yürüyerek gitmek zorundaydı.

Çay saati apayrı bir kâbustu çünkü Ursula'nın sürekli pişirecek yeni şeyler düşünmesi gerekiyordu. Hayat bitmek bilmez bir pirzola, biftek, turta, yahni, rosto döngüsüydü; her gün ve büyük bir çeşitlilikle beklenen muhallebi de cabası. *Tarif kitaplarının kölesiyim!* diye sahte bir neşeyle yazmıştı Sylvie'ye. Gerçekte her gün o talepkâr sayfalara gömülürken hissettiği şeyin neşeyle uzaktan yakından ilgisi yoktu. Bayan Glover'a yepyeni bir hürmet duymaya başlamıştı. Tabii Bayan Glover büyük bir mutfaktan, dolgun bir bütçeden ve eksiksiz bir *batterie de cuisine*'den[50] yararlanırken, Wealdstone mutfağı epey cılız donanımlıydı ve Ursula'nın mutfak harçlığı da hiçbir zaman haftalık masrafın tamamını karşılamıyordu. Dolayısıyla Ursula durmaksızın aşırı harcama yüzünden paylanıyordu.

Bayswater'da parayı hiç dert edinmemişti. Parası çıkışmazsa daha az yer ve metroya binmek yerine yürürdü. Mutlaka takviyeye ihtiyacı olursa da başvuracağı daima Hugh ya da Izzie olurdu. Fakat artık kocası olduğundan, para için koşarak onlara gitmesi pek mümkün değildi. Derek erkekliğine sürülecek böyle bir leke karşısında yerin dibine geçerdi.

Bitmek bilmez işlerin baskısıyla geçen bir ayın ardından Ursula uzun günleri hafifletecek bir meşgale bulmadığı takdirde aklını kaçıracağına kanaat getirdi. Dükkânlara giderken her gün önünden geçtiği bir tenis kulübü vardı. Dışarıdan tek görebildiği tahta çitin ardında yükselen ağ ile sokağa bakan beyaz kaba sıvalı duvardaki yeşil kapıydı. Fakat yaza ait o aşina ve davetkâr *tok* ve *tak* sesini duyabiliyordu. Bir gün kendini yeşil kapıyı çalarken ve kulübe katılıp katılamayacağını sorarken buldu.

Akşam eve geldiğinde Derek'e "Mahallenin tenis kulübüne yazıldım," dedi.

"Bana sormadın," dedi Derek.

"Tenis oynayacağını düşünmedim."

"Oynamam," dedi Derek. "Yazılıp yazılmayacağını sormadın, demek istiyorum."

"Sormam gerektiğini bilmiyordum." Bir şey gelip geçti Derek'in çehresinden. Düğün günlerinde Sylvie Shakespeare konusunda düzeltme yaptığında bir anlığına gördüğü o bulutlanmanın aynısı.

---

50 Fransızca. *Mutfak tencere, kapkacak seti.* (ç.n.)

Bu defa geçmesi daha uzun sürdü ve Derek'i sanki tarifi zor bir biçimde değiştirdi. İçinde bir parçası büzüşmüş gibi...

"Pekâlâ, yazılabilir miyim?" dedi Ursula, uysal davranıp huzuru korumanın daha iyi olacağını düşünerek. Pammy, Harold'a böyle bir soru sorar mıydı? Harold hiç böyle bir soru bekler miydi? Emin değildi. Evlilik hakkında hiçbir şey bilmediğini fark etti. Ve tabii Sylvie ile Hugh'nun birlikteliği bir sır olarak kalmayı sürdürüyordu.

Tenis oynamasına karşı Derek'in ne gibi bir itirazı olabileceğini merak etti. Görünüşe bakılırsa Derek de aynı mücadeleyi veriyordu. Sonunda gönülsüzce "Yazılabilirsin herhalde. Evdeki her şeyi yapmaya vaktin yettiği sürece," dedi. Çay saatinin ortalarına doğru –haşlama kuzu pirzola ve patates püresi– Derek aniden sofradan kalktı, tabağını aldı, odanın karşısına fırlattı ve tek kelime etmeden evden çıkıp gitti. Ursula yatmaya hazırlanana dek de geri dönmedi. Döndüğünde yüzünde tıpkı giderken taşıdığı biçimsiz ifade vardı. Yatağa girerken boğulacakmış gibi kısa bir "iyi geceler" dedi.

Ursula gecenin bir yarısı Derek'in üstüne tırmanması ve hiç konuşmadan kendini içine ittirmesiyle uyandı. Morsalkım geldi akla.

Biçimsiz surat ("malum bakış" diye düşünüyordu Ursula onu) artık düzenli aralıklarla ortaya çıkıyordu ve Ursula onu yatıştırmak için ne kadar ileri gidebildiğini görerek, kendine hayret ediyordu. Ne var ki durumu umutsuzdu. Derek bir kez bu ruh haline girdi mi, Ursula ne dese ne yapsa onu kızdırmaktan ötesini başaramıyordu. Hatta Ursula'nın sakinleştirme girişimleri durumu daha da kötüleştiriyordu.

Barnet'ta Bayan Oliphant'a bir ziyaret planlandı. Düğünden beri ilk ziyaret. Nişanlarını haber vermek için kısa süreliğine uğramışlardı –çay ve bayat bir çörek– ama ondan sonra hiç gitmemişlerdi.

Bayan Oliphant bu defa onları pörsük jambonlu salata ve bir miktar havadan sudan sohbetle besledi. Derek için "ayırdığı" bir iki tuhaf iş olduğu için Derek elinde alet edevatıyla gözden kaybolarak ortalığı toplama işini kadın milletine bıraktı. Bulaşık bittiğinde Ursula "Bir bardak çay yapayım mı?" dedi. Bayan Oliphant ise fazlaca cesaret vermeksizin "İstiyorsan," diye karşılık verdi.

Oturma odasında ne yapacaklarını bilemeden, çaylarını yudumlayarak öylece oturdular. Duvarda çerçeveli bir fotoğraf vardı. Bayan Oliphant ile yeni evlendiği kocasının, yüzyıl dönümü düğün

kıyafetleri içinde, bağnaz görünümlü bir düğün portresi. "Ne güzel," dedi Ursula. "Derek'in çocukluk fotoğrafları var mı? Ya da kız kardeşinin?" diye ekledi. Sırf öldü diye kızı aile tarihinden dışlamanın doğru olmayacağını düşünmüştü.

"Kız kardeşi mi?" dedi Bayan Oliphant, kaşlarını çatarak. "Ne kız kardeşi?"

"Ölen kız kardeşi," dedi Ursula.

"Ölen mi?" Bayan Oliphant korkmuş görünüyordu.

"Kızınız," dedi Ursula. "Ateşe düşmüş ya," diye ekledi, kendini aptal gibi hissederek. İnsanın unutacağı türden bir ayrıntı değildi ne de olsa. Bayan Oliphant biraz yarım akıllı mı acaba, diye düşündü. Bayan Oliphant'ın kendisi ise bu unutulmuş çocuğu hatırlamaya çalışıyormuş gibi şaşkın görünüyordu. "Derek'ten başka çocuğum olmadı benim," diye konuyu sertçe kapadı.

"Pekâlâ, her neyse," dedi Ursula, kolayca bir kenara fırlatılabilecek önemsiz bir konudan söz ediyormuş gibi, "Wealdstone'a gelip bizi ziyaret etmelisiniz. Güzelce yerleştik artık. Bay Oliphant'ın bıraktığı para için minnettarız, biliyorsunuz."

"Bıraktığı mı? Para mı bırakmış?"

"Biraz hisse bırakmış sanırım, vasiyetnamesinde," dedi Ursula. Belki de Bayan Oliphant vasiyetname onayına dahil edilmemişti.

"Vasiyetnamesinde mi? Gittiğinde borçtan başka bir şey bırakmadı ki. Ölmedi o," diye ekledi, yarım akıllı olan Ursula'ymış gibi. "Margate'de yaşıyor."

Başka ne gibi yalanlar ve yarı doğrular var acaba, diye düşündü Ursula. Derek gerçekten küçüklüğünde boğulmanın eşiğinden dönmüş müydü?

"Boğulmak mı?"

"Kayıktan düşüp kıyıya yüzmüş ya?"

"Onu da nereden çıkardın?"

"Evet efendim," dedi Derek, kapıda belirip her ikisini de yerinden zıplatarak, "neler kaynatıyorsunuz bakalım?"

"Kilo vermişsin," dedi Pamela.

"Evet, verdim galiba. Tenis oynuyorum bir süredir." Hayatını nasıl da normal göstermişti bu söylediği. İnatla devam ediyordu tenis kulübüne. Masons Avenue'daki hayatın klostrofobisinden tek kurtuluşuydu tenis, her ne kadar konu hakkında sürekli sorguya çekilse de. Ursula haftada sadece iki gün öğleden sonra tenis oy-

nadığı halde Derek her akşam eve geldiğinde o gün tenis oynayıp oynamadığını soruyordu. Partneri hakkında her zaman sorguya çekiliyordu; Phyllis isimli bir dişçi eşi. Derek hiç tanışmadığı halde Phyllis'ten nefret ediyor gibiydi.

Pamela, Finchley'den kalkıp gelmişti. "Baktım ki seni görmemin başka yolu yok. Evlilik hayatını çok sevdin herhalde. Ya da Wealdstone'u," dedi gülerek. "Annem onu görmeyi sürekli ertelediğini söyledi." Ursula düğünden beri herkesi görmeyi erteliyor, Hugh'nun çay içmek için "uğrama" tekliflerini ve Sylvie'nin pazar öğle yemeğine davet edilmeleri konusundaki imalarını püskürtüyordu. Jimmy uzakta, okuldaydı, Teddy de Oxford'da ilk yılını geçiriyordu ama ona upuzun, güzel mektuplar yazıyordu. Maurice'inse elbette ki aileden herhangi birini ziyaret etmek gibi bir niyeti yoktu.

"Eminim fazla dert etmiyordur ziyaret konusunu. Wealdstone vesaire. Ona göre işler değil bunlar."

İkisi de güldüler. Ursula gülmenin nasıl bir his olduğunu neredeyse unutmuştu. Gözlerinin yaşardığını fark edince arkasını dönüp çay masasıyla ilgilenir gibi yapmak zorunda kaldı. "Seni görmek ne güzel Pammy."

"Biliyorsun canın ne zaman isterse sen de Finchley'ye bekleniyorsun. Kendine bir telefon alırsan sürekli konuşabiliriz." Derek telefonun pahalı bir lüks olduğunu düşünüyordu ama Ursula onun sadece kimseyle konuşmasını istemediğinden şüpheleniyordu. İnsanlar aklını kaçırdığını düşüneceği için de bu şüphesini dile getiremiyordu (hem kime getirecekti... Phyllis'e mi? Sütçüye mi?). Pamela'nın gelişini insanların tatili iple çektiği gibi beklemişti. Pazartesi Derek'e "Çarşamba öğleden sonra Pamela geliyor," demişti. Derek ise "Öyle mi?" diye karşılık vermişti. İlgilenmiş gibi görünmüyordu ve Ursula biçimsiz surat ortaya çıkmadığı için rahatlamıştı.

Çayla işleri bittiği anda Ursula masayı topladı, bulaşıkları yıkadı, kuruladı ve yerlerine kaldırdı.

"Vay canına," dedi Pamela, "sen ne zaman böyle derli toplu, tertipli bir *Hausfrau*[51] oldun böyle?"

"Tertipli ev, tertipli kafa," dedi Ursula.

"Tertip gereğinden fazla abartılıyor," dedi Pamela. "Bir sorun mu var? Fena halde moralsiz görünüyorsun."

"Ayın malum zamanı," dedi Ursula.

51 Almanca. *Ev kadını.* (ç.n.)

"Ah, ne şans. Ben birkaç aylığına kurtuluyorum o sorundan. Bil bakalım nasıl?"

"Bebeğin mi olacak? Ah, muhteşem bir haber!"

"Evet, öyle sahiden, değil mi? Annem yine büyükanne olacak." (Maurice, Todd'ların bir sonraki nesli için startı çoktan vermişti.) "Hoşuna gider mi sence?"

"Kim bilir? Bu günlerde sağı solu pek belli olmuyor."

"Kardeşinle güzel vakit geçirdiniz mi?" dedi Derek, akşam eve geldiğinde.

"Harikaydı. Bebeği olacakmış."

"A?"

Ertesi sabah yaptığı buğulama yumurta "olması gerektiği gibi" değildi. Kızarmış ekmeğin üstünde can çekişen hastalıklı denizanası görüntüsüyle Derek'in kahvaltısı için sunduğu yumurtanın acınası görüntüsünü Ursula bile kabul etmek zorunda kaldı. Sinsi bir gülümseme belirdi Derek'in yüzünde. Kusur bulmaktan gelen bir zafer ifadesi adeta.

"Bunu yememi mi bekliyorsun?" diye sordu.

Ursula'nın aklından bu soruya birkaç cevap geçti ama kışkırtıcı olduklarını düşünerek hepsini bastırdı. Onun yerine "Başka bir tane yapayım," dedi.

"Biliyorsun ki," dedi Derek, "sırf seni geçindirebilmek için tiksindiğim bir işte gece gündüz çalışıyorum. Seninse, küçük budala kafa, herhangi bir şeyi dert etmene gerek kalmıyor, öyle değil mi? Gün boyu hiçbir şey yaptığın yok. Ah, pardon canım, olur mu," dedi, alaycı bir sesle, "tenis oynuyorsun. Ondan sonra bir yumurta bile pişireme bana."

Ursula onun işinden tiksindiğini bilmiyordu. Alt Üçüncü sınıfların davranışlarından bolca şikâyet ediyor ve emeklerinin okul müdürü tarafından takdir edilmediğini anlatıp duruyordu ama ders vermekten *nefret ettiğini* düşünmemişti. Derek ağlamak üzereymiş gibi görünüyordu ve Ursula birden, beklenmedik biçimde ona acıyarak "Başka bir tane yapayım," dedi.

"Hiç zahmet etme." Ursula yumurtanın duvara fırlatılmasını bekliyordu. Kendisi tenis kulübüne katıldığından beri Derek yiyecekleri fırlatmayı huy edinmişti. Fakat onun yerine Ursula'nın kafasının yan tarafına avcunu açarak kocaman bir tokat patlattı.

Ursula aldığı darbeyle sendeleyerek ocağa çarptı, yere düştü ve dua eder gibi çömelmiş pozisyonda öylece kaldı. Eylemin kendisinden çok, verdiği acı gafil avlamıştı onu.

Derek yanına gelerek elinde yüz kızartıcı yumurtanın olduğu tabakla tepesine dikildi. Ursula bir an için tabakla vuracağını sandı ama Derek bunun yerine yumurtayı Ursula'nın kafasına döktü. Ardından da uzun adımlarla mutfaktan çıktı. Ursula bir dakika sonra ön kapının çarpılarak kapandığını duydu. Yumurta saçından yüzüne, oradan da yere kaydı. Yerde sessiz bir patlamayla sapsarı etrafa saçıldı. Ursula güçlükle ayağa kalkarak bir bez buldu.

O sabah Derek'in içinde bir şeylerin düğmesi çevrilmişti sanki. Ursula varlığından haberdar bile olmadığı kuralları çiğner oldu – ateşe fazla kömür koyma, çok fazla tuvalet kâğıdı kullanma, ışıklardan birinin yanlışlıkla açık unutulması. Faturalar ve makbuzların hepsi Derek tarafından titizlikle inceleniyordu, her bir peninin hesabı soruluyordu ve Ursula'nın cebine hiç para kalmıyordu.

Derek en önemsiz şeyler üstüne en devasa ölçülerde söylenebilme kabiliyetini ortaya koydu. Bir kez başladı mı, sanki duramıyordu. Sürekli sinirliydi. *Ursula* onu sinirlendiriyordu. Artık her akşam gün içinde yapılanları eksiksiz olarak anlattırıyordu. Kütüphaneden kaç kitap değişimi yaptı, kasap ona ne dedi, evden arayan oldu mu? Ursula tenisten vazgeçti. Öylesi daha kolaydı.

Derek ona bir daha vurmadı ama şiddet, görünür yüzeyin hemen altında daimi olarak içten içe kaynıyor gibiydi. Ursula'nın istemeden canlandırdığı uyuyan bir yanardağ misali. Derek'in karşısında sürekli dezavantajlı durumda olduğundan, beynindeki sersemliği gidermek için hiç vakit bulamıyordu. Sırf varlığıyla bile onu sinirlendiriyordu sanki. Hayat bitmek bilmez bir ceza olarak mı yaşanacaktı o halde? (Neden olmasın, hak etmiyor muydu bunu?)

Kafası pusla doluymuş gibi tuhaf bir rahatsızlık içinde yaşamaya başladı. Yatağını düzeltmişti, ona kalırsa, şimdi de üstüne uzanmak zorundaydı. Kim bilir bu da belki Dr. Kellet'ın *amor fati*'sinin bir çeşidiydi. Acaba doktor onun şimdiki badiresini bilse ne derdi? Ya da daha doğrusu Derek'in kendine özgü karakteri için ne derdi?

Ursula spor gününe katılacaktı. Blackwood'un takviminde önemli bir olaydı bu ve eğitmen eşlerinin de katılması bekleniyordu. Derek

yeni bir şapka alması için Ursula'ya para vermiş ve "Mutlaka şık görünmelisin," demişti.

Ursula, A La Mode isimli (ve ismini hak etmeyen) kadın ve çocuk giysisi satan yakındaki bir dükkâna gitti. Çorabını ve içliğini buradan aldı. Düğünden beri kıyafet almamıştı. Para konusunda Derek'in başının etini yiyecek kadar önem vermiyordu görünüşüne.

Bir dizi sönük dükkânın arasında yine sönük bir dükkândı burası; bir kuaför, bir balıkçı, bir manav, bir postane. Ursula şehre, Londra'daki şık bir mağazaya gitmeye kalkışacak cesarete veya mideye (ya da bütçeye) sahip değildi (hem Derek böyle bir gezintiye ne derdi?). Evlilik dönemecinden önce Londra'da çalışırken Selfridge's'de ve Peter Robinson's'da bolca vakit geçirirdi. Şimdi o yerler yabancı bir ülke gibi uzak görünüyordu gözüne.

Dükkân vitrininde duranlar sarımtırak turuncu bir tabakayla güneşten korunuyordu. Ursula'ya Lucozade şişesinin ambalajını anımsatan ve vitrindeki her şeyi tamamen sevimsiz kılan, kalın bir çeşit selofan.

Dünyanın en güzel şapkası değildi ama idare edeceğini düşündü Ursula. Dükkânın yerden tavana üç parçalı aynasındaki yansımasını gayri ihtiyari inceledi. Üçlü aynada banyo aynasındakinin (evde kaçamadığı tek ayna) üç katı kötü görünüyordu. Kendini artık tanıyamadığını düşündü. Yanlış yola girmiş, yanlış kapıyı açmıştı ve geri dönüşü bulamıyordu.

Bir anda, korkunç bir şekilde inleyerek, mutlak bir umutsuzluğun sesiyle kendini korkuttu. Dükkân sahibi telaşla tezgâhı bırakıp gelerek "Ah canım, üzülme. Ayın malum zamanı, değil mi?" dedi. Ursula'yı oturtup bir fincan çayla bisküvi ikram etti ve Ursula bu basit iyilik için minnetini nasıl dile getireceğini bilemedi.

Okul trenden bir durak ötedeydi. Trenden sonra sessiz sakin bir yolda kısa bir mesafe yürümek gerekiyordu. Ursula, Blackwood'un kapılarından içeri akın eden velilerin arasına karıştı. Kendini bir anda izdiham içinde bulmak heyecan vericiydi (ve biraz da ürkütücü). Evleneli altı aydan az olduğu halde kalabalık içinde olmanın nasıl bir şey olduğunu unutmuştu.

Daha önce okula gelmediği için buranın, Todd ailesi erkeklerinin gittiği eskilerden kalma okulla benzeşmeyen, sıradan kırmızı

kiremitleri, monoton bitki çitleri karşısında şaşkınlığa düştü. Teddy ile Jimmy, Maurice'in izinden giderek Hugh'nun eski okuluna yazılmışlardı. Yumuşak gri taştan yapılma ve Oxford kadar güzel, hoş bir binaydı. ("İçi vahşi gerçi," demişti Teddy). Arazisi özellikle güzeldi ve tarhlardaki çiçek bolluğu Sylvie'nin bile beğenisini kazanmıştı. "Epey romantik bir düzenleme," demişti. Asıl vurgunun oyun sahalarında yoğunlaştığı Derek'in okulunda ise böylesi bir romantizm söz konusu değildi. Derek'e göre Blackwood'daki oğlanlar zaten pek öyle derslere düşkün değillerdi ve bitmek bilmez ragbi ve kriket turnuvalarıyla meşgul tutuluyorlardı. Yine sağlam vücutlarda sağlam kafa. Derek'in kafası sağlam mıydı peki?

Ona kız kardeşini ve babasını sormak için çok geçti artık. Krakatoa yanardağı patlar diye düşünüyordu Ursula. İnsan neden uydururdu böyle bir şeyi? Ancak Dr. Kellet bilirdi herhalde.

Veliler ve çalışanlar için hazırlanan içeceklerin konduğu masalar atletizm sahasının bir ucuna yerleştirilmişti. Çay, sandviçler ve Dundee kek dilimleri. Ursula, Derek'i aranarak çay makinesinin başında oyalandı. Derek, "yardım etmesi" gerektiği için Ursula'yla fazla konuşamayacağını söylemişti. Ursula nihayet sahanın uzak ucunda onu gördüğünde, amaçlarını anlamakta zorlandığı çok sayıda çemberi özenle bir yere götürmekteydi.

Masaların etrafına toplanmış insanların hepsi birbirini tanıyor gibiydi. Özellikle de eğitmenlerin eşleri. Ursula o anda Blackwood'da Derek'in sözünü ettiğinden çok daha fazla sosyal faaliyet olması gerektiğini fark etti.

Kıdemli erkek öğretmenlerden yarasa gibi giyinmiş bir iki tanesi çay masasına yerleşti ve Ursula'nın kulağına 'Oliphant' ismi çalındı. Ursula olabildiğince dikkat çekmeden onlara biraz daha yanaştı ve sanki tabağındaki sandviçin yengeç ezmesi karşısında büyülenmiş gibi davrandı.

"Genç Oliphant'ın başı yine dertteymiş duyduğuma göre."

"Öyle mi?"

"Bir oğlana vurmuş galiba."

"Oğlanlara vurmakta bir şey yok ki. Ben sürekli vuruyorum."

"Bu defa kötüymüş ama anlaşılan. Veliler polise gitmekle tehdit ediyormuş."

"Sınıfta hâkimiyet kurmayı hiç beceremedi ki. Berbat bir öğretmen olduğu kesin."

İki adam tabakları tepeleme kekle doldurduktan sonra uzaklaşmaya başladılar. Ursula da peşlerinden sürüklendi.

"Boğazına dek borca batmış, biliyorsun."

"Kitabından biraz para kazanır belki."

Espri yapılmış gibi coşkuyla kahkaha attılar.

"Bugün karısı da buradaymış sanırım."

"Sahi mi? Dikkatli olalım. Duyduğuma göre dengesiz biriymiş." Bu da müthiş bir espriydi anlaşılan. Engelli yarışın başlangıcını işaret eden ani tabanca atışı Ursula'yı yerinden sıçrattı. Öğretmenleri salınarak yürümeye terk etti. Kulak misafirliği iştahını yitirmişti.

O sırada Derek'in uzun adımlarla kendine doğru geldiğini gördü. Çemberlerin yerini şimdi ağır gibi görünen ciritler almıştı. Derek yardım için bir iki oğlana seslendi, çocuklar uysallıkla yanına gittiler. Ursula'nın yanından geçerken bir tanesi bıyık altından gülerek fısıltıyla "Evet Bay Elephant, geliyoruz Bay Elephant," dedi. Derek ciritleri büyük bir tangırtıyla çimlere bıraktı ve çocuklara "Sahanın sonuna taşıyın şunları. Hadi, elinizi çabuk tutun," dedi. Sonra Ursula'ya yaklaşarak onu yanağından öptü ve "Merhaba canım," dedi. Ursula kendine engel olamayarak kahkahayı patlattı. Derek'in haftalardır söylediği en güzel şeydi bu ve Ursula için değil, yakınlarında duran iki öğretmen eşi duysun diye söylenmişti.

"Komik bir şey mi var?" diye sordu Derek, Ursula'nın yüzünü gereğinden biraz fazlaca inceleyerek. Ursula onun kaynadığını görebiliyordu. Cevap olarak başını iki yana salladı. Kendini kaybederek çığlık atmaktan korkuyordu. Kendi yanardağının da köpürdüğünü, patlamaya hazır olduğunu hissediyordu. Histerikti belki de. *Dengesizdi.*

"Üst Sınıflar'ın yüksek atlamasıyla ilgilenmem lazım," dedi Derek, Ursula'ya kaş çatarak. "Az sonra buluşuruz." Kaşlarını çatmaya devam ederek uzaklaştı ve Ursula tekrar gülmeye başladı.

"Bayan Oliphant? Siz Bayan Oliphant'sınız, değil mi?" İki öğretmenin karısı av kokusu almış dişi aslanlar gibi Ursula'nın üstüne atıldılar.

Derek akşam çalışmasına gözetmenlik etmek zorunda olduğu ve yemeğini okulda yiyeceği için Ursula eve dönüşte de tek başınaydı. Kendine kızarmış ringa ve soğuk patatesle geçiştirme bir çay sofrası hazırladı ve içinde aniden bir şişe kırmızı şarap hasreti kabardı.

Hatta şişe ardına şişe; ta ki içmekten ölene dek. Balığın kılçıklarını çöp tenekesine attı. *Gece yarısı son bulmak, ağrısız sancısızca.* Her şey şu gülünç hayattan iyiydi.

Derek besbelli öğrenciler için, çalışanlar için bir şakaydı. *Bay Elephant.* Ursula söz dinlemez Alt Üçüncü sınıfların onu öfkeden deliye çevirdiğini görür gibi oluyordu. Bir de kitabı, neydi o kitap?

Ursula, Derek'in "çalışma odası"nın içeriğiyle o güne dek pek ilgilenmemişti. Plantagenet'ler ya da Tudor'lara, hatta ikisinin arasında ya da onlardan bu yana gelmiş geçmiş herhangi bir şeye karşı büyük bir ilgi duymamıştı. Yemek odasında (orayı hâlâ bu isimle düşünmeyi seviyordu) toz alır ya da cila yaparken Derek'in kâğıtlarına ve kitaplarına dokunmama konusunda sıkı sıkıya tembihliydi ama zaten fazla aldırış ettiği de yoktu. Yüce kitabın gidişatına pek göz atmamıştı.

Derek son zamanlarda hummalı bir çalışma içindeydi ve masanın üstü notlarla, kâğıt parçalarıyla doluydu. Hepsi de bağlantısız cümleler ve düşünceler – *bir anlamda ilkel de olsa epey eğlenceli bir inanç – planta genista, halk arasındaki adıyla katırtırnağı bize Angevin adını bahşetti – şeytandan gelirler ve şeytana dönecekler.* Gerçek bir yazıma dair çok az işaret vardı. Daha çok düzeltiler, yeniden düzeltiler vardı ve aynı paragraf her defasında küçücük değişikliklerle tekrar tekrar yazılmıştı. Ayrıca kapağında Blackwell'in arma ve mottosu olan (*A posse ad esse* – 'olasılıktan gerçekliğe') egzersiz kitaplarına yazılmış bitmek bilmez deneme sayfaları mevcuttu. Yazdıklarının daktiloya çekilmesini istememesine şaşmamalıydı. Ursula bir Casaubon'la[52] evlenmişti, bunu şimdi görüyordu.

Derek'in tüm hayatı bir uydurmacaydı. Ursula'ya söylediği ilk sözlerinde bile (*Aman, aman, ne fena. Yardım edeyim size.)* samimi değildi. Neydi istediği? Kendinden zayıf biri mi? Yoksa bir eş, çocuklarına bir anne, evini idare edecek biri mi? Altta yatan kaosu hariç, *vie quotidienne*'in[53] tüm debdebesi. Ursula o kaostan kendini korumak için evlenmişti onunla. Şimdi anlıyordu ki Derek de onunla aynı nedenle evlenmişti. Oysa ikisi de yeryüzünde birini herhangi bir şeyden koruyabilecek son insanlardı.

---

52 George Eliot'ın romanı *Middlemarch*'ta kendini gerçekte olduğundan daha fazlası olduğuna inandırmış bir karakter. (ç.n.)

53 Fransızca. *Gündelik yaşam.* (ç.n.)

Ursula büfe çekmecelerinden birini karıştırdı ve bir deste mektup buldu. William Collins and Sons, Co. Ltd. antetli en üstteki mektup "okul tarih kitaplarında yeterince işlenmiş bir alanı" ele aldığı için kitap fikrini "esefle" geri çeviriyordu. Eğitim kitapları basan diğer yayınevlerinden de benzeri mektuplar gelmişti. Daha kötüsü demetin içinde ödenmemiş faturalar ve tehditkâr son bildirimler vardı. Epeyce ağır dille yazılmış bir mektupta evi ödemek için alındığı anlaşılan kredinin acilen geri ödenmesi talep ediliyordu. Ursula'nın sekreterlik okulunda dikte egzersizlerinde yazdığı türden tatsız mektuplardandı – *Sayın beyefendi, Dikkatime sunulduğu üzere...*

Ursula ön kapının açıldığını duydu ve kalbi sıkıştı. Derek tiyatro sahnelerine yaraşır gotik bir mütecaviz gibi yemek odasının eşiğinde belirdi. "Ne yapıyorsun sen?"

Ursula, William Collins'den gelen mektubu havaya kaldırarak "Yalancısın sen, sapına kadar," dedi. "Neden evlendin benimle? Neden ikimizi de mutsuz ettin?" Derek'in yüzündeki ifade. İşte o malum ifade. Ursula öldürülmek için kaşınıyordu adeta. Ama böylesi, kendisinin yapmasından kolay değil miydi? Umurunda değildi artık, mücadele edecek gücü kalmamıştı.

İlk darbeyi beklediği halde yine de gafil avlandı. Derek'in yumruğu suratının ortasına yok etmek istermişçesine sertçe indi.

Ursula mutfağın zemininde uyudu, ya da belki kendinden geçti ve saat altıdan önce uyandı. Midesi bulanıyor, başı dönüyor, vücudunun her yanı tutulmuş ve ağrıyordu. Bedeni kurşun gibiydi. Su içmek için yanıp tutuşuyordu ama Derek'i uyandırma korkusuyla musluğu açmaya cesaret edemedi. Önce bir sandalyeye sonra da masaya tutunarak güçlükle ayağa kalktı. Ayakkabısını buldu, sessizce koridora geçti ve askıdan mantosuyla eşarbını aldı. Derek'in cüzdanı ceketinin cebindeydi. İçinden on şilinglik banknot aldı. Tren ve sonrasında taksi için yeter de artardı. Bu külfetli yolculuğun düşüncesiyle bile bitap düştü. Yürüyerek Harrow'a ve Wealdstone istasyonuna dahi gidebileceğinden emin değildi.

Mantosunu üstüne geçirdi, koridordaki aynadan kaçınarak eşarbını yüzüne doğru indirdi. Kim bilir ne korkunç bir görüntüsü vardı. Kapatma sesi Derek'i uyandırmasın diye ön kapıyı biraz aralık bıraktı. Ibsen'in Nora'sının çıkarken kapıyı çarpışı geldi aklına.

Kaçmaya çalıştığı kişi Derek Oliphant olsa Nora da öyle dramatik jestlere heves etmezdi.

Hayatının en uzun yürüyüşü oldu. Kalbi öyle hızlı çarpıyordu ki iflas edebilirdi. Yol boyunca Derek'in ardında koşan ayak seslerini ve ona seslenişini duymayı bekledi. Bilet gişesinde kan ve kırık diş dolu ağzıyla "Euston" diye mırıldanabildi. Biletçi ona bir göz attı ve halini görünce hemen bakışlarını kaçırdı. Adamın muhtemelen şimdiye dek eldivensiz boks maçından çıkmış gibi görünen kadın yolcularla uğraşmak gibi bir tecrübesi olmamıştı.

Ursula günün ilk treni için kadınlar bekleme odasında acı dolu on dakika daha geçirmek zorunda kaldı ama en azından burada su içebilmiş ve yüzündeki kan izlerinin bir kısmını silebilmişti.

Trende tek eliyle yüzünü kapatarak, başı önünde oturdu. Takım elbiseli, melon şapkalı erkekler onu titizlikle görmezden geldiler. Ursula trenin kalkmasını beklerken riski göze alarak platforma göz gezdirdi ve Derek'ten hâlâ bir iz olmadığını görünce müthiş rahatladı. Şansı varsa Ursula'yı henüz özlememişti ve onun mutfakta kahvaltı hazırladığını farz ederek yatak odasında hâlâ şınav çekiyordu. Cuma, tütsülenmiş ringa günü. Balık hâlâ kilerin rafında, gazeteye sarılı duruyordu. Öfkeden deliye dönecekti Derek.

Euston'da trenden indiğinde Ursula'nın bacakları onu neredeyse taşımayacaktı. İnsanların uzak durduğunu fark edince taksi şoförünün de almayacağından endişe etti ama parayı gösterdiğinde adam binmesine izin verdi. Gece yağmurla yıkanmış Londra'da sessizce ilerlediler. Şimdi binaların taşları günün ilk ışıklarıyla ışıldıyordu ve yumuşak bulutlu tanyeri pembeler ve mavilerle kırpışıyordu. Ursula, Londra'yı ne kadar sevdiğini unutmuştu. İçinde bir heyecan yükseldi. Yaşamaya karar vermişti ve şimdi bunu çok istiyordu.

Yolculuğun sonunda taksi şoförü inmesine yardım etti. "Burası olduğundan eminsiniz, bayan, değil mi?" dedi, Melbury Road'daki kırmızı kiremitli kocaman binaya bakarak. Ursula sessizce başını salladı.

Kaçınılmaz varış noktası burasıydı.

Ursula zili çaldı ve ön kapı açıldı. Yüzünü gördüğü anda Izzie'nin eli dehşetle ağzına kapandı. "Aman Tanrım. Ne *oldu* sana?"

"Kocam beni öldürmeye çalıştı."

"O halde iyisi mi içeri gel," dedi Izzie.

Morluklar çok yavaş da olsa iyileşti. "Savaş yaraları," diyordu Izzie onlara.

Izzie'nin dişçisi Ursula'nın dişlerini düzeltti ve Ursula bir süre sağ kolu askıda gezdi. Burnu bir kez daha kırılmış, elmacık kemikleri ve çenesi çatlamıştı. Kusurluydu artık, *el değmemiş* değildi. Öte yandan fırçalanıp tertemiz olmuş gibi hissediyordu kendini. Geçmiş, artık bugünün üstünde o derece ağırlık yapmıyordu. Fox Corner'a yaz tatiline çıktığını söyleyen bir not gönderdi. "Derek ile Highlands'de geziye çıkıyoruz." Derek'in Fox Corner ile temasa geçmeyeceğinden neredeyse emindi. Bir yerlerde yaralarını sarmaya çalışıyor olmalıydı. Barnet'ta belki. Neyse ki Izzie'nin nerede yaşadığına dair en ufak bir fikri yoktu.

Izzie beklenmedik derecede anlayışlı davranıyordu. "İstediğin kadar kal," demişti. "Koca yerde tek başıma dolanmamdan iyidir. Hem Tanrı biliyor ya sana bakmaya yetip artacak kadar da param var. Rahat ol," diye eklemişti. "Hiç acele etme. Zaten daha yirmi üç yaşındasın şekerim." Ursula neye daha çok şaşıracağını bilemedi; Izzie'nin samimi misafirperverliğine mi yoksa kaç yaşında olduğunu bilmesine mi. Kim bilir belki Belgravia Izzie'yi de değiştirmişti.

Bir akşam Ursula tek başına evdeyken Teddy çıkageldi. "Ne zormuş seni bulmak," dedi, Ursula'ya sık sıkı sarılarak. Ursula'nın mutluluktan kalbi hop etti. Teddy bir şekilde daima diğer insanlardan daha gerçek görünüyordu. Uzun yaz tatilini Hall çiftliğinde çalışarak geçirmekten bronzlaşmış ve güçlenmişti. Kısa süre önce çiftçi olmak istediğini ilan etmişti. "Eğitimine harcadığım parayı geri isterim," demişti Sylvie, ama gülümseyerek. Çünkü Teddy gözdesiydi.

"Yanlış bilmiyorsam *benim* paramdı o," demişti Hugh. (Hugh'nun gözdesi var mıydı? "Sensin bence," demişti Pamela.)

"Yüzüne ne oldu?" diye sordu Teddy.

"Küçük bir kaza. Sen asıl önceki halini görecektin," dedi, gülerek.

"Highlands'de değilsin gördüğüm kadarıyla," dedi Teddy.

"Evet, öyle görünüyor sahiden."

"Terk mi ettin onu?"

"Evet."

"Güzel." Tıpkı Hugh gibi Teddy de uzun anlatılara girmezdi. "Delifişek halamız nerede, bu arada?" diye sordu.

"Dışarıda, delifişeklik yapıyor. Embassy Club'da sanırım." Ursula'nın özgürlüğünü kutlamak için Izzie'nin şampanyasından içtiler.

"Annemin gözünden epey düşeceksin tahminimce," dedi Teddy.

"Merak etme, çoktan düşmüş durumdayım zaten."

Birlikte omlet ve domates salatası yaptılar ve tabaklarını kucaklarına koyarak radyodan Ambrose ve orkestrasını dinleyerek yediler. Yemekleri bittikten sonra Teddy bir sigara yaktı. "Pek bir yetişkinsin bu günlerde," dedi Ursula gülerek. Teddy ise sirk göstericileri gibi pazılarını sergileyerek "Kaslarım var artık," dedi. Oxford'da Ingiliz dili eğitimi alıyordu ve düşünmeyi bırakıp "toprakla çalışmanın" kendisine iyi geldiğini söylüyordu. Şiir de yazıyordu, dediğine göre. Ama toprak hakkında, "duygular" hakkında değil. Teddy'nin kalbi Nancy'nin ölümüyle birlikte paramparça olmuştu ve dediğine göre bir şey bir kez dağıldı mı, bir daha asla kusursuz şekilde onarılamıyordu. "Tam Jamesci bir yaklaşım, değil mi?" dedi, kederle. (Ursula kendini düşündü.)

Boynu bükük Teddy yarasını içinde taşıyordu; küçük Nancy Shawcross'un kalbinden çekilip koparıldığı yerde kalan yarasını. "Sanki bir odaya giriyorsun, hayatın sona eriyor ama sen yaşamaya devam ediyorsun," dedi Ursula'ya.

"Anlıyorum sanırım. Anlıyorum," dedi Ursula.

Ursula başı Teddy'nin omzuna düşerek uyuklamaya başladı. Hâlâ müthiş yorgundu. ("Uyku muazzam bir şifadır," diyordu Izzie, her sabah kahvaltısını tepside getirerek.)

Teddy sonunda içini çekti, gerindi ve "Ben artık Fox Corner'a dönsem iyi olacak," dedi. "Hikâyemiz nedir şimdi? Seni gördüm mü, yoksa hâlâ Brigadoon'da mısın?" Teddy tabakları mutfağa götürdü. "Sen cevabını düşünürken ben ortalığı toparlayayım."

Kapı çaldığında Ursula gelenin Izzie olduğunu düşündü. Kendisi Melbury Road'da yaşamaya başladığından beri Izzie kapı anahtarları konusunda iyice özensiz davranmaya başlamıştı. Ursula sabahın üçünde onu içeri almak için sürünerek yataktan kalktığında "Ama sen hep evdesin zaten canım," diyordu.

Gelen Izzie değil, Derek'ti. Ursula o kadar şaşırmıştı ki konuşamadı. Derek'i öyle kesin bir biçimde geride bırakmıştı ki onu var

olmaktan çıkmış gibi düşünüyordu. Holland Park'a değil, muhayyilenin karanlık bir yerlerine aitti.

Derek, Ursula'nın kolunu arkasına bükerek onu koridordan yaka paça misafir odasına sürükledi. Sonra odadaki sehpaya, oryantal stilde oymalı ahşap ağır şeye baktı. Hâlâ sehpanın üstünde duran boş şampanya bardaklarını ve Teddy'nin sigara izmaritlerinin olduğu kocaman akik kül tablasını görünce tıslar gibi bir sesle "Kim vardı yanında?" dedi. Öfkeden adeta akkorlaşmıştı. "Kiminle zina yapıyordun?"

"Zina mı?" dedi Ursula, kelimeye şaşırarak. İncil'den fırlamış gibi bir söz. O sırada omzuna gelişigüzel attığı kurulama beziyle Teddy içeri girdi. "Neler oluyor?" dedi. Sonra da "Çek ellerini ondan," diye ekledi.

"Bu mu o?" diye sordu Derek, Ursula'ya? "Londra'da düşüp kalktığın herif bu mu ha?" Yanıtı beklemeden Ursula'nın kafasını sehpaya vurdu ve Ursula kayarak yere düştü. Kafasındaki acı korkunçtu ve azalmak yerine, mengeneyle sıkıştırılıyormuş gibi giderek artıyordu. Derek halıya dökülen izmaritlere aldırış etmeksizin, ağır akik kül tablasını bir kadeh gibi havaya kaldırdı. Ursula o an beyninin düzgün çalışmadığını anladı çünkü korkuyla kendini korumaya çalışacağı yerde tek düşünebildiği, bu olayın yumurta olayına çok benzediği ve hayatın ne kadar saçma olduğuydu. Teddy bağırarak Derek'e bir şey söyledi ve Derek Ursula'nın kafatasını parçalamak yerine kül tablasını Teddy'ye fırlattı. Ursula kül tablasının Teddy'ye isabet edip etmediğini göremedi çünkü Derek onu saçından yakaladı, kafasını yukarı kaldırdı ve yeniden sehpaya çarptı. Ursula'nın gözleri önünde bir şimşek çaktı ama acı azalmaya başladı.

Hareket edemeden, kayarak halıya serildi. Gözlerinde öyle çok kan vardı ki görmekte zorlanıyordu. Kafasının sehpaya ikinci çarpışında içinden bir şeyin çekildiğini hissetmişti. Yaşama içgüdüsü belki de. Şimdi etrafında halı üstünde sürüp giden hışırtılı ve hırlamalı tuhaf danstan Derek ile Teddy'nin dövüştüğünü anlayabiliyordu. Teddy en azından ayaktaydı ve baygın yatmıyordu ama Ursula onun dövüşmesini istemiyordu. Kaçmasını, kendini kurtarmasını istiyordu. Ölmek umurunda değildi, gerçekten değildi, Teddy güvende olduğu sürece. Bir şeyler söylemeye çalıştı ama ağzından anlaşılmaz boğuk seslerden başka bir şey çıkmadı. Çok üşüyor-

du ve çok yorgundu. Belgravia'da, hastanedeyken de kendini böyle hissettiğini hatırladı. Hugh vardı yanında, eline sıkı sıkı sarılmış, Ursula'yı bu hayatta tutmuştu.

Radyoda hâlâ Ambrose çalıyordu ve Sam Browne "The Sun Has Got His Hat On"u[54] söylüyordu. Hayatı terk ederken dinlemek için fazlaca keyifli bir şarkı. İnsanın bekleyeceği türden bir şey değil.

Siyah yarasa onun için geliyordu. Ursula gitmek istemedi. Karanlık etrafını kapladı. *Asude ölüm.* Öyle soğuktu ki. Bu gece kar yağacak, diye düşündü, henüz kış gelmediği halde. Şimdiden başlamıştı yağmaya. Soğuk kar tanecikleri teninde sabun gibi dağılıyordu. Ursula tutması için elini Teddy'ye uzattı ama bu defa hiçbir şey karanlık gecenin içine düşmesine engel olamadı.

54 İngilizce. *Güneş Şapkasını Takmış.* (ç.n.)

"Ah! Ne diye yaptın şimdi bunu?" diye bağırdı Howie, yanağında Ursula'nın hanımefendiliğe yaraşmayacak biçimde yumrukladığı yeri ovarak.

Sonra da neredeyse hayranlıkla "Küçük bir kıza kıyasla amma sağlam sağ kroşen varmış," dedi. Ursula'ya doğru bir hamle daha yaptı ama Ursula kedi kıvraklığıyla yana kaçtı. Kaçmasıyla da dağmuşmulasının kuytularına saklanmış duran Teddy'nin topunu gördü. Howie'nin incik kemiğini hedef alan tekme yerini güzelce bulunca Ursula'ya topu inatçı çalının pençelerinden kurtarma fırsatı doğdu.

"Bir öpücük istemiştim sadece," dedi Howie, nedense incinmiş gibi bir sesle. "*Irzına geçmeye* falan çalışmıyordum herhalde." Kaba kelime serin havada asılı kaldı. Ursula bunu duyunca kızarabilirdi, hatta kızarmalıydı ama tuhaf bir egemenlik hissediyordu bu kelimenin üstünde. Howie gibi oğlanların Ursula gibi kızlara yaptığının böyle bir şey olduğunu seziyordu. Tüm kızların, özellikle de on altıncı doğum günlerini kutlayanların karanlık, yabanıl ormanlarda yürürken tedbirli olması gerekiyordu. Ya da bu örnekte Fox Corner bahçesinin en ucundaki fundalıkta... Howie biraz mahcup bir tavra bürünerek Ursula'yı ödüllendirdi.

Maurice'in "Howie!" diye seslendiğini duydular. "Sensiz gidiyoruz oğlum!"

"Gitsen iyi olur," dedi Ursula. Yeni eriştiği kadınlığı adına küçük bir zafer.

"Topunu buldum," dedi Teddy'ye.

"Harika," dedi Teddy. "Teşekkürler. Senin şu doğum günü pastandan biraz daha yiyelim mi?"

Ağustos 1926

Il se tenait devant un miroir long, appliqué au mur entre les deux fenêtres, et contemplait son image de très beau et très jeune homme, ni grand ni petit, le cheveu bleuté comme un plumage de merle.[55]

Okurken gözlerini güçlükle açık tutabiliyordu. Havanın tatlı bir sıcaklığı vardı ve gün boyu kitap okumaktan ya da uzun yürüyüşlere çıkmaktan öte yapacak bir şey olmadığı için vakit ağda gibi uzayarak geçiyordu. Uzun yürüyüşlerin ardında daha çok Benjamin Cole'a ya da Cole erkeklerinden herhangi birine rastlama yönündeki boş bir ümit yatıyordu. Hepsi de esmer yakışıklı delikanlılara dönüşmüştü Cole erkeklerinin. "İtalyan desen inanırlar," diyordu Sylvie. Fakat neden insanları kendileri dışında herhangi bir şey olduklarına inandırmak istesinler ki?

Sylvie, Ursula'yı sıcak çimlerin üstüne uyuşuklukla terk ettiği *Chéri*'siyle[56] elma ağaçlarının altında uzanırken yakaladı ve "Böyle tembellikle geçen uzun günler asla geri gelmiyor, biliyor musun?" dedi. "İnsan gelir sanıyor ama gelmiyor."

"Tabii inanılmaz derecede zengin olmazsam," dedi Ursula. "O zaman gün boyu aylaklık edebilirim."

"Olabilir," dedi Sylvie, yeni huy edindiği disforik[57] tavrından vazgeçmeye gönülsüz. "Ama yaz yine de günün birinde sona erecek." Kendini Ursula'nın yanına, çimlere attı. Teni bahçe işi yapmaktan çillenmişti. Sylvie daima güneşin doğuşuyla birlikte kalkardı. Oysa Ursula'ya kalsa gün boyu seve seve uyurdu. Sylvie, Colette'in sayfalarını tembel tembel karıştırarak "Fransızcanı daha iyi değerlendirmelisin," dedi.

"Paris'te yaşayabilirim mesela."

"*O* hariç," dedi Sylvie.

---

55 *İki pencere arasında duvara asılı uzun aynanın önünde durdu ve görüntüsünü değerlendirdi, narbülbülünün tüyleri gibi mavi saçlarıyla, ne uzun ne kısa boylu, çok güzel ve çok genç bir adam.* (ç.n.)

56 Fransız kadın romancı Colette'in romanı. Türkçede "Cicim" adıyla yayımlanmıştır. (ç.n.)

57 Çevreye ilginin kaybolduğu, kötümser bir keyifsizlik hali. (ç.n.)

"Sence okulu bitirdiğimde üniversiteye başvurmalı mıyım?"

"Ah, hayatım, yapma ama, ne anlamı var ki? Üniversite sana eş ve anne olmayı öğretemez."

"Ya ben eş ve anne olmak istemiyorsam?"

Sylvie güldü. "İşte şimdi sırf kışkırtmak için saçmalıyorsun." Ursula'nın yanağını okşadı. "Hep böyle küçük komik bir şeydin zaten. Bahçede çay var," dedi, gönülsüzce yerinden kalkarak. "Ve de kek. Bir de ne yazık ki Izzie."

"Ah canım," dedi Izzie, Ursula'nın bahçede kendisine doğru geldiğini görünce. "Ne kadar da büyümüşsün görmeyeli. Kadın olmuşsun resmen. Ayrıca pek de güzelsin!"

"Henüz olmadı," dedi Sylvie. "Biz de az önce onun geleceğini tartışıyorduk."

"Öyle mi yapıyorduk?" dedi Ursula. "Ben Fransızcamı tartışıyoruz sanıyordum. Daha fazla eğitime ihtiyacım var," dedi Izzie'ye.

"Ne kadar da ciddi meseleler," dedi Izzie. "Halbuki senin on altı yaşında uygunsuz bir oğlana sırılsıklam âşık olman gerekirdi." Âşığım zaten, diye düşündü Ursula. Benjamin Cole'a âşığım. Uygunsuz biriydi Benjamin büyük ihtimalle. Sylvie'yi "Yahudi mi?" derken hayal edebiliyordu. Ya da Katolik, veya madenci mi (yabancı herhangi biri), mağaza tezgâhtarı, kâtip, seyis, tramvay şoförü, öğretmen. Uygunsuz erkeklerin sonu gelmezdi.

"Ya *sen*?" diye sordu Ursula, Izzie'ye.

"Ben, ne?" dedi Izzie, şaşkınlıkla.

"On altı yaşında âşık mıydın?"

"Ah, hem de nasıl."

"Peki, sen?" dedi Ursula, Sylvie'ye.

"Aman, yok canım," dedi Sylvie.

"Oysa *on yedi* yaşında âşık olmuş olmalısın," dedi Izzie Sylvie'ye.

"Neden?"

"Hugh ile o zaman tanışmıştın da ondan tabii."

"Ha, evet, tabii."

Izzie, Ursula'ya doğru eğildi ve dedikoducu fısıltısıyla "Ben senin yaşlarındayken gizlice evlenmiştim," dedi.

"Saçmalık," dedi Sylvie, Ursula'ya. "Yapmadı öyle bir şey. Ah, işte Bridget çay tepsisiyle geliyor." Sylvie, Izzie'ye döndü. "Ziyaretinin özel bir amacı var mı, yoksa sırf sinir bozmak için mi geldin?"

"Arabayla yakınlardan geçiyordum da bir uğrayayım dedim. Sana sormak istediğim bir şey var."

"Eyvahlar olsun," dedi Sylvie, bıkkınlıkla.

"Düşündüm de," diye söze başladı" Izzie.

"Eyvahlar olsun."

"*Keser misin* şunu Sylvie?"

Ursula çayları koydu, keki dilimledi. Bir savaşın yaklaştığını hissediyordu. Izzie ağzını doldurduğu kekle geçici bir sessizliğe gömülmüştü. Bu defaki kek Bayan Glover'ın pofuduk süngerlerinden değildi.

"Dediğim gibi," diye güçlükle yutkundu Izzie "düşündüm de –lütfen bir şey söyleme Sylvie– *Augustus'un Maceraları* hâlâ *vahşice* başarılı ve ben altı ayda bir, yeni bir kitap yazıyorum. Olacak şey değil. Holland Park'ta evim var, param var, fakat tabii kocam yok. Çocuğum da yok."

"Gerçekten mi?" dedi Sylvie. "Emin misin?"

Izzie onu duymazdan geldi. "Güzel talihimi paylaşabileceğim hiç kimsem yok. Ben de düşündüm ki neden Jimmy'yi evlat edinmiyorum?"

"Anlayamadım?"

Sylvie "İnanılır gibi değil," diye tısladı Hugh'ya. Izzie hâlâ bahçede kocaman çantasından çıkardığı bitmemiş kitabından bölümler okuyarak Jimmy'yi eğlendiriyordu. "Augustus Deniz Kenarına Gidiyor".

"Neden beni evlat edinmek istemiyor?" dedi Teddy. "Augustus güya ben değil miydim?"

"Izzie tarafından evlat edinilmek mi istiyorsun?" dedi Hugh, şaşkınlıkla.

"Aman Tanrım, hayır tabii ki," dedi Teddy.

"Kimsenin evlat edinildiği falan yok," dedi Sylvie hiddetle. "Git konuş şunla Hugh."

Ursula mutfakta elma aramaya gittiğinde Bayan Glover'ı et tokmağıyla dana eti dilimlerini döverken buldu. "Bosch'un başları bunlar tahminimce," dedi Bayan Glover.

"Gerçekten mi?"

"Zavallı George'un ciğerlerinin işini bitiren gazı gönderenler."

"Yemekte ne var? Açlıktan ölüyorum" Ursula, George Glover'ın ciğerleri konusunda artık epey hissizleşmişti. Öyle çok şey duymuştu ki onlar hakkında, kendine ait bir hayatları vardı sanki. Tıpkı Sylvie'nin annesinin ciğerleri gibi; sahiplerinden çok karakter sahibi gibi görünen organlar.

"Dana külbastı *à la Russe*," dedi Bayan Glover, eti çevirip dövmeye devam ederek. "Rusların da onlardan bir farkı yok, haberin olsun."

Ursula, Bayan Glover'ın hiç gerçekte yabancı ülkeden biriyle tanışıp tanışmadığını merak etti.

"Eh, Manchester'da bir sürü Yahudi var," dedi kadın.

"Sen hiç tanıştın mı biriyle?"

"Tanışmak mı? Ne diye tanışacakmışım?"

"Yahudilerin mutlaka yabancı olması gerekmiyor gerçi ama, değil mi? Yandaki Cole'lar Yahudi mesela."

"Saçmalama," dedi Bayan Glover. "Senin benim kadar İngiliz onlar." Bayan Glover'ın Cole erkeklerine kusursuz görgüleri yüzünden belli bir düşkünlüğü vardı. Ursula konunun tartışmaya değer olup olmadığını tarttı. Sonra bir elma daha aldı, Bayan Glover da et dövme işine döndü.

Ursula elmayı Sylvie'nin en sevdiği saklanma yerlerinden birinde, bahçenin gözden ırak bir köşesinde banka oturarak yedi. "Dana külbastı *à la Russe*" sözleri mahmur mahmur zihninde döndü. Sonra kalbi küt küt atarak aniden ayağa fırladı. İçinde tanıdık ama epeydir unutulmuş bir dehşet aniden tetiklenmişti... Ama neyle? Bahçenin huzuru, yüzüne vuran ikindi güneşi, güneşli patikada tembel tembel kendini yıkayan kedi Hattie bu dehşetle öyle tezattı ki...

Ortada herhangi bir felaket emaresi, her şeyin yolunda olmadığına dair en ufak bir gösterge olmadığı halde Ursula elmanın göbeğini çalıların içine fırlatarak o eski ve tanıdık iblisler topuklarını kamçılarken bahçeden fırladı, kapıdan geçti ve yola çıktı. Hattie temizlenme işinin ortasında duraksadı ve sallanan kapıyı kibirle süzdü.

Belki bir tren felaketi söz konusuydu, belki *Demiryolu Çocukları*'ndaki gibi iç etekliğini yırtarak makiniste işaret vermesi gerekecekti. Ama hayır, istasyona vardığında Londra'ya giden 05.30 treni Fred Smith'in ve makinistinin emniyetli idaresi altında platformun yanında sessizce ilerliyordu.

"Bayan Todd?" dedi Fred, demiryolu görevlisi kasketinin kenarına dokunarak. "İyi misiniz? Endişeli görünüyorsunuz."

"İyiyim Fred, teşekkürler sorduğun için. Sadece ölümcül bir dehşet içindeyim, korkacak bir şey yok." Fred Smith ömründe bir kez olsun ölümcül dehşet yaşamamış gibi görünüyordu.

Ursula hâlâ adlandıramadığı korku yüzünden sırılsıklam halde, geldiği yoldan gerisingeriye yürüdü. Yolun ortalarında Nancy Shawcross ile karşılaştı ve "Selam, neler yapıyorsun?" dedi. Nancy "Tabiat defterim için bir şeyler arıyorum sadece," dedi. "Biraz meşe yaprağı buldum, biraz da minik yavru palamut."

Korku Ursula'nın bedeninden çekilmeye başladı ve "Gel hadi, seni eve kadar geçireyim," dedi.

Mandıra sürüsünün otladığı sahaya yaklaştıklarında adamın biri beş parmaklıklı kapının üstünden tırmanarak frenkmaydanozlarının ortasına gümbürtüyle düştü. Ursula'ya şapkasını devirerek "İyi akşamlar küçük bayan," dedi ve istasyon yönünde yoluna devam etti. Yürüyüşüne Charlie Chaplin gibi neredeyse komik bir görüntü katan bir topallaması vardı. Savaş gazilerinden biri herhalde, diye düşündü Ursula.

"Kimdi o?" diye sordu Nancy.

"Hiçbir fikrim yok," dedi Ursula. "Ah, bak, şurada yolda, ölü bir kalkıkkuyruk var. İşine yarar mı?"

Yarın Güzel Bir Gün

2 Eylül 1939

"Maurice birkaç aya biter diyor." Pamela tabağını yakında doğacak bebeğini barındıran şık kubbenin üstüne yerleştirdi. Bebeğin kız olmasını ümit ediyordu.

"Bir kız üretene dek durmaksızın devam edeceksin, değil mi?" dedi Ursula.

"Kıyamete kadar," dedi Pamela, neşeyle. "Neyse Maurice sonuçta beni *şaşırtarak* hepimizi davet etti. Surrey'de pazar öğle yemeği. Cümbür cemaat. Şu tuhaf çocukları Philip ile Hazel..."

"Onlarla sadece iki defa karşılaştım galiba."

"Muhtemelen daha fazla karşılaşmış ama fark etmemişsindir. Maurice'in dediğine göre bizi 'kuzenler birbirini daha iyi tanısın' diye davet etmiş ama oğlanların hiç kanı ısınmadı çocuklara. Philip ile Hazel'ın nasıl *oyun oynanacağı* konusunda en ufak bir fikri yok. Anneleri de kendini rozbifle elmalı turtaya adamış. Edwina ayrıca Maurice'e de adamış kendini. Dini adanmışlık yakışır kadına tabii, İngiltere Kilisesi'ne bağlı biri olduğunu düşünürsek, *vahşice* Hıristiyan ne de olsa."

"Maurice'le evlenmek korkunç bir şey olmalı. Edwina nasıl katlanıyor bilmem."

"Bence minnettarlık duyuyor. Ne de olsa Maurice Surrey'yi verdi ona. Bir tenis kortu, Kabine'den dostlar ve bolca rozbif verdi. Çok fazla insan *ağırlıyorlar* evlerinde – hepsi de ileri gelenlerden. Bazı kadınlar böyle bir şey için acı çekmeyi göze alır. Maurice'e katlanmayı bile göze alır."

"Eh, kadının Hıristiyanlık hoşgörüsünü sınama açısından iyi bir test herhalde Maurice."

"Aslında Harold'ın inançlarını sınama açısından da iyi bir test. Harold, Maurice'le sosyal yardım konusunda tartıştı, Edwina'yla da alın yazısı hakkında."

"Edwina inanıyor muymuş buna? Anglikan değil miydi?"

"Aynen. Mantık duygusu hiç yok. Bayağı aptal biri. Maurice de bu yüzden evlendi herhalde onunla. Sence Maurice neden savaş

sadece birkaç ay sürer diyor? Mesleki bir atıp tutma mı acaba? Söylediği her şeye inanacak mıyız? Ya da söylediği *herhangi* bir şeye inanacak mıyız?"

"Genel olarak, hayır," dedi Ursula. "Ama İçişleri Bakanlığı'nda büyük şef olduğuna göre bir şeyleri *biliyor olması* gerekir. İçişleri Güvenlik, bu hafta itibarıyla yeni hizmete giren servisimiz."

"Peki sen de mi?" diye sordu Pamela.

"Evet, ben de. HSÖ Servisi artık bakanlık oldu. Hepimiz hâlâ yetişkin olma fikrine alışmaya çalışıyoruz."

Ursula on sekizinde okulu bitirdikten sonra Paris'e gitmemişti. Bazı öğretmenlerinin teşvikine rağmen Oxbridge'e başvurup ölü ya da diri herhangi bir dilde lisans eğitimi almayı da reddetmişti. İşin aslı High Wycombe'dan ve küçük bir sekreterlik okulundan daha ileri gitmemişti. Yine bir enstitüye kapanıp kalmaktansa *kendini idame ederek* bağımsızlığını kazanmayı istemişti. *Zaman kanatlı bir arabadır*[58] falan filan, demişti ailesine.

"Eh, hepimiz *kendimizi idame ediyoruz*," demişti Sylvie, "öyle ya da böyle. Sonunda da hepimiz aynı yere varıyoruz. Oraya nasıl vardığımızın ne önemi var, bilemiyorum."

Ursula'ya göre bütün mesele oraya *nasıl* vardığımızdı ama karamsarlığa kapıldığı günlerde Sylvie'yle tartışmanın anlamı yoktu. "İlginç bir işe girme şansına sahip olacağım," demişti, anne babasının itirazlarını savuşturarak. "Bir gazetede ya da belki yayınevinde çalışırım." Royal daktilolarının başında oturan tüvit ceketli, kravatlı erkeklerin ve incelikli tavırlarla sigara tüttüren kadınların olduğu bohem bir atmosfer hayal ediyordu.

Dorchester'da epey güzel bir çay saatinde, "Her neyse, senin adına sevindim," demişti Izzie. Hem Ursula'yı hem de Pamela'yı davet etmişti çaya. ("Bir şey istiyordur kesin," demişti Pamela.).

"Hem kim öyle sıkıcı bir entelektüel olmak ister ki?" demişti Izzie.

"Ben," demişti Pamela.

Sonradan Izzie'nin gerçekten de gizli bir amacı olduğu anlaşıldı. Augustus o kadar başarı elde etmişti ki Izzie'nin yayıncısı ondan kızlar için de "benzeri bir şey" üretmesini istemişti. "Ama *yaramaz* bir kızı anlatan kitaplar değil," demişti Izzie. "Anlaşılan

58 17. yüzyıl Ingiliz şairlerinden Andrew Marwell'in, Zaman'ın akıp gitmesini betimleyen dizesi: "Time's a wingéd chariot hurrying near." (ç.n.)

öyle bir şey iş yapmazmış. Şöyle hokey kaptanı tipinde, girişken bir şey istiyorlar. Bolca dalga makara olacak ama sınırları aşmak yok. Göz korkutucu şeyler yok." Pamela'ya dönmüş ve tatlı bir sesle "Benim aklıma da sen geldin canım," demişti.

Okulu Bay Carver denen bir adam yönetiyordu. Hem Pitman'ın hem de Esperanto'nun büyük takipçilerinden biri olan ve tuşlara bakmadan yazma pratiği esnasında "kızlarına" gözlerini bağlatan bir adam. Bu uygulamanın beceri geliştirmeden öte amaçlar içerdiğinden şüphelenen Ursula, Bay Carver'ın "kızları" arasında isyan başlatmıştı. "Ne asisin," demişti içlerinden biri –Monica– hayranlıkla. "Pek öyle sayılmam aslında," demişti Ursula. "Sadece sağduyulu davranıyorum, bilirsin işte."

Gerçekten de dediği gibi davranıyordu. Sağduyulu birine dönüşmüştü.

Ursula, Bay Carver'ın okulunda daktilo ve stenoda şaşırtıcı bir yetenek sergilemiş olsa da İçişleri Bakanlığı'ndan onu mülakata alan adamlar, bir daha asla görmeyeceği adamlar, Klasikler konusundaki yetkinliğinin dosya dolaplarını açıp kaparken ve bir mukavva klasörler denizinde bitmek bilmez aramalar yaparken bir şekilde daha çok işine yarayacağına kanaat getirmiş olmalıydılar. Ursula'nın pek öyle hayal ettiği "ilginç iş" değildi bu ama yine de ilgisini ayakta tutuyordu ve Ursula bunu izleyen on yıl içinde basamakları, kadınların o dizginli tırmanışlarıyla yavaş yavaş tırmandı. ("Günün birinde bir kadın başbakan olacak," demişti Pamela. "Hatta belki biz bile göreceğiz.") Şimdi mukavva klasörlerin peşine düşecek kendi stajyerleri vardı. Buna ilerleme diyebileceğini düşünüyordu. 36'dan beri Hava Saldırısı Önlemleri Servisi'nde çalışıyordu.

"Söylentileri duymadın sen o zaman?" dedi Pamela.

"Alt düzey kadınlardanım ben, söylentiden başka bir şey duymam ki."

"Maurice ne iş yaptığını söyleyemezmiş," diye homurdandı Pamela. " 'Kutsal duvarlar' ardında neler olup bittiğini asla dile getiremezmiş. Resmen bu kelimeleri kullandı; kutsal duvarlar. Duyan da Devlet Sırları Kanunu'nu kanıyla imzalamış da ruhunu rehin vermiş sanır."

"Ne yaparsın, hepimiz için geçerli aynısı," dedi Ursula, tabağına

kek alarak. "*De rigueur*[59] işte, bilmez misin? Şahsen ben Maurice'in sadece etrafta dolanıp bir şeylerin *sayımını* yaptığını düşünüyorum."

"Ve kendiyle gurur duyuyor. O durumda savaşa da bayılacaktır tabii. Bolca güç var, kişisel tehlike yok."

"Ayrıca sayılacak da *çok şey* var." İkisi de güldüler. Ursula birden korkunç bir çatışmanın eşiğindeki insanlara kıyasla fazla neşeli göründüklerini fark etti. Pamela'nın Finchley'deki evinin bahçesindeydiler. Günlerden cumartesiydi ve çay malzemeleri uzun ince bambu bir masanın üstüne dizilmişti. Bademli ve doğranmış çikolata parçalı kek yiyorlardı. Bayan Glover'ın yağlı parmak izleriyle kaplı bir kâğıda yazılı eski bir tarif. Kâğıt yer yer, kirli pencere camı kadar şeffaflaşmıştı.

"Tadını çıkar," dedi Pamela, "bundan sonra kek göremeyiz herhalde." Kekten bir parça Heidi'ye; Battersea'den[60] kurtarılmış sevimsiz kırmaya yedirdi. "İnsanların evcil hayvanlarını uyutmaya başladıklarını biliyor muydun? Binlercesini?"

"Korkunç bir şey."

"Onlar *ailenin* bir parçası değilmiş gibi," dedi Pamela, Heidi'nin kafasını okşayarak. "Oğlanlardan çok daha tatlıdır bu. Hem de daha iyi huyludur."

"İlgilendiğin tahliye edilenler nasıldı?"

"Kir pas içinde." Pamela hamileliğine rağmen sabahın büyük bölümünü Ealing Broadway'de tahliye edilenlerin organizasyonuna adamıştı, bu arada kayınvalidesi Olive de oğlanlara bakmıştı.

"Biliyor musun, savaş çabalarına senin, Maurice gibi birinden çok daha fazla yardımın dokunurdu," dedi Ursula. "Bana kalsa seni başbakan yapardım. Chamberlain'den çok daha iyi iş çıkarırdın."

"Eh, haksız sayılmazsın." Pamela çay tabağını bıraktı ve pembe, dantelli işini eline aldı. "Eğer erkek olursa *kız doğurmuşum gibi* davranacağım."

"Peki, *sen* gitmiyor musun?" diye sordu Ursula. "Çocukları Londra'da tutmayacaksın, değil mi? Gidip Fox Corner'da kalabilirsiniz. Almanların Uykulu Kuytu'yu bombalamaya zahmet edeceğini sanmam."

"Gidip annemle mi oturayım? Aman, eksik kalsın. Üniversiteden Jeanette diye bir arkadaşım var. Papaz kızı. Gerçi bunun konuy-

59 Fransızca. *Zorunluluk gereği.* (ç.n.)
60 Güney Londra'da bir bölge. (ç.n.)

la bir ilgisi yok ya, neyse. Yorkshire'da onun büyükannesine ait bir kulübe varmış, Hutton-le-Hole, haritada bir noktacık. O türden bir yer işte. Kendisi iki oğluyla birlikte oraya gidiyor, benim de üç çocuğumla onlara katılmamı teklif etti." Pamela kısa aralıklarla Nigel, Andrew ve Christopher'ı dünyaya getirmişti. Anneliği büyük bir hevesle kucaklamıştı. "Heidi de bayılacak oraya. Kulağa tamamen ilkel bir yer gibi geliyor. Ne elektrik var ne musluk suyu. Oğlanlar için harika, vahşiler gibi etrafta koştururlar artık. Finchley'de vahşi olmak zor ne de olsa."

"Bazıları yine de başarıyordur tahminimce."

"'Malum adam' nasıl?" diye sordu Pamela. "Şu Amirallik'teki?"

"İsmini *söyleyebilirsin*," dedi Ursula, eteğindeki kek kırıntılarını silkeleyerek. "Aslanağızlarının kulağı yok ya."

"Bu günlerde hiç belli olmaz. *O*, konuyla ilgili bir şeyler söyledi mi?"

Ursula bir yıldır Crighton ile –"Amirallik'teki adam" – ilişki yaşıyordu (başlangıç tarihi olarak Münih'i alıyordu). Servisler arası toplantıların birinde tanışmışlardı. Crighton ondan on beş yaş büyüktü ve üçü de özel okula giden kızlarının ya da gayretkeş bir kadınla (Moira) evli oluşunun bile telafi edemediği, hafif yırtıcı bir cazibesi vardı. "Acil Durum Sığınağı"nın oldukça sade ortamında ilk kez birlikte olduklarında "Her ne olursa olsun onları terk etmem," demişti Ursula'ya.

"Ben zaten terk etmeni istemiyorum ki," diye karşılık vermişti Ursula. Gerçi bir niyet beyanı olarak Crighton'ın bu sözlerinin bir kapanış teşkil etmek yerine, eylemin hemen öncesinde sarf edilmesini tercih ederdi.

'Sığınak' (Crighton'ın davetiyle burayı gören ilk kadının kendisi olmadığını tahmin ediyordu Ursula) Amirallik tarafından Crighton'a "çetin bir yürüyüşle" dünyanın yolunu aşarak Wargrave'deki Moira ve kızların yanına gitmek yerine, şehirde kaldığı geceler kullanabilmesi için sunulmuş bir daireydi. Daire sadece ona ait değildi ve kullanıma müsait olmadığı zamanlarda Crighton "dere tepe aşarak" Ursula'nın Argyll Road'daki evine geliyordu. Burada tek kişilik yatakta (Crighton'ın sıkışık alanlar konusunda denizcilere özgü pratik bir yaklaşımı vardı) ya da kanepede Crighton'ın deyişiyle "tenin hazları" peşinde uzun geceler geçiriyorlardı

ve ardından Crighton "canını dişine takarak" Berkshire'a dönüyordu. Metroyla birkaç durak gitmek de dahil karada yapılan her tür yolculuk, sefere çıkmış gibi bir nitelik taşıyordu Crighton için. Mizaç itibarıyla bir denizciydi o Ursula'ya göre, ve karada yol almaktansa Home Counties'e bile sandalla gitmekten daha büyük mutluluk duyardı. Bir defasında gerçekten de küçük bir kayıkla Monkey Island'a gitmiş ve nehir kıyısında piknik yapmışlardı. "Normal bir çift gibi," demişti Crighton, özür diler gibi bir tavırla.

"Peki, aşk değilse ne o halde?" diye sordu Pamela.

"*Hoşlanıyorum* ondan."

"Ben de bakkaldan aldıklarımı getiren adamdan hoşlanıyorum," dedi Pamela. "Ama onunla yatağımı paylaşmıyorum."

"Eh, benim için bakkal çırağından çok daha fazlasını ifade ettiğini söyleyeyim o zaman." Neredeyse tartışacaklardı. "Üstelik öyle tüysüz bir delikanlı da değil," diye kendini savunarak devam etti. "Doğru düzgün bir insan. Her şeyiyle tamam. Eksiksiz... Hazır ve nazır. Anlıyor musun?"

"Ailesiyle birlikte hazır ve nazır," dedi Pamela, biraz aksi bir tavırla. Sorgular gibi bir hali vardı. "Onu görünce kalbin biraz daha hızlı çarpmıyor mu yani?" dedi.

Ursula "Belki birazcık daha," diyerek tartışmanın etrafından dolanmak kaydıyla teslim oldu. Zinanın mantığını Pamela'ya açıklayabileceğinden emin değildi. "Ailemizdeki onca insan arasından senin romantik çıkacağın kimin aklına gelirdi?"

"Ah, yok canım, o dediğin Teddy bence," dedi Pamela. "Ben sadece toplumumuzu –özellikle de şimdilerde– bir arada tutan birtakım somunlar ve cıvatalar olduğunu, evliliğin de bunlardan biri olduğunu düşünüyorum."

"Somunlarla cıvatalar da hiç romantik değil doğrusu."

"Bak, sana hayranım, biliyorsun," dedi Pamela. "Kendi ayaklarının üstünde duruyorsun. Sürünün peşinden gitmiyorsun, vesaire. Sadece incinmeni istemiyorum."

"İnan bana, ben de istemiyorum. Barıştık mı şimdi?"

"Barıştık," dedi Pamela hemen. Sonra da gülerek ekledi. "Senin cepheden bildirdiğin şu müstehcen raporlar olmasa hayatım ne sıkıcı olurdu kim bilir. Aşk hayatın –ya da artık adına her ne diyorsan– üzerinden ne büyük heyecanlar yaşıyorum, bir bilsen."

Monkey Island gezisinin müstehcen hiçbir yanı yoktu aslında.

Birlikte ekoseli bir battaniye üstünde oturarak, soğuk tavuk yiyip ılık kırmızı şarap içmişlerdi. "*Yüz kızartıcı Hippokrene,*" demişti Ursula ve Crighton da gülerek "Kulağa fena halde edebi bir söz gibi geliyor. Şiirle uzaktan yakından ilgim yoktur, haberin olsun," diye karşılık vermişti.

"Haberim var zaten."

Crighton'ın meselesi, hep belli ettiğinden daha derinmiş gibi bir izlenim yaratmasıydı. Ursula ofiste birinin ondan "Sfenks" diye söz ettiğini duymuştu, ki Crighton'da gerçekten de keşfedilmemiş derinlikleri ve bastırılmış sırları işaret eden bir suskunluk hali vardı; belki bir çocukluk yarası, belki muazzam bir takıntı. Bütün mesele o şifreli karakteri, diye düşünmüştü Ursula, haşlanmış yumurtayı soyup tuz dolu bükülmüş kâğıda batırarak. Kim hazırlamıştı bu piknik sepetini? Crighton olamazdı herhalde? Moira da değildi, Tanrı korusun.

Crighton zaman içinde ilişkilerinin mahremiyeti yüzünden giderek vicdan azabı çeker olmuştu. Dediğine göre Ursula epey monoton bir hayata biraz heyecan katmıştı. Kendisi Jellicoe ile birlikte Jutland'da bulunmuş ve "çok şey görmüş geçirmişti". Şimdi ise "bir bürokrattan halliceydi". Tedirgindi, söylediğine göre.

"Şu an ya bana ilanı aşk etmek üzeresin," demişti Ursula, "ya da bittiğini söylemek üzere." Meyve de vardı piknikte – kâğıt mendilin içine yerleştirilmiş şeftaliler.

"İnce bir denge söz konusu," demişti Crighton, hüzünlü bir gülümsemeyle. "Bocalıyorum." Ursula gülmüştü çünkü duyduğu kelime Crighton'a hiç yakışmamıştı.

Ardından Crighton, Moira ile ilgili bir hikâye anlatmaya başlamıştı. Onun köydeki hayatıyla, komite çalışmalarına duyduğu ihtiyaçla ilgili bir şeyler. Bunun üzerine Ursula sepette keşfettiği ve Amirallik'in derinliklerinde bir yerlerdeki mutfaktan aşırıldığını tahmin ettiği Bakewell turtasıyla daha çok ilgilenerek konudan uzaklaşmıştı. ("İyi bakıyorlar bize," demişti Crighton. Tıpkı Maurice gibi, diye düşünmüştü Ursula. İktidar sahibi erkeklerin, klasör denizinde sürüklenenlerin erişiminden uzak şu ayrıcalıkları.)

Ursula'nın yaşça büyük kadın meslektaşları ilişkisinden haberdar olsalar, ortalık ayılıp bayılandan geçilmezdi. Özellikle de onun Amirallik'ten 'kiminle' gönül eğlendirdiğini bilseler (Crighton oldukça kıdemli biriydi)... Ursula sır saklamada iyiydi, hem de çok iyi.

"Ketumluk konusundaki şöhretiniz sınırları aşmış durumda Bayan Todd," demişti Crighton ilk tanıştırıldıklarında.

"Aman Tanrım," demişti Ursula, "kulağa ne kadar da sıkıcı geliyorum."

"Sıkıcıdan çok merak uyandırıcı. Tahminimce sizden iyi casus olurdu."

"Peki, Maurice *nasıldı*? Kendinde miydi?" diye sordu Ursula.

"Her zamanki gibi kendisi *olduğu* ve hiç değişmeyeceği düşünülürse, gayet 'kendindeydi'."

"Surrey'de pazar öğle yemeklerine davetler hiç *benim* kapımı çalmıyor."

"Kendini şanslı say o halde."

"Aslına bakarsan neredeyse hiç görmüyorum Maurice'i. Sanırsın ki aynı bakanlıkta çalışmıyoruz. O, iktidarın havadar koridorlarında dolaşıyor..."

"Kutsal duvarları."

"Kutsal duvarları arasında. Bense bodrum katlarında koşturuyorum."

"Öyle mi? Bodrum katında mısın?"

"Şey, yerin üstünde aslında. South Ken'de, bilirsin – Jeoloji Müzesi'nin karşısında. Ama Maurice öyle mi? O, Whitehall'daki ofisini bizim Harekât Oda'mıza tercih ediyor."

Ursula İçişleri Bakanlığı'nda işe ilk başvurduğunda, Maurice'in ona iyi referans vereceğini varsaymıştı. Maurice ise aksine adam kayırmacılık ve her tür iltimasçılık şüphesinden uzak görünmek istediği konusunda atıp tutmuş, "Sezar'ın karısı" gibi bir şeyler söylemişti. "Bu benzetmede Maurice sanırım Sezar'ın karısından çok, Sezar'ın kendisi olsa gerek?" dedi Pamela. "Ah, sokma o fikri kafama," dedi Ursula gülerek. "Maurice'i kadın olarak düşünsene."

"Ama *Romalı* bir kadın. Daha çok yakışır ona. Coriolanus'un annesinin adı neydi?"

"Volumnia."

"Hah, sana ne söyleyeceğimi hatırladım – Maurice öğle yemeğine bir arkadaşını davet etmişti. Oxford'dan biri. Şu iri Amerikalı çocuk. Hatırladın mı?"

"Hatırladım!" Ursula ismi çıkarmaya çalıştı. "Tüh, neydi? Bir Amerikan adı. On altıncı doğum günümde beni öpmeye çalışmıştı."

"Bak sen hınzıra!" dedi Pamela kahkaha atarak. "Hiç söylemedin."

"İnsanın ilk öpücükten beklediği şeyle alakası yoktu. Daha çok kafakola alma gibi bir şeydi. Biraz hödük bir tipti." Ursula güldü. "Gururunu incitmiştim sanırım. Belki de gururundan fazlasını incitmişimdir."

"Howie," dedi Pamela. "Tabii şimdi Howard deniyor. Tam unvanı III. Howard S. Landsowne'muş."

"Howie," dedi Ursula, dalgın dalgın. "Resmen unutmuşum. Şimdi ne yapıyormuş?"

"Diplomatik bir şeyler. Maurice'den bile ağzı sıkı çıktı. Elçilikte, Kennedy bir tanrı onun için. Ama ben Howie'nin daha çok ihtiyar Adolf'a hayran olduğunu düşünüyorum."

"Muhtemelen Maurice de öyle olurdu, adam o kadar *yabancı* olmasaydı. Onu bir defasında bir Blackshirt[61] toplantısında görmüştüm."

"Maurice'i mi? Olamaz! Belki casusluk yapıyordur. Onu *ajan provokatör* olarak hayal edebiliyorum. *Senin* ne işin vardı orada?"

"Bilirsin işte, casusluk. Maurice gibi. Yok canım, tesadüftü herhalde."

"Bir demlik çaya ne çok akıl almaz aydınlanmalar eşlik etti. Dahası var mı? Bir demlik daha kaynatayım mı?"

Ursula güldü. "Hayır. Hepsi bu kadar sanırım."

Pamela içini çekti. "Ne fena değil mi?"

"Harold'dan ne haber?"

"Zavallıcık, burada kalacak mecburen herhalde. Hastane doktorlarını askere çağırmazlar, değil mi? Bombalanıp gazlanırsak onlara ihtiyaçları olacak. Ve *bombalanıp gazlanacağız*, biliyorsun değil mi?"

"Evet, tabii," dedi Ursula, havadan sudan bahsediyorlarmış gibi pervasızca.

"Ne korkunç bir düşünce." Pamela tığını bırakıp kollarını kafasının üstünde gererek yeniden iç çekti. "Ne muhteşem bir gün. Uzun bir süreliğine yaşayacağımız belki de son sıradan gün olduğuna inanamıyor insan."

Ursula pazartesi günü yıllık iznine çıkacaktı. Bir haftalık keyifli

61 Avrupa'da faşist bir örgüt. (ç.n.)

bir yolculuk planlamıştı –Eastbourne ve Hastings ya da belki Bath veya Winchester'a kadar uzanırdı– ama savaş ilanının yaklaşmasıyla birlikte herhangi bir yere gitmeyi düşünmek imkânsızlaşmıştı. Gelecekte neler olabileceği fikri karşısında kendini birden kayıtsız hissetti. Sabah saatlerini Fulham Road'da stok toplayarak geçirmişti; el feneri için piller, yeni bir sıcak su torbası, mumlar, kibritler, çok sayıda siyah kâğıt, ayrıca konserve fasulyeler, patatesler, vakumlu kahveler. Giysi de almıştı; sekiz pounda güzel yün bir elbise, altı pounda yeşil kadife bir ceket, çoraplar ve sağlam görünümlü bir çift deri ayakkabı. Küçük siyah kırlangıç desenli sarı bir *krepdöşin* çay partisi elbisesine direndiği için kendini tebrik etti. "Mantom daha iki yıllık," dedi Pamela'ya. "Savaşın sonunu görür herhalde, değil mi?"

"Aman Tanrım, umarım öyle olur."

"Ne feci şeyler."

"Evet," dedi Pamela, biraz daha kek keserek. "İğrenç. Öyle *sinirleniyorum* ki. Savaşa girmek delilik. Biraz daha kek alsana. Oğlanlar hâlâ Olive'deyken ben de biraz alayım. İçeri girdikleri gibi çekirge misali her şeyin üstünden geçerler. Tanrı bilir karneyle erzak işini nasıl idare edeceğiz."

"Siz taşrada olacaksınız. Bir şeyler yetiştirebilirsiniz. Tavuk beslersiniz. Bir tane de domuz. Başınızın çaresine bakarsınız." Ursula, Pamela'nın uzağa gitmesi düşüncesiyle derin bir kedere kapıldı.

"Sen de gel mutlaka."

"Korkarım burada kalmam gerekecek."

Harold ıslak bir gazete kâğıdına sarılı bir demet yıldızçiçeğiyle belirdiğinde "Ah, güzel, Harold geldi," dedi Pamela. Onu karşılamak için yarı doğruldu ve Harold karısını yanağından öperek "Kalkma," dedi. Sonra Ursula'yı da öptü ve çiçekleri Pamela'ya sundu.

"Whitechapel'da sokak köşesinde bir kız satıyordu," dedi. "Çok *Pygmalionvari*. Dediğine göre büyükbabasının tarlasından geliyormuş." Crighton da Ursula'ya bir defasında gül vermişti ama çabucak boyunlarını büküp solmuşlardı. Şu an Pamela'nın sağlıklı tarla çiçeklerini neredeyse kıskanıyordu.

"Her neyse," dedi Harold, demlikten kendine ılık bir bardak çay koyduktan sonra, "durumu taşınabilecek kadar iyi olan hastaları şimdiden tahliye etmeye başladık. Yarın savaş kesinlikle ilan ediliyor. Sabahtan. Muhtemelen tüm ulus kilisede topluca dizüstü

çöküp kurtuluş için dua edebilsin diye zamanlamayı böyle ayarladılar."

"Tabii ya, savaş her zaman fazlasıyla Hıristiyan bir şey, değil mi?" dedi Pamela, alaycı bir tavırla.

"Özellikle de insan İngiliz ise. Almanya'da birkaç arkadaşım var," dedi Ursula'ya. "İyi insanlar."

"Biliyorum."

"Onlar düşman mı oldu şimdi?"

"Moralini bozma Pammy," dedi Harold. "Ortalık niye böyle sessiz? Oğlanları ne yaptın?"

"Sattım," dedi Pamela, neşelenerek. "İki fiyatına üç tane."

"Bu gece kal mutlaka Ursula," dedi Harold kibarlıkla. "Yarın yalnız olma. Hayatın şu korkunç günlerinden biri olacak. Doktor talimatı, ona göre."

"Teşekkürler," dedi Ursula, "ama programım var."

"Aferin," dedi Pamela, yeniden tığlarını alarak. "Dünyanın sonu geliyormuş gibi davranmamalıyız."

"Geliyorsa bile mi?" dedi Ursula. Şimdi o sarı *krepdöşini* almadığına pişman olmuştu.

Kasım 1940

Sığ bir su birikintisinin içinde sırtüstü yatıyordu; ilk anda fazla kaygılanmasını gerektirmeyen bir durum. En kötüsü de şu korkunç kokuydu. Hiçbiri hoş olmayan farklı şeylerin bileşiminden meydana geliyordu ve Ursula onu bileşenlerine ayırmaya çalışıyordu. Öncelikle berbat bir gaz (evlerde kullanılan) kokusu ve öğürmesine neden olan feci ağır bir kanalizasyon kokusu. Buna ek olarak nemli ve eski sıva ile tuğla tozundan meydana gelen karmaşık bir kokteyl ve tüm bunların insan yaşam alanına ait esanslarla –duvar kâğıdı, giysiler, kitaplar, yiyecekler– oluşturduğu karışım. Bir de patlayıcının ekşi, yabancı kokusu. Kısaca ölü bir evin kokusu.

Derin bir kuyunun dibinde yatıyor gibiydi. Sise benzer bulanık bir toz bulutunun arasından kapkara bir gökyüzü parçasını ve akşamın erken saatlerinde pencereden baktığında gözüne iliştiğini anımsadığı kesik tırnak misali ayı seçebiliyordu. Çok zaman önceydi sanki.

Pencerenin kendisi ya da en azından çerçevesi hâlâ duruyordu ama çok çok yukarılarda; kesinlikle olması gereken yerde değil. Şüphesiz kendi penceresiydi bu, perdelerden tanımıştı. Şimdi yanık paçavralar halinde esintide çırpınan perdelerden... Seçimine Sylvie'nin de yardım ettiği John Lewis'den alınmış kalın jakarlı brokar kumaştan perdeler. Argyll Road'daki daire eşyalı kiralanmıştı ama Sylvie perdelerle kilimleri "tam anlamıyla süprüntü" ilan ederek taşındığında yenilerini alması için Ursula'ya takviye yapmıştı.

O sıralarda Millie, Ursula'ya Kensington'daki evde yanına taşınmasını önermişti. Millie hâlâ saf genç kız rollerini oynamaya devam ediyordu ve arada başka rol olmadan Juliet'ten Hemşire'ye atlamayı beklediğini söylüyordu. "Eğlenceli olurdu," demişti Millie, "seninle pansiyon paylaşmak." Ne var ki Ursula onun eğlence anlayışının kendisininkiyle örtüştüğünden emin değildi. Millie'nin ışıltısı karşısında kendini genelde fazlasıyla donuk ve ayık hissederdi. Ve Millie kimi zaman biraz fazla ışıltılı parlıyordu.

Bunlar Münih'ten hemen sonraydı, Ursula'nın Crighton ile ilişkisi yeni başlamıştı ve tek başına yaşaması daha pratik görünüyordu. Şimdi geri dönüp baktığında Crighton'ın ihtiyaçlarına kendi ihtiyaçlarından çok daha fazla yer ayırdığını görüyordu. Sanki Moira ile kızlar bir şekilde onun varlığını gölgede bırakmışlar gibi.

Millie'yi düşün, dedi kendine, perdeleri düşün, gerekiyorsa Crighton'ı düşün. Herhangi bir şeyi düşünebilirdi, içinde bulunduğu vaziyet hariç. Özellikle de gaz. Aklını gazdan uzaklaştırmaya çalışmanın ayrı bir önemi varmış gibi hissediyordu.

Ev tekstili alışverişlerinin ardından Sylvie ile birlikte Lewis'in restoranında, haşin bir randımanla servis yapan kızın getirdiği ikindi çayını içmişlerdi. "Şu hayatta sırayla başkalarının yerine geçmediğim için hep öyle memnun olmuşumdur ki," diye mırıldanmıştı Sylvie.

"Kendin olmakta gayet iyisin zaten," demişti Ursula, sözlerinin kulağa pek iltifat gibi gelmediğini bilerek.

"Eh, yılların pratiği var ne de olsa."

Çok güzel bir ikindi çayıydı. Büyük alışveriş mağazalarında artık bulamadığınız türden. Fakat sonra John Lewis de yerle bir edilmiş, içi boş kafatasını andıran bir binaya dönüşmüştü. ("Ne korkunç," diye yazmıştı Sylvie, East End'e yapılan dehşetli saldırılardan etkilenmediği kadar etkilenmiş gibi bir ruh haliyle.) Mağaza kısa sürede toparlanıp yeniden açılmıştı. "Blitz şevki" demişti herkes ama başka seçenek var mıydı ki?

Sylvie o gün havasındaydı ve hem perdeler hem de Chamberlain'in[62] imzaladığı aptal küçük kâğıt parçasının bir anlam ifade ettiğine inanan insanların ahmaklığı gibi meseleler sayesinde aralarında bir yakınlaşma olmuştu.

Ortalık çok sessizdi. Ursula kulak zarının patlayıp patlamadığını düşündü. Nasıl gelmişti buraya? Argyll Road'da –şimdi çok uzağında duran– pencereden dışarı baktığını ve orak ayı gördüğünü anımsıyordu. Ondan önce de kanepede oturmuş, dikiş dikiyor, bir bluzun yakasını çeviriyor, bir yandan da radyodan bir kısa dalga Alman istasyonunu dinliyordu. Akşamları Almanca dersine gidiyordu (*düşmanını tanı*) ama dinlediği yayında arada bir kulağına

62 Dönemin İngiltere başbakanı. (ç.n.)

çalınan vahşi isimler dışında (*Luftangriffe, Verluste)* herhangi bir şeyi deşifre etmekte zorlanıyordu. Yetersizliği karşısında hissettiği çaresizlikle radyoyu kapamış, gramofona Ma Rainey'yi koymuştu. Izzie Amerika'ya gitmeden önce, Amerikalı kadın blues şarkıcılarından oluşan etkileyici plak koleksiyonunu Ursula'ya vermişti. "Bu tür şeyleri dinlemiyorum artık," demişti. "Çok *passé*[63]. Gelecek daha *soigné*[64] bir şeylerde yatıyor. Izzie'nin Holland Park'taki evi şimdi kapatılmıştı ve her şeyin üstü örtülerle kaplanmıştı. Izzie ünlü bir oyun yazarıyla evlenmişti ve yazın California'ya taşınmışlardı. ("İkisi de ödlek," demişti Sylvie. "Bilemiyorum doğrusu," diye karşılık vermişti Hugh, "ben de Hollywood'a giderek savaşın dışında kalabilsem yapardım eminim.")

"Dinlediğin müzik çok ilginç," demişti Bayan Appleyard bir gün merdivenlerden geçerken. Daireleri arasındaki duvar, kâğıt kadar inceydi. Ursula "Kusura bakmayın, sizi rahatsız etmek istememiştim," diye karşılık vermişti ama istese kendisi de Bayan Appleyard'ın bebeğinin gece gündüz avazı çıktığı kadar bağırdığını ve bunun da *çok* rahatsız edici olduğunu söyleyebilirdi. Dört aylık bebek yaşına göre iriydi, Bayan Appleyard'ın canını emmiş gibi şişman ve al yanaklıydı.

Bayan Appleyard –kucağında, kafası omzuna düşmüş uyuyan bebeğin ağırlığıyla– bir savuşturma hareketi yaparak "Endişelenme, hiç rahatsız olmuyorum," demişti. Üstünden keder damlayan bir Doğu Avrupalı'ydı. Bir çeşit mülteci olduğunu tahmin ediyordu Ursula, İngilizcesi kusursuz olsa da. Bay Appleyard birkaç ay önce ortadan kaybolmuştu. Askere gitmişti belki ama evlilikleri (açıkça duyulur ve) anlaşılır şekilde mutsuz olduğundan, Ursula hiç sormamıştı. Kocası gittiğinde Bayan Appleyard hamileydi ve Ursula'nın anladığı (ya da duyduğu) kadarıyla adam viyaklayan yavrusunu görmek için hiç geri gelmemişti.

Bayan Appleyard bir zamanlar muhtemelen güzel bir kadındı ama günbegün zayıflamış ve hüzünlü bir hale bürünmüştü. Öyle ki sonunda sadece bebeğin (çok) somut yükü ve ihtiyaçları onu gündelik hayata bağlı tutuyormuş gibi bir görünüm ortaya çıkmıştı.

Birinci kattaki ortak kullanımlı banyoda her zaman emaye kova içinde Bayan Appleyard'ın iki göz ocağında tencerede kaynatılma-

63 Fransızca. *Demode*. (ç.n.)
64 Fransızca. *Zarif, mazbut*. (ç.n.)

dan önce suya yatırılan kötü kokulu bebek bezleri dururdu. Ocağın yan gözünde de genelde bir tencere lahana olurdu ve büyük ihtimalle bu çifte kaynamanın sonucu kadın sürekli hafif bir bayat sebze ve ıslak çamaşır kokusu taşırdı. Ursula tanıyordu bu kokuyu; yoksulluğun kokusu...

En üst kata yuvalanmış Bayan Nesbit'ler ise ihtiyar kadınlara özgü bir tarzla Bayan Appleyard ile bebeğinden rahatsız olurlardı. Hafiften kız kurusu iki Nesbit, Lavinia ve Ruth, tavan arası odalarında ("kırlangıçlar gibi saçakların altında", şakırlardı) yaşıyorlardı. Birbirlerine öyle benziyorlardı ki kolaylıkla ikiz sanılabilirlerdi ve Ursula hangisinin hangisi olduğunu hatırlayabilmek için muazzam bir çaba sarf etmek zorunda kalıyordu.

Çok zamandır emekliydiler –ikisi de Harrods'da telefon operatörlüğü yapmıştı– ve tutumlu bir ikiliydiler. Tek lüksleri "çalışma yıllarında" genellikle öğle molalarında Woolworths'den satın aldıkları etkileyici taklit mücevher koleksiyonuydu. Daireleri Bayan Appleyard'ınkinden oldukça farklı biçimde lavanta ve Mansion House cilası kokuyordu; ihtiyar hanımların kokusu. Ursula bazen hem Nesbit'ler hem de Bayan Appleyard için alışveriş yapardı. Döndüğünde Bayan Appleyard elinde tamı tamına borçlu olduğu parayla (her şeyin fiyatını bilirdi) ve kibar bir "teşekkürle" kapıda bekliyor oluyordu. Ama Nesbit'ler daima sulu çayları ve bayat bisküvileriyle Ursula'yı ayartarak içeri almaya çalışırlardı.

Onların altında, ikinci katta (herkesin ortak görüşüne göre "eksantrik" biri olan) Bay Bentley yaşardı ve dairesi (eksantrikliğine uygun biçimde) öğle yemeği için sütte kaynattığı tütsülenmiş mezgit kokardı. Onun yanında Hyde Park Hotel'de oda hizmetçiliği yapan ve hiçbir şey kendi standartlarına yaklaşamazmış gibi sert bir tavra sahip (dairesi hiçbir şey kokmayan) soğuk Bayan Hartnell yaşardı. Kadın, Ursula'ya kendini bariz biçimde kusurlu hissettirirdi.

"Aşkta hayal kırıklığına uğradın herhalde," diye fısıldamıştı Ruth Nesbit, Ursula'ya. Bunu yaparken de kendi kırılgan kalbi yerinden fırlayıp uygunsuz birine ilişiverecekmiş gibi kuş kemikli elini göğsüne kenetlemişti. Bayan Nesbit'lerin her ikisi de hiç cefasını çekmedikleri aşk konusunda derin bir duygusallığa sahipti. Bayan Hartnell'in ise hayal kırıklığı yaşamaktan çok yaşatırmış gibi bir hali vardı.

"Benim de birkaç plağım var," demişti Bayan Appleyard, bir

komplocu ciddiyetiyle. "Fakat, gel gör ki, gramofonum yok." Bayan Appleyard'ın "gel gör ki"si çöküntüye uğramış bir mutedilliğin tüm trajedisini yüklenmiş gibiydi. Üstlenmesi beklenen ağırlığı taşımakta zorlanıyordu.

"O halde lütfen istediğinizde gelip benim gramofonumda çalın onları," demişti Ursula, mazlum Bayan Appleyard'ın teklifi kabul etmeyeceğini umarak. Kadının ne tür müzikleri olduğunu merak etmişti. Neşeli bir şeyler olması imkânsız gibi görünüyordu.

"Brahms," demişti Bayan Appleyard, sorulmayan soruyu yanıtlayarak. "Ve Mahler." Bebek, Mahler düşüncesiyle keyfi kaçmış gibi huzursuzca kıpırdanmıştı. Ursula ne zaman Bayan Appleyard'la merdivenlerde ya da sahanlıkta karşılaşsa bebek uyuyor oluyordu. İki bebek vardı sanki; biri evde, ağlaması hiç kesilmeyen, diğeri dışarıda, hiç ağlamayan.

"Emil'i bir dakika tutar mısınız, anahtarımı bulayım?" demişti Bayan Appleyard ve cevap beklemeden külçe gibi çocuğu Ursula'nın eline tutuşturuvermişti.

"Emil," diye mırıldanmıştı Ursula. Bebeğin bir ismi olduğu hiç aklına gelmemişti. Emil her zamanki gibi kutup iklimine uygun giydirilmiş, bebek bezleri, muşamba külotlar, tulumlar ve bin bir çeşit örme ve kurdeleli giysiyle şişirilmişti. Ursula bebeklere yabancı değildi. Kendisi de Pamela da Teddy ile Jimmy'ye yavru köpek, kedi ve tavşanlara sergiledikleri hevesle annelik yapmışlardı ve Pamela'nın çocukları söz konusu olduğunda Ursula tam bir yeğenleri üstüne titreyen teyze örneğiydi ama Bayan Appleyard'ın bebeği daha az cazibesi olan türdendi. Todd bebekleri tatlı tatlı süt, talk pudrası ve giysilerinin kurutulduğu temiz hava gibi kokarken Emil'de hafif bir beklemiş et kokusu vardı.

Bayan Appleyard kocaman, yıpranmış çantasında anahtarlarını aranmıştı; sahibi gibi (Ursula'nın hakkında belirgin hiçbir şey bilmediği) uzak bir ülkeden Avrupa'ya geçiş yapmış gibi görünen anahtarlarını. Sonunda rahat bir nefes alarak anahtarları çantanın dibinde bulmuştu. Bebek belki de eşiğe yakınlığını hissederek kendini geçişe hazırlarmış gibi Ursula'nın kollarında kıvranmıştı. Sonra gözlerini açmış ve huysuz denebilecek bakışlarla bakmıştı.

Bayan Appleyard bebeği geri alarak "Teşekkürler Bayan Todd," demişti. "Sizinle konuşmak güzeldi."

"Ursula", demişti Ursula. "Lütfen Ursula deyin bana."

Bayan Appleyard bir anlık tereddütten sonra neredeyse mahcup bir tavırla "Eryka. E-r-y-k-a," demişti. Neredeyse bir yıldır komşu oldukları halde yakınlık kurmaya ilk kez bu denli yaklaşmışlardı.

Bebek kapı neredeyse kapanır kapanmaz geleneksel kükremelerine başlamıştı. "İğne mi batırıyor acaba?" diye yazmıştı Pamela. Kendisi uysal bebekler getiriyordu dünyaya. "İki yaşına gelene kadar pek öyle vahşileşmezler," demişti. Geçen Noel'den hemen önce yine bir oğlan çocuğu doğurmuştu; Gerald. Ursula onu gördüğünde "Bir dahaki sefere artık," demişti. Yeni doğanı ziyaret için uzun ve zorlu bir yolculuk yaparak, trenle kuzeye gitmişti. Tren talim kampına gitmekte olan askerlerle dolup taştığından, yolculuğun büyük bölümünü cumbalı vagonda geçirmişti. İlk başlarda eğlenceli gelen ama nihayetinde can sıkıcı bir hal alan cinsel imalardan ibaret bir yaylım ateşine maruz kalmıştı. Son kısmı, zaman sanki başka bir yüzyıla, hatta mekân başka bir ülkeye kaymış gibi eşek arabası üstünde geçen yolculuğun bitiminde eve vardığında askerler için "Pek de kusursuz ve kibar şövalyeler oldukları söylenemez," demişti Pamela'ya.

Zavallı Pammy sahte savaş yüzünden ve "erkekler okulu müdiresi gibi" bir sürü küçük oğlanla bir yere kapatılmış olmaktan dolayı fena halde bunalmıştı. Üstelik Jeanette'in de "bir parça miskin" (üstelik de mızmız ve horultulu) olduğu ortaya çıkmıştı. "İnsan bir papaz kızından daha iyisini bekliyor," demişti mektubunda Pamela. "Nedendir o da bilinmez ya." Pammy baharda Finchley'ye dönmüştü ama gece saldırıları başlayalı beri Sylvie'yle yaşama konusundaki daha önceki endişelerine rağmen civcivlerini de yanına alarak "gittiği yere kadar" kalmak üzere Fox Corner'a çekilmişti. Şimdi St. Thomas'da olan Harold cephe hattında görev yapıyordu. Oradaki 'hemşire evi' birkaç hafta önce bombalanmıştı ve beş hemşire ölmüştü. "Her gece cehennem gibi," diye haber göndermişti Harold. Ralph'ın bombalanan yerlerden verdiği rapor da aynen böyleydi.

Ralph! Tabii ya Ralph! Ursula neredeyse unutmuştu onu. O da Argyll Road'daydı. Bomba patladığında burada mıydı acaba? Ursula onu enkazın arasında bulacakmış gibi etrafına bakınmak için kafasını çevirmeye çalıştı. Kimse yoktu, yalnızdı. Yalnız ve toz duman dört bir yanına, ağzına, burnuna ve gözlerine yerleşirken, ezilmiş ahşap kirişlerle kertikli kalaslardan bir kafesin içine kapatılmış durumda... Hayır, sirenler çalmaya başladığında Ralph gitmişti.

Ursula artık Amirallik'teki erkeği tarafından yatağa atılmıyordu. Savaşın ilanı âşığında ani bir vicdan azabı uyandırmıştı. İlişkiyi bitirmeliyiz, demişti Crighton. Tenin hazları evlilik uğraşları yanında ikinci planda kalıyordu. Sanki Ursula, aşkı yüzünden Antonius'u yok etmek üzere olan Kleopatra'ydı. Söylediğine göre dünyada yeterince heyecan vardı zaten, buna bir de "metres bakmanın" tehlikelerini eklemenin âlemi yoktu. "Metres miyim ben?" demişti Ursula. Kendini hiç kızıl harfle damgalı düşünmemişti. Daha davetkâr kadınlara özgü bir isim değil miydi o?

Dengeler kaymıştı. Crighton bocalamıştı. Ve belli ki yalpalamıştı. "Öyle olsun," demişti Ursula, sakinlikle. "İstediğin buysa eğer." İşin doğrusu o sıralarda artık gizemli dış görünümün altında daha farklı, daha merak uyandırıcı bir Crighton yatmadığından şüphelenmeye başlamıştı. Hiç de öyle esrarengiz biri değildi. Crighton, Crighton'dı – Moira, kızlar, Jutland. Sıralama değişik olsa da...

İlişkinin sonu onun teşvikiyle gelmiş olsa da sarsılan taraf yine o olmuştu. "Çok sakin görünüyorsun," demişti.

Ama Ursula ona zaten hiç "âşık olmadığını" söylemişti. "Bundan sonra da dost kalabileceğimizi umuyorum."

"Korkarım ki ben kalabileceğimizi sanmıyorum," demişti Crighton, yeni tarih olmuş ilişkiye şimdiden hasret çeker gibi.

Ursula her şeye rağmen ertesi günü, usulüne uygun biçimde, yitirdiği şeye ağlayarak geçirmişti. Crighton'dan *hoşlanması* pek öyle Pamela'nın sandığı gibi kayıtsız bir duygu değildi. Sonra gözyaşlarını kurulamış, saçını yıkamış ve elinde ekmeğe sürülmüş et ezmesi tabağı ve Izzie'nin Melbury Road'da gelişigüzel geride bıraktığı, mükemmel şarap mahzeninden aşırdığı 1929 üretimi bir şişe Château Haut-Brion ile yatağa gitmişti. Ursula'da Izzie'nin evinin anahtarları vardı. "İstediğin bir şey olursa alıver," demişti Izzie. Ursula da aynen öyle yapmıştı.

Crighton'la artık görüşememesinin çok yazık olduğunu düşünüyordu. Savaş gizli kapaklı işleri kolaylaştırmıştı oysa. Karartma gayri meşru ilişkiler için mükemmel bir paravandı ve bombaların –nihayetinde başladıklarında– neden olacağı iletişim kesintileri Moria ve kızlarla Wargrave'de olmaması için Crighton'a bolca mazeret sağlayacaktı.

Onun yerine Ursula şimdi Almanca kursundan sınıf arkadaşı bir öğrenciyle tamamen hilesiz bir ilişki yaşıyordu. İlk dersten

sonra (*Guten tag. Mein Name ist Ralph. Ich bin dreizig Jahre alt.*[65]) ikisi Southampton Row'da, o günlerde kum torbalarından yapılma duvarın ardında neredeyse görünmez vaziyetteki kafe Kardomah'a çekilmişlerdi. Ursula, Ralph'ın kendisiyle aynı binada, bomba hasar haritaları üstüne çalıştığını öğrenmişti.

Ancak sınıftan çıktıkları sırada –Bloomsbury'nin üç kat üstünde, daracık bir oda– Ursula, Ralph'ın topalladığını fark etmişti. Dunkirk'te yaralandığını söylemişti Ralph, Ursula'nın sormasına fırsat kalmadan. Suda büyük tekneler arasında gidip gelen küçük teknelerden birini beklerken vurulmuştu. Birkaç dakika sonra kendisi de boynundan vurulacak olan Folkestone'lu bir balıkçı çekmişti onu tekneye. "İşte," demişti Ralph, "artık bu konuda konuşmamıza gerek kalmadı."

"Evet, kalmadı sanırım," demişti Ursula. "Ama ne korkunç." Haber filmlerini izlemişti elbette. "Kötü bir eli iyi oynadık," demişti Crighton. Birliklerin tahliyesinden kısa süre sonra Ursula ona Whitehall'da rastlamıştı. Onu özlediğini söylemişti Crighton. (Yine bocalıyor, diye düşünmüştü Ursula.) Ursula kayıtsızlığını kararlılıkla sürdürmüş, Savaş Kabinesi Ofisi'ne götürmesi gereken raporlar olduğunu söylemiş ve mukavva klasörlerini zırh gibi göğsüne bastırmıştı. O da özlemişti Crighton'ı. Fakat bunu görmesine izin vermemek o an önemli gelmişti.

"Savaş Kabinesi'yle mi çalışıyorsun?" demişti Crighton, epeyce etkilenmiş görünerek.

"Sadece bir müsteşar asistanıyla. Aslında asistan bile değil, benim gibi bir 'kız' alt tarafı."

Ursula sohbetin gereğinden fazla uzadığına kanaat getirmişti. Crighton öyle bir bakışla bakıyordu ki Ursula kendini onun kollarında hissetmek istiyordu. "Tabanları yağlasam iyi olacak," demişti neşeyle, "bir savaş var biliyorsun."

Ralph, Bexhill'li, kibar bir alaycılığı olan bir solcu ve bir ütopyacıydı. ("Bütün sosyalistler ütopyacı değil mi zaten?" demişti Pamela.) Geri dönüp bakıldığında gereğinden fazla kudretli görünen Crighton'la uzaktan yakından ilgisi yoktu.

"Bir Kızıl'la mı flört ediyorsun?" diye sormuştu Maurice, kutsal

65 Almanca. *İyi günler. Benim adım Ralph. Otuz yaşındayım.* (ç.n.)

duvarlar arasında karşısına çıkarak. "Öğrenilirse senin için pek hoş olmayabilir."

"Öyle resmi anlamda komünist sayılmaz ki," demişti Ursula.

"Neyse ki," demişti Maurice, "en azından yatak sohbetinde muharebe mevzilerini ele veremeyecek."

Ne demekti bu? Maurice'in Crighton'dan haberi mi vardı?

"Savaş varken özel hayatın özel değildir," demişti Maurice, yüzünde bir tiksinti ifadesiyle. "Hem bu arada neden Almanca öğreniyorsun sen? İstila beklentisi içinde misin? Düşmanı buyur etmeye mi hazırlanıyorsun?"

"Az önce beni komünist olmakla suçluyorsun sanmıştım, faşist değil," dedi Ursula, kızgınlıkla. ("Ne hödük ama," demişti Pamela.) "Aslında sadece kendini kötü gösterebilecek şeylerden ödü kopuyor, o kadar. Savunduğum yok tabii onu. Tanrı yazdıysa bozsun."

Ursula kuyunun dibindeki pozisyonundan, kendi dairesi ile Bayan Appleyard'ın dairesi arasındaki güçsüz duvarın büyük bölümünün yok olduğunu görebiliyordu. Çatlak döşeme tahtalarının ve kırık kirişlerin arasından yukarı baktığında, resim pervazı kancasına asılı pörsük bir elbise görüyordu. Zemin kattaki Miller'ların salonundaki resim pervazıydı bu. Solgun, abartılı güllerle süslü duvar kâğıdını tanımıştı. Lavinia Nesbit'i daha dün kancaya asılı elbiseyle görmüştü. Elbise o zaman bezelye çorbası rengindeydi (ve eşit derecede pörsüktü). Şimdi ise gri bomba tozu tonuna bürünmüş ve bir kat aşağı göç etmişti. Kafasının birkaç metre üstünde Fox Corner'ın gereksinim artıklarından biri olan, kendi çaydanlığını, o kocaman kahverengi şeyi görebiliyordu. Çaydanlığı uzun zaman önce bir gün Bayan Glover tarafından sapın etrafına dolanmış kalın sicimden tanımıştı. Her şey yanlış yerdeydi şimdi, kendi de dahil.

Evet, Ralph Argyll Road'daydı. Birlikte yemek yemiş –ekmek peynir– ve bir şişe bira içmişlerdi. Ardından Ursula dünkü *Telegraph*'ta yer alan bulmacayı çözmüştü. Kısa süre önce yakın işler için kendine gözlük almak zorunda kalmıştı, epey çirkin bir şey. Ancak onları eve getirdikten sonra Bayan Nesbit'lerin gözlükleriyle neredeyse aynı olduğunu fark etmişti. Benim kaderim de böyle mi olacak, diye düşünmüştü, şöminenin üstündeki aynada gözlüklü yansımasına bakarak. O da mı ihtiyar bir kız kurusu olacaktı? *Çocuklara eğlencelik.* Peki, alnınızda kızıl harf varsa ihtiyar bir kız ku-

rusu olabiliyor muydunuz? Dün St. James's Park'ta öğlen sandviçini yerken, işyerindeki masasında esrarengiz bir zarf peyda olmuştu. İsminin Crighton'ın el yazısıyla yazıldığını görünce (adamın şaşırtıcı derecede zarif bir italik el yazısı vardı) zarfı küçük parçalara ayırıp okumadan çöpe atmıştı. Daha sonra büro asistanları çay tepsisinin etrafına güvercinler gibi üşüştüğünde parçaları toplayıp birleştirmişti.

Altın sigara tabakamı bulamıyorum. Bilirsin hani Jutland'dan sonra babamın verdiği. Senin bir yerlerde gözüne ilişmiştir herhalde, değil mi?
Sevgiler, C.

Ama sevgisi onun değildi, öyle değil mi? Aksine Moria'nındı. (Ya da belki Amirallik'in.) Ursula kâğıtları tekrar çöpe atmıştı. Sigara tabakası çantasındaydı. Crighton onu terk ettikten birkaç gün sonra yatağın altında bulmuştu.

"Aklından geçenleri öğrenmek için ne verebilirim?" demişti Ralph.

"Değmez, inan."

Ralph yanına uzanmış, başını kanepenin koluna yaslamış, çoraplı ayağını Ursula'nın kucağına koymuştu. Uyuyormuş gibi göründüğü halde Ursula ona her bulmaca sorusu sorduğunda mırıltıyla cevap vermişti. "*Roland'dan bir Oliver?* 'Şövalye' mi acaba, hı? Ne dersin?" demişti Ursula.

Tuhaf bir şey olmuştu bir gün önce. Ursula metrodaydı. Metroyu sevmezdi. Bombardımandan önce her gün bisikletle işe giderdi ama etrafta bu kadar cam ve moloz varken artık kolay olmuyordu. *Telegraph* bulmacasını çözüyor, yeraltında değilmiş gibi davranmaya çalışıyordu. Çoğu insan kendini yeraltında daha güvenli hissediyordu ama Ursula kapalı kalma fikrinden hoşlanmıyordu. Daha birkaç gün önce bir bomba metro girişine düşmüş, patlama aşağı, tünellere kadar uzanmış ve korkunç sonuçlar doğurmuştu. Olayın haber olduğundan emin değildi, bu tür şeyler morallere iyi gelmiyordu.

Metroda yanında oturan adam aniden eğilip –Ursula büzüşerek geri çekilmişti– yarı doldurulmuş bulmacaya bakarak "Bu işte bayağı iyisiniz. Size kartımı verebilir miyim? İsterseniz ofisime bir uğrayın. Akıllı kızları işe alıyorum," demişti. Eminim öyledir, diye

düşünmüştü Ursula. Adam şapkasının ucuna dokunarak selam verdikten sonra Green Park'ta inmişti. Kartvizitte Whitehall'da bir adres yazıyordu ama Ursula onu atmıştı.

Ralph sigara paketini sallayarak iki sigara çıkarmış ve yakmıştı. Bir tanesini Ursula'ya uzatmış ve "Akıllı bir şeysin sen, değil mi?" demişti.

"Öyle sayılır," diye karşılık vermişti Ursula. "O yüzden ben İstihbarat Servisi'ndeyim, sense Harita Odası'nda."

"Ha ha, hem akıllı hem de komik."

Doğal bir samimiyet vardı aralarında, sevgililerden çok dostlara özgü. Birbirlerinin karakterine saygı duyuyor ve az talepte bulunuyorlardı. İkisinin de Harekât Odası'nda çalışıyor olması işleri kolaylaştırıyordu. Birbirlerine hiç açıklamak zorunda kalmadıkları pek çok şey vardı.

Ralph eliyle Ursula'nın elinin tersine dokunarak "Nasılsın?" demişti. Ursula ise "İyiyim, teşekkürler," diye cevap vermişti. Ralph'ın elleri hâlâ savaştan önce olduğu gibi, muharebeyle aşınmamış mimar elleriydi. Vaktinde Kraliyet Mühendisleri teşkilatının arazi mühendisi olarak haritalarla, fotoğraflarla, vesaire ile ilgilendiğinden çatışmalardan emniyetli bir biçimde uzak kalmıştı. Dolayısıyla kirli, yağlı, kanlı deniz suyunda yaylım ateşi altında ilerleyen bir savaşçı olmak hiç beklemediği bir şey olmuştu. (Nihayetinde bu konudan biraz daha söz etmişti Ursula'ya.)

Bombardıman korkunç olsa da, demişti, insan ondan da iyi bir şeyler çıkabileceğini görüyor. (Hugh ya da Crighton'ın aksine) geleceğe ümitle bakıyordu. "Onca harap ev," demişti. Woolwich, Silvertown, Lambeth ve Limehouse yok ediliyordu ve savaştan sonra yeniden inşa edilmeleri gerekecekti. Bir fırsattı bu, demişti Ralph, her tür olanağa sahip temiz, modern evler inşa etmek için bir fırsat. Viktoryen gecekondular yerine gökyüzünde bir cam, çelik ve hava toplumu. "Geleceğin bir çeşit San Gimignano'su."

Bu modernist kulelerden oluşan vizyon Ursula'yı ikna etmemişti. Ona kalsa geleceği bahçe şehirler biçiminde, küçük bahçeli konforlu kulübelerden inşa ederdi. "Tam antika bir Tory'sin sen," demişti Ralph şefkatle.

Ama Ralph eski Londra'yı da seviyordu bir yandan ("Hangi mimar sevmez ki?") –Wren'in kiliselerini, malikânelerini ve zarif kamu binalarını– "Londra'nın Taşları" diyordu onlara. Haftada bir

iki gece St. Paul's gece nöbetinde yer alıyordu. Yüce kiliseyi kundakçılardan korumak için "gerekirse" çatı kirişlerine tırmanacak adamlardı bunlar. Orası tam bir yangın tuzağı, demişti Ralph; dört bir yana uzanan eski kalaslar, düz çatılar, bir sürü merdiven ve karanlık, unutulmuş köşeler. Kraliyet Mimarlar Enstitüsü dergisindeki bir ilana başvurmuştu. İlanda "planlardan, vs. anladıkları için" yangın nöbeti tutabilecek mimarlar aranıyordu. "Epeyce atik olmamız gerekebilir," demişti Ralph ve Ursula onun topallayarak bu dediğini nasıl yapacağını merak etmişti. Zihninde Ralph'ın tüm o merdivenlerde ve karanlık, unutulmuş yerlerde etrafı alevlerle çevrili görüntüleri belirmişti. Yaptıkları iş ahbaplık üstüne kurulu türden bir nöbete benziyordu. Birlikte satranç oynuyorlar ve felsefe, din üstüne uzun sohbetler ediyorlardı. Ursula bunun Ralph'a ne kadar uygun olduğunu görebiliyordu.

Daha birkaç gece önce, dehşetten dilleri tutulmuş halde Holland House'un yanışını birlikte izlemişlerdi. O sırada Melbury Road'da şarap mahzenini yağmalamakla meşguldüler. Izzie Amerika'ya gitmeden önce kayıtsız bir tavırla "Benim evimde kalsana," demişti. "Eve sahip çıkarsın. Hem güvende olursun burada. Almanların Holland Park'ı bombalamak isteyeceklerini hiç sanmıyorum." Ursula'ya Izzie sanki Luftwaffe'nin[66] bombalama hassasiyetini fazla ciddiye alıyor gibi gelmişti. Ayrıca o kadar güvenliyse kendisi neden kuyruğunu kıstırıp kaçıyordu?

"Hayır, teşekkürler," demişti cevaben. Ev fazla büyük ve boştu. Fakat yine de anahtarı almıştı ve işine yarayacak şeyler aranarak arada bir evi eşeliyordu. Dolaplarda Ursula'nın hâlâ son dakika acil durumu için sakladığı konserveler ve tabii ağzına kadar dolu bir şarap mahzeni vardı.

Ralph'la birlikte ellerinde fenerlerle şarap raflarını tarıyorlardı –Izzie giderken elektrikler kapatılmıştı– ve Ursula az önce raftan oldukça iyi görünen bir Pétrus şişesi çekip almış, Ralph'a "Sence bu fırında patates ve Spam ile iyi gider mi?" demişti. O sırada korkunç bir patlama olmuştu ve ikisi eve bomba isabet ettiğini düşünerek kendilerini kilerin taş zeminine fırlatmışlar, elleriyle de kafalarını korumuşlardı. Hugh'nun tavsiyesiydi bu. Yakın zamanda Fox Corner'a yaptığı bir ziyarette öğretmişti Ursula'ya. "Daima kafanı

66 Alman Hava Kuvvetleri. (ç.n.)

koru." Hugh da savaşa katılmıştı. Ursula unutuyordu bunu bazen. Patlamayla birlikte tüm şarap şişeleri raflarda sallanıp titremişti ve Ursula sonradan, üstlerine devrilmiş olsa o Château Latour ve Château d'Yquem şişelerinin nasıl bir hasar vereceğini düşündükçe dehşete kapılmıştı. Şarapnel gibi incecik cam parçaları.

Koşarak dışarı çıkmış ve Holland House'un bir ateş topuna dönüşmesini, alevlerin her şeyi yutuşunu izlemişlerdi. Ve Ursula, ne olur yangında ölmeyeyim, diye düşünmüştü. Hızlı bir ölüm olsun, ne olur Tanrım.

Ralph'a olağanüstü düşkündü Ursula. Bazı kadınlar gibi aşkın pençesine düştüğünden değil. Crighton'layken aşk *fikri* sürekli bir tedirginlik yaşatıyordu ona ama Ralph'la her şey çok daha dolaysızdı. Aşk değildi hissettiği yine, daha çok insanın sevdiği bir köpeğe beslediği duygulara benzer bir şeydi (ve hayır, böyle bir şeyi asla söyleyemezdi ona. Bazı insanlar, daha doğrusu pek çok insan, kişinin köpeğine ne kadar bağlanabildiğini anlamıyordu.)

Ralph bir sigara yakmıştı ve Ursula "Harold sigaranın insanlar için çok kötü olduğunu söylüyor. Ameliyat masasında temizlenmemiş baca gibi ciğerler görmüş," demişti.

"Tabii ki iyi değil," demişti Ralph, bir sigara da Ursula için yakarak. "Ama Almanlar tarafından bombalanmak ve vurulmak da iyi değil."

"Bazen merak etmiyor musun," demişti Ursula, "küçücük, tek bir şey değiştirilse; geçmişte demek istiyorum. Hitler doğumda ölmüş olsa, ya da biri onu bebekliğinde kaçırıp –ne bileyim, mesela bir Kuveykır evinde– büyütmüş olsa, her şey farklı olmaz mıydı?"

"Sence Kuveykırlar bebek kaçırırlar mıydı?" diye sormuştu Ralph nazikçe.

"Eh, neler olacağını bilseler, kaçırabilirlerdi."

"Ama kimse bilmiyor ki neler olacağını. Hem zaten adam yine aynı insana dönüşebilirdi, Kuveykırlarla ya da Kuveykırsız. Kaçırmak yerine öldürmek zorunda kalabilirdin. Yapabilir miydin böyle bir şeyi? Bir bebeği öldürebilir miydin? Tabancayla? Ya da diyelim ki tabancan yok, çıplak elle? Serinkanlılıkla."

Teddy'yi kurtaracağını bilsem, diye düşünmüştü Ursula. Sadece Teddy'yi değil tabii, dünyanın geri kalanını da. Teddy savaşın

ilanını izleyen gün RAF'a[67] başvurmuştu. O güne dek Suffolk'taki küçük bir çiftlikte çalışıyordu. Oxford'dan sonra bir yıl bir ziraat yüksek okuluna gitmiş, ardından ülkenin çeşitli yerlerindeki farklı çiftliklerde ve küçük arazilerde çalışmıştı. Söylediğine göre kendine ait bir yere sahip olmadan önce her şeyi bilmek istiyordu. ("*Çiftçilik* mi?" demişti Sylvie.) Kendini sonunda hastalıklı inekler ve ölü kuzularla birlikte dizlerine kadar çamurlara batmış halde bulan, ekinleri hasada değmez 'toprağa dönüş' meraklısı idealistlerden olmak istemiyordu. (Belli ki sözünü ettiği gibi bir yerde çalışmıştı.)

Teddy hâlâ şiir yazıyordu ve Hugh "Şair çiftçi, ha? Vergilius gibi. Senden yeni *Georgica'lar* bekliyoruz o halde," demişti. Ursula, Nancy'nin çiftçi karısı olma konusunda neler düşündüğünü merak ediyordu. Son derece akıllı bir kadındı. Cambridge'de matematiğin esrarlı ve şaşırtıcı bir yönü üstüne araştırmalar yapıyordu. ("Yaptıklarından en ufak bir şey anlamıyorum," demişti Teddy.) Teddy'nin pilot olma yönündeki çocukluk hayali şimdi aniden ve beklenmedik biçimde bir ihtimale dönüşmüştü. Şu an Kanada'daki İmparatorluk Eğitim Okulu'nda emniyetteydi. Uçmayı öğreniyor, orada ne çok yiyecek olduğunu, havanın ne kadar güzel olduğunu anlatan mektuplar gönderiyor, Ursula'yı kıskançlıktan çatlatıyordu. Ursula onun orada, tehlikeden uzakta, sonsuza dek kalabilmesini istiyordu.

"Nasıl oldu da konu serinkanlılıkla bebek öldürmeye geldi?" demişti Ursula Ralph'a. "Hatırlatırım sana," demişti ardından, kafasıyla duvarı ve Emil'in siren gibi artıp azalan feryatlarını işaret ederek.

Ralph gülmüştü. "Bu gece o kadar da kötü değil. Ben de hatırlatırım, benim çocuklarım böyle kıyameti koparırsa balatayı sıyırırım."

Ursula onun "çocuklarımız" değil "çocuklarım" demesinin enteresan olduğunu düşünmüştü. Geleceğin varlığı bile şüphe altındayken çocuk sahibi olmayı düşünmek tuhaftı gerçi. Ursula ani denebilecek bir hareketle ayağa kalkmış ve "Baskın yakında başlar," demişti. Blitz'in ilk başlarında "*Her* gece de gelemezler," demişlerdi, şimdi ise gelebildiklerini biliyorlardı. ("Hayat sonsuza dek böyle mi olacak?" diye yazmıştı Teddy'ye bir mektubunda. "Nefes alamadan bombardıman altında mı kalacağız?") Birbirini izleyen elli altı gece-

67 Royal Air Force. Kraliyet Hava Kuvvetleri. (ç.n.)

nin ardından gerçekten de sonunun gelmeyeceği fikri insana olası görünüyordu.

"Köpekler gibisin sen," demişti Ralph. "Baskınlar konusunda altıncı hisse sahipsin."

"O halde bana inan da gidelim. Yoksa Kalküta'nın kara deliğine inmek zorunda kalacaksın, ki bundan da hiç hoşlanmayacağını biliyoruz." Giderek genişleyen Miller ailesi, ki Ursula en az dört nesil saymıştı, Argyll Road'daki evin zemin katında ve yarı bodrumunda yaşamıştı. Ayrıca daha aşağıdaki bir kata da erişimleri vardı. Hane halkının hava baskını sığınağı olarak kullandığı bir yeraltı mahzeni. Bir labirentti burası. Örümcekler ve böceklerle dolu küflü, sevimsiz bir yerdi ve herkes indiğinde korkunç kalabalık oluyordu. Özellikle de Miller'ların tüy yumağı biçimsiz köpeği Billy istemeye istemeye onlarla birlikte aşağı sürüklendiyse. Tabii mahzen halkınca yatıştırılma yönündeki nafile çabalarla, istenmeyen bir paket gibi kucaktan kucağa dolaştırılan Emil'in gözyaşlarına ve feryat figanına da katlanmak zorunda kalıyorlardı.

Bay Miller mahzeni daha "ev havasına" sokabilme niyetiyle (ki gerçekleşmesi imkânsız bir şeydi bu) kendi deyişiyle "yüce İngiliz sanatına" ait bazı kopya tabloları siperlik duvarlara bantlamıştı. Bu renkli plakalar –*Saman Arabası*, Gainsborough'nun *Bay ve Bayan Andrews*'u (ne kadar da kibirli görünüyorlardı) ve *Baloncuklar* (Ursula'ya göre en iç bayıltıcı Millais)– şüphe uyandırıcı biçimde pahalı sanat kitaplarından yürütülmüş gibi duruyordu. "Kültür," demişti Bay Miller, bilgelikle başını sallayarak. Ursula "yüce İngiliz sanatını" temsilen kendisi olsa neleri seçerdi, diye düşünmüştü. Turner belki, o bulanık, elle tutulmaz son dönem çalışmaları. Miller'ın zevkine hiçbir şekilde uymazdı muhtemelen.

Ursula bluzunun yakasını dikmişti. Radyoda yayınlanan *Sturm und Drang*'ı kapatmış ve yerine Ma Rainey'nin "Yonder Come Blues"unu[68] dinlemişti. Radyodan dökülmeye başlayan tüm o huzur dolu duygusallığa bir panzehir. Sonra da Ralph'la ekmek peynir yemiş, bulmaca çözmeye çalışmış ve ardından Ralph'ı bir öpücükle kapı dışarı etmişti. Ondan sonra ışıkları kapamış ve Ralph'ı Argyll Road'dan aşağı yürürken şöyle bir görebilmek için karartma

68 İngilizce. *Ötelere Geliyor Blues* (aynı zamanda hüzün). (ç.n.)

bezini kenara çekmişti. Ralph'ın topallamasına rağmen (ya da belki tam da bu sebepten) karşısına ilginç bir şey çıkmasını beklermiş gibi istekli bir yürüyüşü vardı. Teddy'yi hatırlatıyordu Ursula'ya.

Ralph, Ursula'nın onu izlediğini biliyordu ama arkasına bakmadı. Sessiz bir selamla elini havaya kaldırmakla yetindi ve karanlık tarafından yutuldu. Biraz ışık vardı gerçi. Parlak bir dilim hilal ve karanlığa bir avuç elmas tozu serpiştirilmiş gibi dört bir yana saçılmış soluk yıldızlar. *Tüm yıldız Perileriyle* kuşatılmış *Kraliçe Ay.* Gerçi Ursula, Keats'in burada sözünü ettiği ayın dolunay olduğunu düşünüyordu. Argyll Road üstündeki aysa daha çok *Kraliçe Nedimesi* gibiydi. (Epey kısır bir) şiirsel hava içindeydi bu gece. Savaşın habisliği yüzünden, diye düşündü, insanı şiir düşünmek için çeşitli yolları eşelemek zorunda bırakıyor.

Bridget her zaman camdan aya bakmanın uğursuzluk olduğunu söylerdi. Ursula karartma örtüsünü yerine bırakmış ve perdeleri sıkı sıkıya kapamıştı.

Ralph güvenliği konusunda umursamazdı. Dediğine göre Dunkirk'ten sonra ani gelen vahşice ölüme karşı kendini koruma altında hissediyordu. Ursula'ya ise insanın etrafının muazzam miktarda ani gelen vahşi ölümle kuşatıldığı savaş zamanında, ihtimaller büyük oranda değişiyor ve insanın herhangi bir şeyden korunması imkânsızlaşıyormuş gibi geliyordu.

Tam da beklediği gibi kedi kapışması başlamıştı ve bunu hızla Hyde Park'ta faaliyete geçen silahlar ile görünüşe bakılırsa tersanelerin oradan fırlatılan ilk bombaların sesleri izlemişti. Ursula hemen harekete geçerek ön kapının yanındaki askıda kutsal bir andaç gibi yaşayan el fenerini kapmış ve yine kapı yanında duran kitabını almıştı. "Sığınak kitabı"ydı onun – *Du côté de chez Swann.* Savaş artık sonsuza dek sürecekmiş gibi göründüğünden rahatlıkla Proust'a girişebilirdi.

Uçaklar yukarıda vınlamaya başlamışlardı ve Ursula düşen bir bombanın ürkütücü *fışşşş* sesini duymuştu. Sonra da yakında bir yerde dev bir *güm*! Bazen bir patlama kulağa gerçekte olduğundan daha yakın gelebiliyordu. (İnsan en olmadık konularda ne kadar da çabuk yeni bilgi ediniyordu.) Etrafta sığınak tulumunu aranmıştı. Mevsim dolayısıyla üstünde oldukça ince bir elbise vardı, mahzense müthiş soğuk ve nemliydi. Sığınak tulumu bombardımanlar başlamadan kısa süre önce şehre indiklerinde Sylvie tarafından

satın alınmıştı. Piccadilly'de yürüyüşe çıkmışlardı ve Sylvie'nin gözüne Simpson's'ın vitrininde "ısmarlama sığınak tulumları" yazan bir ilan takılınca içeri girip denemelerinde ısrar etmişti. Ursula annesini değil sığınak tulumuyla, sığınakta bile hayal edemiyordu ama Sylvie'yi cezbeden şey belli ki kıyafetin kendisi, hatta üniforma niteliğiydi. "Kümes gübresini temizlerken epeyce işe yarar," demiş ve ikisine de birer tane almıştı.

Bir sonraki dev patlama aciliyet hissi uyandıran bir etki yaratınca Ursula lanet olası tulumu aramayı bırakıp Bridget'in ördüğü kara parçalardan oluşan yün battaniyeyi kapmıştı. ("Aslında bunu kutulayıp Kızılhaç'a gönderecektim," diye yazmıştı Bridget, öğrenci yazısını andıran yuvarlak el yazısıyla, "ama senin daha çok ihtiyacın olabileceği aklıma geldi."

Pamela'ya mektubunda "Gördüğün gibi kendi ailem içinde bile sığınmacı statüsüne sahibim," demişti Ursula.)

Merdivenlerde Nesbit kardeşlerin yanından geçmişti. "Ah, uğursuzluktur Bayan Todd," diye kıkırdamıştı Lavinia. "Merdivenlerde çarpışmak yani."

Ursula aşağı iniyordu, kız kardeşlerse yukarı çıkıyorlardı. "Yanlış yöne gidiyorsunuz," demişti, anlamsızca.

"Örgümü unuttum," demişti Lavinia. Yakasında kara kedi biçimli, mineli bir broş vardı. Göz yerine küçük suni bir elmas kırpışıyordu. "Bayan Appleyard'ın bebeği için tozluk örüyor da," demişti Ruth. "Evleri öyle soğuk ki." Ursula zavallı bebek kaç örgü aksesuar daha giydirilirse iyice koyun olur acaba, diye düşünmüştü. Kuzu değil ama. Appleyard yavrusunun kuzulukla alakası yoktu. Adı Emil, diye hatırlattı kendine.

"Eh, acele edin o zaman, olur mu?" demişti.

"Aman efendim bütün çete buradaymış," demişti Bay Miller, birer birer mahzene girdiklerinde. Birbirinden dökünti sandalyeler ve geçici yatak örtüleriyle donatılmıştı bu rutubetli yer. Bay Miller'ın bir yerlerden aşırdığı ve Nesbit'leri üstüne oturarak ihtiyar kemiklerini dinlendirmeye ikna ettiği iki antika portatif asker yatağı vardı. Kız kardeşlerin halihazırdaki yokluğunda yataklardan birine köpek Billy yerleşmişti. Ayrıca küçük bir ispirto ocağı ile bir Alaaddin gaz sobası vardı ve bunların ikisi de Ursula'ya üstünüze bombalar yağarken yakınınızda tutmak için son derece tehlikeli

eşyalar gibi görünüyordu. (Miller'lar tehlike konusunda yapı itibarıyla iyimserdiler.)

Yoklamada neredeyse eksik yoktu – Bayan Appleyard ve Emil, eksantrik Bay Bentley, Bayan Hartnell ve tam kadro Miller'lar. Bayan Miller, Nesbit'lerin ortalarda olmayışından kaygılandığını söylemiş ve Bay Miller da gidip onları acele ettirmeye ("lanet olası örgüleri mörgüleri") gönüllü olmuştu ama tam o sırada muazzam bir patlama mahzeni sarsmıştı. Patlama ayaklarının altında ilerlerken Ursula temellerin titrediğini hissetmişti. Hugh'nun direktifine uyarak yere yatıp ellerini başının üstüne koymuştu ve bunu yaparken küçük Miller oğlanlarından en yakındakini de kavramıştı ("Uf, çek ellerini üstümden!"). Zor bir pozisyonda çocuğun üstüne kapanmıştı ama o kıpır kıpır kıvranarak kendini kurtarmıştı.

Ardından ortalığı sessizlik kaplamıştı.

Oğlan yaralanan erkeklik onurunu geri kazanmak için hafifçe kasılarak "Bizim evimize gelmedi," demişti geçiştiren bir tavırla.

Bayan Appleyard da kendini yere atmış, bebeği altına yerleştirmişti. Bayan Miller kendi yavruladıklarından birini değil, birikimlerini ve sigorta poliçelerini sakladığı eski Farrah Harrogate şekerleme tenekesini kucaklamıştı.

Bay Bentley, normalden bir ton ince bir sesle "Bize mi *isabet* etti?" diye sormuştu. Hayır, diye düşünmüştü Ursula, öyle olsa ölmüştük şimdi. Tekrar Bay Miller tarafından tedarik edilmiş külüstür tahta sandalyelerden birine oturmuştu. Titremeye başlayınca Bridget'in tığ işi örtüsüne sarınmıştı.

"Yok yok, oğlan haklı," demişti Bay Miller, "ses Essex Villalarından geldi sanki." Bay Miller daima bombaların nereye düştüğünü bildiğini iddia ederdi. İlginçtir ki çoğu zaman da haklı çıkıyordu. Miller'ların tamamı savaş zamanı morali konusunda olduğu kadar savaş zamanı dilinde de uzmandılar. Ne olsa katlanabiliyorlardı. ("Biz de katlanamıyoruz, ne yapalım?" demişti Pamela mektubunda. "Gören de *bizim* elimize hiç kan bulaşmamış sanır.")

Miller'larla ilk (ve son) tanışıklığında Sylvie "İngiltere'nin belkemiği hiç şüphesiz," demişti Ursula'ya. Bayan Miller, Sylvie'yi aşağıya, kendi mutfağında çaya davet etmişti ama Sylvie hâlâ Ursula'nın perde ve kilimlerinin haline kızgındı ve Bayan Miller'ın herhangi bir kiracı değil, ev sahibesi olduğunu düşündüğü için bu konuda onu suçluyordu. (Ursula'nın açıklamalarına tamamen kulak tıka-

mıştı.) Taşralı kiracılarından birinin kulübesini ziyaret eden bir düşes gibi davranıyordu Sylvie. Ursula, Bayan Miller'ın sonradan Bay Miller'a "Kibrinden geçilmiyor hanımefendinin," dediğini duyar gibi oluyordu.

Yukarılarda kesintisiz bir bombardıman gümbürtüsü devam ediyordu ve büyük bombaların davul seslerini, şarapnellerin ıslığını ve yakındaki mobil topçu birliğinin gürlemesini duyabiliyorlardı. Bombalar şehri döverken, arada bir mahzenin temellerini *güm pat küt* sesleriyle sarsıyordu. Emil uluyordu, köpek Billy uluyordu, en küçük Miller'lardan ikisi uluyordu. Uyumsuz seslerle, Luftwaffe'nin *Donner und Blitzen*'ine[69] sevimsiz bir kontrpuan. Hiç bitmeyen, korkunç bir fırtına. *Geride çaresizlik, ve ölüm daha öncesinde.*[70]

"Vay canına, ihtiyar Fritz bu gece bize sahiden de korkuyu tattırıyor ha," demişti Bay Miller, kamp gezisindelermiş gibi serinkanlılıkla lambalardan birini ayarlayarak. Tıpkı Hugh gibi o da siperlerden sağ salim çıkmıştı ve Jerry'den[71] gelecek tehditlerin kendisine sökmediğini iddia ediyordu. Koca bir grup vardı böyle –Crighton, Ralph, Bay Miller hatta Hugh– ateşle, çamurla ve suyla çekeceği çileyi çekmiş ve bunun insan ömründe bir defalık bir tecrübe olduğuna inanan.

"Ne yapmaya çalışıyormuş ihtiyar Fritz ha?" demişti Bay Miller en küçük ve en korkmuş çocuklardan birini yatıştırırcasına. "Beni güzellik uykumdan etmeye mi çalışıyormuş?" Almanlar Bay Miller'a daima Fritz ve Jerry, Otto, Hermann, Hans şahsiyeti altında tekil görünüyorlardı. Hatta bazen Adolf bile dört mil tepeden yüksek tahripli patlayıcısını kendi elleriyle aşağı bırakıveriyordu.

(Eşinin aksine) tecrübenin ümide zaferinin cisimlenmiş bir örneği olan Bayan Miller (Dolly) çay, kakao, bisküvi, ekmek ve margarin gibi "atıştırmalıklar" dağıtmaya başlamıştı. Cömert âdetlere sahip Miller ailesi "bağlantıları olan" en büyük kızları Renee sayesinde asla istihkaksız kalmıyordu. Renee on sekiz yaşındaydı, her açıdan tam anlamıyla gelişkindi ve iffeti pek serbest bir kıza benziyordu. Bayan Hartnell, Renee'yi ziyadesiyle kusurlu bulduğu-

69 Almanca. *Gök gürültüsü ve Şimşek.* Santa Claus'un ren geyiklerinin adı. (ç.n.)

70 16. yüzyıl İngiliz şairlerinden John Donne'un Birinci Kutsal Sone'sinden bir dize: "Despair behind, and death before." (ç.n.)

71 İkinci Dünya Savaşı'nda Almanlara verilen takma ad. (ç.n.)

nu açıkça beyan etmişti ama eve getirdiği erzakı paylaşmaktan da geri kalmıyordu. Ursula, Miller'ların küçük oğlanlarından birinin aslında Bayan Miller'ın değil Renee'nin olduğu ve pragmatik bir yaklaşımla aile havuzuna katıldığı izlenimine kapılmıştı.

Renee'nin "bağlantıları" müphemdi ama Ursula birkaç hafta önce onu Charing Cross Hotel'in birinci katındaki kahve salonunda üstünden "düzenbazlık" akan şık ve zengin görünümlü bir adamın eşliğinde zarafetle cinini yudumlarken görmüştü.

"Ömrümde gördüğüm en pespaye beyefendi," diyerek kahkaha atmıştı Jimmy. Tüm savaşları sonlandıran savaştan sonra barışı kutlamak üzere dünyaya getirilen bebek Jimmy, şimdi bir yenisinde savaşmak üzereydi. Ordu eğitiminden birkaç günlük izin almıştı ve Strand'de bomba uzmanları patlamayan bir bombayla ilgilenirken Ursula'yla ikisi Charing Cross Hotel'e sığınmışlardı. Vauxhall ile Waterloo arasında tekerlekli taşıyıcılara yerleştirilmiş deniz silahlarının seslerini duyabiliyorlardı *–bum bum bum–* ama bombardıman uçakları yeni hedefler arıyordu ve ilerlemiş görünüyorlardı. "Hiç bitmeyecek mi bu?" diye sormuştu Jimmy.

"Görünüşe bakılırsa bitmeyecek."

"Ordu daha güvenli," demişti Jimmy, gülerek. Ordu ona rütbe teklif ettiği halde Jimmy er olarak katılmıştı. İşe koşan delikanlılardan olmak istediğini söylemişti. ("İyi de birilerinin de subay olması gerekiyor herhalde?" demişti Hugh, şaşkınlıkla. "Bunu biraz zekâ sahibi biri yapsa daha iyi değil mi?")

Fakat Jimmy o tecrübeyi yaşamak istiyordu. Söylediğine göre amacı yazar olmaktı ve bu uğurda insani hallerin doruklarıyla derinliklerini ona gösterecek savaştan iyi ne olabilirdi? "*Yazar* mı?" demişti Sylvie. "Kim bilir beşiğini hangi şeytani peri salladı bu çocuğun?" Izzie'yi kastediyordu muhtemelen.

Jimmy ile vakit geçirmek çok hoş olmuştu. Jimmy savaş giysileriyle göz alıcı görünüyordu ve gittikleri her yere buyur ediliyordu – Dean Street ve Archer Street'teki müstehcen yerler, (düpedüz riskli olmasa da) sahiden de müstehcen olan Orange Street'teki Boeuf sur le Toit; hepsi de Ursula'yı Jimmy hakkında düşünmeye sevk eden yerler. Tek amaç insani hallere tanıklık etmek, demişti Jimmy. Birlikte çok sarhoş olmuş ve azıcık kendilerini kaybetmişlerdi ve tüm bunlar Miller'ların mahzenine sinmenin ardından Ursula'ya çok iyi gelmişti. "Ölmeyeceğine söz ver," demişti Jimmy'ye, Haymarket'ta

kör bir çift gibi el yordamıyla ilerleyip Londra'nın başka bir bölgesinin yeryüzünden silinişini dinledikleri sırada.

"Elimden geleni yaparım," demişti Jimmy.

Üşüyordu. İçinde yattığı su onu daha da üşütüyordu. Hareket etmesi gerekiyordu. Edebilir miydi? Anlaşılan, hayır. Ne zamandır uzanıyordu burada böyle? On dakika mı? On yıl mı? Zaman sonlanmıştı. Her şey sonlanmıştı sanki. Geriye sadece o korkunç koku karışımı kalmıştı. Mahzendeydi. Biliyordu çünkü mucizevi biçimde hâlâ kafasının yanındaki bir kum torbasına bantlı duran *Baloncuklar*'ı görebiliyordu. Bu banalliğe bakarak mı ölecekti yani? Fakat sonra yanı başında beliren dehşetli görüntüye kıyasla banallik bir anda gözüne hoş göründü. Gri suratında kara gözleri ve darmadağın saçlarıyla korkunç bir hayalet ona pençe atıyordu. "Bebeğimi gördün mü?" dedi hayalet. Karşısındakinin hayalet olmadığını anlaması Ursula'nın birkaç dakikasını aldı. Bayan Appleyard'dı bu ve yüzü kirle, bomba tozuyla kaplanmış, kan ve gözyaşları iz bırakmıştı. "Bebeğimi gördün mü?" dedi yine.

"Hayır," diye fısıldadı Ursula, dökülen pislikler her neyse, ağzı onlar yüzünden kurumuş halde. Sonra gözlerini yumdu ve yeniden açtığında Bayan Appleyard kaybolmuştu. Hayal görmüş olabilirdi, sanrılar içindeydi belki. Belki de gördüğü gerçekten Bayan Appleyard'ın hayaletiydi ve ikisi viran bir arafta sıkışıp kalmışlardı.

Gözü yine Lavinia Nesbit'in, Miller'ların resim pervazı kancasından sarkan elbisesine takıldı. Ama Lavinia Nesbit'in elbisesi değildi bu. Elbise olsa, içinde kol olmazdı. Yen değil, *kol. Ellerle* birlikte. Elbisenin üstündeki bir şey göz kırptı Ursula'ya. Ayın hilaline yakalanmış küçük bir kedi gözü. Lavinia Nesbit'in kafasız, bacaksız bedeni sallanıyordu Miller'ların resim pervazından. Görüntü öyle tuhaftı ki Ursula'nın içinde bir kahkaha kabarmaya başladı. Fakat kahkaha patlamadı çünkü bir şey kaydı –bir kiriş ya da duvarın bir parçası– ve üstüne pudra gibi tozlar yağdı. Kalbi göğsünde kontrolsüzce çarpmaya başladı. Ağrıyordu kalbi, patlamayı bekleyen zaman ayarlı bir bomba gibiydi.

İlk defa paniğe kapıldığını hissetti. Hiç kimsenin yardımına geldiği yoktu. Bayan Appleyard'ın çılgına dönmüş hayaletinin gelmeyeceği kesindi. *Baloncuklar* ve kafasız Lavinia Nesbit'in eşliği dışında hiçbir şey olmadan Argyll Road mahzeninde tek başına

ölecekti. Hugh burada olsa veya Teddy ya da Jimmy, hatta Pamela, onu buradan çıkarmak, *kurtarmak* için mücadele veriyor olurlardı. Umursarlardı. Ama umursayacak kimse yoktu. Kendini yaralı kedi gibi miyavlarken duydu. Nasıl da acıyordu kendine, sanki başka biriymiş gibi.

Bayan Miller "Eh, bence güzel bir fincan sıcak kakao hepimize iyi gelir, öyle değil mi?" demişti. Bay Miller yine Nesbit'ler için endişeye kapılmıştı ve mahzenin klostrofobisi tamamen canına tak etmiş olan Ursula "Ben gidip onları arayayım," demiş, tam *jjjjt* ve *füüüuvv*'lar yüksek tahripli patlayıcının gelişini beyan ederken, sarsak yemek sandalyesinden kalkmıştı. Müthiş bir gök gürlemesiyle, dehşetli bir çatırtıyla cehennem duvarı bir anda yarılarak tüm şeytanları dışarı salmıştı ve ardından iç organları, ciğerleri, kalbi ve midesi, hatta göz yuvarları bedeninden emilerek çekiliyormuş gibi müthiş bir emme ve basınç hissetmişti. *Selam olsun son ve ebedi güne.* İşte buraya kadar, diye düşünmüştü. Ölümüm böyle olacak.

Bir ses sessizliği böldü. Kulağının neredeyse hemen dibinde "Haydi bayan, sizi buradan çıkarabiliyor muyuz bakalım, ne dersiniz?" diyen bir erkek sesi. Ursula adamın yüzünü görebiliyordu; ona ulaşmak için tünel kazmış gibi görünen kirli ve terli yüzünü. (Muhtemelen kazmıştı da.) Adamı tanıdığını fark edince şaşırdı. Yerel HSÖ görevlilerinden biriydi, yeni katılanlardan.

"İsminiz ne bayan? Söyleyebilir misiniz bana?" Ursula ismini mırıldandı ama doğru çıkmadığının farkındaydı. "Urry?" mi dedi adam. "Ne acaba? Mary mi? Susie mi?"

Susie olarak ölmek istemiyordu. Ama bir önemi var mıydı ki?

"Bebek?" diye mırıldandı görevliye.

"Bebek mi?" dedi adam sertçe. "Bebeğiniz mi var?" Hafifçe geri çekildi ve görünmez birine bir şeyler seslendi. Ursula başka sesler de duydu ve etrafta çok sayıda insan olduğunu anladı. Görevli de bunu teyit edermişçesine "Sizi çıkarmak için hepimiz buradayız," dedi. "Gaz görevlileri gazı kapattılar, az sonra çıkaracağız sizi. Endişelenmeyin. Şimdi bebeğinizden bahsedin bana Susie. Kucağınızda mıydı? Küçük bir şey mi?" Ursula bir bomba gibi ağır Emil'i (acaba müzik durduğunda ve bina patladığında kimin elinde kalmıştı?) düşündü ve konuşmaya çalıştı ama yine kendini miyavlarken buldu.

Tepesinde bir şeyler gıcırdadı, inledi ve görevli Ursula'nın elini tutarak "Yok bir şey, ben buradayım," dedi. Ursula ona ve kendisini çıkarmaya çalışan herkese müthiş bir şükran duydu. Burada olsa Hugh'nun da ne kadar şükran duyacağını düşündü. Babasını düşünmek ağlamasına neden oldu ve görevli "Üzülme Susie, her şey yolunda, birazdan çıkaracağız seni buradan. Kabuğundan çıkan salyangoz gibi," dedi. "Güzel bir fincan çay getiririz sana, olmaz mı? Nasıl geliyor kulağa? Harika, ha? Benim de canım çekti şimdi."

Kar yağıyordu sanki, teninde minicik buzdan iğneler. "Çok soğuk," diye mırıldandı.

"Merak etme göz açıp kapayıncaya kadar çıkaracağız seni," dedi görevli. Üstündeki paltoyu güçlükle çıkarıp Ursula'nın üstüne örttü. Büyük manevralara yetecek alan olmadığı için bir şeyi devirerek ikisinin de üstüne enkaz yağmasına neden olmuştu.

"Ah," dedi Ursula görevliye, çünkü aniden şiddetli bir bulantı hissetmeye başlamıştı ama sonra bulantı geçti ve kendini daha sakin hissetti. Şimdi toz toprak, kül ve ölülerin tanecikleriyle karışık yapraklar yağıyordu ve üstü bir anda incecik kayın ağacı yapraklarıyla örtüldü. Yapraklar mantar, ateş ve tatlı bir şey kokuyordu. Bayan Glover'ın zencefilli böreği. Kanalizasyon ve gazdan çok daha hoş.

"Yapma kızım," dedi görevli. "Yapma Susie, uyuyakalma ellerimde şimdi." Ursula'nın elini daha sıkı kavradı ama Ursula güneş ışığında parlayan ve fırıl fırıl dönen bir şeye bakıyordu. Tavşan mı? Hayır, yabantavşanı. Gümüş rengi bir yabantavşanı, gözlerinin önünde ağır ağır dönen. Büyüleyiciydi. Hayatında gördüğü en güzel şeydi.

Bir çatıdan gecenin içine doğru uçuyordu. Güneşin kavurduğu bir mısır tarlasındaydı. Yoldan ahududu topluyordu. Teddy ile saklambaç oynuyordu. *Küçük komik şey*, diyordu birisi. Görevli değildi bunu diyen herhalde? Sonra kar yağmaya başladı. Gecenin göğü artık yukarılarda değildi, ılık karanlık bir deniz gibi her yanını kuşatıyordu.

Karartmanın içine doğru sürükleniyordu. Görevliye bir şey söylemeye çalıştı. *Teşekkürler.* Ama önemi yoktu artık. Hiçbir şeyin önemi yoktu. Karanlık çökmüştü.

Yarın Güzel Bir Gün

2 Eylül 1939

"Moralini bozma Pammy," dedi Harold. "Ortalık niye böyle sessiz? Oğlanları ne yaptın?"

"Sattım," dedi Pamela, neşelenerek. "İki fiyatına üç tane."

"Bu gece kal mutlaka Ursula," dedi Harold kibarlıkla. "Yarın yalnız olma. Hayatın şu korkunç günlerinden biri olacak. Doktor talimatı, ona göre."

"Teşekkürler," dedi Ursula, "ama programım var."

Günün erken saatlerinde, Fulham Road'da bir savaş arifesi alışveriş çılgınlığı sırasında aldığı sarı *krepdöşin* çay partisi elbisesini denedi. *Krepdöşinin* desenleri vardı; uçan minicik siyah kırlangıçlar. Elbiseyi beğendi, aslında daha çok kendini beğendi. Daha doğrusu tuvalet masası aynasında görebildiği kadarıyla beğendi çünkü bedeninin alt yarısını görmek için yatağın üstünde ayakta durması gerekiyordu.

Ursula, Argyll Road'un ince duvarları ötesinden Bayan Appleyard'ın İngilizce konuşarak bir adamla –muhtemelen esrarengiz Bay Appleyard'la– ağız dalaşı yaptığını duyabiliyordu. Adamın geliş gidişleri gündüz ya da gece, belirgin bir zaman çizelgesini takip etmiyordu. Ursula adama sadece bir defa merdivenlerde rastlamıştı. Adam ona dalgın dalgın bakmış, selam vermeden telaşla yoluna devam etmişti. İri biriydi, kanlı canlı ve hafif domuzumsu. Ursula onu bir kasap tezgâhının ardında ya da bira çuvallarını sırtlarken hayal edebiliyordu. Gerçi Bayan Nesbit'lere göre adam aslında sigorta memuruydu.

Buna karşılık Bayan Appleyard ince ve solgundu ve kocası dışarıda olduğunda Ursula onun anlayamadığı bir dilde kendi kendine hüzünlü şarkılar söylediğini duyuyordu. Kulağa Doğu Avrupa dili gibi gelen bir dilde. Bay Carver'ın Esperanto'su olsa ne kadar faydalı olurdu acaba, diye düşündü Ursula. (Sadece herkes onu konuşursa tabii.) Özellikle de bu günlerde çok sayıda mülteci akıyordu Londra'ya. ("Çek o," demişti en sonunda Nesbit'ler. "Eskiden

Çekoslovakya'nın nerede olduğunu bilmezdik, değil mi? Keşke hâlâ bilmiyor olsaydık.) Ursula, Bayan Appleyard'ın da, bir İngiliz centilmeninin kollarında kendine güvenli bir liman aramış bir çeşit mülteci olduğunu tahmin ediyordu. Fakat onun yerine hırçın Bay Appleyard'ı bulmuştu. Ursula, Bay Appleyard'ın gerçekten karısına el kaldırdığını duyduğu takdirde kapılarını çalıp bir şekilde engel olmak zorunda kalacağını düşünüyordu. Gerçi bunu nasıl yapacağı konusunda en ufak bir fikri yoktu.

Komşudaki tartışma kreşendoya ulaştı ve ardından Appleyard'ların ön kapısı konuya son verircesine kesin bir şekilde çarpıldı. Sonra ortalık sessizliğe büründü. Gürültülü giriş çıkışlarda rakip tanımayan Bay Appleyard'ın sert adımlarla merdivenlerden indiği duyulabiliyordu. Ardında da kadınlar ve yabancılara yönelik bir dizi küfür bırakıyordu, ki Bayan Appleyard her iki gruba da giriyordu.

Duvarlardan sızan mayhoş tatminsizlik aurası, daha da az iştah açıcı kaynamış lahana kokusuyla birlikte gerçekten moral bozucuydu. Ursula mültecilerinin, sigorta memurlarının istismara uğrayan karıları değil –kültürel hayatları yüzünden kaçmış– hisli ve romantik insanlar olmasını isterdi. Elbette gülünç derecede adaletsiz bir düşünceydi bu.

Yataktan indi ve aynanın karşısında şöyle bir döndü. Elbisenin yakıştığına karar verdi. Otuzuna yaklaştığı halde formu hâlâ yerindeydi. Günün birinde onda da Sylvie'ninki gibi bir annelik göbeği olacak mıydı? Gerçi bu vakitten sonra çocuk sahibi olabileceği fikri iyice imkânsız görünmeye başlamıştı. Pamela'nın bebeklerini kucağına alışını hatırladı –Teddy ile Jimmy'yi de hatırladı– sevgi ve dehşet duygularının yoğunluğunu, o çaresizce koruma arzusunu... Söz konusu kendi çocuğu olsa ne kadar daha güçlü olacaktı bu duygular? Belki de katlanılamayacak kadar...

John Lewis'teki ikindi çaylarında Sylvie "Sen hiç yavrulama arzusu duymaz mısın?" diye sormuştu.

"Senin tavukların gibi mi?"

"'Kariyer kadını'ymış," demişti Sylvie, bu iki kelimenin aynı cümlede yeri yokmuş gibi. "Kız kurusu," diye eklemişti, dalgın dalgın bu sözü düşünerek. Ursula annesinin neden onu sinirlendirmek için bu kadar uğraştığını merak etmişti. "Belki de hiç evlenmeyeceksin," demişti Sylvie, konuyu sonuca bağlarmış gibi, Ursula'nın hayatı sanki sona ermiş gibi.

O kadar korkunç mu olurdu? "Evlenmemiş kız çocuğu," demişti Ursula, keyifli bir hayale dalarak. "Jane Austen için sorun olmamış."

Ursula elbiseyi kafasının üstüne kaldırdı ve iç etekliği ve çoraplı ayaklarıyla küçücük mutfağa giderek kendine musluktan bir bardak su doldurdu. Sonra da krem kraker aranmaya başladı. Acil durum erzakı, diye düşündü, yakında yaşanacaklar için iyi bir alıştırma. Kahvaltıdaki kızarmış ekmekten beri yediği tek şey Pamela'nın kekiydi. Bu gece Crighton tarafından hiç değilse güzel bir akşam yemeğine götürülmeyi umuyordu. Crighton, Savoy'da buluşmalarını istemişti. Nadiren insan içinde randevulaşırlardı, dolayısıyla Ursula acaba bir dram mı yaşanacak yoksa savaşın gölgesi yeterli bir dram ve Crighton bu konuda konuşmak mı istiyor, diye düşündü.

Pammy'ye aptalı oynamış olsa da yarın savaş ilan edileceğini biliyordu. "İkisinin de Devlet Sırları Anlaşması'na imza atmış olmalarına" dayanarak Crighton ona söylememesi gereken bin bir türlü şeyi söylemişti. (Öte yandan kendisi ona neredeyse hiçbir şey söylememişti.) Crighton son zamanlarda yine bocalıyordu ve Ursula hangi yöne devrileceğinden, kendisinin hangi yöne devrilmesini istediğinden hiç emin değildi.

Bir şeyler içmek için buluşmak istemişti Crighton. Ursula'nın kısa süreliğine ofis dışına çıktığı sırada Amirallik antetiyle iletilen bir talep. Ursula bir kez daha periler tarafından getirilmiş gibi bir anda masasında beliren bu notları kimin teslim ettiğini merak etti. *Servisin yakında denetime alınacak sanırım*, diyordu notta. Şifreleri severdi Crighton. Ursula donanmanın şifre sisteminin Crighton'nınki kadar iptidai olmadığını umuyordu.

Ursula'nın yazı işleri asistanlarından Bayan Fawcett ortalıkta duran notu görmüş ve Ursula'ya panik dolu bakışlarla bakmıştı. "Vay canına," demişti "Gerçekten mi? Denetime mi alınacağız?"

"Biri kendince espri yapmış," demişti Ursula, kızardığını hissedince canı sıkılarak. Bu görünürde masum ama (düpedüz çirkin değilse de) müstehcen mesajlarda Crighton'a yaraşmayan bir şeyler vardı. *Anladığım kadarıyla kurşunkalem kıtlığı varmış.* Ya da *Mürekkep seviyeniz yeterince yüksek mi?* Ursula onun Pitman sistemini ya da daha fazla gizliliği öğrenmesini istiyordu. Hatta en iyisi, bunlara tamamen bir son vermesini.

Ursula otel görevlisince Savoy'a alındığında Crighton'ın pahalı bir fuayede kendisini beklediğini gördü. Crighton onu amerikan bara çıkarmak yerine ikinci kattaki bir süite götürdü. Devasa ve bol yastıklı yatak bütün odaya hükmediyor gibiydi. Ah, bu yüzden geldik buraya demek, diye düşündü Ursula.

Krepdöşin bu etkinlik için uygunsuz bulununca Ursula kraliyet laciverti saten elbisesini –üç güzel gece elbisesinden biri– giymişti. Ne var ki şu an bu kararına pişman olmuştu çünkü eğer biçime riayet edilecekse, Crighton onu birinci sınıf yemekle doyurmak yerine az sonra elbisesinden arındıracaktı.

Ursula'yı soymayı, ona bakmayı seviyordu. "Renoir tablosu gibi," demişti, sanattan pek az anladığı halde. Rubens olmasındansa Renoir olsun daha iyi, diye düşünmüştü Ursula. Ya da Picasso. Crighton Ursula'ya, çıplak vücuduna çok az eleştiriyle yaklaşmak gibi yüce bir ödül bahşetmişti. Anlaşıldığı kadarıyla Moira yere kadar inen pazen geceliklerin ve "ışıklar kapalı olsun"ların kadınıydı. Ursula, Crighton'ın bazen karısının göze çarpan özelliklerini abarttığını düşünüyordu. Bir iki defa aklından Wargrave'e gidip mağdur kadına bir bakmak ve gerçekten o kadar yavan olup olmadığını görmek geçmişti. Moira'yı kanlı canlı karşısında görmenin (Renoir değil, Rubenesk muhtemelen) sorunu, elbette ki Ursula'nın bir muamma yerine gerçek bir insana ihanet etmekte zorlanacak olmasıydı.

("İyi de o *zaten* gerçek bir insan," demişti Pamela şaşkınlıkla. "Yanıltıcı bir çıkarım bu."

"Evet, *farkındayım*." Bu sözler daha sonra, Hugh'nun altmışıncı doğum gününde, bahar ayının epey yakınmalı geçen bir günde söylenecekti.)

Süitin muhteşem bir nehir manzarası vardı. Sinsice bastıran alacakaranlıkta ("günün mor vakti") şimdi gölgelere bürünmüş Waterloo Köprüsü'nden Parlamento Binası'na ve Big Ben'e kadar uzanan bir manzara. Ursula, Kleopatra'nın İğnesi'ni, göğe doğru yükselen o karanlık parmağı hayal meyal seçebiliyordu. Londra ışıklarının her zamanki parlaklık ve göz kırpışlarından hiçbiri yoktu. Karartma çoktan başlamıştı.

Crighton terleyen buz kovasında onları beklemekte olan şampanyayı açarken Ursula "Sığınak müsait değildi herhalde? Böyle gözler önündeyiz, öyle mi?" dedi. "Kutlama mı yapıyoruz?"

"Elveda diyoruz," dedi Crighton, pencerede duran Ursula'nın yanına gelip ona kadehi uzatarak.

"Elveda mı?" dedi Ursula, sersemleyerek. "Aramızdaki her şeyi bitirmek için beni güzel bir otele getirdin ve şampanya mı içiriyorsun?"

"Barışa elveda," dedi Crighton. "Bildiğimiz haliyle dünyaya elveda diyoruz." Kadehini pencereye, Londra'ya, onun karaltılı ihtişamına doğru kaldırdı. "Sonun başlangıcına," dedi sert bir ifadeyle, "Moira'yı terk ettim," diye de ekledi, sonradan aklına gelen, önemsiz bir şeymiş gibi. Ursula gafil avlanmıştı.

"Ya kızları?" (Sormakta fayda var, diye düşündü.)

"Hepsini. Hayat mutsuz olmaya değmeyecek kadar değerli." Ursula bu gece Londra'da kaç kişinin aynı şeyi söylediğini merak etti. Muhtemelen daha az sıhhi ortamlarda. Tabii bir de sahip olduklarına bağlı kalmak için bunu söyleyenler vardı, bir heves onları bir köşeye fırlatmak için değil.

Ursula aniden ve beklenmedik biçimde paniğe kapılarak "Seninle evlenmek istemiyorum," dedi. Kelimeler ağzından dökülene kadar bu konudaki duygularının ne denli güçlü olduğunu fark etmemişti.

"Ben de seninle evlenmek istemiyorum," dedi Crighton ve Ursula olmadık biçimde düş kırıklığına uğradı.

"Egerton Gardens'da bir daire kiraladım," dedi Crighton. "Düşündüm de belki sen de gelip bana katılırsın."

"Birlikte yaşamak üzere mi? Knightsbridge'de günah içinde yaşamak için mi?"

"Eğer istersen."

"Vay canına, sahiden de cüretkârsın," dedi Ursula. "Peki, kariyerin ne olacak?"

Crighton geçiştirir gibi bir ses çıkardı. Demek adamın yeni Jutland'ı savaş değil, Ursula olacaktı.

"Evet diyecek misin? Ursula?"

Ursula pencereden dışarı, Thames'e baktı. Nehir şimdi neredeyse gözden kaybolmuştu.

"Kadeh kaldırmalıyız," dedi. "Nasıl diyorlardı donanmada? 'Eşlerle Oynaşlar – Asla rastlaşmasınlar?' mı?" Bardağını Crighton'ınkiyle tınlattı ve "Açlıktan ölüyorum, yemek yiyeceğiz, değil mi?" dedi.

Nisan 1940

Aşağıdaki sokaktan gelen korna sesi Knightsbridge'de pazar sabahı sessizliğini bozdu. Ursula kilise çanlarının sesini özlemişti. Savaştan önce varlığını kanıksadığı ne çok basit şey vardı. Şimdi geri dönüp onları hakkıyla takdir edebilmeyi isterdi.

"Neden korna?" dedi Crighton, "gayet güzel bir kapı zilimiz varken?" Pencereden dışarı baktı. "Gelmiş," dedi sonra. "Eğer Noel narbülbülü gibi şişinmiş, üç parça takım elbiseli genç bir adamsa eğer."

"Evet, kulağa oymuş gibi geliyor." Ursula, Maurice'i 'genç' olarak düşünmüyordu gerçi. Hiçbir zaman da düşünmemişti ama Crighton için öyle olması doğaldı herhalde.

Hugh'nun altmışıncı doğum gününde Maurice, Ursula'yı kutlamalar için Fox Corner'a götürmeyi gönülsüzce teklif etmişti. Maurice ile bir arabada kapalı kalarak vakit geçirmek, iyisinden olmasa da, bir çeşit yenilik olacaktı. Nadiren baş başa kalırlardı.

"Benzini mi var bunun?" dedi Crighton, tek kaşını kaldırarak. Sorudan çok bir bildirimdi elbet sözleri.

"*Şoförü* var," dedi Ursula. "Maurice'in savaştan alabildiğine yararlanabileceğini biliyordum zaten." "Ne savaşı?" derdi, Pamela olsa. Kendisi yanında eşlikçi olarak sadece altı oğlanla ve sonradan sadece mızmız değil aynı zamanda "epey *fainéante*"[72] olduğu ortaya çıkan Jeanette ile Yorkshire'da "mahsur kalmıştı". "O kadar tembel ki gün boyu kendi çocuklarım kadar bir de onunkilerin peşinde koşuyorum. Bu tahliye saçmalığı canıma tak etti. Sanırım yakında eve döneceğim."

"Tahminimce beni *getirmeden* arabasıyla çıkıp da eve gelemezdi Maurice," dedi Ursula. "Herhangi bir kötü davranışının yakalanmasını istemez. Kendi ailesi tarafından bile. Koruması gereken bir *şöhreti* var ne de olsa. Üstelik ailesi de orada kalıyor ve Maurice bu akşam onları Londra'ya geri getiriyor." Maurice, Edwina ile çocukları Paskalya tatili için Fox Corner'a göndermişti. Ursula onun savaş hakkında insanların bilmediği bir şeyleri bilip bilmediğinden

72 Fransızca. *Tembel.* (ç.n.)

şüphelenmişti. Yoksa Paskalya özellikle tehlikeli bir zaman mı olacaktı? Maurice'in bilip başkalarının bilmediği kim bilir ne çok şey vardı ama Paskalya vukuatsız gelip geçmişti ve Ursula meselenin sadece büyükanne ve büyükbabayı ziyaret eden torunlar meselesi olduğuna kanaat getirmişti. Philip ile Hazel yaratıcılıktan son derece uzak çocuklardı ve Ursula onların Sylvie'nin tahliye sonucu gelen delişmen torunlarıyla nasıl geçindiklerini merak ediyordu. "Edwina ve çocukları da düşününce, dönüşte ev çok kalabalık olacak. Tabii bir de *şoför* var. Yine de el mahkûm, vesaire."

Korna yeniden çaldı. Ursula prensip meselesi olarak duymazdan geldi. Crighton'ı tam takım donanma üniformasıyla (tüm madalyaları, sırma şeritleriyle) yanına katıp Maurice'i pek çok açıdan rütbece ezdiğini görmek ne kadar acımasızca tatmin edici bir şey olurdu, diye düşündü. "Sen de benimle gelebilirsin, biliyorsun," dedi Crighton'a. "Moira'ya bahsetmeyiz olur biter. Ya da kızlara."

"Senin evin orası mı?"

"Anlayamadım?"

"Dedin ki 'arabasıyla çıkıp da eve gelemezdi'. Burası değil mi? Senin evin?" dedi Crighton.

"Evet, tabii ki," dedi Ursula. Maurice sabırsızlıkla kaldırımı arşınlıyordu. Ursula onun dikkatini çekmek için pervazın kenarını tıklattı ve işaretparmağını havaya kaldırarak sessizce "bir dakika" dedi. Maurice kaşlarını çattı. "Sözün gelişi o," dedi Ursula, yeniden Crighton'a dönerek. "İnsan aile evinden her zaman 'ev' diye bahseder."

"Öyle mi? Ben bahsetmem."

Doğru ya, diye düşündü Ursula, sen bahsetmezsin. Crighton için 'ev' sadece düşüncelerinde de olsa Wargrave'di. Ve haklıydı elbet. Ursula, Egerton Gardens'daki daireyi evi saymıyordu. Zamanda bir noktaydı burası, savaşın kesintiye uğrattığı bir başka yolculuk içindeki bir mola yeriydi. "Konuyu tartışabiliriz istersen," dedi Ursula sevecenlikle. "Ama, biliyorsun işte... Maurice şurada küçük kurşun asker gibi bir aşağı bir yukarı yürüyüp duruyor."

Crighton kahkaha attı. Asla tartışma arayışında biri değildi.

"Sana katılıp ailenle tanışmayı çok isterdim," dedi, "ama ben de Citadel'e gidiyorum." Amirallik, Horseguards' Parade'de bir yeraltı istihkâmı olan Citadel'i inşa ettiriyordu ve Crighton da ofisini oraya taşıma aşamasındaydı.

"Sonra görüşürüz o halde," dedi Ursula. "Taşıtım bekliyor ve Maurice de yerleri eşeliyor."

"Yüzük," diye hatırlattı Crighton ve Ursula "Ah, doğru ya, unutuyordum az kalsın," dedi. İşe gitmediği zamanlarda görüntüyü kurtarmak için yüzük takmaya başlamıştı. "Esnaf vesaire için." Sütü getiren çocuk, haftada iki kez temizliğe gelen kadın... Ursula onların gayri meşru bir ilişki içinde olduğunu düşünmesini istemiyordu. (Bu mahcubiyetiyle kendini şaşırtmıştı.)

"*Şunu* görseler ne çok soru sorulur, tahmin edersin," dedi, yüzüğü parmağından çıkarıp holdeki masaya bırakarak.

Crighton onu hafifçe yanağından öptü ve "Güzel vakit geçir," dedi.

"O konuda garanti veremeyeceğim," diye karşılık verdi Ursula.

"Hâlâ kendine bir erkek yakalayamadın mı?" diye sordu Izzie Ursula'ya. "Gerçi," dedi neşeyle Sylvie'ye dönerek, "Kaç torun vardı – yedi, sekiz?"

"Altı. Belki sen de büyükanne olmuşsundur Izzie."

"Ne?" dedi Maurice. "Nasıl olabilir ki?"

"Her neyse," dedi Izzie, umursamazca, "bu sayede Ursula'nın üstünden torun üretme baskısı kalkmış oluyor."

"Üretme mi?" dedi Ursula, bir çatal dolusu jöleli somon ağza giderken yarı yolda asılı kaldı.

"Görünüşe bakılırsa evde kaldın artık," dedi Maurice.

"Pardon?" Çatal tabağa geri döndü.

"Daimi nedime..."

"Bir defa," dedi Ursula. "Sadece bir kez nedime oldum, o da Pamela'ya."

"Yemiyorsan şunu ben yiyeyim," dedi Jimmy, somonu aşırarak.

"Yiyordum aslında."

"Daha kötü ya," dedi Maurice. "Kız kardeşin dışında kimse seni nedime olarak bile istemiyor." Yetişkin erkekten çok okullu çocuk havasıyla kıs kıs güldü. Ne yazık ki Ursula'nın masa altından tekme atamayacağı kadar uzakta oturuyordu.

"Terbiyeyi bozmayalım Maurice," diye mırıldandı Maurice'in karısı Edwina. Bu adamla evli olsan günde kaç defa seni hayal kırıklığına uğratır acaba, diye düşündü Ursula. Ona göre evlilik karşıtlığı iddiası açısından Maurice'in varlığı en sağlam delildi. Tabii

ATS'den[73] gelen üniformalı, oldukça çekici bir kız olduğu ortaya çıkan *şoför* yüzünden Edwina'nın gururu fena halde incinmişti. Sylvie kızı utandırarak (ismi Penny'di ama herkes bunu anında unutmuştu) masada kendilerine katılması için ona ısrar etmişti. Oysa kız besbelli arabada ya da mutfakta Bridget'le kalsa çok daha rahat edecekti. Kız 'tahliye edilmişler'le masanın sıkışık ucuna kısılıp kalmıştı ve Edwina'nın durmaksızın inceleyen, buz gibi bakışlarına maruz kalıyordu. Maurice ise kızı titizlikle görmezden geliyordu. Ursula bundan bir anlam çıkarmaya çalıştı. Keşke Pamela burada olsaydı, diye düşündü. O, insanları deşifre etmede çok iyiydi. Gerçi Izzie kadar iyi olduğu da söylenemezdi. ("Demek Maurice yaramazlık yapmış, ha? Anladım. Yalnız dikkatini çekerim, kız bir içim su. Üniformalı kadın. Hangi erkek dayanabilir ki?")

Philip ile Hazel pasif bir şekilde anne ile babalarının arasında oturuyorlardı. Sylvie ilk torunlarına hiçbir zaman fazlaca düşkün olmamıştı. Oysa şu an Regency Canlanma stili masanın altında sürünerek neredeyse kendilerinden geçmişçesine kıkırdayan 'tahliye edilmişler'den Barry ve Bobby'ye ("benim küçük afacanlarım") bayılıyor gibi bir hali vardı. "Muziplikte üstlerine yok," demişti hoşgörüyle. Sadece statüleriyle tanımlanıyorlarmış gibi herkesin deyişiyle 'tahliye edilmişler' diye hitap ettiği çocuklara, Bridget ve Sylvie tarafından ovulup cilalanarak masum görünümü kazandırılmıştı ama haylaz mizaçlarını hiçbir şey gizleyemiyordu. ("Ne dehşet şeyler," demişti Izzie, ürpererek.) Ursula ise seviyordu onları. Küçük Miller'ları hatırlatıyorlardı ona. Köpek olsalar kuyrukları sürekli sallanıyor olurdu.

Sylvie'nin şimdi bir çift gerçek yavru köpeği vardı; aynı zamanda kardeş olan heyecanlı kara labradorlar. İsimleri Hector ve Hamish'ti ama kolektif ve ayırt edilmez biçimde "köpekler" diye tanınıyorlardı. Köpekler ile 'tahliye edilmişler' Fox Corner'da yepyeni bir pejmürdeliğe katkıda bulunmuş gibiydiler. Sylvie'nin kendisi bu savaşla, geçen seferkiyle hiç olmadığı kadar barışık görünüyordu. Hugh içinse aynı şey söylenemezdi. O, İç Güvenlik Kuvveti'ni eğitime "zorlanmıştı" ve daha bu sabah pazar ayininden sonra mahalle kilisesinin "hanımlarını" yangın söndürücü el pompasının kullanımı konusunda bilgilendirmişti.

73 Auxiliary Territorial Service. Bölgesel Destek Servisi. İkinci Dünya Savaşı kadınlar birliği. (ç.n.)

"İyi de kutsal dinlenme günü için uygun bir şey mi?" diye sordu Edwina. "Tanrı eminim bizim yanımızdadır ama..." "Dindar bir Hıristiyan" olduğu halde teolojik yaklaşımını korumayı başaramadan cümlesini yarım bıraktı. Ki Pamela'ya göre bu da onun çocuklarını sertçe tokatladığı ve çay saatinde bıraktıklarını kahvaltıda yedirdiği anlamına geliyordu.

"Uygun tabii," dedi Maurice. "Sivil savunmayı örgütleme rolümde..."

Ursula "Ben kendimi senin o güzel deyişinle 'evde kalmış' olarak görmüyorum," diye sinirle araya girdi. Bir kez daha Crighton'ın madalyalı, sırmalı varlığına karşı anlık bir arzu duymuştu. Egerton Gardens'ı bilse, Edwina nasıl dehşete düşerdi kim bilir. ("Amiral nasıl?" diye daha sonra bahçede sordu Izzie, komplocu gibi alçak sesle. Biliyordu tabii ki. Izzie her şeyi bilirdi, bilmiyorsa da kolaylıkla insanın ağzından alırdı. Ursula gibi onda da casus karakteri vardı. "Amiral değil o," dedi Ursula. "Ama iyi biri, sağ ol.")

"Tek başına kendini idare edebiliyor musun?" dedi Teddy, Ursula'ya. "*Küçülüp kendi parlak gözlerine girmiş*, vesaire." Teddy'nin şiire inancı vardı. Shakespeare'den sırf alıntı yapmak bile bir durumu yumuşatabilirmiş gibi. Ursula alıntı yapılan sonenin bencilliği anlattığını düşünüyordu ama Teddy iyi niyetle söylediği için sesini çıkarmadı. Diğerlerinin aksine. Diğer herkes onun bekârlık statüsünü takıntı haline getirmiş gibiydi.

"Kız daha otuz yaşında, Tanrı aşkına," demişti Izzie, bir kez daha meseleye burnunu sokarak. (Hepsi sussa, ne olur, diye düşündü Ursula.) "Sonuçta ben de evlendiğimde kırk yaşındaydım," diye ısrarla konuşmayı sürdürdü Izzie.

"Peki, kocan *nerede*?" diye sordu Sylvie, Regency Canlanma masasına bakınarak –davetlilerin sığması için masanın iki yaprağı yanlara doğru açılmıştı– sonra şaşırıyormuş gibi yaptı (hiç yakışmıyordu ona). "Kendisini göremiyorum burada."

Izzie, Hugh'nun gelip geçen altı adet 'onyılını' kutlamak üzere bu toplantıyı ("Her zamanki gibi davetsiz," demişti Sylvie) seçmişti. ("Bir dönüm noktası bu yaş.") Hugh'nun diğer kız kardeşleri Fox Corner'a yolculuğu "fazlaca zorlu" bulmuşlardı.

Izzie sonradan "Ne cadaloz şeyler," demişti Ursula'ya. Ailenin bebeği Izzie'ydi ama hiçbir zaman gözdesi olmamıştı. "Hugh onlara hep ne kadar iyi davrandı halbuki."

"O hep herkese iyi davranır," dedi Ursula, babasının sağlam karakterinin düşüncesiyle gözlerinin yaşardığını fark edip şaşırarak, hatta paniğe kapılarak.

"Ah, yapma," dedi Izzie, görüldüğü kadarıyla mendil yerine geçen bir danteli uzatarak. "Beni de ağlatacaksın." Pek olası değildi doğrusu, daha önce hiç olmamıştı.

Izzie California'ya gitmek üzere olduğunu bildirmek için de yine bu toplantıyı seçmişti. Ünlü oyun yazarı kocasına Hollywood'da senaryo yazma işi teklif edilmişti. "Bütün Avrupalılar oraya gidiyor," demişti Izzie.

"Şimdi de Avrupalısın sen galiba, öyle mi?" demişti Hugh.

"Hepimiz değil miyiz?"

Pamela hariç tüm aile bir araya toplanmıştı. Pamela içinse yolculuk gerçek anlamda zorluydu. Jimmy birkaç gün izin koparmayı başarmıştı, Teddy de yanında Nancy'yi getirmişti. Nancy gelir gelmez Hugh'yu kucaklayarak içini eritmiş ve "Mutlu yıllar Bay Todd," demişti. Ardından da Shawcross hanesinden bulup çıkarılmış eski bir duvar kâğıdıyla hoş bir şekilde paketlenmiş bir kutu vermişti. *Muhafız.*[74] "İlk baskı," demişti Nancy. "Ted, Trollope'yi sevdiğinizi söyledi." (Görünüşe bakılırsa ailenin geri kalanının habersiz olduğu bir gerçek.)

"Ah şu Ted yok mu?" demişti Hugh, Nancy'yi yanağından öperek. Teddy'ye ise "Ne tatlı bir sevdiğin var senin böyle. Malum teklifi ne zaman yapıyorsun?" demişti.

"Ah," demişti Nancy, kızarıp kahkaha atarak, "ona daha çok vakit var."

"Umarım öyledir," demişti Sylvie ciddiyetle. Teddy, Başlangıç Eğitimi Okulu'ndan yeni mezun olmuştu ("Kanatları var artık!" demişti Nancy. "Melekler gibi!") ve pilotluk eğitimi almak üzere deniz yoluyla Kanada'ya gitmeyi bekliyordu. Ehliyet derecesini aldığında buraya dönecek ve bir Harekât Eğitim Birimi'nde yerini alacaktı.

HEB'de ölmesinin "Gerçek bir bombardıman uçuşunda ölmesinden daha yüksek ihtimal" olduğunu söylemişti kendisi. Doğruydu. Ursula Havacılık Bakanlığı'ndan bir kız tanıyordu. (Her

74 İngiliz romancı Anthony Trollope'un *Chronicles of Barsetshire* serisinin ilk kitabı. (ç.n.)

yerden kızlar tanıyordu, herkes tanıyordu.) St. James's Park'ta birlikte sandviçlerini yemişler ve Devlet Sırları Anlaşması'nın getirdiği engele rağmen keder içinde istatistiki bilgi alışverişi yapmışlardı.

"Eh, rahatladım doğrusu," demişti Sylvie.

"Ah!" diye ciyakladı 'tahliye edilmişler'den biri masanın altından. "Alçağın teki beni tekmeledi." Herkes içgüdüsel olarak Maurice'e baktı. Soğuk ve ıslak bir şey Ursula'nın eteğine süründü. Ursula bunun 'tahliye edilmişler'den değil, köpeklerden birinin burnu olmasını içtenlikle diledi. O sırada Jimmy kolunu (epey sertçe) çimdikleyerek "Durmak bilmiyorlar, değil mi?" dedi.

Zavallı –'tahliye edilmişler' ve köpekler gibi statüsüyle tanımlanan– ATS'li kızın ağlamak üzereymiş gibi bir hali vardı.

"Pardon, sen iyi misin?" diye sordu her daim meraklı Nancy kıza.

"O tek çocuk," dedi Maurice, duygusuz bir sesle. "Tek çocuklar aile hayatının keyiflerinden anlamazlar." ATS'li kızın geçmişiyle ilgili bu bilgi özellikle Edwina'yı zıvanadan çıkarmışa benziyordu. Tereyağı bıçağını birine saldıracakmış gibi tutuyordu; Maurice'e, ATS'li kıza ya da görünüşe bakılırsa bıçaklama mesafesindeki herhangi birine. Ursula bir tereyağı bıçağının ne kadar zarar verebileceğini merak etti. Yeterince, herhalde.

Nancy masadan fırladığı gibi ATS'li kıza, "Gel hadi, yürüyüşe çıkalım, çok güzel bir gün bugün. Birazcık gezinti istersen, ormanda çançiçeklerine rastlarız," dedi. Sonra da ATS'li kızın koluna girdi ve onu adeta odadan dışarı sürükledi. Ursula da onların peşinden koşmayı düşündü.

"*Evlilik öncesi kur, pek sıkıcı bir oyuna pek nükteli bir açılış gibidir,*" dedi Izzie, hiçbir şey sohbetlerini bölmemiş gibi. "Biri böyle demişti."

"Congreve," dedi Sylvie. "Konuyla ne alakası var şimdi?"

"Öylesine söyledim," dedi Izzie.

"Doğru ya... Sen de bir oyun yazarıyla *evliydin*, değil mi?" dedi Sylvie. "Hiç göremediğimiz oyun yazarı."

"Herkes kendi yolunun yolcusudur," dedi Izzie.

"Aman boşversene," dedi Sylvie. "Uydurma felsefeni kendine sakla."

"Benim için evliliğin asıl meselesi özgürlüktür," dedi Izzie. "Senin içinse daima hapsedilmenin sıkıntıları oldu."

"Neden bahsediyorsun sen?" dedi Sylvie. (Sofrada oturan diğerlerinin de paylaştığı bir şaşkınlıkla.) "Saçma sapan konuşuyorsun."

"Aksi durumda nasıl bir hayat sürerdin ki?" diye kaygısızca (ya da bakış açısına göre yılmaksızın) devam etti Izzie. "Hatırlıyorum da, on yedi yaşlarındaydın, epey dara düşmüştün, ölmüş, iflas etmiş bir sanatçının kızıydın. Hugh dörtnala gelip seni kurtarmasa Tanrı bilir neler gelirdi başına."

"Hiçbir şey hatırladığın yok, o sırada daha kreşteydin sen."

"Pek de öyle denemez. Hem ben tabii ki..."

"Ah, sus artık yeter," dedi Hugh, bıkkınlıkla.

Bridget (Bayan Glover gittiğinden beri Fox Corner'da sıkça oynadığı başrolle) havada taşıdığı ördek rostoyla içeri girerek gerilimi dağıttı.

"Ördek *à la sürpriz*,'dedi Jimmy çünkü herkes doğal olarak tavuk bekliyordu.

Nancy ile ATS'li kız ("Penny" diye herkese hatırlatıyordu Nancy) ılınmış tabakların servis edildiği vakte yetiştiler. Teddy, Nancy'ye tabağını uzatırken "Şu kadar ördeği bulduğun için şanslısın," dedi. "Zavallı kuşu kemirip bitirdiler."

"Ördeğin öyle az yenilir yeri var ki," dedi Izzie, bir sigara yakarak. "İki kişiye zor yeter. Ne düşündünüz de bunu yaptınız, anlayamadım."

"Savaşı düşündüm," dedi Sylvie.

"*Ördek* planladığını bilsem," diye konunun üstüne gitmeyi sürdürdü Izzie, "daha dolgun bir şeyler araştırırdım. Ne isterse ele geçiren bir adam tanıyorum."

"Ona ne şüphe," dedi Sylvie.

Jimmy, Ursula'ya lades kemiğini uzattı ve birlikte yüksek sesle ve açıkça Hugh'ya mutlu yıllar dilediler.

Yumurta bazlı, maharetli bir imalatın ürünü bir pastanın gelmesiyle birlikte genel bir af havası ortama hâkim oldu. Bridget getirmişti pastayı. Herhangi bir şeyi bir etkinliğe dönüştürme becerisinden yoksun olduğundan pastayı seremonisiz Hugh'nun önüne atıvermişti. Ardından Hugh onu masada oturmaya zorladı. Ursula ATS'li kızın sessizce "Yerinde olsam yapmazdım," diye mırıldandığını duydu.

"Ailenin bir parçasısın sen Bridget," dedi Hugh. Ailede başka kimse akşamdan sabaha Bridget kadar köle gibi çalıştırılmıyor,

diye düşündü Ursula. Bayan Glover emekli olmuş, kız kardeşlerinden biriyle yaşamaya gitmişti. George'un ani ama beklenen ölümü tetiklemişti bu kararı.

Hugh dramatik bir tavırla ciğerlerini doldururken –ne de olsa üflenecek tek bir mum vardı– koridorda büyük bir patırtı koptu. 'Tahliye edilmişler'den biri ne olduğuna bakmak üzere dışarı çıktı ve "Bir kadınla bir sürü veledin," geldiği haberiyle koşarak geri döndü.

Ursula nihayet eve döndüğünde "Nasıl geçti?" diye sordu Crighton.

"Pammy döndü – sanırım kalıcı olarak," dedi Ursula, kelimelerin üstüne basarak. "Bitmiş tükenmiş bir hali vardı. Trenle geldi. Üç küçük oğlan, bir de kucakta bebeyle. Düşünebiliyor musun? *Saatler* sürmüş."

"Tam bir kâbus," dedi Crighton, samimiyetle.

("Pammy!" demişti Hugh. Olağanüstü sevinmiş gibiydi.

"Mutlu yıllar babacığım," demişti Pamela. "Hediye yok ne yazık ki. Sadece biz varız."

"Yeter de artar bile," demişti Hugh, ağzı kulaklarında.)

"*Bir de* bavullar ve köpek. Ne gözü pek kadın. Öte yandan *benim* dönüş yolculuğum da başka bir kâbustu. Maurice, Edwina, onların yavruları ve de *şoför*. Kendisi meğer pek hoş bir ATS'li kızmış."

"Aman Tanrım," dedi Crighton, "nasıl başarmış? Ben aylardır bir tane Wren[75] ele geçiremedim." Ursula güldü ve Crighton kakao yaparken mutfakta dolandı. Kakaoyu yatakta içerlerken Ursula Crighton'ı geçirdiği güne ait bir nebze süslenmiş hikâyelerle eğlendirdi (onu eğlendirmeyi görevi gibi hissediyordu). Yoksa onları evli bir çiftten ayırt edecek ne kalırdı ki? Savaş belki. Belki de değil.

"Sanırım ben de orduya katılmak durumunda kalacağım," dedi. ATS'li kızı düşünüyordu. " 'Üstüme düşeni yapayım', derler ya. Ellerimi kirleteyim. Her gün cesurca şeyler yapan insanlarla ilgili raporlar okuyorum ama ellerim hep temiz kalıyor."

"Sen zaten üstüne düşeni yapıyorsun," dedi Crighton.

"Nasıl? Donanmaya destek vererek mi?"

Crighton kahkaha attı ve yuvarlanarak onu kollarına çekti. Burnunu Ursula'nın boynuna sürttü ve Ursula öylece uzanırken

75 Women's Royal Naval Service. Kadınlar Kraliyet Donanma Servisi. (ç.n.)

birdenbire belki sahiden de mutlu olduğunu düşündü. Ya da en olmadı, diye düşündü fikrini sınırlandırarak, şu hayatta mümkün olabildiği kadar mutlu.

Londra'dan eziyetli dönüşte anlamıştı ki "ev" Egerton Gardens değildi. Fox Corner bile değildi. Ev bir fikirdi ve tıpkı Arkadya gibi geçmişte kaybolup gitmişti.

Ursula geçirdiği güne şimdiden zihninde "Hugh'nun altmışıncı doğum günü" biletini kesmişti; aile etkinlikleri sıralamasında bir yenisi daha. Daha sonra onun, bir arada geçirecekleri son gün olduğunu anladığında, daha çok dikkat etmiş olmayı dileyecekti.

Sabah Crighton'ın tepside çay ve kızarmış ekmek getirmesiyle uyandı. Bu evcimenlikleri için teşekkürü Wargrave'e değil Kraliyet Donanması'na borçluydu.

"Teşekkürler," dedi Ursula, bir önceki günün yorgunluğuyla güçlükle doğrularak.

"Haberler kötü korkarım," dedi Crighton, perdeleri açarken.

Ursula'nın aklına Teddy ile Jimmy geldi, sadece bu sabahlığına da olsa onların Fox Corner'daki yataklarında emniyetle yattıklarını, bir zamanlar Maurice'in olan çocukluk odalarını paylaştıklarını bildiği halde.

"Ne kötü haberi?" diye sordu.

"Norveç düşmüş."

"Zavallı Norveç," dedi ve sıcak çayını yudumladı.

Kasım 1940

Pamela, Gerald'a küçük gelen bebek giysilerini göndermişti ve Ursula'nın aklına Bayan Appleyard geldi. Egerton Gardens'a gittiğinden beri Argyll Road sakinleriyle iletişimi sürdürmediğinden –ki aslında pişmanlık duyduğu bir şeydi bu çünkü Bayan Nesbit'lere epey düşkündü ve amansız bombardımanlar altında hayatlarını nasıl idare ettiklerini sık sık düşünüyordu– normalde aklına Bayan Appleyard gelmeyebilirdi. Fakat birkaç hafta önce Renee Miller'a rastlamıştı.

Ursula, Jimmy'yle birlikte, yine Jimmy'nin deyişiyle "felekten bir gece çalmak üzere" şehre inmişti. Jimmy'nin başkentte birkaç günlük askeri izni vardı. Bir PB yüzünden –bazen patlamamış bombaların patlayanlardan daha büyük dert olduğunu düşünmüyor değildi– Charing Cross Hotel'de mahsur kalmışlar ve birinci kattaki kahve salonuna sığınmışlardı.

"Şurada ruju dişine bulaşmış sürtük görünümlü bir kız var, seni tanıyor galiba," demişti Jimmy.

"Vay canına, Renee Miller," demişti Ursula, Renee'nin hevesle kendisine el salladığını gördüğünde. "Yanındaki adam da kim öyle? Gangsterlere benziyor."

Renee, Ursula'yla eski bir yaşamda çok yakın arkadaşlarmış gibi coşkuluydu (otelden kaçışın ardından Jimmy 'Neşeli kızmış doğrusu," demişti) ve bir içki için 'Nicky' ile kendisine katılmalarında ısrarcı olmuştu. Nicky'nin kendisi bu fikir konusunda o kadar heyecanlı görünmüyordu ama yine de el sıkışmış ve garsona işaret etmişti.

Renee, Ursula'ya Argyll Road'daki "faaliyetler" hakkında bilgi verdiyse de Ursula'nın Egerton Gardens'a gittiği bir yıl öncesinden beri pek az şey değişmiş gibiydi. Sadece ordunun bir Bay Appleyard'ı olmuştu, karısınınsa bir bebeği. "Erkek," demişti Renee. "Küçük çirkin bir şey." Jimmy kahkahayı basarak "Doğruya doğru demeyi bilen kızları severim," demişti. Nicky, Jimmy'nin çekici kişiliğinden epey rahatsız olmuştu, özellikle de Renee bir sulu

cini daha devirip Jimmy'yle (neredeyse profesyonel bir tarzda) flört etmeye başladıktan sonra.

Ursula birinden patlamamış bombanın halledildiğini duymuştu. Renee "Bize bir tur daha ısmarlasana Nicky," dediğinde ve Nicky dik dik bakmaya başladığında Ursula kalkıp gitmenin politik olacağına karar vermişti. Nicky bir prensip meselesiymiş gibi hesabı ödemelerine izin vermemişti. Ursula onun kalibresinde birine borçlu olmak istediğinden emin değildi. Renee ona sarılıp öpmüş ve "Gelip eski dostları gör, çok sevinirler," demişti. Ursula da geleceğine söz vermişti.

"Aman Tanrım, kız beni yiyecek sandım resmen," demişti Jimmy, Henriette Street'te enkazın etrafından dolaştıkları sırada.

Ursula, Gerald'ın eski giysi kolisinin de teşvikiyle Renee'ye verdiği sözü tuttu. İşten bir defalığına erken çıkarak saat altıyı biraz geçe Argyll Road'a vardı. Kendisine sonuçta herhangi bir üniforma verilmemişti henüz çünkü iş ve bombalar arasında yemek yiyip nefes almaya bile zor vakit kalıyordu. "Senin işin *savaşın* ta kendisi," demişti Crighton. "Derdin zaten başından aşkın olmalı. Bir Nebze Gizlilik Bakanlığı nasıl bakalım bu günlerde?"

"Bilirsin işte, yoğun." Kaydı tutulması gereken öyle çok bilgi vardı ki. Teker teker her bir vaka –ne tür bomba, verilen hasarın miktarı, kaç kişi öldü ya da yaralandı (çetele giderek korkunç derecede yükseliyordu) – masalarına yağıyordu.

Ursula arada bir mukavva klasörlerden birini açtığında karşısında "işlenmemiş materyal" olarak gördüğü bir şeyler –HSÖ'nün daktilo edilmiş raporları, hatta onları temel alan elle yazılmış raporlar– buluyor ve sıcağı sıcağına savaşın içinde olmanın nasıl bir şey olduğunu düşünüyordu. Sonuçta Blitz bu değil miydi? Bazen bomba hasar haritaları görüyordu. Bir defasında Ralph tarafından çizilmiş bir tanesini görmüştü. Haritanın arkasını soluk, neredeyse anlaşılmaz bir biçimde kurşunkalemle imzalamıştı. Arkadaşlardı Ralph'la. Almanca kursunda tanışmışlardı. Gerçi Ralph birbirleri için daha fazla anlam ifade etmelerini istediğini açıkça ortaya koymuştu. "Senin öteki adam," diyordu Crighton ona, muzipçe.

"Ne kadar iyisiniz," dedi Bayan Appleyard, Ursula giysi kolisiyle kapısında belirince. "İçeri girin lütfen."

Ursula gönülsüzce eşikten içeri adım attı. Eskinin haşlanmış lahana kokusu şimdi bir bebeğe eşlik eden daha iştah köreltici kokularla karışmıştı. Ne yazık ki Renee'nin Bayan Appleyard'ın bebeğinin güzelliğiyle ilgili değerlendirmesi doğruydu – "çirkin küçük bir şey".

"Emil," dedi Bayan Appleyard, bebeği tutması için Ursula'ya uzatarak. Ursula çocuğun ıslaklığını muşamba külotunun üstünden bile hissedebiliyordu. Anında geri uzatmamak için kendini zor tuttu. "Emil?" dedi bebeğe, komik bir ifade takınıp zorlama bir neşeyle sırıtarak. Bebek de neredeyse saldırganca ona baktı, erkek olduğuna şüphe yoktu.

Bayan Appleyard çay teklif etti, Ursula ise izin isteyerek hızla üst kata, Nesbit'lerin kartal yuvasına çıktı.

İki kardeş her zamanki selim halleri içindeydiler. İnsanın kız kardeşiyle yaşaması çok güzel olmalı, diye düşündü. Kendisi günlerini seve seve Pamela ile geçirebilirdi.

Ruth, Ursula'nın parmaklarından birini kendi sopa gibi parmağıyla kavradı. "Evlenmişsin! Ne harika." Hay aksi, diye düşündü Ursula, yüzüğü çıkarmayı unutmuştu. Bir an tereddüt etti. "Şey..." Sonra işin karmaşıklığını görerek mütevazılıkla "Evet, öyle," dedi. İkisi de Ursula muhteşem bir şey başarmış gibi zafer dolu tebriklerini sundular.

"Nişan yüzüğün olmaması çok yazık," dedi Lavinia.

Ursula kız kardeşlerin taklit mücevher tutkusunu unutmuştu ve onlara bir şey getirmediğine pişman oldu. Izzie'nin verdiği ve kardeşlerin hoşuna gideceğini bildiği eski taşlı kemer tokalarının ve klipslerin olduğu küçük bir kutusu vardı.

Lavinia yakasına kara kedi biçimli mineli bir broş takmıştı. Göz yerine küçük suni bir elmas kırpışıyordu. Ruth ise serçe gibi göğsüne yakut görünümlü ağır bir lal taşı takmıştı. İğne her an kadının çelimsiz bedenini devirecekmiş gibi görünüyordu.

"Saksağanlar gibiyiz," dedi Ruth gülerek. "Bütün küçük parlak şeylere bayılıyoruz."

Demlikleri ocaktaydı ve Ursula'yı neyle besleyecekleri konusunda mutlulukla fikir alışverişi yapıyorlardı ki –kızarmış ekmek üstüne Marmite mı yoksa kızarmış ekmek üstüne reçel mi– sirenlerin cehennemi ötüşü başladı. Ursula pencereden dışarı baktı. Henüz hava baskınından işaret yoktu ama bir ışıldak şimdiden kara göğü

taramaya başlamıştı. Güzel bir yeni ay karanlığa hilal şeklinde bir ışık damgası vurmuştu.

"Gel hayatım, Miller'ların mahzenine inelim," dedi Lavinia, nedense daha da neşelenerek. "Her gece bir macera," diye ekledi Ruth, etraftan bol miktarda malzeme toplayarak – şallar, fincanlar, kitaplar ve yama işleri. "El feneri, el fenerini unutma," dedi Lavinia, gamsızca.

Zemin kata vardıklarında birkaç sokak öteden bir bomba gümbürtüsü geldi. "Ah, hay aksi!" dedi Lavinia. "Örgümü unutmuşum."

"Geri dönelim canım," dedi Ruth. "Hayır, sığınağa girmelisiniz," diye karşılık verdi Ursula.

"Bayan Appleyard'ın bebeğine tozluk örüyorum," dedi Lavinia, hayatını tehlikeye atmak için yeterli bir sebepmiş gibi.

"Sen bizi merak etme canım," dedi Ruth, "göz açıp kapayıncaya kadar döneriz."

"Hey Tanrım, illaki almanız gerekiyorsa ben giderim;" dedi Ursula ama kardeşler çoktan ihtiyar kemiklerini gıcırdatarak merdivenleri tırmanmaya başlamıştı bile. Bay Miller da mahzene inmesi için onu telaş ettiriyordu.

Apartman sakinlerine Ursula sanki müzikhole geri dönmüş gibi, "Renee, Dolly, millet – bakın kim eski dostlarının arasına dönmüş!" diye duyuru yaptı.

Ursula kaç tane Miller olduğunu, Bayan Hartnell'in ne kadar resmi olabildiğini ve Bay Bentley'nin nasıl düpedüz tuhaf olduğunu unutmuştu. Renee'ye gelince karşılaşmalarındaki harareti unutmuş gibiydi. "Of, Tanrım, şu cehennem deliğinin havasını soluyacak bir insan daha çıktı," demekle yetindi. Renee –gönülsüzce– huysuzluk yapan Emil'i hoplatıyordu. Haklıydı, gerçekten de cehennem deliğiydi burası. Egerton Gardens'da sığındıkları oldukça sıhhi bir bodrum katı vardı. Gerçi Ursula (ve oradaysa Crighton da) sık sık tehlikeyi göze alıp yatağında kalıyordu.

Aklına nikâh yüzüğü geldi ve baskında ölürse, yüzüğü parmağında görmeleri halinde Hugh ile Sylvie'nin ne kadar şaşıracaklarını düşündü. Acaba Crighton cenazeye gelip durumu açıklar mıydı? Ne var ki Renee'nin Emil'i aniden eline tutuşturmasıyla yüzüğü çıkarmaya fırsat bulamadı. Hemen ardından da dev bir patlama binayı salladı.

"Vay canına, ihtiyar Fritz bu gece bize sahiden de korkuyu tattırıyor ha?" dedi Bay Miller, neşeli bir sesle.

İsmi Susie'ydi nedense. Nedenini hiç bilmiyordu, hiçbir şey hatırlamıyordu. Bir adam onu karanlıktan dışarı çağırıp duruyordu. "Haydi Susie, uyuma şimdi ne olur," ve "buradan çıktığımızda güzel bir fincan çay içeriz, ne dersin ha Susie?" Ursula kül ve tozdan boğuluyordu. İçinde bir şeylerin onarılamaz biçimde parçalandığını hissetti. Çatladığını. Altın bir kâseydi Ursula. Teddy'nin "Tam Jamesci bir yaklaşım, değil mi?" dediğini duydu. (Böyle bir şey demiş miydi sahiden?) Yüce bir ağaçtı şimdi (ne tuhaf). Çok üşüyordu. Adam elini tutmuş, sıkıyordu, "Haydi Susie, uyanık kal." Ama kalamadı. Yumuşacık karanlık, uyku vaadiyle, ebedi uyku vaadiyle ona el ediyordu ve kar tatlı tatlı yağmaya başlamıştı. Ta ki Ursula tamamen örtülene ve her şey kararana dek.

Yarın Güzel Bir Gün.

Crighton'ı, ona da Pamela'ya da belli ettiğinden çok daha fazla özlemişti. Crighton savaşın ilanından önceki gece Savoy'da bir oda tutmuştu ve Ursula kraliyet laciverdi şık saten elbisesini giyerek gitmişti ama karşısında her şeyi bitirmeleri gerektiğini ilan eden bir Crighton bulmuştu ("elveda diyoruz"). "Bu iş feci kanlı olacak," demişti sonra Crighton, fakat savaşı mı kastetmişti, kendilerini mi, Ursula emin olamamıştı.

Bu elvedaya rağmen ya da belki tam da onun yüzünden birlikte yatağa girmişlerdi ve Crighton Ursula'ya "bu vücudu", "bedeninin hatlarını", "bu güzel yüzü" vesaire ne kadar özleyeceğini söyleyerek bolca vakit geçirmişti. En sonunda Ursula sıkılmış ve "Eh, bu işten sıyrılmak isteyen *sensin*, ben değilim," demişti.

Crighton'ın Moria'yla da aynı şekilde sevişip sevişmediğini – eşit miktarda mesafelilik ve tutkuyla– merak ediyordu ama gerçeği duyma ihtimaline karşı soramadığınız türden sorulardandı bu da. Hem ne fark ederdi ki, Moira onu geri alıyordu. Lekeli mal belki ama yine de onun malı.

Ertesi sabah odada kahvaltı etmiş, ardından Chamberlain'in konuşmasını dinlemişlerdi. Süitte radyo vardı. Bundan kısa süre sonra bir siren çalmıştı ama ne tuhaftır ki ikisi de paniğe kapılmamışlardı. Her şey son derece gerçekdışı görünüyordu. "Bu denemedir herhalde," demişti Crighton. Ursula o andan itibaren muhtemelen her şeyin bir deneme olacağını düşünmüştü.

Otelden çıkmış Embankment'tan Westminster Bridge'e yürümüşlerdi. Burada pasif korunma memurları düdüklerini öttürüyor ve bağırarak tehlikenin geçtiğini haber veriyordu. Bazıları da üstünde 'tehlike geçti işareti' olan bisikletlerle turluyorlardı. Crighton "Aman Tanrım, bir baskında yapabildiğimizin en iyisi buysa vay halimize," demişti.

Köprü boyunca yola kum torbaları yığılıyordu. Her yere kum torbaları yığılıyordu ve Ursula iyi ki dünyada bu kadar kum var, diye

düşünmüştü. "Mors Ve Marangoz"dan dizeleri hatırlamaya çalıştı –*Eğer yedi paspaslı yedi kız*– ama o sırada Whitehall'a varmışlardı ve Crighton iki elini de kendi ellerine alıp "Artık gitmeliyim sevgilim," diyerek, Ursula'nın düşüncelerini bölmüştü. Ve bir an için kulağa ucuz ve duygusal bir film yıldızı gibi gelmişti. Ursula savaşı rahibe olarak atlatmaya karar vermişti. Öylesi çok daha kolaydı.

Crighton'ı Whitehall'da uzaklaşırken izlemiş ve kendini bir anda korkunç yalnız hissetmişti. Belki de Finchley'ye geri dönerdi.

Kasım 1940

Duvarın öte yanından Emil'in yakınışını Bayan Appleyard'ınsa teskin edici serzenişlerini duyabiliyordu. Kendi dilinde bir ninni söylemeye başlamıştı. Anadili, diye düşündü Ursula. Olağanüstü hüzünlü bir şarkıydı ve Ursula olur da günün birinde çocuk sahibi olursa (rahibe olarak yaşamaya karar verince zordu gerçi) ona şen şakrak nağmelerden başka bir şey söylemeyeceğine ant içti.

Kendini yalnız hissediyordu. Huzur için sıcak bir bedene ihtiyacı vardı. Böyle gecelerde bir köpek, yalnız olmasından çok daha iyi olurdu. Yaşayan, nefes alan bir varlık.

Karartma örtüsünü kenara çekti. Bombardıman uçaklarından henüz ses seda yoktu. Sadece karanlığı yoklayan tek bir ışıldağın upuzun parmağı. Gökte yeni ay asılıydı. *Bıkkınlıktan solgun*, Shelley'ye göre ama Ben Jonson için *Kraliçe ve avcı, iffetli ve güzel.* Ursula içinse bir anda ürpermesine neden olan bir kayıtsızlık ifşa ediyordu.

Her zaman siren başlamadan bir saniye önce henüz duyulmamış bir sesin farkına vardığı bir an oluyordu. Bir yankıydı sanki, belki de yankının tam zıttı. Yankı sonradan geliyordu ama önceden gelenin bir adı var mıydı?

Tepede bir uçağın vınlamasını ve düşen ilk bombaların *bum-bum-bum-bum-bum*'unu duydu. Tam örtüyü bırakıp mahzene koşmak üzereydi ki karşıdaki kapı eşiğine sinmiş bir köpeği fark etti. Sanki iradesiyle var etmişti onu. Durduğu yerden bile sezebiliyordu hayvanın korkusunu. Bir an tereddüt ettikten sonra, hay lanet olası, dedi ve koşarak merdivenleri indi.

Nesbit kardeşlerin yanından geçti. "Ah, uğursuzluktur Bayan Todd," diye kıkırdadı Ruth. "Merdivenlerde çarpışmak yani."

Ursula aşağı iniyordu, kız kardeşler yukarı çıkıyorlardı. "Yanlış yöne gidiyorsunuz" dedi, anlamsızca.

"Lavinia örgüsünü unuttu," dedi Ruth. Yakasında kara kedi biçimli mineli bir broş vardı. Göz yerine küçük suni bir elmas kırpışıyordu. "Bayan Appleyard'ın bebeğine tozluk örüyorum," dedi Lavinia. "Evleri öyle soğuk ki."

Sokak inanılmaz derecede gürültülüydü. Ursula yangın bombalarının yakındaki çatıların birinden aşağı içi boşaltılan kömür kovası gibi bir sesle takırdayarak kayışını duyabiliyordu. Gök aydınlıktı. Şamdan tipi bir aydınlatma bombası havai fişek zarafetiyle düşerek aşağıdaki her şeyi aydınlattı.

Ursula köpek için sokağın karşısına fırladığında tepede bir dizi bombardıman uçağı kükrüyordu. Başıboş bir teriyerdi bu, inliyor ve zangır zangır titriyordu. Ursula onu kucağına aldığı anda korkunç bir *jjjjtt* sesi duydu ve başının büyük belada olduğunu anladı. Her ikisinin de başı beladaydı. Muazzam bir hırlama sesini Blitz'de şimdiye dek duyduğu en gürültülü patlama sesi izledi. Buraya kadarmış, diye düşündü. Ölümüm böyle olacakmış.

Alnına bir darbe aldı, kiremit gibi bir şey, ama bilincini kaybetmedi. Kasırga gibi bir hava akımıyla yere devrildi. Kulaklarında dehşetli bir acı vardı ve tek duyabildiği tiz bir ıslık, ötüştü. Kulak zarları patlamış olmalıydı. Üstüne enkaz yağıyor, her yerini kesiyor ve onu yere saplıyordu. Patlama birbirini izleyen dalgalar halinde geliyor gibiydi ve Ursula ayaklarının altındaki zeminde homurtulu, gıcırtılı bir titreşim hissediyordu.

Belli bir mesafeden patlama neredeyse anında bitmiş gibi görünüyordu ama ortasında olduğunuzda sonsuza dek sürüyormuş gibiydi. Sanki devam ettikçe değişen ve gelişen bir karakteri vardı. Öyle ki insan onun nasıl son bulacağını, *kendisinin* nasıl son bulacağını asla bilemiyordu. Ursula yerde yarı oturur yarı uzanır vaziyetteydi. Bir şeylere tutunmaya çalıştı ama köpeği bırakamazdı (bu düşünce zihninde nedense en üstte yer alıyordu). Sonra kendini yavaş yavaş yerde sürüklenirken buldu.

Basınç biraz azalmaya başladı ama toz toprak hâlâ yağıyordu ve patlamanın ömrü henüz son bulmamıştı. Ardından kafasına başka bir şey çarptı ve her yer karardı.

Köpeğin yüzünü yalamasıyla uyandı. Neler olduğunu anlamak çok zordu ama bir süre sonra köpeği kucakladığı kapı eşiğinin artık var olmadığını kavradı. Kapı içeri doğru patlamıştı. Beraberinde köpekle kendisi de. Şimdi de evin girişinde enkaz içinde yatıyorlardı. Üst katlar yok olduğu için, tam arkalarında kalan evin kırık tuğla ve ahşap parçalarına boğulmuş merdivenleri şimdi hiçbir yere çıkmıyordu.

Ursula sersemlemiş halde, oturma pozisyonuna geçmeye çalıştı. Kafası şişkin ve çalışmaz haldeydi ama bir kırığı yok gibiydi, kanama da göremiyordu. Gerçi büyük olasılıkla vücudu kesikler ve morluklar içindeydi. Köpek de, son derece sessiz olsa da, yaralanmamış görünüyordu. "İsmin Lucky olmalı senin," dedi köpeğe ama sesi neredeyse hiç çıkmadı. Havada öyle çok boğucu toz vardı ki... İhtiyatla ayağa kalktı ve koridordan sokağa çıktı.

Argyll Road'daki ev de gitmişti. Nereye baksa dumanı tüten kocaman yığınlar ve iskeleti kalmış duvarlar görüyordu. Kesik tırnak misali ay, toz duman örtüsüne rağmen dehşeti gözler önüne sermeye yetecek kadar parlaktı. Ursula köpeği kurtarmak için koşmamış olsa şimdi Miller'ların mahzeninde kül olmuştu. Herkes ölmüş müydü? Nesbit'ler, Bayan Appleyard ve Emil? Bay Bentley? Bütün Miller'lar?

Topallayarak sokağa çıktı. İki itfaiye görevlisi hortumu hazırlıyordu. Hortumu yangın musluğuna taktıkları sırada içlerinden biri onu fark edip seslendi: "İyi misiniz bayan?" Komikti ama adam tıpkı Fred Smith'e benziyordu. Sonra diğer görevli bağırdı "Dikkat edin, duvar yıkılıyor!"

Gerçekten de yıkılıyordu. Ağır ağır, inanılmaz derecede yavaş ama bir rüyadaymış gibi tüm duvar görünmez bir eksen üstünde, tek bir tuğlası kopmadan, zarif bir reverans yaparmışçasına üstlerine doğru eğildi ve tek parça halinde düşerek karanlığı da beraberinde getirdi.

Ağustos 1926

Als er das Zimmer verlassen hatte wusst, was sie aus dieser Erscheinung machen solle[76]...

Arılar yaz günü ikindi ninnilerini söylüyorlardı. Ursula elma ağaçlarının gölgesinde *Die Marquise von O*'yu uyuşuklukla elinden bıraktı. Yarı açık gözlerle birkaç metre ötede küçük bir tavşanın çimleri memnuniyetle kemirişini izledi. Ya Ursula'nın farkında değildi ya da çok cüretkârdı. Maurice olsa şimdiye vurmuş olurdu onu. Maurice mezuniyetten sonra eve dönmüştü, hukuk stajına başlamayı bekliyordu ve tatilin tamamını tam anlamıyla ve sesli biçimde sıkılarak geçirmişti. ("İstese yaz boyu bir işte çalışabilir," demişti Hugh. "Zinde delikanlıların çalıştığı, duyulmamış şey değil ne de olsa.")

Maurice aslında öyle sıkılmıştı ki Ursula'ya ateş etmeyi öğretmeye ve hedef olarak, durmaksızın rastgele ateş ettiği yaban hayvanları yerine –tavşanlar, tilkiler, porsuklar, güvercinler, hatta bir defasında Pamela'nın da Ursula'nın da, ölümü yüzünden onu asla affetmeyeceği küçük bir karaca– eski şişe ve tenekeleri kullanmaya razı olmuştu. Cansız oldukları sürece Ursula bir şeylere ateş etmeyi sevmişti. Hugh'nun eski tüfeğini kullanıyordu ama Maurice'te muhteşem bir Purdey vardı. Büyükannesinden yirmi birinci yaş hediyesi. Adelaide birkaç yıldır herkesi ölmekle tehdit etse de Sylvie'ye göre "sözünü bir türlü tutmuyordu". Hampstead'de yaşayıp gidiyordu. Izzie'nin dana külbastı *à la Russe* yerken ürperererek dediğine göre "dev bir örümcek gibi". Gerçi o tepkiye yol açan külbastının kendisi de olabilirdi. Bayan Glover repertuarının iyi yemeklerinden biri olduğu söylenemezdi.

Sylvie ile Izzie'nin ortak birkaç noktasından biri, hatta belki de tek ortak noktası, Hugh'nun annesine duydukları antipatiydi. "Senin de annen olur kendisi," demişti Hugh Izzie'ye. Izzie ise "Yok

76 Alman yazar Kleist'tan yapılan bu alıntının tamamı: "Als er das Zimmer verlassen hatte, wußte die Familie nicht, was sie aus dieser Erscheinung machen solle." *Adam odadan çıktığında, aile şaşkınlık içinde, bu durumu nasıl açıklayacağını bilemiyordu.* (ç.n.)

canım, o beni yol kenarında bulmuş. Kaç defa öyle dedi. O kadar yaramazmışım ki çingeneler bile istememiş beni."

Hugh, Maurice ile Ursula'yı ateş ederken izlemeye gelmiş ve "İşe bak minik ayıcık, gerçek bir Annie Oakley'sin[77] sen," demişti.

"Biliyor musun," dedi Sylvie, aniden ortaya çıkıp Ursula'yı tamamen ayıltarak, "Böyle tembellikle geçen uzun günler asla geri gelmiyor. İnsan gelir sanıyor ama gelmiyor."

"Tabii inanılmaz derecede zengin olmazsam," dedi Ursula. "O zaman gün boyu aylaklık edebilirim."

"Olabilir," dedi Sylvie, "ama yaz yine de günün birinde sona erecek." Kendini Ursula'nın yanına, çimlere attı ve Kleist'ı eline aldı. "İntihar meyillisi bir romantik," dedi, geçiştiren bir tavırla. "Gerçekten Modern Diller'e mi başlayacaksın? Hugh Latincenin daha çok işe yarayabileceğini söylüyor."

"Nasıl işe yarayabilir ki? Kimse konuşmuyor," dedi Ursula, mantıklı bir yaklaşımla. Yaz boyu alttan alta sürmüş bir tartışmaydı bu. Kollarını başının üstüne kaldırarak gerindi. "Gidip bir yıllığına Paris'te yaşarım ve Fransızcadan başka bir şey konuşmam. İşte orada çok *işe yarayabilir.*"

"Hıh, Paris," diye omuz silkti Sylvie. "Gereğinden fazla büyütülüyor o şehir."

"Berlin o zaman."

"Almanya'nın kiri pası."

"Viyana."

"Boğucu."

"Brüksel," dedi Ursula. "Brüksel'e kimse itiraz edemez."

Doğruydu, Sylvie Brüksel hakkında söyleyecek şey bulamıyordu, böylece büyük Avrupa turları aniden duraklamıştı.

"Üniversiteden sonra zaten," dedi Ursula. "Daha *yıllar* var, endişelenmeyi bırak."

"Üniversite sana eş ve anne olmayı öğretemez," dedi Sylvie.

"Ya ben eş ve anne olmak istemiyorsam?"

Sylvie güldü. "İşte şimdi sırf kışkırtmak için saçmalıyorsun. Bahçede çay var," dedi, gönülsüzce yerinden kalkarak. "Ve de kek. Bir de ne yazık ki Izzie."

77 Amerikalı keskin nişancı kadın. (ç.n.)

Ursula akşam yemeğinden önce, mutlulukla önünde koşan Jock'la yolda yürüyüşe çıktı. (Muhteşem derecede neşeli bir köpekti Jock. Izzie'nin bu kadar iyi bir seçim yapabildiğine inanmak zordu.) Ursula'da yalnız kalma arzusu uyandıran türden bir yaz akşamı yaşanıyordu. "Ah," demişti Izzie, "bir kızın yüce olanla kendini resmen *tükettiği* yaştasın." Ursula pek emin değildi ne demek istediğinden ("Kimse emin değil onun ne demek istediğinden," demişti Sylvie) ama biraz anladığını düşünüyordu. Titreşen havada bir tuhaflık, bir *eli kulağındalık* hissi vardı; kalbi büyüyormuş gibi göğsünde doluluk duygusu yaratan bir his. Bir tür kutsallıktı bu – başka bir tanım düşünemiyordu. Belki de gelecek yüzündendir, diye düşündü Ursula, durmaksızın yaklaşan gelecek yüzünden.

On altı yaşındaydı, her şeyin kıyısında. Hatta doğum gününde öpülmüştü bile; Maurice'in ürkütücü denebilecek Amerikalı arkadaşı tarafından. "Sadece öpücük," demişti Ursula. Çocuk işi abartmaya kalkınca da vurarak uzaklaştırmıştı. Ne yazık ki çocuk kocaman ayağıyla tökezleyerek sırtüstü, oldukça rahatsız ve onurlu bir yer olmaktan kesinlikle uzak görünen dağmuşmulasının içine düşmüştü. Ursula bunu Millie'ye anlatmıştı ve Millie de kahkahadan kırılmıştı. Yine de, demişti Millie, öpüşme öpüşmedir.

Çıktığı yürüyüş Ursula'yı istasyona götürdü ve orada gördüğü Fred Smith'e selam verdi. Fred, Ursula yetişkinmiş gibi demiryolu görevlisi kasketini başından çıkararak karşılık verdi.

Fred'in treninin *puf-puf-puf* layarak Londra'ya ilerleyişini izlerken Ursula'nın içindeki eli kulağındalık hissinin yine eli kulağındaydı, hatta biraz uzaklaşmıştı. Dönüş yolunda tabiat koleksiyonu için etrafı araştıran Nancy'ye rastladı ve birlikte yürüdüler. Az sonra Benjamin Cole bisikletiyle onlara yetişti. Durup bisikletinden indi ve tıpkı Hugh'nun tarzında "Size eve kadar eşlik edeyim mi bayanlar?" dedi. Nancy kıkırdadı.

Ursula ikindi sıcağının çoktan yanaklarını pembeleştirmiş olmasına sevindi çünkü kızardığını hissediyordu. Çalı çitten biraz frenkmaydanozu koparark serinlemek için (boşuna) yelpaze gibi kullandı. Demek o kadar da yanılmamıştı o eli kulağındalık hissi konusunda.

Benjamin ("Ah, lütfen Ben de bana," demişti. "Bu günlerde Benjamin'i sadece annemle babam kullanıyor") Shawcross'ların kapısına kadar onlarla yürüdü ve "Hoşça kalın o halde," dedikten sonra eve kalan kısa yolu yeniden bisikletine atlayarak gitti.

"Tüh," dedi Nancy, Ursula adına üzülerek, "seni eve kadar geçirir diye düşünmüştüm. İkiniz baş başa."

"O kadar belli ediyor muyum?" diye sordu Ursula, morali bozularak.

"Eh, ediyorsun aslında. Önemli değil, aldırma." Nancy dört yaş büyük olan Ursula değilmiş de kendisiymiş gibi Ursula'nın kolunu sıvazladı. Sonra da "Geç kaldım sanırım, akşam yemeğini kaçırmak istemem," dedi ve topladığı hazineyi sıkıca kavrayıp seken adımlarla patikadan eve doğru *tra-la-la* diye şarkı söyleyerek gitti. Nancy *tra-la-la*'yı içtenlikle söyleyen kızlardandı. Ursula kendisinin de o tip bir kız olmasını isterdi. Akşam yemeğine geç kaldığını düşünerek gitmek üzere döndü ama sonra Benjamin'in (Ben!) ona doğru yaklaştığını haber veren bisiklet zilinin delice çaldığını duydu. "Söylemeyi unuttum," dedi Ben, "haftaya bir parti veriyoruz –cumartesi öğleden sonra– annem seni de davet etmemi istedi. Dan'in doğum günü de, erkekleri seyreltmek için birkaç kız olsun istiyor. Senle Millie olabilirsiniz diye düşündü. Nancy biraz küçük ne de olsa, değil mi?"

"Evet, öyle," diye anında onayladı Ursula. "Ama ben seve seve gelirim. Millie de öyle, eminim. Teşekkürler."

Eli kulağındalık dünyaya geri dönmüştü.

Ursula, Ben'in ıslık çalarak bisikletiyle uzaklaşmasını izledi. Arkasını döndüğünde gökten inmiş gibi görünen ve etrafta dolanıp, sanki onu bekleyen adama çarpmanın eşiğinden döndü. Adam kasketini devirerek "İyi akşamlar bayan," dedi." Kaba görünümlü biriydi. Ursula bir adım geriledi. "İstasyona ne taraftan gidiliyor, söyler misiniz bayan?" dedi adam ve Ursula yolun aşağısını işaret ederek "Şu taraftan," dedi.

"Rica etsem yolu gösterir misiniz?" dedi adam, tekrar Ursula'ya yaklaşarak.

"Hayır," dedi Ursula, "hayır, teşekkürler." Bunun üstüne adam aniden elini uzatıp Ursula'yı kolundan kavradı. Ursula kolunu kurtarmayı başardı ve evin eşiğine varana dek arkasına bakmaya cesaret edemeden koştu.

"İyi misin minik ayıcık?" diye sordu Hugh, Ursula kendini verandaya attığında. "Soluk soluğa kalmışsın."

"Yo, iyiyim, gerçekten," dedi Ursula. Adamdan bahsetse Hugh'yu endişelendirmekten başka bir şey yapmamış olacaktı.

"Dana külbastı *à la Russe*," dedi Bayan Glover, masaya kocaman beyaz porselen bir tabak koyarak. "Söylüyorum çünkü geçen pişirdiğimde birisi ne olduğunu anlayamadığından bahsetmişti."

"Cole'lar parti veriyormuş," dedi Ursula Sylvie'ye. "Millie'yle ben de davetliyiz."

"Ne güzel," dedi Sylvie, beyaz porselen tabağın içeriği yüzünden dikkati dağılmış halde. Söz konusu içeriğin büyük bir kısmı daha sonra kavrayışı daha düşük (ya da Bayan Glover'a göre "daha az titizlenen") West Highland teriyerine verilecekti.

Parti bir hayal kırıklığıydı. Bitmek bilmez taklit oyunlarıyla (tam Millie'ye göre elbette) ve Ursula'nın çoğu yanıtı bildiği halde sesini duyuramadığı, Cole erkekleri ve arkadaşlarının yırtıcı rekabet hızıyla alt edildiği bilgi yarışmalarıyla iç karartıcı geçmişti. Ursula kendini görünmez hissetmişti ve Benjamin'le (artık Ben gibi görünmüyordu) paylaşabildiği tek yakınlık, onun Ursula'ya meyve salatası isteyip istemediğini sorup sonra da getirmeyi unutmasıydı. Dans yoktu, yığınla yiyecek vardı ve Ursula etkileyici bir tatlı çeşnisi içinden kendine bir şeyler seçerek avunmuştu. Yiyeceklere gözetmenlik eden Bayan Cole ona "Ah Tanrım, ne çıtı pıtı bir şeysin, nereye gidiyor bütün o yediklerin?" demişti.

Ne çıtı pıtı bir şey, diye düşündü Ursula, kimse onu fark etmediği için ağır adımlarla keyifsizce eve dönerken.

Kapıdan girdiğinde Teddy hevesle "Pasta getirdin mi?" diye sordu.

"Hem de dünya kadar," dedi Ursula. Terasta oturup Bayan Cole'un dönüşte verdiği kocaman doğum günü pastası dilimini paylaştılar. Jock da payına düşeni aldı. Loş bahçede iri bir erkek tilkinin dolandığını görünce Ursula bir parça da ona doğru fırlattı ama hayvan keke bir etçilin horgörüsüyle yaklaştı.

Yeniden Başlama Diyarı

Ağustos 1933

"*Er kommt! Er kommt!*" diye bağırdı kızlardan biri.

"Geliyor mu? Nihayet!" dedi Ursula, Klara'ya bakarak.

"Anlaşılan öyle. Şükürler olsun. Yoksa açlıktan ve sıkıntıdan ölecektik," dedi Klara.

İkisi de küçük kızların kahramana tapınma soytarılığına eşit derecede şaşıyor ve gülüyorlardı. Sıcak bir ikindinin büyük bölümünü kaldırım kenarında, kızlardan ikisinin yakındaki bir çiftlikten getirdiği bir kova süt hariç yiyecek içecek hiçbir şey olmadan geçirmişlerdi. Bazı kızlar Führer'in bugün dağdaki sığınağına geleceği söylentisini duymuşlardı ve saatlerdir sabırla bekliyorlardı. Birkaç kız kenardaki çimlerin üstünde biraz kestirmişti ama hiçbirinin Führer'i görmeden pes etmeye niyeti yoktu.

Berchtesgaden'e çıkan dik ve virajlı yolun ilerisinden tezahürat sesleri gelince herkes ayağa fırladı. Önlerinden büyük siyah bir araba geçti ve kızlardan bazıları heyecanla çığlıklar attı. Fakat araba "o" arabada değildi. Ardından muhteşem bir üstü açık siyah Mercedes göründü. Kaputunda gamalı haç flaması uçuşuyordu. Önceki arabadan daha yavaş ilerliyordu ve içinde gerçekten de Reich Şansölyesi vardı.

Führer her zamanki selamının kısaltılmış bir çeşidini verdi; elin geriye doğru komik bir şekilde savrulması. Öyle ki kendine seslenenleri daha iyi duymak için elini kulağına götürmüş gibi görünüyordu. Onu görür görmez Ursula'nın yanında duran Hilde sadece "Ah," dedi, bu tek heceye dini bir haz duygusu katarak. Ve sonra her şey başladığı gibi çabucak bitti. Hanne kabızlık çeken bir aziz gibi ellerini göğsünün üstünde çaprazladı. "Hayatım anlamına erdi," dedi gülerek.

"Fotoğraflarda daha iyi görünüyor," diye mırıldandı Klara.

Kızların hepsi takdire değer bir moral içindeydiler, bütün gün de öyle olmuşlardı ve *GruppenFührerin*'in[78] (sarışın Amazon kadını Adelheid, hayran olunacak derecede işinin ehli, on sekizlik

78 Almanca. *Grup Lideri*. (ç.n.)

kız) emirleri doğrultusunda şimdi hızla toparlanıp manga oluşturmuşlar, bir yandan şarkı söyleyerek, neşeyle öğrenci yurduna dönüyorlardı. ("*Hiç durmadan* şarkı söylüyorlar," diye yazmıştı Ursula Millie'ye. "Benim zevkime göre biraz fazla *lustig*[79] tüm bunlar. Kendimi neşeli mi neşeli bir folk operası korosunda hissediyorum.")

Repertuar değişiklik gösteriyordu – folk şarkıları, eski moda aşk şarkıları ve kana bulanmış bayraklarla ilgili kışkırtıcı, oldukça vahşi vatan şarkıları. Ayrıca kamp ateşi etrafında zorunlu monoton şarkılar. *Schunkeln*'i özellikle seviyorlardı; kol kola girip sallanmayı. Ursula bir şarkı bulmaya zorlandığında onlara *Schunkeln* için mükemmel olan "Auld Lang Syne"yi vermişti.

Klara'nın küçük kardeşleri Hilde ile Hanne, Bund Deutscher Mädel, yani BDM'nin heveskâr üyeleriydiler; Hitler-Jugend'in[80] kızlardan oluşan muadili.

("*Ha Jot*," diyoruz biz onlara, demişti Hilde. Sonra da Hanne'yle birlikte üniformalı yakışıklı oğlanlar düşüncesiyle kıkırdamaya başlamışlardı.).

Ursula'nın Brenner hanesine gelmeden önce ne Hitler-Jugend'den haberi vardı ne de BDM'den. Ama burada yaşadığı iki hafta içinde Hilde ve Hanne'nin ağzından başka neredeyse hiçbir şey duymamıştı. "Sağlıklı bir hobi," diyordu anneleri Frau Brenner. "Gençler arasında barışı ve anlayışı geliştiriyor. Savaşa son. Hem de onları oğlanlardan uzak tutuyor." Ursula gibi yeni mezun olan Klara da –*Akademie*'de sanat öğrencisiydi– kız kardeşlerinin takıntısına karşı kayıtsızdı ama yine de yaz kampı gezileri *Bergwanderung*'da onlara gözetmenlik etmeyi önermişti. Bavyera dağlarında bir *Jugendherberge*'den[81] diğerine yürünecekti. "Sen de gelirsin, değil mi?" demişti Ursula'ya. "Eminim çok eğleniriz. Hem biraz taşrayı da görmüş olursun. Gelmezsen Mutti ve Vati ile kasabada kısılıp kalacaksın."

Ursula "Bizdeki Kılavuz Kız grubu gibi bir şey galiba," diye yazmıştı Pamela'ya.

"Pek öyle diyemeyiz," diye cevap vermişti Pamela.

---

79 Almanca. *Gülünç*. (ç.n.)

80 Almanca. Hitler Gençliği. Nazi Partisi'nin Almanya'daki gençlik örgütü. (ç.n.)

81 Almanca. *Öğrenci yurdu*. (ç.n.)

Ursula Münih'te uzun kalmayı düşünmüyordu. Almanya, hayatında bir tali yoldan başka bir şey değildi. Avrupa'daki maceralı yılının bir parçası. "Benim kendi büyük turum olacak bu," demişti Millie'ye. "Gerçi korkarım biraz ikinci sınıf bir tur. 'Pek de büyük olmayan tur.'"

Amaç Roma ya da Floransa'dan çok Bolonya'ya, Berlin'den çok Münih'e ve Paris'ten çok Nancy'ye (bu tercih Nancy Shawcross'un pek hoşuna gidiyordu) yer vermekti – hepsi de üniversite öğretmenlerinin, Ursula'nın kalabileceği iyi yerler diye seçtikleri şehirlerdi. Geçinebilmek için Ursula'nın biraz ders vermesi gerekiyordu. Gerçi Hugh ona gönderilmek üzere mütevazı ama düzenli bir posta havalesi ayarlamıştı. Hugh, Ursula vaktini "insanların genel olarak daha edepli olduğu taşrada" geçireceği için rahatlamıştı. ("Daha sıkıcı demek istiyor," demişti Ursula Millie'ye.) Hugh Paris'i katiyetle veto etmişti. Özel bir antipati duyuyordu o şehre ve hâlâ inatla *Fransız* olan ("Eh, Fransa'da ne de olsa," diye vurgulamıştı Ursula) Nancy konusunda da daha hevesli sayılmazdı. Hugh Büyük Savaş'ta kıtada payına düşeni görmüştü ve şimdi bunca velvelenin ne uğruna koparıldığını anlayamıyordu.

Ursula, Sylvie'nin çekincelerine rağmen Modern Diller bölümünde eğitim almıştı – Fransızca, Almanca ve biraz İtalyanca (çok az). Kısa süre önce mezun olmuş, aklına başka bir şey gelmediği için bir öğretmen eğitim programına başvurmuş ve kabul edilmişti. Bir ömür karatahta karşısına "kurulmadan" önce biraz dünyayı gezip görmek istediğini söyleyerek, programı bir yıllığına dondurmuştu. En azından ortaya koyduğu mantıklı sebep buydu. Ailevi tetkiklerde ileri sürdüğü sebep. Asıl ümidiyse yurtdışında geçirdiği süre içinde söz konusu işe başlamasını asla gerektirmeyecek bir şeyler olmasıydı. Ancak o "şey" neydi, hiç bilmiyordu ("Aşktır belki de," demişti Millie hasretle.). Sonunun bir kızlar okulunda, yabancı fiil çekimleri etrafında dönüp duran, giysilerinden kepek gibi tebeşir tozu dökülen hayata küsmüş bir kız kurusu olmasını engelleyecek herhangi bir şey. (Bu portre için kendi okul öğretmenlerini temel almıştı.) Yakın çevresinde de fazlaca coşku uyandıran bir meslek değildi bu.

"*Öğretmen* olmak mı istiyorsun?" demişti Sylvie.

"İnan kaşları biraz daha havaya kalksa atmosferden çıkardı," demişti Ursula Millie'ye.

"Ama gerçekten de istiyor musun? Öğretmenliği yani?" demişti Millie.

"Neden tanıdığım herkes bana bu soruyu aynı ses tonuyla soruyor?" demişti Ursula, biraz gücenerek. "O kadar mı uygunsuzum bu meslek için?"

"Evet."

Millie'nin kendisi Londra'da bir tiyatro akademisinde eğitim almıştı ve şimdi Windsor'da repertuar tiyatroda, halkın geneline hitap eden ikinci sınıf oyunlar ve melodramlarda oynuyordu. "Keşfedilmeyi bekliyorum," demişti, teatral bir havayla. Herkes bir şeyleri bekliyor sanki, diye düşünmüştü Ursula. "En iyisi beklememek," demişti Izzie. "En iyisi *yapmak*." Onun için söylemesi kolaydı tabii.

Millie ile Ursula Fox Corner'ın bahçesinde hasır sandalyelerde oturmuş, tilkilerin gelip çimler üstünde oynamasını ümit ediyorlardı. Bir süredir bir dişi tilki ile yavruları bahçeyi ziyaret etmekteydi. Sylvie yemek artıkları bırakıyordu. Dişi tilki de artık yarı evcilleşmişti ve bahçenin orta yerinde, yemeğini bekleyen bir köpek gibi, cüretkârca oturuyordu. Bu arada –henüz haziranda uzun bacaklı ve ince bir hal alan– yavruları da onun etrafında boğuşup taklalar atıyordu.

"Ne yapayım o halde?" demişti Ursula çaresizlikle (ümitsizlikle). Bridget elinde çay ve kek tepsisiyle belirmiş ve tepsiyi masaya, aralarına koymuştu. "Stenografi ve daktilo öğrenip kamu hizmetinde mi çalışayım mesela? O da çok iç karartıcı gelmiyor mu kulağa? Arada hiçbir şey yaşamadan aile evinden koca evine gitmek istemeyen bir kadının *yapabileceği* başka ne var ki?"

"Eğitimli bir kadının," diye düzeltmişti Millie.

"Eğitimli bir kadının," diye onaylamıştı Ursula.

Bridget anlaşılmaz bir şeyler mırıldanınca Ursula "Teşekkürler Bridget," demişti.

("*Sen* Avrupa'yı görmüştün ama," demişti Sylvie'ye, neredeyse suçlarcasına. "Gençliğinde demek istiyorum."

"Tek başıma değildim ki. Babamla beraberdim," demişti Sylvie. Fakat bu tartışma şaşırtıcı bir etki yaratmış gibiydi ve nihayetinde seyahati Hugh'nun itirazlarına rağmen destekleyen Sylvie olmuştu.)

Ursula Almanya'ya gitmeden önce Izzie onu alışverişe çıkararak, ipek iç çamaşırı ve eşarp, dantel kenarlı şık mendil, "çok iyi

bir çift ayakkabı", iki şapka ve bir çanta almış, "Annene söyleme," demişti.

Münih'te Elizabethstrasse'de bir dairede yaşayan Brenner ailesinin yanında kalacaktı – anne, baba ve üç kızları (Klara, Hildegard ve Hannelore ile yatıla okula giden oğulları Helmut). Hugh ev sahibi olarak uygunluğunu değerlendirmek için Herr Brenner ile önceden ayrıntılı bir yazışma yürütmüştü. "Korkunç hayal kırıklığı yaratacağım," demişti Ursula Millie'ye. "Herr Brenner yapılan hazırlıklara bakarak İsa'nın İkinci Gelişi'ni falan bekliyor olacak." Herr Brenner'in kendisi de *Deutshce Akademie*'de öğretmendi ve Ursula'nın giriş seviyesinde İngilizce dersi verebilmesi için ayarlamalar yapmış, bunun yanında özel ders isteyen birkaç kişiyle tanışma planlamıştı. Bunu trenden indikten sonra Ursula'yla tanıştığında söylemişti. Çalışma fikrini henüz tam olarak benimseyemediği ve hem uzun hem de tam anlamıyla zorlu bir yolculuğun ardından bitap düştüğü için Ursula'nın aldığı haberlerle neşesi epey kaçmıştı. Paris Gare de l'Est'den[82] kalkan *Schnellzug*[83] 'schnell' olmak dışında her şeydi ve Ursula kompartımanı, başka insanlara ek olarak bir de sırayla puro içip kocaman bir salamı yiyen adamla paylaşmıştı ve bu eylemlerin her ikisi de onu rahatsız etmişti. ("Paris'e dair tek görebildiğim ise istasyon platformu oldu," yazmıştı Millie'ye.)

Bayanlar tuvaletini aramak için koridora çıktığında salam yiyen adam da peşinden gelmişti. Ursula onun vagon restorana gittiğini sanmıştı ama lavabo kompartımanına vardığında adam peşinden içeri girmeye çalışarak onu hayli korkutmuştu. Ursula'ya anlamadığı bir şeyler söylemişti ama müstehcen şeyler olduğuna şüphe yoktu (puro ile salam tuhaf ön oynaşmalardı doğrusu). "*Lass mich in Ruhe*," rahat bırak beni, demişti Ursula cesurca ama adam onu ittirmeye devam etmiş, Ursula da direnmeyi sürdürmüştü. Vahşiye karşı kibarca verilen bu çekişmenin, dışarıdan bakanlara oldukça komik görünüyor olabileceğinden şüphelenmişti. Koridorda yardımına başvurabileceği birilerinin olmasını dilemişti. Onu küçücük lavabo kompartımanına kıstırmayı başarsa adamın neler yapacağını hayal edemiyordu. (Sonradan neden çığlık atmadığını sormuştu kendine. Ne mankafaydı ama.)

82 Fransızca. *Doğu İstasyonu.* (ç.n.)
83 Almanca. *Ekspres tren.* (ç.n.)

Siyah üniformaları ve gümüş nişanlarıyla son derece şık iki Sturmabteilung[84] subayı imdadına yetişmişti. Subaylar adeta yoktan var olmuş ve adamı yaka paça kavramışlardı. Ursula kelimelerin yarısını anlamasa da adama sıkı bir konuşma çektiklerini anlamıştı. Ardından da büyük bir nezaketle Ursula'ya başka bir vagon bulmuşlardı. Ursula'nın haberdar olmadığı, sadece kadın yolcuların bulunduğu bir vagon. Subaylar gittiğinde hemcinsi yolcular durmaksızın SS subaylarının ne kadar yakışıklı olduğunu konuşmuşlardı.

Tren Münih istasyonuna geç varmıştı. Herr Brenner'in dediğine göre bir vukuat olmuştu, adamın biri trenden düşmüştü.

"Ne korkunç," demişti Ursula.

Yaz olmasına rağmen hava serindi ve şiddetli yağmur vardı. Kasvetli atmosfer Brenner'ların muhteşem dairesine varmasıyla da ortadan kalkmamıştı. Evde gece vakti hiç lamba yanmıyordu ve yağmur dantel perdeli pencereleri kırmaya kararlıymışçasına dövüyordu.

Ursula ağır sandığını ile Herr Brenner'la birlikte biraz gülünç bir süreç sonunda üst kata taşımıştı. Duruma sinirlenerek, evde yardım edecek başka kimse olmalı mutlaka, diye düşünmüştü. Hugh olsa bir –ya da iki– "adamı" işe koşar, angaryayı asla Ursula'ya bırakmazdı. Ursula'nın aklına trendeki SS subayları geldi. Onlar olsa sandık işini ne kadar ustalık ve nezaketle hallederlerdi.

Evin dişi Brenner'ları ortalarda yoktu. "Ah, henüz dönmediler," demişti Herr Brenner, kaygı duymadan. "Alışverişe gittiler herhalde." Dairenin içi ağır mobilyalar, eski kilimler ve orman izlenimi uyandıran bol yapraklı bitkilerle doluydu. Ursula'nın içi ürpermişti, yılın bu vakti için hava amansızca soğuktu.

Sandığı Ursula'ya ayrılan odaya kadar götürmüşlerdi. "Burası eskiden annemin odasıydı," demişti Herr Brenner. "Mobilyalar da onun. Ne yazık ki geçen yıl öldü." Adamın yatağa bakışları –üstünde yatana özellikle kâbuslar gördürmek üzere tasarlanmış gibi görünen kocaman, gotik bir şey– Frau Brenner'ın vefatının bu yumuşacık örtüler altında gerçekleştiğini açıkça gösteriyordu. Yatak tüm odaya hükmediyor gibiydi ve Ursula birden tedirginlik hisset-

84 Almanca. *Fırtına Birliği*. Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'nin paramiliter kanadı. Mensupları kahverengi gömlek giydiğinden Kahverengi Gömlekliler diye de anılırlardı. (ç.n.)

mişti. Trende salam yiyen adamla yaşadıkları zihninde hâlâ tüm utanç vericiliğiyle canlıydı ve şimdi burada yine yabancı bir ülkede, tamamen yabancı biriyle yalnızdı. Aklına Bridget'in tüyleri diken diken eden beyaz köle ticareti hikâyeleri gelmişti.

Neyse ki o sırada ön kapının açıldığını ve koridorda büyük bir velvelenin koptuğunu duymuşlardı. "Ah," demişti Herr Brenner, "işte geldiler!"

Kızlar yağmurdan sırılsıklam, ellerinde kutularla kahkahalar atarak paldır küldür eve dağılmışlardı. Herr Brenner "Bakın kim geldi," diyerek en küçük iki kızı bir hayli heyecanlandırmıştı. (Hilde ile Hanne'nin Ursula'nın ömründe gördüğü en heyecanlı kızlar olduğu sonradan ortaya çıkmıştı.)

"Geldin demek!" demişti Klara, Ursula'nın iki elini kendi soğuk ve ıslak ellerinin içine alarak. *Herzlich willkommen in Deutschland*[85]"

Küçük kızlar çeneleri bir an durmaksızın konuşurken, Klara hızla evde dolanarak lambaları açmıştı ve ortam bir anda dönüşüm geçirmişti – kilimler eski ama zengin desenliydi, eski mobilyalar cilayla ışıldıyordu, soğuk bitki ormanı, aşk merdivenlerinden hoş bir çardak oluvermişti. Herr Brenner oturma odasındaki büyük porselen *Kachelofen*'i[86] yakmış (Pamela'ya mektubunda "odada kocaman, sıcacık bir hayvanın olması gibi," diye yazmıştı Ursula) ve Ursula'yı ertesi gün havanın normale döneceği, sıcak ve güneşli olacağı konusunda temin etmişti.

Bir masanın üstüne hızla nakışlı bir örtü serilmiş, akşam yemeği hazırlanmıştı – peynir, salam, dilimlenmiş sosis tabağı, salata, Bayan Glover'ın tahıllı keki gibi kokan koyu renkli bir ekmek ve Ursula'ya yabancı bir ülkede olduğunu doğrulayan leziz bir meyve çorbası. ("Soğuk meyve çorbası!" diye yazmıştı Pamela'ya. "Bayan Glover duysa ne derdi acaba?")

Herr Brenner'ın ölü annesinin odası bile şimdi daha konforlu görünüyordu. Yatak yumuşak ve davetkârdı, çarşafların kenarına elişi tığ geçilmişti ve yatak başı lambasının sıcak bir ışık yayan pembe, tatlı bir camı vardı. Biri –Ursula, Klara olduğundan şüpheleniyordu– tuvalet masasının üstüne küçük bir vazo içinde bir demet papatya koymuştu. Ursula yatağa girdiğinde (öyle yüksekti ki küçük bir ayak taburesi gerektiriyordu) bitkinlikten perişan hal-

85 Almanca. *İçtenlikle söylüyorum, Almanya'ya hoş geldin.* (ç.n.)
86 Almanca. *Şömine.* (ç.n.)

deydi ve odanın bir önceki sakininin hayaletiyle rahatsız edilmeksizin, minnettarlıkla derin, rüyasız bir uykuya dalmıştı.

"Tabii ki tatillerin olacak," demişti Frau Brenner ertesi sabah kahvaltıda (nedense bir önceki gecenin yemeğine benzeyen bir öğün). Klara bu aralar "biraz boşlukta"ydı. Sanat programını bitirmişti ve şimdi ne yapacağını bilmiyordu. Evden ayrılıp "ressam olmak" için sabırsızlanıyordu ama "Almanya'da sanata ayıracak fazla para yok," diye homurdanıyordu. Çalışmalarından bazılarını, yumuşak mizacıyla çelişiyor gibi görünen büyük, haşin, soyut tuvalleri odasında tutuyordu. Ursula onun bunlarla geçinebileceğini hayal edememişti. "Belki de öğretmenlik yapmak zorunda kalacağım," demişti Klara kederle.

"Ölümden de beter bir kader," diye ona katılmıştı Ursula.

Klara zaman zaman Schellingstrasse'deki bir fotoğraf stüdyosu için çerçeve yapıyordu. Frau Brenner'ın tanıdıklarından birinin kızı orada çalışıyordu ve Klara'yı tavsiye etmişti. Klara ile söz konusu kız –Eva– anaokulundan arkadaştılar. "İyi ama çerçevelemeye sanat denemez ki, öyle değil mi?" demişti Klara. Fotoğrafçı –Hoffmann– yeni Şansölye'nin "özel fotoğrafçısı"ydı "dolayısıyla hatlarını yakinen biliyorum," demişti.

Brenner'ların da fazla parası yoktu (Ursula odayı bu yüzden ona kiraladıklarını düşünüyordu) ve Klara'nın tanıdığı herkes fakirdi. Ama zaten 1933'te her yerdeki herkes fakirdi.

Tüm bu fon yetersizliğine rağmen Klara yazın kalanını olabildiğince değerlendirmeleri gerektiği konusunda kararlıydı. Hofgarten yakınındaki Carlton Teehaus'a ya da Café Heck'e gidiyorlar ve kusana kadar *Pfannkuchen*[87] yiyip *Schokolade* içiyorlardı. Saatlerce Englischer Garten'de yürüyor sonra da yüzleri güneşten pespembe, dondurma yiyor veya bira içiyorlardı. Ayrıca sandalla gezinti yapıyor veya Klara'nın erkek kardeşi Helmut'un arkadaşlarıyla yüzüyorlardı – atlıkarınca dolusu Walter'lar, Werner'ler, Kurt'ler, Heinz'lar ve Gerhard'lar. Helmut'un kendisi Potsdam'da Führer'in kurduğu yeni bir tür askeri okulda öğrenci *Jungmann*'dı. "Parti üstüne pek hevesli," demişti Klara, İngilizce konuşarak. İngilizcesi oldukça iyiydi ve Ursula ile pratik yapmak hoşuna gidiyordu.

87 Almanca. *Pankek*. Bir çeşit krep. (ç.n.)

"Parti konusunda," diye düzeltmişti Ursula. " 'Partilere pek hevesli' şeklinde söyleriz." Klara gülmüş ve başını iki yana sallamıştı. "Hayır, hayır, *o* Parti konusunda, Naziler. Bilmiyor musun, geçen aydan beri izin verilen tek parti o?"

"Hitler iktidara geçtiğinde," diye öğretici bir tavırla yazmıştı Pamela, "Yetkilendirme Yasası'nı devreye soktu. Almancada *Gesetz zur Behebung der Not von Volk und Reich* deniyor. Anlamı da aşağı yukarı 'Halkın ve Reich'ın Sıkıntısını Giderme Yasası'. Demokrasinin alaşağı edildiğini söylemenin süslü bir yolu."

Ursula tasasızca cevap vermişti. "Ama demokrasi her zaman olduğu gibi kendini düzeltecektir. Bu da geçecektir."

"Yardım olmadan geçmez," demişti Pamela.

Pamela Almanya konusunda tam bir dırdırcıydı ve insan uzun ve sıcak ikindileri Walter'larla, Werner'lerle, Kurt'lerle, Heinz'larla ve Gerhard'larla güneşlenerek geçirirken yahut belediye yüzme havuzunun ya da nehrin kenarında tembel tembel uzanırken, duymazdan gelinmesi kolay biriydi. Ursula bu çocukların kısa şortları ve şaşırtıcı biçimde küçük mayolarıyla nasıl böyle çırılçıplak denebilecek vaziyette dolaştıklarına şaşıyordu. Almanların genel olarak başkalarının önünde soyunmaktan çekinmediklerini keşfetmişti.

Klara ayrıca daha farklı, daha entelektüel bir çevreyi de tanıyordu – sanat okulundan arkadaşları. Onlar daha çok karanlık, dumanlı kafeleri ya da kendi pejmürde evlerini tercih ediyorlardı. Bolca içki ve sigara içiyor ve çokça sanat ve politika konuşuyorlardı. ("Genel anlamda," diye yazmıştı Millie'ye, "bu iki grup insan arasında gide gele tam kapsamlı bir eğitim alıyorum!") Klara'nın sanat okulundan arkadaşları, "küçük burjuva geri kafalılığının yatağı" diye niteledikleri Münih'ten nefret eden ve sürekli Berlin'e taşınmaktan bahseden hırpani, muhalif bir gruptu. Ursula onların bir şeyler yapmaktan bolca söz ettiklerini ama aslında çok az şey yaptıklarını fark etmişti.

Klara ise farklı türde bir ataletin pençesindeydi. Hayatı "sekteye uğramıştı" çünkü sanat okulundaki hocalarından birine gizliden gizliye âşıktı ama adam bir aile tatili münasebetiyle Kara Orman'a gitmişti. (Klara istemeden de olsa söz konusu "aile"nin aslında adamın karısı ve iki çocuğu olduğunu kabul etmişti.) Hayatının kendi kendini çözmesini bekliyordu, dediğine göre. İşte yine kaçamak

bir tavır, diye düşünmüştü Ursula. Gerçi kendisinin de konuşmaya hakkı yoktu ya...

Ursula hâlâ bakireydi elbet. "El değmemiş" durumdaydı Sylvie'nin deyişiyle. Ahlaki bir sebepten değil, sadece henüz yeterince hoşlandığı biriyle tanışmadığı için. "İlla *hoşlanman* gerekmiyor," diyerek gülmüştü Klara.

"Evet ama ben hoşlanmak istiyorum." Ne var ki onun yerine sevimsiz tipleri kendine çekiyordu sanki –trendeki adam, yoldaki adam– ve bu insanların onda, kendisinin göremediği bir şeyleri gördüğünden endişe ediyordu. Klara'ya, onun sanatçı arkadaşlarına ya da burada olmayan Helmut'un (aslında son derece edepli) akranlarına kıyasla oldukça kasıntı ve İngiliz görünüyordu.

Hanne ile Hilde, Klara ve Ursula'yı mahalli spor stadyumunda yapılan bir etkinlikte kendilerine eşlik etmeye ikna etmişlerdi. Ursula etkinliğin konser olduğunu sanıyordu ama sonunda Hitler-Jugend mitingi olduğu anlaşılmıştı. Frau Brenner'ın iyimserliğine rağmen BDM, Hilde ile Hanne'nin erkeklere ilgisine karşı hiçbir şey yapmamıştı.

Ursula'nın gözüne bu sağlıklı ve zinde oğlanlar kervanının her üyesi birbirinin aynı görünüyordu ama Hilde ile Hanne vakitlerinin büyük bir kısmını yine büyük bir neşeyle birbirlerine Helmut'un yok denebilecek mayolarla havuz kenarında aylak aylak uzanan arkadaşlarını, o birbirinin aynı Walter'ları, Werner'leri, Kurt'leri, Heinz'ları ve Gerhard'ları işaret ederek geçiriyorlardı. Şimdi kusursuz üniformalarının (daha da kısa şortlar) içine sıkışmış halleriyle son derece azılı ve gürbüz izcilere benziyorlardı.

Mitingde bolca marş, bando eşliğinde şarkılar ve Führer ile aynı hitabeti denemeye kalkan birkaç konuşmacı olmuştu. Ardından herkes ayağa kalkmış ve '*Deutschland über alles*'i[88] söylemişti. Ursula sözleri bilmediğinden sessizce Haydn'ın güzel melodisi "Glorious Things of Thee Are Spoken"ı; okuldaki toplaşmalarda sıkça söyledikleri şarkıyı söylemişti. Şarkı bittikten sonra herkes "*Sieg Heil*!"[89] diye bağırmış ve selam vermişti. Ursula kendisinin de katıldığını fark edince neredeyse şaşırmıştı. Klara bu görüntü karşısında kahkahadan kıvranmıştı ama Ursula yine de onun kolunun da havada olduğunu fark etmişti. "Başka çarem yok,"

88 Almanca. 1922'den itibaren ulusal marş kabul edilen Alman marşı. (ç.n.)

89 Almanca. Nazi selamı. *Zafer*e/*Lidere selam*. (ç.n.)

demişti serinkanlılıkla. "Dönüş yolunda üstüme saldırsınlar istemem."

Hayır, teşekkürler, Ursula sıcak ve tozlu Münih'te Vati ve Mutti Brener ile evde kalmak istemiyordu. Bunun üzerine Klara onun gardrobunu elden geçirerek şartlara uygun lacivert bir etekle beyaz bir bluz bulup çıkarmış ve grup lideri Adelheid da yedek haki bir asker ceketi bulmuştu. Deriden yapılma bir Türk kafası düğümü içinden geçirilmiş üç köşeli bir eşarp da kıyafeti tamamlamıştı. Ursula kendini oldukça çekici bulmuştu. O güne dek Kılavuz Kız'lara hiç katılmadığına pişman olmuştu. Gerçi mesele büyük olasılıkla sadece üniformada bitmiyordu.

BDM'nin üst yaş limiti on sekizdi. Dolayısıyla Ursula da Klara da katılamıyordu. Hanne'ye göre onlar *alte Damen*, "yaşlı bayanlar"dı. Ursula grubun onların eşlikçiliğine ihtiyacı olduğunu düşünmüyordu çünkü Adelheid kızları idare etme konusunda bir çoban köpeği kadar etkindi. Heykel gibi endamı ve Kuzeylilere özgü örgülü sarı saçlarıyla Fólkvangr'dan[90] çıkagelmiş gencecik Freyja sanılabilirdi. Varlığıyla bile mükemmel bir propagandaydı. Yakında on sekizine girip de yaşı BDM için büyük kaldığında ne yapacaktı acaba?

"Ne olabilir, Nasyonal Sosyalist Kadınlar Birliği'ne katılacağım tabii ki," demişti. Adelheid'ın biçimli göğsüne şimdiden küçük gümüş bir gamalı haç iğne iliştirilmişti; aidiyetin rünik sembolü.

Trenle yola çıkmışlar, sırt çantalarını bagaj rafına istiflemişlerdi ve akşam saatlerine kalmadan Avusturya sınırına yakın Alpler'in küçük bir köyüne varmışlardı. İstasyondan sıraya girerek (ve tabii şarkı söyleyerek) *Jugendherberge*'lerine kadar yürümüşlerdi. İnsanlar onları izlemek için durmuş, bazıları ise takdirle alkışlamıştı.

Kendilerine verilen yatakhane, çoğunluğu önceden diğer kızlara verilmiş iki katlı ranzalarla dolu olduğu için, balık istifi sıkışmak zorunda kalmışlardı. Klara ile Ursula'nın paylarına yere atılan bir şilteyi ortaklaşa kullanmak düşmüştü.

Yemek odasında uzun tezgâh tipi masalara oturtularak yemeklerini yemişlerdi. Yemekleri ise standart mönü çorbası ve peynirli *Knäckebrot*'tu. Sabah kahverengi ekmek, peynir, reçel ve çay ya da kahveyle kahvaltı etmişlerdi. Temiz dağ havasıyla kurt gibi acıktıkları için önlerine geleni ıştahla mideye indirmişlerdi.

90 İskandinav mitolojisinde Tanrıça Freyja tarafından yönetilen ve savaşta ölenlerin yarısının gittiği çayırlık/saha. (ç.n.)

Köy ve çevresi kartpostal gibiydi. Hatta gezmelerine izin verilen küçük bir kale bile vardı. Kale soğuk ve nemliydi, içerisi zırhlar, bayraklar ve hanedanlık kalkanlarıyla doluydu. Yaşamak için son derece rahatsız bir yere benziyordu.

Gölün etrafında ve ormanda uzun yürüyüşlere çıkmışlar, sonra da tarla traktörlerine ve saman arabalarına otostop çekerek gençlik yurduna dönmüşlerdi. Bir gün nehir boyunca yürüyerek muhteşem bir şelaleye gelmişlerdi. Klara yanında çizim defterini getirmişti. Hızla çizdiği capcanlı küçük karakalem çizimleri tablolarından çok daha cazipti. "Ach," demişti, "bunlar *gemütlich*. Küçük iç ısıtan eskizler. Arkadaşlarım görse gülerlerdi." Köyün kendisi sardunyalarla kaplı pencereleri olan evlerin yer aldığı, küçük mahmur bir yerdi. Nehir üstünde bir meyhane vardı, orada patlayana kadar bira içip dana etli erişte yemişlerdi. Ursula mektuplarında biradan Sylvie'ye asla bahsetmemişti. Biranın burada ne kadar olağan olduğunu anlayamazdı. Anlasa bile onaylamazdı.

Ertesi gün yola çıkacaklar, birkaç gün boyunca "çadır altında", büyük bir kız kampında yaşayacaklardı ve Ursula köyden ayrılacağı için çok üzülmüştü.

Son gecelerinde bir fuar vardı. Ziraat gösterisi ile hasat festivali karışımı bir şey. Büyük bir kısmı Ursula için anlaşılmaz nitelikteydi. ("Benim için de öyle," demişti Klara. "Şehir kızıyım ben, unuttun mu?") Kadınların hepsi yerel kostümler giymişlerdi ve bin bir çelenkle süslenmiş çiftlik hayvanları bir sahada geçit yapıyor sonra da ödüllendiriliyordu. Yine gamalı haçlı bayraklar sahayı süslüyordu. Bolca bira vardı ve bir bando müzik yapıyordu. Sahanın ortasına büyük ahşap bir platform kurulmuştu ve *Lederhosen*[91] giymiş birkaç çocuk akordeon eşliğinde el çırparak, ayak vurarak ve müzik eşliğinde kalçalarına ve topuklarına vurarak *Schuhplattler*[92] örnekleri sergiliyordu.

Klara onlarla dalga geçmişti ama Ursula bayağı akıllıca bulmuştu. Alpler'in bir köyünde seve seve yaşayabileceğini düşünmüştü ("Heidi gibi," diye yazmıştı Pamela'ya. Almanya konusunda olumsuz duygularına engel olamadığı için Pamela'ya artık daha az yazıyordu. Pamela uzaktayken bile Ursula'nın vicdanının sesiydi ama uzak bir vicdan sahibi olmak da epey kolaydı.)

91 Almanca. *Deri pantolon*. (ç.n.)
92 Almanca. Yerel bir folk dansı. (ç.n.)

Akordeoncu müzik grubundaki yerini almış ve insanlar dans etmeye başlamışlardı. Ursula bir dizi son derece utangaç çiftlik oğlanı tarafından platforma davet edilmişti. Oğlanların dans pistinde tuhaf, kaba bir hareket tarzları vardı, ki Ursula bu durumun, *Schuhplattler* dansının tuhaf ¾'lük ritminden kaynaklandığını fark etmişti. Birayla dans bir araya gelince Ursula bir hayli sersemlemişti ve Klara bir anda belirip köyden olmadığı açıkça belli, çok yakışıklı bir erkeği elinden sürükleyerek "Bak kimi buldum!" dediğinde aklı karışmıştı.

"Kimi?" diye sormuştu Ursula.

"Kim olacak, kuzenimizin üvey kardeşten kuzeninin kuzeninin çocuğu," demişti Klara neşeyle. "Ya da işte öyle bir şey. Seni Jürgen Fuchs'la tanıştırayım."

"Sadece uzaktan kuzen," demişti Jürgen, gülümseyerek.

"Tanıştığımıza pek memnun oldum," diye karşılık vermişti Ursula. Jürgen ise topuklarını tokuşturduktan sonra Ursula'nın elini öperek ona *Külkedisi*'ndeki Beyaz Atlı Prens'i anımsatmıştı. "İçimdeki Prusyalı," demiş ve Brenner'lar gibi bir kahkaha atmıştı Jürgen. "Bizde hiç Prusyalı kanı yok ki," demişti Klara.

Aynı anda hem memnun hem de dalgın bir ifade kazandıran, harika bir gülümsemesi ve olağanüstü mavilikte gözleri vardı Jürgen'in. Şüphe götürmez derecede yakışıklıydı, tıpkı Benjamin gibi. Tek fark Benjamin'in onun esmer bir tezadı olmasıydı. Jürgen Fuchs'un pozitifinin negatifi.

Bir Todd ve bir Fuchs – bir çift tilki. Yoksa kader hayatına müdahale mi etmişti? Dr. Kellet olsa bu tesadüfü takdir ederdi.

Tanışmanın ardından Millie'ye "Öyle yakışıklı ki," diye yazmıştı. Ucuz aşk romanlarında geçen tüm o korkunç sözcükler geliyordu aklına – *insanın kalbini hop ettiren, soluğunu kesen.* Aylak geçen yağmurlu ikindilerde Bridget'in romanlarından yeterince okumuştu ne de olsa.

"İlk bakışta aşk," yazmıştı Millie'ye, adeta sarhoş halde. Fakat elbette ki bu tür duygular "gerçek" aşk değil (gerçek olan Frieda için hissettiği şeydi) deliliğin sahte ihtişamıydı. "*Folie à deux*,"[93] karşılığını vermişti Millie. "Ne harika."

93 Fransızca. İki kişinin paylaştığı delilik. Paylaşılan psikoz. (ç.n.)

"Senin adına sevindim," yazmıştı Pamela.

"Evlilik çok daha kalıcı türden bir sevgi üstüne kuruludur," diye uyarmıştı Sylvie.

"Seni düşünüyorum minik ayıcık," yazmıştı Hugh, "ne kadar uzaklardasın."

Karanlık çöktüğünde köyde meşaleli bir geçit olmuş ve ardından küçük kalenin mazgallı siperlerinden havai fişekler fırlatılmıştı.

"*Wunderschön, nicht wahr?*"[94] demişti Adelheid, yüzü meşalelerin ışında parlayarak.

Evet, diye onaylamıştı Ursula, çok hoş.

94 Almanca. *Ne güzel, değil mi?* (ç.n.)

Ağustos 1939

Der Zauberberg. Büyülü dağ.

"Oov. Sie ist so niedlich."[95] *Klik, klik, klik.* Eva, Rolleiflex'ine[96] bayılıyordu. Eva, Frieda'ya bayılıyordu. Ne kadar *sevimli*, diyordu. Alp güneşiyle parlayan Berghof'un muhteşem terasında öğle yemeğinin getirilmesini bekliyorlardı. Devasa pencereleri dağlarla dopdolu, kocaman, kasvetli yemek odasının yerine burada *al fresco*[97] yemek çok daha hoştu. Diktatörler her şeyin büyük ölçeklisini seviyorlardı, manzaranın bile. *Bitte lächeln!* Kocaman gülümse. Frieda söz dinledi. Uysal bir çocuktu.

Eva, Frieda'yı elle büzülmüş, gündelik İngiliz elbisesini (Bourne & Hollingsworth, Sylvie tarafından alınıp Frieda'nın doğum günü için gönderilmiş) çıkarmaya ikna etmiş, onun yerine Bavyera kostümüyle süslemişti – kabarık etekli elbise, önlük, diz hizası beyaz çoraplar. Ursula'nın (her geçen gün daha da İngilizleştiğini hissettiği) İngiliz gözlerine kıyafet hâlâ kostüm sandığına ya da belki bir okul müsameresine aitmiş gibi görünüyordu. Bir defasında kendi okulunda (şimdi ne kadar uzun zaman önce ve uzaklara görünüyordu) *Fareli Köyün Kavalcısı*'nı sahnelemişlerdi ve Ursula, Frieda'nın şimdi giydiğine benzer kıyafetlere bürünmüş bir köylü kızını oynamıştı.

Millie, Fare Kral olmuş, büyük beğeni toplamıştı ve Sylvie "Şu Shawcross kızları dikkatleri üstlerine çekerek besleniyorlar, öyle değil mi?" demişti. Eva'da da Millie'den bir şeyler vardı – daimi beslenmeye ihtiyaç duyan, kıpır kıpır, içi boş bir neşelilik hali. Ama zaten Eva da aktristi, hayatının en büyük rolünü oynayan bir aktris. Aslında onun rolü *hayatının* ta kendisiydi, arada hiçbir fark yoktu.

Frieda, küçük tatlı Frieda. Sadece beş yaşında, mavi gözlü ve örgülü, küt kesimli sarı saçlı. Frieda'nın ilk geldiği zamanki o solgun ve sararmış teni şimdi Alpler'in güneşiyle pembeleşmiş, altın

95 Almanca. *Ne kadar sevimli.* (ç.n.)
96 Bir fotoğraf makinesi markası. (ç.n.)
97 İtalyanca. *Serinde.* (ç.n.)

rengine bürünmüştü. Führer, Frieda'yı gördüğünde Ursula onun mavi gözlerinde aşağıdaki Königsee[98] kadar soğuk bir coşku ışıltısı yakalamıştı. O an *Tausendjähriges Reich*[99] geleceğinin birbiri ardına dizili *Mädchen*'larıyla[100] adamın gözleri önünde belirdiğini anlamıştı. ("Pek size çekmemiş, değil mi?" demişti Eva, kötü niyet gütmeden. İçinde kötü niyet yoktu zaten.)

Ursula küçüklüğünde –hayatının, bu aralar neredeyse istemsiz biçimde geri dönüp durduğu dönemi– haksızlığa uğramış prenseslerin masallarını okumuştu. Bu prensesler kendilerini gizlemek amacıyla güzel yüzlerine ceviz suyu sürüp saçlarını küle bulayarak –bir çingene, dışlanmış, yasaklı biri olarak– şehvetli babalarla kıskanç üvey annelerden kurtuluyorlardı. Ursula insanın ceviz suyunu nereden bulduğunu merak ederdi. İnsanın bir dükkâna girip kolayca satın alabildiği türden bir şeye benzemiyordu. Üstelik artık ceviz rengi bir asi olmak emniyetli değildi. Burada, Obersalzberg'de –*Der Zauberberg*– rol yapma krallığında ya da kendi deyişleriyle "Berg"de[101] hayatta kalmak için seçkinlerle yakınlık çok daha iyiydi.

Ne işim var burada, diye düşündü Ursula, ve ne zaman gidebilirim? Frieda artık iyileşmişti, nekaheti sona eriyordu. Ursula bugün Eva'ya bir şeyler söylemeye karar verdi. Sonuçta tutsak değildiler ya, ne zaman isterlerse gidebilirlerdi.

Eva bir sigara yaktı. Führer gitmişti ve fare yaramazlık yapıyordu. Führer onun sigara ya da içki içmesini, makyaj yapmasını istemiyordu. Ursula, Eva'nın küçük meydan okumalarına hayrandı aslında. İki hafta önce Frieda ile Berghof'a geldiğinden beri Führer iki defa gelip gitmişti. Onun geliş gidiş anları Eva için, herkes için, dramın arttığı anlardı. Reich, Ursula'nın uzun zaman önce anladığı üzere pandomim ve gösteriden ibaretti. "*Bir ahmağın ağzından anlatılan, gürültü ve öfke dolu bir hikâye*,"[102] diye yazmıştı Pamela'ya. "Ama ne yazık ki hiçbir şey anlatmayan bir hikâye *değil*."

Frieda, Eva'nın teşvikiyle kendi etrafında döndü ve kahkaha attı. Ursula'nın kalbinin merkezindeki eriyik çekirdekti Frieda,

98 Doğal bir göl. (ç.n.)

99 Almanca. *Bin Yıllık Reich*. Nazi Almanya'sının bin yıl süreceği imasını barındıran bir terim. (ç.n.)

100 Almanca. *Kız*. (ç.n.)

101 Almanca. *Dağ*. (ç.n.)

102 Shakespeare'in *Macbeth*'inden alıntı. (ç n.)

yaptığı ya da düşündüğü her şeyin temelinde o vardı. Frieda'yı korumak için gerekiyorsa ömrünün sonuna kadar bıçaklar üstünde yürürdü Ursula. Cehennem ateşinde yanardı onu kurtarmak için. Onu su üstüne çıkaracaksa, denizlerin en derininde boğulurdu. (Böyle pek çok abartılı senaryo düşünmüştü. En iyilerini henüz hazırlıyordu.) Annelik sevgisinin insanın içini burkarcasına fiziksel *acı* veren bir şey olduğunu asla bilemezdi (Sylvie bu konuda pek emareler sergilememişti).

"Ah, evet," demişti Pamela, dünyanın en sıradan şeyiymiş gibi, "insanı resmen dişi kurda dönüştürüyor." Ursula kendini dişi kurt olarak görmüyordu, o bir ayıcıktı ne de olsa.

Berg'in dört bir yanında kol gezen gerçek dişi kurtlar vardı gerçi –Magda, Emmy, Margarete, Gerda– kıdemli parti mensuplarının damızlık eşleri. Hepsi de kendileri adına biraz güç elde edebilmek adına doğurgan karınlarından Reich için, Führer için sonu gelmez bebekler üretiyorlardı. Bu dişi kurtlar tehlikeli, yırtıcı hayvanlardı ve bir şekilde hepsine baskın çıkmayı başarmış "ahmak inek" –*die blöde Kuh*– Eva'dan nefret ediyorlardı.

Ehemmiyetsiz Eva'nın yerine şanlı liderin eşi olabilmek için her biri şüphesiz her şeyini verirdi. Onun statüsünde bir adamın layığı bir Brünnhilde değil miydi? Ya da en azından bir Magda veya Leni? Belki de Valkür'ün ta kendisi "Mitford hanım", Eva'nın deyişiyle *das Fräulein Mitford*. Führer İngiltere'ye hayranlık duyuyordu, özellikle de aristokratik, imparatorluk İngiltere'sine. Gerçi Ursula bu hayranlığının onu vakti gelse İngiltere'yi yok etmekten alıkoyacağını pek sanmıyordu.

Eva, Führer'in dikkatini çekme konusunda kendine rakip olabilecek tüm Valkür'lerden hoşnutsuzluk duyuyordu ve en güçlü duyguları, korku kılığında cisimleniyordu. En büyük antipatiyi ise Bormann'a, Berg'in *éminence grise*'ine[103] karşı besliyordu. Cüzdanın iplerini elinde tutan, Führer adına Eva'ya hediyeler alan ve tüm o kürk mantoların, Ferragamo ayakkabıların parasını dağıtan, Eva'ya pek çok incelikli yolla sadece bir metres olduğunu hatırlatan oydu. Bu arada Ursula kürk mantoların nereden geldiğini merak ediyordu çünkü Berlin'deki kürkçülerin çoğu Yahudi'ydi.

Führer'in refakatçisinin bir mağaza görevlisi olması, dişi kurtla-

103 Fransızca. *Gri İtibar*. Perde arkasından kararlar alan, tavsiyelerde bulunan şahsiyet. (ç.n.)

rın kolektif kursağına nasıl da takılıyordu kim bilir. Eva, Ursula'ya, Amalienstrasse'de Hoffmann'ın *Photohaus*'unda[104] çalışırken Führer'le ilk tanıştığında ona Herr Wolf diye hitap ettiğini söylemişti. "Adolf Almancada asil kurt anlamına gelir," demişti. Kim bilir ne kadar hoşuna gitmiştir Führer'in, diye düşünmüştü Ursula. Kimsenin ona Adolf diye seslendiğini duymamıştı. (Acaba Eva yatakta *mein Führer* mi diyordu? Gayet mümkündü doğrusu.) "En sevdiği şarkı ne, biliyor musun?" demişti Eva gülerek " 'Kim Korkar Hain Kurttan?' "

"Disney'in *Üç Küçük Domuz* filmindeki şarkı mı?" demişti Ursula, inanmazlıkla.

"Evet!"

Ah, diye düşünmüştü Ursula, işte *bunu* Pamela'ya söylemek için sabırsızlanıyorum.

"Şimdi bir tane de *Mutti* ile," dedi Eva. "Kollarına al onu. *Sehr schön.*[105] Gülümse!" Ursula, Eva'nın fotoğraf makinesiyle neşe içinde Führer'in peşine takılışını, kameraya sırtını dönmediği ya da beceriksizce gizlenmiş bir casus gibi şapkasının ucunu komik derecede aşağı indirmediği zamanlarda onun fotoğrafını çekmeye çalışmasını izlemişti. Führer, Eva tarafından fotoğraflanmayı sevmiyor, Eva'nın hoşuna giden anlık pozlar yerine, insanı iyi gösteren stüdyo ışıklandırmasını ya da daha kahramanca pozları tercih ediyordu. Öte yandan Eva fotoğraflanmaya bayılıyordu. Sadece fotoğraflarda değil, bir filmde yer almak istiyordu. "*Ein*[106] film. ("Günün birinde") Hollywood'a gidip kendini, "hayatının hikâyesini" oynayacağını söylüyordu. (Kamera her nasılsa Eva için her şeyi gerçek kılıyordu.) Führer ona bu konuda bir söz vermişti besbelli. Gerçi Führer pek çok konuda sözler verirdi. Onu bugünkü yerine getiren de buydu zaten.

Eva, Rolleiflex'in odağını yeniden ayarladı. Ursula yanında eski Kodak'ını getirmediğine memnun olmuştu, bununla boy ölçüşmesi imkânsızdı. "Sana da bastırırım bu fotoğraflardan," dedi Eva. "İngiltere'ye, ailene gönderirsin. Arka plandaki dağlarla çok güzel görünüyor. Şimdi kocaman gülümse bakalım bana. *Jetzt lach doch mal richtig!*"

---

104 Almanca. *Fotoğrafçı.* (ç.n.)
105 Almanca. *Çok güzel.* (ç.n.)
106 Almanca. *Bir.* (ç.n.)

Dağ panoraması burada çekilen her fotoğrafa, her şeye fon oluşturuyordu. Ursula ilk başta dağı güzel bulmuştu, şimdi ise ihtişamını baskıcı buluyordu. Donmuş sarp kayalıklar, gürül gürül şelaleler, sonu gelmez çam ağaçları – tabiat ve mit kaynaşarak o yüceltilmiş Cermen ruhunu oluşturuyordu. Alman Romantizmi Ursula'ya göre büyük ve mistik yazılmıştı, ona kıyasla İngiliz Gölleri çok ehil kalıyordu. Ve İngiliz ruhu, eğer bir yerlerde ikamet ediyorsa, hiç şüphesiz kahramanlıkla ilgisi olmayan bir arka bahçedeydi – çimlik bir köşe, bir gül tarhı, bir sıra çalıfasulyesi.

Eve gitmeliydi Ursula. Berlin'e, Savignyplatz'a değil, İngiltere'ye. Fox Corner'a.

Eva, Frieda'yı korkuluk duvarının üstüne tünetince Ursula kızını hemen aldı. "Yükseklikle arası iyi değil," dedi. Eva durmaksızın tehlikeli biçimde bu korkuluk üstüne uzanıyor ya da köpeklerle çocukları burada yürütüyordu. Yere olan mesafe baş döndürücüydü. Berchtesgaden'den Königsee'ye dek inen bir yol. Ursula neşe veren sardunyalarla dolu masum pencere kenarı saksılarıyla, göle doğru inen çayırlarıyla Berchtesgaden'e acıyordu. 33'te Klara'yla buraya gelişinin üstünden çok zaman geçmiş gibi hissediyordu. Klara'nın profesörü karısından boşanmıştı ve Klara şimdi adamla evlenmiş, iki çocuk sahibi olmuştu.

Eva etraflarını kuşatan zirveleri işaret ederek "*Nibelungen* şurada yaşıyor," dedi Frieda'ya. "Ve de iblisler, cadılar, şeytani köpekler."

"Şeytani köpekler mi?" diye tereddütle tekrarladı Frieda. Şimdiye kadar Eva'nın sinir bozucu İskoç teriyerleri Negus ve Stasi'den yeterince korkmuştu zaten, cücelerle iblisleri duymaya ihtiyacı yoktu.

Benim duyduğuma göre ise, diye düşündü Ursula, Untersberg'de bir mağarada saklanarak uyuyan, iyi ile kötü arasındaki son savaşta uyandırılmayı bekleyen asıl Şarlman'mış. Söz konusu savaşın ne zaman olacağını merak etti. Yakında belki de.

"Bir tane daha," dedi Eva. "Kocaman gülümse!" Rolleiflex güneşin altında bıkıp usanmadan ışıldıyordu. Eva'nın bir film kamerası da vardı. Sevgili Bay Wolf'undan pahalı bir hediye. Ursula belki de gelecek kuşaklar için renkli filme çekilmediklerine memnun olmalıydı. Gelecekte Eva'nın (çok sayıdaki) albümlerini karıştırıp Ursula'nın kim olduğunu merak eden biri onu belki Eva'nın kız kardeşi Gretl ya da arkadaşı Herta sanacaktı; tarihe düşülmüş dipnotlar.

Günün birinde hiç şüphesiz tüm bunlar, hatta dağlar bile aynı tarihe devredilecekti – kayaların geleceği kumdu ne de olsa. Çoğu insan olayların içinden düşe kalka bir şekilde sıyrılıyor, ancak geri dönüp baktığında onların önemini kavrıyordu. Führer ise farklıydı. O bilinçli bir şekilde gelecek için tarih *yaratıyordu*. Ancak gerçek bir narsisist yapabilirdi bunu. Speer de Berlin için bin yıl sonra harabeye döndüklerinde iyi görünecek binalar tasarlıyordu. Speer'in Führer'e armağanı. (Böylesi bir ölçekte düşünebilmek nasıl bir şeydi! Oysa Ursula saatlik yaşıyordu hayatını. Anneliğin bir sonucu. Gelecek de geçmiş kadar bir gizemdi.)

Speer, Eva'ya iyi davranan tek kişi olduğundan Ursula ona, belki de hak etmediği bir hoşgörüyle yaklaşıyordu. Speer ayrıca bu Töton Şövalyesi özentileri arasında aksak, güdük ya da şişko bir domuz olmayan –veya daha kötüsü– düşük seviyeli bir bürokrata benzemeyen, hoş görünümlü tek kişiydi. ("Üstelik hepsi de üniformalı!" diye yazmıştı Pammy'ye. "Fakat tüm bunlar sahte. *Zenda Mahkûmu*'nun sayfaları arasında yaşamak gibi bir şey. Saçmalamada üstlerine yok." Pammy'nin burada, yanında olmasını ne kadar isterdi. Burada olsa Führer ile yandaşlarının karakterlerini didik didik irdelemekten büyük zevk alırdı. Sonunda hepsinin birer şarlatan, işe yaramaz sahtekâr olduğu sonucuna varırdı.)

Jürgen başkaları yokken bu adamların hepsini "olağanüstü" kusurlu buluyordu ama insan içinde Reich'ın herhangi iyi bir hizmetkârından farksız davranıyordu. *Lippenbekenntnis*, diyordu. Sözde bağlılık. (El mahkûm, derdi Sylvie olsa.) Bu dünyada insan kendini anca böyle idare ediyor, diyordu Jürgen. Ursula onu bu açıdan Maurice'e benzetiyordu. O da kariyerinde ilerlemek için insanın ahmaklar ve eşeklerle çalışmak zorunda olduğunu söylerdi. Ne de olsa Maurice de avukattı. İçişleri'nde bu ara kıdemi iyice artmıştı. Savaşa girseler bu durum sorun olur muydu acaba? (Onca gönülsüzlükle kuşandığı) Alman vatandaşlığı Ursula'yı korumaya yeterli olur muydu? (Savaşa girseler! Kanal'ın bu tarafında olmayı gerçekten kabullenebilir miydi?)

Jürgen avukattı. Mesleğini icra etmek istiyorsa Parti'ye katılmak zorundaydı, başka çaresi yoktu. *Lippenbekenntnis*. Berlin'de Adalet Bakanlığı'nda çalışıyordu. Ursula'ya evlenme teklif ettiğinde ("biraz fırtınalı bir flört" diye yazmıştı Sylvie'ye) komünistliği henüz terk etmiş değildi.

Jürgen şimdi sol siyaseti geride bırakmıştı ama başarılanları savunma konusunda sadakatliydi –ne de olsa ülke yeniden işler hale gelmişti– tam istihdam, yiyecek, sağlık, öz saygı. Yeni işler, yeni yollar, yeni fabrikalar, yeni bir ümit – bunu başka nasıl başarabilirlerdi, diyordu. Ne var ki tüm bunlar esrik bir sahte dinin ve gazap dolu sahte bir mesihin beraberinde gelmişti. "Her şeyin bir bedeli var," diyordu Jürgen. Bu kadar ağır bir bedel değil ama. (Gerçekten de nasıl *yaptılar* bunu, diye sık sık düşünüyordu Ursula. Daha çok korku ve oyunculuk sanatıyla. Ama onca para ve iş nereden *gelmişti*? Belki de sadece bayrak ve üniforma yapımından. Ne de olsa pek çok ekonomiyi kurtaracak miktarda vardı artık bunlardan. "Ekonomi zaten toparlanıyor," diye yazmıştı Pamela, "bu mutlu tesadüf sayesinde Naziler sahipleniyor iyileşmeyi.") Evet, demişti Jürgen, her şeyden önce şiddet vardı işin içinde ama o bir spazmdı, bir dalgaydı, Sturmabteilung üzerinden buharın salıverilmesiydi. Artık her şey daha akla yatkın, herkes daha makuldü.

Nisan'da Berlin'de Führer'in ellinci doğum günü için yapılan geçit törenine katılmışlardı. Jürgen'e misafir tribününde özel koltuklar ayrılmıştı. "Bu bir onurdur, diyebiliriz sanırım," demişti Jürgen. Bu "onuru" hak etmek için ne yaptı acaba, diye düşünmüştü Ursula. (Jürgen memnun görünüyor muydu bu yüzden? Bazen anlamak zor oluyordu.) 36'da Olimpiyatlar için onlara bilet bulamamıştı ama işte şimdi Reich'ın VIP'leriyle omuz omuzalardı. Jürgen sürekli meşguldü bu aralar. "Avukatlar asla uyumaz," diyordu. (Oysa Ursula'nın görebildiği kadarıyla Bin Yıl süresince uyumaya hazırdılar.)

Geçit töreni bitmek bilmemişti. Goebbels[107] şovmenliğinin gelmiş geçmiş en büyük gösterisi. Bolca savaş şarkısı, ardından da Luftwaffe'nin sağladığı bir uvertür – Doğu-Batı Ekseni boyunca Brandenburg Kapısı tepesinde özel bir düzen içinde ve birbirini izleyen dalgalar halinde uçan filolarca uçağın etkileyici, gürültülü gösterisi. Yine gürültü ve öfke. "Heinkel'ler ve Messerschmitt'ler," demişti Jürgen. Nereden biliyordu? Bütün erkekler uçakları bilir, demişti.

Bunu alayların resmi geçidi izlemişti. Adeta bitmek bilmez gibi görünen, yol boyunca kaz adımı yürüyen askerler. Ursula'ya

107 1933-45 arasında Halkı Aydınlatma ve Propaganda bakanlığı yapmış Alman siyasetçi. (ç.n.)

bacaklarıyla havayı tekmeleyen revü kızlarını anımsatıyorlardı. "*Stechschritt*"[108] demişti Ursula. Kim icat etmişti şunu?

"Prusyalılar," demişti Jürgen gülerek, "pek tabii."

Ursula bir parça çikolata alıp köşesinden kırdıktan sonra Jürgen'e uzatmıştı. Jürgen ise Ursula askeri güç topluluğuna hürmetsizlik etmiş gibi kaşlarını çatarak başını iki yana sallamıştı. Bunun üstüne Ursula bir parça daha yemişti. Küçük meydan okumalar.

Jürgen sesini duyurabilmek için Ursula'ya doğru eğilerek –kalabalık berbat bir gürültü koparıyordu– "Başka bir şeyi değilse bile kusursuz uyumlarını takdir etmelisin," demişti. Ediyordu, gerçekten takdir ediyordu. Sıra dışıydı sahiden. Alayın her bir üyesinin yanındakinin aynısıymış gibi, aynı fabrika üretim hattından çıkmışlar gibi, robotumsu bir kusursuzluğu vardı. Pek *insani* bir şey değildi ama zaten insani görünmek de orduların işi sayılmazdı, öyle değil mi? ("Baştan sona öyle *maskulendi* ki," yazmıştı Pamela'ya.) Acaba Britanya ordusu bu ölçekte mekanik bir uyuma erişebilir miydi? Sovyetler belki ama Britanyalılar sanki daha az *adanmış* yapıdaydı.

Ursula'nın kucağında uzanan Frieda çoktan uyuyakalmıştı oysa tören daha yeni başlamıştı. Tüm bu süre boyunca Hitler kolu dümdüz öne uzanmış halde selamını sürdürmüştü (Ursula oturdukları yerden onu bir anlığına görebilmişti. Ama sadece süngü misali kolunu.) Anlaşılan kudret insana özel bir dayanıklılık sağlıyordu. Benim ellinci doğum günüm olsa, diye düşünmüştü, Thames kıyılarında, Bray veya Henley'de, ya da civarında piknik yaparak geçirmek isterdim. Tam bir İngiliz pikniği – bir termos çay, sosisli börekler, yumurta, tereli sandviçler, kek ve çörekler. Ailesinin her bir bireyi bu tabloda yer alırdı ama böylesi bir kırsal huzurun içinde Jürgen'e yer var mıydı? Aslında tekne giysileri içinde çimlere uzanmış, Hugh ile kriket sohbeti yaparken gayet hayal edebiliyordu onu. Hugh ile tanışmış ve iyi anlaşmışlardı. 35'te Jürgen'le Fox Corner'a ziyarete gitmişlerdi. "Hoş birine benziyor," demişti Hugh. Gerçi Ursula'nın Alman vatandaşlığına geçtiğini öğrendiğinde pek de memnun olmamıştı. Korkunç bir hataydı, artık biliyordu Ursula. "Hatalardan ders çıkarma kabiliyeti harika bir şey," demişti Klara. "Hepimiz yapabilsek, yazacak bir tarih olmazdı."

---

108 Almanca. *Kaz adımı*. (ç.n.)

İngiltere'de kalmalıydı Ursula. Çayırı, koruluğu ve çançiçeği ağaçlığının içinden geçen deresiyle Fox Corner'da kalmalıydı.

Savaş makinelerinin geçit resmi başlamıştı. Kamyonların arkasında taşınan ilk *Panzer* göründüğünde "İşte tanklar geliyor," demişti Jürgen İngilizce. İyiydi İngilizcesi. Oxford'da bir yıl geçirmişti (kriket bilgisi de oradan geliyordu). Ardından kendi buharlarının arasında ilerleyen *Panzerler* çıkagelmişti. Sepetli motosikletler, zırhlı arabalar, yanlarında muntazam biçimde yürüyen süvarilerle (kalabalıkların özellikle hoşuna giden bir manzara – Ursula atları görmesi için Frieda'yı uyandırmıştı). Sonra hafif sahra toplarından dev uçaksavarlara ve muazzam toplara dek topçu birliği.

"K-3'ler," demişti Jürgen takdirle, Ursula'ya bir şey ifade edecekmiş gibi.

Geçit töreni Ursula'ya anlaşılmaz gelen bir düzen ve geometri aşkını ortaya koyuyordu. O açıdan diğer resmi geçitler ve mitinglerden –tüm o tiyatrodan– pek bir farkı yoktu ama bu tören öyle savaşçı görünüyordu ki. Tüm o silahlar insanın başını döndürüyordu – ülke tepeden tırnağa silahlanmıştı! Ursula'nın hiç mi hiç haberi yoktu bundan. Herkes için iş olmasına şaşmamalıydı. "Ekonomiyi kurtarmak istiyorsan savaş gerekir diyor Maurice," diye yazmıştı Pamela. Hem silahlar savaş için değilse ne için lazımdı ki?

"Orduyu yeniden donatmak psikolojimizin düzelmesine yardımcı oldu," demişti Jürgen. "Ülkemizden duyduğumuz gururu bize geri bahşetti. 1918'de generaller teslim olduğunda..." Ursula dinlemeyi bırakmıştı, defalarca duyduğu bir savdı bu. "Son savaşı onlar başlattı," diye, kızgınlıkla yazmıştı Pamela'ya. "Gören de sanki sonrasında bir tek onlar mücadele verdi, başka kimse yoksul, aç ya da matemli kalmadı sanır." Frieda uyanmış ve huysuzlanmıştı. Ursula ona çikolatadan vermişti. Kendisi de huysuzlanıyordu. Çikolatayı beraber yiyip bitirmişlerdi.

Kapanış doğrusu epey dokunaklıydı. Çeşitli sancaklarıyla alaylar Hitler'in podyumu önünde –kenarları jiletle kesilmiş gibi kusursuz bir düzenle– birkaç kademeli uzun bir sıra oluşturmuş ve sonra sancaklarını O'nun şerefine yere dikmişlerdi. Kalabalık kendinden geçmişti.

"Nasıl buldun?" diye sormuştu Jürgen, tribünden çıkarlarken. Frieda'yı omzuna almıştı.

"Muhteşem," demişti Ursula. "Muhteşem buldum." Baş ağrısının yavaş yavaş şakaklarını oymaya başladığını hissediyordu.

Frieda'nın hastalığı birkaç hafta önce bir sabah, yükselen ateşle başlamıştı. "Kendimi hasta hissediyorum," demişti Frieda. Ursula alnını yokladığında nemli ve soğuktu. "Anaokuluna gitmek zorunda değilsin. Bugün benimle evde kalabilirsin," demişti.

"Yaz nezlesi," demişti Jürgen, eve geldiğinde. Frieda hep göğüs hastalıklarından mustarip bir çocuk olmuştu ("Anneme çekmiş," derdi Sylvie, kederle). Bu yüzden de burun akıntılı nezlelere ve boğaz ağrısına alışkınlardı ama bu defaki nezle hızla kötülemiş, Frieda halsizleşip ateşlenmişti. Teni alev alacakmış gibiydi. "Serin tutun," demişti doktor ve Ursula kızın alnına soğuk, ıslak bezler koymuş, ona masallar okumuştu ama Frieda ne kadar uğraşsa da okunanlara dikkatini verememişti. Ardından sayıklamaya başlamıştı ve doktor hırlayan göğsünü dinledikten sonra "Bronşit. Geçmesini beklemekten başka çareniz yok," demişti.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Frieda'nın durumu aniden ağırlaştığında neredeyse cansız bedeni bir battaniyeye sarıp taksiyle en yakın hastaneye, bir Katolik hastanesine götürmüşlerdi. Zatürree teşhisi konmuştu. "Çok hasta bu ufaklık," demişti doktor, suçlu sanki onlarmış gibi.

Ursula iki gün iki gece Frieda'nın başucundan ayrılmamış, onu bu dünyada tutabilmek için küçük elini hiç bırakmamıştı. "Keşke onun yerine bana olsaydı," diye fısıldamıştı Jürgen, yine Frieda'yı bu dünyada tutmaya yarayan kolalı beyaz çarşafın diğer ucundan. Rahibeler kocaman, karmaşık atkılarıyla kalyonlar gibi koğuşta bir o yana bir bu yana süzülüyorlardı. Ursula dikkatinin tamamını Frieda'ya odaklamadığı dalgın bir anında, acaba rahibelerin sabahları bu tertibatı üstlerine geçirmeleri ne kadar sürüyordur, diye düşünmüştü. Kendisi eli ayağına dolanmadan asla beceremezdi, bundan emindi. Sırf başlık bile rahibe olmamak için yeterli bir sebep gibi görünüyordu ona.

Frieda'nın yaşaması için iradelerini kullanmışlardı ve yaşamıştı. *Triumph des Willens.*[109] Kriz geride kalmıştı ve Frieda nekahete giden uzun yola girmişti. Solgun ve bitkin bedeninin iyileştirilme-

109 Almanca. *İradenin zaferi*. Aynı zamanda, Nazi propagandası için çekilmiş 1935 yapımı belgesel filmin adı. Yönetmen Leni Riefenstahl. (ç.n.)

ye ihtiyacı olacaktı. Bir akşam Ursula hastaneden eve döndüğünde kapı paspasına bırakılmış bir zarf bulmuştu.

"Eva'dan," demişti Jürgen'e, işten döndüğünde mektubu göstererek.

"Eva kim?" diye sormuştu Jürgen.

"Gülümse!" *Klik, klik, klik.* Eva eğlensin yeter, diye düşündü Ursula. Fazla aldırış etmiyordu aslında. Eva, Frieda'nın güzel dağ havası soluması ve Berghof'un aşağısındaki yamaçlara kurulu model çiftlik Gutshof'dan gelen taze sebze, yumurta ve sütten faydalanabilmesi için onları davet etmekle büyük kibarlık yapmıştı.

"Resmi bir emir mi bu?" diye sormuştu Jürgen. " 'Hayır' diyebilir misin? 'Hayır' demek istiyor musun? Umarım istemiyorsundur. Hem senin baş ağrılarına da iyi gelir." Ursula son zamanlarda Jürgen bakanlık kademelerinde yükseldikçe sohbetlerinin giderek tek taraflı olmaya başladığını fark etmişti. Jürgen beyanatta bulunuyor, sorular soruyor, soruları yanıtlıyor ve Ursula'yı dahil etme ihtiyacı bile duymadan çıkarımlar yapıyordu. (Avukat stili belki de.) Bunu yaptığının farkında bile değilmiş gibiydi.

"İhtiyar keçinin bir kadını var demek, ha? Kimin aklına gelirdi? Senin haberin var mıydı? Hayır, olsa söylerdin. İşe bak ki kadını tanıyorsun. Eh, bizim için fayda, öyle değil mi? Tahta bu kadar yakın olmak. Benim kariyerim için yani. Ki o da zaten 'biz' demek. *Liebling*,"[110] diye eklemişti, formalite icabı.

Ursula bir tahtın yakınının hayli tehlikeli bir yer olduğunu düşünürdü. "Eva'yı tanımıyorum," demişti. "Hiç tanışmadım. Frau Brenner tanıyor onu. Annesi Frau Braun'u tanıyor. Klara eskiden ara sıra Hoffmann'da çalışırdı Eva'yla. Birlikte anaokuluna gitmişler."

"Etkileyici doğrusu," demişti Jürgen, "*Kaffeeklatsch*'dan üç kolay hamleyle iktidar koltuğuna. Peki, Fräulein Eva Braun eski anaokul arkadaşı Klara'nın bir Yahudi'yle evlendiğini biliyor mu?" Ursula'yı şaşırtan Jürgen'in bu kelimeyi söyleyiş biçimiydi. *Jude.* Şimdiye dek hiç böyle söylediğini duymamıştı – alaycı ve kibirli. Kalbine bir çivi saplanmıştı. "Bilemiyorum," demişti. "Senin deyişinle *Kaffeeklatsch*'ın bir parçası değilim."

110 Almanca. *Canım, hayatım, sevgilim.* (ç.n.)

Führer, Eva'nın hayatında öyle büyük bir yer teşkil ediyordu ki o yokken Eva boş bir kap gibiydi. Sevgilisinin yokluğunda geceleri telefon nöbeti tutuyordu ve bir köpek misali akşamları efendisinin sesini getirecek o telefon için tek kulağı tedirginlikle bükülüyordu.

Tabii burada *yapacak* şey de çok azdı. Bir süre sonra orman patikalarında gezinmek, (dondurucu) Königsee'de yüzmek canlandırıcı olmaktan çok güçsüzleştirici oluyordu. İnsanın şöyle hafiften aklını kaçırmadan toplayabileceği kır çiçeğinin, terastaki şezlonglarda güneşlenmenin bir sınırı vardı. Berg'de Frieda ile vakit geçirmeye hevesli taburlarca bakıcı ve dadı vardı ve Ursula da kendini en az Eva kadar boş vakit sahibi bulmuştu. Yanına aptallık ederek tek bir kitap almıştı. En azından uzun bir kitaptı. Mann'ın *Der Zauberberg*'i. Kitabın yasaklılar listesinde olduğundan haberi yoktu. Bir Wehrmacht subayı onu kitabı okurken görmüş ve "Çok cüretkârsınız, elinizdeki onların yasaklı kitaplarından biri, biliyorsunuz," demişti. Ursula adamın "onların" diyerek "onlardan" biri olmadığını ima ettiğini düşünmüştü. En kötü ne yapabilirlerdi ki? Kitabı elinden alıp mutfak ocağına mı atarlardı?

Kibar biriydi Wehrmacht subayı. Büyükannesinin İskoç olduğunu ve "Highlands"de pek çok mutlu tatil geçirdiğini söylemişti.

Im Grunde hat es eine merkwürdige Bewandtnis mit diesem Sicheinleben an fremdem Orte, dieser –sei es auch– mühseligen Anpassung und Umgewöhnung, diye okumuş ve güçlükle ama kötü bir şekilde tercüme etmişti Ursula. "*Yeni bir yere yerleşmenin tuhaf bir yanı var, o zorlu alışma ve aşinalık süreci...*" Ne kadar da doğru, diye düşünmüştü. Zor işti Mann. Bir koli dolusu Bridget'in gotik romansını tercih ederdi doğrusu. Onlar hiç şüphesiz *verboten*[111] değildi.

Dağ havasının baş ağrılarına hiçbir yararı olmamıştı (Thomas Mann'ın da). Hatta ağrıların kötülediği bile söylenebilirdi. *Kopfschmerzen*.[112] Kelimenin kendisi bile başını ağrıtıyordu. "Herhangi bir sorun bulamıyorum," demişti hastanedeki doktor. "Sinirsel olmalı." Ursula'ya uyku hapı vermişti.

Eva'da Ursula'yı oyalayacak entelektüellik yoktu ama Berg de zaten entelijansiyanın beşiği sayılmazdı. Burada 'düşünür' denebilecek tek kişi Speer'di. Ursula'nın tahminine göre Eva da mua-

111 Almanca. *Yasaklı*. (ç.n.)
112 Almanca. *Baş ağrısı*. (ç.n.)

yenesiz bir hayat geçirmiyordu. Tam aksine. Tüm o *Lebenslust*'ın[113] altında saklı depresyonu ve nevrozu sezebiliyordu insan. Ne var ki bir erkeğin metresinde aradığı şey, muhtemelen kaygı değildi.

Ursula başarılı bir metres olabilmek için (her ne kadar kendisi, başarılı ya da başarısız, metres olmamış olsa da) bir kadının konfor ve rahatlama sağlaması, bitkin başın altına dinlendirici bir yastık olması gerektiğini tahmin ediyordu. *Gemütlichkeit*.[114] Eva sıcakkanlıydı. İncir çekirdeğini doldurmaz şeyler hakkında sohbet eder, zeki ya da kurnaz olmaya kalkışmazdı. Güçlü erkekler kadınlarının zorlayıcı olmamasına ihtiyaç duyuyorlardı. Yuvanın entelektüel tartışma arenası olmaması gerekiyordu. "Bunu da bana kendi kocam söyledi, o halde doğru olmalı!" diye yazmıştı Pamela'ya. Kocası bunu kendi için söylememişti. Güçlü bir erkek değildi kendisi. "En azından şimdilik," diyerek gülmüştü.

Siyaset dünyası yalnızca Eva'nın bağlılığının objesini uzak tutması açısından bir kaygı vesilesiydi. Eva kaba biçimde halkın gözünden uzak tutuluyor, her tür resmi statüden, hatta her tür statüden mahrum bırakılıyordu. Bir köpek kadar sadıktı ama varlığı köpekten daha az kabul görüyordu. Blondi'nin hiyerarşideki yeri, Eva'nın üstündeydi. Eva'nın söylediğine göre en büyük pişmanlığı Windsor'lar Berghof'u ziyaret ettiğinde Düşes'le tanışmasına izin verilmeyişiydi.

Bunu duyduğunda kaşlarını çatmıştı Ursula. "Ama o bir Nazi, biliyorsun," demişti, düşünmeden. ("Söylediklerime daha dikkat etmeliyim sanırım!" yazmıştı Pamela'ya.) Eva sadece "Evet, tabii ki öyle," diye cevap vermişti, eski ve bir daha gelmeyecek İngiltere Kralı'nın eşinin Hitler taraftarı olması dünyanın en doğal şeyiymiş gibi.

Führer'in erdemlilik yolunda asaletle ve tek başına ilerliyor görülmesi gerekiyordu. Evlenemezdi çünkü Almanya ile evliydi. Kendini ülkesinin kaderine feda etmişti – en azından söylenenlerin özeti buydu. Ursula bu noktada belli etmeden uykuya daldığını tahmin ediyordu. (Führer'in bitmek bilmez yemek sonrası monologlarından biriydi.) Tıpkı bizim Bakire Kraliçe'miz gibi, diye düşünmüştü Ursula ama söylememişti çünkü Führer'in bir kadınla kıyaslanmak istemeyeceğini tahmin ediyordu. Söz konu-

113 Almanca. *Yaşama arzusu, ihtirası.* (ç.n.)
114 Almanca. *Sıcaklık, samimiyet.* (ç.n.)

su kadın, bir kralın kalbine ve midesine sahip aristokrat bir İngiliz olsa bile.

Ursula'nın okulda özellikle I. Elizabeth'ten alıntılar yapmaya meraklı bir tarih öğretmeni vardı. *İnancını ve ketumluğunu sınamadığınız insanlara sır vermeyiniz.*

Eva Münih'te normal bir sosyal hayat sürdürebildiği, Führer'in ona satın aldığı küçük burjuva evinde yaşasa daha mutlu olurdu. Burada, altın kafesin içinde, dergi sayfalarını karıştırarak, son moda saç modellerini ve film yıldızlarının aşk hayatlarını tartışarak ve kostüm değiştirme sanatçısı gibi birbiri ardına kıyafetler giyip geçit yaparak kendini eğliyordu. Ursula birkaç defa onun yatak odasına girmişti. Berghof'un zarafetten uzak dekorundan hayli farklı, güzel, kadınsı bir oda. Güzelliği bozan tek unsur ise duvarda şeref yeri ayrılan Führer'in portresiydi. Eva'nın kahramanının. Buna karşılık Führer kendi odalarına metresinin portresini asmamıştı. Duvardan ona gülümseyen Eva'nın yerine kendi sevgili kahramanı Büyük Frederick'in sert hatları ona meydan okuyordu. *Friedrich der Grosse.*

"Her seferinde 'Grosse'yi 'grocer'[115] diye duyuyorum," yazmıştı Pamela'ya. Bakkallar genelde savaş çığırtkanı ve fatih olmazdı. Führer'e büyüklüğünü kazandıran neydi? Eva omuz silkti. Bilmiyordu. "O hep politikacı oldu. Politikacı doğdu." Hayır, diye düşündü Ursula, bir bebek olarak doğdu, herkes gibi. Sonradan böyle olmayı seçti.

Führer'in Eva'nın banyosuna bitişik yatak odası yasak bölgeydi. Ursula onu uyurken görmüştü gerçi. Kutsalların kutsalı yatak odasında değil ama yemek sonrası sıcak güneşin altında Berghof'un terasında. Yüce savaşçının ağzının miskinlikle açık duruşuna tanıklık etmişti bir *lèse-majesté*[116] sonucu. Savunmasız görünüyordu ama Berg'de suikastçı yoktu. Bol bol silah var, diye düşünmüştü Ursula, bir Luger ele geçirip kalbinden, kafasından vurmak gayet kolay. Ama sonra ne gelirdi başına? Daha beteri, Frieda'nın başına ne gelirdi?

Eva adamın yanına oturmuş, bir çocuğu seyreder gibi şefkatle seyretmişti. Uykusunda başka kimseye değil, sadece Eva'ya aitti.

115 İngilizce. *Bakkal.* (ç.n.)

116 Fransızca. *Majesteye ihanet suçu.* (ç.n.)

Eva temelde hoş bir genç kadından ne fazlası ne de azıydı. Bir kadını illaki yattığı erkekle yargılamamalısınız. (Yoksa yargılamalı mısınız?)

Eva'nın muhteşem bir atletik yapısı vardı. Ursula'nın oldukça kıskandığı bir yapı. Dış mekânı, *hareketi* seven sağlıklı, spora düşkün –yüzücü, kayakçı, patenci, dansçı, jimnastikçi– bir kızdı. Buna rağmen kendini bir deniz salyangozu gibi ağırkanlı, orta yaşlı bir adama adamıştı. Kelimenin tam anlamıyla bir gece insanına, gün ortasından önce yatağından çıkmayan (ve yine de öğleden sonra kestiren), sigara, içki içmeyen, dans etmeyen, kendini fazla şımartmayan, zindeliğiyle olmasa da alışkanlıklarıyla Spartalı bir adama. (Bavyeralı olmayanın gözüne komik biçimde itici görünen) *Lederhosen*'ından öte soyunmuş halde hiç görülmemiş, ağız kokusu daha ilk tanışmalarında Ursula'yı iten ve "gaz problemi" için şeker gibi tablet yuvarlayan bir adama ("Duyduğuma göre osuruyormuş," demişti Jürgen, "haberin olsun. Yediği sebzelerdendir.") Haysiyeti adına endişelenen biriydi ama endişe ettiği kadar da mağrur değildi. "Sadece bir megaloman," diye yazmıştı Pamela'ya.

Şoförlü bir araba gönderilmişti evlerine ve Berghof'a geldiklerinde Führer'in kendisi karşılamıştı onları – yüksek mevki sahiplerini buyur ettiği, geçen yıl Chamberlain'i karşıladığı büyük merdivenlerde. Chamberlain Britanya'ya döndüğünde "Herr Hitler'in aklında neler olduğunu artık bildiğini," söylemişti. Ursula onun aklındakileri bilen herhangi biri olduğunu sanmıyordu, Eva da dahil. Hatta özellikle Eva.

"Hoş geldiniz *gnädiges Frau*," demişti Führer. "*Liebe Kleine*[117] iyileşene kadar burada kalmalısınız."

"Adam kadınları, çocukları, köpekleri seviyor, ne yapsın canım?" diye yazmıştı Pamela. "Kanunlara ya da insanlığa saygı duymayan bir diktatör olması talihsizlik sadece." Pamela'nın Almanya'da üniversiteden tanıdığı çoğu Yahudi epey arkadaşı vardı. Ayrıca şamatacı oğullarıyla (aslında üç tane) dolu bir evi vardı (sessiz sakin Frieda, Finchley'de olsa epey bunalırdı) ve şimdi yine hamile olduğunu yazıyordu. "Dua edelim de kız olsun." Ursula Pammy'yi özlüyordu.

---

117 Almanca. *Sevgili küçük.* (ç.n.)

Pamela bu rejim altında barınamazdı. Ahlaki muhalifliği sessiz kalmasını engellerdi. Ursula gibi dilini tutmayı beceremezdi (geçirin kafasına bir cadaloz başlığı[118]). *Onlar aynı zamanda durup beklemekle yetinene de hizmet etmiş olurlar.*[119] Acaba bu bakış açısı kişinin ahlakı için de geçerli olabilir miydi? Benim savunmam da bu mu yoksa, diye düşündü Ursula. Milton yerine Edmund Burke'u yanlış alıntılamak daha iyi olabilirdi. *Bu dünyada kötücül güçlerin kazanması için gereken tek şey yeterli sayıda kadının hiçbir şey yapmamasıdır.*

Buraya gelişlerinin ertesi günü çocuklardan birinin doğum günü partisi yapılmıştı. Küçük Goebbels'in ya da Bormann'ın, emin değildi Ursula. Öyle çoklardı ve öyle birbirlerine benziyorlardı ki... Führer'in doğum gününde yapılan geçit töreninde askeri rütbeleri yeniden hatırlamıştı Ursula. Partide ise yıkanıp parlatılmış çocukların her birine, ancak Wolf amcalarından özel bir çift laf dinledikten sonra uzun masaya konan pastaya el atma izni verilmişti. Zavallı tatlı düşkünü Frieda (bu açıdan hiç şüphesiz annesine çekmişti) herhangi bir şey yiyemeyecek kadar bitkindi. Berghof'ta daima pasta vardı. Haşhaşlı *Streusel,* tarçınlı erikli *Torte*'ler, kremalı pofuduk hamurlar, çikolatalı pasta –kocaman *Schwarzwälder Kirschtorte* kubbeleri– Ursula onca pastayı kimin yediğini merak ediyordu. Kendisi pastaların hakkından gelmek için elinden geleni yapıyordu, orası kesin.

Eva ile geçen bir gün monoton olsa bile bu, Führer'in olduğu akşamlarla kıyaslanacak gibi değildi. Akşam yemeğinden sonra Büyük Salon'da, gramofon dinleyip film izledikleri (ya da sıkça ikisini de yaptıkları) o kocaman ve çirkin odada, bitmek bilmez saatler geçiriliyordu. Tercihleri elbette Führer dikte ediyordu. Müzikte favorisi *Die Fledermaus* ve *Die lustige Witwe* idi. Ursula ilk gece, bir yandan *Die lustige Witwe*'yi dinlerken bir yandan ince dudaklı yılan gülümsemeler (yine *Lippenbekenntnis* olsa gerek) takınan Bormann'ların, Himmler'lerin ve Goebbels'lerin (ve yırtıcı eşlerinin) görüntüsünü unutmanın zor olacağını düşünmüştü. Bir zamanlar üniversitede *Şen Dul*'un öğrenciler tarafından sahnelenişini izlemişti. Başroldeki Hanna'yı oynayan kızla yakın arkadaştı. "Vilja, oh Vilja! Ormanın cadısı"nı bir daha duyduğunda Almanca duyacağı ve çok tuhaf in-

118 İngilizcesi Scold's Bridle. Kadınları cezalandırmak için kafalarına geçirilen, at başlığını andıran bir başlık. (ç.n.)

119 John Milton'ın "On His Blindness" adlı şiirinden. (ç.n.)

sanların yanında olacağı kırk yıl düşünse aklına gelmezdi. İzlediği gösteri 31'de sahnelenmişti. Ursula o zamanlar değil Avrupa'nın, kendi geleceğinin bile nelere gebe olduğunu bilmiyordu.

Büyük Salon'da hemen her akşam film gösterimi yapılıyordu. Makinist geliyor, duvarlardan birinde duran muazzam goblen, jaluzi gibi mekanik biçimde yukarı kaldırılıyor, arkasındaki perde ortaya çıkıyordu. Sonra oturup berbat bir romantik abartı ya da Amerikan macerası veyahut daha beteri, bir dağ filmi izliyorlardı. Ursula bu sayede *King Kong*'u, *The Lives of a Bengal Lancer*'ı ve *Der Berg ruft*'u izlemişti. İlk akşam *Der heilige Berg* vardı (yine dağ, yine Leni). Eva'nın verdiği sırra bakılırsa Führer'in favorisi *Pamuk Prenses*'ti. Acaba kendini hangi karakterle özdeşleştiriyor, diye düşünmüştü Ursula – zalim cadı mı yoksa cüceler mi? Pamuk Prenses'le değildir herhalde? Sonunda Prens olduğuna karar vermişti (ismi var mıydı o prensin? Prenslerin hiç ismi oluyor muydu, yoksa sadece o rolde *olmak* yeterli miydi?). Uyuyan kızı uyandıran prens. Tıpkı Führer'in Almanya'yı uyandırdığı gibi. Ama öpücükle değil.

Frieda doğduğunda Klara Ursula'ya *Schneewittchen und die Sieben Zwerge*'nin –"Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler"– Franz Jüttner tarafından resimlenmiş güzel bir baskısını hediye etmişti. Klara'nın profesörü o sırada uzunca bir süredir sanat okulunda eğitim vermekten men edilmiş durumdaydı. İkisi önce 35'te, sonra 36'da ülkeyi terk etmeyi planlamışlardı. *Kristallnacht*'tan[120] sonra ise Pamela hiç tanışmadığı halde doğrudan Klara'ya yazmış onu Finchley'de kalmaya davet etmişti. Ama işte o atalet, o kahrolası eğilim yok mu? Herkes *beklemek* zorundaydı sanki... Ardından Klara'nın profesörü toplananlar arasına düşmüş ve doğuya nakledilmişti – bir fabrikada çalışmak üzere, demişti yetkililer. "Onun o güzel heykeltıraş elleri," diyordu Klara, hüzünle.

("Gerçek *fabrika* değil onlar, biliyorsun," diye yazmıştı Pamela.)

Ursula çocukluğunda masal okumaya çok düşkün olduğunu hatırlıyordu. Mutlu sonlardan çok dünyada adaletin yerini bulmasına büyük bir inanç besliyordu. *Die Brüder Grimm*[121] tarafından faka bastırıldığını düşünüyordu. *Spieglein, Spieglein, an der Wand /*

120 Almanca. *Kristal Gece*. Nazi Almanya'sında Yahudilere karşı düzenlenen bir dizi koordineli saldırı. Kristal sözü sokaklara saçılan Yahudilere ait dükkânların kırılan camlarından geliyordu. (ç.n.)

121 Grimm kardeşler. Alman masal araştırmacıları. (ç.n.)

Wer ist die Schönste im ganzen Land?[122] Şu yanımdakiler değil, orası kesin, diye düşünmüştü Ursula, Berg'teki ilk bıkkınlık verici akşamında Büyük Salon'dakilere bakarak.

Führer opereti operaya, karikatürleri entelektüel kültüre tercih eden bir adamdı. Onu bir yandan Lehar'a eşlik ederek mırıldanıp bir yandan Eva'nın elini tutarken izlediğinde Ursula ne kadar *sıradan* (hatta bön) göründüğünü fark ederek şaşkınlığa uğramıştı. Siegfried'den çok Miki Fare gibi. Sylvie olsa bir hamlede alt ederdi onu. Izzie çiğ çiğ yiyip tükürürdü. Bayan Glover – Bayan Glover ne yapardı acaba? Yeni gözde oyunu buydu Ursula'nın; tanıdığı insanların Nazi oligarşi yöneticileriyle nasıl baş edeceklerini düşünmek. Sonunda Bayan Glover'ın muhtemelen et çekiciyle hepsinin üstesinden sağlam biçimde geleceğine karar verdi. (Bridget olsa ne yapardı? Muhtemelen tamamen görmezden gelirdi.)

Film bittiğinde Führer yerine yerleşip gözde konularını (saatlerce) izaha başlamıştı – Alman sanatı ve mimarisi (mimari içinde ukde kalmış biri gibi görüyordu kendini), *Blut und Boden*[123] (toprak, daima toprak), kendisinin tek başına katettiği asil yol (yine kurt meselesi)... Almanya'nın kurtarıcısıydı o ve zavallı Almanya, onun *Schneewittchen*'i, istese de istemese de onun tarafından kurtarılacaktı. Uzun uzadıya sağlıklı Alman sanatı ve müziği hakkında, Wagner, *Die Meistersinger* hakkında konuşmuştu. Libretto'dan en sevdiği bölümün ne olduğunu söylemişti –*Wacht auf, es nahet gen dem Tag*– "Uyanığım, sabah oldu" (biraz daha devam ederse sahiden de öyle olacak, diye düşünmüştü Ursula). Sonra tekrar kader konusu –onun kaderi– kaderin nasıl *Volk*'un[124] kaderiyle iç içe geçtiği. *Heimat, Boden,* zafer ya da düşüş (Ne zaferi acaba? Kime karşı?). Ardından Ursula'nın anlayamadığı Büyük Frederick'le ilgili bir şey, Roma mimarisiyle, sonra da Babavatanla ilgili bir şey. (Ruslar için vatan "Anavatan"dı. Bundan bir şey çıkarmak mümkün mü acaba, diye düşünmüştü Ursula. İngilizler için neydi peki? Sadece "İngiltere" olsa gerek. İcabında Blake'in "Kudüs"ü.)

Sonra tekrar kader ve *Tausendjähriges.*[125] Durmak bilmeksizin. Öyle ki akşam yemeğinden önce hafif başlayan baş ağrısı artık di-

---

122 Almanca. *Ayna ayna söyle bana, en güzel kim bu diyarda?* (ç.n.)

123 Almanca. *Kan ve Toprak.* Etnik kökene odaklanan bir ideoloji. (ç.n.)

124 Almanca. *Halk.* (ç.n.)

125 Almanca. *Bin yıl.* (ç.n)

kenli taca dönüşmüştü. Ursula, Hugh'yu "Ah, kapa çeneni artık Herr Hitler," derken hayal etmiş ve birden öyle bir vatan hasreti çekmişti ki ağlayacak gibi olmuştu.

Eve gitmek istiyordu. Fox Corner'a gitmek istiyordu.

Krallar ve saray mensupları söz konusuyken daima olduğu gibi, azledilene kadar, hükümdarın kendisi yatak odasına çekilmeye karar verene kadar, gitmeleri imkânsızdı. Ursula bir noktada Eva'yı "Bu kadar yeter Wolfi" dercesine Führer'e dramatik biçimde esnerken yakalamıştı (hayal gücü giderek renkleniyordu, farkındaydı ama bu şartlar altında affedilir bir şeydi herhalde). Ve en sonunda, nihayet, Tanrı'ya şükür, Führer harekete geçmişti ve bitkin eşlikçileri de ayağa kalkmıştı.

Özellikle kadınlar Führer'i seviyor gibiydi. Binlercesi ona mektup yazıyor, kekler pişiriyor, minder ve yastıklara gamalı haçlar işliyor ve Hilde ile Hanne'nin BDM taburu gibi büyük siyah Mercedes'inde onun bir anlık hezeyanlı görüntüsünü yakalayabilmek için Obersalzberg'e çıkan dik yola diziliyordu. Pek çok kadın seslenerek ondan bebek istediğini söylüyordu. "İyi de ne *buluyorlar* onda," demişti Sylvie, şaşkınlıkla. Ursula onu bir geçit törenine, Berlin'deki sonu gelmez bayrak sallamalı, pankart taşımalı törenlerden birine götürmüştü çünkü Sylvie "tüm bu yaygaranın neden koptuğunu kendi adına keşfetmek" istemişti. (Üçüncü Reich'ı bir "yaygara"ya indirgemek tam Sylvie'lik bir İngiliz hareketiydi.)

Cadde kırmızı, siyah ve beyazdan bir ormana dönüşmüştü. "Renkleri çok sert," demişti Sylvie, Nasyonal Sosyalist'lerden oturma odasını dekore etmelerini istemeyi düşünüyormuş gibi.

Führer'in yaklaşmasıyla birlikte kalabalığın heyecanı, kudurmuş bir *Sieg Heil* ve *Heil Hitler* çılgınlığına dönüşmüştü. "Tek etkilenmeyen ben miyim acaba?" demişti Sylvie. "Nedir bu sence, toplu histeri falan mı?"

"Doğru diyorsun," demişti Ursula, "İmparator'un yeni giysileri misali. Adamın çıplak olduğunu bir tek biz görebiliyoruz."

"Palyaço bu," demişti Sylvie, hor görerek.

"Şşşt," demişti Ursula. Palyaço kelimesinin Almancası da İngilizce ile aynıydı ve Ursula çevrenin öfkesini üstlerine çekmek istemiyordu. "Kolunu havaya kaldırman gerekiyor," demişti.

"Ben mi?" diye cevap vermişti, İngiliz kadınlarının çileden çıkmış çiçeği.

"Evet, sen."

Sylvie gönülsüzce kolunu kaldırmıştı. Ursula annesinin Nazi selamı veren bu görüntüsünü ömrünün sonuna dek unutamayacağını düşünmüştü. Tabii sonradan kendine yılın 1934 olduğunu, vicdanların henüz korkuyla büzüşmediğini, kendi gözlerininse gerçekte yaşanacaklara o sırada kör olduğunu söyleyecekti. Sevgiden kördü belki, ya da düpedüz ahmaklıktan. (Oysa Pamela gözü kör olmadan her şeyi görmüştü.)

Sylvie, Ursula'nın beklenmedik kocasını yakından inceleyebilmek için Almanya'ya gelmişti. Ursula, Jürgen'i uygun bulmaması halinde Sylvie'nin ne yapmayı planladığını merak etmişti – kızını uyuşturup kaçırarak *Schnellzug*'a mı sürükleyecekti? O sırada hâlâ Münih'teydiler ve Jürgen henüz Berlin'de Adalet Bakanlığı'nda çalışmaya başlamamıştı. Savignyplatz'a taşınmamışlar ve Frieda'ya ebeveyn olmamışlardı. Her ne kadar Ursula gebelikten hantallaşmış olsa da.

"Demek anne olacaksın ha?" demişti Sylvie, hiç beklemediği bir şeymiş gibi. "Bir Alman'ın annesi," diye eklemişti, düşünceli bir tavırla.

"Bir bebeğin annesi," demişti Ursula.

"Biraz uzaklaşmak güzel şey doğrusu," demişti Sylvie. Neden uzaklaşmak, diye düşünmüştü Ursula.

Klara bir gün öğle yemeğinde onlarla buluşmuş ve sonrasında "Annen ne kadar şıkmış," demişti. Ursula, Sylvie'yi hiç stil sahibi biri gibi düşünmemişti ama Klara'nın bir somun *Kartoffelbrot* kadar yumuşak ve hamurumsu annesi Frau Brenner'a kıyasla göze bir moda takipçisi gibi göründüğü söylenebilirdi herhalde.

Sylvie öğle yemeğinden dönerken Oberpollingers'a gidip Hugh'ya bir hediye almak istemişti. Mağazaya vardıklarında vitrinlerin Yahudi karşıtı sloganlarla kaplandığını gördüklerinde Sylvie "İşe bakın, ne rezillik," demişti. Dükkân hâlâ açıktı ama SA üniformalı bir çift sırıtkan hödük kapı önünde geziniyor, insanları içeri girmekten alıkoyuyordu. Tabii Sylvie'yi değil. O sert adımlarla Kahverengi Gömlekliler'in yanından yürüyerek geçmişti, Ursula da gönülsüzce onun peşine takılmış, kalın halıyla kaplı merdivenleri tırmanmıştı. Üniformalıların karşısında bir karikatür çaresizliğine bürünmüş ve mahcup bir tavırla annesi adına "Kendisi İngiliz

de," diye mırıldanmıştı. Sylvie'nin Almanya'da yaşamanın nasıl bir şey olduğunu anlayamadığını düşünmüştü o sırada ama şimdi geri dönüp bakıyordu da, belki de gayet iyi anlamıştı.

"Ah, işte öğle yemeğimiz geldi," dedi Eva, fotoğraf makinesini bırakıp Frieda'nın elini tutarak. Kızı masaya götürdü ve altına fazladan bir minder daha yerleştirdikten sonra tabağını yemekle doldurmaya başladı. Tavuk, fırında patates ve salata. Hepsi de Gutshof'tan. Ne kadar iyi besleniyorlardı burada. Frieda'ya muhallebi olarak o sabah Gutshof ineklerinden sağılmış taze sütten yapılma bir *Milchreis*[126] gelmişti. (Ursula için yetişkinlere uygun bir tatlı olarak *Käsekuchen*, Eva'ya ise sigara.) Ursula, Bayan Glover'ın sütlacını hatırladı. Kahverengi kıtır dokunun altında kremamsı yapış yapış, sarı bir şey. Şimdi oturduğu yerde burnuna muskat kokusu geliyordu, oysa Frieda'nın muhallebisine konmadığını biliyordu. Muskatın Almancasını hatırlayamadı ve Eva'ya açıklamanın zor olacağını düşündü. Berghof'la ilgili özleyeceği tek şey yemekler olacaktı. Fırsatı varken tadına varması gerektiğini düşünerek biraz daha *Käsekuchen* aldı.

Öğle yemeği servisi Berghof'ta görev yapan küçük bir askeri birliğin personeli tarafından yapılıyordu. Berg, Alpler'in dağ evleriyle ordu eğitim kampının tuhaf bir karışımından meydana geliyordu. Bir okulu, bir postanesi, bir tiyatrosu, büyük SS kışlaları, bir atış alanı, bir bovling alanı, bir Wehrmacht hastanesi ve daha pek çok şeyi –kilise hariç her şeyi– olan küçük bir kasabaydı. Burada ayrıca Eva'ya çok daha uygun birçok genç ve yakışıklı subay vardı.

Öğle yemeğinden sonra Eva'nın yanlarında koşan gürültücü köpekleriyle birlikte Mooslahner Kopf üstündeki *Teehaus*'a yürüdüler. (Şu köpeklerden biri korkuluktan ya da gözetim yerinden düşüverse ne olurdu?) Ursula'da baş ağrısı emareleri vardı. Göz zevkini fena halde bozan yeşil çiçekli keten kumaşla kaplı koltuklardan birine şükrederek kendini attı. Önlerine mutfaktan çay –ve tabii kek– getirildi. Ursula çayıyla birkaç kodein yuttu ve "Sanırım Frieda artık eve gidebilecek kadar iyileşti," dedi.

Gece Ursula olabildiğince erken vakitte yatmaya gitti ve misafir odasında Frieda ile paylaştığı yatağın serin beyaz örtülerinin altına gir-

126 Almanca. *Sütlaç*. (ç.n.)

di. Uyuyamayacak kadar yorgun olduğundan sabahın ikisinde hâlâ uyuyamadığını görüp başucundaki lambayı yaktı –Frieda çocuklara özgü derin uykuyu uyuyordu, sadece hastalık uyandırabilirdi onu– ve bir kâğıt kalem çıkarıp Pamela'ya mektup yazmaya başladı.

Pamela'ya yazılan bu mektupların hiçbiri postalanmıyordu elbette. Ursula onları kimsenin okumayacağından emin olamıyordu. İnsan kesin olarak *bilemiyordu* işte, korkunç olan da buydu da (başkaları için çok daha korkunç). Şimdi yazın bunaltıcı günleri olmamasını dilerdi. Böylece misafir odasında *Kachelofen* soğuk ve sönük olmazdı. Çünkü yazışmaları yakmak çok daha emniyetli bir yöntemdi. Aslında en emniyetlisi hiç yazmamış olmaktı. İnsan artık hakiki düşüncelerini ifade edemiyordu. *Hakikat hakikattir, hesaplaşmanın sonuna dek.* Neredendi bu? *Kısasa Kısas*'tan mı? Belki de hakikat uykudaydı, hesaplaşmanın sonuna dek. Vakti geldiğinde ise *feci* bir hesaplaşma olacaktı.

Eve gitmek istiyordu Ursula. Fox Corner'a gitmek istiyordu. Mayısta dönmeyi düşünmüştü ama o zaman da Frieda hastalanmıştı. Oysa her şeyi planlamıştı. Valizler toplanmış ve tekrar normalde boş saklandıkları yatak altlarına yerleştirilmişti ki Jürgen'in bakması için herhangi bir neden olmasın. Tren biletleri, sonraki vapur bağlantılı tren biletleri alınmış, kimseye söylenmemişti. Klara'ya bile. Ursula pasaportları, tüm belgelerin saklandığı kirpi iğnesinden yapılma büyük kutudan çıkarmak istememişti. Neyse ki Frieda'nınki 35'te İngiltere'ye yaptıkları yolculuk dolayısıyla hâlâ geçerliydi. Hemen her gün pasaportların yerinde olup olmadığını kontrol ediyordu ama gitmelerinden bir gün önce kutuya baktığında kaybolmuşlardı. Ursula önce yanıldığını sanmış ve doğum, ölüm, evlilik sertifikalarının, sigorta ve garanti belgelerinin, Jürgen'in vasiyetinin (avukattı ne de olsa) arasına bakmıştı ama asıl ilgilendiği hariç her tür evrak yerindeydi. Giderek artan panikle kutuyu halının üstüne boşaltarak her şeyi teker teker ve tekrar tekrar kontrol etmişti. Pasaportlar yoktu, sadece Jürgen'inki vardı. Çaresizlik içinde evdeki çekmecelerin tamamına bakmış, her bir ayakkabı kutusunu, dolabı, kanepe yastıklarının ve şiltelerin altını kontrol etmişti. Yoktu.

Akşam yemeğini her zamanki gibi yemişlerdi. Ursula yutkunmakta bile zorlanmıştı. "Hasta mısın sen?" diye sormuştu Jürgen, merakla.

"Hayır," demişti Ursula. Sesi ciyaklar gibi çıkmıştı. Ne diyebilirdi ki? Biliyordu elbette Jürgen, biliyordu.

"Düşündüm de bir tatile gitsek," demişti. "Silt'e."

"Silt mi?"

"Silt. Orada pasaporta ihtiyacımız olmaz," demişti. Gülümsemiş miydi yoksa? Gülümseme miydi o? Ardından Frieda hastalanmıştı ve başka hiçbir şeyin önemi kalmamıştı.

Ertesi sabah kahvaltıda "*Er kommt!*" dedi Eva mutlulukla. Führer geliyordu.

"Ne zaman? Şimdi mi?"

"Hayır, öğleden sonra."

"Ne yazık, biz gitmiş olacağız," dedi Ursula. Tanrı'ya şükür, diye düşündü. "Bizim adımıza teşekkür et lütfen, olur mu?"

Platterhof garajından siyah Mercedes filosunun bir arabasıyla, onları Berghof'a getiren şoförün eşliğinde eve götürüldüler.

Ertesi gün Almanya Polonya'yı işgal etti.

Nisan 1945

Aylardır fareler gibi mahzende yaşıyorlardı. İngilizler gündüzleri Amerikalılarsa geceleri bomba yağdırırken yapacak başka şey yoktu. Savignyplatz'daki apartman bloğunun altında yer alan mahzen rutubetli ve iğrençti. Işık niyetine küçük bir gaz lambası, lavabo yerine bir kova vardı belki ama yine de burası şehirdeki sığınaklardan iyiydi. Ursula bir defasında Frieda'yla birlikte bir hayvanat bahçesinin yanında gündüz bombardımanına yakalanmış, Hayvanat İstasyonu uçaksavar kulesine sığınmıştı. İçeri binlerce insan tıkılmıştı ve içerinin havası (sanki bu insanlar kanaryaymış gibi) tek bir mumla ölçülüyordu. Birinin dediğine göre mum sönerse bombardıman devam ediyor bile olsa herkesin gitmesi, dışarı çıkması gerekiyordu. Duvar köşesine sıkıştıkları yerin yakınında bir kadınla bir erkek (yapmakta oldukları şeyin kibar bir tanımıyla) birbirlerine sarılmışlardı ve oradan uzaklaşırken bombardımanda ölen bir adamın üstünden atlamak zorunda kalmışlardı. En kötüsü, belki bundan da kötüsü ise bu azametli beton kalenin bir sığınak olmanın yanında dev bir uçaksavar bataryası olmasıydı. Birkaç devasa silah durmaksızın çatıyı gümbürdettiğinden sığınak her geri tepmeyle birlikte sarsılıyordu. Ursula cehennem denen şeye asla bundan daha yakın olmak istemezdi.

Muazzam bir patlama, hayvanat bahçesine yakın bir yere düşen bir bomba, yapıyı sarsmıştı. Ursula basınç dalgasının vücudunu emip itişini hissetmiş ve Frieda'nın ciğerlerinin patlamasından korkmuştu. Sonra ortalık durulmuştu. Birkaç kişi kusmuştu. Ne yazık ki insanın ayağı, hatta daha beteri, başkalarının ayakları dışında kusacak yer de yoktu. Ursula bir daha asla uçaksavar kulesine girmemeye ant içti. Sokakta Frieda'yla birlikte hızlı bir şekilde ölmeyi tercih ederdi. Artık sıkça düşündüğü bir şeydi bu. Kollarında Frieda'yla hızlı, temiz bir ölüm.

Kim bilir belki tepeden üstlerine bombaları atan Teddy'ydi. Öyle olmasını umardı doğrusu, hayatta demekti bu çünkü. Bir gün birisi kapılarını tıklatmıştı – Britanyalılar Kasım 43'te kesintisiz

bombardımanı başlatmadan önce, henüz kapıları varken... Ursula kapıyı açtığında karşısında on beş, on altı yaşlarında incecik bir delikanlı bulmuştu. Delikanlının çaresiz bir hali olduğundan Ursula saklanacak yer aradığını düşünmüştü. Ancak o cebinden bir zarf çıkarıp Ursula'nın eline tutuşturmuş ve tek kelime etmesine fırsat vermeden koşarak uzaklaşmıştı.

Zarf buruşuk ve kirliydi. Üstünde Ursula'nın adı ve adresi vardı ve Ursula Pamela'nın el yazısını gördüğü anda gözyaşlarına boğulmuştu. Birkaç hafta öncenin tarihini taşıyan incecik mavi sayfalarda ailesinin genel vaziyeti ayrıntısıyla anlatılıyordu. Jimmy askerdeydi, Sylvie ev cephesinde kendince mücadele veriyordu ("yeni bir silah – tavuklar!"). Yazdığına göre Pamela'nın kendisi de iyiydi, Fox Corner'da yaşıyordu ve şimdi dört oğlu vardı. Teddy RAF'taydı, DSO'lu bir binbaşı. Çok güzel, uzun bir mektuptu bu ve en sonda neredeyse not sayfası gibi bir sayfada "Acı haberi sona sakladım," yazıyordu. Hugh ölmüştü. "1940'da, huzur içinde, kalp krizinden." Ursula mektubu hiç almamış olmayı, Hugh'yu hâlâ hayatta, Teddy ile Jimmy'yi ise savaşla bağlantısız rollerde, örneğin bir maden ocağında ya da sivil savunmada, savaştan uzak yaşarken düşünebiliyor olmayı dilemişti.

"Hep seni düşünüyorum," demişti Pamela. Ne bir suçlama ne bir "Ben sana söylemiştim" ne de "Niçin fırsatın varken eve gelmedin?" sorusu. Denemişti Ursula ama çok geç kalmıştı tabii. Almanya'nın Polonya'ya karşı savaş ilan edişinin ertesi günü şehre inmiş, savaş yaklaştığında yapılması gerektiği düşünülen şeyleri görev gibi yerine getirmişti. Pil, meşale ve mum stoklamış, konserve yiyecek ve karartma malzemeleri satın almış, Wertheim mağazasından Frieda'ya giysi almıştı – savaş uzun süre devam ederse diye bir ve iki beden büyük giysiler. Tüm o sıcacık mantoları ve botları, çorapları ve mütevazı elbiseleri es geçerek kendine hiçbir şey almamıştı.

BBC'de Chamberlain'i, o vahim sözleri dinlemiş *–Şimdi Almanya ile savaştayız–* ve birkaç saat kendini tuhaf biçimde uyuşuk hissetmişti. Pamela'yı aramaya çalışmıştı ama hatlar hep meşguldü. Sonra akşama doğru (Jürgen bütün gün bakanlıktaydı) birden Pamuk Prenses misali hayata dönüvermişti. Gitmesi gerekiyordu, pasaportla ya da pasaportsuz İngiltere'ye dönmeliydi. Aceleyle valizini toplamış Frieda'yı tramvayla istasyona sürüklemişti. Bir şekilde bir trene atlayabilse her şey yoluna girecekti. Tren yok, demişti

istasyondaki bir görevli. Sınırlar kapalıydı. "Savaştayız, haberiniz yok mu?"

Zavallı Frieda'yı elinden çekiştirerek Wilhelmstrasse'deki Britanya Elçiliği'ne koşmuştu. İkisi de Alman vatandaşıydılar ama Ursula konsolosluk görevlilerinin merhametine sığınacaktı. Yapacak bir şey bulurlardı şüphesiz, ne de olsa hâlâ bir İngiliz kadınıydı. Hava iyice kararmıştı, kapılara kilit vurulmuştu ve binada ışık yoktu. "Gittiler," demişti yoldan geçen biri, "kaçırdınız."

"Gittiler mi?"

"Britanya'ya döndüler."

Ursula içinden yükselen iniltiyi durdurabilmek için eliyle ağzını kapamak zorunda kalmıştı. Nasıl bu kadar aptal olabilirdi? Neden önceden görmemişti bunları? *Ahmak ancak tehlike geride kaldıktan sonra farkına varır.* Yine I. Elizabeth'in sözlerinden biri.

Pamela'nın mektubunu aldıktan sonra iki gün boyunca durup durup ağlamıştı. Jürgen anlayış göstermiş, eve (mucizevi bir biçimde) elinde Ursula için gerçek kahveyle gelmişti ve Ursula da nereden bulduğunu sormamıştı. Ne var ki güzel bir fincan kahve, babası için, Frieda için, kendi için... herkes için duyduğu kederi dindirecek değildi. Jürgen 44'deki bir Amerikan hava saldırısında ölmüştü. Ursula haberi aldığında ne kadar rahatladığını fark edince, özellikle de Frieda öyle üzgünken, kendinden utanmıştı. Frieda babasını seviyordu, babası da onu. Ki bu da şu sefil evlilik işinden kurtarabildiği tek değerli lütuftu.

Frieda hastaydı şimdi. Bu günlerde sokaklarda rastlanan çoğu insanın cılız hatlarına ve soluk benzine sahipti ama ciğerleri balgam doluydu ve hiç bitmeyecekmiş gibi görünen öksürme nöbetleri geçiriyordu. Ursula göğsünü dinlediğinde dalgalar arasında sürüklenip gıcırdayan bir kalyon gibi sesler duyuyordu. Ah, onu şöyle kocaman sıcak bir ateşin yanına oturtup sıcak çikolata içirebilse, etli güveç, mantı ve havuç verebilseydi... Berg'de hâlâ öyle iyi besleniyorlar mıydı acaba? Berg'de hâlâ kimse var mıydı?

Tepede bina, ön duvarın büyük bölümü bombayla yok olduğu halde ayakta duruyordu. Hâlâ işe yarar bir şeyler aramak için yukarı çıkıyorlardı. Enkazla dolu merdivenlerden yukarı çıkmanın neredeyse imkânsızlığı sayesinde daireler yağmalanmaktan kurtulmuş-

tu. Frieda ile birlikte paçavraları kullanarak dizlerine minderler bağlıyor, bir zamanlar Jürgen'e ait deri eldivenleri ellerine geçiriyor ve beceriksiz maymunlar gibi taşlarla kiremitlerin üstünden tırmanıyorlardı.

Binada olmayan tek şey ise onları ilgilendiren tek şeydi – yiyecek. Dün bir somun ekmek için üç saat kuyrukta beklemişlerdi. Yedikleri ekmeğin içinde hiç un yok gibiydi. Gerçi ne olduğunu söylemek de zordu ya... Çimento tozu ve alçı mı acaba? Tadına bakınca öyle gibiydi en azından. Ursula yaşadığı yerde, köydeki Rogerson'ın fırınını, fırında pişen ekmeklerin kokusunun nasıl sokağa yayıldığını ve vitrinin nasıl yapışkanlı bronz bir sosla parıldayan yumuşacık, güzelim, beyaz ekmeklerle dolu olduğunu hatırladı. Ya da Fox Corner'da Bayan Glover'ın fırın günlerini – Sylvie'nin ısrarla istediği kocaman kahverengi "sağlıklı" somunları ama aynı zamanda yumuşak kekleri, turtaları ve ekmekleri... Sıcak kahverengi ekmeğin üstüne kalın bir tabaka tereyağı ve Fox Corner'ın ahududu ve frenküzümlerinden yapılma reçelden sürerek yediğini hayal etti. (Yiyecek hayalleriyle kendine sürekli işkence ediyordu.) Ekmek kuyruğunda biri bundan böyle hiç süt olmayacağını söylemişti.

Bu sabah birlikte tavan katında yaşayan ama şimdilerde mahzenden pek çıkmayan Fräulein Farber ile kız kardeşi Frau Meyer, Frieda için ona iki patates ile bir parça pişmiş sosis vermişlerdi. *Aus Anstand* demişlerdi; nezaket adına. Yine mahzen sakinlerinden Herr Richter, Ursula'ya kız kardeşlerin yemek yemeyi bırakmaya karar verdiklerini söylemişti. (Yiyecek yokken yapması kolay bir şey, diye düşünmüştü Ursula.) Canlarına tak etmiş, demişti Herr Richter. Ruslar geldiğinde olacaklarla yüzleşemeyeceklermiş.

Duydukları söylentiye göre doğuda insanlar ot yemeye başlamışlardı. Şanslılar, diye düşünüyordu Ursula, Berlin'de hiç ot yoktu. Sadece mağrur ve güzel bir şehrin kapkara iskelet kalıntıları. Londra da böyle miydi acaba? Pek muhtemel görünmüyordu ama yine de imkânsız sayılmazdı. Speer asil harabelerine bin yıl erken kavuşmuştu.

Dünkü yenmesi imkânsız ekmek, önceki günden iki yarım patates... Ursula'nın midesindekileri hepsi buydu. Onun dışındaki her şeyi –ne kadar az da olsa– Frieda'ya vermişti. İyi ama kendi ölürse Frieda'ya ne faydası dokunacaktı ki? Onu bu korkunç dünyada tek başına bırakamazdı.

Britanya'nın hayvanat bahçesine düzenlediği hava saldırısının ardından yiyebilecekleri hayvan olup olmadığına bakmaya gitmişlerdi ama başkaları onlardan önce davranmıştı. (Aynısı kendi yurdunda da olabilir miydi? Londralılar Regent's Park hayvanat bahçesinde yiyecek arıyorlar mıydı? Neden olmasın?)

Arada bir hâlâ Berlin kökenli olmadığı anlaşılan tek tük kuşlar görüyorlardı, her şeye rağmen hayatta kalmış kuşlar. Bir defasında da bir köşeye sinmiş, uyuz bir yaratığı köpek sanmışlar sonradan kurt olduğunu anlamışlardı. Frieda onu yanlarında mahzene götürüp evcil hayvan yapmaya çalışmıştı. Ursula yaşlı komşuları Frau Jaeger'in buna vereceği tepkiyi hayal bile edemiyordu.

Kendi daireleri bir oyuncak bebek evi gibiydi. Tüm dünyaya açık, ev hayatlarının tüm mahrem ayrıntıları gözler önüne serili – yataklar ve kanepeler, duvarlarda tablolar, hatta patlamadan mucizevi şekilde kurtulmuş bir iki süs. Gerçek anlamda işe yarar her şeyi yağmalamışlardı ama hâlâ birkaç giysi ile birkaç kitap vardı ve Ursula daha dün kırık bir çömlek yığınının altında saklı kalmış mumlar bulmuştu. Onları Frieda'ya ilaç karşılığı değiş tokuş etmeyi umuyordu. Banyodaki tuvalet yerinde duruyordu, hatta ara sıra su bile geliyordu. Birbirleri için eski çarşaflardan birini tutarak mahremiyet sağlıyorlardı. Bir önemi var mıydı artık mahremiyetlerinin?

Ursula yeniden eve taşınma kararı almıştı. Dairenin içi soğuktu ama hava kötü değildi ve her yönüyle tarttığında bunun Frieda için daha iyi olacağına karar vermişti. Evde hâlâ sarınabilecekleri battaniye ve örtüler vardı ve yemek masası ile sandalyelerden oluşan bir barikatın arkasında paylaşabilecekleri bir şilte duruyordu. Ursula'nın aklı sürekli o masada yedikleri yemeklerdeydi, hayallerini ızgara, fırında ya da kızartma sığır etleri, domuz etleri ve biftekler süslüyordu.

Daire iki kat yukarıdaydı ve kısmen kapalı merdivenlerle birlikte düşünüldüğünde, bu durum Rusları uzak tutmaya yetebilirdi. Öte yandan bebek evinde sergilenen bebeklerden farksız olacaklardı – dalından koparılmaya hazır olgunlukta bir kadın ve kızı. Frieda daha on bir yaşındaydı ama doğudan gelen söylentilerin onda biri bile doğruysa yaşı onu Ruslardan kurtaramayacaktı. Frau Jaeger Sovyetler'in Berlin'e doğru gelirken nasıl tecavüzler ve cinayetler gerçekleştirdiklerini tedirginlikle anlatmaktan vazgeçmiyordu. Artık radyo yoktu, sadece söylentiler ve arada bir de eften

püften bir gazete vardı. Nemmersdorf ismi Frau Jaeger'in ağzından nadiren düşüyordu ("Katliam!"). "Ah, sus artık ama," demişti Ursula geçen gün ona. İngilizce olarak. Kadın anlamamıştı tabii ama sesindeki tatsız tonu algılamış olmalıydı. Frau Jaeger düşmanın dilinde hitap edilmiş olmaktan gözle görülür biçimde irkilmişti. Ursula ise üzülmüş, onun sadece korku dolu yaşlı bir hanım olduğunu hatırlatmıştı kendine.

Doğu cephesi her geçen gün daha da yaklaşıyordu. Batı cephesine ilgi öleli çok olmuştu, artık sadece doğu merak uyandırıyordu. Uzaklardan gelen silah gürlemelerinin yerini şimdi kesintisiz bir kükreme almıştı. Onları kurtaracak kimse yoktu. Bir buçuk milyon Sovyet'e karşı onları savunacak seksen bin Alman birliği. Ve bu birlikler de çocuklardan ve yaşlı adamlardan oluşuyor gibiydi. Belli mi olur, belki Frau Jaeger süpürge sapıyla düşmanı pataklamaya çağrılırdı. İlk Rusları görmelerine en fazla günler, hatta belki saatler kalmış olmalıydı.

Hitler'in öldüğüne dair bir söylenti vardı. "Vaktinden önce diyemeyiz tabii," demişti Herr Richter. Ursula onun Berg'deki terasın şezlongunda uyuyan görüntüsünü hatırladı. Kasınıp çırpınarak tüketmişti sahnedeki vaktini. Ne uğruna? Bir çeşit mahşer. Avrupa'nın ölümü.

Aslında Shakespeare'in kasınıp çırpındırdığı hayatın kendisiydi, öyle değil mi, diye yanlışını düzeltti Ursula. *Hayat yürüyen bir gölge, marifetsiz bir oyuncu sadece, kasınıp çırpınarak sahnede vaktini tüketen.* Hepsi birer yürüyen gölgeydi Berlin'de. Hayat bir zamanlar ne çok şey ifade ediyordu. Şimdi ise sunulan onca şeyin içinde en değersiziydi. Aklından bir an Eva geçti. İntihar fikri karşısında daima kayıtsızdı Eva, acaba cehenneme giden yolda liderine eşlik etmiş miydi?

Frieda şimdi öyle keyifsizdi ki. Üşüme, ateş ve neredeyse kesintisiz bir baş ağrısı. O hasta olmasa Ruslardan uzağa, batıya doğru yol alan kafileye katılabilirlerdi ama Frieda'nın böyle bir yolculuktan sağ çıkması imkânsızdı.

"Canıma tak etti anneciğim," diye fısıldadı Frieda, tavan arasında yaşayan kız kardeşlerin korkunç bir yankısı gibi.

Ursula onu tek başına bıraktı ve sokakları dolduran enkazın, zaman zaman bir cesedin üstünden atlayarak –ölüler için hiçbir şey

hissetmiyordu artık– telaşla eczaneye gitti. Silah sesleri yakından gelir gibi olduğunda kapı eşiklerinde siniyor, sonra koşar adımlarla bir sonraki sokak köşesine gidiyordu. Eczane açıktı ama ilaç yoktu. Adam Ursula'nın değerli mumlarını da, parasını da istemiyordu. Yenilgiye uğramış halde geri döndü.

Frieda'dan ayrı geçirdiği bu süre boyunca yokluğunda ona bir şey olacağından endişe etmişti ve sonunda onun yanından bir daha asla ayrılmayacağına dair kendine söz verdi. İki sokak ötede bir Rus tankı görmüştü. Kendisi bile o görüntü karşısında dehşete kapılmıştı, kim bilir Frieda görse hali ne olurdu? Top ateşlerinin gürültüsü hiç kesilmiyordu. Ursula dünyanın sonunun geldiği fikrine kapıldı. Eğer öyleyse Frieda onun kollarında ölmeliydi, tek başına değil. Peki, kendisi kimin kollarında ölecekti? Birden babasının o emniyet hissinin hasretini çekti ve Hugh'yu düşününce gözyaşlarını tutamadı.

Enkaz dolu merdivenleri tırmandığı için iliklerine dek tükenmişti. Frieda'yı bilinçle bilinçsizlik arasında gidip gelir halde buldu ve şiltenin üstüne, onun yanına uzandı. Kızının nemli saçlarını okşayarak ona sessizce başka bir dünyayı anlatmaya başladı. Fox Corner yakınındaki ağaçlıkta baharda açan çançiçeklerini, koruluğun ötesindeki çayırda yetişen çiçekleri anlattı – hezarenler, düğünçiçekleri, gelincikler, kırmızı karanfiller ve çayır papatyaları. Ona bir İngiliz yaz bahçesinde yeni biçilmiş çimlerin kokusunu, Sylvie'nin güllerinin rayihasını, meyve bahçesindeki elmaların tatlı ekşi tadını anlattı. Yol kenarındaki meşe ağaçlarından, mezarlıktaki porsukağaçlarından ve Fox Corner bahçesindeki frenkincirinden söz etti. Tilkileri, tavşanları, sülünleri, yabantavşanlarını, inekleri ve iri saban atlarını anlattı. Mısır tarlalarına ve yemyeşil tarlalara tatlı ışınlarını saçan güneşi anlattı. Karatavuğun neşeli şarkısını, lirik çayırkuşunu, tahtalı güvercinlerin hoş cıvıltısını, baykuşun karanlığın içinden gelen ötüşünü anlattı. "Yut bunu," dedi, hapı Frieda'nın ağzına koyarak, "eczaneden aldım, uyumana yardımcı olacak."

Frieda'ya, onu korumak için nasıl bıçaklar üstünde yürüyebileceğini, onu kurtarmak için cehennem ateşinde yanabileceğini, onu su üstüne çıkaracaksa denizlerin en derininde boğulabileceğini ve onun için bu en zor, en son şeyi yapacağını anlattı.

Kollarını kızına doladı, onu öptü ve kulağına küçüklüğünde Teddy'ye yapılan sürpriz doğum günü partisini, Pamela'nın ne ka-

dar akıllı, Maurice'in ne kadar sinir bozucu ve Jimmy'nin küçüklüğünde ne kadar komik olduğunu fısıldadı. Koridordaki saatin tik taklarını, bacaları tıkırdatan rüzgârı, Noel arifesinde kocaman şömine ateşi yakıp çorapları şömine kenarına astıklarını ve ertesi gün kaz rostosu, erikli muhallebi yediklerini, bir sonraki Noel'de de yine hep birlikte aynı şeyleri yaptıklarını fısıldadı. "Her şey düzelecek şimdi," dedi ona.

Frieda'nın uykuya daldığından emin olduktan sonra eczacının verdiği küçük cam kapsülü aldı, nazikçe Frieda'nın ağzına yerleştirdi ve narin çenesini sıkıca bastırdı. Kapsül minicik bir çıtırtıyla kırıldı. Kendi küçük cam şişeciğini ısırırken aklına Donne'ın *Kutsal Soneler*'inden bir dize geldi. *Ben ölüme koşarım, ölüm hızla bana kavuşur, Ve artık tüm hazlarım dün gibidir.* Frieda'ya sıkı sıkı sarıldı. Çok geçmeden ikisi de siyah yarasanın kadife kanatlarına sarınmışlardı ve bu hayat şimdiden gerçekdışıydı, yok olmuştu.

Ursula şimdiye dek hiç ölümü hayata tercih etmemişti ve şimdi giderken bir şeylerin çatlayıp kırıldığını, düzenin değiştiğini hissediyordu. Ardından karanlık tüm düşüncelerini imha etti.

Uzun Zorlu Bir Savaş

Eylül 1940

"*İsa'nın kanı gök kubbe içinde nasıl da akıyor gördün mü*," dedi yakınlardan bir ses. "Gök kubbede" diye düşündü Ursula, "gök kubbe içinde" değil. Yalancı şafağın kızıl ışıltısı doğuda muazzam bir ateşin varlığına işaret ediyordu. Hyde Park'tan gelen yaylım ateşi çatırtıyla parladı. Civardaki uçaksavarlar da kendi kakofonilerini sürdürmekte iyi iş çıkarıyorlardı. Mermi kovanları havai fişekler gibi ıslık çalıyor, yükseklerde *çatır-çatır-çatır* sesleriyle patlıyordu. Tüm bunların aşağısında ise bombardıman uçaklarının birbiriyle uyumsuz motorları vardı... Ursula'nın daima içini karartan ses.

Bir paraşüt mayını zarafetle aşağıya doğru süzüldü ve bir sepet dolusu yangın çıkarıcı madde tıngırtıyla harap yola saçılarak ateş çiçekleri halinde patladı. Ursula'nın yüzünü seçemediği bir pasif korunma memuru, yangın söndürücü pompasıyla yakıcı malzemelere doğru koştu. Hiç gürültü olmasa göze güzel bir gece manzarası gibi görünebilirdi ama gürültü *vardı*. Biri cehennemin kapılarını açıp lanetlilerin ulumalarını salıvermişçesine yabani bir ahenksizlik...

"*Burası cehennem ve ben de onun haricinde değilim*," diye tekrar konuştu o ses, Ursula'nın düşüncelerini okumuş gibi. Öyle karanlıktı ki sesin sahibini güçlükle seçebiliyordu ama kendi görev mahallinin pasif korunma memurlarından Bay Durkin olduğundan şüphesi yoktu. Bay Durkin emekli bir öğretmendi ve alıntılama merakı vardı. Ve de yanlış alıntılama. Ses –ya da Bay Durkin– bir şey daha söyledi, bu da yine *Faust*'tan olabilirdi ama kelimeler birkaç sokak öteye düşen bir bombanın muazzam *gümbürtüsü* içinde kayboldu.

Yer sarsıldı ve bir başka ses, toprak yığınıyla uğraşan birinin sesi "Dikkat edin!" diye bağırdı. Ursula kayan bir şey sesi gibi, yerinden oynayıp bir dağdan aşağı yuvarlanan kayşat tıngırtısı gibi, bir gürültü duydu. Çığ alameti. Kayşat değil, molozdu. Hem de dağ kadar olmasa da, bir yığın. Yığını meydana getiren moloz, evden geriye kalan tek şeydi. Daha doğrusu her biri şimdi öğütülüp birbirine karışmış birkaç evden geriye kalan. Moloz yarım saat önce evdi, şimdi o evler cehennemi bir 'kiremit, kırılmış kiriş ve zemin

döşemesi, mobilya, tablo, kilim, yatak takımı, kitap, çanak çömlek, muşamba ve cam' karışımıydı. Ve insan. Bir daha asla bütün olamayacak ezilmiş yaşam parçaları.

Gümbürtü azalarak tıkırtıya dönüştü ve nihayet kesildi, çığ önlendi ve aynı ses "Tamam! Devam edin!" diye bağırdı. Aysız bir geceydi, ışık sadece Ağır Kurtarma Ekibi'nin kararmış fenerlerinden geliyordu. Moloz yığını üstünde hareket eden hayaletimsi görüntüler. Bu zifiri, hain karanlığın bir diğer nedeni ise havada iğrenç bir zar perdesi gibi asılı duran toz ve duman bulutuydu. Koku ise her zamanki gibi korkunçtu. Sadece havagazı ve yüksek tahripli patlayıcı kokusu değil, bir bina tuzla buz olduğunda ortaya çıkan sıra dışı kokuydu bu. Ursula'nın burnundan hiç gitmiyordu. Ursula ağzını ve burnunu eski ipek bir eşarbı haydut stili sararak örtmüştü ama yöntemi, tozun ve berbat kokunun ciğerlerine girmesine pek engel olmuyordu. Ölüm ve çürüme her an, her saniye teninde, saçında, burun deliklerinde, ciğerlerinde, tırnak altlarındaydı. Bir parçası haline gelmişlerdi.

Tulumlar daha yeni verilmişti. Şıklıktan uzak, lacivert tulumlar. Ursula o zamana dek Sylvie tarafından savaşın ilanından hemen sonra neredeyse bir süs eşyası gibi satın alınan sığınak giysisini giyiyordu. Giysiye Hugh'nun eski bir deri kemerini eklemişti ve üstüne "aksesuarlarını" asıyordu – bir el feneri, gaz maskesi, bir ilk yardım paketi ve bir not kâğıdı. Ceplerinden birinde bir çakı ile bir mendil, diğerinde ise bir çift kalın deri eldivenle bir ruj vardı. "Ah, ne güzel fikir," demişti Bayan Woolf, çakıyı gördüğünde. Kabul edelim ki onca kurala ve düzenlemeye rağmen süreç içinde kendi yöntemlerimizi kendimiz geliştiriyoruz, diye düşünmüştü Ursula.

Bay Durkin, ki ses sahiden de ondan geliyordu, kasvetin ve puslu dumanın içinden çıktı. El fenerini not defterinin üstüne tuttu ve zayıf ışık kâğıdı güçlükle aydınlattı. "Pek çok insan yaşıyor bu sokakta," dedi, çevreyi kuşatan tahribatla artık hiçbir ilgisi kalmamış isimler ve bina numaralarından oluşan listeye bakarak. "Bir numarada Wilson'lar var," dedi, en baştan başlamanın bir faydası olacakmış gibi.

"Bir numara diye bir şey yok artık," dedi Ursula. "Numara diye bir şey yok." Sokak tanınmaz haldeydi. Tanıdık her şey, yerle bir olmuştu. Gündüz gözüyle bile tanınacak gibi değildi. Sokak değildi artık burası, sadece "yığındı". Yanlarına konmuş, AK ekibinin tır-

manmasını sağlayacak kalasları ve merdivenleriyle beş metre belki daha yüksek bir yığın. Yığının tepesinden aşağı, sepetlerle elden ele enkaz kaldıran insan zincirinin, ilkel bir yanı vardı. Rahatlıkla piramitleri inşa eden köleler oldukları söylenebilirdi. Ya da bu durumda kazı yapan... Ursula'nın aklına birden eskiden Regent's Park hayvanat bahçesinde olan, her biri görev aşkıyla küçücük yükünü taşıyan yaprak yiyen karıncalar geldi. Acaba o karıncalar da diğer hayvanlarla birlikte tahliye edilmiş miydi yoksa parkta serbest mi bırakılmışlardı? Tropik böceklerdi onlar, dolayısıyla Regent's Park ikliminin çetin şartlarında hayatta kalamayabilirlerdi. Ursula orada, 38 yılının yazında *Bir Yaz Gecesi Rüyası* açık hava oyununda Millie'yi görmüştü.

"Bayan Todd?"

"Evet, pardon Bay Durkin, dalıp gittim." Bu aralar çok sık oluyordu bu. Korkunç manzaraların tam orta yerindeyken kendini geçmişin güzel anlarına sürüklenmiş buluyordu. Karanlığın içinde küçücük ışık kesitleri.

Yığına doğru ihtiyatla ilerlediler. Bay Durkin sokak sakinleri listesini Ursula'ya verdi ve sepet zincirine katıldı. Kimsenin yığını kazdığı yoktu aslında, onun yerine dikkatli arkeologlar gibi enkazı elle kaldırıyorlardı. "Yukarısı biraz hassas," dedi, zincirin sonuna yakın kurtarma görevlilerinden biri. Yığının ortasından aşağıya kadar inen bir kanal açılmıştı (yığından çok bir volkan o halde, diye düşündü Ursula). Ağır kurtarma ekibinden pek çok insan inşaat işinden geliyordu –tuğla örücüler, işçiler vs.– ve Ursula zaman sanki geri sarmış gibi bu paramparça binaların üstünde didinmenin onlara tuhaf gelip gelmediğini merak etti. Tabii ne de olsa bu tür fantastik düşüncelerle ilgisi olmayan pragmatik, iş bilir insanlardı onlar.

Ara sıra bir ses herkesi sessizliğe davet ediyordu –tepede saldırı devam ederken imkânsız bir şey– ama yığının tepesindeki adamlar pür dikkat içeride yaşam emaresi olup olmadığına kulak kabartırken her şey zaten duruyordu. Durum ümitsiz görünüyordu ancak Blitz'in öğrettiği bir şey varsa o da insanların en olmadık şartlar altında yaşayabildikleri (ya da ölebildikleri) idi.

Ursula karanlığın içinde vaka kontrol subayının yerini işaret eden soluk mavi ışıkları arandı ama onun yerine gözüne, kırık kiremitler üstünden tökezleyerek kararlılıkla ona doğru ilerleyen

Bayan Woolf takıldı. "Durum fena," dedi duygusallıktan uzak bir sesle Bayan Wooolf, Ursula'nın yanına vardığında. "Narin birine ihtiyaç var."

"Narin mi?" diye tekrarladı Ursula. Kelime nedense içi boşalmış gibi gelmişti ona.

39 yılının Mart'ında Çekoslavakya'nın işgali ardından Avrupa'nın karanlık kaderi gözünde bir anda korkunç biçimde netleştiğinde, Ursula pasif korunma memuru olarak HSÖ'ye katılmıştı. ("Ne iç karartıcı Kassandra'sın sen," demişti Sylvie ama Ursula İçişleri'nde Hava Saldırıları Önleme servisinde çalışıyordu. Geleceği görebiliyordu.) Sahte Savaş denen sürecin o tuhaf alacakaranlığında pasif korunma memurları espri konusuydu ama şimdi Maurice'in deyişiyle "Londra savunmasının belkemiği" olmuşlardı.

Meslektaşları farklı çevrelerden insanlardı. Emekli bir başhemşire olan Bayan Woolf kıdemli memurdu. İnce ve süngü gibi dimdik, şık bir topuzla toplanmış demir grisi saçlarıyla bu kadının doğuştan gelen bir otoritesi vardı. Ayrıca Ursula'nın yardımcısı, daha önce adı geçen Bay Durkin ile Malzeme Tedarik Bakanlığı'nda çalışan Bay Simms ve banka müdürü Bay Palmer vardı. Son iki adam geçen savaşta savaşmışlardı ve bu savaş için yaşları fazlaca geçkindi (Bay Durkin, kendini savunurcasına söylediği gibi, "tıbben muaf"tı). Bir de opera şarkıcısı Bay Armitage vardı ki artık şarkı söyleyebileceği opera olmadığından '*La donna è mobile*' ve '*Largo al factotum*' icralarıyla onları eğliyordu. "Sadece popüler aryalar," diye içini dökmüştü Ursula'ya. "Çoğu insan sıra dışı şeylerden hoşlanmıyor."

"Bana Al Bowlly'yi ne zaman verseniz dinlerim," demişti Bay Bullock. İsmine uygun Bay Bullock[127] (John), Bayan Woolf'un deyişiyle "biraz şüpheli" biriydi. İri yarı olduğuna şüphe yoktu elbet – profesyonel güreşçiydi ve birkaç gayri sıhhi gece kulübünün müdavimi olmanın yanında mahalli bir spor salonunda ağırlık kaldırıyordu. Ayrıca göz kamaştırıcı bazı "dansçı"larla da tanışıklığı vardı. Sığınakta söz konusu dansçılardan bir iki tanesi "çat kapı" onu görmeye gelmiş ve Bayan Woolf tarafından tavuk gibi kışkışlanmışlardı. ("Külahımın dansçıları," demişti.)

Sonuncu ama en önemlilerden Herr Zimmerman ise ("Lütfen Gabi deyin," diyordu ama kimse dinlemiyordu onu) Berlinli bir

127 İngilizce. *Enenmiş boğa*. (ç n.)

orkestra kemancısıydı. "Mültecimiz" diyorlardı ona (Sylvie'nin de yine böyle yaşam koşullarıyla tasvir edilen tahliye edilmiş kişilerden bir grubu vardı). Herr Zimmerman 35'te orkestrasıyla turdayken "gemiyi terk etmişti". Onu Mülteci Komitesi'nden tanıyan Bayan Woolf, Herr Zimmerman'ın ve kemanının alıkonmaması, daha kötüsü Atlantik'in ölümcül sularının ötesine gönderilmemesi için sınırları zorlamıştı. Herkes Bayan Woolf'u örnek almış ve adama "Mister" değil, daima "*Herr*" diye hitap etmişti. Ursula, Bayan Woolf'un ona kendini evinde hissettirmek için böyle hitap ettiğini biliyordu ama hitabı adamı daha da yabancılaştırmaktan başka işe yaramıyordu.

Bayan Woolf, Herr Zimmerman'a Alman Yahudi Halkı İçin Merkez Britanya Fonu ("Epey bir laf kalabalığı, biliyorum.") için çalıştığı sırada rast gelmişti. Ursula, Bayan Woolf nüfuzlu bir kadın mı yoksa sadece itiraz kabul etmeyen biri mi, hiç emin olamıyordu. Her ikisi de belki.

"Ne kültürlü bir grubuz, değil mi?" demişti Bay Bullock, alaycı bir tavırla. "Savaşta mücadele etmek yerine gösteriler düzenlesek ya." ("Bay Bullock güçlü duyguların insanı," demişti Bayan Woolf Ursula'ya. Bir de sert içkilerin, diye düşünmüştü Ursula. Aslında her şeyin serti ya da güçlüsü.)

Metodistlere ait küçük bir salona (kendisi de Metodist olan) Bayan Woolf tarafından karakol olarak el konmuştu. Salonu birkaç kamp yatağı, çay yapma gereçlerine sahip küçük bir soba ve hem sert hem de yumuşak sandalyelerle döşemişlerdi. Bazı karakollara kıyasla, aslında pek çoğuna kıyasla, burası lüks bir yerdi.

Bay Bullock bir gece yeşil çuhalı bir kumar masasıyla çıkageldiğinde Bayan Woolf kendini briçe düşkün ilan etmişti. Bay Bullock Fransa'nın düşüşü ile eylül başındaki ilk hava baskınları arasındaki geçici sükûnette hepsine poker öğretmişti. "Tam bir hilebaz," demişti Bay Simms. O ve Bay Palmer, Bay Bullock'a birkaç şilin kaptırmışlardı. Öte yandan Bayan Woolf, Blitz başladığı sıralarda iki pound kârdaydı. Bu durumu eğlenceli bulan Bay Bullock Metodistler'in kumar oynamaya izinleri olduğuna şaşırdığını ifade etmişti. Bayan Woolf'un kazandıklarıyla dart tahtası alındığı için, Bay Bullock'un şikâyet edeceği hiçbir şeyi olmadığını söylemişti Bayan Woolf. Bir gün salonun köşesindeki kutu yığınlarını temizlerken orada bir piyanonun saklandığını keşfetmişlerdi ve –on par-

mağında on marifet bir kadın olduğu ortaya çıkan– Bayan Woolf da oldukça iyi piyano çalıyordu. Kendi zevki Chopin ve Liszt'ten yana meyletse de herkesin eşlik edebileceği –Bay Bullock'un deyişiyle– birkaç parça tıngırdatmaya hiçbir itirazı yoktu.

Karakolu kum torbalarıyla güçlendirmişlerdi ama hiç kimse, isabet almaları halinde torbaların işe yarayacağını düşünmüyordu. Önlem almanın son derece mantıklı bir fikir olduğuna inanan Ursula dışında herkes "Üstünde adın yazıyorsa, üstünde adın yazıyordur," diyen Bay Bullock ile hemfikirdi. Dr. Kellet'ın hoşuna gidecek türden bir Budist mesafeliliği. Yazın *The Times*'ta ölüm ilanını görmüştü. Ursula, Dr. Kellet'ın bir savaşı daha yaşamadığına memnun olmuştu doğrusu. Yaşasa ona Guy'ın Arras'ta her şeyi kaybetmesinin beyhudeliğini anımsatırdı.

Ücretli ve tam zamanlı çalışan ve görevlerini çok ciddiye alan Bayan Woolf hariç hepsi yarı-zamanlı gönüllülerdi. Bayan Woolf onları titiz talimlere tabi tutuyor ve gaz önleyici prosedürler, yangın söndürme, yanan binalara giriş, sedye yükleme, atel takma, bandajlama gibi konularda eğitim almalarını sağlıyordu. Zorla okuttuğu kılavuzlarda yazanlar hakkında onları sorguya çekiyordu ve doğru bilgiler eşliğinde koliler gibi morga ya da hastaneye gönderilebilmeleri için hem canlı hem de ölü bedenleri etiketlemeyi öğrenmelerine çok önem veriyordu. Açık havada birkaç tatbikat yapmışlar, hava baskını durumunu canlandırmışlardı. ("Rol yapmacılık," diye dalga geçmişti Bay Bullock, havaya girmeyi başaramadan.) Ursula iki defa savaş zayiatı rolünü oynamıştı, bir defasında bacağı kırılmış, başka bir defasında da tamamen bilincini yitirmiş rolü yapmıştı. Bir gün de "diğer tarafta" yer almış ve pasif korunma memuru olarak histerik şok geçiren birini canlandıran Bay Armitage'la ilgilenmek durumunda kalmıştı. Adamın sahne deneyimi sayesinde sinir bozucu derecede otantik bir performans sergilediğini düşünmüştü. Tatbikatın sonunda Bay Armitage'ı oynadığı karakterden çıkmaya ikna etmekte zorlanmışlardı.

Pasif korunma memurlarının kendi sektörleri içinde yer alan her binanın sakinlerini, kendilerine ait sığınakları da olsa, kamuya açık sığınaklara da gitseler, kaderci olup yerlerinden kıpırdamasalar da, bilmeleri gerekiyordu. Başka bir yere giden ya da taşınan, evlenen, bebeği olan, ölen birileri olduğunda haberdar olmaları şarttı. Yangın musluklarının, çıkmaz sokakların, daracık ara so-

kakların, mahzenlerin, dinlenme merkezlerinin yerini bilmeleri gerekiyordu.

"Devriye gez ve gözle", Bayan Woolf'un mottosu buydu. Sokaklarda genelde fasıla verilen gece yarısı vaktine dek ikili gruplar halinde gezmeyi tercih ediyorlardı ve kendi sektörlerine bomba atılmazsa kamp yataklarını kimin işgal edeceği konusunda kibar bir tartışma yaşıyorlardı. Tabii "kendi sokaklarında" bir hava baskını olursa Bayan Woolf'un deyişiyle "tüm eller pompalara" durumu söz konusu oluyordu. Kimi zaman "gözleme" işini Bayan Woolf'un ikinci kattaki kocaman köşe pencereden muhteşem bir manzaraya bakan dairesinden yapıyorlardı.

Bayan Woolf da onlarla birlikte fazladan bazı ilkyardım tatbikatları yapıyordu. Hastane başhemşireliğinin yanı sıra son savaşta bir sahra hastanesini yönetmişti ve onlara ("O korkunç çatışmada faal görev yapmış olan beyefendilerin de takdir edeceği gibi") savaş zayiatının, barış zamanı görülen rutin kazalardan çok farklı olduğunu açıklamıştı. "Çok daha mide bulandırıcı," demişti. "Moral bozucu bazı görüntülere hazırlıklı olmalıyız." Tabii muharebe askerleri yerine siviller söz konusu olduğunda, kimliği belirsiz et parçalarını küremek ya da enkazdan bir çocuğun yürek burkan küçüklükte uzuvlarını toplamak söz konusu olduğunda, bu görüntülerin ne derece moral bozucu olabileceğini Bayan Woolf'un kendisi bile hayal edememişti.

"Sırtımızı dönüp gidemeyiz," demişti Bayan Woolf, "işimize devam etmeli, tanıklık etmeyi sürdürmeliyiz". Ne demek bu, diye merak etmişti Ursula. "Güvenle geleceğe adım attığımızda bu insanları anımsamalıyız demek," demişti Bayan Woolf.

"Peki, ya *öldürülürsek*?"

"O zaman başkaları *bizi* anımsamalı."

İlgilendikleri ilk ciddi vaka bir setin tam ortasında bulunan ve doğrudan isabet alan büyük bir evdi. Setin geri kalanı, Luftwaffe şahsen evin sakinlerini –büyük anne ve babalar da dahil iki aile, birkaç çocuk ve iki bebek– hedef almış gibi hasarsızdı. Mahzene sığındıkları için hepsi hayatta kalmıştı ama şebeke suyu borusu ile büyük bir kanalizasyon borusu çatlamıştı ve bunlar kapatılana kadar mahzendekilerin hepsi berbat lağım pisliğinde boğulmuştu.

Kadınlardan biri tırmanarak mahzen duvarlarından birine tutunmayı başarmıştı. Bir boşluktan onu görebiliyorlardı. Bayan Wo-

olf ile Bay Armitage, Hugh'nun kemerini tutmuşlar ve Ursula mahzenden geriye kalan yığının ağzından aşağı sarkmıştı. Kadına elini uzatmış ve bir an için onu sahiden tutabileceğini düşünmüştü ama sonra kadın, yükselerek mahzeni dolduran bulanık suyun altında gözden kaybolmuştu.

AFS[128] nihayet suyu pompayla boşaltmaya geldiğinde yedisi çocuk on beş ceset çıkarılmış ve adeta kurumaları için evin önüne yatırılmıştı. Bayan Woolf cesetlerin acilen kefene sarılmalarını ve morg arabası gelene dek bir duvarın arkasına istiflenmelerini emretmişti. "Bu tür görüntüler morallere iyi gelmez," demişti. Ursula yediği akşam yemeğini bundan çok daha önce çıkarmıştı. Hemen her olaydan sonra kusuyordu. Bay Armitage ile Bay Palmer da, daha önce de Bay Simms. Sadece Bayan Woolf ile Bay Bullock'un mideleri ölümü kaldırıyor gibiydi.

Sonrasında Ursula bebekleri ya da eline nafile uzanmaya çalışan o zavallı kadının yüzündeki dehşeti (ve başka bir ifadeyi, bunların gerçekten yaşandığına inanamama ifadesi belki) düşünmemeye çalıştı. Olaydan sonra Bayan Woolf metanetle "Onları şimdi huzura ermiş düşün," diye öğüt vermişti, şekerli kaynar çayı dağıtırken. "Tüm bunların dışındalar artık, sadece biraz daha erken gittiler." Bay Durkin de "*Işığın dünyasına gittiler hepsi*," demişti ve Ursula *Işığın dünyasındalar hepsi* diye düşünmüştü. Ursula ölülerin herhangi bir yere gittiğine ikna olmuş değildi, karanlık ve sonsuz bir boşluk hariç.

"Eh, ne diyeyim, umarım *ben* her yanım bokla kaplı ölmem," demişti Bay Bullock, daha bayağı bir dille.

Ursula o ilk olayı asla atlatamayacağını düşündüyse de söz konusu anının üstüne şimdiden başka pek çokları binmişti ve artık nadiren aklına geliyordu.

"Durum fena," dedi Bayan Woolf, duygusallıktan uzak bir sesle. "Narin birine ihtiyaç var."

"Narin mi?" diye tekrarladı Ursula.

"İnce," dedi Bayan Woolf sabırla.

"İçeri girmek için mi?" dedi Ursula, dehşetle volkanın zirvesine bakarak. Cehennemin kursağından aşağı sarkıtılma cesaretine sahip olduğundan emin değildi.

---

128 Auxiliary Fire Service. Yardımcı İtfaiye. (ç.n.)

"Hayır, hayır, oraya değil," dedi Bayan Woolf, "gel benimle." Şiddetli bir yağmur yağmaya başlamıştı. Ursula her çeşit engelle kirletilmiş, göçüklerle dolu, kırık zeminde sendeleyerek Bayan Woolf'un arkasından gitti. Feneri neredeyse hiç işe yaramıyordu. Ayağı bir bisiklet tekerine takılınca bomba düştüğünde bisikletin sürücüsü üstünde miydi acaba, diye düşündü.

"İşte," dedi Bayan Woolf. En az bir önceki kadar büyük, başka bir yığındı bu. Farklı bir sokak mıydı burası, yoksa aynı sokak mı? Ursula tüm yön duygusunu yitirmişti. Kaç yığın vardı? Kâbus gibi bir senaryo geçti aklından – Londra'nın tamamı tek bir devasa yığına indirgenmiş.

Bu seferki yığın bir volkan değildi. Kurtarma ekibi yandaki yatay bir oluktan içeri giriyordu. Bu defa daha çetin bir yöntemle, kazma ve küreklerle enkaz kaldırıyorlardı.

"Delik gibi bir şey var burada," dedi Bayan Woolf, Ursula'nın elini sıkıca eline alarak. Ursula sanki gönülsüz bir çocuktu da kendisi ona önderlik ediyordu. Ursula deliğe dair herhangi bir şey göremiyordu. "Sanırım emniyetli. Tek yapman gereken kıvrılıp bükülerek içinden geçmek."

"Tünel mi?"

"Hayır, sadece bir delik. Öte uçta bir parça eğim mevcut. Tahminimizce aşağıda biri var. Uzun bir eğim değil ama," diye ekledi, cesaretlendirircesine. "Tünel değil," dedi yeniden. "Önden kafanı sok." Kurtarma ekibi enkaz kaldırmayı bırakmış, biraz sabırsızlıkla Ursula'yı bekliyordu.

Ursula'nın deliğe sığması için kaskını çıkarması, fenerini tuhaf biçimde önünde tutması gerekiyordu. Bayan Woolf'un söylediklerine rağmen bir tünel beklemişti ama girer girmez daracık bir oyukla karşılaştı. Rahatlıkla su çukurunda ilerliyor olabilirdi. Bir çift görünmez elin Hugh'nun eski deri kemerine tutunduğunu hissedince rahat bir nefes aldı. Bir şey, herhangi bir şey görebilmek için feneri gezdirdi. Feneri eğime doğru tutarak "Kimse var mı?" diye bağırdı. Eğim, bükülmüş gaz boruları ve kibrit gibi parçalanmış tahtalardan oluşan gelişigüzel bir kafesle perdelenmişti. Karmakarışık kafesin içinde dikkatini bir boşluğa odaklayarak ötedeki karaltının içinden bir şeyler seçmeye çalıştı. O sırada ters dönmüş bir yüz, bir adamın solgun ve hayaletimsi çehresi bir hayal gibi, yeraltı zindanındaki bir mahkûm gibi karanlığın içinden yükseldi.

"Merhaba?" dedi Ursula, adam cevap verebilirmiş gibi. Oysa şimdi kafasının bir kısmının eksik olduğunu görebiliyordu.

Delikten gerisingeri tırmandığında Bayan Woolf "Kimse var mı?" dedi ümitle.

"Bir ölü."

"Çıkarılması kolay mı?"

"Hayır."

Böyle bir şey mümkün olsa bile yağmur ıslak tuğla tozunu yapış yapış bir kuma dönüştürerek her şeyi daha da berbatlaştırıyordu. Bu şartlarda bir iki saatlik bir didinmenin sonucunda baştan ayağa pisliğe bulanırlardı. Düşünmesi bile iğrençti.

Ambülans kıtlığı vardı, trafik Cromwell Road'daki bir olay yüzünden kilitlenmişti, tabii trafikle birlikte beklenen doktorla hemşire de... Böyle durumlarda Bayan Woolf'un ek ilkyardım eğitimi işe yarıyordu. Ursula kırık bir kola atel taktı, bir kafa yarasını bandajladı, bir göze pansuman yaptı ve Bay Simms'in ayak bileğini bantladı – engebeli yolda bileğini burkmuştu. Ayrıca hayatta kalan iki baygın kişiyi (kafa yaralanması, kırık femur, kırık köprücük kemiği, kırık kaburgalar, muhtemelen ezilmiş bir leğen kemiği) ve birkaç ölüyü (ki ölü oldukları için onların işi daha kolaydı) etiketlemiş, sonra ölüleri hastaneye, yaşayanları morga gönderme şeklinde bir hata ihtimaline karşı etiketleri kontrol etmişti. Bunun yanında hayatta kalanlardan pek çok kişiyi dinlenme merkezine, yürüyebilen yaralıları Bayan Woolf'un idare ettiği ilkyardım karakoluna yönlendirmişti.

Bayan Woolf Ursula'yı gördüğünde "Anthony'yi görürsen kaçırma, olur mu?" dedi. "Buraya seyyar kantin göndersinler." Ursula, Tony'yi bu işle görevlendirdi. Sadece Bayan Woolf ona Anthony diye hitap ediyordu. Onlara sivil savunma ulaklığı yapan on üç yaşındaki bu izci çocuk enkazın üstünde ve cam kırıklarıyla dolu sokaklarda bisikletiyle son sürat gidip geliyordu. Tony kendi çocuğu olsa Ursula onu bu kâbusun derinlerine fırlatmak yerine uzaklara gönderirdi.

Tony ile konuştuktan sonra Ursula, biri bir ses duyar gibi olduğunu söylediği için tekrar delikten geçti ama soluk, ölü adam önceki kadar sessizdi. "Tekrar merhaba," dedi Ursula ona. Onun komşu mahalleden Bay McColl olabileceğini düşünüyordu. Belki

birini ziyarete gelmişti. Talihsizlik. Ursula yorgunluktan bitap haldeydi. İnsan neredeyse ölülerin ebedi uykusunu kıskanıyordu.

Delikten tekrar çıktığında seyyar kantin gelmişti. Çayla ağzını sıvadı ve tuğla tozunu tükürdü. "Eskiden tam bir hanımefendiymişsin besbelli," dedi Bay Palmer gülerek. "Teessüf ederim," dedi Ursula, yine gülerek. "Tam bir hanımefendi gibi tükürdüğümü düşünüyorum." Yığının üstündeki kurtarma çalışması herhangi bir sonuç emaresi olmaksızın devam ediyordu ama gece bitmek üzereydi. Bayan Woolf karakola dönüp dinlenmesini söyledi. Yığının tepesindekiler sicim istiyorlardı. Birini aşağı indirmek ya da yukarı çekmek üzere, veya her ikisi için, diye düşündü Ursula. ("Bir kadın olduğunu tahmin ediyorlar," dedi Bay Durkin.)

Ursula artık külçe gibiydi ve adım atmakta zorlanıyordu. Yıkıntılardan kaçınmaya çalışarak henüz on metre kadar gitmişti ki biri onu kolundan yakalayıp öyle sertçe geri çekti ki çeken kişi onu sıkıca ve dimdik tutmasa kolaylıkla düşebilirdi.

"Bay Bullock?" Bay Bullock karakol sınırları dahilinde Ursula'yı biraz tedirgin ediyordu. Öyle el uzatılamaz bir hali vardı ki. Ama nedense burada, bu kapkaranlık yerde, zararsızdı. "Ne oldu?" dedi Ursula. "Çok yorgunum."

Adam fenerini önlerine tuttu. "Görüyor musun?" dedi.

"Hiçbir şey görmüyorum."

"Hiçbir şey yok da ondan." Ursula daha dikkatli baktı. Bir krater –devasa– dipsiz bir çukur. "Beş, belki on metre derinliğinde," dedi Bay Bullock. "Ve neredeyse içine düşüyordun."

Bay Bullock karakola dek Ursula'ya eşlik etti. "Aşırı yorgunsun," dedi. Yol boyunca Ursula'yı kolundan tuttu. Ursula kolundaki kavrayışın ardındaki kasların gücünü hissedebiliyordu.

Karakola geldiklerinde kendini kamp yataklarından birine attı ve uyuyakalmaktan çok bayıldı. Saat altıda 'tehlike geçti' alarmıyla birlikte uyandı. Günlerdir uyuyormuş gibi hissediyordu kendini ama gerçekte sadece üç saat uyumuştu.

Bay Palmer da orada, çay yapmakla uğraşıyordu. Ursula onu evinde, terlikleri ve piposuyla, gazetesini okurken hayal edebiliyordu. Burada olması saçma geliyordu insana. "Buyur bakalım," dedi, ona bir fincan uzatarak. "Evine gitmelisin hayatım," diye ekledi. "Yağmur dindi." Sanki Ursula'nın gecesini mahveden Luftwaffe değil de yağmurdu.

Ursula doğrudan eve gitmek yerine kurtarmanın nasıl gittiğine bakmak için yığına döndü. Gün ışığında farklı görünüyordu. Şekli tuhaf biçimde aşina geliyordu. Ona bir şey hatırlatıyordu ama ne olduğunu imkânı yok bulamıyordu.

Tam bir yıkım manzarasıydı bu. Sokağın neredeyse tamamı yok olmuştu ama yığın, esas yığın, hâlâ küçük bir faaliyet kovanıydı. Bir savaş ressamına iyi konu olurdu, diye düşündü Ursula. *Yığın Üstündeki Kazıcılar* ismi yakışırdı. Bea Shawcross sanat okuluna gitmiş, tam savaş başlarken mezun olmuştu. Ursula onun savaştan betimlemeler üretecek şekilde mi etkilendiğini, yoksa savaşın ötesine geçmeye mi çalıştığını merak ediyordu.

İhtiyatla yığının eteklerine tırmandı. Kurtarma ekibinden biri yardım için elini uzattı. Yeni vardiya vakti gelmişti ama görünüşe bakılırsa çalışanlar eski vardiyadandı. Ursula anlayabiliyordu bunu. İnsan bir şekilde "sahiplenince" olayı terk etmek zor oluyordu.

Gece hassasiyetle yürütülen yoğun çalışma nihayet meyvelerini vermeye başladığında volkan kraterinin etrafında bir heyecan dalgası oldu. Koltukaltlarına sicim bağlanmış bir kadın daracık açıklıktan yukarı çekilerek (bu aşamanın hassas bir yanı yoktu) çıkarılıyordu. Yığından aşağı elden ele geçirildi.

Ursula kadının kirden neredeyse simsiyah olduğunu ve bilincinin gidip geldiğini görebiliyordu. Perişan ama hayatta, darı darına da olsa. Kadın en aşağıda sabırla bekleyen ambülansa kondu.

Ursula aşağı inmeye koyuldu. Zeminde kefenli bir ceset, morg arabasını bekliyordu. Ursula yüzü açınca karşısında dün geceki soluk çehreli adamı buldu. Gün ışığında adamın kesinlikle on numaradan Bay McColl olduğunu görebiliyordu. "Selam sana," dedi. Adam yakında eski dost olacaktı. Bayan Woolf olsa ona adamı etiketlemesini söylerdi ama Ursula not defterini arandığında kaybettiğini fark etti ve yazacak bir şey bulamadı. Ceplerini araştırınca rujunu fark etti. Sylvie'nin *El mahkûm*, dediğini duyar gibi oldu.

Aklından Bay McColl'un alnına yazmak geçti ama sonra onursuz bir şey olacağını düşündü (ölümden daha mı onursuzdu acaba?). Onun yerine adamın kolunu sıyırdı, bir mendile tükürerek küçük bir çocuğu temizler gibi pisliği biraz temizledi. Ardından kola adamın ismini ve adresini rujla yazdı. Vaziyete uygun görünen, kan kırmızısı rujla.

"Evet, hoşça kal," dedi sonra. "Bir daha karşılaşacağımızı sanmam."

Bir önceki gecenin hain krateri etrafından dolanırken Bayan Woolf'u enkazdan kurtarılan bir yemek masasının başında bir ofisteymiş gibi oturmuş, insanlara ne yapmaları gerektiğini –yiyecek ve barınak için nereye gitmeliler, giysi ve karne nasıl alınır vs.– anlatırken buldu. Kadın hâlâ neşeliydi ama kim bilir en son ne zaman uyumuştu. Çelik ruhluydu gerçekten, buna hiç şüphe yoktu. Ursula ona olağanüstü bağlanmıştı ve neredeyse tanıdığı herkesten çok saygı duyuyordu. Hugh hariç belki...

Kuyruk büyük bir sığınağın sakinlerinden oluşuyordu. Bunların çoğu yeni uyanmış, gece hayvanları gibi gün ışığında gözlerini kırpıştırıyor ve artık gidecek evleri olmadığını öğreniyorlardı. Sığınak yanlış yerde, yanlış sokakta, diye düşündü Ursula. Sonra beynini yeniden yönlendirdi ve aslında gece boyu kendini başka bir sokakta zannettiğini fark etti.

"O kadını çıkardılar," dedi Bayan Woolf'a.

"Canlı mı?"

"Az çok."

Nihayet Kensington'a döndüğünde Millie'yi ayakta ve giyinik buldu. "*Gününüz âlâ geçti mi*?" dedi Millie. "Demlikte biraz çay var," diye ekledi, çayı bir fincana koyup Ursula'ya uzatarak.

"Tahmin edeceğin gibi," dedi Ursula, fincanı alarak. Çay ılıktı. Ursula omuz silkti. "Bayağı korkunç. Eyvah, saate bak. İşe gitmem lazım."

Ursula ertesi gün Bayan Woolf'un okunaklı başhemşire yazısıyla yazılmış kayıtlarına rastladığında şaşırdı. Bazen mukavva bir klasörden esrarengiz ıvır zıvırlar çıkabiliyordu ve Ursula bu şeylerden bazılarının nasıl olup da masasına geldiğini merak ediyordu. *05.00 Geçici Vaka Raporu. Durum Raporu. 55 yaralı hastaneye, 30 ölü, 3 kayıp. Yedi ev tamamen yıkık, yaklaşık 120 evsiz. 2 NFS*[129] *elemanı, 2 AMB, 2 HRP, 2 LRP, bir köpek hâlâ ameliyatta. Çalışma devam ediyor.*

129 National Fire Service. Ulusal Yangın Servisi. (ç.n.)

Ursula hiç köpek fark etmemişti. O gece Londra'da gerçekleşen pek çok olaydan biriydi bu. Ursula bu raporlardan bir demeti eline aldı ve "Bayan Fawcett, şunları kayda geçer misiniz?" dedi. Çay servisini ve ara öğünleri sabırsızlıkla bekliyordu.

Öğle yemeğini dışarıda, terasta yediler. Patates ve yumurta salatası, turp, marul, domates, hatta bir salatalık. "Hepsi de annemizin güzel elleriyle yetiştirilmiş," dedi Pamela. Gerçekten de Ursula'nın uzun zamandır yediği en güzel yemekti. "Ardından da elmalı şarlot var sanırım," dedi Pamela. Masada yalnızdılar. Sylvie çalan kapıya bakmaya gitmişti, Hugh ise rapora göre köyün öte tarafındaki bir tarlaya düşen patlamamış bir bombayı incelemeden henüz dönmemişti.

"Fazla merak kediyi öldürür," dedi Sylvie, orta yere. Sonra Ursula'ya dönerek "Yemek için onu beklemeyeceğiz," diye ekledi.

Oğlanlar da *al fresco* yiyorlardı yemeklerini – çimenlere serilmiş, sığır yahnisi ile haşlanmış fasulye ve mısır (ya da gerçek dünyada mısırlı biftek sandviçi ile katı haşlanmış yumurta). Kulübeden bulup çıkardıkları eski küflü bir Kızılderili çadırını dikmiş, vahşi bir 'kovboylarla Kızılderililer' oyunu oynuyorlardı. Ta ki atlı araba (diğer bir deyişle elinde tepsiyle Bridget) gelene kadar.

Pamela'nın oğulları kovboydu, 'tahliye edilmişler' ise Apaçi olmaktan gayet memnunlardı. "Bence tabiatlarına daha uygun," dedi Pamela. Onlara tepesine tavuk tüyü tutturulmuş karton Kızılderili şapkaları yapmıştı. Kovboylarsa boyunlarına bağladıkları Hugh'nun mendilleriyle idare etmek durumundaydılar. İki köpek tüm bu heyecanın karşısında köpeksi bir delirmişlik hali içindeydiler, henüz on aylık olan Gerald ise bir battaniyenin üstünde dünyadan bihaber uyuyordu.

"Çocuklara bakılırsa Gerald da bir çeşit Kızılderili yadigârıymış," dedi Pamela. "En azından bu sayede sessiz duruyorlar. Mucize gibi bir şey. Yaşadığımız şu Kızılderili yazıyla gayet uyumlu aslında."

"Tek bir evde altı oğlan," dedi Pamela. "Tanrı'ya şükür okullar başladı. Oğlanlar asla yerlerinde durmuyor. Onları sürekli meşgul etmek lazım. Kısa süreliğine uğradın herhalde, değil mi?"

"Ne yazık ki öyle."

Pammy ile oğlanları görme uğruna feda ettiği, kendine ayırabileceği değerli bir cumartesiydi. Pamela'yı süzülmüş bulmuştu,

Sylvie ise savaş yüzünden canlanmış gibiydi. WRVS'nin[130] en beklenmedik gözü peklerinden biri olup çıkmıştı.

"Şaşırdım doğrusu, kadınları pek sevmez çünkü," demişti Pamela.

Sylvie'nin şimdi kalabalık bir tavuk sürüsü vardı ve yumurta üretimini savaş seviyesine yükseltmişti. "Zavallı hayvanlar gece gündüz yumurtlamaya zorlanıyorlar," dedi Pamela. "Gören de annemi silah fabrikası işletiyor sanır." Ursula tavuklara nasıl fazla mesai yaptırılabileceğini hayal edememişti. "Konuşarak ikna ediyor," demişti Pamela gülerek. "Mazbut bir tavuk yetiştiricisi."

Ursula çağrıldığı olay mahallerinden birinden; isabet alan bir evden hiç bahsetmedi ona. Ev ahalisinin arka bahçede, derme çatma bir kümeste tavukları vardı. Gittiklerinde tavukların neredeyse tamamını tüyleri uçmuş halde canlı bulmuşlardı. Bay Bullock duyarsızca "Hazır yolunmuş," diyerek kahkaha atmıştı. Ursula elbiseleri uçmuş insanlar, yaz ortasında tüm yaprakları dökülmüş ağaçlar görmüştü ama bunlardan da söz etmedi. Kırık borulardan sızan atık sularda yürümekten söz etmedi, aynı atık suda boğulmaktansa hiç söz etmedi. İnsanın elini bir adamın göğsüne koyup da bir şekilde o göğüsten *içeri* kaydığını fark etmesinin tüyler ürpertici hissinden de bahsetmedi. (Adam ölüydü – şükredilecek bir şeydi o durumda.)

Acaba Harold Pamela'ya gördüklerinden söz ediyor muydu? Sormadı. Böylesi güzel bir günde konuyu açmak bile yanlış geliyordu. Bir önceki savaşta evine dönüp de siperlerde tanıklık ettikleri şeylerden hiç söz etmeyen tüm o askerleri düşündü. Bay Simms, Bay Palmer ve tabii kendi babası.

Sylvie'nin yumurta üretimi bir çeşit taşra karaborsasının ana parçası gibi görünüyordu. Köyde kimse özel olarak bir şeylerden mahrum değildi. "Burada takas ekonomisi işliyor," dedi Pamela. "Takas da takas ama, inan bana. Şimdi ön kapıda yaptığı şey de odur zaten."

"En azından burada oldukça emniyettesiniz," dedi Ursula. Öyle miydiler gerçekten? Hugh'nun bakmaya gittiği patlamamış bombayı düşündü. Ya da evvelki hafta Hall çiftliğine ait bir tarlaya düşen ve inekleri paramparça eden bombayı. "Burada bir sürü insan bir zamandır sessiz sedasız biftek yiyor," dedi Pamela. "Memnuniyetle

130 Women's Royal Volunteer Service. Kraliyet Gönüllü Kadınlar Servisi. (ç.n.)

söyleyeyim ki biz de dahil." Sylvie bu "korkunç hadise"nin onları Londra'nın çilesiyle denkleştirdiğini düşünüyor gibiydi. Şimdi geri dönmüş ama yemeğini bitirmek yerine bir sigara yakmıştı. Ursula tabağında bıraktıklarını yerken, Pamela Sylvie'nin sigara paketinden bir sigara alarak yaktı.

Bridget gelip tabakları temizlemeye koyulunca Ursula ayağa fırlayıp "Ah, hayır, ben yaparım," dedi. Pamela ile Sylvie masada kalıp sessizce sigaralarını içerek Kızılderililerin 'tahliye edilmişler'den gelen bir baskına karşı sergilediği savunmayı izlediler. Ursula fena halde haksızlığa uğradığını hissediyordu. Sylvie de Pamela da asıl güçlüğü onlar çekiyormuş gibi konuşuyorlardı. Oysa Ursula gün boyu çalışıyor, gece devriyeye çıkıyor ve korkunç manzaralar görüyordu. Daha dün gittikleri olay yerinde birini kurtarmaya çalışırken üst kattaki yatak odasında bulunan bir cesetten kafalarına kan damlamıştı. Yatak odasına ulaşamamışlardı çünkü merdivenler diz boyu devasa tavan penceresinin cam kırıklarıyla doluydu.

Tabakları duruladıkları sırada Bridget "Ben İrlanda'ya dönmeyi düşünüyorum," dedi. "Bu ülkede kendimi hiç evimde hissetmedim."

"Ben de öyle," dedi Ursula.

Elmalı şarlotun sadece haşlanmış elma olduğu ortaya çıktı çünkü Sylvie değerli ekmek kırıntılarını daha faydalı bir şekilde tavuklara vermek varken, muhallebi üstünde kullanmayı reddediyordu. Fox Corner'da hiçbir şey israf edilmiyordu. Yemek artıkları tavuklara gidiyordu ("Sylvie bir domuz edinmeyi düşünüyor," demişti Hugh, çaresizlik içinde), kemikler et suyu yapıldıktan sonra yardım hizmetlerine gönderiliyordu. Tıpkı reçel, acı sos, fasulye ya da domatesle doldurulmamış her bir teneke ve cam kavanoz gibi. Evdeki tüm kitaplar yardım servislerine gönderilmek üzere kutulanıp postaneye taşınmıştı. "Hepsini okuduk zaten," demişti Sylvie, "saklamanın ne anlamı var?"

Hugh geri döndü ve Bridget elinde ona hazırlanmış tabakla homurdanarak yeniden dışarı çıktı.

"Ah," dedi Sylvie kibarca Hugh'ya, "sen burada mı yaşıyordun? Gelip bize katılmaz mısın?"

"Lütfen ama Sylvie," dedi Hugh, her zamankinden daha sert bir tavırla. "Bazen tam bir çocuk oluyorsun."

"Öyleyse bile, beni evlilik böyle yaptı," dedi Sylvie.

"Yanlış hatırlamıyorsam bir zamanlar bir kadın için en yüce çağrı evliliktir demiştin," dedi Hugh.

"Öyle mi dedim? Başımda kavak yelleri eserken söylemişim herhalde."

Pamela kaşlarını kaldırarak Ursula'ya baktı ve Ursula da anne babasının ne zamandan beri böyle açıkça kavga eder olduklarını merak etti. Tam babasına bombayı soracağı sırada Pamela konuyu değiştirmek için neşeyle "Millie nasıl?" diye sordu.

"İyi," dedi Ursula. "Ev paylaşmak açısından son derece geçimli bir insan. Gerçi onu Phillimore Gardens'da artık neredeyse görmüyor gibiyim. ENSA'ya[131] katıldı. Bir çeşit grupla birlikte fabrikaları gezerek öğle saatinde işçileri eğlendiriyor."

"Zavallıcıklar," dedi Hugh, gülerek.

"Shakespeare'le mi?" diye sordu Sylvie, şüpheyle.

"Sanırım Millie bu aralar her şeye el atıyor. Biraz şarkı, biraz komedi, bilirsiniz işte." Sylvie pek biliyormuş gibi görünmüyordu.

Ursula bir anda pat diye "Bir erkeğim var artık," diyerek, kendi de dahil herkesi gafil avladı. Amacı daha çok sohbetin havasını hafifletmekti ama böyle bir şeyi yapmaması gerektiğini bilmeliydi.

Söz konusu gencin adı Ralph'tı. Holborn'da yaşıyordu ve Almanca kursunda tanıştığı yeni bir arkadaş, yeni bir "ahbap"tı. Savaştan önce mimarlık yapmıştı ve Ursula savaştan sonra da mimarlık yapacağını düşünüyordu. Tabii hayatta kalan olursa. (Acaba Londra da Knossos ya da Pompei gibi silinip yok olabilir miydi? Muhtemelen Giritliler'le Romalılar da felaketin ortasında "Biz bunun altından kalkarız," diyerek dolanmışlardı.) Ralph'ta varoşların modern kuleler biçiminde yeniden inşası için bin bir fikir vardı. "Halk için bir kent," diyordu "Anka kuşu gibi eski kentin küllerinden doğacak, can damarına dek modernist bir kent."

"Ne kadar ikonoklast geliyor kulağa," dedi Pamela.

"Bizim gibi nostaljik değil."

"Biz öyle miyiz? Nostaljik yani?"

"Evet," dedi Ursula. "Nostalji gerçekte asla var olmamış bir şeyin üstüne kuruludur. Biz geçmişte bir Arkadya hayal ediyoruz,

131 Entertainments National Service Association. Ulusal Hizmet Eğlence Birliği. İkinci Dünya Savaşı Dönemi İngiltere'sine özgü bir birlik. (ç.n.)

Ralph onu gelecekte görüyor. Her ikisi de eşit derecede gerçekdışı elbet."

"Zirvesi bulutlarda saraylar mı?"

"Onun gibi bir şey."

"Ama hoşlanıyorsun ondan, değil mi?"

"Evet."

"Şimdiye kadar hiç... Anlarsın işte?"

"Lütfen ama! Ne biçim soru bu böyle?" dedi Ursula gülerek. (Sylvie yine kapıdaydı, Hugh bahçede Büyük Reis Koşan Boğa gibi bacak bacak üstüne atmış oturuyordu.)

"Çok da güzel bir soru," dedi Pamela.

Yapmamışlardı aslında. Belki Ralph daha şevkli olsa... Ursula'nın aklına Crighton geldi. "Hem zaten çok az vakit var şey için..."

"Seks için mi?" dedi Pamela.

"Şey, ben flört için diyecektim ama, evet, seks için." Sylvie geri dönmüştü ve bahçede savaşan kutupları ayırmaya çalışıyordu. 'Tahliye edilmişler' sportmenliğe son derece aykırı birer düşman olmuşlardı. Hugh şimdi eski bir çamaşır ipiyle bağlanmıştı. "Yardım!" dedi sadece dudaklarını kıpırdatarak Ursula'ya ama okullu bir çocuk gibi sırıtıyordu. Onu mutlu görmek güzeldi.

Savaştan önce olsa Ralph'ın kurları (ya da belki Ursula'nın kurları) dans, sinema, samimi *à deux*[132] akşam yemekleri şeklinde olabilirdi ama şimdi kendilerini çoğu defa antik harabeleri gezen turistler gibi bomba düşen alanlarda buluyorlardı. Özellikle on bir numaralı otobüsün tepedeki üstü açık katının bu iş için iyi olduğunu keşfetmişlerdi.

Belki de bu durum savaşın kendisinden çok, her ikisinin de karakterindeki bir tuhaflıktan kaynaklanıyordu. Ne de olsa başka çiftler ritüellerini sürdürmeyi başarıyorlardı.

Birlikte British Museum'daki Duveen Gallery'yi, National Gallery yanındaki Hammonds'ı, Bank'taki dev krateri –öyle dev ki üstüne geçici bir köprü inşa etmeleri gerekmişti– "ziyaret etmişlerdi". Vardıklarında John Lewis hâlâ için için yanıyordu, vitrinlerdeki kararmış mankenler, giysileri parçalanmış halde kaldırıma saçılmıştı.

"Sence gulyabanilere mi benziyoruz biz?" diye sormuştu Ralph.

---

132 Fransızca. *İki kişilik.* (ç.n.)

Ursula ise "Hayır, tanıklık edenleriz biz," demişti. Eninde sonunda Ralph'la yatacağını düşünüyordu. Aksini ileri sürecek sağlam bir fikir yoktu ne de olsa.

Bridget çay ve kekle dışarı geldi ve Pamela "Ben gidip Babacığın bağlarını çözsem iyi olacak," dedi.

"Bir şeyler iç," dedi Hugh, sığınağında tuttuğu kesme cam sürahiden bir kadehe malt doldurarak. "Bu günlerde kendimi giderek daha sık burada buluyorum," dedi. "Huzur bulabildiğim tek yer burası. Köpeklerle 'tahliye edilmişler'in girmesi katiyetle yasak. Senin için endişeleniyorum, biliyorsun," diye ekledi."

"Ben de kendim için endişeleniyorum."

"Çok kanlı mı?"

"Korkunç derecede kanlı. Ama yine de doğrusunun bu olduğunu düşünüyorum. Doğru şeyi yaptığımıza inanıyorum."

"Adil bir savaş mı? Biliyorsun, Cole ailesinin büyük bölümü hâlâ Avrupa'da. Bay Cole korkunç bazı şeyler anlattı bana. Yahudilerin başına gelen şeyler. Burada kimsenin bunları bilmek isteyeceğini sanmam. Her neyse," dedi, bardağını kaldırıp neşeli görünmeye çalışarak "Şerefe! Sona içelim."

Ursula gitmek üzere çıktığında hava kararmıştı. Hugh onu anayoldan istasyona kadar geçirdi.

"Benzin yok korkarım ki," dedi, "daha erken çıkmalıydı," diye de ekledi kederle. Elinde büyük bir fener vardı ve etrafta fenerin ışığını söndürmesi için onu paylayacak kimse yoktu. "Işığımla buralara bir Heinkel[133] çekeceğimi sanmam," dedi Hugh. Ursula ona çoğu kurtarma ekibinin bir hava saldırısının ortasında, etrafları yanan binalarla, yangın bombaları ve aydınlatma cephanesiyle çevriliyken bile ışıklar konusunda nasıl batıl denebilecek bir korkuya sahip olduklarını anlattı. Küçücük bir fener fark yaratacakmış gibi.

"Siperlerde bir adamcağız tanıyordum," dedi Hugh. "Bir kibrit çaktı ve sonra pat! Alman nişancı adamı kafasından vurdu. İyi adamdı," diye ekledi, dalgın dalgın. "Rogerson'dı adı. Köydeki fırıncılarla aynı isim. Akrabalıkları yok."

"Sen hiç bahsetmiyorsun bunlardan," dedi Ursula.

---

133 Alman hava aracı. (ç.n.)

"Şimdi bahsediyorum işte," dedi Hugh. "Sana da ders olsun, kafanı siperin altında tut, rengini belli etme."

"Ciddi değilsin bu söylediğinde, biliyorum."

"Ciddiyim. Ölü olmandansa korkak olmanı yeğlerim minik ayıcık. Teddy ile Jimmy'nin de."

"Bunda da ciddi değilsin."

"Ciddiyim. Geldik işte. Öyle karanlık ki insan istasyonun yanından geçip de görmeyebilir. Treninin vaktinde geleceğini sanmam, tabii gelecek bir tren varsa. Ah, bak, Fred. İyi akşamlar Fred."

"Bay Todd, Bayan Todd. Bu akşamın son treninin bu olduğunu biliyorsunuz anlaşılan," dedi Fred Smith.

"Tren sayılmaz ki bu," dedi Ursula, şaşkınlıkla. Lokomotif vardı ama vagonlar yoktu.

Fred yokluklarını unutmuş gibi geriye, vagonların olması gereken platforma doğru baktı. "Ah, evet, doğru," dedi. "Son görüldüklerinde Waterloo Köprüsü'nden aşağı sarkıyorlardı. Uzun hikâye," diye de ekledi, ayrıntılandırmak istemediği her halinden belliydi. Ursula lokomotifin neden *sans*[134] vagon burada olduğunu anlayamadı ama Fred'in sıkkın bir hali vardı.

"Bu gece evime gidemiyorum o zaman," dedi Ursula.

"Aslında," dedi Fred, "bu lokomotifi şehre geri götürmem gerek. Ayrıca harekete hazırım, bir ateşçim var, bizim Willie burada. Dolayısıyla Bayan Todd, taban plakasına atlayıverirseniz, sanırım sizi geri götürebiliriz."

"Gerçekten mi?" dedi Ursula.

"Minder üstünde yolculuk etmek kadar temiz olmaz ama 'varım' diyorsanız?"

"Kesinlikle."

Lokomotif gitmek için sabırsızlanıyordu. Bu yüzden Ursula, Hugh'ya çabucak sarılıp "Yakında görüşürüz," dedi ve basamaklardan taban plakasına çıkarak ateşçi koltuğuna tünedi.

"Kendine dikkat edeceksin minik ayıcığım, değil mi?" dedi Hugh. "Londra'da?" Tıslayan buharı bastırması için sesini yükseltmesi gerekmişti. "Söz mü?"

"Söz," diye bağırdı Ursula. "Görüşürüz!"

Tren pat pat ilerlerken karanlık platformda Hugh'yu görmek

134 Fransızca. *Onlarsız, eksik.* (ç.n.)

için oturduğu yerden iyice arkasına döndü Ursula. İçinde ani bir suçluluk hissetti. Yemekten sonra oğlanlarla gürültülü bir saklambaç oyunu oynamıştı. Onun yerine Hugh'nun dediği gibi hava aydınlıkken çıkıp gitmeliydi. Öyle yapsa Hugh şimdi karanlıkta tek başına anayoldan geri yürümek zorunda kalmazdı. (Aklına bir anda yıllar öncesinden zavallı küçük Angela geldi.) Hugh karanlığın ve pusun içinde çabucak gözden kayboldu.

"Ne *heyecanlı*," dedi Fred'e. Babasını bir daha görmeyeceği ise aklının köşesinden bile geçmedi.

Heyecanlı olduğu doğruydu ama aynı zamanda da ürkütücüydü. Lokomotif karanlığın içinde kükreyen muazzam metal bir canavar; makinenin ham gücünün hayata dönüşmüş haliydi. Ursula'yı içinden atmak istiyormuşçasına sarsılıp sallanıyordu. Ursula daha önce hiç lokomotifin makinist kabininde neler olup bittiğine akıl yormamıştı. Hayal ettiyse bile, nispeten huzurlu bir yer hayal etmişti – dikkatini raylara vermiş bir makinist, neşeyle kömür küreyen ateşçi. Oysa aksine burada bitmek bilmez bir faaliyet, ateşçi ile makinist arasında meyiller ve basınç konusunda kesintisiz bir danışma, çılgınca kömür küreme ya da kazanın ani kapanışı, sonu gelmez gürültüsü, neredeyse dayanılmaz ısısı, ışığın kabinden kaçmasını önlemek için konmuş metal plakaların pek de önleyemediği tünellerin berbat isi vardı. Sıcaktı. "Cehennemden de sıcak," diyordu Fred.

Savaş dönemi hız sınırlamalarına rağmen vagondakinin ("minderlerin üstünde" diye düşündü Ursula. Bunu şimdi pilot olduğu halde çocukluğundaki makinistlik hayalini sürdüren Teddy için unutmamalıydı) en az iki katı hızlı gidiyorlarmış gibiydi.

Londra'ya yaklaştıkça doğuda yangınları gördüler ve silahların uzaklardan gelen gürlemesini duydular ama manevra garına ve lokomotif hangarlarına yaklaştıklarında ortalık neredeyse ürkütücü biçimde sessizleşti. Yavaşlayıp durdular ve şükürler olsun ki bir anda huzur geri döndü.

Fred, Ursula'nın kabinden inmesine yardım etti. "Buyurunuz hanımefendi," dedi. "Evim, güzel evim. Gerçi o kadar da güzel değil artık, ne yazık ki." Bir anda tereddüde düşmüş gibiydi. "Sizi evinize kadar geçirirdim ama lokomotifi yatırmamız gerekiyor. Bu-

radan sonrasını gidebilecek misiniz?" Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerde gibiydiler. Sadece raylar, makaslar ve lokomotiflerin belli belirsiz gölgeleri vardı. "Marylebone'a bomba atılmış. Biz şimdi King's Cross'un arkasındayız," dedi Fred, Ursula'nın aklından geçenleri okuyarak. "Sandığınız kadar kötü değil." Çok zayıf ışıklı bir fener yaktı. Sadece bir iki adım önleri aydınlandı. "Dikkatli olmak gerek," dedi Fred. "Burada ana hedefiz biz."

"Rahatlıkla giderim," dedi Ursula, hissettiğinden biraz daha fazla bir şevkle. "Beni hiç düşünme. Ve çok teşekkür ederim. İyi geceler Fred." Kararlılıkla harekete geçti ve geçer geçmez ayağı bir raya takıldı. Dizi hattın keskin taşlarına sert bir şekilde çarpınca korkudan küçük bir çığlık attı.

"Gelin Bayan Todd," dedi Fred, kalkmasına yardım ederek. "Karanlıkta yolunuzu bulamayacaksınız. Gelin haydi, sizi ana kapıya kadar geçireyim." Ursula'yı kolundan tutarak yol boyunca yönlendirdi. Sanki Embankment'ta bir pazar gezintisi yapıyorlarmış gibi. Ursula küçüklüğünde Fred'den nasıl hoşlandığını hatırladı. Yine hoşlanmak kim bilir ne kolay olurdu, diye düşündü.

Sonunda çift kanatlı büyük bir ahşap kapıya vardılar ve Fred ana kapının içinde küçük bir kapıyı açtı.

"Sanırım nerede olduğumu anladım," dedi Ursula. Nerede olduğuna dair en ufak bir fikri yoktu ama Fred'e daha fazla yük olmak istemiyordu. "Evet, tekrar teşekkürler. Belki Fox Corner'a bir dahaki gidişimde yine görüşürüz."

"Hiç sanmam," dedi Fred. "Yarın AFS'de çalışmaya başlıyorum. Willie gibi bir sürü yaşlı pinpon, trenleri idare etmeyi sürdürebilir.

"Aferin sana," dedi Ursula, oysa itfaiyenin ne kadar tehlikeli olduğunu düşünüyordu.

Gelmiş geçmiş karartmaların en karanlığıydı. Ursula tek elini öne uzatarak yürüyordu ve sonunda bir kadına çarptı. Kadın ona nerede olduğunu söyledi. Birlikte yarım mil kadar yürüdüler. Birkaç dakika sonra yeniden tek başına kalan Ursula arkasında ayak sesleri duydu ve adımların sahibi ona çarpmasın diye "Burada ben varım," dedi. Arkasındaki, karanlıkta bir siluetten farksız bir adamdı ve Hyde Park'a kadar Ursula'yla birlikte gitti. Savaştan önce insan hiç tanımadığı birinin –özellikle de bir erkeğin– koluna girmeyi hayal edemezdi ama şimdi göklerden gelen tehlike bu tuhaf ya-

kınlıktan insanın başına gelebilecek tehlikeden çok daha büyük görünüyordu.

Phillimore Gardens'a döndüğünde gece yarısı olmuş gibiydi ama saat daha dokuzdu. Millie dışarı çıkmak üzere giyinip hazırlanmıştı. "Aman Tanrım," dedi, Ursula'yı gördüğünde. "Ne oldu sana? Bombalandın mı yoksa?"

Ursula aynaya baktığında her yerinin is ve kömür tozuyla kaplı olduğunu gördü. "Ne korkunç bir manzara," dedi.

"Kömür madencisine benziyorsun," dedi Millie.

"Makinist desek daha doğru," dedi Ursula ve geceki macerasını bir çırpıda anlattı.

"Ah," dedi Millie, "kasap çırağı Fred Smith. Ne hoş çocuktu."

"Hâlâ da öyle sanırım. Fox Corner'dan yumurta getirdim," dedi ve Sylvie'nin verdiği yumurta kartonunu çantasından çıkardı. Yumurtalar samanın içine yerleştirilmişlerdi ama tren sarsıntısından veya lokomotif garında düştüğünde çatlamış ve kırılmışlardı.

Ertesi gün kurtarabildiklerinden bir omlet yapmayı başardılar.

"Harika," dedi Millie, "Daha sık gitmelisin evine."

Ekim 1940

"Bu gece yoğun bir faaliyet olduğu kesin," dedi Bayan Woolf. Ne muazzam bir azımsama. İşin aslı geniş çaplı bir hava saldırısı yürütülüyordu ve tepede bombardıman uçakları geziniyor, ışıldaklara yakalandıklarında arada bir parıldıyorlardı. Yüksek Tahripli bombalar parıldayıp kükrüyordu ve büyük bataryaların *gümbürtü patırtı* ve *çatırtıları* duyuluyordu – her zamanki curcuna. Fişekler saniyede bir mil hızla havalanırken ıslık çalıp çığlık atıyor, en sonunda kendilerini yok etmeden önce ışıldayıp titreşiyorlardı. Ardından parçaları takırdayarak aşağı yağıyordu. (Birkaç gün önce Bay Simms'in kuzeni Hyde Park'ta uçaksavar ateşinden gelen şarapnel parçalarıyla ölmüştü. "Ne acı kendi tarafının eliyle öldürülmek," demişti Bay Palmer. "Ne anlamsız.") Holborn'un tepesindeki kızıl parıltı yağ bombasını işaret ediyordu. Ralph, Holborn'da oturuyordu ama Ursula onun böyle bir gecede St. Paul's'de olduğunu tahmin ediyordu.

"Neredeyse bir tablo gibi, değil mi?" dedi Bayan Woolf.

"Kıyamet tablosu belki," dedi Ursula. Kapkara gecenin oluşturduğu fonda yangınlar bin bir çeşit renkle yanıyordu – kızıl, altın sarısı, turuncu, çivit ve soluk limon rengi. Arada bir kimyasal bir şeyin ateş aldığı yerden yeşil ve mavinin canlı tonları yükseliyordu. Bir depodan turuncu alevler ve koyu siyah bir duman tütüyordu. "İnsana ne farklı bir perspektif kazandırıyor, değil mi?" dedi Bayan Woolf dalgınlıkla. Doğruydu gerçekten. Kendi küçük pis işleriyle kıyaslandığında göze hem muazzam hem de korkunç görünüyordu manzara. "Gururlandırıyor beni," dedi Bay Simms sessizce, "bu şekilde çarpışmaya devam etmemiz yani. Tek başımıza."

"Ve tüm zorluklara rağmen," diye iç geçirdi Bayan Woolf.

Thames'i boydan boya görebiliyorlardı. Uçaksavar baraj balonları yanlış ortama düşmüş kör balinalar gibi alçalıp yükselerek gökyüzünde benekler oluşturuyordu. Shell-Mex House'un çatısındaydılar. Bina bu günlerde Malzeme Tedarik Bakanlığı tarafından işgal ediliyordu. Bay Simms de bakanlıkta çalışıyordu ve Ursula

ile Bayan Woolf'u gelip "çatıdan manzarayı izlemeye" davet etmişti.

"Harikulade değil mi? Vahşi ama yine de tuhaf bir şekilde muhteşem," dedi Bay Simms, bir hava saldırısının ortasında Strand'deki bir binada değil de, Lakeland tepelerinden birinin zirvesindelermiş gibi.

"*Muhteşem* mi onu bilemem," dedi Bayan Woolf.

"Geçen gece Churchill buraya çıkmıştı," dedi Bay Simms. "Öyle güzel bir gözlem noktası ki. Adam büyülendi."

Sonradan Ursula, Bayan Woolf'la baş başa kaldığında, Bayan Woolf "Biliyor musun, ben Bay Simms'in bakanlıkta alt düzey bir memur olduğunu sanıyordum, çok sessiz sakin bir insan çünkü. Ama Churchill'le birlikte çatıya çıktığına göre epey kıdemli olsa gerek," dedi. (Çatıda görev yapan yangın gözcülerinden biri insanların Maurice'e gösterme zorunluluğu duyduğu türden bir saygıyla "İyi akşamlar Bay Simms," demişti. Gerçi Bay Simms örneğinde selam daha az gönülsüzlükle verilmişti.) "Mütevazı bir insan," dedi Bayan Woolf. "Erkeklerde hoşuma giden bir özellik." Öte yandan ben kendini beğenmişliği tercih ediyorum, diye düşündü Ursula.

"Gerçekten de tam bir gösteri," dedi Bayan Woolf.

"Değil mi ya?" dedi Bay Simms coşkuyla. Ursula olay yerinde ne anlama geldiğini tüm acı yönleriyle gayet iyi bildikleri halde "gösteriyi" takdir etmenin ne tuhaf olduğunu aslında herkesin bildiğini düşündü.

"Sanki tanrılar bilhassa gürültülü bir parti veriyorlar," dedi Bay Simms.

"Davetli olmamayı tercih edeceğim türden bir parti," dedi Bayan Woolf.

Tanıdık bir hışırtı hepsinin siper almak üzere eğilmelerine neden olduysa da bombalar biraz uzakta patladı. *Bum-bum-bum-bum*'ları duydukları halde nerenin vurulduğunu göremediler. Ursula tepelerinde temelde Teddy gibi adamlar tarafından uçurulan Alman bombardıman uçakları olduğu düşüncesini çok tuhaf buluyordu. Şeytan değildi hiçbiri, sadece ülkeleri tarafından kendilerinden isteneni yapıyorlardı. Şeytani olan savaşın kendisiydi, insanlar değil. Gerçi Hitler'i istisna sayabilirdi. "Ah, evet," dedi Bayan Woolf, "bence o adam çok ama çok deli."

O anda bir sepet yangın çıkarıcı madde hızla aşağı indi ve patırtılı yükünü bakanlık çatısının tam üstüne boşalttı.

Yangın maddeleri çatırdayarak ateş aldı ve yangın gözcülerinden ikisi el pompasıyla yanlarına koştu. Bayan Woolf bir kum kovasını aldığı gibi maddeleri içine attı. (Bay Bullock'un baskı altındaki Bayan Woolf için öngörüsü "Bir ihtiyar kurt için epey hızlı" şeklindeydi.)

"*Ya bu dünyanın son gecesiyse*?" dedi tanıdık bir ses.

"Ah, Bay Durkin, bize katılabildiniz demek," dedi Bay Simms nezaketle. "Kapıdaki adamla bir sorun yaşamadınız ya?"

"Hayır, hayır, beklendiğimden haberi vardı," dedi Bay Durkin, kendi önemini hissetmiş gibi.

Bayan Woolf orta yere "Karakolda *kimse* kaldı mı?" diye mırıldandı.

Ursula bir anda Bay Durkin'i düzeltme zorunluluğu hissetti. "*Ya şimdi dünyanın son gecesiyse*?" dedi. Tüm farkı yaratan oradaki "şimdi" kelimesi değil mi sizce de? İnsanda teorik bir kavrama kafa yoruluyormuş hissinden çok, sanki olayın tam ortasında yer alınıyormuş hissini uyandırıyor, ki biz de aynen öyleyiz. Buraya kadar! Her şeyin sonu geldi, tereddütlere son.

"Aman efendim, tek bir kelime üstüne bunca yaygara," dedi Bay Durkin, keyfi kaçmış gibi bir sesle. "Her neyse, yanıldığımı kabul ediyorum." Ursula tek bir kelimenin muazzam önem taşıyabileceğini düşünüyordu. Kelimeler konusunda titiz bir şair varsa o da şüphesiz Donne'dı. Bir zamanlar St. Paul'ün başrahibi olan Donne'ın kendisi de katedral bodrumunda aşağılayıcı bir konuma itilmişti. Ölümünden sonra Büyük Londra Yangını'ndan hasarsız çıkmıştı, bundan da çıkacak mıydı acaba? Wellington'ın mezarı taşınamayacak kadar ağır olduğundan etrafına tuğla örülmüştü. Ralph, Ursula'ya katedral mezarlığını gezdirmişti – gece nöbeti tutuyordu orada. Katedral hakkında bilmediği şey yoktu. Hiç de Pamela'nın sandığı gibi ikonoklast değildi.

Parlak ikindinin içine adım attıklarında Ralph ona "Gidip bir yerlerde çay içmeyi deneyelim mi?" demişti. Ursula ise "Hayır, senin Holborn'daki evine dönelim ve birlikte yatağa girelim," demişti. Dediği gibi yapmışlardı ve Ralph vücudunu kibarca Ursula'nın vücuduyla bağdaştırırken, Ursula elinde olmadan Crighton'ı düşündüğü için kendini berbat hissetmişti. Sonrasında Ralph'ın üstüne,

Ursula'nın yanında artık ne yapacağını bilemiyormuş gibi mahcup bir hava gelmişti. "Ben hâlâ bunu yapmamızdan önce neydiysem oyum," demişti Ursula. Ralph ise "Bense öyle olduğumdan emin değilim," diye karşılık vermişti. Ursula, Aman Tanrım, bakirmiş, diye düşünmüştü ama Ralph kahkaha atarak hayır, hayır, ondan değil demişti –bakir *değildi*– sadece Ursula'ya çok âşıktı ve "Şimdi kendimi, nasıl desem... yücelmiş hissediyorum," demişti.

"Yücelmiş mi?" demişti Millie. "Kulağa duygusal bir zırvalama gibi geliyor. Kafasında seni bir kaidenin üstüne yerleştirmiş. Kilden ayakların olduğunu keşfettiğinde Tanrı yardımcısı olsun."

"Çok teşekkürler."

"Bileşik eğretileme mi yaptım az önce yoksa çok zekice bir imge mi oluşturdum?" Millie elbette ki her zamanki gibi...

"Bayan Todd?"

"Kusura bakmayın. Daldım gittim."

"Bölgemize dönmeliyiz," dedi Bayan Woolf. "Çok tuhaf ama insan kendini güvende hissediyor burada."

"Eminim ki güvende değiliz," dedi Ursula. Haklıydı çünkü bundan birkaç gün sonra Shell-Mex House bombayla fena hasar alacaktı.

Ursula, Bayan Woolf'un dairesinde, onunla birlikte gözcülük yapıyordu. Bayan Woolf'un kocaman köşe penceresinin önünde otururak çay içip bisküvi yediler. Barajın ritmik gümbürtüsü olmasa gören onları akşamı birlikte geçiren herhangi iki kadın sanabilirdi. Ursula, Bayan Woolf'un isminin (hiç sevmediği) Dorcas olduğunu ve nişanlısının (Richard) Büyük Savaş'ta öldüğünü öğrendi. "Ben hâlâ bu isimle anıyorum o savaşı," dedi Bayan Woolf, "oysa bu defaki daha büyük. En azından bu defa doğruluk bizden yana, diye umuyorum." Bayan Woolf savaşa inanıyordu ama bombardımanın başlangıcından bu yana dini inancı "çatırdamaya" başlamıştı. "Her şeye rağmen iyi ve doğru olana sıkıca tutunmalıyız. Yine de her şey öyle gelişigüzel görünüyor ki. İnsan ilahi plan nedir acaba gibi sorular soruyor."

"Plandan çok hengâme," diye onayladı Ursula.

"Bir de şu zavallı Almanlar. *Onların* da çoğunluğunun savaştan yana olduğunu sanmıyorum – tabii Bay Bullock gibi insanların huzurunda böyle şeyler söylememek lazım. Ama *biz de* Büyük Savaş'ı kaybetmiş olsak ve tam dünya ekonomisi çökerken büyük borçlar

altına girsek, o zaman belki biz de bir çakmaktaşının kıvılcım darbesini bekleyen bir kav kutusu olabilirdik – Mosley gibi ya da benzeri korkunç biri gibi bir kıvılcım. Biraz daha çay ister misin canım?"

"Tamam, anlıyorum," dedi Ursula, "ama onlar bizi *öldürmeye* çalışıyor, biliyorsunuz." Bu gerçeği kanıtlamak istermişçesine üstlerine yönelmiş bir bombanın habercisi *vıjjjt* ve *fışşş* seslerini duydular ve kendilerini takdire değer bir hızla kanepenin arkasına attılar. Kanepenin onları kurtarma ihtimali pek yoktu ama daha iki gece önce neredeyse yerle bir olmuş bir evde ters dönmüş bir kanepenin altından bir kadını sıyrıksız denebilecek durumda çıkarmışlardı.

Bomba Bayan Woolf'un şifonyerinin üstündeki Staffordshire inek şekilli kremalıkları sarstıysa da sonunda bombanın kendi bölgeleri dışında bir yere düştüğüne kanaat getirdiler. Bu günlerde ikisi de bomba konusunda hassasiyete erişmişlerdi.

Ayrıca ilgilendikleri bir olay yerinde gecikmeli bir bomba patladığında banka müdürü Bay Palmer öldüğü için ikisinin de morali feci bozuktu. Gecikmeli bomba adamı biraz uzağa fırlatmıştı ve bulduklarında demir bir karyolanın altına yarı gömülüydü. Gözlüğünü kaybetmişti ama nispeten zarar almamış görünüyordu. "Nabız var mı?" demişti Bayan Woolf. Ursula ise kendisi nabız bulmada çok daha becerikli olduğu halde Bayan Woolf'un bu soruyu sormasına şaşırmıştı. Fakat sonra kadının çok üzgün olduğunu görmüştü. "Tanıdığınız biri olunca farklı oluyor," demişti Bayan Woolf, Bay Palmer'ın alnını nazikçe okşayarak. "Gözlüğü nerede acaba? Onsuz bir garip görünüyor, değil mi?"

Ursula nabız bulamamıştı. "Çıkaralım mı buradan?" demişti. Kendisi adamı omuzlarından, Bayan Woolf da ayak bileklerinden tutmuştu ve Bay Palmer'ın bedeni Noel çatapatı gibi ortadan ikiye ayrılmıştı.

"Çaydanlığa biraz daha sıcak su ekleyeyim," dedi Bayan Woolf. Ursula ise onu neşelendirmek için Jimmy ile Teddy'nin çocukluğundan hikâyeler anlatmaya başladı. Maurice'i anlatmaya zahmet etmedi. Bayan Woolf çocuklara çok düşkündü. Hayattaki tek pişmanlığı çocuk sahibi olmamasıydı. "Richard yaşasaydı belki... Ama geriye bakmak doğru değil, sadece ileri bakmak lazım. Geçmiş sonsuza dek geçmişte kalır. Nasıl demişti Herakleitos? Aynı nehre iki defa girilmez mi?"

"Sayılır. ποταμοίσι τοίσιυ ανποισιυ εμβαινουσιν ετερα και ετερα" Ursula doğrusunu sundu. "Sanırım şöyle tercüme edilebilir, aynı nehre adım atsan da su daima yeni olacaktır."

"Ne kadar akıllı bir genç kadınsın," dedi Bayan Woolf. "Hayatını heba etme, olur mu? Hayatın bağışlanırsa eğer."

Ursula, Jimmy'yi birkaç hafta önce görmüştü. İki günlük izinle Londra'ya gelmişti ve Kensington'daki kanepelerine yerleşmişti. "Küçük kardeşin yakışıklı bir delikanlı olmuş," demişti Millie. Millie tüm erkeklerin o veya bu şekilde yakışıklı olduğunu düşünmeye meyilliydi. O gece dışarı çıkmayı teklif etmiş ve Jimmy'den hemen kabul görmüştü. "Eğlence vakti." Jimmy eğlencede hep iyi olmuştu. Ne var ki Strand'de patlamamış bir bomba bulunduğu için Charing Cross Hotel'e sığınmışlardı ve geceleri neredeyse başlamadan bitecekti.

Oturduklarında Millie "Ne var?" demişti Ursula'ya.

"Ne, ne varı?"

"Bir şeyi hatırlamaya çalıştığında oluşan o gülünç ifade geldi yine yüzüne."

"Ya da bir şey unuttuğunda," demişti Jimmy.

"Hiçbir şey düşünmüyordum," demişti Ursula. Önemli bir şey değildi. Sadece hafızasında titreşip kırpışan bir şey. Saçma bir şey – zaten hep öyle oluyordu– bir kiler rafında duran tütsülenmiş ringa, yeşil muşambalı bir oda, havada sessizce ve hızla uçan eski tip bir çember. Yakalanması imkânsız buhar gibi anlar.

Ursula bayanlar tuvaletine gittiğinde sesli ve pasaklı bir biçimde ağlayan bir kızla karşılaşmıştı. Kız ağır makyajlıydı ve rimeli yanaklarından aşağı oluklar halinde akmıştı. Ursula daha önce onu kendinden büyük bir adamla içki içerken fark etmişti – Millie'nin adam hakkındaki hükmü "iğrenç bir şey" şeklinde olmuştu. Kız yakından çok daha genç görünüyordu. Ursula onun makyajını tazelemesine ve gözyaşlarını kurulamasına yardım etmiş ama gözyaşlarına sebep olan şeye karışmak istememişti. "Nicky yüzünden," demişti kız, teklif beklemeden. "Aşağılık herifin teki. *Senin* delikanlı çok hoş görünüyor ama. Dörtlü düşünür müsünüz? İsterseniz Ritz'de Rivoli Bar'a sokabilirim bizi. Kapıdaki adamı tanıyorum."

"Şey," demişti Ursula tereddütle, "o delikanlı aslında benim kardeşim ve hiç sanmıyorum ki..."

Kız, Ursula'nın kaburgasını sertçe dürterek bir kahkaha atmıştı.

"Şaka yapıyorum canım. Siz iki kız keyfini çıkarın onun, olur mu?" Ardından ikram ettiği sigarayı Ursula geri çevirmişti. Kızın elinde değerli görünen altın bir sigara tabakası vardı. "Hediye," demişti kız, Ursula'nın bakışını yakalayarak. Tabakayı 'pat' diye kapatıp bakması için Ursula'ya uzatmıştı. Ön tarafında şık bir savaş gemisi kabartması vardı altında ise tek kelimeyle 'Jutland' yazıyordu. Ursula tabakayı yeniden açsa kapağının içinde 'Alexander' ve 'Crighton'ın baş harfleri olan birbirine geçmiş 'A' ve 'C' harflerini bulacağını biliyordu. İçgüdüsel olarak elini uzatmıştı ama kız "Her neyse artık dönmem gerek," diyerek tabakayı geri çekmişti. "Turp gibiyim şimdi. İyi birine benziyorsun," diye de eklemişti, Ursula'nın karakteriyle ilgili ortada bir soru varmış gibi. Sonra elini uzatmıştı. "İsmim Renee bu arada. Olur da bir daha rastlaşırsak... Gerçi seninle dedikleri gibi aynı *endroit*'i işgal ettiğimizi sanmıyorum ya neyse." Fransızca aksanı kusursuzdu. Ne tuhaf, diye düşünmüştü Ursula. Uzatılan –ateşlenmiş gibi sert ve sıcak– eli tutmuş ve "Tanıştığımıza memnun oldum. Benim adım da Ursula," demişti.

Kız –Renee– aynada kendine son bir onaylayan bakışla baktıktan sonra "*Au revoir* o halde," demiş ve gitmişti.

Ursula salona döndüğünde Renee onu tamamen görmezden gelmişti. "Ne tuhaf bir kız," demişti Millie'ye.

"Bütün gece bana göz etti," demişti Jimmy.

"Eh, yanlış zili çalıyor, öyle değil mi hayatım?" demişti Millie, komik derecede teatral bir tavırla Jimmy'ye gözlerini kırpıştırarak.

"*Kapıyı*," demişti Ursula. "Yanlış *kapıyı* çalıyor."

Neşeli üçlü Jimmy'nin belli ki önceden bildiği çeşitli acayip *endroit*'te içmeye gitmişlerdi. Gece kulüplerinin deneyimli müdavimlerinden Millie bile kendilerini buldukları yerlerden bazıları karşısında hayretini dile getirmişti.

Orange Street'teki bir kulüpten çıkıp eve doğru yalpaladıkları sırada "Vay canına, sahiden farklıydı," demişti.

"Tuhaf bir *endroit*," diyerek gülmüştü Ursula. Oldukça sarhoştu. *Endroit* öyle Izzie'lik bir sözcüktü ki Renee denen bir kızın ağzından duymak çok garibine gitmişti.

Körlemesine el yordamıyla eve doğru ilerlerken Ursula Jimmy'ye "Ölmeyeceğine söz ver," demişti.

"Elimden geleni yaparım," demişti Jimmy.

Ekim 1940

"Kadından doğma adamın yaşayacak kısacık vakti vardır ve ıstırapla doludur. Büyür ve bir çiçek gibi koparılır: Bir gölge gibi gözden kaybolur ve asla tek bir yerde kalmayı sürdürmez."

Yağmur hafifçe çiseliyordu. Ursula mendilini çıkarıp ıslak tabut kapağını kurulamak için bir dürtü hissetti içinde. Açık mezarın diğer yanında Pamela ile Bridget, Sylvie'yi taşıyan iki sütun gibiydi. Sylvie ise kederinden ayakta duramaz haldeydi. Ursula annesinin bağrından kopan her hıçkırıkla birlikte kendi yüreğinin de sertleşip sıkıştığını hissediyordu. Sylvie son aylarda Hugh'ya alışılmadık derecede sert davranmıştı ve şimdi bu büyük ıstırabı göstermelik görünüyordu. "Çok katı düşünüyorsun," demişti Pamela. "Bir evlilikte neler olup bittiğini kimse bilemez. Her çift farklıdır."

Evvelki hafta gemiyle Kuzey Afrika'ya gönderilen Jimmy mazeret izni alamamıştı ama Teddy son anda gelebilmişti. Işıltılı şık üniforması içinde "kanatlarıyla" ("Melekler gibi," demişti Bridget) Kanada'dan dönmüş ve Lincolnshire'a konuşlandırılmıştı. Toprağa verme esnasında Nancy ile birbirlerine sıkı sıkıya sarılmışlardı. Nancy işi konusunda muğlak konuşmuştu ("Bildiğiniz büro işi") ve Ursula Devlet Sırları Yasası'na özgü bir geçiştirmeyi hemen sezinlemişti.

Kilise dolmuş taşıyordu. Köy halkının büyük bölümü Hugh için gelmişti ama yine de cenazenin şeref konuğu gelememiş gibi tuhaf bir hava vardı. Ki gelemediği de doğruydu tabii. Hugh abartılı bir şey istemezdi. Bir defasında Ursula'ya "Aman canım, çöp tenekesine koyup gönderseniz beni, umurumda olmaz," demişti.

Tören her zamankiler gibiydi –anma, basmakalıp sözler– ve yüksek dozda Anglikan doktriniyle çeşnilendirilmişti. Gerçi Ursula papazın Hugh'yu ne kadar yakından tanıdığına şaşırmıştı. Binbaşı Shawcross "Gerçek Mutluluk"tan[135] dokunaklı bir okuma yaptı, Nancy ise "Bay Todd'un en sevdiği şiirlerden birini" okudu. Şiir Hugh'nun şiire herhangi bir eğilimi olduğundan habersiz aile-

135 Beatitudes. İsa'nın, Matta İncili'nin 5. bölümünde (3-12) yer alan sözleri. (ç.n.)

nin tüm kadınlarını şaşırttı. Nancy'nin hoş bir sesi vardı (aslında abartılı bir oyuncu olan Millie'den de güzel). "Robert Louis Stevenson," dedi Nancy. "Şu zorlu zamanlar için uygun bir şiir belki de:

"Viraneler ve kederliler, ah günahkârlar ve mazlumlar,
Gelin bana didinenler gelin, burada size huzur var.
Şüphe dolu ey kalp artık korkma, yaşlı göz artık ağlama!
Dinle bak mesihinin sesi, dinle nağmeli seher vakti.

Çırpınış ve savaş, günah ve azap, kan ve ölüm burada
Yükünü sereceksin babamın sessiz köşküne yakında.
Sabreyle bitap el ve yaşlı göz kederle yüklü bir âna.
Dinle kurtarıcın yaklaşıyor, dinle özgürlük saati."

("Safsata aslında," diye fısıldadı Pamela, "ama tuhaf biçimde insanı rahatlatan bir safsata.")

Mezar başında Izzie "Kendimi sanki korkunç bir şey olmasını bekliyormuş gibi hissediyorum ama sonra zaten olduğunu fark ediyorum," diye mırıldanmıştı.

Izzie, Hugh'nun ölümünden sadece birkaç gün önce California'dan gelmişti. Külfetli bir Pan-Am uçuşuyla takdire değer biçimde New York'tan Lizbon'a, oradan da BOAC ile Bristol'e varmıştı. "Pencereden iki tane Alman avcı uçağı gördüm," demişti. "Yemin ederim bize saldıracaklar sandım."

Dediğine göre bir İngiliz kadını olarak savaşı portakal ağaçlıklarının ortasına kurularak atlatmanın yanlış olduğuna karar vermişti. Onca sefa düşkünlüğü ona göre değildi (gerçi Ursula'ya kalsa *tam da ona göre* olduğunu söylerdi). Ünlü oyun yazarı kocası gibi Izzie de film endüstrisinin ondan senaryolar isteyeceğini ummuş ama sadece bir teklif almıştı. Henüz sayfadan hayata geçirilemeden iptal edilen "aptal" bir dönem filmi. Ursula, Izzie'nin senaryosunun standardı tutturamadığı izlenimine kapılmıştı ("fazlaca nükteli"). Ancak Izzie, Augustus'u devam ettirmişti – *Augustus Savaşa Gidiyor, Augustus ve Kurtarma Harekâtı*, vs. Dediğine göre ünlü oyun yazarının çevresinin Hollywood yıldız adaylarıyla kuşatılmış olması da işi zorlaştırmıştı ve adam onları büyüleyici bulacak kadar sığdı.

"İşin aslı birbirimizden sıkıldık," demişti Izzie. "Nihayetinde tüm çiftler sıkılır zaten. Kaçınılmaz bir şey."

Hugh'yu bulan Izzie'ydi. "Bahçede bir şezlongdaydı." Hasır mobilyalar çoktan çürümüştü ve yerlerini gündelik şezlonglar almıştı. Hugh katlanabilir tahta ve çadır bezinden bu mobilyalardan hiç hoşlanmamıştı. Birası için hasır bahçe koltuğunu tercih ederdi. Ursula'nın düşünceleri bu tür tutarsızlıklarla doluydu. Hugh'nun öldüğü yönündeki çıplak gerçeği düşünmekten iyidir, dedi kendi kendine.

"Orada uyuyor sandım," demişti Sylvie. "O yüzden de rahatsız etmedim. Kalp krizi dedi doktor."

"Huzurlu görünüyordu," demişti Izzie Ursula'ya. "Gitmeye pek aldırış etmiyormuş gibi."

Ursula aslında gayet aldırış ediyor olabileceğini düşündü ama söylese, ikisini de avutamayacaktı.

Annesiyle çok az sohbet ediyordu. Sylvie'nin sürekli odadan çıkmak üzereymiş gibi bir hali vardı. "Bir türlü yatışamıyorum," demişti. Üstünde Hugh'nun eski bir hırkası vardı. "Üşüyorum," demişti şoka girmiş insanlar gibi, "öyle üşüyorum ki." Bayan Woolf olsa Sylvie konusunda ne yapacağını bilirdi. Sıcak şekerli bir çay muhtemelen. Ve tatlı birkaç söz. Ama Ursula'nın da Izzie'nin de içinden bunların herhangi birini sunmak gelmiyordu. Ursula biraz intikamcı davrandıklarının farkındaydı ama onların da ilgilenmeleri gereken kendi sıkıntıları vardı.

"Ben bir süre onunla kalayım," demişti Izzie. Ursula bunun berbat bir fikir olduğunu düşünmüş, Izzie acaba sadece bombalardan mı kaçıyor, diye şüphelenmişti.

"O zaman kendinize bir karne edinseniz iyi olur," demişti Bridget. "Yemekleri silip süpürdünüz." Bridget, Hugh'nun ölümünden çok etkilenmişti. Ursula ona kilerde ağlarken rastlamış ve kayıp kendisinin değil de Bridget'inmiş gibi "Çok üzgünüm," demişti. Bridget gözyaşlarını canhıraş önlüğüne silerek "Gidip çayla ilgileneyim," demişti.

Ursula'nın kendisi ise sadece iki gün daha kalmış vaktinin büyük bölümünü Bridget'e Hugh'nun eşyalarını ayıklama işinde yardım ederek geçirmişti. ("Ben yapamam," demişti Sylvie. "Yapamam işte." "Ben de yapamam" demişti Izzie. "O zaman ikimiz kaldık," demişti Bridget Ursula'ya.) Hugh'nun giysileri öyle gerçekti ki on-

ları giyen adamın yok olmuş olması saçma geliyordu insana. Ursula gardıroptan takım elbiselerden birini çıkarıp üstüne tutmuştu. Bridget elbiseyi elinden alıp "İyi bir elbise o. Birisine versek minnettar olur," demese gardırobun içine kıvrılıp hayattan vazgeçebilirdi. Bridget'in duyguları şimdi Tanrı'ya şükür sıkıca bastırılmıştı. Trajedi karşısında metanet aşılamak için söylenebilecek pek çok söz vardı. Babası olsa hiç şüphesiz onaylardı.

Hugh'nun giysilerini mukavva bir koliye yerleştirmişlerdi ve sütçü onları arabasına koyup WRVS'ye götürmüştü.

Izzie kederden ne yapacağını bilemez haldeydi. Evin içinde Ursula'nın peşi sıra dolaşıyor, Hugh'yu anılarla cisimlendirmeye çalışıyordu. Aslında hepsi yapıyorlardı bunu. Onun ebediyen göçüp gittiğini kavramak öyle imkânsızdı ki hepsi, en çok da Izzie, onu yoktan var etmeye çalışıyorlardı. "Bana söylediği son şeyi hatırlayamıyorum," demişti Izzie. "Ya da benim ona söylediğim."

"Hiçbir şey fark etmez ki," demişti Ursula, bıkkınlıkla. Hem kimin matemi daha büyüktü, kızın mı, kız kardeşin mi? Ama sonra aklına Teddy gelmişti.

Ursula kendisinin babasına son sözlerini hatırlamaya çalışmıştı. Lakayt bir "Görüşürüz," olduğu sonucuna varmıştı. İronilerin en uç noktası. "Ne zamanın son zaman olacağını asla bilemiyoruz ki," demişti Izzie'ye. Kendi kulaklarına bile basmakalıp gelmişti sözleri. Şimdiye dek başkalarının üzüntüsüne o kadar çok tanıklık etmişti ki artık uyuşmuştu. Hugh'nun takım elbisesini eline aldığı an hariç (o anı –gülünç biçimde– 'gardırop anı' diye düşünüyordu) Hugh'nun ölümünü sonradan çıkarılıp ele alınmak üzere sessiz bir yere kaldırmıştı. Muhtemelen herkesin konuşmayı bitirdiği bir zamanda...

"Mesele şu ki..." demişti Izzie.

"Lütfen," diye araya girmişti Ursula, "korkunç bir baş ağrım var."

Ursula folluklardan yumurta toplarken Izzie aylak aylak kümese girdi. Tavuklar huzursuzlukla gıdaklıyorlardı. Sylvie'nin, Ana Tavuk'un, ilgisini özlüyor gibiydiler. "Mesele şu ki sana söylemek istediğim bir şey var."

"Öyle mi?" dedi Ursula. Dikkati, kuluçkadaki bir tavuğun üzerindeydi.

"Bebeğim vardı benim."

"Ne?"

"Anneyim ben," dedi Izzie, dramatik görünmekten kendini kurtaramayarak.

"California'da çocuk mu doğurdun?"

"Hayır, hayır," dedi Izzie gülerek. "Yıllar önce. Kendim de daha çocuktum. On altı yaşındaydım. Almanya'da doğurdum. Tahmin edeceğin gibi utançla yurtdışına gönderildim. Oğlan çocuğu."

"Almanya mı? Evlat mı edinildi peki?"

"Evet. Daha doğrusu verildi. Her şeyle Hugh ilgilendi, o yüzden eminim iyi bir aile bulunmuştur. Ama çocuk için ileride yaşanacak sorunlara davetiye çıkarmış oldu, öyle değil mi? Zavallı Hugh, kaya gibi destek çıkmıştı bana. Annemse asla bulaşmak istememişti. Mesele de bu. Hugh çocuğun adını, nerede yaşadıklarını vesaire, biliyor olmalıydı." Tavuklar şimdi korkunç bir yaygara koparıyorlardı. Ursula "Çıkalım buradan," dedi.

Izzie, Ursula'yı kolundan tutarak bahçe etrafında dolaştırırken "Hep günün birinde Hugh'yla bebeğe ne yaptığını konuşup sonrasında belki onu bulmaya çalışacağımı düşünmüştüm. Oğlumu," diye ekledi, kelimeyi ilk defa denermiş gibi. Yanaklarından aşağı gözyaşları süzülmeye başladı. İlk defa duyguları yürekten görünüyordu. "Şimdi ise Hugh yok ve ben bebeği asla bulamayacağım. Bebek değil artık tabii, seninle aynı yaşta."

"Benimle mi?" dedi Ursula, fikri özümsemeye çalışarak.

"Evet. Ama *düşman* o. Şu an gökte uçuyor bile olabilir..." İkisi de ister istemez başlarını kaldırıp dosttan da düşmandan da yoksun masmavi sonbahar göğüne baktılar "...ya da orduda savaşıyordur. Ölmüş olabilir veya bu sefil savaş sürerse günün birinde ölebilir." Izzie şimdi aleni biçimde hıçkırıyordu. "Bir *Yahudi* olarak yetiştirilmiş olabilir, düşünsene. Hugh Yahudi aleyhtarı değildi. Aksine çok iyi dosttu – sizin şu komşuyla, ismi neydi?"

"Bay Cole."

"Almanya'da Yahudiler'e neler oluyor, biliyorsun, değil mi?"

"Ah, Tanrı aşkına," dedi Sylvie, kötü peri gibi bir anda peydahlanarak. "Ne yaygarası koparıyorsun böyle?"

Ursula "Benimle Londra'ya gelmelisin," dedi Izzie'ye. Luftwaffe'nin bombaları Sylvie'yle uğraşmasından çok daha kolay olurdu onun için.

Kasım 1940

Bayan Woolf onlara küçük bir piyano resitali ziyafeti çekiyordu. "Biraz Beethoven," demişti. "Myra Hess değilim belki ama güzel olur diye düşündüm." Her iki sözünde de haklıydı. Opera sanatçısı Bay Armitage, Bayan Woolf'a *Figaro'nun Düğünü*'nden *'Non più andrai*'yi söylerse ona eşlik edip edemeyeceğini sormuştu. Bu akşam özellikle havasında olan Bayan Woolf seve seve deneyeceğini söylemişti. Heyecan verici bir performans olmuştu (Bayan Woolf'un hükmü "Beklenmedik derecede *erkeksi*" şeklindeydi) ve Bay Bullock (hiç sürpriz olmamıştı) ve Bay Simms (büyük bir sürprizle) şarkının epey bayağılaştırılmış bir versiyonuyla onlara katıldığında kimse itiraz etmemişti.

"Bunu biliyorum!" demişti Stella, ki melodi açısından doğruydu dediği ama sözler açısından değil. Çünkü şarkıyı coşkuyla "Dum di dum, dum di dum, dum di dum dum," vesaire şeklinde söylemişti.

Karakolları kısa süre önce iki memurun katılımıyla genişlemişti. İlki, Bay Emslie, bakkaldı ve evi, dükkânı, bölgesi bombalanınca başka bir karakoldan buraya gelmişti. Kendinden önceki Bay Simms ve Bay Palmer gibi o da bir önceki savaşın gazilerindendi. Ekibe ikinci eklenti ise daha egzotik bir geçmişe sahipti. Stella, Bay Bullock'un "koro kızları"ndandı ve "striptiz sanatçısı" olduğunu zorlanmadan itiraf etmişti. Ancak opera sanatçısı Bay Armitage "Burada hepimiz sanatçıyız hayatım," demişti.

"Ne yumuşak şu adam da yahu," diye mırıldanmıştı Bay Bullock. "Askere gönder bak nasıl boyunun ölçüsünü alıyor." "Hiç sanmam," demişti Bayan Woolf. (Tabii bu dalyan gibi Bay Bullock'un kendisinin neden askerlik hizmetine çağrılmadığı sorusunu da akıllara getiriyordu.) "Böylece elimizde bir çıfıt, bir nonoş, bir de aşüfte var. Kötü bir müzikhol fıkrası adeta," sonucuna varmıştı Bay Bullock.

Bayan Woolf ise "Bizi bu çıkmaza sokan şey de toleranssızlığımızdı Bay Bullock," diyerek hafifçe paylamıştı onu. Bay Palmer'ın ölümünden beri herkes –özellikle de Bayan Woolf– son derece hassaslaşmıştı. Hınçlarını barış zamanına saklasalar daha iyi olur,

diye düşünüyordu Ursula. Mesele sadece Bay Palmer'ın ölümü değil, aynı zamanda uykusuzluk ve ardı arkası kesilmeyen gece baskınlarıydı elbette. Ne kadar sürdürebilirdi Almanlar bunu? Sonsuza dek mi?

"Ayrıca, ne bileyim," dedi Bayan Woolf Ursula'ya, sessizce çay yaparken, "genel bir *kirlilik* hissi de var. Sanki insan bir daha hiç temizlenemeyecekmiş, zavallı Londracık bir daha asla temiz olamayacakmış gibi. Her şey öyle korkunç derecede *hırpani* ki. Anlıyorsun, değil mi?"

Dolayısıyla küçük doğaçlama konser partilerinin sorunsuz geçmesi, herkesin son zamanlara kıyasla daha iyi bir ruh hali içinde olması, bir rahatlama sağlamıştı.

Bay Armitage, Figaro'nun ardından *'O mio babbino caro*'nun eşliksiz ve coşkulu bir icrasıyla devam etti ve herkesten çılgınca alkış aldı ("Ne kadar becerikli bir insan," dedi Bayan Woolf. "Ben bunu hep bir kadın aryası gibi düşünürdüm.") Ardından mültecileri Herr Zimmerman onlar için bir şeyler çalmaktan onur duyacağını söyledi.

"Sonra da siz striptiz yapacak mısınız tatlım?" dedi Bay Bullock Stella'ya. Stella ise "İstiyorsanız eğer," dedi ve gizlice Ursula'ya göz kırptı. ("Başıma bir sürü serkeş kadın sarmakta üstüme yoktur," diye şikâyet ediyordu Bay Bullock. Sık sık.)

Bayan Woolf endişeli bir tavırla "Kemanınız *burada* mı?" dedi Herr Zimmerman'a. "Burada *emniyette* mi?" Herr Zimmerman enstrümanını daha önce hiç karakola getirmemişti. Bayan Woolf'un dediğine göre oldukça değerli bir enstrümandı. Hem de sadece maddi açıdan değil. Ne de olsa adam tüm ailesini Almanya'da bırakmıştı ve eski hayatına ait elindeki tek şey kemanıydı. Bayan Woolf Almanya'daki vaziyetle ilgili Herr Zimmerman ile gece geç vakitte "yürek parçalayıcı bir sohbet" etmişti. "Durumlar çok korkunç orada, biliyorsun."

"Biliyorum," demişti Ursula.

"Öyle mi?" demişti Bayan Woolf, bir anda ilgisi artarak. "Arkadaşların mı var?"

"Hayır," demişti Ursula. "Kimse yok. İnsan bazen *biliveriyor* işte, öyle değil mi?"

Herr Zimmerman kemanını çıkardı ve "Kusuruma bakmayın lütfen solocu değilim," dedikten sonra neredeyse özür diler gibi "Bach. Sol Minör Sonat," dedi.

Bayan Woolf Ursula'nın kulağına "Bu kadar çok Alman müziği dinliyor olmamız ne komik değil mi? Yüce güzellik her şeyin ötesine geçiyor. Belki savaştan sonra herkesi iyileştirir de. Korolu Senfoni'yi düşünsene – *Alle Menschen werder Brüder*,"[136] dedi.

Herr Zimmerman icraya başlamak üzere yayını havaya kaldırdığından Ursula cevap veremedi ve harap bir karakolda değil de bir konser salonundalarmış gibi derin bir sessizliğe gömüldüler. Sessizlik kısmen icranın kalitesi yüzündendi ("Yüce" değerlendirmesinde bulunmuştu Bayan Woolf sonradan, "Gerçekten güzel," demişti Stella) kısmen de Herr Zimmerman'ın mülteci statüsünden kaynaklanıyordu ama bu müziğin öyle yalın bir yanı vardı ki derin düşüncelere dalabilmesi için insana bolca alan tanıyordu. Ursula kendini Hugh'nun ölümü, ölümünden çok yokluğu üstüne düşünürken buldu. Öleli henüz sadece iki hafta olmuştu ve Ursula hâlâ onu görmeyi bekliyordu. Bunlar gelecekteki bir zaman için kenara kaldırdığı düşüncelerdi ve şimdi o gelecek aniden gelmişti. Ursula gözyaşları yüzünden utanmasına gerek olmadığı için memnundu. Aksine korkunç bir melankoliye gömüldü. Bayan Woolf duygularını sezmiş gibi uzanıp elini sıkıca kavradı. Ursula, Bayan Woolf'un kendisinin de duygularla titreştiğini hissedebiliyordu.

Müzik bittiğinde dünya nefes almayı bırakmış gibi duru ve yoğun bir sessizlik oldu. Ardından övgü ve alkışların yerine huzuru mor alarm bozdu – "yirmi dakika içinde bombardıman". Bu alarmların Ursula'nın teleks odasındaki kızlar tarafından gönderilen kendi 5. Bölge Harekât Odası'ndan geldiğini bilmek tuhaftı.

"Haydi bakalım," dedi Bay Simms ayağa kalkıp derin bir iç çekerek, "devriye işimize koyulalım." Dışarı çıktıklarında kırmızı alarm başlamıştı. Şanslıysalar insanları sığınaklara sürüklemek için sadece on iki dakikaları vardı.

Ursula halka açık sığınakları hiçbir zaman kullanmıyordu. Tüm o sıkışan vücutların, klostrofobinin tüyler ürperten bir yanı vardı. Kendi bölgelerindeki bir sığınak paraşüt mayınıyla doğrudan isabet aldığında özellikle dehşet verici bir olay yeriyle ilgilenmişlerdi. Ursula deliğine girmiş bir tilki gibi sıkışıp kalmaktansa açık havada ölmeyi yeğlerdi.

---

136 Beethoven'ın, Korolu Senfoni diye de anılan *9. Senfoni*'sinin korolu bölümünden bir dize: "Bütün insanlar kardeş olacak." (ç.n.)

Güzel bir akşamdı. Hilal biçimli ay ve onun kalabalık yıldızları gecenin kapkara perdesini delmişlerdi. Ursula'nın aklına Romeo'nun Juliet'e övgüsü geldi – *Bir Etiyopyalı'nın kulağındaki zengin mücevher gibi, Asılı duruyor gecenin yanağında.* Matemli ruh halinin bir sonucu olarak şiirsel bir hava içindeydi. Hatta görenler, kendi de dahil, aşırı şiirsel bir hava olduğunu da söyleyebilirdi. Yanlış alıntılar yapacak bir Bay Durkin yoktu artık. Bir olay sırasında kalp krizi geçirmişti. Nekahetteydi şimdi Bayan Woolf'un deyişiyle "şükürler olsun ki". Bayan Woolf onu hastanede ziyaret edecek vakti bulabilmişti ve Ursula bulamadığı için hiçbir suçluluk duymuyordu. Hugh ölmüştü, Bay Durkin hayattaydı. Kalbinde şefkate çok az yer vardı. Bay Durkin'in Bayan Woolf'un vekili olarak konumu Bay Simms'e devredilmişti.

Savaşın keskin gürültüleri başladı. Barajın gümlemesi, tepedeki uçakların monoton, düzensiz vuruşlarıyla Ursula'nın midesini bulandıran motor sesleri. Silahların ateş sesleri, parmaklarıyla göğü kurcalayan ışıldaklar, korkunun sessiz beklentisi – hepsi de çok geçmeden şiire dair her fikri mahvediyordu.

Olay yerine vardıklarında herkes gelmişti. Gaz ve sucular, Bomba İmha Ekibi, ağır kurtarma ekibi, hafif kurtarma ekibi, sedye taşıyıcılar, morg arabası (gündüzleri fırıncı arabası). Yol bir AFS ekibinin birbirine dolanmış hortumlarıyla kaplanmıştı çünkü sokağın bir tarafında binalardan biri kıvılcımları ve etrafa püsküren korlarıyla basbayağı yanıyordu. Ursula bir an Fred'i görür gibi olduğunu düşündü. Yüz hatları alevlerle bir anlığına aydınlanmıştı sanki ama nihayetinde yanıldığına kanaat getirdi.

Arkalarında cayır cayır yangın varken bile kurtarma ekibi fenerleri ve lambalarıyla her zamanki tedbiri elden bırakmıyordu. Yine de gaz görevlileri bölgeyi henüz emniyete almadığı halde her birinin sigaraları ağızlarının kenarından sarkıyordu. Üstelik Bomba İmha Ekibi'nin varlığı da bir bombanın her an patlayabileceğine işaret ediyordu. Olası bir felaketin eşiğinde herkes cesaretini takınmış, elindeki işle ilgileniyordu (el mahkûm). Belki de kimileri artık neler olacağına aldırış etmiyordu (Ursula kendini de bu günlerde onlardan sayıp saymadığını düşündü).

İçinde bu gece işlerin yolunda gitmeyeceğine dair bir his, belki bir önsezi vardı. "Bach yüzünden," diye onu avuttu Bayan Woolf. "İnsanın ruhunu dalgalandırıyor."

Görünüşe bakılırsa sokak iki bölgeyi içine alıyordu ve görevli vaka kontrol subayı, her ikisi de yetkili olduğunu iddia eden iki pasif korunma memuruyla tartışıyordu. Kendi sektörleri olmadığı ortaya çıktığından Bayan Woolf bu küçük arbedeye karışmıyordu bile ama olay besbelli öyle büyüktü ki kendi karakollarının da katılıp işe koyulması ve başkalarının diyeceklerini duymazdan gelmeleri gerektiğini ilan etmişti.

"Kanunsuzlar gibi," dedi Bay Bullock, takdir edercesine.

"O kadar da değil," dedi Bayan Woolf.

Sokağın yangından muaf yarısı kötü isabet almıştı ve parçalanmış tuğla ile dumansız barutun nemli asidik kokusu anında ciğerlerine hücum etmişti. Ursula, Fox Corner'da koruluğun ardındaki çayırı düşünmeye çalıştı. Keten otu ve hezarenler, gelincikler, kırmızı karanfil ve çayır papatyaları. Yeni biçilmiş çimlerin kokusunu ve yaz yağmurunun tazeliğini düşündü. Patlamanın iğrenç kokularıyla baş etmede kullandığı yeni bir dikkat dağıtma taktiğiydi bu. ("İşe yarıyor mu?" diye sormuştu meraklı Bay Emslie. "Pek sayılmaz" diye cevap vermişti Ursula.) "Ben eskiden annemin parfümünü düşünürdüm," demişti Bayan Woolf. "April Violets. Ama ne yazık ki artık annemi hatırlamaya çalıştığımda aklıma bombalardan başka bir şey gelmiyor."

Ursula, Bay Emslie'ye bir nane şekeri uzattı. "Biraz faydası oluyor," dedi.

Olay yerine yaklaştıkça durumun vahameti iyice ortaya çıkıyordu (zaten Ursula'nın tecrübelerine göre aksi pek yaşanmıyordu).

Karşılarına çıkan ilk şey tüyler ürpertici bir manzaraydı – çoğunluğu terzi mankeni gibi sadece uzuvlardan ya da gövdeden ibaret ezilmiş cesetler dört bir yana dağılmıştı, giysileri parçalanmıştı. Ursula'nın aklına John Lewis'in bombalanmasının ardından Oxford Street'te Ralph'la birlikte gördüğü mankenler geldi. Henüz canlı birini bulamamış olan bir sedye taşıyıcısı uzuvları topluyordu – enkazdan fırlamış kollar ve bacaklar. Adamın ölüleri sonradan tekrar birleştirmek ister gibi bir hali vardı. Biri gerçekten yapıyor mu bunu acaba, diye düşündü Ursula –korkunç yap-bozlar gibi insanları eşleştirmeye çalışıyor mu? Bazıları yeniden oluşturulabilmenin ötesine geçmişti elbette– kurtarma ekibinden iki adam tırmık ve kürekle et yığınlarını sepetlere dolduruyor, bir diğeri ise fırçayla bir duvardan bir şeyleri kazıyordu.

Ursula ölüler içinde tanıdığı olup olmadığını merak etti. Phillimore Gardens'daki daireleri buraya bir iki sokak mesafedeydi. Belki de sabahları işe giderken burada ölenlerden bazılarının yanından geçmiş ya da bakkalda, kasapta onlarla konuşmuştu.

"Anlaşılan kayıp epeyce insan var," dedi Bayan Woolf. Vaka kontrol subayıyla konuşmuştu ve görünüşe bakılırsa adam sağduyulu bir pasif korunma memuruna rastlamış olmaktan memnuniyet duymuştu. "Artık kanunsuzlardan değiliz, sevinebilirsiniz."

Eli fırçalı adamın bir kat yukarısında (ortada kat diye bir şey olmasa da) resim pervazı kancasından bir elbise sarkıyordu. Ursula sık sık etraflarını kuşatan büyük sefalet ve yıkıma kıyasla ev yaşamına dair bu küçük anımsatıcılardan –hâlâ ocakta duran demlik, asla yenmeyecek akşam yemeği için hazırlanan masa– daha çok etkilendiğini fark ediyordu. Gerçi şimdi elbiseye baktığında içinde onu hâlâ giymekte olan bir kadın olduğunu anladı. Kadının kafası ve bacakları kopmuştu ama kolları duruyordu. Yüksek tahripli patlayıcıların yaratacakları etkinin belirsizliği Ursula'yı her daim şaşırtıyordu. Kadın duvarla bir şekilde kaynaşmış görünüyordu. Yangının alevleri öyle parlaktı ki elbiseye iliştirilmiş küçük bir broşu seçebiliyordu. Göz yerine suni bir elması olan bir kara kedi.

Ursula aynı evin arka duvarına doğru ilerlerken ayağının altındaki enkaz kaydı. Enkazın arasında kolları bacakları bez bebek gibi yanlara açılmış oturan bir kadın vardı. Kadın havaya fırlatılmış da gelişigüzel yere düşmüş gibiydi – ki muhtemelen de aynen öyle olmuştu. Ursula sedye taşıyıcıya işaret etmeye çalıştı ama şimdi tepelerinden geçen bir saldırı akını vardı ve gürültüden kimse sesini duyamıyordu.

Kadının üstü başı tozdan öyle kirlenmişti ki kaç yaşında olduğunu tahmin etmek neredeyse imkânsızdı. Elinde korkunç görünen bir yanık vardı. Ursula ilk yardım çantasında Burnol'u arandı ve merhemden biraz kadının eline sürdü. Gerçi bunu neden yaptığını bilmiyordu çünkü kadın Burnol ile iyileştirilemeyecek kadar kopup gitmiş gibiydi. Keşke yanımda biraz su olsaydı, diye düşündü. Kadının dudaklarının kuruluğu insanın içini burkuyordu. Kadın beklenmedik bir biçimde tozdan duman rengine bürünüp sivrilmiş kirpikleriyle, koyu renkli gözlerini açtı ve bir şey söylemeye çalıştı ama sesi öyle boğuk çıkıyordu ki Ursula ne dediğini anlayamadı. Yabancı mıydı acaba? "Ne söyleyeceksiniz?"

diye sordu Ursula. İçinde kadının ölüme çok yakın olduğu hissi vardı.

"Bebek," dedi kadın, kulak tırmalayan bir sesle, "bebeğim nerede?"

"Bebek mi?" diye tekrarladı Ursula, etrafa bakınarak. Bebekten bir iz göremiyordu çevrede. Enkazın herhangi bir yerinde olabilirdi.

"İsmi," dedi kadın, gırtlaktan gelen anlaşılması güç bir sesle – anlaşılır konuşmak için olağanüstü bir çaba sarf ediyordu– "Emil."

"Emil mi?"

Kadın daha fazla konuşamayacakmış gibi başını hafifçe salladı. Ursula bebeğe dair herhangi bir iz görebilmek için tekrar etrafına bakındı. Sonra bebeğin yaşını sormak için kadına döndü ama kadının kafası kontrolsüzce sallanıyordu. Nabzına baktığında atmadığını gördü.

Kadını orada bırakarak yaşayanları aramaya koyuldu.

"Bay Emslie'ye bir morfin tableti götürebilir misin?" diye sordu Bayan Woolf. İkisi de bir kadının inşaat işçisi gibi bağırıp küfrettiğini duyabiliyorlardı. Bayan Woolf ekledi: "Tüm bu gürültüyü yapan hanımefendi için." Bu işin temel kuralına göre biri ne kadar çok ses çıkarıyorsa ölme ihtimali o kadar düşüktü. Söz konusu yaralının sesi, evin yıkıntısından tek başına dövüşerek çıkıp Kensington Gardens etrafında koşabilirmiş gibi çıkıyordu.

Bay Emslie evin mahzenindeydi ve Ursula'nın kurtarma ekibinden iki adam tarafından aşağı indirilmesi gerekiyordu. Ardından kirişler ve tuğlalardan ibaret bir barikatı oyarak kendine yol açması gerekecekti. Koca bir evin bu barikat üstünde tehlikeli biçimde durduğunun farkındaydı. Bay Emslie'yi bir kadının yanında neredeyse tamamen yatay biçimde uzanmış buldu. Kadının belden aşağısı tümüyle evin enkazına sıkışmıştı ama bilinci yerindeydi ve içinde bulunduğu sıkıntı konusunda son derece konuşkandı.

"Birazdan çıkaracağız seni buradan," dedi Bay Emslie. "Güzel bir fincan çay getiririz sana, olmaz mı? Nasıl geliyor kulağa? Harika, ha? Benim de canım çekti şimdi. İşte Bayan Todd da ağrın için bir şey getirdi," diye kadını yatıştırmaya devam etti. Ursula küçücük morfin tabletini Bay Emslie'ye verdi. Adam bu işte çok iyi gibiydi. Onu bakkal önlüğüyle şeker tartarken, eliyle tereyağını düzlerken hayal etmek zordu.

Mahzenin duvarlarından biri kum torbalarıyla desteklenmişti ama kumların çoğu patlamada etrafa saçılmıştı. Ursula bir anlık ürkütücü bir sanrının sonucunda kendini neresi olduğunu bilmediği bir yerlerde, bir plajda buldu. Hemen yanından bir çember sert bir rüzgârla uçuyordu, tepede martılar ciyaklıyordu. Sonra yine ani biçimde geri, mahzene döndü. Uykusuzluktan herhalde, diye düşündü. İnsanın canına okuyordu gerçekten.

"Geç bile kaldı kahrolası," dedi kadın, morfin tabletini iştahla alarak. "Gören de sizi çay partisinde falan sanır." Kızın genç olduğunu ve tuhaf biçimde tanıdık geldiğini fark etti Ursula. Kocaman siyah çantasına, şu kalaslar denizinde onu yüzeyde tutuyormuş gibi sıkı sıkıya sarılmıştı. "Cıgaranız var mı, ikinizden birinin?" Bay Emslie bulundukları alanın kısıtları yüzünden biraz zorlanarak cebinden ezilmiş bir paket Players çıkardı. Ardından daha da zorlanarak bir kutu kibrit çıkardı. Kız parmaklarını sabırsızlıkla deri çantanın üstünde tıklattı. "Acele etme canım," dedi, alaycı bir tavırla.

Sigaradan derin bir nefes çektikten sonra "Kusura bakma," dedi. "Böyle bir *endroit*'te olmak insanın sinirlerini geriyor, biliyor musunuz."

"İsmin Renee miydi?" dedi Ursula, şaşkınlıkla.

"Sana ne?" dedi kız, tekrar aksi haline dönerek.

"Bir iki hafta önce Charing Cross Hotel'in lavabosunda tanışmıştık."

"Beni başkasıyla karıştırdın herhalde," dedi kız abartılı bir resmiyetle. "İnsanlar sürekli yapıyor bunu. Herkese tanıdık gelen tipte bir yüzüm var herhalde."

Sigarasından çok derin bir nefes aldıktan sonra yavaş yavaş ve sıra dışı bir zevkle dumanı üfledi. "Şu küçük haplardan başka var mı elinizde?" diye sordu. "Karaborsada iyi para ediyordur kesin." Sarhoş gibi konuşuyordu. Morfin etkisini göstermeye başladı, diye düşündü Ursula. Ama sonra sigara kızın parmaklarından düştü ve gözleri devrilip gözakları ortaya çıktı. Kız sarsılmaya başladı. Bay Emslie onun elini kavradı.

Bay Emslie'ye baktığı sırada Ursula'nın gözüne adamın arkasında duran bir kum torbasına yapıştırıcı bantla tutturulmuş Millais'in *Baloncuklar*'ının renkli bir röprodüksiyonu ilişti. Sevmediği bir resimdi. Rafael öncesi dönemin mahzun, uyuşturulmuş gibi görünen kadınları resmeden ressamlarından hiçbirini sevmezdi. Sanat

eleştirisinin yeri de zamanı da değil şimdi, diye düşündü. Ölüme karşı neredeyse kayıtsızlaşmıştı. Yumuşak ruhu kristalleşmişti. Şimdi yine başka bir yerdeydi, zamanda küçük bir kırpışma. Bir merdivenden iniyordu, morsalkımlar çiçek açıyordu ve kendisi bir pencereden dışarı uçuyordu.

Bay Emslie, Renee'ye cesaretlendirici şeyler söylüyordu. "Haydi Susie, ümidi kesme bizden. Bir çırpıda çıkarıvereceğiz seni buradan, göreceksin. Bütün adamlar uğraşıyor. Ve de kızlar," diye ekledi, Ursula adına. Renee'nin sarsılması durmuştu ama şimdi tehlikeli biçimde titremeye başlamıştı ve Bay Emslie daha da büyük bir kaygıyla "Haydi ama Susie, haydi kızım, uyanık kal, aferin kızıma," dedi.

"İsmi Renee onun," dedi Ursula, "kendisi inkâr etse de."

"Ben onların hepsine Susie diyorum," dedi Bay Emslie, tatlı bir sesle. "Aynı isimle küçük bir kızım vardı. Daha minicikken difteriden öldü."

Renee son bir büyük ürperti daha geçirdikten sonra yarı açık gözlerinden yaşam silindi.

"Gitti," dedi Bay Emslie kederle. "İç organ zedelenmesinden muhtemelen." Okunaklı bakkal el yazısıyla bir etiketin üstüne "Argyll Road" yazdı ve kızın parmağına bağladı. Ursula çantayı Renee'nin vazgeçmeye gönülsüz kavrayışından kurtardı ve içindekileri döktü. "Kimlik kartı," dedi Bay Emslie'nin görmesi için kaldırarak. "Renee Miller" yazıyordu, tartışmasız biçimde. Bay Emslie etikete ismi de ekledi.

Bay Emslie mahzenden çıkabilmek için karmaşık dönüş manevrasını yapmaya başladığında Ursula da Renee'nin çantasının içeriğini oluşturan pudralık, ruj, Fransızca mektuplar ve Tanrı bilir daha nelerin yanında düşen altın sigara tabakasını cebine attı. Hediye değil, çalıntı maldı, emindi bundan. Ursula için Renee'yle Crighton'ı değil aynı yatakta, aynı odada hayal etmek bile zor işti. Savaş gerçekten de olmadık insanları yatak arkadaşı yapıyordu. Crighton kızı büyük ihtimalle bir yerlerdeki bir otelden ya da belki daha az sıhhi bir *endroit*'ten bulmuştu. Renee Fransızca'yı nerede öğrenmişti acaba? En fazla birkaç kelime biliyor olmalıydı. Crighton'dan öğrenmiş olamazdı en azından, adam dünyayı yönetmek için İngilizce'nin yeterli olduğunu düşünüyordu.

Ursula tabaka ile kimlik kartını cebine attı.

Mahzenden gerisingeri (dönmeye çalışmaktan vazgeçmişlerdi) çıkmaya çalıştıkları sırada enkaz yüreklerini hoplatacak biçimde yerinden oynadı. Bitmek bilmez gibi gelen bir süre boyunca kedi gibi çömelerek nefes almaya bile cesaret edemeden kıpırtısız durdular. Hareket etmenin güvenli olduğunu düşündüklerinde ise yıkıntıların yeni şekliyle barikatı geçilmez kıldığını anladılar ve binanın paramparça temeli üstünde elleri ve dizleri üzerinde sürünerek kendilerine başka bir eziyetli çıkış yolu bulmak zorunda kaldılar. Bay Emslie, Ursula'nın arkasında "Sırtımı mahvediyor bu macera," diye mırıldandı.

"Dizlerimin canına okuyor," dedi Ursula. Bitkin bir azimle devam ettiler. Ursula tereyağlı kızarmış ekmek düşüncesiyle kendini neşelendirdi. Gerçi Phillimore Gardens'da tereyağı kalmamıştı ve Millie dışarı çıkıp kuyruğa girmediyse (ki pek ihtimal dahilinde değildi) ekmek de yoktu.

Mahzen bitmek bilmez bir labirente benziyordu ve Ursula neden bazı insanların yerinin belirlenemediğini yavaş yavaş anladı – hepsi de gizlice burada toplanmıştı. Bina sahipleri besbelli mahzenin bu kısmını sığınak olarak kullanıyorlardı. Buradaki ölüler –erkekler, kadınlar, çocuklar, hatta bir köpek– oturdukları yere gömülmüş gibiydiler. Üstleri baştan aşağı bir toz kabuğuyla kaplıydı ve heykellere ya da fosillere benziyorlardı. Ursula'nın aklına Pompei ya da Herculanum geldi. Abartılı "büyük tur" adıyla andığı Avrupa gezisi sırasında her iki yere de gitmişti. Bolonya'da kalmış ve Amerikalı bir kızla –girişken tipli Kathy– arkadaş olmuştu. Birlikte tren turuna –Venedik, Floransa, Roma, Napoli– çıkmışlardı ardından Ursula yurtdışında geçen yılının son ayağı olan Fransa'ya gitmek üzere ayrılmıştı.

İkisini de resmen dehşete düşüren Napoli'de çenebaz bir özel rehber tutmuşlar ve amansız güney güneşinin altında Roma İmparatorluğu'nun kayıp kentlerinin kurak, tozlu harabelerinin etrafında ayaklarını sürüyerek hayatlarının en uzun gününü geçirmişlerdi.

Issız Herculanum'a yalpalayarak yürüdükleri sırada Kathy "Of Tanrım, keşke kimse şunları kazıp çıkarma zahmetine kalkışmasaydı," demişti. Kathy ile arkadaşlıkları kısa süreliğine alevlenmişti ama Ursula Nancy'ye gittiğinde bir o kadar da çabuk sönmüştü.

Münih'ten ve ev sahipleri Brenner'ların yanından ayrıldığında "Kanatlarımı açtım ve uçmayı öğrendim," diye yazmıştı Pamela'ya. "Tam anlamıyla entelektüel bir dünya kadınıyım." Oysa hâlâ tüyü yeni bitmiş yavru kuştan farksızdı. Geçirdiği yıl ona bir şey öğrettiyse o da birbiri ardına verdiği özel derslerden sonra yapmak istediği son şeyin öğretmenlik olduğunu anlamasıydı.

Bunun yerine –gözünü kamu hizmetine dikerek– dönüşte, sonradan halk içinde kendini teşhirden tutuklanan Bay Carver adlı birinin işlettiği High Wycombe'da yoğun steno ve daktilo kursuna gitmişti. ("Et teşhircisi mi?" demişti Maurice, dudağını tiksintiyle bükerek. Hugh ise ona bağırarak odayı terk etmesini ve evinde bir daha asla böyle bir dil kullanmamasını söylemişti. Maurice kapıyı çarparak bahçeye çıktığında ise "Büyüyememiş," demişti. "Evliliğe uygun mu bu çocuk gerçekten?" Maurice bir piskoposun en büyük kızı olan Edwina isimli bir kızla nişanlandığını ilan etmek üzere eve gelmişti. "Aman Tanrım," demişti Sylvie, "önünde diz çökmek falan zorunda mı kalacağız şimdi?"

"Saçmalama," demişti Maurice ve Hugh, "Ne cüretle annenle böyle konuşursun," diye tepki göstermişti. Her yönüyle son derece geçimsiz bir ziyaret olmuştu.)

Bay Carver o kadar da kötü biri değildi aslında. Esperanto'ya epey meraklıydı, ki vaktinde bu Ursula'ya eksantriklik gibi görünmüştü ama şimdi bir zamanlar Latince'nin olduğu gibi evrensel bir dilin varlığının iyi olabileceğini düşünüyordu. Ah, evet, demişti Bayan Woolf, ortak bir dil harika fikirdi ama tamamen ütopikti. Bütün iyi fikirler gibi, demişti kederle.

Ursula Avrupa yoluna bakire çıkmış ama bakire dönmemişti. Bu konuda teşekkürü İtalya'ya borçluydu. ("Eh, insan İtalya'da kendine sevgili bulamazsa nerede bulur ki?" demişti Millie.) O, yani Gianni, Bolonya Üniversitesi'nde filoloji bölümünde doktora yapıyordu ve Ursula'nın bir İtalyan'dan beklediğinden daha ağırbaşlı ve ciddiydi. (Bridget'in romantik romanlarında İtalyanlar daima gösterişli ama güvenilmezdi.) Gianni olaya gayretkâr bir resmiyet kazandırmış ve geçiş törenini Ursula'nın korktuğundan daha az utanç verici ve tedirgin edici kılmıştı.

"Vay canına," demişti Kathy, "gerçekten de cesursun." Kathy Ursula'ya Pamela'yı hatırlatıyordu. Bazı açılardan ama, her açıdan değil – örneğin Darwin'i açıkça reddedişiyle değil. Bir Baptist olan

Kathy kendini evliliğe saklamaya inanıyordu. Ne var ki Chicago'ya dönüşünden birkaç hafta sonra annesi Ursula'ya yazarak Kathy'nin bir tekne kazâsında öldüğünü haber vermişti. Kızının adres defterinin üstünden geçip içindeki herkese teker teker yazmış olmalıydı. Ne korkunç bir iş. Oysa Hugh için *The Times*'a ilan vermekle yetinmişlerdi. Zavallı Kathy kendini bir hiç uğruna saklamıştı. *Mezar güzel ve hususi bir yer. Ama sanmam ki kimsenin orada sarılanı olsun.*

"Bayan Todd?"

"Pardon Bay Emslie. Lahite gömülmek gibi bir şey bu, değil mi? Eskilerden kalma ölülerle dolu."

"Evet, ben de onlardan birine dönüşmeden çıkmak istiyorum."

İhtiyatla emeklemeyi sürdürürken Ursula'nın dizi yumuşak ve esnek bir şeye sürtününce geri kaçtı ve kafasını kırık bir kirişe çarparak aşağı toz yağdırdı.

"İyi misiniz?" dedi Bay Emslie.

"Evet," diye karşılık verdi Ursula.

"Bir şey için mi durduk?"

"Bir dakika." Ursula bir defasında bir cesede basmıştı. Ayağının altındaki süngerimsi, etimsi histen anlamıştı bunu. Şimdi de bakması gerekiyordu herhalde ama Tanrı bilir ya hiç içinden gelmiyordu. Fenerini tozlu bir yığın gibi görünen şeyin üstüne tuttu. Kısmen yere gömülmüş eşya parçaları – danteller, kurdeleler, yünler... Bir dikiş sepetinin içindekiler olabilirdi. Ama değildi tabii. Ursula kötü paketlenmiş bir kutuyu açar ya da kocaman, ele avuca sığmayan bir lahanayı soyar gibi yünün önce bir katmanını sonra diğerini kaldırdı. Sonunda sıkışıp sertleşmiş kütleden küçük ve neredeyse lekesiz bir el, küçük bir yıldız çıktı. Emil'i bulmuş olabilirdi. Annenin bunu bilmesindense ölmüş olması daha iyi, diye düşündü.

"Burada dikkatli olun Bay Emslie," dedi, omzundan geriye doğru konuşarak, "bir bebek var, değmemeye çalışın."

Nihayet köstebekler gibi gün yüzüne çıktıklarında Bayan Woolf "İyi misiniz?" diye sordu. Sokağın karşı tarafındaki yangın artık sönmeye yüz tutmuştu ve sokak karanlıkla, isle, kirle kasvete bürünmüştü. "Kaç kişi?" diye sordu Bayan Woolf.

"Epey var," dedi Ursula.

"Çıkarması kolay mı?"

"Pek öyle denemez." Renee'nin kimlik kartını uzattı. "Bir bebek var aşağıda. Biraz kötü durumda korkarım ki."

"Çay var," dedi Bayan Woolf. "Gidip alın kendinize."

Ursula Bay Emslie ile seyyar kantine doğru ilerlerken sokağın yukarısında bir eşiğe sinmiş köpeği görünce hayrete düştü.

"Ben size yetişirim," dedi Bay Emslie'ye. "Bana da bir fincan alabilir misiniz? İki şeker."

Korkudan inleyip titreyen küçük, nereden geldiği belirsiz bir teriyerdi bu. Eşiğin ardındaki evin büyük bölümü yok olmuştu. Ursula buranın köpeğin evi olabileceğini, hayvanın emniyet ve korunma ihtiyacı içinde olduğunu ve gidecek başka yer düşünemediğini tahmin etti. Ne var ki yanına yaklaştığında köpek sokaktan yukarı doğru kaçtı. Hay senin canına, diye düşündü Ursula, köpeğin peşinden giderek. Sonunda ona yetişti ve tekrar kaçmasına fırsat tanımadan kollarına aldı. Köpek baştan ayağa tir tir titriyordu. Ursula onu kendine yaklaştırdı ve Bay Emslie'nin Renee ile konuşurken yaptığı gibi yatıştırıcı bir sesle konuştu. Yüzünü köpeğin tüylerine gömdü (iğrenç derecede pisti ama kendisi de farklı değildi zaten). Öyle küçük ve çaresizdi ki... Bayan Woolf geçen gün East End'de bir okulun isabet aldığını öğrendiklerinde "Masumların Katli,"[137] demişti. İyi ama herkes masum değil miydi? (Yoksa hepsi suçlu muydu?) "O soytarı Hitler'in masum olmadığı kesin," demişti Hugh, son konuştuklarında. "Her şey onun başının altından çıktı, tüm bu savaş." Babasını gerçekten bir daha hiç göremeyecek miydi? Bir hıçkırık kaçtı ağzından ve köpek korkuyla ya da anlayışla –kesin söylemek zordu– inledi. (Todd ailesinde –Maurice hariç– köpeklere insani duygular atfetmeyen tek bir kişi yoktu.)

O anda arkalarından muazzam bir gürültü geldi ve köpek yeniden fırlamaya çalıştığı için Ursula onu sıkıca tutmak zorunda kaldı. Arkasını döndüğünde binanın daha önce yanan kalkan duvarının, neredeyse tek parça halinde devrildiğini, tuğlaların kulak tırmalayıcı bir tıkırtıyla yere düşerek, WRVS kantinine kadar saçıldığını gördü.

WRVS'den iki kadın ölmüştü, bir de Bay Emslie. Ayrıca bisikletiyle kaçmakta olan ama yeterince hızlı kaçamayan ulak Tony, ne yazık

137 Peter Paul Rubens'e ait iki farklı tabloya verilmiş isim. (ç.n.)

ki. Bayan Woolf çentikli, kırık tuğlaların üstünde, acıyı hiç hissetmeden çömeldi ve Tony'nin elini tuttu. Ursula da onun yanına çömeldi.

"Ah, Anthony," dedi Bayan Woolf, başka bir şey söyleyemeden. Saçı her zamanki derli toplu topuzundan kaçmış, ona epey vahşi bir görünüm kazandırıyordu. Bir trajediden fırlamış bir karakter gibi. Tony baygındı –başından korkunç bir yara almıştı, çöken duvarın altından çocuğu kabaca taşımışlardı– ve Ursula cesaretlendirici bir şeyler söylemeleri, ne kadar üzgün olduklarını ona belli etmemeleri gerektiğini düşündü. Çocuğun izci olduğunu hatırlayınca ona açık havanın keyiflerinden söz etmeye, bir araziye çadır kurmanın, yanda akan bir derenin sesini duymanın, ateş için çalı toplamanın, açık yerde kahvaltı pişerken sisin kalkışını izlemenin hazzını anlatmaya başladı. "Savaş bittiğinde yeniden ne çok eğleneceksin, bir bilsen," dedi.

"Annen bu gece eve geldiğini gördüğünde müthiş mutlu olacak," dedi Bayan Woolf, maskaralığa eşlik ederek. Eliyle hıçkırığını bastırdı. Tony onları duyduğuna dair hiçbir işaret vermedi ve çocuğun yavaş yavaş betinin benzinin atışını, seyreltilmiş süt tonuna bürünüşünü birlikte izlediler. Gitmişti artık.

"Ah Tanrım," diye ağladı Bayan Woolf. "Dayanamıyorum."

"Ama dayanmalıyız," dedi Ursula, elinin tersiyle yanaklarından sümüğü, gözyaşlarını, kiri silerek ve daha önce olsa bu konuşmanın nasıl tam tersi şekilde gelişeceğini düşünerek.

"Kahrolası ahmaklar," dedi Fred Smith kızgınlıkla, "ne diye gidip canına okuduğumun kantinini oraya park etmişler ki? Kalkan duvarı tarafına?"

"Bilmiyorlardı ki," dedi Ursula.

"Bilmeleri lazımdı kahrolasıcaların."

"Eh, o zaman kahrolasıca birilerinin de onlara söylemesi lazımdı," dedi Ursula, bir anda öfkesi kabararak. "Kahrolası bir itfaiyecinin mesela."

Şafak sökmüştü artık ve tehlike geçti alarmını duyuyorlardı.

"Bir ara seni gördüğümü düşündüm ama sonra bana öyle geldiğine karar verdim," dedi Ursula, zeytin dalı uzatarak. Fred onlara öldükleri için kızgındı, aptal oldukları için değil.

Ursula kendini rüyadaymış, gerçeklikten uzaklaşıyormuş gibi

hissetti. "Benim de ölüden farkım yok," dedi. "Aklımı kaçırmadan biraz uyku çekmeliyim. Evim hemen şu köşede," diye ekledi. "Bizim ev olmaması şans. Bu köpeğin peşinden koşmuş olmam da şans." Kurtarma ekibinden biri, köpeğin boynuna bağlaması için bir ip vermişti, Ursula da köpeği yerden fırlamış yanık bir direğe bağlamıştı. Aklına sedye taşıyıcısının bir ara topladığı kollar ve bacaklar geldi. "Sanırım şartlar ona bu ismi vermemi zorunlu kılıyor – Biraz klişe olsa da Lucky. Hayatımı kurtardı, biliyor musun? Onun peşinden gitmesem büfede çayımı içiyor olacaktım."

"Kahrolası ahmaklar," dedi Fred yine. "Seni eve geçireyim mi?"

"İyi olur," dedi Ursula ama Fred'i hemen köşeden döndürüp Phillimore Gardens'a götürmedi. Onun yerine bitkin bir şekilde, çocuklar gibi el ele Kensington High Street boyunca yanlarında köpekle yürüdüler. Cadde sabahın bu saatinde, yanmakta olan bir ana gaz borusunun neden olduğu küçük bir sapma yüzünden, neredeyse bomboştu.

Ursula nereye gittiklerini biliyordu. Bir anlamda kaçınılmazdı bu.

Izzie'nin yatak odasında, yatağın karşı duvarında çerçeveli bir resim vardı. İlk *Augustus'un Maceraları*'nın orijinal illüstrasyonlarından biri. Arsız bir oğlanla köpeğini resmeden bir çizim. Resim karikatür sınırında geziniyordu – öğrenci kepi, Augustus'un şekerle şişmiş yanağı ve gerçek hayattaki muadili olan Jock'la en ufak bir benzerlik taşımayan neredeyse sersem görünüşlü Westie.

Resim Ursula'nın bu odayı naftalinlenmeden önce hatırladığı haliyle tamamen tezattı – fildişi rengi ipekler ve açık renkli satenler, pahalı kesme cam şişeler ve mineli fırçalarla dolu kadınsı bir oda. Güzel bir Aubusson halı sıkıca rulo yapılıp kalın iple bağlanarak duvara yaslanmıştı. Eskiden diğer duvarda daha az bilinen empresyonistlerden birinin resmi vardı. Ursula'nın tahminine göre resim sanatçıya duyulan aşktan çok, dekora uyduğu için edinilmişti. Acaba August, Izzie'ye kendi büyük başarısını hatırlatmak için mi oradaydı? Empresyonist güvenli bir yere kaldırılmıştı ama bu illüstrasyon unutulmuşa benziyordu. Belki de Izzie artık onu fazla önemsemiyordu. Nedeni her ne ise camında bir uçtan diğerine çatlak vardı. Ursula, Ralph'la birlikte şarap mahzenine indikleri geceyi hatırladı. Holland House'un bombalandığı geceyi. Çatlak o zaman oluşmuş olabilirdi.

Izzie aklın sesini dinleyerek "yaslı dul" diye hitap ettiği Sylvie'yle Fox Corner'da kalmamayı seçmişti. Yoksa "kedi köpek gibi dalaşırız," demişti. Onun yerine Cornwall'a, bir kayalığın tepesindeki bir eve firar etmiş ("tıpkı Manderley[138] gibi müthiş yabanıl ve romantik. Neyse ki Bayan Danvers'sız") ve popüler gazetelerden birine *Augustus'un Maceraları* karikatür serisini "tıkır tıkır üretmeye" başlamıştı. Augustus'unun büyümesine izin verse ne kadar daha ilginç olurdu, diye düşündü Ursula, tıpkı Teddy'nin büyüdüğü gibi.

Mevsimsiz, dalkavuk bir güneş kalın kadife perdeleri dürterek içeri girmeye çalışıyordu. *Söyle neden böyle, Pencerelerle perdelerin arasından, seslenirsin bize?* diye düşündü Ursula. Zamanda geri gidip tarihten kendine bir sevgili seçebilse Donne'ı seçerdi. Keats'i seçmezdi çünkü onun zamansız ölümünü biliyor olmak her şeyi kasvetli bir renge büründürürdü. Zamanda yolculuğun (imkânsızlığı dışında) sorunu da buydu ya – insan daima Kassandra gibi olaylara dair önceden sahip olduğu bilgiyle etrafına felaket saçardı. Ne kadar usandırıcı bir amansızlığı olsa da, insanın gidebileceği tek yol ileri giden yoldu.

Kasım geldiği halde Ursula pencerenin önünde bir kuşun öttüğünü duyabiliyordu. Kuşlar da muhtemelen Blitz karşısında en az insanlar kadar şaşkına dönmüşlerdi. Onca patlama neler yapmıştı kim bilir onlara? Pek çoklarını öldürmüştü büyük ihtimalle. Zavallı kalpleri şoka dayanamamış ya da minicik ciğerleri basınç dalgalarıyla patlamış olmalıydı. Gökten ağırlıksız taşlar gibi düşmüşlerdi herhalde.

"Düşünceli bir halin var," dedi Fred Smith. Tek kolu başının altında uzanmış, sigara içiyordu.

"Senin de tuhaf biçimde evindeymiş gibi bir halin var," dedi Ursula.

Fred "Öyleyim zaten," diyerek sırttı ve öne doğru eğilip kollarını Ursula'nın beline dolayarak ensesini öptü. İkisi de gece boyu madende çalışmış gibi kirliydiler. Ursula taban levhasına oturarak yolculuk ettiği o gece nasıl isle kaplandıklarını hatırladı. Hugh'yu canlı gördüğü son gün.

Melbury Road'da sıcak su yoktu, hatta hiç su yoktu. Elektrik de yoktu. Uzun zamandır her şey kapalıydı. Karanlıkta Izzie'nin

138 Daphne du Maurier'in 1938 tarihli romanı *Rebecca*'daki malikâne. (ç.n.)

çıplak şiltesi üstünde mobilya örtüsünün altına girmişler ve ölümü taklit eden bir uykuya dalmışlardı. Birkaç saat sonra aynı anda birlikte uyanmış ve sevişmişlerdi. Muhtemelen felaketten sağ çıkanlara –veya felaketi bekleyenlere– özgü bir sevişmeydi (doğruyu söylemek gerekirse şehvet), tüm sınırlamalardan muaf, kimi zaman vahşi ama yine de tuhaf biçimde sevecen ve şefkatli. Ve içinden bir melankoli hattı geçen... Herr Zimmerman'ın Bach sonatı gibi bu sevişme de Ursula'nın ruhunu dalgalandırmış, aklını ve bedenini birbirinden ayırmıştı. Ursula yine Marvell'dan bir dizeyi hatırlamaya çalıştı. "Ruhla Beden Arasında Diyalog"da mıydı acaba? *Kemiklerin cıvatası*'yla, prangalar ve kelepçelerle ilgiliydi ama aklına gelmiyordu. Şu (her anlamda) terk edilmiş yatakta bunca yumuşak ten ve et olması acımasızlık gibi geliyordu insana.

"Donne'ı düşünüyordum," dedi. "Bilirsin – *Seni ahmak, asi Güneş.*" Hayır, diye düşündü, bilmiyordu büyük ihtimalle.

"Ya?" dedi Fred kayıtsızca. Kayıtsızlıktan da beterdi aslında.

Aklına bir anda mahzendeki kire bulanmış hayaletler ve bebeğin üstüne dizleriyle basması gelince gafil avlandı. Ardından bir an için kendini başka bir yerde buldu. Argyll Road'daki mahzende değil, Izzie'nin Holland Park'taki yatak odasında değil, tuhaf bir arafta. Düşüş, düşüş...

"Sigara?" dedi Fred Smith. İlk sigarasının izmaritinden yeni bir sigara daha yakıp Ursula'ya uzattı. Ursula sigarayı alarak "Normalde içmiyorum aslında," dedi.

"Ben de normalde yabancı kadınları alıp sosyetik evlerde düzmüyorum," dedi Fred.

"Ne kadar da Lawrencevari. Ayrıca ben yabancı değilim. Birbirimizi çocukluğumuzdan beri tanıyoruz, az çok."

"Bu şekilde değil ama."

"İyi ki de öyle." Fred'den şimdiden hoşlanmamaya başlamıştı. "Saat kaç, hiçbir fikrim yok," dedi. "Ama sana kahvaltı için çok güzel bir şarap sunabilirim. Başka bir şey de yok, korkarım ki."

Fred saatine bakarak "Kahvaltıyı kaçırdık. Saat öğleden sonra üç olmuş," dedi.

Köpek kapıyı ittirerek içeri girdi, patileri çıplak tahta zeminde pıtır pıtır sesler çıkardı. Yatağa atlayarak dikkatle Ursula'ya baktı. "Zavallı şey, açlıktan ölüyordur herhalde," dedi Ursula.

"Fred Smith mi? Nasıldı? Çabuk anlat!"

"Hüsran."

"Nasıl yani? Yatakta mı?"

"Ah, yok canım, kesinlikle o konuda değil. Ben hiç... O şekilde, bilirsin işte. Romantik olur diye düşünmüştüm. Hayır, yanlış bir kelime oldu, saçma bir kelime. 'Duygulu' diyebiliriz belki."

"Yüce duygulu mu?" dedi Millie.

"Evet, işte bu. Yüceliğin peşindeydim."

"Sanırım yücelik denen şey kendi buluyor insanı, tersi pek olmuyor. Zavallı Fred'ciği biraz aşan bir beklenti."

"Kafamda ona dair bir *ide* vardı," dedi Ursula, "ama o ide Fred değilmiş. Belki de âşık olmak istiyordum."

"Onun yerine harika bir seks yaptın. Vah zavallıcık!"

"Haklısın, böyle bir şey beklemem haksızlık. Of, Tanrım, sanırım feci snopluk ettim ona. Donne'dan alıntı yaptım. Sence ben snop muyum?"

"Fecisin. Öte yandan leş gibi koktuğun bir gerçek, biliyorsun değil mi?" dedi Millie neşeyle. "Sigara, seks, bombalar. Tanrı bilir daha neler neler. Banyoyu hazırlayayım mı sana?"

"Ah, evet, lütfen. Çok iyi olur."

"Hazır o işe kalkışmışken şu kör olasıca köpeği de yıkayabilirsin. Kokusu göğe kadar çıkıyor. Fakat şirin de bir şey," dedi Millie, Amerikan aksanını (beceriksizce) taklit ederek.

Ursula içini çekerek gerindi. "Biliyor musun bombalanmak gerçekten ama *gerçekten* canıma tak etti."

"Korkarım savaşın öyle yakın zamanda biteceği yok," dedi Millie.

Millie haklıydı. Savaş uzadıkça uzadı. Korkunç soğuk geçen kışı içine aldı, yıl sonunda ise şehre dehşetli bir hava saldırısı yapıldı. Ralph, St. Paul's'ün yangından kurtarılmasına yardım etmişti. O güzelim Wren kiliseleri, diye düşündü Ursula. Son Büyük Yangın yüzünden inşa edilmişlerdi, şimdi ise yoklardı.

Geriye kalan zamanlarda kendi türlerinden herkesin yaptığı şeyleri yapmışlardı. Sinemaya, dansa, National Gallery'de öğlen konserlerine gitmişlerdi. Yemiş, içmiş, sevişmişlerdi. "Düzüşmemişlerdi" ama. Ralph'ın tarzı değildi o kesinlikle. "Ne kadar da Lawrencevari," demişti Ursula istifini hiç bozmadan Fred Smith'e –Fred neden bahsettiğini anlamamıştı bile büyük ihtimalle– ama o kaba kelime fena halde sinirini bozmuştu. Olay yerlerinde duymaya alıştığı bir kelimeydi elbette, ağır kurtarma ekibinin kelime hazinesinin hayati öğelerinden biriydi ama *kendisinin* dahil olduğu bir bağlamda duymaya alışkın değildi. Kelimeyi banyodaki aynaya söylemeye çalışmış ama utanmıştı.

"Hangi cehennemden buldun onu?" diye sormuştu Crighton.

Ursula onu hiç böyle dili tutulmuş görmemişti. "Bir daha hiç bulamam sanıyordum."

"Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Evet, tabii ki istiyorum. Bu gizlilik de niye?"

"Renee Miller ismi sana bir anlam ifade ediyor mu?"

Crighton kaşlarını çatarak düşünmüş, sonra başını iki yana sallamıştı. "Korkarım ki hayır. Etmeli mi?"

"Muhtemelen seks için para ödediğin biri. Ya da güzel bir akşam yemeği yedirdiğin. Veya sadece iyi vakit geçirttiğin."

"Haaa, şu Renee Miller," diye gülümsemişti Crighton. Birkaç vuruşluk sessizliğin ardından "Hayır, gerçekten hiçbir şey ifade etmiyor," demişti. "Hem zaten şimdiye dek seks için *para ödediğimi* de hiç sanmıyorum."

"Donanmadasın, hatırlatırım," demişti Ursula.

"Peki, o zaman çok, *çok* uzun zamandır diyelim. Ama teşekkür ederim sana," demişti Crighton, "bu sigara tabakasının anlamı büyük benim için, biliyorsun. Babam..."

"Verdi sana Jutland'dan sonra. Biliyorum."

"Sıkıyor muyum seni?"

"Hayır. Bir yerlere gidelim mi? Senin özel sığınağa? *Düzüşelim* mi?"

Crighton kahkahaya boğulmuştu. "İstiyorsan, elbette."

Crighton bu günlerde "inceliklere" eskisi kadar aldırış etmediğini söylüyordu. Bu inceliklere Moira ile kızlar da dahil olmalıydı ki Ursula ile Crighton çok geçmeden gizli ilişkilerine geri dönmüşlerdi. Gerçi şimdi daha az gizliydi. Crighton, Ralph'tan öyle farklıydı ki yaşadığı şey Ursula'ya ihanet gibi bile görünmüyordu. ("Ay, ne kandırmacalı bir iddia!" demişti Millie.) Hem zaten Ralph'ı artık çok az görüyordu ve karşılıklı bir kopma var gibiydi.

Teddy Anıtmezar'da yazılanları okudu. "*Şanlı Ölüler.* Sence öyleler mi? Şanlı yani?" dedi.

"Eh, ölü oldukları kesin," dedi Ursula. "Fakat 'şanlı' kısmı *bize* kendimizi daha iyi hissettirmek için bence."

"Ölülerin herhangi bir şeye aldırış ettiklerini sanmam," dedi Teddy. "Bence insan ölünce ölür. Ötesinde bir şey olduğuna inanmıyorum. Ya sen?"

"Savaştan önce olsa inanabilirdim," dedi Ursula, "bir sürü ceset görmeden önce. Ama hepsi de fırlatılıp atılmış çöplere o kadar benziyorlar ki." (Aklına Hugh'nun "çöp tenekesine koyup gönderin beni," deyişi geldi.) "Hiç de ruhları uçmuş gibi görünmüyorlar."

"Ben muhtemelen İngiltere uğruna öleceğim," dedi Teddy. "Senin de aynı şekilde ölme ihtimalin var. Yeterince iyi bir amaç mı bu?"

"Sanırım öyle. Babam ölü ve kahraman olmamızdansa canlı ve korkak olmamızı yeğleyeceğini söylemişti. Ciddi olduğunu sanmıyorum, sorumluluktan kaçmak onun tarzı değildi. Köydeki savaş anıtında ne yazıyordu? *Sizin yarınınız için biz bugünümüzü verdik.* İşte seninkilerin yaptığı da bu. Her şeyden vazgeçmek. Nedense tam olarak doğru gelmiyor insana."

Ursula "İngiltere" yerine Fox Corner uğruna ölmeyi tercih edeceğini düşündü. Çayır ve koruluk için, çançiçeği ağaçlığının için-

den geçen dere için. Eh, o da *İngiltere'ydi* sonuçta, öyle değil mi? Bu kutlu topraklar.

"Ben bir vatanseverim," dedi Ursula. "Neden bilmiyorum ama kendimi şaşırtıyorum bu yönümle. Ne diyordu Edith Cavell'in heykelinin üstünde? St. Martin kilisesinin yanındaki hani?"

"*Vatanseverlik yetmez*," dedi Teddy.

"Sence de öyle mi gerçekten?" dedi Ursula. "Şahsen ben yetip de arttığını düşünüyorum." Bir kahkaha attı ve ikisi kol kola girerek Whitehall'dan aşağı yürüdüler. Büyük oranda bomba tahribatı vardı. Ursula Teddy'ye Kabine Harekât Odaları'nı işaret etti. "Orada çalışan bir kızı tanıyorum," dedi. "Bir dolapta yatıp kalkıyor desem yalan olmaz. Ben yeraltı sığınaklarını, mahzenleri ve bodrumları sevmiyorum."

"Senin için çok endişeleniyorum," dedi Teddy.

"Ben de *senin* için endişeleniyorum," dedi Ursula. "Bu endişelenmelerin ikimize de bir faydası olmadı." Bayan Woolf gibi konuşmuştu.

Teddy ("Pilot Subayı Todd") Lincolnshire'daki bir Harekât Eğitim Birimi'nden Whitley'leri uçurarak sağ salim çıkmıştı ve bir hafta gibi bir süre içinde Yorkshire'daki Ağır Dönüşüm Birimi'ne katılacak, yeni Halifax'ların nasıl uçurulduğunu öğrenerek ilk görev süresine, eğitimi tamamlanmış olarak başlayacaktı.

Havacılık Bakanlığı'ndaki kızın dediğine göre bombardıman mürettebatının ancak yarısı ilk görev sürelerinden sağ çıkıyordu.

("Her uçuşlarında olasılıklar aynı değil mi?" demişti Ursula. "Olasılık denen şeyin mantığı bu değil mi?"

"Bombardıman mürettebatı söz konusu olduğunda değil," demişti Havacılık Bakanlığı'ndaki kız.)

Teddy öğle yemeğinden sonra Ursula'yı ofisine götürüyordu. Öğle molasını biraz uzatmıştı Ursula. İşler eskisi gibi yoğun değildi.

Havalı bir yere gitmeyi planlamışlardı ama sonunda kendilerini bir İngiliz Restoranı'nda bulmuş, rozbif ile kremalı erikli turta yemişlerdi. Erikler konserveydi tabii. Gerçi tabakları silip süpürmüşlerdi.

"Tüm bu isimler," dedi Teddy, Anıtmezar'a bakarak. "Tüm bu yaşamlar. Şimdi her şey sil baştan. Bence insan ırkında bir sorun var. İnsanın inanmak istediği her şeyin temelini çürütüyor, öyle değil mi?"

"Düşünmenin bir anlamı yok," dedi Ursula silkinerek, "tek yapman gereken hayatını sürdürmek." (Gerçekten de Bayan Woolf'a dönüşüyordu.) "Ne de olsa tek bir hayatımız var. Elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışmalıyız. Asla *en doğrusunu* yapamayız ama yapmaya *çalışmalıyız*." (Dönüşüm tamamlanmıştı.)

"Peki, ya tekrar tekrar yapma şansımız olsaydı?" dedi Teddy. "Ta ki sonunda doğruyu yapana dek? Harika olmaz mıydı?"

"Bence çok yorucu olurdu. Sana Nietzsche'den alıntı yapardım ama muhtemelen yumruklarsın beni."

"Muhtemelen," dedi Teddy tatlılıkla. "Nazi'ydi o, değil mi?"

"Tam öyle denemez. Sen hâlâ şiir yazıyor musun Teddy?"

"Kelimeleri bulamıyorum artık. Neyi denesem yüceltme gibi geliyor. Savaştan hoş imgeler oluşturuyormuşum gibi. Bir türlü yüreğini yakalayamıyorum işin."

"Karanlık, çarpan ve kanlı yüreğini mi?"

"Belki de asıl sen yazmalısın," dedi Teddy gülerek.

Teddy buradayken Ursula devriye için dışarı çıkmıyordu. Bayan Woolf onu nöbet listesinden çıkarmıştı. Hava saldırıları artık daha seyrekti. Mart ve nisanda kötü saldırılar olmuştu ve o ara bombalardan biraz nefes aldıkları için, bu saldırılar daha da kötü görünmüştü. "Ne tuhaf," demişti Bayan Woolf, "saldırılar amansız olduğunda insanın sinirleri o kadar geriliyor ki baş etmek neredeyse daha kolay oluyor."

Ursula'nın karakoluna istikrarlı bir durgunluk hâkim olmuştu. "Sanırım Hitler Balkanlar'la daha çok ilgileniyor," demişti Bayan Woolf.

"Sonra Rusya'ya dönecek," demişti Crighton, biraz otoriter bir tavırla. Millie bir ENSA turundaydı ve Kensington'daki daire onlara kalmıştı.

"İyi de delilik olur o."

"Eh, adam da *deli* zaten, ne bekliyorsun ki?" Crighton iç çekmiş ve "Savaştan konuşmayalım en iyisi," demişti. Yıllanmış bir evli çift gibi Amirallik viskisi içmiş, iskambil oynamışlardı.

Teddy, Exhibition Road'a ve Ursula'nın ofisine kadar geldi ve "Senin şu 'Harekât Odan' ferah bir yerdir herhalde –sütunlu kemerli– sığınak değildir," dedi.

"Kemerli yerler Maurice'in."

Ursula içeri girdiği anda görevine gitmekte olan teleks operatörlerinden Ivy Jones üstüne atıldı. "Tam bir kapalı kutusunuz Bayan Todd. O muhteşem adamı sır gibi saklıyorsunuz." İşte çalışanlarla fazla samimi olmanın sonucu, diye düşündü Ursula. "Gitmem lazım," dedi "Günlük Durum Raporu'nun kölesiyim ne de olsa."

Ursula'nın kendi "kızları", Bayan Fawcett ile türdeşleri, mukavva klasörleri dosyalayıp derleyip Ursula'ya gönderiyorlardı. Ursula da günlük, haftalık, bazen aylık özetler çıkarıyordu. Günlük kayıtlar, hasar kayıtları, durum raporları... Bitmek bilmiyordu. Ardından her şeyin daktiloya çekilip yeni mukavva klasörlere konması ve Ursula tarafından onaylandıktan sonra başka birine, Maurice gibi birine doğru yolculuğa çıkması gerekiyordu.

"Bizler aslında sadece bir makinenin dişlileriyiz, değil mi?" demişti Bayan Fawcett. Ursula ise "Ama unutma, dişli olmasa makine de olmaz," demişti.

Teddy onu bir şeyler içmek için dışarı çıkardı. Ilık bir akşamdı ve ağaçlar tomurcuklarla doluydu. Öyle ki bir an için savaş bitmiş hissi uyandı.

Teddy uçma konusunda, savaş konusunda, hatta Nancy konusunda konuşmak istemiyordu. Sahi, neredeydi Nancy? Hakkında konuşamayacağı bir şey yapıyordu, anlaşılan. Artık kimse hiçbir şey hakkında konuşmak istemiyordu sanki.

"Gel, babam hakkında konuşalım," dedi Teddy, konuştular ve Hugh sanki nihayet hak ettiği şekilde son yolculuğuna uğurlanmış gibi oldu.

Teddy ertesi sabah Fox Corner'a giden treni yakaladı. Birkaç gece orada kalacaktı. Ursula "Yanına tahliye edilenlerden birini daha alır mısın?" dedi ve Lucky'yi ona devretti. Ursula işteyken Lucky bütün günü evde geçiriyordu ama görevli olduğu günlerde Ursula onu karakola götürüyordu ve herkes ona bir çeşit maskot gibi davranıyordu. Köpek seven birine pek benzemeyen Bay Bullock bile ona artıklar, kemikler getiriyordu. Köpeğin Ursula'dan iyi beslenir gibi göründüğü zamanlar bile oluyordu. Tüm bunlara rağmen savaş zamanı Londra bir köpeğe uygun yer değil, dedi Teddy'ye "Onca gürültü, kim bilir nasıl korkutuyordur."

"Sevdim bu köpeği," dedi Teddy, hayvanın başını okşayarak. "Çok içten bir köpek."

Ursula onları geçirmek için Marylebone'a gitti. Teddy küçük köpeği kolunun altına sıkıştırıp Ursula'ya aynı anda hem tatlı hem de inceden alay eden bir selam vererek trene bindi. Ursula köpeğin gidişine neredeyse Teddy'nin gidişi kadar üzüldü.

Fazla iyimser düşünmüşlerdi. Mayısta korkunç bir saldırı oldu.

Phillimore Gardens'daki daireleri vurulmuştu. Neyse ki Ursula da Millie de evde değillerdi ama çatı ile en üst kat yok olmuştu. Ursula fazla düşünmeden tekrar eve dönmüş ve bir süreliğine orada kamp kurmuştu. Hava kötü değildi ve Ursula orada kalmaktan tuhaf bir şekilde hoşlanmıştı. Elektrik olmasa da hâlâ su vardı ve işyerinden birisi eski bir çadır ödünç verince branda altında uyumaya başlamıştı. Bunu en son Bavyera'da Brenner'ların kızlarına, dağlara yapılan BDM yaz gezisinde eşlik ettiği zaman yapmıştı ve en büyük kız Klara ile çadır paylaşmıştı. Klara'yla birbirlerine çok bağlanmışlardı ama Ursula savaşın ilanından beri ondan haber almamıştı.

Crighton bu *al fresco* düzene son derece iyimser yaklaşmıştı. "Hint Okyanusu'nda güvertede yıldızlar altında uyumak gibi." Ursula anlık bir kıskançlığa kapılmıştı çünkü kendisi Paris'e bile gitmemişti. Münih-Bolonya-Nancy ekseni onun için bilinmeyen dünyanın sınırlarını tanımlıyordu. Bir ara arkadaşı Hilary ile –Harekât Odası'nda dolapta uyuyan kız– Fransa'da bisiklet turuna çıkmayı planlamışlardı ama savaş bu planı çökertmişti. Herkes bu küçük, hükümdarlı adacığa kısılıp kalmıştı. İnsan fazla düşünürse klostrofobiye kapılabilirdi.

Millie ENSA turundan döndükten sonra Ursula'nın iyice aklını yitirdiğini ilan etmiş ve başka bir yer bulmalarında ısrarcı olmuştu. Böylece Lexham Gardens'da sevmeyi asla öğrenemeyeceğini gayet iyi bildiği harap bir yere taşınmışlardı. ("İstersen birlikte yaşayabiliriz," demişti Crighton. "Knightsbridge'de küçük bir dairede?" Ursula kabul etmemişti.)

Daha kötü şeyler de olmuştu tabii. Aynı saldırıda karakolları doğrudan isabet almıştı ve Herr Zimmerman da Bay Simms de ölmüştü.

Herr Zimmerman'ın cenazesinde tamamı mültecilerden oluşan bir yaylı çalgılar dörtlüsü Beethoven çalmıştı. Bayan Woolf'un

aksine Ursula yaralarını iyileştirmek için büyük bestecinin eserlerinden çok daha fazlasına ihtiyaçları olduğunu düşünüyordu. "Savaştan önce onları Wigmore Hall'de dinlemiştim," diye fısıldamıştı Bayan Woolf. "Çok iyiler."

Cenazeden sonra Ursula itfaiye merkezine Fred Smith'i aramaya gitmişti ve birlikte Paddington yakınında küçük, iğrenç bir otel odası kiralamışlardı. Daha sonra, önceki gibi güçlü bir etki yaratan seksin ardından, gelip giden trenlerin sesi eşliğinde uyuyakalmışlardı ve Ursula Fred'in bu sesi özlüyor olması gerektiğini düşünmüştü.

Uyandıklarında Fred "Özür dilerim, geçen birlikte olduğumuzda tam anlamıyla hödüklük yaptım," demişti. Sonra da gidip iki fincan çay getirmişti – Ursula onun otelde birilerinin üstünde cazibesini kullandığını düşünmüştü çünkü burası değil oda servisi, mutfağı bile olan bir yere benzemiyordu. Fred'in gerçekten de, tıpkı Teddy gibi doğal bir cazibesi vardı. Cazibeleri ikisinin de karakterindeki bir çeşit dürüstlükten geliyordu. Jimmy'nin cazibesi ise farklıydı, daha aldatıcı bir cazibe belki.

Fred ile yatakta oturup çaylarını ve sigaralarını içmişlerdi. Ursula, Donne'ın "Yadigâr" şiirini düşünüyordu, en sevdiği şiirlerinden biri *–Kemiğin yanında parlak saçtan bir halka–* ama geçen defa ne kadar kötü kaçtığını hatırlayarak alıntı yapmamıştı. Yine de otel bombalansa ve kim olduklarını ya da burada, ikisine mezar olan bu yatakta birleşmiş, ne yaptıklarını kimse anlayamasa ne komik olurdu. Argyll Road'dan beri karanlık düşüncelere iyice kaptırmıştı kendini. Diğer olaylardan daha farklı etkilemişti onu. Mezar taşına ne yazılmasını isterdi, diye düşünmüştü öylesine. "Ursula Beresford Todd, son ana dek korkusuz."

"Senin problemin ne, biliyor musun Bayan Todd?" demişti Fred Smith, sigarasını söndürürken. Ursula'nın elini almış, avcunun içini öpmüştü ve Ursula kendine bu anın keyfine var çünkü çok tatlı bir an demişti. "Hayır, neymiş problemim?" Cevabı hiçbir zaman öğrenemedi çünkü siren çalmaya başlamıştı ve Fred "Hay anasını, hay anasını, benim görev başında olmam lazım," diyerek üstüne giysilerini geçirmiş, Ursula'ya acele bir öpücük vermiş ve uçarak odadan çıkmıştı. Ursula onu bir daha hiç görmedi.

11 Mayıs'ın korkunç erken saatlerine dair İçişleri Güvenlik Savaş Vukuat Kaydı'nı okuyordu:

Başlangıç Zamanı – 0045. Başlangıç Formu – Teleks. İçerisi mi Dışarısı mı – İçerisi. Konu – YTB[139] *ile enkaza dönen Güney Batı Hindistan Liman Bürosu.* Ayrıca Westminster Abbey, Parlamento Binaları, De Gaulle'ün karargâhları, Darphane, Mahkeme Binaları. St. Clement Danes'in[140] yanışını ise kendi gözleriyle görmüştü – Strand'de dev bir baca yangını gibi alevler içindeydi. Ve de Bermondsey, Islington, Southwark'ta değerli sıradan hayatlarını yaşayan sıradan tüm insanlar. Liste uzadıkça uzuyordu. Ursula'nın dikkati araya giren Bayan Fawcett ile dağıldı. "Size bir mesaj var Bayan Todd." Ursula'ya bir kâğıt uzattı.

Ursula'nın tanıdığı, itfaiyedeki bir kızı tanıyan bir kız, ona AFS raporunun bir kopyasını göndermişti. "Sizin arkadaşınızdı, değil mi? Üzgünüm..."

Frederick Smith, itfaiyeci, Earl's Court'ta bir yangına müdahale ederken çöken duvarın altında kaldı.

Kahrolası ahmak, diye düşündü. Kahrolası, kahrolası ahmak.

139 Yüksek Tahripli Bomba. (ç.n.)
140 Londra'da bir Anglikan kilisesi. (ç.n.)

Haberi getiren Maurice olmuştu. Gelişi ara öğünleri taşıyan tekerlekli çay tepsisiyle çakışmıştı. "Biraz konuşabilir miyiz?" demişti.

"Çay ister misin?" diye sormuştu Ursula, masasından kalkarak. "Bizim çaylardan sana da biraz ayırabiliriz eminim. Gerçi Orange Pekoe'ye, Darjeeling'e ya da artık sizin orada ne içiyorsanız ona kıyasla çok daha kötüdür ama... Ayrıca bisküvilerimizin de sizinkilerle boy ölçüşebileceğini sanmıyorum." Çaycı hanım havalı bölgelerden gelen bu mütecavizle yapılan sohbetten etkilenmeksizin etrafta dolanıyordu.

"Hayır, hayır, teşekkürler," dedi Maurice, şaşırtıcı derecede kibar ve sakin. Maurice'in durmaksızın bastırılmış öfkeyle için için kaynadığı, bir anda Ursula'nın kafasına dank etti (ne tuhaf bir yaşam şekli). Maurice bazı açılardan Ursula'ya Hitler'i anımsatıyordu (Onun sekreterlere bağırıp çağırdığını duymuştu. "Ah, ne haksızlık ama!" demişti Pamela, "fakat komiğime gidiyor, orası da kesin.")

Maurice elini asla kirletmezdi. Asla bir olay yerine gitmemiş, asla bir adamı çatapat gibi ortadan ikiye ayırmamış ya da bir zamanlar canlı bir bebek olan keçeleşmiş bir kumaş ve et yığınına diz çökmemişti.

Ne işi vardı burada, yine mi Ursula'nın aşk hayatı hakkında ahkâm kesecekti? Onun buraya (resmi bir duyuruymuş gibi) "Bunu sana söylemek zorunda olduğum için üzgünüm ama korkarım Ted isabet almış," demeye geldiği aklının köşesinden bile geçmemişti.

"Ne?" Ursula anlamı çözememişti. "Ne isabeti almış? Neden bahsediyorsun, anlamıyorum Maurice."

"Ted," demişti Maurice, "Ted'in uçağı düşmüş."

Oysa Teddy emniyetteydi. "Aktif görev süresini doldurmuş" bir OTU'da eğitim veriyordu. Teddy'ydi o, DSO nişanlı bir binbaşıydı (Ursula, Nancy ve Sylvie, Saray'da bulunmuş, gururla dolup taşmışlardı). Neden sonra operasyona dönmek istemişti. ("Öyle yapmam gerektiğini hissettim.") Ursula'nın Havacılık Bakanlığı'ndan

tanıdığı kız –Anne– ona kırk uçak mürettebatından birinin ikinci görev süresinden sağ çıktığını söylemişti.

"Ursula?" demişti Maurice. "Sana ne dediğimi anlıyor musun? Onu kaybettik."

"Buluruz o halde."

"Hayır. Resmi olarak 'görev sırasında kayıp' sayılıyor."

"O zaman *ölmedi* demektir," demişti Ursula. "Nerede olmuş?"

"Berlin'de, birkaç gece önce."

"Paraşütle atlayıp esir düştü," demişti Ursula, bir gerçeği dile getiriyormuş gibi.

"Hayır, korkarım ki öyle değil," demişti Maurice. "Alevler içinde düşmüş. Kimse kurtulamamış."

"Nereden *biliyorsun*?"

"Görülmüş. Bir görgü tanığı var. Meslektaşı pilotlardan biri."

"Kim? Kimmiş onu gören?"

"Bilmiyorum." Maurice'in sabrı tükenmeye başlamıştı.

"Hayır," demişti Ursula, yeniden. Sonra tekrar, hayır. Kalbi hızla çarpmaya başlamış, dili damağı kurumuştu. Görüşü bulanıklaşmış ve beneklenmişti, puantilist bir resim gibi. Bayılmak üzereydi.

Maurice'in "İyi misin?" dediğini duymuştu. İyi miyim, diye düşünmüştü, iyi miyim? Nasıl iyi olabilirim ki?

Maurice'in sesi uzaklardan geliyordu. Bir kıza seslendiğini görmüştü. Bir sandalye getirilmiş, bir bardak su verilmişti. Kız "Haydi Bayan Todd, başınızı dizlerinizin arasına koyun," demişti. Kız Bayan Fawcett'tı, iyi bir kız. "Teşekkürler Bayan Fawcett," diye mırıldanmıştı Ursula.

"Anneme de çok ağır geldi haber," demişti Maurice, duyulan keder karşısında şaşırmış gibi. O hiçbir zaman Teddy'ye ailenin diğer üyeleri kadar düşkün olmamıştı.

"Eh," demişti, Ursula'nın omzunu sıvazlayarak, Ursula irkilmemeye çalışmıştı, "ben artık ofise dönsem iyi olacak. Seni Fox Corner'da görürüm artık." Konuşmanın en kötü kısmı bitmiş de sıradan bir sohbete devam edebilirlermiş gibi neredeyse gelişigüzel bir tavırla söylemişti bunu.

"Neden?"

"Ne neden?"

Ursula doğrulmuştu. Bardaktaki su hafifçe titremişti. "Neden Fox Corner'da göreceksin beni?" Bayan Fawcett'ın hâlâ endişeyle etrafında gezindiğini hissediyordu.

"Neden olsun," demişti Maurice, "bu tür olaylarda aile bir araya gelir. Ne de olsa cenaze olmayacak."

"Olmayacak mı?"

"Hayır, tabii ki. Ceset yok," demişti. Omuz mu silkmişti yoksa? Omuz mu silkmişti? Ursula zangır zangır titriyordu. Sonunda bayılacaktı belki de. Birinin ona sarılmasını istemişti. Maurice'in değil ama. Bayan Fawcett bardağı elinden almıştı. Maurice "Ben seni götürürüm tabii ki. Annemin sesi feci üzgün geliyordu," diye eklemişti.

Ona telefonda mı söylemişti yoksa? Ne korkunç, diye düşünmüştü Ursula, uyuşuk halde. Gerçi haberin nasıl verildiğinin pek bir önemi yoktu herhalde. Yine de ince çizgili üç parça takım elbisesiyle masasına doğru eğilmiş tırnaklarını inceleyen, gidebilmek için Ursula'nın iyi olduğunu söylemesini bekleyen Maurice tarafından aktarılması...

"Ben iyiyim. Gidebilirsin."

Bayan Fawcett ona sıcak, şekerli bir çay getirmiş ve "Çok üzüldüm Bayan Todd. Sizinle eve gelmemi ister misiniz?" demişti.

"Çok naziksiniz," demişti Ursula, "ama ben iyiyim. Rica etsem mantomu getirebilir misiniz?"

Üniformasının kepini elinde çeviriyordu. Varlıklarıyla bile sinirlerini geriyorlardı onun. Roy Holt kocaman, benekli camdan yapılma bira bardağından bira içiyordu. Çok susuzmuş gibi her defasında ağız dolusu içiyordu. Teddy'nin arkadaşıydı o, ölümüne tanıklık eden. "Meslektaşı pilot." Ursula buraya son defa Teddy'yi ziyarete geldiğinde 42 yılının yazıydı ve birlikte bira bahçesinde oturmuş, jambonlu sandviçler ve yumurta turşusu yemişlerdi.

Roy Holt havası hâlâ Yorkshire'a ait ama Yorkshire kadar da güzel olmayan Sheffield'dan geliyordu. Annesiyle kız kardeşi Aralık 1940'taki korkunç saldırılarda ölmüştü ve Roy doğrudan Hitler'in kafasına bomba atana kadar dur durak bilmeyeceğini söylemişti.

"Aferin sana," dedi Izzie. Onun genç erkeklere karşı kendine özgü bir yaklaşımı olduğunu fark etti Ursula. Aynı anda hem cilveli hem de anaç (oysa bir zamanlar sadece cilveliydi). İzlemesi epey sinir bozucu bir yaklaşım.

Izzie haberi alır almaz apar topar Cornwall'dan Londra'ya geçmiş, sonra da Ursula'yla birlikte Fox Corner'a gidebilmeleri için

devlet hizmetinde çalışan "tanıdık bir adamdan" bir araba ile bir avuç dolusu benzin kuponu koparmıştı. Oradan da Teddy'nin uçuş merkezine yolculuk yapmışlardı. ("Trenle gitmeyi asla kaldıramazsın," demişti, "sinirlerin bozulur".) Söz konusu "tanıdık adamlar" genelde eski sevgililerin farklı bir söylenişiydi. (Kuzey yolunda benzin aldıkları suratsız istasyon sahibi "Bunu alabilmek için ne yaptınız?" diye sormuştu. "Müthiş derecede önemli biriyle yattım," demişti Izzie, tatlı bir sesle.)

Ursula Izzie'yi Hugh'nun cenazesinden, bir çocuğu olduğuna dair hayret verici itirafından bu yana görmemişti ve Yorkshire yolunda (tuhaf kaçsa da) konuyu yeniden açabileceğini düşünmüştü. Ne de olsa son gördüğünde çok üzgündü ve konuşacak kimsesi yoktu. Ne var ki Ursula "Bebeğin hakkında biraz daha konuşmak ister misin?" dediğinde Izzie önemsiz bir şeymiş gibi "Ah, *şu konu* mu?" demişti. "Öyle bir şey söylediğimi bile unut. Karanlık düşüncelere dalmıştım sadece. Bir yerlerde çay için duralım mı? Koca bir çöreği mideye indirebilirim, ya sen?"

Evet, Fox Corner'da toplanmışlardı, ve hayır, 'ceset' yoktu. O noktada artık Teddy ile mürettebatının statüsü 'görev sırasında kayıp'tan 'kayıp, öldüğü tahmin ediliyor'a çevrilmişti. Hiç ümit yoktu, demişti Maurice. Ümit olduğunu düşünmeyi bırakmaları gerekiyordu. "Her zaman ümit vardır," demişti Sylvie.

"Hayır," demişti Ursula, "bazen gerçekten yoktur." Bebeği düşünüyordu bunu söylerken. Emil'i. Teddy'nin hali nasıldı acaba? Kararmış, köze dönüşmüş ve eski bir odun parçası gibi büzüşmüş müydü? Belki de geriye hiçbir şey, hiç 'ceset' kalmamıştı. Dur, dur, dur. Nefes alıp ver. Onu çocuk haliyle düşün, uçaklarıyla trenleriyle oynarken – hayır, bu daha da kötüydü. Çok daha kötü.

"Sürpriz oldu diyemem," demişti Nancy, karanlık bir ruh haliyle. Dışarıda, terasta oturuyorlardı. Hugh'nun iyi maltından biraz fazlaca içmişlerdi. Kendisi yokken onun viskisini içmek tuhaf bir hisli. Hugh'nun sığınağındaki masanın üstünde kesme cam sürahideydi viski ve Ursula'nın içkiyi, Hugh'nun kendi eliyle koymadan ilk içişiydi. ("Bir damla iyisinden içmek ister misin minik ayıcık?")

"O kadar çok görev uçuşuna çıktı ki," demişti Nancy, "olasılıklar ondan yana değildi."

"Biliyorum."

"Kendisi bekliyordu zaten. Hatta kabullenmişti. Kabullenmek zorundalar, o çocukların hepsi. İyiymişim gibi konuşuyorum biliyorum ama," diye sessizce devam etmişti, "kalbim paramparça. Öyle seviyordum ki onu. Öyle *seviyorum* ki. Neden geçmiş zamanı kullanıyorum, bilmem. Sevgiliyle birlikte sevgi de ölmüyor ki. Şimdi *daha çok* seviyorum çünkü müthiş üzülüyorum onun adına. Asla evlenemeyecek, asla çocukları olmayacak, doğuştan hakkı olan harika hayatı asla yaşayamayacak. Bunlar için değil," demişti, Fox Corner'ı, orta sınıfı, genel olarak İngiltere'yi belirtmek için eliyle etrafı göstererek, "iyi bir adam olduğu için. Sağlam ve doğru, dev bir çan gibi." Gülmüştü. "Saçma biliyorum. Ama senin anlayabildiğini de biliyorum. Üstelik ağlayamıyorum, hatta ağlamak istemiyorum bile. Gözyaşlarım bu kaybın hakkını veremez."

Nancy konuşmak istemiyor, demişti Teddy bir zamanlar. Şimdi ise konuşmaktan başka bir şey yapmak istemiyordu. Ursula'nın kendisiyse çok az konuşabilmiş ama durmaksızın ağlamıştı. Gözyaşlarının sel olup akmadığı tek bir saat geçirememişti. Gözleri hâlâ şişti ve ağrıyordu. Crighton son derece iyi davranmış, Ursula'ya sarılıp avutmuş, fincan fincan çay yapmıştı. Muhtemelen Amirallik'ten aşırılmış çaylar. Basmakalıp sözler söylememiş, her şey düzelecek, zaman iyileştirecek, o şimdi daha iyi bir yerde dememişti – bu saçmalıkların hiçbirini telaffuz etmemişti. Bayan Woolf da harikaydı. Gelip kim olduğunu hiç sorgulamadan Crighton'la birlikte oturmuş, Ursula'nın elini tutmuş, saçını okşamış tesellisi imkânsız bir çocuk olmasına izin vermişti.

Onlar geçti artık, diye düşünmüştü Ursula, viskisini bitirerek. Şimdi hiçbir şey yoktu. Uçsuz bucaksız, şekilsiz bir hiçlik diyarı, zihninin ufkuna dek uzanan. *Geride çaresizlik, ve ölüm daha öncesinde.*

"Benim için bir şey yapar mısın?" diye sormuştu Nancy.

"Evet, tabii. Ne istersen."

"Hâlâ yaşıyor olmasına dair en ufak bir ümit var mı, öğrenebilir misin? Küçük de olsa esir alınmış olması yönünde bir ihtimal olmalı. Havacılık Bakanlığı'nda tanıdığın biri vardır belki diye düşündüm..."

"Şey, bir kız var aslında..."

"Ya da belki Maurice birilerini tanıyordur... Kesin bir şeyler söyleyebilecek birilerini." Aniden ayağa kalkmış, viskinin etkisiyle hafifçe sallanarak "Gitmem gerek," demişti.

"Sizinle daha önce tanışmıştık," dedi Roy Holt Ursula'ya.

"Evet, geçen sene ziyarete gelmiştim," dedi Ursula. "Burada, White Hart'ta kalmıştım. Kalacak yerleri var. Ama sen biliyorsundur bunu zaten. Ne de olsa 'sizin' pub'ınız burası, değil mi? Uçak mürettebatının yani."

"Hep birlikte barda içki içmiştik, hatırladım," dedi Roy Holt.

"Evet, çok keyifli bir akşamdı."

Ursula, Maurice'ten bir şey öğrenememişti elbette ama Crighton denemişti. Hep aynı hikâye çıkıyordu karşılarına. Teddy ateşler içinde düşmüştü, kimse atlamamıştı.

"Sen onu gören son kişiydin, değil mi?" dedi Ursula.

"Pek düşünmüyorum bunu aslında," dedi Roy Holt. "İyi adamdı Ted ama hep olan şey işte. Giderler, dönmezler. Çay saatinde görürsün, kahvaltıda göremezsin. Biraz yas tutarsın sonra düşünmeyi bırakırsın. İstatistikleri biliyor musun?"

"Biliyorum aslında."

Roy Holt omuz silkti ve "Belki savaştan sonra, bilemiyorum. Size ne söylememi istiyorsunuz onu da bilmiyorum."

"Sadece paraşütle atlamadığını bilmek istiyoruz," dedi Izzie kibarca. "Öldüğünü bilmek istiyoruz. Zorlu koşullarda saldırı altındaydınız, o dramatik sahneyi baştan sona görmemiş olabilirsin."

"Öldü o, inanın bana," dedi Roy Holt. "Bütün mürettebat öldü. Uçak önden arkaya alevler içindeydi. Muhtemelen çoğu çoktan ölmüştü. Onu görebiliyordum bulunduğum konumdan, uçaklarımız çok yakındı. Dönüp baktı bana."

"Baktı mı sana?" dedi Ursula. Teddy'nin hayatının son anları, öleceğini bildiği anlar. Neler düşünmüştü acaba? –Çayırı, koruluğu ve çançiçeği ağaçlığının içinden akan dereyi mi? Yoksa kendini yutacak olan alevleri mi?– İngiltere için bir şehit daha olacağını mı?

Izzie uzanıp Ursula'nın elini kavradı. "Sakin ol," dedi.

"Benim tek derdim onlardan uzaklaşmaktı. Uçağı kontrolden çıkıyordu ve kahrolasıcanın gelip de bize çarpmasını istemiyordum." Roy omuz silkti. Aynı anda hem inanılmaz genç hem de inanılmaz yaşlı görünüyordu.

"Hayatlarınıza devam etmelisiniz," diye ekledi, biraz kaba bir tavırla. Sonra daha az kabaca "Köpeği getirdim," dedi. "Geri istersiniz diye düşündüm."

Lucky, Ursula'nın ayaklarının dibinde uyuyordu. Ursula'yı gördüğünde çılgınca mutlu olmuştu. Teddy onu Fox Corner'da bırakmak yerine kuzeye, üssüne götürmüştü. "Böyle bir ismi ve şöhreti olunca, başka ne yapabilirdim ki?" diye yazmıştı. Mürettebatının eski koltuklarda çekilmiş bir fotoğrafını yollamıştı. Lucky gururla doğrulmuş Teddy'nin dizinde oturuyordu.

"Ama o sizin şans maskotunuz," diye itiraz etti Ursula, "uğursuzluğa davetiye çıkarmak olmaz mı bu? Onu geri vermeniz yani."

"Ted gittiğinden beri uğursuzluktan başka bir şey gördüğümüz yok zaten," dedi Roy Holt suratsızca. "Ted'in köpeğiydi o," diye ekledi, daha kibar bir sesle, "dedikleri gibi sonuna kadar sadık. Ölmüş gitmiş bir şeyin hasretini çekiyor. Alsanız iyi olur. Bizim çocuklar onun uçuş pistinde dolanıp Ted'in dönüşünü beklemesine dayanamıyorlar. Onlara sıranın kendilerine gelmiş olabileceğini hatırlatıyor."

Oradan uzaklaşırken Ursula "Dayanamıyorum," dedi Izzie'ye. Tony öldüğünde Bayan Woolf'un da aynısını söylediğini hatırlıyordu. İnsanın ne kadarına katlanması *bekleniyordu* acaba? Köpek Ursula'da belki Ted'den bir şeyler sezerek memnuniyetle kucağında oturuyordu. Ya da Ursula öyle düşünmek istiyordu.

"Başka çare var mı ki?" dedi Izzie.

Eh, insan kendini öldürebilirdi. Aslında Ursula öldürürdü de ama köpeği nasıl geride bırakabilirdi? "Çok mu saçma bu?" diye sordu Pamela'ya.

"Hayır, saçma değil," dedi Pamela. "Köpek Teddy'den kalan tek şey."

"Bazen sanki köpek Teddy'ymiş gibi hissediyorum."

"Bak işte *bu* saçma."

Zafer Günü'nden iki hafta kadar sonra Fox Corner'da bahçede oturuyorlardı. ("Asıl şimdi zorlu kısmı başlıyor," demişti Pamela.) Kutlama yapmamışlardı. Sylvie aşırı doz uyku hapı alarak o güne damgasını vurmuştu. "Bencillik aslına bakarsan," demişti Pamela, "ne de olsa biz de onun çocuklarıyız."

Sylvie gerçeği kendi eşsiz tarzıyla kucaklamış, Teddy'nin çocukluk yatağına uzanarak bir şişe hapı Hugh'nun viskisinden kalanla yuvarlamıştı. Orası Jimmy'nin de odasıydı ama Sylvie onu pek hesaba katmamıştı. Şimdi Pamela'nın oğlanlarından ikisi o odada

yatıp Bayan Glover'ın eski tavan arası odasına kurulu Teddy'nin çocukluğundan kalma tren setiyle oynuyorlardı.

Pamela, Harold ve çocuklar Fox Corner'da yaşıyorlardı. Bridget herkesi şaşırtarak İrlanda'ya dönme tehdidini yerine getirmişti. Son dakikaya kadar gizemini koruyan Sylvie, geriye kendi tarzında bir gecikmeli bomba bırakmıştı. Vasiyeti okunduğunda bir miktar paranın varlığını öğrenmişlerdi –menkul kıymetler vesaire... Hugh boşuna bankacılık yapmamıştı– ve para eşit olarak paylaştırılacaktı ama Fox Corner Pamela'ya kalacaktı. "İyi de neden ben?" demişti Pamela şaşkınlıkla. "Kimseden daha gözde değildim ki?"

"Hiçbirimiz gözdesi değildik onun," demişti Ursula, "sadece Teddy. Tahminimce yaşıyor olsa Teddy'ye bırakırdı."

"O yaşasa Sylvie ölmüş olmazdı."

Maurice öfkeden kuduruyordu, Jimmy henüz savaştan dönmemişti, döndüğünde ise öyle ya da böyle pek aldırış etmemişti. Ursula hakir görülmeye karşı (oldukça büyük bir ihanet için epey hafif bir kelime) kayıtsız değildi ama Pamela'nın Fox Corner'da yaşamak için mükemmel insan olduğunu düşünüyor ve yönetimin ona bırakılmış olmasına seviniyordu. Pamela mülkü satıp geliri paylaştırmak istemişti ama Harold, Ursula'yı şaşırtarak, onu vazgeçirmişti. (Üstelik Pamela'yı herhangi bir şeyden vazgeçirmek zordu.) Harold hem politikası hem de karakteri yüzünden Maurice'ten hiç hazzetmemişti. Ursula onun bu şekilde Maurice'i... Eh başka nasıl denir... Maurice olduğu için cezalandırdığını düşünüyordu. Tüm bu olanlar baştan sona Forstervari şeylerdi ve hınç beslemek de kolaydı. Ama Ursula beslememeyi seçti.

Evin içindekiler aralarında paylaştırılacaktı. Jimmy hiçbir şey istemiyordu. New York'a gidişini çoktan ayırtmıştı ve savaşta tanıdığı biri –"tanıdık bir adam" demişti, Izzie'yi yankılarcasına– sayesinde bir reklam ajansında kendine iş ayarlamıştı. Öte yandan vasiyete itiraz etmemeye karar veren Maurice ("her ne kadar başarılı olacaksam da") bir nakliye kamyonu gönderterek evi resmen yağmalatmıştı. Alınanların hiçbiri Maurice'in kendi evinde ortaya çıkmadığı için, onları sattığına kanaat getirmişlerdi. Başka bir şeyden değilse bile hınçtan. Pamela, Sylvie'nin güzelim kilimleriyle süs eşyaları, Regency Canlanma stili yemek masası, çok iyi bazı Kraliçe Anne sandalyeler, holdeki sarkaçlı büyük dolap saatini, yani "Büyürken hep gördüğümüz şeyler," için ağlamıştı. Bu da

Maurice'i biraz yatıştırmış ve tam anlamıyla bir savaş çıkmasına engel olmuştu.

Sylvie'nin küçük ayaklı saatini Ursula almıştı. "Başka bir şey istemiyorum," demişti. "Buraya daima memnuniyetle buyur edileyim, yeter."

"Zaten öyle olacak. Biliyorsun."

Şubat 1947

Harika! Kızılhaç paketi gibi, yazdı ve Brighton Pavilionlı eski kartpostalı şömine rafında Sylvie'nin saatinin, Teddy'nin fotoğrafının yanına yerleştirdi. Yarın öğleden sonra postasıyla gönderecekti. Fox Corner'a gitmesi dünyanın vaktini alacaktı tabii.

Kendisine gönderilmiş bir doğum günü kartı sonunda eline ulaşmıştı. Hava şartları Fox Corner'da her zamanki kutlamaya engel olduğu için Crighton onu Dorchester'a akşam yemeğine götürmüştü. Yemeğin ortalarında elektrikler kesilince mum ışığı eşliğinde yemişlerdi.

"Çok romantik," demişti Crighton. "Tıpkı eskisi gibi."

"Ben romantik olduğumuzu hiç hatırlamıyorum," demişti Ursula. İlişkileri savaşın bitişiyle birlikte bitmişti ama Crighton onun doğum gününü hatırlamıştı, ki bu da Ursula'yı Crighton'ın tahmin edemeyeceği kadar derinden etkilemişti. Hediye olarak bir kutu Milk Tray çikolatası vermişti ("Fazla bir şey değil korkarım.).

"Amirallik'in erzakından mı?" diye soruşturmuştu Ursula ve birlikte gülmüşlerdi. Eve döndüğünde bütün kutuyu tek oturuşta yemişti.

Saat beş. Tabağını lavaboya götürerek diğer yıkanmamış bulaşıkların yanına kattı. Gri küller şimdi kararan gökte tipiye dönüşmüştü ve Ursula onları görmemek için incecik koton perdeyi çekti. Perde kornişe kurtarılmaz biçimde sıkışınca hepten yere düşürmemek için vazgeçti. Eski ve yerine oturmayan pencere camından içeri, insanın içine işleyen bir hava akımı giriyordu.

Elektrikler kesildi ve Ursula şömine rafında mum arandı. Daha kötü ne olabilirdi acaba? Mumu ve viski şişesini yatağa götürdü, mantosuyla örtünün altına girdi. Öyle yorgundu ki. Açlık ve üşüme bezginliklerin en korkuncunu yaratıyordu.

Küçük gaz sobasının alevi tehditkâr biçimde titreşti. Çok mu kötü olurdu? *Gece yarısı son bulmak, ağrısız sancısızca.* Daha kötü şekilleri de vardı bunun. Auschwitz, Treblinka. Teddy'nin Hali-

fax'ının alevler içinde düşüşü. Gözyaşlarını durdurmanın tek yolu viskiyi içmeye devam etmekti. Sevgili Pammy sağ olsun. Sobanın ateşi titreşip söndü. Pilot ışığı da. Ursula gazın ne zaman yeniden geleceğini merak etti. Kokunun onu uyandırıp uyandırmayacağını, kalkıp sobayı yeniden yakıp yakmayacağını. İninde donmuş bir tilki gibi ölmeyi hiç ummamıştı. Pammy kartpostalı görecek, takdir edildiğini bilecekti. Ursula gözlerini yumdu. Yüz yıldan fazla bir süredir uyanıkmış gibi hissediyordu kendini. Gerçekten öyle, ama öyle yorgundu ki...

Karanlık çökmeye başladı.

İrkilerek uyandı. Gündüz vakti miydi? Işıklar yanıyordu ama ortalık karanlıktı. Rüyasında bir mahzene kısılıp kaldığını görmüştü. Yataktan kalktı, hâlâ oldukça sarhoş gibiydi ve radyonun sesine uyandığını fark etti. Elektrikler tam gemi sevkiyatı için hava durumunun yayınlandığı sırada gelmişti.

Sayaca yükleme yaptı ve küçük soba yeniden canlandı. Demek kendini gazla zehirlememişti.

Haziran 1967

BBC haber sunucusunun dediğine göre Ürdünlüler bu sabah Tel Aviv'e ateş açmıştı, şimdi Kudüs'ü bombalıyorlardı. Sunucu ise bir sokakta, Ursula fazla dikkat edememişti, tahminen Kudüs'te bir sokakta duruyordu. Arkadan gelen top sesleri ona tehlike teşkil edemeyecek kadar uzaktaydı ama yine de üstündeki taklit asker giysileri ile röportajın stili –heyecanlı ama ağırbaşlı– onun açısından umulmadık bir kahramanlığa işaret ediyordu.

Benjamin Cole şimdi İsrail parlamentosunun bir üyesiydi. Savaşın sonunda Yahudi Tugayı'nda savaşmış, ardından bir anavatan uğruna savaşmak amacıyla Filistin'de Stern Gang'e katılmıştı. Eskiden öyle doğruluk ve dürüstlük timsali bir kişilikti ki şimdi onu terörist olarak düşünmek tuhaf geliyordu.

Savaş döneminde bir şeyler içmek için buluşmuşlardı ama garip bir görüşme olmuştu. Ursula'nın çocukluğundaki romantik dürtüleri çoktan kaybolup gittiyse de Benjamin'in ona karşı cinsin bir üyesi olarak nispeten kayıtsız kalışı her şeyi altüst etmişti. Ursula (sulandırılmış) cin limonunu yeni bitirdiğinde Benjamin "bir yerlere gitmeyi" önermişti.

Ursula içerlemişti. Sonrasında Millie'ye "O kadar esnek değerlere sahip bir kadına mı benziyorum ben?" diye sormuştu.

"Eh, neden olmasın?" demişti Millie, omuz silkerek, "yarın başımıza bomba düşüp ölebiliriz. *Carpe diem* falan filan işte."

"Herkes de kötü davranışına bu mazereti gösteriyor," diye söylenmişti Ursula. "İnsanlar ebedi lanete inansalar o kadar da ânı yaşama peşinde koşmazlardı." Ofiste kötü bir gün geçirmişti. Dosya memurlarından biri erkek arkadaşının gemisinin battığını öğrenmiş, sinir krizi geçirmişti. Ayrıca önemli bir evrak, klasör denizi içinde kaybolmuş, bu da farklı türde de olsa yine ıstıraba yol açmıştı. Böylece Ursula aleni ve acil biçimde kendisine asıldığı halde Benjamin Cole'la ânı yaşamamıştı. "Ben hep aramızda bir şeyler olduğunu hissettim, ya sen?" demişti Benjamin.

"Geç oldu ne yazık ki," demişti Ursula, çantasını ve mantosunu

alarak. "Bir dahaki gelişine bul beni." Ursula'nın aklına Dr. Kellet ile onun reenkarnasyon teorileri gelince bir dahaki sefere hayata ne olarak gelmek isteyeceğini düşünmüştü. Ağaç olarak, demişti kendi kendine. Rüzgârla dans eden, kocaman, güzel bir ağaç.

BBC dikkatini Downing Street'e çevirdi. Birileri istifa etmişti. Ofiste Ursula'nın kulağına bir şeyler çalınmıştı ama durup da dinlemeye zahmet etmemişti.

Akşam yemeğini yiyordu şimdi – dizine koyduğu tepside Gal tavşanı vardı. Akşamları yemeğini genelde bu şekilde yiyordu. Tek kişi için masa kurup tabak altlıkları, tabaklar ve diğer yemek donatılarını dizmek komiğine gidiyordu. Sonra ne olacaktı ki? Sessizlik içinde ya da kitabına abanmış halde mi yiyecekti yemeğini? Televizyon karşısında yenmek üzere üretilen hazır yemekleri medeniyetin sonunun başlangıcı olarak görenler vardı. (Acaba kendisinin bu yemekleri hararetle savunması o türden insanlardan olduğunu mu gösteriyordu?) O insanlar besbelli yalnız yaşamıyorlardı. Hem zaten medeniyetin sonunun başlangıcı çoktan gerçekleşmişti. Saraybosna belki, son olarak da Stalingrad. Hatta sonun daha en başta, Cennet Bahçesi'nde başladığını söyleyenler bile çıkacaktır.

Ayrıca nesi kötüydü televizyon seyretmenin? İnsan her gece de tiyatroya ya da sinemaya (veya pub'a) gidemezdi ya. Üstelik yalnız yaşayınca insanın ev içindeki tek sohbeti kediyle oluyordu, ki o da genelde tek taraflı bir ilişkiydi. Köpekler farklıydı ama Ursula'nın Lucky'den beri köpeği olmamıştı. Lucky 49'da, veterinerin dediğine göre yaşı geldiği için ölmüştü. Oysa Ursula onu daima genç bir köpek gibi düşünmüştü. Lucky'yi Fox Corner'a gömmüşlerdi ve Pamela koyu kırmızı bir gül fidanı satın almış, mezar taşı yerine onu ekmişti. Fox Corner'ın bahçesi tam bir köpek mezarlığıydı. Nereye gitseniz altında köpek yatan bir gül çalısıyla karşılaşırdınız. Kimin nerede olduğunu sadece Pamela hatırlayabiliyordu.

Hem televizyonun alternatifi neydi ki? (Tartışmanın kapanmasına izin vermeyecekti, kendisiyle yapıyor olsa bile.) Yapboz mu? Cidden mi? Kitap okunabilirdi tabii ama mesajlarla, bildirilerle, gündem maddeleriyle dolu zorlu bir iş gününün ardından eve geldiğinde insanın canı her zaman da gözlerini kelimelerle zorlamak istemiyordu. Radyo, plaklar, hepsi iyiydi güzeldi elbet ama yine de bir anlamda *tekbenciydi*. (Evet, fazlasıyla itiraz ediyordu.) En azın-

dan televizyon olunca insanın *düşünmesi* gerekmiyordu. Bu da o kadar kötü bir şey değildi.

Akşam yemeğini her zamankinden geç yiyordu çünkü kendi emeklilik partisine katılmıştı – kendi cenazene katılmaktan pek bir farkı yoktu. Tek fark sonrasında çıkıp gidebilmenizdi. Mahalle pub'ında içmeden öteye gitmeyen sade bir toplaşma olmuştu ama keyifliydi ve (başkası olsa ayıp edildiğini düşünebilirdi ama) erken bitmesine memnun olmuştu. Resmi olarak cumaya kadar emekliye ayrılmıyordu ama her şeyi hafta içi halletmenin çalışanlar adına daha kolay olacağını düşünmüştü.

Öncesinde, ofiste, ona üstünde *Ursula Todd'a yıllar süren vefakâr hizmetlerinin teşekkürü olarak* yazan bir ayaklı saat vermişlerdi. Vay canına, diye düşünmüştü Ursula, ne sıkıcı bir yazı. Geleneksel türden bir hediyeydi bu ve Ursula kendinde zaten bundan bir tane, hem de çok daha iyisinin olduğunu söylemeye cesaret edememişti. Fakat ona bir de Beethoven'ın Korolu Senfoni'sinin bir icrası için iki adet (iyisinden) BBC Konser bileti vermişlerdi, ki bu ince bir davranıştı. Bilet işinde sekreteri Jacqueline Roberts'ın parmağı olduğundan şüpheleniyordu.

Jacqueline, Ursula'ya bu günlerde gözde içeceği Dubonnet'i uzatırken sessizce "Siz, kadınların kamu hizmetinde üst düzey konumlara gelmesini sağlayan yolun açılmasına katkıda bulundunuz," demişti. *O kadar da* üst düzey değil ne yazık ki, diye düşünmüştü Ursula. *İdari* konum değil. O hâlâ bu dünyanın Maurice'lerine özgü bir şeydi.

"Eh, şerefe o zaman," demişti, Jacqueline'in limonlu Porto şarabıyla kadeh tokuşturarak. Fazla içki içmiyordu. Arada bir Dubonnet, hafta sonlarında güzel bir şişe burgonya şarabı, o kadar. Hâlâ Melbury Road'daki evi işgal edip sayısız odasında dipsomanyak Bayan Havisham gibi dolanan Izzie'nin aksine... Ursula onu her cumartesi sabahı elinde çoğu çöpe giden bir torba mutfak malzemesiyle ziyaret ediyordu. Kimse artık *Augustus'un Maceraları*'nı okumuyordu. Yaşayıp da bilse Teddy memnun olurdu ama Ursula yine de üzülüyordu. Teddy'nin bir küçük parçası daha dünya tarafından unutulmuştu sanki.

"Sana şimdi muhtemelen bir nişan verirler, biliyorsun," demişti Maurice, "emekliye ayrıldığın için. MBE[141] falan gibi." Maurice'in

141 Member of the Order of the British Empire. Britanya İmparatorluk Üyeliği Nişanı. (ç.n.)

kendisi ise son onurlandırma turunda şövalyelik almıştı. ("Tanrım," demişti Pamela, "ne hale geldi bu memleket?") Maurice Saray'ın balo odasında Kraliçe'nin kılıcı altında baş eğerken çekilmiş fotoğrafını çerçeveletip ailenin tüm üyelerine göndermişti. "Ah, şu adamın kibri yok mu," diyerek gülmüştü Harold.

Bayan Woolf olsa Albert Hall'daki konser için mükemmel bir eşlikçi olurdu. Ursula onu son kez 44'deki yetmiş beşinci doğum günü konserinde yine orada, Henry Hall'da görmüştü. Kadın bundan birkaç ay sonra Aldwych roket saldırısında hayatını kaybetmişti. Anne, Havacılık Bakanlığı'ndaki kız da aynı saldırıda ölmüştü. Bakanlığın çatısında güneş banyosu yapan bir grup meslektaşıyla beraber paketlenmiş öğle yemeklerini yiyorlardı. Şimdi çok zaman önce gibi geliyordu Ursula'ya. Ve dün gibi geliyordu.

Aslında öğle yemeğinde onunla St. James's Park'ta buluşacaktı. Havacılık Bakanlığı'ndaki kız –Anne– ona bir şey söylemek istediğini söylemişti, Ursula da Teddy ile ilgili bir bilgi olabilir mi acaba, diye düşünmüştü. Belki de enkazı ya da cesedi bulmuşlardı. Ursula, Teddy'nin asla dönmeyeceğini çoktan kabullenmişti. Savaş esiri olsa ya da İsveç'e kaçmış olsa çoktan duyarlardı.

Kader son anda Bay Bullock kılığında müdahalede bulunmuştu. Bay Bullock bir önceki gece beklenmedik biçimde kapısına gelmiş (adresi nereden biliyordu?) ve Ursula'ya iyi karakterine tanıklık etmek üzere kendisiyle mahkemeye gelip gelemeyeceğini sormuştu. Bir çeşit karaborsa dolandırıcılığı yüzünden mahkemeye verilmişti, ki bu haber Ursula'ya hiç şaşırtıcı gelmemişti. Ursula, Bay Bullock'un Bayan Woolf'tan sonra ikinci tercihiydi ama Bayan Woolf Bölge Müdürlüğü'ne getirilmişti ve kendi gözünde her biri Bay Bullock'tan daha üst düzeyde yer alan iki yüz elli bin kişinin hayatından sorumluydu. Adamın karaborsa "kaçamakları" nihayetinde kendi aleyhine dönmüştü. 44 yılı geldiğinde Ursula'nın karakoldan tanıdığı pasif korunma memurlarından hiçbiri orada değildi.

Ursula, Bay Bullock'un Old Bailey mahkemesine çıkacağını öğrendiğinde epey tedirgin olmuştu çünkü söz konusu suçun sadece sulh ceza mahkemesine uygun hafif suç olduğunu varsaymıştı. Bütün sabah boş yere çağrılmayı beklemişti ve tam mahkemeye öğle yemeği için ara verildiğinde bir patlamanın boğuk patırtısını duymuştu. Ne var ki bunun Aldwych'i yerle bir eden roket olduğundan

habersizdi. Bay Bullock tahmin edileceği gibi tüm suçlamalardan aklanmıştı.

Ursula, Bayan Woolf'un cenazesine giderken Crighton da gelmişti. Sağlam bir kaya gibiydi Crighton ama nihayetinde Wargrave'de kalmıştı.

"*Bedenleri huzur içinde yatar, ama isimleri ebediyen yaşar,*" diye gürledi vaiz, cemaatin kulakları işitmiyormuş gibi. "Vaizler Kitabı 44:14." Ursula bunun doğru olduğunu düşünmüyordu. Kim hatırlayacaktı Emil'i ya da Renee'yi? Ya da zavallı Tony'yi, Fred Smith'i. Bayan Woolf'un kendisini. Ölenlerden çoğunun isimlerini şimdiden unutmuştu. Ve onca havacı, heba olup giden onca genç can... Teddy öldüğünde kendi filosunun birlik komutanıydı ve daha yirmi dokuz yaşındaydı. En genç birlik komutanı ise yirmi iki yaşındaydı. Zaman hızlı geçmişti bu çocuklar için, tıpkı Keats için olduğu gibi.

"İleri, Hıristiyan Askeri"ni söylemişlerdi. Crighton'ın Ursula'nın daha önce hiç duymadığı hoş bir bariton sesi vardı. Ursula, Bayan Woolf'un kilisenin coşkulu savaş ilahileri yerine Beethoven'ı tercih edeceğinden emindi. Bayan Woolf Beethoven'ın savaş sonrası dünyayı iyileştireceğini ümit etmişti ama Kudüs'e yönelen havan topları iyimserliğin son yenilgisi gibi görünüyordu. Ursula şimdi Bayan Woolf'un son savaşın patlak verdiği zamanki yaşındaydı. O zamanlar kadını yaşlı görüyordu. "Şimdi *biz* yaşlıyız," demişti Pamela'ya.

"Kendi adına konuş. Üstelik daha altmış bile olmadın. Yaşlı denmez ona."

"İnsana öyle geliyor ama."

Pamela çocukları yeterince büyüyüp onun kesintisiz gözetimine ihtiyaç duymaktan kurtulduklarında şu iyi işler yapan kadınlara dönüşmüştü. (Eleştirmiyordu Ursula, aksine.) Önce sulh hâkimi sonra başhâkim olmuş, vakıf yönetim kurullarında aktif rol almış ve geçen sene yerel meclise bağımsız olarak girmişti. Üstelik bir de idare etmesi gereken bir ev (gerçi "bu işleri yapan bir kadın"ı vardı) ve devasa bir bahçe vardı. 1948'de NHS'in[142] doğmasıyla birlikte Harold, Dr. Kellet'ın eski işini devralmıştı. Köy onların etrafında

142 National Health Service. Ulusal Sağlık Hizmeti. (ç.n.)

gelişmiş, evlere evler eklenmişti. Çayır gitmişti, koruluk da öyle. Ettringham Hall çiftliğinin pek çok tarlası bir müteahhide satılmıştı. Hall'un kendisi ise boş ve epeyce ihmal edilmiş durumdaydı. (Otel yapılma ihtimalinden söz ediliyordu.) Küçük demiryolu istasyonuna Beeching[143] tarafından ölüm emri verilmiş ve başını Pamela'nın çektiği kahramanca bir kampanyaya rağmen iki ay önce kapatılmıştı.

"Ama buralar yine de çok güzel," demişti Ursula. "Beş dakikalık yürüyüşten sonra uçsuz bucaksız kırsaldasın. Hem ağaçlığa el sürülmedi. Şimdilik."

Sarah. Konsere Sarah'yı götürecekti. Pamela'nın sabrının meyvesi – 1949'da dünyaya gelen kız çocuğu. Sarah yaz bittikten sonra Cambridge'e gidecekti – bilim. Akıllı kızdı, annesi gibi çok yönlüydü. Ursula olağanüstü düşkündü Sarah'ya. Teyze olmak kalbinde Teddy'yi kaybetmekten doğan boşluğun mühürlenmesine yardımcı olmuştu. Bu günlerde sık sık düşünüyordu – kendisinin de bir çocuğu olsaydı... Yıllar içinde çeşitli ilişkileri olmuştu ama hiçbiri de fazla heyecan verici değildi (hata, yani "bağlanma" sorunu temelde ondan kaynaklanıyordu tabii) ama hiç hamile kalmamıştı, hiç anne ya da eş olmamıştı ve bunu fark ettiğinde, asla olamayacağını anladığında, neleri kaybettiğini kavradığında, artık çok geçti. Pamela'nın hayatı ölmesinden sonra da devam edecek, soyu dünyaya bir deltanın suları gibi yayılacaktı. Oysa kendisi öldüğünde sadece sonlanacaktı. Kuruyan bir dere.

Çiçekler de vardı, yine Jacqueline'in işi, muhtemelen. Pub'da geçirilen akşamı sağ salim atlatmışlardı neyse ki. Şu an büfenin üstünde duran ve kokusu odaya yayılan pembe zambaklar. Oturma odası batı cepheliydi ve akşam güneşini emiyordu. Dışarısı hâlâ aydınlıktı, ortak bahçelerdeki ağaçlar en güzel taze yapraklarına bürünmüşlerdi. Brompton Kilisesi'nin yakınında çok hoş bir daireydi burası ve Ursula Sylvie'nin ona bıraktığı paranın tamamını evin alımına yatırmıştı. Her ikisi de modern, küçük bir mutfağıyla banyosu vardı ama mesele dekor olduğunda Ursula modernden kaçınıyordu. Savaştan sonra kimsenin artık istemediği sade, zevkli antika mobilyalar satın almıştı. Her yer duvardan duvara açık söğüt

143 British Railways (Demiryolları) başkanı Richard Beeching. (ç.n.)

yeşili halıyla kaplıydı. Perdelerse koltuk kılıflarıyla aynı kumaştandı – en zariflerinden bir Morris deseni. Duvarlar mekânı yağmurlu günlerde bile aydınlık ve havadar gösteren uçuk limon sarısına boyanmıştı. Yine savaştan sonra ucuza alınan birkaç Meissen ve Worcester –tatlı tabakları ve garnitür seti– vardı ve Ursula çiçekleri hep sevmişti. Jacqueline bunu biliyordu.

Zarafeti bozan tek şey, ikisi de ağzında ölü tavşan taşıyan bir çift Staffordshire tilkisi biblosuydu. Gösterişli turuncu yaratıklar. Onları yıllar önce Portobello Road'dan yok pahasına satın almıştı. Ona Fox Corner'ı çağrıştırıyorlardı.

"Bayılıyorum buraya gelmeye," diyordu Sarah. "Öyle güzel şeylerin var ve her zaman öyle temiz ve düzenli ki, bizim evle alakası yok."

"Kendi başına yaşadığında temiz ve düzenli olmanın bedelini sen de göze alırsın," demişti Ursula ama iltifattan koltukları da kabarmıştı. Vasiyetini yazıp dünyevi mallarını birine bırakmayı düşünüyordu. Dairenin Sarah'ya kalmasını isterdi ama Sylvie öldüğünde Fox Corner üstüne yaşanan fiyaskonun anısı tereddüt etmesine neden oluyordu. İnsanın bu derece aleni bir ayrımcılık yapması doğru muydu? Değildi muhtemelen. Mülkünü yedi yeğeninin arasında bölüştürmeliydi. Sevmedikleri ya da hiç görmedikleri de dahil. Jimmy tabii ki hiç evlenmemiş ve çocuk sahibi olmamıştı. Şimdi California'da yaşıyordu. "Eşcinsel o, biliyorsun değil mi?" demişti Pamela. "O eğilimler hep vardı onda." Bir tespitti bu, kınama değil ama yine de hafif bir şehvetle, eser miktarda ukalalıkla söylenmişti. Liberal görüşlerle baş etmede kendisi daha iyiymiş gibi. Ursula, Pamela'nın asıl Gerald'ın "eğilimlerinden" haberdar olup olmadığını merak etmişti.

"Jimmy, Jimmy işte," demişti sonunda.

Önceki hafta Ursula öğle yemeğinden döndüğünde masasında *The Times*'ın bir sayısını bulmuştu. Sadece ölüm ilanları görülecek şekilde düzgünce katlanmıştı. Crighton'ın ilanında Ursula henüz onu tanımadan önce çekilmiş üniformalı bir fotoğrafı vardı. Ne kadar yakışıklı olduğunu unutmuştu Ursula. Oldukça büyük bir ilandı ve tabii Jutland'dan bahsediliyordu. Ursula ilandan karısı Moira'nın Crighton'dan "önce vefat ettiğini", Crighton'ın birkaç defa dede ve iyi bir golfçu olduğunu öğrenmişti. Crighton golftan hep nefret

etmişti oysa. Dönüşüm ne zaman gerçekleşmişti acaba? Hem kim bırakmıştı *The Times*'ı masasına? Bunca yıl sonra ona bunu haber vermeyi kim düşünebilmişti? Hiç bilmiyordu ve artık bilmesi de mümkün değildi. İlişkileri sırasında Crighton'ın masasına notlar bırakma alışkanlığı edindiği bir dönem olmuştu. Adeta sihirle ortaya çıkan küçük müstehcen *aşk mektupları*. Belki bunca yıl sonra *The Times*'ı getiren de aynı görünmez eldi.

"Amirallik'teki adam öldü," demişti Pamela'ya. "Tabii nihayetinde herkes ölür."

"Eh, herkesin bildiğini açıklığa kavuşturmuş olduk," diyerek gülmüştü Pamela.

"Hayır, günün birinde insanın kendi de dahil tanıdığı herkes ölmüş oluyor demek istiyorum."

"Hâlâ bilinen bir gerçekten söz ediyoruz."

"*Amor fati*, " demişti Ursula. "Nietzsche bu konuda çok yazmıştı. Bense anlamamıştım. 'A more fatty' diyor sanmıştım. Eskiden psikiyatra giderdim, hatırlıyor musun? Dr. Kellet'a? Adam doğuştan filozoftu."

"Kader sevgisi mi?"

"Kabullenme anlamına geliyor. Başına ne gelirse gelsin kucakla, iyiyi de kötüyü de eşit biçimde. Ölüm de kucaklanması gereken şeylerden biri sanırım."

"Budizm gibi geliyor kulağa. Chris'in Hindistan'a gideceğini söylemiş miydim sana? Bir tür manastıra, inziva için diyor. Oxford'dan beri herhangi bir şeyde karar kılmakta zorlandı. Anlaşılan 'hippi' kendisi." Ursula, Pamela'nın üçüncü oğluna fazla hoşgörülü yaklaştığını düşünüyordu. Christopher'ı ise biraz ürkütücü buluyordu. Ürkütücüden başka, daha cömert bir kelime düşünmeye çalıştı ama bulamadı. Christopher kendisi sanki entelektüel ve ruhsal olarak daha üstünmüş gibi yüzünde anlamlı bir gülüşle insana dik dik bakan tiplerdendi. Oysa gerçekte sadece sosyal olarak uyumsuzdu.

Zambakların suya ilk girdiklerinde harika olan kokusu artık Ursula'nın midesini bulandırmaya başlamıştı. Oda havasızdı. Bir pencere açması gerekiyordu. Tabağını mutfağa götürmek için yerinden kalktı ve sağ şakağına aniden bıçak gibi bir ağrı saplandı. Tekrar yerine oturup geçmesini bekledi. Bu ağrılar haftalardır devam ediyordu. Önce ani bir ağrı, ardından bulanık, uğultulu bir kafa. Bazen de sadece korkunç bir zonklama. Yüksek tansiyondan

kaynaklanıyor olabileceğini düşünmüştü ama bir dizi testin ardından hastanenin hükmü "sinir ağrısı" şeklinde olmuştu, "büyük olasılıkla". Ursula'ya güçlü ağrıkesiciler vermişler ve emekliye ayrıldıktan sonra kendini mutlaka daha iyi hissedeceğini söylemişlerdi. "Dinlenmeye ve gevşemeye vaktin olacak," demişti doktor, yaşlılara yöneltilen o özel ses tonuyla.

Ağrı geçti ve Ursula dikkatlice ayağa kalktı.

Ne *yapacaktı* elindeki bunca boş vakitle? Taşraya, küçük bir kulübeye taşınmayı, köy hayatına katılmayı düşünmüştü. Pamela'ya yakın bir yerlerde belki. St. Mary Mead ya da Miss Read'in[144] Fairacre'ına. Belki *kendisi* de roman yazardı. Yazarlık hiç şüphesiz bolca vakit alırdı. Ve bir de köpek. Bir köpek daha edinmenin vakti gelmişti. Pamela birbiri ardına, teki gittikçe yerine yeni bir golden retriever alıyordu. Ursula'nın gözüne hepsi aynı görünüyordu.

Az sayıdaki bulaşığını yıkadı. Akşamı erken bitirmeyi, biraz Ovaltine[145] yapmayı ve kitabını yatağa götürmeyi planlıyordu. Greene'in *Komedyenler*'ini okuyordu. Biraz daha dinlenmeye ihtiyacı vardı belki ama bu aralar uykudan korkar olmuştu. Öyle canlı rüyalar görüyordu ki bazen gerçek olmadıklarını kabullenmekte zorlanıyordu. Son zamanlarda birkaç defa başına gerçekten çok acayip bir şey geldiğine inanmıştı ama tabii ki, mantık icabı, öyle bir şey olmamıştı. Bir de düşmeler vardı. Rüyalarında sürekli merdivenlerden ve uçurumlardan düşüyordu. Çok berbat bir duyguydu. Bunamanın ilk emareleri miydi acaba? Sonun başlangıcı. Başlangıcın sonu.

Yatak odası penceresinden kocaman bir ayın yükseldiğini görüyordu. Keats'in Kraliçe Ay'ı, diye düşündü. *Müşfikti gece.* Baş ağrısı geri geldi. Musluktan bir bardak su alıp bir iki ağrıkesici yuttu.

"Ama Hitler Şansölye olmadan önce ölseydi, Araplarla İsrailliler arasındaki tüm bu çekişme de engellenmiş olurdu, öyle değil mi?" Altı Gün Savaşı denen savaş bitmişti ve İsrailliler kati surette muzafferdi. "Tamam, Yahudiler'in neden bağımsız bir devlet yaratmak ve onu canla başla savunmak istediklerini anlıyorum," diye devam etti Ursula, "ve Siyonist davaya da daima sempatiyle baktım, savaştan önce bile, ama diğer yandan Arap devletlerinin niye bu kadar

144 İngiliz romancı Dora Jessie Saint'in takma adı. (ç.n.)
145 Süt tatlandırıcı bir ürün. (ç.n.)

mağdur olduklarını da anlayabiliyorum. Fakat Hitler Soykırım'ı gerçekleştiremeseydi..."

"Ölü olacağı için mi?"

"Evet, ölü olacağı için. O zaman Yahudi anavatanına destek de en iyi ihtimalle 'zayıf' kalırdı..."

"Tarih tamamen 'ya öyle olsaydı'lardan ibarettir," dedi Nigel. Pamela'nın ilk çocuğu, Ursula'nın gözde erkek yeğeni, Hugh'nun eski üniversitesi Brasenose'da tarih hocasıydı. Ursula ona Fortnum's'da öğle yemeği ısmarlıyordu.

"Biriyle akıllı bir sohbet edebilmek ne güzel," dedi Ursula. "Arkadaşım Millie Shawcross'la Fransa'nın güneyinde tatildeydim. Tanışmış mıydın onunla? Hayır mı? İsmi değişti tabii artık. Her biri bir öncekinden zengin birkaç kocası oldu."

Savaş gelini Millie fırsatını bulduğu anda Amerika'dan sıvışıp geri dönmüştü. Söylediğine göre yeni ailesi "kovboylardan" ibaretti. "Sahneleri aşındırmaya" geri dönmüştü ve felaketle sonuçlanan birkaç ilişkinin ardından vergi sürgünündeki petrol zengini bir ailenin evladı kılığındaki turnayı gözünden vurmuştu.

"Monaco'da yaşıyor. *İnanılmaz* küçük bir yer, hiç bilmiyordum. Millie bu günlerde gerçekten çok aptallaştı. Gevezelik ediyorum, değil mi?"

"Hiç de değil. Biraz daha su vereyim mi?"

"Tek başlarına yaşayan insanlarda gevezelik eğilimi oluyor. Kısıtlar olmaksızın yaşıyoruz, en olmadı sözcük kısıtı olmaksızın."

Nigel gülümsedi. Gözünde ciddi bir gözlük vardı ve Harold'un güzelim gülüşünü miras almıştı. Mendiliyle temizlemek için gözlüğünü çıkardığında çok genç göründü.

"Ne kadar genç görünüyorsun," dedi Ursula. "*Zaten* gençsin elbette. Bunak teyzeler gibi mi konuşuyorum?"

"Yok canım, hayır," dedi Nigel. "Sen benim tanıdığım neredeyse en akıllı insansın."

Ursula iltifattan memnun, ekmeğine tereyağı sürdü. "Bir zamanlar birinden, hatalardan ders çıkarabilmenin harika bir şey olduğunu, onsuz tarih diye bir şeyin de olmayacağını duymuştum."

"Haklıymış sanırım."

"Ama her şey ne kadar farklı olurdu, düşünsene," diye ısrar etti. "Demirperde muhtemelen oluşmazdı ve Rusya Doğu Avrupa'yı yalayıp yutamazdı."

"Yutmak mı?"

"Eh, *yalan değil*, sonuçta sadece açgözlülüktü. Ayrıca savaş ekonomisi olmadan Amerikalılar da Buhran'dan o kadar kolay çıkamayabilirdi ve sonucunda savaş sonrası dünyasına o kadar fazla etki edemezlerdi..."

"Dünya kadar insan da hâlâ yaşıyor olurdu."

"E, tabii, doğal olarak. Üstelik Yahudiler sayesinde Avrupa'nın kültürel çehresi bambaşka olurdu. Yerinden edilen, bir ülkeden diğerine sürüklenen onca insanı düşünsene. Britanya'nın hâlâ bir imparatorluğu olurdu, ya da en azından onu bu kadar paldır küldür kaybetmezdik... İmparatorluk gücü olmanın iyi bir şey olduğunu söylemiyorum elbette. Ayrıca kendimizi iflas ettirmez ve hem finansal hem de psikolojik açıdan korkunç bir toparlanma süreci yaşamazdık. Tabii Ortak Pazar da olmazdı..."

"Bizi zaten almayan."

"Avrupa ne kadar güçlü olurdu, düşünsene! Ama belki Göring ya da Himmler devreye girerdi. Ve her şey yine tamamen aynı şekilde gerçekleşirdi."

"Belki. Gerçi Naziler neredeyse iktidara geçene dek marjinal bir gruptu. Hepsi fanatik psikopatlardı ama hiçbirinde Hitler'in karizması yoktu."

"Ah, biliyorum," dedi Ursula. "Olağanüstü karizmatik bir adamdı. İnsanlar karizmadan iyi bir şeymiş gibi söz ediyorlar ama aslında bir çeşit sihirdir o – kelimenin hakiki anlamını kastediyorum, göz boyama, anlatabiliyor muyum? Mesele gözleriydi sanırım. *Son derece* etkili gözleri vardı. O gözlerin içine bakarsan kendini sanki inanma tehlikesine atıyormuşsun gibi hissediyordun..."

"*Tanıştın mı* sen onunla?" diye sordu Nigel, hayretler içinde.

"Şey, pek sayılmaz," dedi Ursula. "Tatlı ister misin hayatım?"

Piccadilly üzerinden Fortnum's'dan yürüyerek döndüğünde aylardan temmuzdu ve hava cehennem gibiydi. Renkler bile sıcaktı sanki. Bu günlerde her şey parlaktı – genç ve parlak şeyler. Ofisinde etekleri perdeyi andıran kızlar vardı. Bu günlerde gençlerde, geleceği kendileri icat etmişler gibi öyle çok *coşkunluk* vardı ki. İşte savaş bu nesil için savaşılmıştı ve onlar şimdi "barış" kelimesini bir reklam sloganı gibi gelişigüzel her yerde kullanıyorlardı. Savaşın nasıl bir şey olduğunu deneyimlememişlerdi (Sylvie'nin "Ki bu

da iyi bir şey," dediğini duyar gibi oluyordu, "sonuçta umulduğu gibi insanlara dönüşmemiş olsalar da.") Churchill'in deyişiyle özgürlüğün tapu sicili ellerine verilmişti. Onunla ne yaptıkları artık kendi bilecekleri işti herhalde. (Nasıl da eski kafalı bir ihtiyar gibi düşünüyordu. Asla dönüşmeyeceğini sandığı insana dönüşmüştü.)

Parkların içinden yürümeyi düşünerek yolun karşısına geçti ve Green Park'a girdi. Pazarları hep parklarda yürüyüş yapıyordu ama emekli olduğuna göre artık her gün pazar sayılırdı. Saray'ın önünden geçti, Hyde Park'a girdi, Serpentine'ın yanındaki bir büfeden dondurma aldı ve bir şezlong kiralamayı düşündü. Kendini korkunç yorgun hissediyordu. Öğle yemeği tüm gücünü tüketmişti.

Uyuyakalmış olmalıydı – onca yemeğin ardından. Kayıklar suda gidip geliyordu, insanlar pedal çeviriyor, gülüyor, şakalaşıyordu. Hay lanet olası, diye düşündü, yine baş ağrısının başlamak üzere olduğunu hissediyordu ve çantasında ağrıkesici yoktu. Belki Carriage Drive'da taksi çevirebilirdi. Bu sıcakta eve kadar yürümesi imkânsızdı, özellikle de başı ağrırken. Ama sonra ağrı şiddetleneceğine azaldı, ki baş ağrılarının normal gidişatı değildi bu. Ursula yeniden gözlerini yumdu, güneş hâlâ yakıcı ve parlaktı. Muhteşem bir miskinlik hissediyordu.

Etraf insanlarla çevriliyken uyuyakalmak tuhaftı. Kendini savunmasız hissetmeliydi ama aksine bir çeşit rahatlık hissediyordu. Nasıldı Tennessee Williams'ın o dizesi – *yabancıların nezaketi* miydi? Millie'nin sahnedeki son performansı, kuğunun ölmeden önceki son ötüşü 1955'te Bath'taki bir prodüksiyonda Blanche DuBois rolüyle olmuştu.

Ursula parkın uğultu ve vızıltılarını ninni gibi dinledi. Hayat bir dönüşme meselesi değildi, öyle değil mi? Var olma meselesiydi. Dr. Kellet olsa bu düşünceyi onaylardı. Ve her şey gelip geçici ama bir o kadar da ebedi, diye düşündü mahmurlukla. Bir yerlerde bir köpek havladı. Bir çocuk ağladı. Çocuk onundu, narin ağırlığını kollarında hissedebiliyordu. Çok hoş bir duyguydu bu. Rüya görüyordu. Bir çayırdaydı –keten otu ve hezarenler, gelincikler, kırmızı karanfil ve çayır papatyaları– ve mevsimsiz kar taneleri. Rüya dünyasının tuhaflıkları işte, diye düşündü ve Sylvie'nin küçük ayaklı saatinin gece yarısını vuruşu kulağına çalındı. Biri şarkı söylüyordu, bir çocuk, incecik tiz bir ses bir melodi tutturmuştu –*Küçük*

bir yemiş ağacım vardı, meyveleri pek azdı. Muskatnuss, diye düşündü– muskatın Almancası. Ne zamandır bu kelimeyi anımsamaya çalışıyordu, şimdi aniden aklına gelivermişti.

Şimdi de bir bahçedeydi. Tabaklar üstündeki fincanların narin çıngırtılarını ve bir çim biçme makinesinin tıkırtılarını duyabiliyor, karanfillerin biberimsi tatlı parfümünü alıyordu. Bir adam onu kaldırıp havaya fırlattı ve küp şekerler çimlere saçıldı. Başka bir dünya daha vardı ama o bu dünyaydı. İnsan içinde kendi kendine gülenlerin büyük olasılıkla deli olduklarını düşündüğü halde kendine hafif bir kıkırtı için izin verdi.

Yaz sıcağına rağmen kar yağmaya başladı, ki bu da rüyalarda olan türden bir şeydi. Kar yüzünü örtmeye başladı. Bu havada çok hoş ve serinleticiydi. Ardından kendisi düşmeye başladı, karanlığın içine düştü, simsiyah ve derin...

Ama sonra yine kar geldi – beyaz ve davetkâr, ışık keskin bir kılıç gibi ağır perdeleri deliyordu ve Ursula yerinden kaldırılıyor, yumuşacık kollarda sallanıyordu.

"Ursula adını vereceğim ona," dedi Sylvie, "Ne dersin?"

"Beğendim," dedi Hugh. Yüzü yavaş yavaş netleşti. Düzgün kesilmiş bıyığı, favorileri, sevecen yeşil gözleri. "Hoş geldin minik ayıcık," dedi.

Başlangıcın Sonu

11 Şubat 1910

"Hoş geldin minik ayıcık." Babası. Gözlerini babasından almıştı.

Kutsal iç mekândan men edilen Hugh, geleneksel şekilde üst kat koridorunun Voysey kilimi üstünde bir aşağı bir yukarı turlayıp durmuştu. Kapının ardında yaşananların ayrıntılarından pek emin değildi ama doğumun mekaniğine aşina olmasının beklenmiyor olmasına minnettardı. Sylvie'nin çığlıkları akla, düpedüz kıyımı olmasa da, işkenceyi getiriyordu. Kadınlar olağanüstü cesurlar, diye düşünmüştü Hugh. Erkekliğe yakışmayacak her tür hassasiyeti bertaraf etmek için de sigaraları zincir yapmıştı.

Dr. Fellowes'un sakin bas sesi biraz içini rahatlatmıştı ama ne yazık ki bunun kontrpuanı mutfak hizmetçisinden çıkan histerik birtakım Keltik zırvalamalar olmuştu. Bayan Glover nerelerdeydi? Böyle zamanlarda bir aşçının büyük yardımı dokunabilirdi. Kendi çocukluğunun geçtiği Hampstead'deki evde aşçı kriz durumlarında son derece soğukkanlı olurdu.

Bir noktada kayda değer bir velvele kopmuştu. Yatak odası kapısının öte yanında yaşanan muharebede zafere ya da yenilgiye işaret ediyordu bu velvele. Hugh çağrılmadıkça içeri girmekten kaçınmış ve çağrılmamıştı. Sonunda Dr. Fellowes doğum odasının kapısını ardına kadar açmış ve "Sağlıklı, sıhhatli, sevimli bir kızınız oldu," demişti. "Neredeyse ölüyordu," diye de sonradan aklına gelmiş gibi eklemişti.

Şükürler olsun ki kar yolları kapamadan Fox Corner'a dönebildim, diye düşünmüştü Hugh. Kanal yolculuğunda eğlence ve cümbüşten tutup çıkardığı kız kardeşini de yanına katmıştı. Elinde epeyce acı veren bir ısırık izi vardı ve kardeşinin bu vahşiliği nereden aldığı sorusu kafasını oyup duruyordu. Dadı Mills'den ve Hampstead anaokulundan olmadığı kesindi.

Izzie sevgilisiyle bir Paris otelinde geçirdiği utanç verici haftanın mirası sahte nikâh yüzüğünü hâlâ parmağından çıkarmamıştı. Gerçi Hugh edepten yoksun Fransızlar'ın bu tür inceliklere önem verdiğini de sanmıyordu ya, neyse. Izzie üstünde kısa etek

ve başında hasır şapkayla kıtaya doğru yola çıkmış (annesi Izzie bir suçluymuş gibi Hugh'ya ayrıntılı tarif vermişti) ama (Hugh'yu etkileyecekmiş gibi sık sık dile getirdiği üzere) Worth tasarımı bir elbiseyle dönmüştü. Ayrıca söz konusu rezil herifin uçuştan önce epey bir süredir Izzie'yi istismar ettiği de belliydi çünkü elbisenin, Worth tasarımı olsun olmasın, dikiş yerleri gerilmeye başlamıştı.

Hugh kaçak kardeşini nihayetinde St. Germain'deki *l'Hôtel*'den çıkarmayı başarmıştı. Dejenere bir *endroit*'ti ona göre orası. Oscar Wilde'ın hayatının sona erdiği mekândı, ki bu da zaten fikir edinmek için yeterince şey söylüyordu.

Yakışıksız bir cebelleşme yaşanmıştı, sadece Izzie ile değil, Izzie'yi kollarından zorla kopardığı sütü bozuk herifle. Ardından tekmeler ve çığlıklar atan kardeşini zorla, otelin önünde beklemesi için para verdiği iki kapılı yakışıklı Renault taksiye bindirmişti. Bir otomobil almanın iyi olacağını düşünüyordu Hugh. Maaşı yeter miydi acaba? Otomobili sürmeyi öğrenebilir miydi? Ne kadar zor olabilirdi ki?

Gemide gayet lezzetli, pembe Fransız kuzu eti yemişlerdi ve Izzie şampanya talep etmişti. Hugh da gizli nikâh meselesinden bitap düştüğü ve bir kavgayı daha kaldıracak gücü olmadığından izin vermişti. Aslında kızı küpeşteden aşağı, Kanal'ın karanlık gri sularına fırlatmak aklından geçmemiş değildi.

Hugh, Calais'ten annesi Adelaide'a telgraf çekmiş, Izzie'nin talihsizliği hakkında kadını bilgilendirmişti. Vaziyeti ayan beyan belli olan en küçük kızını görmeden önce kendini hazırlamasının iyi olacağını düşünmüştü.

Gemide yemek yiyenler onların evli bir çift olduklarını düşünmüş, Izzie yaklaşan anneliği için çok sayıda hoş iltifat almıştı. Her ne kadar tüyler ürpertici olsa da Hugh bu yabancı insanların gerçeği öğrenmelerindense böyle düşünmelerine izin vermenin daha iyi olacağına kanaat getirmişti. Böylece yolculuk boyunca kendini saçma bir maskaralığın içinde, gerçek karısı ve çocuklarının varlığını inkâr eder ve gencecik Izzie yeni eşiymiş gibi davranır bulmuştu. Sonuçta nereden bakılırsa bakılsın kendisi de (evlenme teklif ettiğinde kendi karısının da sadece on yedi yaşında olduğunu unutarak) anaokulundan neredeyse yeni çıkmış bir kızı baştan çıkaran bir zalime dönüşmüştü.

Izzie ise tabii ki kendini bu eğlencenin içine büyük bir keyif-

le fırlatmış, Hugh'yu olabildiğince rahatsız edecek şeyler yaparak, ona *mon cher mari* ile ve başka bazı son derece sinir bozucu yağcı sözlerle hitap ederek intikamını almıştı.

Hugh güvertede hava alırken ve yemek sonrası sigarasının keyfini çıkarırken bir adam, bir Belçikalı, "Ne hoş bir genç hanımınız var," demişti. "Kendisi beşikten daha yeni çıkmış, yakında anne olacak. En iyisi bu aslında –erkenden almak onları– böylece istediğiniz gibi yoğurursunuz."

Hugh ise "İngilizceniz bir harika beyefendi," demiş ve sigarasının izmaritini denize fırlatarak oradan uzaklaşmıştı. Daha düzeysiz biri olsa rahatlıkla yumruklaşmaya kalkabilirdi. Hugh ise mecbur kaldığı takdirde ülkesinin onuru için dövüşebilirdi ama vurdumduymaz kız kardeşinin kirletilmiş onuru için dövüşmeye hiç mi hiç niyeti yoktu. (Gerçi bir kadını Jermyn Street'teki terzisinden aldığı ısmarlama takım elbiseler gibi tamı tamına kendi gereksinimlerine göre yoğurmak da şüphesiz keyifli olurdu.)

Annesine yazdığı telgrafta doğru kelimeleri bulmakta zorlanmış ve nihayetinde ÖĞLEN HAMPSTEAD'DE OLACAĞIM NOKTA ISOBEL YANIMDA NOKTA KENDİSİ GEBE'de karar kılmıştı. Oldukça cüretkâr bir mesajdı ve muhtemelen yatıştırıcı bazı zarf sözcüklerine de para ödemiş olsa iyi edecekti. 'Maalesef' fena olmazdı örneğin. Telgraf (maalesef) arzulananın tam tersi bir etki yaratmıştı ve Dover'da gemiden indiklerinde Hugh kendisini bekleyen bir cevap bulmuştu. HİÇBİR ŞART ALTINDA ONU EVİME GETİRME NOKTA. Nihai NOKTA meydan okunamayacak türden kurşun gibi bir katiyete sahipti. Bu da Hugh'yu Izzie ile ne yapması *gerektiğini* bilemez halde bırakmıştı. Görünümüne rağmen on altı yaşındaki Izzie'nin kendisi hâlâ çocuktu ve Hugh'nun onu sokağa terk etmesi olacak şey değildi. Mümkün olduğunca çabuk Fox Corner'a dönmek istediğinden, kendini kızı yanında sürükler bulmuştu.

Kardan adam gibi donmuş halde nihayet eve vardıklarında gece yarısı kapıyı ona heyecanlar içindeki Bridget açmış ve "Ah, olamaz, ben de gelenin doktor olduğunu umuyordum, işe bakın," demişti. Anlaşılan üçüncü çocuğu yoldaydı. *Kızı*, diye düşündü şefkatle, minicik buruşuk parmaklara bakarak. Bebekleri severdi Hugh.

"İyi de ne yapacağız bu kızla?" dedi Sylvie sinirle. "Benim çatımın altında doğum yapamaz."

"*Bizim* çatımız."

"Bebeği vermesi gerekecek."

"Çocuk ailemizin bir parçası," dedi Hugh. "Damarlarında benim çocuklarımın kanıyla aynı kan akıyor."

"*Bizim* çocuklarımız."

"Çocuğu evlat edindiğimizi söyleriz," dedi Hugh. "Öksüz bir akraba. Kimse de sorgulamaz. Niye sorgulasınlar ki?"

Nihayetinde bebek, oğlan, Fox Corner çatısı altında *doğdu* ve Sylvie onu bir kez gördükten sonra öyle kolayca başından atamadı. "Gerçekten de çok tatlı bir ufaklık," dedi. Sylvie tüm bebekleri tatlı bulurdu.

Izzie'nin hamileliğinin geri kalanında bahçeden öteye geçmesine izin verilmemişti. "Monte Cristo Kontu gibi" esir alındığını söyleyip duruyordu. Bebeği doğar doğmaz teslim etti ve tüm olay sanki üstlenmek zorunda bırakıldığı can sıkıcı bir işmiş de kendisi artık pazarlıkta üstüne düşeni yerine getirmiş ve gitmekte özgürmüş gibi bebeğe bir daha da ilgi göstermedi. Hoşnutsuzlukla başında bekleyen Bridget'in eşliğinde yatarak geçirdiği iki hafta kadar bir sürenin ardından bir trene bindirilip Hampstead'e gönderildi, oradan da Lozan'daki bir görgü okuluna postalandı.

Hugh haklıydı, kimse bu fazladan çocuğun aniden ortaya çıkışını sorgulamamıştı. Bayan Glover ile Bridget'e sırrı tutacaklarına dair yemin ettirilmişti ve bu ant Sylvie'nin bilgisi haricinde nakitle çeşnilendirilmişti. Hugh paranın değerini bilirdi, boşuna bankacı olmamıştı. Dr. Fellowes'un da mesleki gizliliğine güvenilebileceği umuluyordu.

"Roland," dedi Sylvie. "Hep sevmişimdir bu ismi. *Roland'ın Şarkısı* – bir Fransız şövalyesi."

"Muharebede ölmüştür yanılmıyorsam?" dedi Hugh.

"Çoğu şövalye öyle ölmez mi zaten?"

Gümüşi yabantavşanı Ursula'nın gözleri önünde ışıldayıp titreşti. Kayın ağacının yaprakları dans etti, bahçe ondan en ufak bir yardım almaksızın tomurcuklandı, çiçeklendi, meyvelendi. *Ninni de bebek ninni* diye mırıldandı Sylvie. *Düşecek aşağı sanki, beşiğinden meşiğinden.* Ursula bu tehdit karşısında yılmadı ve küçük ama gözü pek yolculuğuna eşlikçisi Roland'la beraber devam etti.

Yumuşak mizaçlı bir çocuktu Roland ve Sylvie'nin bankada zorlu bir iş gününden eve dönen Hugh'ya bir akşam söylediği gibi

çocuğun "aklının biraz eksik" olduğunu anlaması biraz zamanını aldı. Hugh mali sorunları Sylvie'yle paylaşmasının bir anlamı olmadığını biliyordu ama kimi zaman işten eve gelip de karşısında hesap defterlerinden ve bilançolardan, çay fiyatındaki artıştan, yün piyasasındaki istikrarsızlıktan büyülenen bir eş bulmayı istediği oluyordu. Evlendiği güzel, akıllı ve bir nebze muhalif kadının yerine gereksinimlere göre "yoğrulmuş" bir eş.

Hugh sığınağına çekilmiş, büyük bir şişe malt viski ve küçük bir puroyla masasında oturmuş, rahat bırakılmayı umuyordu. Ne var ki Sylvie kredi almak isteyen bir banka müşterisi gibi içeri girip karşısına oturmuş ve "Izzie'nin çocuğu alık sanırım," demişti. O ana kadar hep Ronald diye anılan çocuk, kusurlu çıkınca anlaşılan yeniden Izzie'nin olmuştu.

Hugh bu fikri kulak ardı etmişti ama zaman ilerledikçe Roland'ın diğer çocuklar gibi gelişim göstermediği açıkça ortaya çıkmıştı. Yavaş öğreniyordu ve çocuklardaki dünyaya dair o doğal meraka sahip değil gibiydi. Onu bir bebek kitabı veya tahta oyuncaklarıyla şömine halısının üstüne oturtsanız, yarım saat sonra hâlâ (çocuklar için sağlam korumalı) şömine ateşine memnuniyetle bakarken veya (daha az korumalı ve hainliğe daha meyilli) yanında oturmuş yalanan kedi Queenie'yle birlikte bulabiliyordunuz. Roland'ı basit işlere koşmak mümkündü. Böyle zamanlarda vaktinin çoğunu kızlara, Bridget'e seve seve bir şeyler getirip götürmekle geçirebiliyordu. Bayan Glover bile ona kolay işler vermekten kaçınmıyordu. Kilerden bir torba şeker, kavanozdan bir tahta kaşık. Çocuğun Hugh'nun eski okuluna gitmesi ya da eski üniversitesine girmesi pek olası görünmüyordu ve Hugh nedense bu yüzden ona giderek daha çok bağlanmıştı.

"Bir köpek mi alsak ona acaba," dedi bir gün. "Köpekler oğlanların hep en iyi yönlerini ortaya çıkarır." Böylece Bosun gelmişti. Gütmeye ve korumaya meyilli iri yarı, cana yakın bir hayvan olan Bosun, önemli bir görevin başına getirildiğini anında kavramıştı.

Çocuk en azından uysal, diye düşünüyordu Hugh. Baş belası annesinin ya da durmaksızın birbiriyle didişen kendi en büyük iki çocuğunun aksine. Ursula hepsinden farklıydı tabii. Hem Hugh'nun hem de kendisinin o küçük yeşil gözleriyle tüm dünyanın tadına varmak istermişçesine dikkatliydi. İnsanı tedirgin eden bir yanı vardı.

• • •

Bay Winton'ın şövalesi denize doğru konumlandırılmıştı. Kendisi Cornwall'ın deniz kıyısından şu ana kadar çıkardıklarından, maviler, yeşiller ve beyazlardan –ve kasvetli kahverengilerden– oldukça memnundu. Yanından geçenlerden birkaçı kumların üstündeki turlarına ara vererek resmedilmekte olan tabloyu incelemişlerdi. Bay Winton nafile iltifat beklemişti.

Küçük bir beyaz yelkenli yat filosu ufku sıyırıp geçti. Bir çeşit yarış var herhalde, diye düşündü Bay Winton. Kendi ufkuna da biraz Çin beyazı bulaştırdı ve sonucu takdir etmek üzere geriye çekildi. Başkaları orada beyaz boyadan lekeler görüyor olabilirdi ama Bay Winton yatlar görüyordu. Kıyıda birkaç siluet olsa yatlarla iyi kontrast oluşturur, diye düşündü. Örneğin şevkle kumdan kale yapan şu iki küçük kız, bu iş için mükemmeldi. Bay Winton tuvaline bakarak fırçasının ucunu ısırdı. En iyi nasıl yapmalı acaba, diye kafa yormaya başladı.

Kumdan kale Ursula'nın önerisiydi. Gelmiş geçmiş tüm kumdan kalelerin en güzelini dikmeliyiz, demişti Pamela'ya. Bu kumdan hisarı öyle canlı bir imge şeklinde tarif etmişti ki –hendekler, kuleler ve mazgallı siperler– Pamela ipek atkılı Ortaçağ leydilerinin asma köprü üstünden (bu amaç için bir dal parçası bulmak gerekiyordu) atlarıyla tıngır mıngır uzaklaşan şövalyelere el sallayışını görür gibi olmuştu. İşe tüm enerjileriyle koyuldukları halde hâlâ ağır mühendislik aşamasındaydılar ve sular yükseldiğinde söz konusu ipek atkılı leydileri (kaçınılmaz olarak Maurice gibi biri tarafından gerçekleştirilecek) vahşi kuşatmalardan korumaya yarayan deniz suyuyla dolacak çifte hendeği kazıyorlardı. Her daim yardıma hazır emir kulları Roland, dekoratif taşlar ve son derece önemli asma köprüyü aramak üzere kumsala gönderilmişti.

Kitaplarına gömülmüş olan Sylvie ile Bridget'ten uzaktaydılar, yeni bebek Edward –Teddy– ise kuma serili bir battaniyenin üstünde, bir şemsiyenin koruması altında uyuyordu. Maurice kumsalın uzak ucundaki kayalık havuzlarını taramakla meşguldü. Kendine yeni dostlar edinmişti; birlikte yüzmeye ve uçurumlara tırmanmaya gittiği mahalleli, kaba çocuklar. Onları aksanlarına ve sosyal konumlarına göre değerlendirmeyi öğrenmemişti henüz.

Maurice'te asla zarar verilemeyecek bir dayanıklılık vardı ve kimse onun için endişelenmiyor gibiydi, özellikle de annesi.

Bosun ise ne yazık ki geride, Cole'ların yanında bırakılmıştı.

Hendekten çıkan kumlar geleneksel yöntemle merkezi yığına, önerilen kalenin inşaat malzemesine dönüştürüldü. Gayretlerinden dolayı artık terleyip yapış yapış hale gelmiş iki kız biraz geri çekilerek durup bu şekilsiz yığına kafa yordular. Pamela şimdi kuleler ve mazgallı siperler konusunda daha şüpheliydi, atkılı leydiler ise iyice imkânsız görünüyordu. Yığın Ursula'ya bir şeyi anımsatıyordu ama neyi? Aynı anda hem tanıdık ama hem de bulanık ve tarifi olanaksız, zihninde bir şekilden öteye gitmeyen bir şeyi. Bu tür duygulara çok yatkındı, sanki bir anı saklandığı yerden zorla dışarı çekiştiriliyormuş gibi. Aynı şeyi herkesin yaşadığını düşünüyordu.

Sonra bu duygunun yerini korku aldı, bir de tüyler ürperten bir heyecanın gölgesi. Tıpkı gök gürlerken ya da denizin üstündeki sis kıyıya doğru ilerlerken olduğu gibi. Tehlike her yerde olabilirdi. Bulutlarda, dalgalarda, ufuktaki küçük yatlarda, şövalesinde resim yapan adamda. Ursula korkularını Sylvie'ye götürüp dindirmek üzere kararlı adımlarla yürümeye başladı.

Sylvie'nin gözünde Ursula sorunlu düşüncelerle dolu, tuhaf bir çocuktu. Durmaksızın onun endişe dolu sorularına cevaplar veriyordu – *Evde yangın çıkarsa ne yaparız? Trenimiz çarparsa? Nehir taşarsa?* Sylvie bu korkuları yatıştırmanın en iyi yolunun onları olasılık dışı atfederek savuşturmak yerine pratik öneriler sunmak olduğunu keşfetmişti (*Ne yapalım canım, tabii ki eşyalarımızı toplayıp çatıya çıkar, suların çekilmesini bekleriz*).

Bu arada Pamela sabırla hendek kazma işine döndü. Bay Winton, Pamela'nın şapkası için gerekli yakın fırça işine tamamen gömülmüş durumdaydı. O iki küçük kızın kumdan kalelerini kompozisyonunun tam ortasına yapmayı seçmiş olmaları ne güzel bir tesadüftü. Onlara *Kazıcılar* demeyi düşünüyordu. Ya da *Kum Kazıcılar*.

Sylvie *Gizli Ajan*'la uyukluyordu ve uyandırılmış olmaya epey bozulmuştu. "Ne var?" dedi. Kumsala baktığında Pamela'nın harıl harıl kumları kazdığını gördü. Uzaktan gelen bağırışlar ve vahşi çığlıklar Maurice'i işaret ediyordu.

"Roland nerede?" diye sordu.

"Roland mı?" dedi Ursula ve gönüllü kölelerini aranarak etrafına bakındı ama hiçbir yerde göremedi. "Bize asma köprü arıyor." Sylvie şimdi ayağa kalkmış, tedirginlikle kumsalı tarıyordu.

"Ne arıyor?"

"Asma köprü," diye tekrarladı Ursula.

Sonunda onun gözüne bir dal parçası takıldığı ve almak için uysallıkla suya açıldığı sonucuna vardılar. Tehlikeden anlamıyordu ve tabii yüzmeyi de bilmiyordu. Bosun kumsalda nöbette olsa tehlikelere aldırış etmeksizin dalgaların içine doğru köpek yüzüşüyle açılır, Roland'ı geri getirirdi. O olmayınca yerel gazetenin hitap şekliyle *Birminghamlı amatör suluboya ressamı Archibald Winton* çocuğu kurtarmaya girişmişti (*Ailesiyle tatilde olan dört yaşındaki Roland Todd*). Adam fırçasını bir kenara fırlatıp denize açılmış ve çocuğu sudan çıkarmıştı ama *ne yazık ki nafile*. Bu kupür Birmingham'da takdir kazanmak üzere dikkatle kesilip saklanmıştı. Üç sütunluk haber içinde Bay Winton hem kahraman hem de sanatçı oluvermişti. Kendini tevazuuyla "Aman efendim, önemli bir şey değildi," derken hayal ediyordu ve –tabii ki– önemli *değildi* çünkü kimse kurtarılamamıştı.

Ursula, Bay Winton'ın Roland'ın cansız bedeniyle dalgaların arasında ilerleyişini izlemişti. Pamela ile Ursula suların çekildiğini sanmışlardı, oysa yükseliyordu ve hendeği doldurmaya, çok geçmeden sonsuza dek kaybolacak kum yığınını dövmeye başlıyordu. Rüzgârla havalanmış sahipsiz bir çember uçarak yanlarından geçmişti. Ardından çeşitli yabancılar Roland'ı hayata döndürmeye çalışırken Ursula gözlerini denize dikip bakmıştı. Pamela da gelip ona katılmıştı ve el ele tutuşmuşlardı. Dalgalar iyice sokulmaya ve ayaklarını kaplamaya başlamıştı. Keşke kumdan kaleyi yapmayı o kadar kafamıza takmasaydık, diye düşünmüştü Ursula. Oysa ne *iyi* bir fikir gibi görünmüştü gözüne.

• • •

"Oğlunuz için üzgünüm Bayan Todd, han'fendi," diye mırıldandı George Glover. Kafasındaki görünmez bir kepe dokundu. Sylvie hasadın getirilişini izlemek için bir sefer düzenlemişti. Kendimizi kederin uyuşukluğundan kurtarmalıyız, demişti. Roland'ın boğul-

masının ardından yaz, doğal olarak, sönük geçmişti. Roland yokluğunda, varlığında olduğundan daha çok önem kazanmış görünüyordu.

"*Oğlunuz* mu?" diye mırıldandı Izzie, George Glover'ı işleriyle baş başa bırakmalarının ardından. Roland'ın cenazesine şık siyah yas giysileriyle gelmiş ve küçük tabutun başında "Oğlum, oğlum," diye gözyaşı dökmüştü.

"*Benim* oğlumdu o," demişti Sylvie hararetle, "sakın senin olduğunu söylemeye cüret edeyim deme." Gerçi suçluluk çekerek de olsa Roland'ın yasını kendi çocuklarından biri için tutacağından daha kısa tuttuğunun farkındaydı. Ama doğaldı bu da, öyle değil mi? Gittikten sonra şimdi herkes onun sahipliğini istiyor gibiydi. (Kulak veren olsa Bayan Glover'la Bridget bile küçük bir iddiada bulunurlardı.)

Hugh "ufaklığın" yitirilişinden çok etkilenmişti ama ailesinin hatırına hayatına her zamanki gibi devam etmesi gerektiğini biliyordu.

Izzie, Sylvie'nin sinirini bozarak bir süre yanlarında kalmıştı. Yirmi yaşındaydı ve eve "sıkışmış", henüz kim olduğu bilinmeyen bir kocanın onu Adelaide'ın "pençelerinden" kurtarmasını bekliyordu. Roland'ın adı Hampstead'de yasaklıydı ve şimdi Adelaide onun ölümünü bir "lütuf" olarak ilan etmişti. Hugh kız kardeşi için üzülürken, Sylvie vaktini taşrada Izzie'ye katlanacak kadar ahmak sabrına sahip, münasip bir toprak sahibi arayarak geçiriyordu.

Zulmedici bir sıcakta tarlaları arşınladılar, çit merdivenlerini tırmandılar, derelerden geçtiler. Sylvie bebeği şalıyla gövdesine bağlamıştı. Bebek ağır yüktü ama Bridget'in sürüklediği piknik sepeti kadar ağır değildi muhtemelen. Bosun görev aşkıyla yanlarında yürüyordu. Önden koşan köpeklerden değildi, genelde sıranın sonunda olma eğilimindeydi. Roland'ın gidişi karşısında hâlâ şaşkınlık içindeydi ve başka kimseyi kaybetmemeye kararlıydı. Pastoral gezilere ilgisini çoktan yitirmiş olan Izzie ise arkadan geliyordu. Bosun, yetişmesi için onu dürtmek amacıyla elinden geleni yapıyordu.

Gergin bir yürüyüş olmuştu ve Bridget'in sandviçleri almayı unuttuğu ortaya çıkınca sonundaki piknik de daha iyi geçmemişti. "Nasıl başardın bunu?" demişti Sylvie kızgınlıkla. Sonuç olarak Ba-

yan Glover'ın George için düşündüğü domuz etli turtayı yemek zorunda kalmışlardı. ("Tanrı aşkına söylemeyin ona," demişti Sylvie.) Pamela bir böğürtlen çalısına takılarak kendini çizmiş, Ursula bir ısırgan kümesine takılmıştı. Genelde mutlu olan Teddy bile sıcaktan bunalmış ve huysuzlaşmıştı.

George bakmaları için onlara iki yavru tavşan getirmiş ve "Bunları eve götürmek ister misiniz?" demişti. Sylvie ise "Hayır, teşekkürler George. Ya ölürler ya da çoğalırlar, ki her ikisi de sevindirici bir sonuç olmaz," diye çıkışmıştı. Pamela çileden çıkmış ve kendisine bir yavru kedi sözü verilmesi gerekmişti. (Bu söz Pamela'yı şaşırtarak yerine getirildi ve yavru kedi gereğince Hall çiftliğinden edinildi. Kedi bir hafta sonra hastalanıp öldü. Pamela kendisine yakışmayan dramatik bir çıkışla "Lanetliyim ben," dedi.)

"Şu saban sürücü ne yakışıklı, değil mi?" demişti Izzie ve Sylvie "Sakın ha. Hiçbir şartta kalkışayım deme. Sakın," diye karşılık verdiğinde Izzie "Neden bahsettiğini hiç anlamadım," demişti.

Hava ikindi vakti de serinlememişti ve sonunda geldikleri sıcağın altında eve doğru yola düşmekten başka seçenekleri kalmamıştı. Tavşanlar yüzünden zaten keyfi kaçmış olan Pamela bir dikene basmıştı, Ursula'nın yüzünü ise bir dal çizmişti. Teddy ağlamış, Izzie küfretmiş, Sylvie burnundan ateş solumuş, Bridget ölümcül bir günah olmasa kendini karşısına ilk çıkan derede boğacağını söylemişti.

Yorgun argın eve girdiklerinde Hugh "Bakar mısınız şunlara," demişti, "güneşten sapsarı olmuşlar."

"Ay lütfen," demişti Sylvie, onu ittirip yanından geçerek. "Ben yukarı, uzanmaya gidiyorum."

"Bu gece fırtına çıkacak galiba," demişti Hugh ve çıkmıştı. Uykusu hafif olan Ursula uyanmıştı. Yataktan çıkarak tavan arası penceresine gitmiş, dışarı bakmak için bir sandalyeye çıkmıştı.

Uzaklarda ateş ediliyormuş gibi gök gürlüyordu. Mosmor ve kötü alametlerle şişkin gök aniden bir yıldırım çatalıyla yarılmıştı. Bahçede küçük bir avın peşinden giden bir tilki, bir fotoğrafçının flaşına yakalanmış gibi bir anlığına aydınlanmıştı.

Ursula saymayı unutmuştu ve neredeyse tam tepesinde bomba gibi bir gök gürültüsü onu gafil avlamıştı.

İşte savaşın sesi de aynen böyle, diye düşünmüştü.

• • •

Ursula doğrudan konuya girdi. Mutfak masasında soğan doğrayan Bridget gözyaşlarına çoktan hazırdı. Ursula onun yanına oturdu ve "Köye gittim ben," dedi.

"Öyle mi?" dedi Bridget, verilen bilgiye en ufak bir ilgi göstermeksizin.

"Şeker alıyordum," dedi Ursula, "şekerci dükkânından."

"Sahiden mi?" dedi Bridget. "Şekerciden şeker ha? Kimin aklına gelirdi?" Dükkânda şekerden başka pek çok şey satılıyordu ama onların hiçbiri Fox Corner çocuklarının ilgisini çekmiyordu.

"Clarence oradaydı."

"Clarence mı?" dedi Bridget. Sevdiğinin adı geçince soğan doğramayı bıraktı.

"Şeker alıyordu," dedi Ursula. "Naneli şeker" diye ekledi, gerçeklik katmak için. Sonra da "Molly Lester'ı tanıyor musun?" diye sordu.

"Tanıyorum," dedi Bridget ihtiyatla, "dükkânda çalışıyor."

"Eh işte, Clarence onu öpüyordu."

Bridget bıçağı elinde, sandalyeden kalktı. "Öpüyor muydu? Clarence ne diye öpsün Molly Lester'ı?"

"Molly Lester da aynen öyle dedi! 'Fox Corner'daki o hizmetçiyle evlenmek üzere nişanlı olduğunu herkes biliyorken ne diye öpüyorsun beni Clarence Dodds?' dedi."

Bridget melodramlara ve ucuz romanlara aşinaydı. Az sonra geleceğini bildiği aydınlanmayı bekledi.

Ursula da ona bunu verdi. "Clarence da 'Ha, Bridget'i mi diyorsun? O benim için bir hiç. Çok çirkin bir kız. Sadece gönül eğlendiriyorum onunla' dedi." Bridget'in romanlarını artık yaşını aşan bir okuyucuya dönüşmüş olan Ursula da okumuş ve romans dilini çözmüştü.

Bıçak bir ölüm perisi çığlığıyla yere düştü. İrlanda küfürleri bol keseden savruldu. "Vay adi," dedi Bridget.

"Alçak zalim," diye onayladı Ursula.

Nişan yüzüğü, o küçük çingene yüzüğü ("incik boncuk") Bridget tarafından Sylvie'ye iade edildi. Clarence'ın masum olduğu yönündeki itirazlarına ise kulak asılmadı.

"Bayan Glover'la Londra'ya gidebilirsin," dedi Sylvie Bridget'e. "Ateşkes kutlamaları için diyorum hani. Geç saatte dönen trenler varmış duyduğuma göre."

Bayan Glover grip yüzünden başkente asla yanaşmayacağını söyledi, Bridget ise Clarence'ın gitmesini ümit ettiğini dile getirdi. Tercihan da Molly Lester'la birlikte. Böylece İspanyol gribine yakalanıp ölürlerdi.

Clarence'la masum bir "Günaydın beyefendi, ne istemiştiniz?"den öte tek kelime etmemiş olan Molly Lester köydeki küçük bir partiye katıldı ama Clarence gerçekten de bir iki arkadaşıyla Londra'ya gitti ve gerçekten öldü.

"Ama en azından kimse merdivenlerden aşağı itilmedi," dedi Ursula.

"O da ne demek?" dedi Sylvie.

"Bilmem," dedi Ursula. Sahiden de bilmiyordu.

Kendinden rahatsızlık duyuyordu. Rüyasında sürekli uçtuğunu ve düştüğünü görüyordu. Bazen yatak odası penceresinden dışarı bakmak için sandalyenin üstüne çıktığında dışarı eğilip kendini aşağı atma dürtüsü hissediyordu. Olgun bir elma gibi 'pat' diye düşüp parçalanmayacaktı yerde. Bir yere takılacağından emindi. (Ama neye, diye düşündü.) Bu teoriyi denemekten kaçındı, Pamela'nın kabarık etekli biblosunun aksine. Biblo bir kış günü çay saatinde tüm habisliğiyle, can sıkıntısı çeken Maurice tarafından aynı pencereden dışarı fırlatılmıştı.

Maurice'in –Kızılderili savaş çığlıklarıyla, gürültüyle– koridorda yaklaştığını duyan Ursula hemen gözdesi dikiş bebeği Kraliçe Solange'ı yastığının altına saklamıştı ve talihsiz kabarık etekli leydi camdan fırlatılıp paramparça olurken, Kraliçe Solange sığınağında emniyetle durmuştu. Maurice sonradan Sylvie'ye "Ne olacağını görmek istedim sadece," diye mızıldanmıştı. "Eh, artık biliyorsun," demişti Sylvie. Pamela'nın bu olaya histerik tepkisini fazlasıyla usandırıcı bulmuştu. "Bir savaşın ortasındayız," demişti ona. "Kırık bir süsten çok daha kötü şeyler oluyor." Ama Pamela için olmuyordu.

Ursula, Maurice'in kırılmaz tahtadan yapılma küçük dikiş bebeğini almasına izin verse kabarık etekli leydi kurtulacaktı.

Yakında distemperden ölecek olan Bosun o gece koklayarak içeri girmiş, kocaman patisini anlayışla Pamela'nın örtüsünün üstüne

koymuş, sonra da yataklarının arasındaki paçavralı kilimin üstünde homurdanarak uyumuştu.

Ertesi gün çocuklara karşı sergilediği kalpsizlikten dolayı kendine kızan Sylvie, Hall çiftliğinden bir kedi daha edinmişti. Çiftlikte bitmek bilmez bir kedi bolluğu vardı. Mahallede yavru kediler para birimi gibiydiler. Anne babalar tarafından her tür pişmanlığın telafisi için takas olarak veriliyorlardı – kaybolan bir oyuncak bebek, başarıyla geçilen bir sınav.

Bosun'un yavru kediye göz kulak olma yönündeki tüm gayretlerine rağmen kediye sadece bir haftalığına sahip olabilmişlerdi. Sonrasında Maurice, Cole oğlanlarıyla oynadığı coşkulu bir askercilik oyunu sırasında kedinin üstüne basmıştı. Sylvie minik yaralıyı çabucak kaldırmış, ölüm sancılarını sahne dışında yaşaması için başka yere götürülmek üzere Bridget'e vermişti.

"Kazaydı ama!" diye haykırmıştı Maurice. "Aptal şeyin orada olduğunu bilmiyordum ki!" Sylvie onun suratına tokat atmıştı ve Maurice ağlamaya başlamıştı. Onu böyle üzgün görmek korkunçtu çünkü gerçekten de bir kaza olmuştu. Ursula bu yüzden onu teselli etmeye çalıştı ama daha da öfkelenmesine yol açtı. Pamela ise elbette ki medeniyet denen mefhumun tamamen ötesine geçmiş, Maurice'in saçlarını yolmaya çalışmıştı. Cole oğlanları çoktan günün genel düzenini duygusal sükûnetin belirlediği evlerine sıvışmışlardı.

Bazen geçmişi değiştirmek, geleceği değiştirmekten zordu.

• • •

"Baş ağrıları," dedi Sylvie.

"Psikiyatrım ben," dedi Dr. Kellet Sylvie'ye, "nörolog değil."

Sylvie "Bir de rüyalar ve kâbuslar," diyerek doktoru baştan çıkarmaya çalıştı.

Bu odada olmanın insanı rahatlatan bir yanı var, diye düşündü Ursula. Meşe paneller, gürül gürül ateş, kırmızı-mavi desenli kalın halı, deri koltuklar, hatta egzotik semaver – hepsi aşina geliyordu.

"Rüyalar ha?" dedi Dr. Kellet, beklendiği gibi baştan çıkarak.

"Evet," dedi Sylvie. "Bir de uyurgezerlik."

"Uyurgezer miyim ben?" diye sordu Ursula, irkilerek.

"Ayrıca sürekli bir çeşit *déjà vu* yaşıyor," dedi Sylvie, kelimeleri biraz tiksintiyle telaffuz ederek.

"Sahi mi?" dedi Dr. Kellet. Sonra da zarif bir lületaşı pipoyu aldı ve küllerini şömine parmaklığına vurarak silkeledi. Piponun yanma haznesi bile, eski bir evcil hayvan misali tanıdık geliyordu.

"Ah," dedi Ursula, "önceden gelmiştim ben buraya!"

"Gördünüz mü!" dedi Sylvie, muzaffer bir tavırla.

"Hm..." dedi Dr. Kellet, düşünceli bir tavırla. Sonra Ursula'ya döndü ve doğrudan ona hitap ederek "Reenkarnasyonu duydun mu hiç?" dedi.

"Ah, evet, duymaz mıyım," dedi Ursula heyecanla.

"Eminim duymamıştır," dedi Sylvie. "Katolik bir doktrin mi? *Şuradaki* nedir?" dedi, gözü egzotik semavere takılarak.

"Semaver, Rusya'dan," dedi Dr. Kellet, "Rus olmasam da –ki alakam yok zaten, Maidstone'luyum– Devrim'den önce St. Petersburg'a gitmiştim." Ursula'ya ise "Bana bir şeyler çizmek ister misin?" dedi ve bir kâğıtla kalemi ona doğru ittirdi. Hâlâ semavere bakmakta olan Sylvie'ye "Çay ister miydiniz?" diye sordu. Porselen demlikten çıkmamış hiçbir şeye güveni olmayan Sylvie teklifi geri çevirdi.

Ursula çizimi bitirdi ve değerlendirme için uzattı.

Sylvie, Ursula'nın omzu üstünden bakarak "Nedir o?" dedi. "Bir çeşit yüzük falan mı? Taç mı?"

"Hayır," dedi Dr. Kellet, "kuyruğu ağzında bir yılan." Onaylayarak başını salladı ve Sylvie'ye "Evrenin döngüselliğini temsil eder. Zaman bir kurgudur, gerçekte her şey akar, ne geçmiş vardır ne de şimdiki zaman. Sadece şimdi vardır."

"Ne kadar da muammalı," dedi Sylvie soğuk bir tavırla.

Dr. Kellet ellerini kenetleyerek çenesini ellerine dayadı. "Biliyor musun," dedi Ursula'ya, "sanırım seninle çok iyi anlaşacağız. Bisküvi ister misin?"

Ursula'nın aklını karıştıran tek bir şey vardı. *Arras'ta yaşamını yitiren Guy*'ın kriket beyazları içindeki fotoğrafı yan sehpadan eksikti. Durup düşünmeden –akla başka pek çok soruyu getiren bir soruydu bu– Dr. Kellet'a "Guy'ın fotoğrafı nerede?" dedi. Dr. Kellet ise "Guy da kim?" diye cevap verdi.

Anlaşılan zamanın istikrarsızlığına bile güven olmuyordu.

• • •

"Alt tarafı bir Austin," dedi Izzie. "Açık yol gezi arabası –dört kapılı gerçi– ama fiyatı *Bentley*'nin yanına bile yaklaşamaz. Yok canım, *senin* kendine çektiğin kıyakla karşılaştırıldığında Hugh, resmen ayaktakımı arabası sayılır." "Veresiyedir eminim," dedi Hugh. "Hiç de değil. Tamamı ödendi. Hem de *nakit*. Bir *yayıncım* var. *Param* var Hugh. Benim için endişelenmene gerek kalmadı artık."

Herkes parlak vişne rengi aracı takdirle (Hugh ile Sylvie için geçerli olmasa da) incelerken Millie "Benim gitmem gerek," dedi. "Akşama bir dans gösterim var. Nefis çay için çok teşekkürler Bayan Todd."

"Gel ben seni geçireyim," dedi Ursula.

Eve dönüşte bahçenin alt tarafındaki aşınmış kestirmeden uzak durdu ve uzun yoldan giderek arabasıyla hız yapan Izzie'yi teğet geçti. Izzie geçiştirme bir veda selamı verdi.

"Kimdi o?" diye sordu, Austin'in altında kalmamak için bisikletiyle patinaj yaparak çalı çitin içine dalan Benjamin Cole. Onu görünce Ursula'nın kalbi hop etti, duracak gibi oldu, kontrolden çıktı. İşte karşısında tüm ilgisinin odağı duruyordu! Uzun yoldan dolanmasının nedeni Benjamin Cole'la tesadüfi bir karşılaşma yaratma yönündeki düşük ihtimaldi ve gerçekten de olmuştu işte, Benjamin karşısındaydı! Ne şans.

Ursula yemek odasına döndüğünde çileden çıkmış görünen Teddy "Topumu kaybettiler," dedi.

"Biliyorum," dedi Ursula. "Sonra ararız."

"Kan ter içinde kalmışsın," dedi Teddy. "Bir şey mi oldu?"

Bir şey mi oldu, diye düşündü Ursula. Bir şey mi *oldu*? Ne olacak, sadece dünyanın en yakışıklı erkeği beni öptü *üstelik* on altıncı doğum günümde. Benjamin Cole bisikletini iterek Ursula'yı eve kadar geçirmişti ve bir noktada elleri birbirine değince kızarmışlardı (şiir gibiydi). Ardından Benjamin "Senden hoşlanıyorum, biliyorsun Ursula," demişti ve hemen oracıkta, Ursula'nın evinin (herkesin görebileceği) ön kapısında bisikletini duvara dayamış, Ursula'yı kendine doğru çekmişti. Ve sonra öpüşme! Tatlı, upuzun, Ursula'nın beklediğinden çok daha hoş... Gerçi öpüşme Ursula'yı, nasıl demeli – Evet... *kan ter içinde* bırakmıştı. Benjamin'i de öyle. Hafifçe şoka uğramış halde geri çekilmişlerdi.

"Vay canına," demişti Benjamin. "Şimdiye kadar hiç, bir kızı

öpmemiştim. Bu kadar... heyecanlı olacağı hiç aklıma gelmezdi." Kendi kelimelerinin kifayetsizliği karşısında şaşırmışçasına başını köpekler gibi iki yana sallamıştı.

İşte bu, diye düşünmüştü Ursula, başına başka neler gelirse gelsin, hayatımın en güzel ânı olarak kalacak. Aslında daha da öpüşebilirlerdi ama o anda sokağın köşesinde eskici arabası görünmüştü ve eskicinin neredeyse anlaşılmaz *Esssskidddjiiiii* diye seslenişi filizlenmekte olan romantizmlerini bozmuştu.

"Hayır, hiçbir şey olmadı," dedi Teddy'ye. "Izzie'ye veda ettim sadece. Arabasını göremedin sen. Görsen beğenirdin."

Teddy omuz silkti ve *Augustus'un Maceraları*'nı masadan ittirdi. "Ne saçmalık şu kitap," dedi.

Ursula yarısı içilmiş, kenarı kırmızı rujla süslü bir şampanya kadehini alarak yarısını bir jöle bardağına doldurup Teddy'ye uzattı. "Şerefe," dedi. Bardaklarını çınlattılar ve fondip yaptılar.

"İyi ki doğdun," dedi Teddy.

• • •

Şu sürdüğüm aman ne muhteşem bir hayat!
Olgun elmalar başıma yağar da yağar;
Kördüğüm olmuş pek leziz asma dalları
Ağzıma ezerek akıtırlar şarabı;

"Nedir bu okuduğun?" diye sordu Sylvie şüpheyle.

"Marvell."

Sylvie kitabı elinden alarak dizeleri titizlikle inceledi. "Pek cafcaflıymış," sonucuna vardı.

" 'Cafcaflı' mı? Öyle eleştiri mi olur?" diyerek güldü Ursula ve elmasından bir ısırık aldı.

"Bu kadar büyümüş de küçülmüş tavırlı olma," diye iç geçirdi Sylvie. "Bir kıza yaraşan şeyler değil bunlar. Tatil bittikten sonra okula döndüğünde ne öğreneceksin? Latince mi? Yunanca mı? İngiliz edebiyatı değil herhalde, ha? Hiçbir manasını göremiyorum."

"İngiliz edebiyatının hiçbir manasını göremiyor musun?"

"Onu *öğrenmenin* manasını göremiyorum. İnsan *okur*, olur biter işte." Yine iç çekti. Kızlarının hiçbiri ona benzemiyordu. Sylvie bir an için geçmişe gitti. Londra'nın parlak göğü altında yağmurla

tazelenmiş bahar çiçeklerinin kokusunu alıyor, Tiffin'in eyerinin huzur veren tıkırtı ve çıngırtılarını duyabiliyordu.

"Modern Diller okuyabilirim. Bilmiyorum. Emin değilim. Henüz bir plan yapmadım."

"Plan mı?"

Sessizliğe gömüldüler. Tilki kaygısızca sessizliğin içine doğru aylak aylak daldı. Maurice pes etmeksizin onu vurmaya çalışıyordu. Ya sandığı kadar iyi bir atıcı değildi ya da dişi tilki ondan daha zekiydi. Ursula ile Sylvie ikinci görüşe meylediyorlardı. "Ne kadar güzel hayvan," dedi Sylvie. "Ve ne muhteşem bir kuyruğu var." Tilki yemeğini bekleyen bir köpek gibi oturdu ve gözlerini Sylvie'den ayırmadı. Sylvie "Hiçbir şeyim yok," dedi ve bu gerçeği kanıtlamak için ellerini açtı. Ursula hayvanı harekete geçirmemek için elindeki elmanın göbeğini nazikçe kolunun altından fırlattı. Tilki peşinden gittiği elmayı tuhaf biçimde ağzına aldıktan sonra oradan sıvışarak gözden kayboldu. "Her şeyi yiyor," dedi Sylvie. "Aynı Jimmy gibi."

Maurice bir anda ortaya çıkarak ikisinin de irkilmesine neden oldu. Yeni Purdey'sini kolunun altına sıkıştırmıştı ve hevesle "Şu giden lanet olası tilki miydi?" dedi.

Sylvie "Konuşmana dikkat Maurice," diye çıkıştı.

Maurice mezuniyetten sonra eve dönmüş, hukuk eğitiminin başlamasını bekliyordu ve sinir bozucu derecede sıkkındı. Sylvie, Hall çiftliğinde çalışmasını önermişti. Onlar sürekli mevsimlik rençper arıyorlardı. "Tarlada çalışan köylü gibi," demişti Maurice. "Bunun için mi pahalı eğitim aldırdınız bana?" ("Sahi, niye pahalı eğitim *aldırdık* ona?" demişti Hugh.)

"Bana ateş etmeyi öğret o zaman," dedi Ursula ve ayağa fırlayarak eteğini silkeledi. "Hadi, ben babamın eski tüfeğini kullanırım."

Maurice omuz silkti ve "Olabilir ama kızlar ateş edemez. Bilinen bir gerçektir bu," dedi.

"Kızlar tam anlamıyla işe yaramaz varlıklar," diye onayladı Ursula. "Hiçbir şey yapamıyorlar."

"Dalga mı geçiyorsun sen?"

"Ben mi?"

"Bir çaylak için hiç fena değil," dedi Maurice, gönülsüzce. Koruluğun yakınında bir duvarın üstüne dizdikleri şişelere ateş ediyorlar-

dı. Ursula hedefini Maurice'ten çok daha fazla tutturuyordu. "Bu işi daha önceden yapmadığına emin misin?"

"Ne diyebilirim ki," dedi Ursula. "Kolay öğreniyorum."

Maurice bir anda silahının namlusunu duvardan uzaklaştırarak koruluğun kıyısına doğru yöneltti ve neye ateş ettiğini Ursula'nın görmesine fırsat bile kalmadan tetiği çekerek bir şeyin varlığına son verdi.

"Lanet olası gıcığın işini bitirdim sonunda," dedi zafer edasıyla.

Ursula koşmaya başladı ama oraya henüz varamadan kırmızı-kahve tüy yığınını gördü. Tilkinin güzelim kuyruğunun beyaz ucu hafifçe titreşti ama Sylvie'nin tilkisi artık yoktu.

Ursula, Sylvie'yi terasta dergi karıştırırken buldu. "Maurice tilkiyi vurdu," dedi. Sylvie hasır şezlongda kafasını geriye yasladı ve tevekkülle gözlerini yumdu. "Eninde sonunda olacaktı," dedi. Gözlerini açtı. Yaşlarla ışıldıyorlardı. Ursula annesini hiç ağlarken görmemişti. "Günün birinde evlatlıktan çıkaracağım onu," dedi Sylvie, soğuk intikam fikri gözyaşlarını şimdiden kurutmaya başlamıştı.

Pamela terasta belirdi ve kaşını soru sorar gibi kaldırarak Ursula'ya baktı. Ursula "Maurice tilkiyi vurdu," cevabını verdi.

"Umarım sen de *onu* vurmuşsundur," dedi Pamela. Şaka da yapmıyordu.

Pamela içeri girdikten sonra Ursula "Ben gidip babamı trenden karşılayayım," dedi.

Babasını karşılamayacaktı aslında. Doğum gününden beri gizlice Benjamin Cole'la görüşüyordu. Ben'di o artık Ursula için. Çayırda, ağaçlıkta, yolda. (Dışarıda neresi olursa adeta. Millie palyaço sırıtışıyla ve kaşlarını indirip kaldırarak "Şansınıza hava öpüşüp koklaşmanıza uygun," demişti.)

Ursula kendisinin ne kusursuz bir yalancı olduğunu keşfetmişti. (Gerçi hep bilmiyor muydu?) *Dükkândan bir şey ister misiniz?* Ya da *Ben yoldan biraz ahududu toplayayım.* İnsanlar öğrense o kadar da korkunç mu olurdu? "Eh, sanırım annen beni öldürtür," demişti Ben. (Ursula onun "Yahudi mi?" deyişini hayal edebiliyordu.)

"Benimkiler de öyle," demişti Ben. "Daha çok genciz."

"Romeo ile Juliet gibi," demişti Ursula. "Talihsiz âşıklar, falan filan."

"Tabii biz aşk uğruna ölmeyeceğiz," demişti Ben.

"Uğruna ölmek için çok mu kötü bir şey olurdu aşk?" demişti Ursula dalgın dalgın.

"Evet."

Ben'le işler iyice "kızışmaya" başlamıştı. Parmakla bolca yoklamalar ve (Ben tarafında) inlemeler. Dediğine göre Ben kendini daha fazla "tutabileceğini" sanmıyordu ama Ursula onun neye karşı tuttuğundan emin değildi. Aşk kendini hiç tutmadan, tamamen bırakmayı gerektirmiyor muydu? Ursula evleneceklerini düşünüyordu. Din değiştirmesi gerekecek miydi acaba? Bir "Yahudi hanım," olması?

Çayıra gidip birbirlerinin kollarına uzanmışlardı. Gıdıklanmasına neden olan çayırotu ve hapşırmasına neden olan çayır papatyaları dışında çok romantik, diye düşünmüştü Ursula. Bir de Ben'in bir anda pozisyon değiştirip Ursula'nın üstüne abanması ve Ursula'da içi toprak dolu bir tabuta girmiş hissi uyandırması hariç. Ben ardından bir tür spazm geçirmişti ve Ursula bunun inme kaynaklı ölümün başlangıcı olduğunu düşünerek, onun saçını okşamış, hasta birine hitap eder gibi endişeyle "İyi misin sen?" demişti.

"Kusura bakma," demişti Ben. "Bunu yapmak istememiştim." (İyi de ne yapmıştı?)

"Benim artık dönmem lazım," demişti Ursula. Ayağa kalkmışlar, birbirlerinin üstünden çimleri ve çiçekleri silkelemişler ve eve doğru yürümüşlerdi.

Ursula, Hugh'nun trenini kaçırıp kaçırmadığını merak etmişti. Ben saatine baktıktan sonra "Ah, çoktan gelmişlerdir," demişti. (Hugh ile Bay Cole aynı Londra treniyle geliyorlardı.) Çayırdan çıkmış, çit merdivenini tırmanmış ve yol boyunca uzanan süthane sürüsünün tarlasına girmişlerdi. İnekler henüz sağılmaktan dönmemişlerdi.

Ben merdivenden inerken ona elini uzatmıştı ve tekrar öpüşmüşlerdi. Birbirlerinden ayrıldıklarında koruluğa giden öte taraftan tarlayı boydan boya geçen bir adamı fark etmişlerdi. Adam – hırpani biri, berduş belki– topallayarak olabildiğince hızlı anayola doğru ilerliyordu. Etrafına bakınmış ve onları gördüğünde daha da hızlanmıştı. Sonra bir ot öbeğine takılıp tökezlemiş ama hemen toparlanıp doğrulmuş, kapıya doğru koşar adımlarla gitmişti.

Ben gülerek "Ne şüphe uyandırıcı bir herif," demişti. "Neler karıştırıyordu acaba?"

"Sofra kuruldu, çok geç kaldın," dedi Sylvie. "Nerelerdeydin? Bayan Glover yine şu korkunç dana *à la Russe* denen şeyden yaptı."

"Maurice tilkiyi mi vurdu?" dedi Teddy bir hayal kırıklığı tablosunu andıran ifadesiyle.

Böylece konuşma oradan devam etti. Yemek sofrasında alt tarafı ölü bir tilki yüzünden gergin bir tartışma, diye düşündü Hugh. İğrenç mahluklar onlar, demek geldi içinden ama zaten zincirinden kurtulmuş taşkın duyguları daha da körüklemek istemiyordu. Onun yerine "Lütfen akşam yemeğinde bundan bahsetmeyelim. Şu yemeği sindirmek yeterince zor zaten," dedi. Ama konuşacakları vardı ve konuştular. Hugh dana külbastılar arasında saban sürerek onları duymazdan gelmeye çalıştı (Bayan Glover şunu hiç kendi tatmış mıydı acaba?). Sonunda konuşma kapının tıklatılmasıyla bölündüğünde memnun oldu.

"Ah, Binbaşı Shawcross," dedi Hugh, "buyurun, içeri girin."

"Aman efendim, sofrada rahatsız etmek istemem sizi," dedi Binbaşı Shawcross, tuhaf bir hal içinde, "sadece Teddy bizim Nancy'yi gördü mü acaba diye sormak istemiştim."

"Nancy'yi mi?" dedi Teddy.

"Evet," dedi Binbaşı Shawcross. "Hiçbir yerde bulamıyoruz da."

Bir daha korulukta da, anayolda da, çayırda da buluşmadılar. Nancy'nin cesedi bulunduktan sonra Hugh sıkıyönetim ilan etti. Zaten Ursula da Ben de suçluluk dolu bir dehşetle kıvranıyorlardı. Gelmeleri gereken vakitte eve gelseler, oyalanmak yerine o tarladan beş dakika bile önce geçseler, Nancy'yi kurtarabilirlerdi. Ama her şeyden habersiz gezine gezine döndüklerinde Nancy çoktan ölmüş, tarlanın üst köşesinde sığır yalağının içinde yatıyordu. Dolayısıyla gerçekten de Romeo ile Juliet gibi aşk ölümle bitmişti. Aşkları uğruna Nancy kurban verilmişti.

"Korkunç bir şey," demişti Pamela Ursula'ya. "Ama sorumlusu sen değilsin. Neden senmişsin gibi davranıyorsun?"

Oydu da ondan. Artık biliyordu.

Bir şey çatlamış, kırılmış ve kötü alametlerle şişkin gök, bir yıldırım çatalıyla yarılmıştı.

Ekim yarıyıl tatilinde Ursula birkaç günlüğüne Izzie'nin yanına gitti. Güney Kensington'da Russian Tea Rooms'da oturuyorlardı. "Tam anlamıyla muhafazakâr bir müşterisi var buranın," dedi Izzie, "ama şu pankek denen şeyin en harikasını yapıyorlar." Restoranda bir semaver vardı. (Ursula'yı tetikleyen Dr. Kellet nüansını taşıyan semaver mi olmuştu acaba? Eğer öyleyse çok tuhaftı.) Çaylarını bitirdikten sonra Izzie "Biraz bekle, ben gidip yüzümü pudralayayım," dedi. "Sen hesabı ister misin?"

Ursula sabırla onun dönmesini beklerken bir anda bir dehşet duygusu, yırtıcı bir şahin gibi hızla üstüne çullandı. Bilinmeyen ama muazzam tehditkâr bir beklentinin korkusu. Ursula için geliyordu, buraya çay kaşığı ve fincan şıngırtılarının arasına. Sandalyesini devirerek ayağa kalktı. Başı dönüyordu ve yüzünün önünde bir sis perdesi vardı. Bomba tozu gibi, diye düşündü, hiç bombalanmadığı halde.

Sis perdesinin içinden geçerek Russian Tea Rooms'dan dışarı, Harrington Road'a çıktı. Koşmaya başladı ve hiç durmadan Old Brompton Road'a, oradan da körlemesine Egerton Gardens'a devam etti.

Daha önce gelmişti buraya. Daha önce hiç gelmemişti buraya.

Her zaman gözünün hemen kıyısında, köşenin hemen berisinde bir şeyler vardı. Bir türlü izini süremediği – ama hep *onun* izini süren bir şey. Hem avcı hem de avlanandı. Bir tilki gibi. Koşmaya devam etti sonra bir şeye takılarak burun üstü düştü. Duyduğu acı olağanüstüydü. Her yer kan içindeydi. Kaldırıma oturup tüm olanların ıstırabıyla ağladı. Sokakta birilerinin olduğunu fark etmemişti ama arkasında bir erkek sesi duydu. "Aman, aman," dedi ses, "ne fena. Yardım edeyim izninizle. Güzelim türkuvaz atkınızın her yeri kana bulanmış. Rengi doğru mu söyledim, yoksa su mavisi mi demeliydim? İsmim Derek. Derek Oliphant."

Bu sesi tanıyordu. Bu sesi tanımıyordu. Geçmiş, bir yerlerde bir hata varmış gibi şimdiki zamana *sızıyordu* sanki. Yoksa gelecek mi geçmişin içine dökülüyordu? Her iki türlü de kâbus gibiydi. İçindeki karanlık diyar gözler önüne serilmiş gibi. İç dışa dönüşmüş gibi. Zamanın çivisi çıkmıştı, orası kesin.

Ursula sendeleyerek ayağa kalktı ama arkasına bakmaya cesaret edemedi. Korkunç ağrıyı göz ardı ederek koştu, koştu. Belgravia'ya gelmişti ki gücü nihayet tamamen tükendi. Burası da, diye düşündü. Daha önce gelmişti buraya. Daha önce hiç gelmemişti buraya. Pes ediyorum, diye düşündü. Her ne ise alsın beni. Sert kaldırım taşlarının üzerine dizüstü çöktü ve bir top gibi kıvrıldı. Deliğine girmiş tilki gibi.

Bayılmış olmalıydı çünkü gözlerini açtığında beyaza boyalı bir odada yatakta yatıyordu. Büyük bir pencere vardı ve pencerenin dışında yapraklarını henüz dökmemiş bir atkestanesi ağacını görebiliyordu. Başını döndüğünde Dr. Kellet'ı gördü.

"Burnunu kırmışsın," dedi Dr. Kellet. "Biri sana saldırdı sandık."

"Hayır," dedi Ursula, "ben düştüm."

"Bir papaz bulmuş seni. Taksiyle St. George's Hastanesi'ne götürmüş."

"İyi ama *siz* ne yapıyorsunuz burada?"

"Baban benimle temasa geçti," dedi Dr. Kellet. "Başka kiminle temasa geçeceğini bilememiş."

"Anlayamadım."

"St. George's'a götürüldüğünde çığlıkların dinmek bilmiyormuş. Başına korkunç bir şey geldiğini düşünmüşler."

"Burası St. George's değil ama, öyle değil mi?"

"Hayır," dedi doktor nazikçe, "özel bir klinik. Dinlenme, güzel yemekler vesaire. Çok güzel bahçeleri var. Ben hep güzel bir bahçenin işe yarayacağını düşünmüşümdür. Ne dersin?"

"Zaman dairesel değil," dedi Ursula Dr. Kellet'a. "Nasıl desem... Üstüne tekrar tekrar yazılan bir parşömen gibi."

"Ah," dedi doktor, "ne kadar da rahatsız edici bir düşünce."

"Anılar da bazen gelecekteler."

"Bilge bir ruhun var senin," dedi Dr. Kellet. "Kolay değildir eminim. Ama önünde koca bir hayat duruyor. Yaşanması gerek." Ursula'nın doktoru değildi Dr. Kellet, söylediğine göre emekli olmuştu. "Sadece bir ziyaretçi"ydi.

Sanatoryum Ursula'ya çok hafif bir verem atlatıyormuş hissini veriyordu. Gün boyu güneşli terasta oturuyor, sayısız kitap okuyordu ve hademeler ona yiyecek içecek getiriyordu. Bahçelerde do-

laşıyor, doktorlar ve psikiyatrlarla kibar sohbetler ediyor, kendisi gibi hastalarla konuşuyordu (en azından kendi katında yatanlarla. Sahiden deli olanlar tavan arasındaydı, Bayan Rochester gibi.) Odasında taze çiçekler ve bir kâse dolusu elma bile vardı. Burada kalması bir servete mal oluyordu muhtemelen.

Ziyarete geldiğinde, ki sıkça geliyordu, Hugh'ya "Bu çok pahalıya patlıyordur," dedi.

"Parasını Izzie ödüyor," dedi Hugh. "Kendisi ısrar etti."

Dr. Kellet lületaşı piposunu dalgın dalgın yaktı. Terasta oturuyorlardı. Ursula hayatının geri kalanını seve seve burada geçirebileceğini düşünüyordu. Zorlayıcılıktan öylesine muhteşem derecede uzaktı ki.

"*Peygamberlikte bulunabilsem, bütün sırları bilsem, her bilgiye sahip olsam...*" dedi Dr. Kellet.

"*... dağları yerinden oynatacak kadar büyük imanım olsa, ama sevgim olmasa, bir hiçim,*" diye devamını getirdi Ursula.

"*Caritas* tabii ki sevgi demek. Ama sen biliyorsundur zaten."

"Sevgiden yoksun değilim," dedi Ursula. "Neden Korintliler'den alıntı yapıyoruz? Budist değil miydiniz siz?"

"Ah, hiçbir şey değilim ben," dedi Dr. Kellet, "Soru şu ki yeterince sahip misin?"

"Yeterince neye sahip miyim?" Sohbeti artık takip edemez olmuştu ama Dr. Kellet piposunun talepleriyle meşgul olduğundan cevap veremedi. Araya çay girdi.

"Harika çikolatalı kek yapıyorlar burada," dedi Dr. Kellet.

• • •

"Daha iyi misin minik ayıcık?" dedi Hugh, Ursula'yı nazikçe arabaya bindirirken. Onu almak için Bentley'sini getirmişti.

"Evet," dedi Ursula. "Kesinlikle."

"Güzel. Haydi eve gidelim. Ev sensiz olmuyor."

• • •

Ursula onca değerli vakti boşa harcamıştı ama şimdi bir planı olduğunu düşünüyordu, Fox Corner'da kendi yatağında karanlıkta

uzanırken. Plana hiç şüphesiz kar dahil edilecekti. Gümüşi yabantavşanı, dans eden yeşil yapraklar. Vesaire. Almanca, Klasikler değil, ardından da steno ve daktilo kursu ve belki de bir yandan ütopyanın gerçekleşmesi ihtimaline karşı Esperanto eğitimi. Mahalli bir atış kulübüne üyelik ve bir yerlerde bir ofis işine başvuru. Bir süre çalışma, gelecek için para biriktirme – uygunsuz hiçbir şey olmayacaktı. Dikkatleri üstüne çekmek istemiyordu. Her ne kadar henüz verilmemiş olsa da babasının nasihatini dinleyecek, kafasını siperin altında tutacak, rengini belli etmeyecekti. Ardından da hazır olduğunda, bir yandan yaşamaya yetecek kadar parası varken, bir yandan kendini canavarın kalbinin derinliklerine gömecekti ve orada günbegün büyüyen kara tümörü söküp atacaktı.

Sonra günün birinde Amalienstrasse'den aşağı yürüyor olacaktı ve Foto Hoffmann'ın önünde durup vitrindeki Kodak'lara, Leica'lara ve Voigtländer'lara bakacaktı ve dükkânın kapısını açacak, gelişini tezgâh arkasında çalışan kıza haber veren küçük zilin çınlamasını duyacaktı. Kız muhtemelen *Guten Tag, gnädiges Fräulein* ya da belki *Grüss Gott* diyecekti çünkü yıl 1930 olacaktı ve insanlar sizi bitmek bilmez *Heil Hitler*'ler ve absürt askeri selamlar yerine *Grüss Gott* ve *Tschüss*'le selamlayabilecekti.

Ursula eski Brownie makinesini uzatacak ve "Buna bir türlü film takamıyorum," diyecekti. On yedi yaşındaki şen şakrak Eva Braun da "Ben bir bakayım sizin için," diyecekti.

Kalbi tüm bunların yüce kutsallığıyla dolup taştı. Eli kulağındalık dört bir yandaydı. Ursula hem savaşçı hem de parlak bir mızraktı. Gecenin derinliklerinde ışıldayan bir kılıç, karanlığı delip geçen bir ışık zıpkınıydı. Hiçbir hata olmayacaktı bu defa.

Herkes uyurken ve ev sessizliğe büründüğünde yataktan kalktı, tavan arası odasının açık penceresi önündeki sandalyenin üstüne çıktı.

Vakit geldi, diye düşündü. Bir yerlerde bir saat anlayışla çınladı. Ursula Teddy'yi ve Bayan Woolf'u, Roland'ı ve küçük Angela'yı, Nancy'yi ve Sylvie'yi düşündü. Dr. Kellet ile Pindar'ı düşündü. *Her ne isen ona dönüş, ne olduğunu öğrendikten sonra.* Artık ne olduğunu biliyordu. Ursula Beresford Todd'du o ve bir tanıktı.

Kollarını siyah yarasaya açtı ve birbirlerine doğru uçarak çoktandır kayıp ruhlar gibi havada kucaklaştılar. İşte sevgi bu, diye düşündü Ursula. Ve pratik onu mükemmelleştiriyor.

Yürekli İnsan Ol

Aralık 1930

Ursula Eva'yla ilgili her şeyi biliyordu. Modaya, makyaja ve dedikoduya ne kadar düşkün olduğunu biliyordu. Paten ve kayak yapabildiğini, dans etmeye bayıldığını biliyordu. Böylece Ursula onunla birlikte Oberpollinger'deki pahalı elbiselerin başında oyalandı, sonra da kahve ve kek için onunla bir kafeye gitti veya dondurma için, oturup atlıkarıncaya binen çocukları izledikleri Englischer Garten'a gitti. Eva ve kardeşi Gretl ile paten pistine gitti. Braun'ların sofrasında akşam yemeğine davet edildi. Frau Braun "İngiliz arkadaşın çok tatlı," dedi Eva'ya.

Ursula onlara ülkesinde kalıcı olarak öğretmenliğe başlamadan önce Almancasını geliştirdiğini söyledi. Eva bu fikir karşısında sıkıntıyla içini çekti.

Eva fotoğrafının çekilmesine bayılıyordu ve Ursula Brownie'si ile onun çok ama çok fotoğrafını çekti. Sonra akşamlarını çekilen fotoğrafları albümlere yapıştırarak ve Eva'nın verdiği çeşitli pozları beğenerek geçirdiler. Ursula Eva'ya "Filmlerde oynamalısın sen," dedi ve Eva'nın gülünç derecede koltukları kabardı. Ursula Hollywood ve İngilizler kadar Almanların da ünlülerini, son moda şarkı ve dansları öğrendi. Bir çaylağa ilgi gösteren yaşça büyük bir kadındı o. Eva'yı kanatları altına aldı ve Eva'nın da yeni entelektüel arkadaşının karşısında ağzı açık kaldı.

Ursula ayrıca Eva'nın "kendinden büyük erkeğine" olan karasevdasını da biliyordu. Ona baygın bakışlarla bakıyor, gittiği yerlerde peşine takılıyor, adam politika hakkında sonu gelmez sohbetler yaparken, Eva unutulup gittiği restoran ve kafe köşelerinde oturuyordu. Eva Ursula'yı da bu toplaşmalara yanında götürmeye başlamıştı. Ne de olsa Ursula en yakın arkadaşıydı. Eva'nın tek istediği Hitler'e yakın olabilmekti. Ursula'nın tek istediği de buydu.

Ursula, Berg'i ve yeraltı sığınağını biliyordu. Aslında hayatına girmekle, bu aklı havada kıza iyilik yapıyordu.

Böylece onlar Eva'nın etraflarında takılmasına alışırken, onun küçük İngiliz arkadaşını görmeye de alıştılar. Ursula hoştu, kızdı

ve önemsizdi. Onların gözünde öyle bir aşinalık kazandı ki tek başına çıkagelse ve sözde yüce adama hayranlıkla aptal aptal sırıtsa kimse yadırgamayacaktı. Adam hayranlığı kanıksamıştı. İnsanın kendinden bu kadar az şüphe etmesi nasıl bir şeydir kim bilir, diye düşünüyordu Ursula.

Fakat gel gör ki çok sıkıcıydı. Café Heck'te ya da Osteria Bavaria'da ocaktan tüten duman gibi masalardan yükselen tüm o sıcak hava... Bu perspektiften bakıldığında Hitler'in birkaç yıl içinde dünyayı yakıp yıkacağına inanmak zordu.

Hava normalde yılın bu vakti olduğundan daha soğuktu. Dün gece Bayan Glover'ın kıymalı turtalarının üstündeki pudra şekeri gibi incecik serpiştiren kar, Münih'in üstünü kaplamıştı. Marienplatz'a büyük bir Noel ağacı kurulmuştu ve çam iğneleri ile közlenen kestanelerin hoş kokusu her yana yayılmıştı. Bayram şıklığı Münih'i İngiltere'nin asla ulaşamayacağı masalsı bir görünüme bürümüştü.

Dondurucu hava insanı canlandırıyordu. Ursula muhteşem bir amaç doğrultusunda attığı adımlarla kafeye doğru yürüdü. Sıcak ve bol kremalı bir fincan *Schokolade* gözünde tütüyordu.

Kafenin içi ışıl ışıl bir soğukluğu olan dışarıdan sonra dumanlı ve oldukça nahoştu. Kadınların üstlerinde kürkleri vardı ve Ursula da Sylvie'nin mink kürkünü yanında getirebilmiş olmayı istedi. Annesi o kürkü hiç giymiyordu ve bu günlerde gardıropta hep naftalinle bekletiliyordu.

Adam salonun uzak ucundaki bir masada, etrafı her zamanki müritleriyle çevrili oturuyordu. Ne çirkin şeyler, diye düşündü Ursula ve kendi kendine güldü.

"*Ah. Unsere Englische Freundin*," dedi adam Ursula gözüne takılınca. "*Guten Tag, gnädiges Fräulein.*" Parmağının küçük bir hareketiyle karşısındaki sandalyede oturan toy görünümlü yardımcılarından birini yerinden kaldırdı ve Ursula oraya oturdu. Adam rahatsız olmuş gibiydi.

"*Es schneit*," dedi Ursula. "Kar yağıyor." Adam havanın farkında değilmiş gibi pencereden dışarı göz attı. *Palatschinken*[146] yiyordu. Güzel görünüyordu ama garson telaşla yanına geldiğinde Ursula sıcak çikolatasının yanında yemek üzere *Schwarzwälder Kirschtorte* ısmarladı. Lezizdi.

146 Bir çeşit krep. (ç.n.)

"*Entschuldigung*," diye mırıldandı ve mendilini almak için çantasına uzandı. Üstüne Ursula'nın isminin baş harfleri 'UBT' işlenmiş, kenarı dantelli, Pammy'nin doğum günü hediyesi mendil. Dudağındaki kırıntıları kibarca sildi sonra mendili çantasına koyup orada duran ağır nesneyi almak üzere tekrar eğildi. Babasının Büyük Savaş'tan kalma eski revolveri, bir Webley Mark V. Kahraman yüreğini iyice sağlamlaştırdı. "*Wacht auf*," dedi sessizce. "*Es nahet gen dem Tag.*"[147]

Yüz defa prova edilmiş bir hareket. Tek atış. Gereken tek şey, seri davranmaktı ama yine de silahı çekip adamın kalbine hizalarken, her şeyin durmuş gibi göründüğü bir an; zamanda asılı bir baloncuk yaşandı.

"*Führer*," dedi, büyüyü bozarak. "*Für Sie.*"

Masanın etrafında silahlar kılıflarından çıkarılıp ona doğrultuldu. Tek nefes. Tek atış.

Ursula tetiği çekti.

Karanlık çöktü.

147 Almanca. *Gözler açık. Şimdi göründü günün şafağı.* Wagner'in bir bestesi. (ç.n.)

Kar

11 Şubat 1910

Rap, rap, rap. Bridget'in yatak odası kapısındaki vuruşlar gördüğü rüyaya karıştı. Rüyada County Kilkenny'deydi ve kapıdaki tıklama da ailesine dönmeye çalışan zavallı ölü babasının hayaletiydi. *Rap, rap, rap.* Bridget gözlerinde yaşlarla uyandı. *Rap, rap, rap.* Kapı gerçekten de tıklatılıyordu.

"Bridget, Bridget?" Bayan Todd'un kapı arkasından gelen telaşlı fısıltısı. Bridget haç çıkardı, gecenin karanlığında gelen hiçbir haber iyi olamazdı. Acaba Bay Todd Paris'te bir kaza mı geçirmişti? Yoksa Maurice ile Pamela mı hastalanmıştı? Yataktan sürünerek çıkıp küçük tavan arası odasının dondurucu soğuğuna adım attı. Havada kar kokusu vardı. Odanın kapısını açtığında Sylvie'yi patlamak üzere bir tohum kapsülü gibi şişkin, neredeyse iki büklüm halde buldu. "Bebek erken geliyor," dedi Sylvie. "Bana yardım eder misin?"

"Ben mi?" diye ciyakladı Bridget. Daha on dört yaşındaydı ama bebekler hakkında çok şey biliyordu, çoğu da iyi şeyler değildi. Kendi annesinin doğumda ölüşünü izlemişti ama bunu Bayan Todd'a hiç söylememişti. Şimdi de söylemenin vakti değildi besbelli. Sylvie'nin merdivenlerden aşağı, kendi odasına inmesine yardım etti.

"Dr. Fellowes'a mesaj iletmeye çalışmanın anlamı yok," dedi Sylvie.

"Bu karda asla gelemez."

Sylvie bir hayvan gibi dizlerinin üstüne düşüp böğürdüğünde "Analaron kutsalı Meryem," diye haykırdı Bridget.

"Bebek şimdi geliyor korkarım," dedi Sylvie. "Vakit geldi."

Bridget onu tekrar yatağa girmeye ikna etti ve uzun, yalnız gece çileleri başladı.

"Ah, han'fendi," diye aniden haykırdı Bridget, "kız mosmor, hem de nasıl."

"Kız mı?"

"Kordon boynuna dolanmış. Ah, Yüce İsa ve tüm azizleri, boğuluvermiş, zavallıcık, kordonla boğulmuş."

"Bir şey yapmalıyız Bridget. Ne yapabiliriz?"

"Ah, Bayan Todd, han'fendicim, gitmiş bebek. Daha yaşama şansı bulamadan ölüvermiş."

"Hayır," dedi Sylvie ve beyaz üstüne kırmızı, kanlı çarşaf yığınından kendini zorlayarak kalktı, sendeleyerek tuvalet masasına gitti, çekmeceyi çekip açtı ve deliler gibi içini talan etti.

"Ah, Bayan Todd," diye feryat etti Bridget, "kalkıp yürümeniz doğru değil. Yapacak hiçbir şey yok. Keşke Bay Todd burada olsaydı, ah keşke."

"Şşt," dedi Sylvie ve aceleyle yatağa dönerek ganimetini havaya kaldırdı; lambanın ışığında parıldayan bir cerrahi makası. "İnsan hazırlıklı olmalı," diye mırıldandı. "Bebeği lambaya yaklaştır ki görebileyim. Çabuk ol Bridget. Kaybedecek vakit yok."

Kırt, kırt.

Pratik mükemmelleştirir.

Uçsuz Bucaksız Güneşli Yaylalar

Glasshouse Street'in köşesindeki bir pub'da masada oturuyorlardı. Piccadilly'ye Dover'ın önünden geçen yolun kenarında onları otostop çekerken görüp arabasına alan Amerikalı bir başçavuş tarafından bırakılmışlardı. İki gün uçak beklemek yerine Le Havre'dan Amerikan birliğine ait bir yük gemisine binmişlerdi. Pratikte muhtemelen asker kaçağı sayılıyorlardı ama ikisinin de umurunda değildi.

Burası Piccadilly'den beri üçüncü pub'larıydı ve ikisi de çok sarhoş oldukları ama daha epey bir sarhoş olma kapasitesine sahip oldukları konusunda hemfikirdiler. Cumartesi gecesiydi ve içerisi tıklım tıklım doluydu. Üniformalı olduklarından gece boyu içkiye tek kuruş ödememişlerdi. Zaferin coşkusu değilse de rehaveti hâlâ havada asılıydı.

"Eveeet," dedi Vic kadehini kaldırarak, "geri dönüşümüze içelim."

"Şerefe," dedi Teddy. "Geleceğe içelim."

Kasım 43'te vurulmuş ve doğuda Stalag Luft VI'ya[148] götürülmüştü. Çok kötü değildi çünkü daha kötü olabilirdi. Örneğin, kendisi Rus olabilirdi. Ruslara hayvan muamelesi yapılıyordu. Ama sonra şubat başında gecenin bir yarısı ranzalarından o tanıdık "*Raus! Raus!*" sesiyle kaldırılmışlar ve ilerlemekte olan Ruslardan uzağa, batıya doğru yola düşürülmüşlerdi. Bir iki gün daha olsa özgür kalabilirlerdi, kaderin gerçekten zalim bir cilvesi gibiydi. Bunu açlıktan ölmenin sınırında, çoğu zaman sıfırın altında yirmi gibi dondurucu soğukta haftalar süren bir yürüyüş izlemişti.

Vic, Ruhr üstünde vurulup düşürülen Lancaster'ın pilotluğunu yapmış, kibirli bir hava astsubay çavuşuydu. Savaş olmadık insanları yatak arkadaşı yapıyordu. İkisi uzun yürüyüşte birbirlerine destek olmuşlardı. Yoldaşlıkları neredeyse kesin olarak hayatlarını kurtarmıştı. Tabii bir de arada bir gelen Kızılhaç paketi.

Teddy Berlin yakınında vurulmuş, kokpitten kaçmayı son anda

148 Alman savaş esiri kampı. (ç.n.)

başarabilmişti. Mürettebatına paraşütle atlamaları için fırsat verebilmek adına uçağı dengeli tutmaya çalışmıştı. Ne de olsa herkes gidene kadar kaptan gemisini terk etmezdi. Aynı yazısız kural bombardıman uçağı pilotu için de geçerliydi.

Halifax bir uçtan diğerine ateş almıştı ve Teddy işinin bittiğini kabullenmişti. Kalbi kabarmış, kendini bir şekilde daha hafif hissetmeye başlamıştı ama sonra aniden her şeyin düzeleceğini, yanına geldiğinde ölümün ona göz kulak olacağını anlamıştı. Ama ölüm gelmemişti çünkü Avustralyalı telsiz operatörü sürünerek kokpite ulaşmış, Teddy'nin paraşütünü kendi sırtına klipslemiş ve "Çık buradan seni ahmak herif," demişti. Teddy onu bir daha hiç görmemişti. Mürettebatından hiç kimseyi bir daha görmemişti. Yaşıyorlar mı, öldüler mi bilmiyordu. Son dakikada atlamıştı, yere çarptığında paraşütü daha yeni açılmıştı ve sadece ayak bileğini ve kol bileğini incittiği için çok şanslıydı. Oradan hastaneye götürülmüştü ve yerel Gestapo gelip "Senin için savaş bitti," şeklindeki ahlaksız sözlerle onu koğuşta tutuklamıştı. Esir alınan hemen her havacı bu sözlerle karşılanıyordu.

Teddy tutsak kartını görev duygusuyla doldurmuş ve yurdundan bir mektup beklemişti ama hiçbir şey gelmemişti. İki yıl boyunca Kızılhaç'ın kendisini tutsak listesine koyup koymadığını, yurdunda kimsenin sağ olduğunu bilip bilmediğini merak etmişti.

Savaş sona erdiğinde Hamburg yakınlarında yollardaydılar. Vic muhafızlara *"Ach so, mein Frund, für zu die Krieg ist fertig,"*[149] demekten büyük bir keyif almıştı.

Teddy barda duran pub sahibesini tatlı diliyle telefonu kullanmaya ikna edip döndüğünde Vic;

"Ee, Ted, söylesene, senin kıza ulaşabildin mi?" diye sordu.

"Ulaştım," dedi Teddy gülerek. "Anlaşılan öldüğümü sanarak vazgeçmişler benden. Ben olduğuma inandığını sanmıyorum."

Yarım saat ve iki içki sonra Vic "Kaldır kafanı Ted. Yüzündeki gülüşe bakılırsa az önce kapıdan içeri giren kadın sana ait olabilir."

"Nancy," dedi Teddy sessizce kendi kendine.

Nancy pub'ın öbür ucundan sadece dudaklarını kıpırdatarak "Seni seviyorum," dedi.

---

149 Almanca. *Ah, dostum senin için savaş bitti.* (ç.n.)

"Ah, yanında da bana bir arkadaşını getirmiş, sağ olsun. Ne kadar da düşünceli," dedi Vic ve Teddy gülerek "Dikkat et, kardeşimden bahsediyorsun," dedi.

Nancy, Ursula'nın elini öyle sıkı kavramıştı ki canı yanıyordu ama acının hiçbir anlamı yoktu. İşte oradaydı, gerçekten orada, Londra pub'larından birinin masasında sapasağlam oturmuş, bir bardak İngiliz birası içiyordu. Nancy boğulur gibi tuhaf bir ses çıkardı, Ursula ise haykırmamak için kendini zor tuttu. Diriliş karşısında dili tutulan iki Meryem gibiydiler.

Ardından Teddy onları gördü ve yüzüne bir sırıtış yayıldı. Masadaki bardakları neredeyse devirerek ayağa fırladı. Nancy kalabalığı yararak ilerledi ve kollarını Teddy'ye doladı ama Ursula kıpırdadığı takdirde her şeyin kaybolacağından, bu mutlu sahnenin gözleri önünde dağılıp gideceğinden korkarak olduğu yerde kaldı. Sonra, hayır, diye düşündü, gerçekti bu. Teddy Nancy'yi bırakıp Ursula'ya güzel bir selam vermek üzere dimdik durduğunda Ursula tasasız bir sevinçle kahkaha attı.

Teddy pub'ın diğer ucundan seslenerek bir şey söyledi ama kelimeleri hayhuyun içinde kayboldu. Ursula "Teşekkürler," dediğini sandı ama belki de yanılıyordu.

Kar

11 Şubat 1910

Bayan Haddock hanımefendilere yaraşır olduğunu umduğu bir tarzla sıcak rom dolu kadehini yudumladı. Bu onun üçüncü kadehiydi ve kendisi içten dışa ışıldamaya başlamıştı. Bir bebeğin doğumuna yardım için yola çıktığı sırada kar yüzünden Chalfont St. Peter'ın yakınındaki Blue Lion'ın özel odasına sığınmak zorunda kalmıştı. Normalde mecbur kalmadıkça girmeyi düşüneceği türden bir yer değildi burası ama içeride gürül gürül bir ateş yanıyordu ve müşteriler beklenmedik derecede şenlikli çıkmışlardı. At koşum madalyonları ve bakır güğümler ışıldayıp titreşiyordu. İçkinin özellikle su gibi aktığı barın halka açık kısmı her şeyiyle daha gürültülü patırtılı bir yerdi. Halihazırda tekdüze bir şarkı çalıyordu ve Bayan Haddock ayağının eşlik ettiğini fark edince şaşırdı.

"Dışarıdaki karı görmelisiniz," dedi taverna sahibi, pirinç bar tezgâhının geniş cilalı yüzeyi üstünden eğilerek. "Günlerce burada mahsur kalabiliriz."

"Günlerce mi?"

"Biraz daha rom alsanız zararı olmaz. Bu gece bir yere gidemeyeceksiniz nasılsa."

Teşekkür ve Kaynaklar

Aşağıdakilere teşekkür etmek isterim:
Andrew Janes (Ulusal Arşivler, Kew)
Dr. Juliet Gardiner
Yarbay Michael Keech (Kraliyet Sinyalizasyon)
Dr. Pertti Ahonen (Tarih Departmanı, Edinburgh Üniversitesi)
Frederike Arnold
Annette Weber

Ayrıca ajans temsilcim Peter Straus, ve Larry Finlay, Marianne Velmans,
Alison Barrow ve Transworld Publishers'daki herkes.
Ayrıca Camilla Ferrier ve Marsh Agency'deki herkes.

Bu kitap hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyen okuyucular web sitemi ziyaret edebilir:
www.kateatkinson.co.uk